

FFI:S (FRIA FACKFÖRENINGSPARTNÄMNALEN)

KRÄNKNINGAR AV FACKLIGA RÄTTIGHETER 2005

<u>INNEHÅLL</u>		FÖRENADE ARABEMIRATEN	51
FÖRORD	5	IRAK	52
STATISTIK	6	IRAN	53
<u>EUROPA</u>	7	ISRAEL	56
BELGIEN	8	JORDANIEN	58
BOSNIEN OCH HERCEGOVINA (BIH)	8	KUWAIT	59
BULGARIEN	10	LIBANON	60
CYPERN	11	OMAN	61
ESTONIA	12	PALESTINSKA MYNDIGHETEN	62
GEORGIEN	14	QATAR	63
KROATIEN	15	SAUDIARABIEN	64
LITAUEN	17	SYRIEN	65
MALTA	18	YEMEN	66
MOLDAVIEN	19	<u>AFRIKA</u>	68
POLEN	21	ALGERIET	69
RUMÄNIEN	23	ANGOLA	70
RYSKA FEDERATIONEN (RYSSLAND)	25	BENIN	71
SCHWEIZ	28	BOTSWANA	72
SERBIEN OCH MONTENEGRO	29	BURKINA FASO	73
SLOVAKIEN	30	BURUNDI	74
SPANIEN	32	CENTRALAFRIKANSKA REPUBLIKEN	76
STORBRIANNIEN	33	DEMOKRATISKA REPUBLIKEN KONGO	77
TJECKIEN	35	DJIBOUTI	79
TYSKLAND	37	EGYPTEN	80
UKRAINA	38	EKVATORIALGUINEA	82
UNGERN	41	ELFENBENSKUSTEN	83
VITRYSSLAND	43	ETIOPIEN	83
<u>MELLANÖSTERN</u>	49	GABON	85
BAHRAIN	50	GAMBIA	85
BRUNEI	51	GHANA	86

GUINEA BISSAU	87	BANGLADESH	127
GUINEA	87	BURMA	131
KAMERUN	88	FIJI	133
KENYA	90	FILIPPINERNA	136
LESOTHO	91	HONG KONG	138
LIBYEN	92	INDIEN	141
MADAGASKAR	92	INDONESIEN	144
MALAWI	93	JAPAN	148
MAROCKO	94	KAMBODJA	149
MAURETANIEN	96	KAZAKSTAN	153
MAURITIUS	97	KINA	155
MOÇAMBIQUE	98	KIRGISISTAN	162
NAMIBIA	99	LAOS	163
NIGERIA	101	MACAO	164
REPUBLIKEN KONGO	104	MALAYSIA	166
RWANDA	105	MALDIVERNA	168
SENEGAL	106	NEPAL	169
SUDAN	107	NORDKOREA (DEMOKRATISKA FOLKREPUBLIKEN KOREA)	171
SWAZILAND	108	PAKISTAN	171
SYDAFRIKA	109	SINGAPORE	175
TANZANIA	111	SRI LANKA	176
TCHAD	112	SYDKOREA (REPUBLIKEN KOREA)	180
TOGO	113	TAIWAN	185
TUNISIEN	113	TADZJIKISTAN	186
UGANDA	115	THAILAND	187
ZAMBIA	116	TURKIET	190
ZIMBABWE	117	VIETNAM	193
ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET	123	AMERIKA	196
AUSTRALIEN	124	ARGENTINA	197
AZERBAJDZJAN	126	BAHAMAS	198

BELIZE	200
BOLIVIA	200
BRASILIEN	201
CHILE	203
COLOMBIA	205
COSTA RICA	211
DOMINIKANSKA REPUBLIKEN	214
ECUADOR	216
EL SALVADOR	217
GUATEMALA	219
GUYANA	223
HAITI	223
HONDURAS	227
JAMAICA	228
KANADA	229
KUBA	232
MEXICO	233
NICARAGUA	236
PANAMA	238
PARAGUAY	239
PERU	241
TRINIDAD & TOBAGO	243
AMERIKAS FÖRENTA STATER (USA)	244
VENEZUELA	248

FÖRORD

Inledningen till ILO-rapporten "Organisering för social rättvisa (Organising for Social Justice) som publicerades i maj 2004, står det att "Olika former av kränkningar av fackliga rättigheter, som mord, våld, gripanden och vägran att ge organisationer lagstadgad rätt att finnas och bedriva verksamhet ... förekommer fortfarande. Människor mister fortfarande sina liv och sin frihet när de försöker organisera sig och gemensamt försvara sina grundläggande rättigheter". Denna översikt, som omfattar år 2004, ger stöd för ILO:s rapport.

År 2004 dog sammanlagt 145 personer på grund av sin facklig verksamhet och det är 16 fler än år 2003. Antalet dödshot och fysiska skador ökade likaså, vilket framgår av tabellerna i rapporten. Statistiken måste emellertid tas med en nypa salt. Siffrorna anger bara rapporterade fall, men visar ändå tydligt de rådande trenderna. Utan tvivel sker många fler kränkningar som aldrig rapporteras. De drabbade är alltför rädda för att anmäla dem, eller känner helt enkelt inte till sina rättigheter.

Av de 137 länder som förekommer i rapporten är det, som vanligt, Colombia som står för de värsta kränkningarna; 99 fackligt aktiva mördades där. Andra återkommande bovar är Zimbabwe och Nigeria i Afrika, Venezuela, Haiti och Dominikanska republiken på det amerikanska halvklotet, Burma, Kina och Filippinerna i Asien, Vitryssland i Europa och många av länderna i Mellanöstern, i synnerhet Iran.

Otaliga liv fördärvas när fackliga rättigheter inte respekteras. Våra tankar går främst till de mördades familjer och till dem som kastats i fängelse och deras anhöriga, men vi får inte glömma dem som "bara" förlorar sina jobb för att de hävdar rätten till anständiga löner och arbetstider samt till arbetarskydd. De flesta av dem, speciellt i länder med bristfälliga eller inga sociala skyddsnet, döms till ett liv i fattigdom och otrygghet. Sedan finns den tysta massan arbetare som inte har några fackliga organisationer som kan kämpa för deras rättigheter och som ofta är i händerna på skrupulösa arbetsgivare och tvingas stå ut med urusla villkor, mycket låga löner, långa arbetstider och allvarliga hälsorisker. Alltför många arbetsgivare vägrar låta de anställda organisera sig och även om det idag är få länder som förbjuder facklig verksamhet, underlåter många regeringar fortfarande att skydda de fackliga rättigheterna i praktiken.

Fackligt aktiva är måltavlor för arbetsgivare och regeringar eftersom de betraktas som hot, antingen mot den politiska makten eller, i växande utsträckning, mot den ekonomiska konkurrensen. Mordet på Chea Vichea, Kambodjas mest kända fackföreningsledare, är en tragisk illustration av det. USA hade år 1999 samtyckt till att öka sina importkvoter för textilier från Kambodja, i utbyte mot att landet respekterade internationella arbetslivsnormer. Kvotsystemet avskaffades emellertid under år 2004 och Chea Vichea mördades bara några veckor efter det att den sista kvoten beviljats. En annan facklig ledare, Ros Sovannareth, mördades fyra månader senare.

Den skoningslösa och fullständigt okontrollerad konkurrensen på den globala marknaden fortsätter att undergräva respekten för fackliga rättigheter på andra håll, vilket framgår av fortsatta problem i frizonerna, i synnerhet i Ouanaminthe i Haiti. Kinas allt större närvaro på den globala marknaden är oroväckande. Det landets månghövdade arbetskraft nekas föreningsfrihet av en regering som bara erkänner den officiella fackliga organisationen som, än en gång, visat sig fullständigt oförmögen att skydda löntagarnas rättigheter. Två människor dömdes till långa fängelsestraff för att ha argumenterat för oberoende fackliga organisationer på Internet. Löntagarprotester slogs ner med våld av polis. Två fackliga ledare som fängslades i mars 2002, Yao Fuxin and Xiao Yunliang, har drabbats av allvarligt försämrad hälsa sedan de nekats läkarvård.

Dessa angrepp mot fackligt aktiva bygger på felaktiga premisser. Respekt för fackliga rättigheter, d.v.s. föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar, utgör inget hot, vilket ILO-rapporten betonar. Forskning och analyser har tvärt om visat att dessa rättigheter spelar en viktig roll för en sund ekonomisk utveckling. Vårt budskap till de arbetsgivare och regeringar som nämns i den här rapporten är därför: Sluta upp med att förfölja fackligt aktiva och börja behandla dem som de värdefulla medspelare som de kommer att visa sig vara.

STATISTIK

AFRIKA

Dödsfall	4
Dödshot	2
Tortyr/misshandel/skador	57
Gripanden	159
Häktning/fängelse	37
Avskedanden	979

ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET

Dödsfall	16
Dödshot	2
Tortyr/misshandel/skador	427
Gripanden	1653
Häktning/fängelse	25
Avskedanden	2539

MELLANÖSTERN

Dödsfall	11
Dödshot	0
Tortyr/misshandel/skador	95
Gripanden	0
Häktning/fängelse	122
Avskedanden	1

ANTAL LÄNDER

AFRIKA	43
NORD-, SYD- OCH CENTRALAMERIKA	26
ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET	30
EUROPA	23
MELLANÖSTERN	14
TOTALT	136

NORD- OCH SYDAMERIKA

Dödsfall	114
Dödshot	458
Tortyr/misshandel/skador	120
Gripanden	204
Häktning/fängelse	0
Avskedanden	976

EUROPA

Dödsfall	0
Dödshot	1
Tortyr/misshandel/skador	5
Gripanden	1
Häktning/fängelse	0
Avskedanden	63

VÄRLDEN

Dödsfall	145
Dödshot	463
Tortyr/misshandel/skador	57
Gripanden	159
Häktning/fängelse	37
Avskedanden	979

EUROPA

I maj 2004 fick EU tio nya medlemsstater. Anslutningen borde vara positiv, eftersom nya medlemsstater måste anpassa sin lagstiftning i många frågor, exempelvis löntagarnas rättigheter, till EU:s normer och därför att grundläggande fackliga rättigheter i regel respekteras i praktiken i hela EU. Trots det förekommer sju av de nya medlemsstaterna och fyra av de gamla i denna översikt, främst på grund av att lagstiftningen upprätthålls dåligt (Ungern), eller därför att strejkrätten är begränsad genom böter (Belgien) eller med anledning av förbud mot sympatistrejker (Storbritannien). I Tyskland förvägras statstjänstemän fortfarande rätten att strejka.

Vitryssland utmärker sig som det mest antifackliga landet i Europa och problemen börjar högst upp i samhället. Lukashenkos regering vill ha en lydig fackföreningsrörelse till sitt förfogande och har tagit full kontroll över centralorganisationen FPB. En undersökningskommission från ILO skickades till landet år 2004 och den fann att regeringen systematiskt blandade sig i fackliga angelägenheter. I sin rapport gav kommissionen många bevis för uppenbara kränkningar. En del löntagare drabbades av avsked eller disciplinära åtgärder därför att de lämnat bevis till kommissionen. En facklig medlem, Ivan Roman, blev överfallen, slogs medvetslös och lämnades liggande i snön i utkanten av Grodno samma dag som han fick veta att man skulle be honom tala med kommissionen.

Liknande försök att gå tillbaka till sovjetliknande kontroll över fackföreningar förekommer i Moldavien och Ukraina. I Moldavien utövade regeringen och lokala myndigheter påtryckningar på fackligt aktiva för att de skulle lämna sin fristående fackförening och gå med i Solidaritatea, som regeringen står bakom. Det gällde i synnerhet inom livsmedels- och jordbruksindustri, inom utbildningsväsendet och vården. Hälsovårdsministern genomförde en kampanj för att slå sönder vårdanställdas fackförbund och beordrade chefsjänstemän i vården att organisera fackliga möten som skulle rösta för anslutning till Solidaritatea.

I Ukraina har säkerhetstjänsten i hög grad intresserat sig för fackföreningar och det påminner om diktaturtiden. Fristående fackföreningar trakasserades också av arbetsgivare, särskilt i gruvorna. Produktionscheferna vid Oktyabrskayagruvan blev tillsagda att vidta åtgärder för att slå sönder den fria fackföreningen och den statliga ledningen i Mena Rayon startade en kampanj för att slå sönder den oberoende lärarorganisationen Free Trade Union of Education and Science. När Andriy Volynets, son till Mikhail Volynets, ordförande för Confederation of Free Trade Unions of Ukraine, blev bortrövad och svårt misshandlad gjorde myndigheterna sitt bästa för att hindra utredningen och massmediernas rapportering om fallet.

Arbetsgivarnas förföljelser av fackliga organisationer var vanliga i hela regionen. Fackliga ledare diskriminerades och avskedades, medlemmar uppmanades att lämna facket och arbetsgivarna vägrade erkänna och förhandla med facket. I Tyskland förbjöd stormarknaden Aldi facklig verksamhet i alla sina anläggningar i landets södra del samtidigt som konkurrenten Lidl förbjöd fackliga medlemmar i alla sina butiker. I Ungern hindrade två detaljhandelskedjor, Alpha och Penny, facklig verksamhet och sparkade fackliga representanter.

I Tjeckien avskedade flera arbetsgivare anställda som bedrev facklig verksamhet. Bland företagen fanns Morovan Aeroplanes som sparkade en facklig ledare när han organiserat en protest mot uteblivna lönebetalningar. När anställda på ett järn- och stålverk förberedde en strejk därför att kollektivavtalsförhandlingarna strandat, intervjuade ledningen dem en efter en och avrådde dem. I Slovakien sparkade ett pappersföretag 19 personer som grundat en fackförening och varnade de anställda för att organisera sig.

I Kroatien sparkade detaljhandelskedjan "Pevac" den nyutnämnda fackliga representanten och andra företag utsatte sina anställda för påtryckningar för att de inte skulle organisera sig. En arbetsgivare begärde att de anställda skulle skriva under en förklaring om att de inte ville bli medlemmar i skoarbetarnas fackförening. Andra förbjöd all facklig verksamhet i sina lokaler.

I Ryssland utsattes en regional facklig ledare för två mordförsök och en annan misshandlades svårt. Under året förekom också fall där arbetsgivare utövade påtryckningar på sina anställda för att få dem att lämna facket, avskedade fackliga representanter, tog ifrån facket lokaler och andra resurser, vägrade ta in fackföreningsavgifter genom löneavdrag och diskriminerade fackföreningsmedlemmar.

BELGIEN

FOLKMÄNGD: 10,3 milj.

HUVUDSTAD: Bryssel

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Några arbetsgivare har än gång lyckats få domstolsbeslut som förbjudit strejkvakter trots ett "gentlemen's agreement" från år 2002 som bekräftar den sociala dialogen.

LAGSTIFTNINGEN

Stark lagstiftning

Löntagarna har rätt att fritt bilda och gå med i fackliga organisationer. Ingen registrering krävs. Strejkrätten och rätten till kollektiva förhandlingar är erkända.

Fackliga representanter har lagstadgat skydd mot antifacklig diskriminering. Arbetsgivare som gör sig skyldiga till det måste återta dem som sparkats på grund av facklig verksamhet eller betala böter motsvarande en årslön.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagen kringgås

Fackliga organisationer kan bedriva sin verksamhet obehindrat och det finns en stark tradition av kollektiva förhandlingar. Det finns emellertid några svagheter. Arbetsgivare föredrar att betala böter i stället för att ta tillbaka anställda som avskedats för facklig verksamhet.

På samma sätt urholkas även strejkrätten i praktiken, och det finns många exempel från senare år på att arbetsgivare gått till domstol för att få strejker förbjudna. Eftersom den metoden användes i stor utsträckning, slöt parterna det "gentlemen's agreement" som berörts ovan i syfte att främja dialog i händelse av kollektiva konflikter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Böter som vapen för att avbryta strejker

Trots överenskommelsen mellan parterna använde många arbetsgivare böter som ett sätt att avbryta strejker under år 2004. I september, till exempel, gick de anställda på Sonata (ett flygteknikföretag i Charleroi) i strejk till stöd för sina krav på att lönehöjningarna i företagsavtalet för 2003-2004 skulle tillämpas. Strejken hade föregåtts av ett helt års fruktlösa förhandlingar. På strejkens andra dag kom två delgivningsmän med ett beslut från en domstol i första instans, vilket hotade de strejkande med böter på 1 000 euro per person och dag. Följden blev att strejken avbröts.

Fackligt ombud sparkas

På ett dotterbolag till modekedjan "Vögel" blev en kvinnlig anställd (fackligt ombud) avskedad för att ha begått ett allvarligt brott mot procedurerna för användning av kassapparaten. Hon påstods ha använt en kollegas kod vid byte av ett plagg.

I oktober 2004 gick tolv butiker i kedjan i strejk för att visa att de ansåg avskedandet orättvist. Det fackliga ombudet hade rykte om sig för att vara principfast. Hon hade exempelvis vägrat underteckna ett dokument enligt vilket personalens löner skulle bli lägre än vad som fastställs i sektorsavtalet. Domstolsbehandlingen av avskedandet var fortfarande inte avslutad vid årets utgång.

Vägran att bilda facklig arbetsplatskommitté

En arbetsgivare vägrade bilda en facklig arbetsplatskommitté trots att alla krav i det sektoriella kollektivavtalet hade uppfyllts. Arbetsgivaren hävdade att "företaget ... har en sällskaplig och informell etik och har alltid respekterat individernas rättigheter, så personalen har inget att klaga på. Det är svårt att se varför avsaknaden av möten skulle orsaka problem, eftersom chefen lyssnar på personalen."

I maj 2004 svarade Namurs arbetsdomstol att "de skyldigheter som enligt lag vilar på en facklig arbetsplatskommitté gäller också arbetsgivaren, oavsett om han eller hon har en modern eller gammaldags syn på företagsledning". I ett interimbeslut beordrade domstolens ordförande arbetsgivaren att skicka ut kallelser till det första månadmötet i den fackliga kommittén eller betala 2 500 euro i böter.

BOSNIEN OCH HERCEGOVINA (BIH)

FOLKMÄNGD: 4,2 milj.

HUVUDSTAD: Sarajevo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Regeringen fortsatte vägra registrera centralorganisationen SSSBiH utan rättmätig anledning. Ledaren för en distriktsorganisation för statstjänstemän degraderades på grund av sin fackliga verksamhet.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten är inskriven i författningen och i arbetsmarknadslagstiftningen i både Bosnien och Hercegovina och i Republika Srpska (RS). Alla löntagare, inklusive migrantarbetare, får organisera sig; militären dock undantagen. Frånvaron av en enhetlig arbetsmarknadslagstiftning för hela staten orsakade hinder för facklig registrering. Lagen om föreningar och stiftelser, som gäller hela BiH, antogs i december 2001 men innehåller inga mekanismer för registrering av en federation på BiH-nivå.

I federationen och Republika är det förbjudet att diskriminera fackföreningsmedlemmar och ledare. Böter föreskrivs för antifacklig diskriminering av enskilda personer, men det finns inga sanktioner mot arbetsgivare som förhindrar facklig organisering.

Tillstånd i förväg

Lagstadgade tidsgränser för registrering av fackliga organisationer är mycket snäva och utgör, enligt ILO, ett system med förhandstillstånd. Om tidsgränserna överskrids kan det leda till oproportionerligt höga straff, som upplösning av den aktuella organisationen eller indragning av registreringen.

Strejker begränsade i offentlig sektor

Strejkrätten är erkänd och strejkande har skydd mot repressalier.

Det finns dock vissa begränsningar. I federationen måste arbetsgivaren skriftligen underrättas om en strejk senast tio dagar innan den ska inledas. Det skriftliga meddelandet måste ange anledningen, platsen samt datum och tid för strejken. Enligt lag skall "produktionsunderhåll" garanteras under en strejk. Hur det ska ske måste beslutas i förväg tillsammans med arbetsgivaren och tillkännages den dag då strejken påbörjas.

I Republika Srpska måste ett minimum av verksamhet bedrivas i företag som klassas som offentliga tjänster och listan på sådana är alldeles för lång. Anställda i dessa företag måste varsla om strejk minst åtta dagar i förväg.

Kollektiva förhandlingar – men inte för alla

Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd i både federationen och Republika. I federationen är det emellertid oklart om löntagare i offentlig sektor kan förhandla, eftersom avtalet om kollektiva förhandlingar som ger den rätten bara omfattar offentlig sektor. I BiH:s Brckodistrikt finns dessutom en annan arbetsmarknadslag som trädde i kraft i december 2000 och som säger att kollektivavtal ska regleras i en särskild distriktslagstiftning. Ingen sådan har ännu trätt i kraft, vilket innebär att kollektiva förhandlingar inte erkänns i det distriktet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Registrering avslås

Regeringen har konsekvent avslagit alla ansökningar om registrering av nationella konfederationer på BiH-nivå. Konfederationen av oberoende fackliga organisationer i Bosnien och Hercegovina, SSSBiH, har väntat på registrering sedan ansökan lämnades in till regeringen i maj 2002, och har uppfyllt alla föreskrivna krav. Ansökan avslogs emellertid på grunder som helt klart inte kan rättfärdigas. Invändningarna gäller underlåtenhet att först söka registrering på federativ nivå, vilket tekniskt sett inte var möjligt, och att Bosnien och Hercegovina ingick i namnet, trots att SSSBiH är efterträdare till en organisation som använde det i namnet. År 2003, när lagen om användning och skydd av begreppen Bosnien och Hercegovina trädde i kraft, ansökte SSSBiH om att ändå få ha dem kvar i organisationens namn, men fick inget svar.

Fortsatt diskriminering

Det förekommer fortfarande diskriminering av fackföreningsmedlemmar och ledare, trots att det är förbjudet i lag. Under den nuvarande privatiseringsprocessen har fackligt aktiva i hela BiH varit precis lika utsatta för avskedanden som andra löntagare. I några av de nyligen privatiserade företagen varnas anställda för att de får sparken om de går med i facket.

Strejksvårigheter

I federationen tolkar arbetsgivarna lagens krav på "produktionsunderhåll" som att produktionen ska fortsätta som vanligt. Kravet på att man först ska enas om produktionsnivån är ett hinder som fördröjer strejker. Dessutom är de anställda vanligen rädda för att de om de strejkar ska förlora de sociala förmåner som arbetsgivaren betalar för. Strejker genomförs vanligen för att få ut obetalda löner. För att undvika förhandlingar med de fackliga organisationerna hävdar regeringen ibland att strejkerna är olagliga därför att de inte meddelats i tillräcklig tid.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

I april protesterade SSSBiH offentligt mot den nya konkurslagen som gav föga skydd för löntagarna. Organisationen uttryckte också offentligt sin oro över överenskommelsen med Internationella valutafronden om att avgångsvederlaget eventuellt skulle avskaffas för anställda som förlorar sina arbeten genom privatisering. Under tiden kom det tecken på ökande stabilitet. Över hälften av de två miljoner människor som tvingades bort från sina hemorter under kriget återvände under år 2004 och i oktober kunde kommunalval genomföras utan problem. En fredsbevarande styrka från EU tog över efter NATO i december, och ansvarar för att bevara fred och stabilitet. Arbetslösheten var fortsatt hög och investeringarna låga.

SSSBiH nekas fortfarande registrering

Regeringen framhärade i sin vägran att registrera SSSBiH och dess medlemsorganisationer på nationell nivå. Dessutom hindrade den domstolsbehandling av frågan genom att i juni meddela att den regeringskommission som ska studera klagomål innan de överlämnas till domstol "inte har någon stämpel och därför inte kan fungera". Enligt lagen om föreningar och stiftelser kan en förening som inte registrerats inom 30 dagar upplösas. SSSBiH tror att vägran att registrera den har politiska motiv och är ett försök att försvaga den största och starkaste centralorganisationen i landet. Så länge SSSBiH inte är registrerad får organisationen inte förhandla om landsomfattande kollektivavtal. Det senaste avslaget kom under förberedelserna för inrättandet av ett ekonomiskt och socialt råd som SSSBiH inte kommer att kunna delta i utan registrering, trots att den är landets mest representativa löntagarorganisationen.

Degraderad på grund av fackligt arbete

Edin Masic, ordförande för statstjänstemannaförbundets avdelning i distriktet Unsko-Sanski, förlorade i november sin post som viceminister för kultur och idrott i distriktet. Det sades vara följden av en omorganisering på arbetsplatsen som ledde till att tjänsten försvann, men han var den enda viceminister som förlorade sitt uppdrag. Han var känd som en kraftfull försvarare av statstjänstemännens rättigheter och intressen och förlorade arbetet kort efter det att han meddelat att förbundet tänkte stämma regeringstjänstemän som inte följt lagstiftningen om statliga tjänster. Edin Masic överklagade avskedandet och tog ärendet till domstol i december.

BULGARIEN

FOLKMÄNGD: 7,8 milj.

HUVUDSTAD: Sofia

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Förbudet mot strejker inom sektorerna energi, kommunikation och sjukvård gäller fortfarande. Regeringen utarbetade förslag till lagstiftning som skulle begränsa rätten att genomföra protestdemonstrationer. Ny lagstiftning infördes för att skydda löntagare mot diskriminering, inklusive antifacklig diskriminering.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen ger alla löntagare rätt att bilda eller ansluta sig till fackliga organisationer. Militären är dock undantagen. Statstjänstemän omfattas av en särskild lag som erkänner deras föreningsfrihet.

Obligatoriska yrkesförbund för läkare och tandläkare har monopol på förhandlingar om nationella avtal för sina områden, vilket begränsar fackliga organisationers inflytande inom vårdsektorn.

Strejkbegränsningar

Strejker är tillåtna när en kollektiv konflikt inte kan lösas i förhandling, när parterna inte kan enas genom medling och/eller frivillig förlikning och när arbetsgivarna inte respekterar förhandlingsprocessen.

Anställda inom områdena energi, kommunikation (inklusive posten) och sjukvård, liksom militären och anställda i domstolsväsendet nekas strejkrätt. Statstjänstemän får inte heller strejka, men kan genomföra "symboliska strejker". Politiska strejker är förbjudna, liksom strejker inom oumbärlig verksamhet och definitionen av sådan verksamhet går mycket längre än ILO:s definition. Inom järnvägen är strejkrätten kraftigt begränsad. Minst 50 procent av verksamheten måste upprätthållas under strejk. Lagen tillåter olagligförklaring av strejker om det godkänns i två domstolsbeslut, d.v.s. beslut i första instans som bekräftas av högre instans.

Konfliktlösning

Det nationella institutet för förlikning och medling bildades år 2003 för utomrättslig lösning av kollektiva arbetslivskonflikter. Institutet bedriver förlikning och medling och fyller ett stort gap i systemet för arbetslivsrelationer.

Det finns inga mekanismer för att lösa arbetslivskonflikter på branschnivå eller i verksamhet som omfattas av strejkförbud.

Skytt mot diskriminering

Arbetsmarknadslagstiftningen föreskriver sex månadslöner som kompensation till den som drabbats av antifacklig diskriminering. Lagen om skydd mot diskriminering har gällt sedan januari 2004. Löntagare kan överklaga diskriminering inför kommissionen för skydd mot diskriminering. Fackliga organisationer kan anmäla diskriminering av medlemmarna om dessa så begär.

Förhandlingsrätten inte erkänd i offentlig sektor

Privatanställda får förhandla kollektivt. Lagen om statstjänstemän nekar dock statstjänstemän samma rätt.

När kollektivavtal sluts mellan en representativ facklig organisation och arbetsgivarorganisationer på sektorsnivå, kan de utsträckas till att gälla alla företag inom sektorn, men bara om ministern så vill.

Arbetsdomstolar

I mars 2004 tillkännagav regeringen att man övervägde möjligheten att inrätta särskilda arbetsdomstolar. Justitieministeriets analys av vilka resurser som det kräver skulle vara klar vid slutet av året.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trakasserier vanliga

Under senare år har de fackliga organisationerna rapporterat många fall av diskriminering och trakasserier av fackligt aktiva och fackföreningsmedlemmar som förflyttats, degraderats eller sparkats. Detta har skapat rädsla och osäkerhet och gjort löntagarna ovilliga att gå med i facket. Den rättsliga proceduren för att återinsätta avskedade löntagare i tjänst kan ta lång tid, ibland år, medan sanktionerna mot arbetsgivare för osakliga avskedanden är alldeles för svaga för att vara avskräckande. I privat sektor har en del arbetsgivare helt enkelt förbjudit fackligt medlemskap på sina företag och tvingat nyanställda att skriva på försäkringar om att de inte kommer att bilda eller gå med i fackföreningar. Tillfälliga anställningskontrakt blir allt vanligare för att hindra löntagarna från att hävda sina rättigheter. Arbetsmarknadslagstiftningen ger inte ordentligt skydd för anställda på tillfälliga kontrakt.

Löntagarnas representativitet kontrolleras, men inte arbetsgivarnas

I augusti 2003 gjorde regeringen en kartläggning av de fackliga organisationerna för att fastställa hur representativa de var, men ingen motsvarande undersökning har gjorts av arbetsgivarnas organisationer. I kartläggningen ombads arbetsgivarna bekräfta listor på fackföreningsmedlemmar. Detta har medfört allvarliga övergrepp eftersom arbetsgivarna kunde bekräfta organisationer de själva kontrollerade, eller vägra bekräftelse om inte fackföreningarna gick med på eftergifter, till exempel i fråga om arbetsvillkor.

Kollektiva förhandlingar hindras

Kollektiva förhandlingar fungerar inte alltid i praktiken. Arbetsgivarna vägrar ofta delta i förhandlingar, förhalar dem i onödan eller vägrar underteckna avtalen. I andra fall undertecknas avtalen men tillämpas inte av arbetsgivaren. Kollektiva förhandlingar har varit särskilt svåra i små och mycket små företag. En del arbetsgivare vägrar tillämpa nationella kollektivavtal med motiveringen att de inte tillhör någon arbetsgivarorganisation.

Medlemsavgifter hålls inne

Myndigheterna är ovilliga att upprätthålla lagen om betalning av fackföreningsavgifter genom löneavdrag. Det har hänt att arbetsgivare gjort löneavdrag men sedan inte överfört pengarna till fackföreningarna.

Multinationella företag – varierande respekt för rättigheter

En studie av relationerna i multinationella företag, publicerad år 2004, visade varierade resultat. Parternas relationer och den sociala dialogen är mycket mer utvecklade i tidigare statliga företag som sålts till utländska investerare, och där det finns en facklig tradition, än i nya företag där det ofta är svårt att bilda fackföreningar. Där den fackliga traditionen var stark fanns det många exempel på god verksamhet, men på andra håll struntade ledningarna i fackföreningar, eller förtryckte dem, och det var mycket svårt att bilda fackföreningar på multinationella företag.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Året började med en stor olyckshändelse på järn- och stålverket Kremikovtzi den 10 januari. Tre anställda dödades och 22 tvingades till sjukhusvård. Arbetarskyddslagstiftningen hade ignorerats. Bulgarien blev NATO-medlem den 1 april och arbetade vidare med förberedelserna för medlemskap i EU år 2007. De två största centralorganisationerna, CITUB och Podkrepa, organiserade en rad protestaktioner, inklusive ett stor nationell samling den 10 november, i protest mot nedskärningarna i statsbudgeten, föreslagna ändringar av arbetsmarknadslagarna för att minska löntagarnas rättigheter och frånvaron av effektiv social dialog under de senaste tre åren.

Protesträtten ska begränsas

I februari 2004 föreslog regeringen ändringar av lagstiftningen för möten, demonstrationer och protestaktioner med en rad restriktioner. De fackliga organisationerna protesterade kraftigt eftersom de ansåg att en del av åtgärderna skulle begränsa deras möjligheter att genomföra offentliga möten och protester. Förslaget, som inte diskuterats i det nationella rådet för trepartspartnerskap eller i det trepartssammansatta ekonomiska och sociala rådet (som ska kommentera lagförslag), innehåller förbud mot möten när det finns "större risk för terroraktioner" och för möten och demonstrationer när deltagarna har "för avsikt" att spärra av vägar, korsningar etc.

Kollektivavtal kränks

I slutet av år 2004 lämnade CITUB:s och Podkrepa:s medlemsorganisationer på det statliga telebolaget Bulgarian Telecommunication Company (BTC) förhandlingarna i rådet för intressesammanjämknings på grund av företagets systematiska kränkningar av arbetsmarknadslagstiftningen och kollektivavtalet som slöts under året. Inför överläggningarna hade arbetsgivaren inte överlämnat någon förteckning över de anställda och inget sysselsättningsprogram och hade omvandlat många tillsvidarekontrakt till visstidskontrakt. Överläggningarna gällde stora personalnedskärningar på företaget.

CYPERN

FOLKMÄNGD: 807 000

HUVUDSTAD: NICOSIA

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Få förändringar skedde på denna fortfarande delade ö. De fackliga rättigheterna respekteras i stort sett i de regeringskontrollerade delarna av den, med undantag för vissa arbetsgivare inom hotellbranschen som inte gör det. Den turkcypriotiska myndigheten fortsätter tillåta förtryck av fackliga rättigheter på öns norra del.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Alla löntagare utom polis och militär har rätt att bilda och gå med i fackföreningar utan några tillstånd i förväg.

Strejkrätt

Alla löntagare har strejkrätt. I mars 2004 undertecknades en trepartsöverenskommelse om konfliktlösning inom ousbärlig verksamhet i det regeringskontrollerade området. Den införde medlingsprocedurer men förbjöd inte strejker.

I det turkcypriotiska samhället har arbetsgivarna rätt att ta in ersättningsarbetare, vilket begränsar strejkrätten.

Förhandlingar och diskriminering

Fackföreningarna har frihet att förhandla kollektivt på hela Cypern, men kollektivavtal kan inte hävdas genom lagstiftningen. Antifacklig diskriminering är inte olaglig.

Arbetsmarknadslagen gäller i de små frizonerna i Larnacas och Famagustas hamnar.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trakasserier i den turkcypriotiska norra delen

Fackföreningar rapporterar att de och deras medlemmar i det område som styrs av turkcypriotiska myndigheter utsätts för trakasserier. Denktashregeringen har inte gjort någon hemlighet av sin fientliga inställning till löntagarnas organisation Türk-sen och har aktivt försökt misskreditera den. Regeringen har främjat politisk splittring inom organisationen och givit en del fackföreningsmedlemmar order om att inte betala sina medlemsavgifter. Som en följd av det har Türk-sen blivit närmast bankrutt. En smutskastningskampanj har drivits i pressen, till stor del mot Türk-sens ordförande Onder Konuloglu, som anklagats för ekonomiska oegentligheter.

Vissa arbetsgivare i norr har bildat egna fackföreningar och utövat påtryckningar på löntagarna för att de ska gå med i dem. Representanter för oberoende fackföreningar meddelar att de turkcypriotiska myndigheterna skapat konkurrerande fackliga organisationer för offentliganställda för att försvaga de oberoende fackföreningarna.

Arbetsgivare i den privata sektorn kan motarbeta facklig verksamhet eftersom arbetsmarknadsförordningarna upprätthålls sporadiskt och sanktionerna för antifackliga metoder är för svaga för att vara avskräckande.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Sammanläggningen av öns båda delar förkastades av den grekcypriotiska folkomröstningen år 2004. Ön förblev därför delad när den anslöts till EU i maj 2004. Det innebär att EU:s lagstiftning, i synnerhet de delar som gäller löntagarnas rättigheter, bara gäller för det grekcypriotiska samhället.

Kollektivavtal kränks inom hotellnäringen

I juli 2004 organiserade fackföreningar på hotellen en demonstration i protest mot arbetsgivarnas regelbundna kränkningar av de anställdas kollektivavtal. De klagade på dålig behandling, bristande information och kränkningar av grundläggande fackliga rättigheter. I vissa fall hade de förbjudits bilda fackföreningar. Hotellanställdas förbund, Union of Hotel and Recreational Establishment Employees of Cyprus (SYXKA-PEO) och federationen för hotellanställda (OUXEB-SEK) protesterade också mot individuella anställningskontrakt med mindre förmånliga villkor än de som fanns i kollektivavtalen. Förhandlingarna om ett nytt kollektivavtal för branschen tog fyra månader, från slutet av mars till slutet av augusti.

ESTONIA

FOLKMÄNGD: 1,3 milj.

HUVUDSTAD: Tallinn

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-182

Kränkningar av fackliga rättigheter i Estland förekommer ofta och arbetsinspektionerna klarar inte att upprätthålla lagstiftningen. Löntagare utsätts för påtryckningar för att lämna sina fackföreningar eller acceptera sänkta löner, fackliga representanter får inte alltid komma in på arbetsplatserna och alternativa former för löntagarrepresentation används för att försvaga facket. Föreslagna ändringar av lagstiftningen har skapat tvivel på de estniska myndigheternas vilja att respektera föreningsfriheten och organiseringsrätten.

LAGSTIFTNINGEN

Fackföreningslagen som antogs år 2000 garanterar rätten att organisera fackliga organisationer.

Diskriminering

Antifacklig diskriminering förbjuds både i lagen om anställningskontrakt och fackföreningslagen. En ändring av inkomstskattelagen, som trädde i kraft den 1 januari 2003, tvingar emellertid fackliga organisationer att överlämna listor över alla sina medlemmar, med personnummer, såvida inte medlemmarna protesterar mot det och därmed förlorar rätten att göra avdrag för fackföreningsavgifterna. Finansministeriet kräver att fackföreningar med fler än tio medlemmar ska göra sina deklarationer elektroniskt. Organisationer som ännu inte kunnat införa det IT-system som krävs, och därför lämnar in deklarationerna på papper, kan dömas till böter.

Kollektiva förhandlingar

Lagstiftningen ger rätt till kollektiva förhandlingar och konfliktlösningar.

Strejkförbud i offentlig sektor

Statstjänstemän i stat och kommuner får inte strejka. Förbudet gäller alla, alltså även stödpersonal som chaufförer och elektriker. För fyra år sedan lovade regeringen häva förbudet, men har ännu inte infriat löftet.

Andra löntagare har strejkrätt och det är förbjudet att vidta repressalier mot strejkande.

Lagstiftning minskar fackföreningars roll på arbetsplatserna

Utkastet till lagstiftning om europeiska företagsråd samt information och samrådsrätt i europeiska företag används som ett medel för att minska de fackliga organisationernas inflytande i multinationella företag. Enligt utkastet, som inte i förväg diskuterades med de fackliga organisationerna, måste löntagarrepresentanter utses i allmänna möten med de anställda, utan någon form av facklig medverkan. Denna ändring kommer att undergräva fackföreningarnas roll på arbetsplatserna och göra det möjligt för arbetsgivare att manipulera löntagarrepresentanterna.

Företag går straffria

Bristen på överensstämmelse mellan arbetsmarknadslagen och strafflagen har skapat en situation där inga sanktioner kan utdömas för juridiska personer (företag) som kränker fackliga rättigheter.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trakasserier

Centralorganisationen EAKL meddelar att antifackliga åtgärder är mycket vanliga i privat sektor. Vissa företag avråder sina anställda från att bilda fackföreningar och hotar med avsked eller sänkta löner och förmåner om de organiserar sig. Ibland bildas gula fackföreningar. Även om alla sådana åtgärder är förbjudna i lag, vidtar arbetsinspektörerna inga åtgärder mot dem. Avskedade löntagare begär sällan att få tillbaka sina arbeten eller kräver kompensation, på grund av motvilja mot att gå till domstol.

Kollektiva förhandlingar Arbetsgivarna motarbetar kollektiva förhandlingar och fördröjer processen. Uppskattningsvis 20-25 procent av arbetskraften omfattas av kollektivavtal. Även om lönenivåerna för statstjänstemän enligt nu gällande lag och tidigare praxis ska fastställas i förhandlingar mellan regeringen och de fackliga organisationerna, har de beslutats utan samråd med facken.

Sympatistrejker hotas

Efter en rad sympatistrejker år 2004 hävdade arbetsgivarna och deras organisationer att sådana strejker bör förbjudas eftersom de strider mot deras rätt till fria handel. I september begärde arbetsgivareföreningen att Estlands Ombudsman skulle uttala sig om ifall sympatistrejker är förenliga med författningen. Vid årets slut hade resultatet ännu inte kommit.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Strejkbrytare och obligatorisk övertid

Lokförare i aktiebolaget "Eesti Raudtee" (Estniska järnvägen) organiserade en strejk den 23-29 september. Arbetsgivaren tog in ersättare, som i vissa fall inte hade nödvändiga kvalifikationer, och anställda som bestämde sig för att inte delta i strejken tvingades arbeta övertid. Ledarna för strejkkommittén bannlystes från företaget och nekades komma in på fackföreningskontoret som låg på företagets område.

Fackföreningsavgifter överförs inte

Vest Wood Estonia Ltd vägrar överföra de anställdas medlemsavgifter till angivet bankkonto, trots att skriftliga ansökningar om att så ska ske. Arbetsgivaren hävdar att man inte har någon lagstadgad skyldighet att göra överföringarna, och struntar i att lagstiftningen ålägger arbetsgivare att göra alla sådana överföringar när de begärs skriftligt.

GEORGIEN

FOLKMÄNGD: 5 milj.

HUVUDSTAD: Tbilisi

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Fackföreningsrörelsen hade stora förväntningar på de demokratiska förändringar som skedde i början av året. Tyvärr utsatte den nya regeringen Georgia Trade Union Amalgamation för allvarliga trakasserier, och kastade lystna ögon på organisationens tillgångar.

LAGSTIFTNINGEN

Rättigheter erkända

Rätten att bilda och gå med i fackföreningar är erkänd i lag. 1997 års fackföreningslag innehåller omfattande föreskrifter om löntagarnas grundläggande fackliga rättigheter. Anställda i statliga organ omfattas av en särskild lag om statlig tjänst, som också erkänner föreningsrätten. Kollektiva förhandlingar erkänns i lagen om kollektiva avtal och kontrakt. Lagen fastställer sanktioner mot dem som vägrar delta i förhandlingar. Strejkrätten är likaså erkänd och arbetsgivarna får inte ägna sig åt antifacklig diskriminering.

Eventuella begränsningar

Lagen om avstängning och förbud för frivilligorganisationers verksamhet anger villkor för när frivilligorganisationer (inklusive fackföreningar) kan stängas av eller förbjudas driva verksamhet. Det slutliga ansvaret för sådana beslut om förbud ligger hos domstolarna. Bland motiven för dem finns "framkallande av nationell oro eller samhällskonflikter".

Ändringar av arbetsmarknadslagstiftningen

Regeringen fortsatte arbetet på ny arbetsmarknadslagstiftning. Utkastet har kritiserats av centralorganisationen Georgian Trade Union Amalgamation (GTUA) för att det begränsar löntagarnas rättigheter och krymper fackföreningarnas roll på arbetsplatserna.

Under tiden har Parlamentet ändrat den nuvarande arbetsmarknadslagen. Ändringarna den 24 juni 2004 avskaffade avgångsvederlag i händelse av avsked och förkortade uppsägningstiden.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringen siktar in sig på fackliga tillgångar

Regeringen har gjort nya försök att beslagta fackliga tillgångar för statens räkning, sedan det mesta av statens egna tillgångar sålts ut. Ett tidigare försök gjordes år 1999 med en kampanj mot FFI:s medlemsorganisation Georgian Trade Union Amalgamation (GTUA). GTUA anmälde detta till ILO:s kommitté för föreningsfrihet och i sina slutsatser framhöll den att "beslag av fackliga tillgångar är en allvarlig inblandning i facklig verksamhet". Överraskande nog, använde 2004 års regeringen i allt väsentligt samma metod som den tidigare, men något mer hänsynslöst. GTUA och dess ledning har tvingats utstå offentliga förödmjukelser, hotelser, hinder för facklig verksamhet och till och med häktning.

Lagar och domstolsbeslut ignoreras

Regeringens kampanj mot GTUA omfattade allvarliga brott mot inhemska lagstiftning. En del av anklagelserna som riktades mot organisationerna var sådana som redan tidigare vederlagts. Inspektioner genomfördes, liksom gripande utan giltig häktningsorder. Regeringen gav order om en utredning av lagligheten i bildandet av GTUA och dess äganderätt till tillgångarna, trots att dessa frågor redan prövats av domstolarna och trots att Högsta domstolen beslutat till GTUA:s fördel.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Mikhail Saakashvili valdes till president den 4 januari med över 96 procent av rösterna. Valdeltagandet var 80 procent. Han hade gått i spetsen för protesterna mot valfusk i november 2003 och tvingade Eduard Shevardnadze att avgå. Hans rörelse, den nationella demokratiska fronten, vann sedan parlamentsvalen.

Regeringsinblandning

I juli sade parlamentsledamoten Nodar Grigalashvili (en av regeringspartiets ledare) i parlamentet att de fackliga organisationerna måste överlämna sina tillgångar till staten, och att staten i annat fall antingen skulle anta en lag som förstatligade tillgångarna eller lägga beslag på dem med

hjälp av åklagarämbetets befogenheter. Parlamentsmötet sändes på TV över hela landet. Några dagar senare gjorde Nodar Grigalashvili samma uttalande i en dagstidning.

Den 3 augusti grep säkerhetsmän GTUA:s ordförande, Irakli Tugushi, och förde honom till säkerhetstjänstens lokaler och sedan till allmänna åklagarens kontor. De hade ingen arresteringsorder. En tjänsteman på åklagarämbetet sade rent ut till Tugushi att GTUA skulle få problem om han inte överlämnade tillgångarna till staten.

Samma dag kom tjänstemän från åklagarämbetet in på GTUA huvudkontor med en order om undersökning av organisationens alla tillgångar och ekonomiska förehavanden sedan den 1 januari 1992. Den första ordern gällde till slutet av augusti, men tjänstemännen fortsatte sin undersökning och ordern förlängdes till november.

Hotelser

I september intervjuades president Saakashvili och Nodar Grigalashvili i Borjomiparken (som ägs av GTUA). Presidenten sade till journalisterna att om organisationen inte omedelbart överlämnade parken till staten, skulle han ge åklagarämbetet order om att överlämna GTUA:s ledning till honom, i handbojor.

GTUA träffade finansministern, Mr. Bedukidze, som ansvarar för egendomsreformer, några gånger i oktober och november 2004. Ministern ställde ultimatum till GTUA: överlämna största delen av tillgångarna till staten, annars får Irakli Tugushi fortsätta förhandlingarna bakom lås och bom.

Slutligen tvingades GTUA överlämna Borjomiparken till regeringen i oktober.

Trakasserier

Utredarna från åklagarämbetet kom fram till att GTUA var en laglig organisation och hade rätt till sin egendom. Då kom en annan utredargrupp till GTUA:s lokaler, den 11 november, veckan innan GTUA:s kongress skulle hållas. En tredje grupp kom i december för att undersöka ett företag, Kurortinvest, som GTUA äger.

Den första utredargruppen tog med sig fackliga handlingar (inklusive protokoll från fackliga möten) till ett särskilt rum i GTUA:s byggnad och förseglade det. När GTUA behövde titta på protokollet från tidigare möten tvingades de ringa åklagarämbetet och be dem öppna rummet. Den andra utredargruppen tog med sig handlingarna till sitt eget kontor.

Alla utredarna sade inofficiellt till GTUA att om Irakli Tugushi vore mer tillmötesgående i förhandlingarna om överlämnande av tillgångarna till staten, skulle utredningarna avslutas.

Fackförbunds interna reformer hindras

I juli 2004 beslutade metallarbetarförbundets styrelse att samla alla medlemsavgifter centralt. Det betydde att de lokala organisationerna skulle överföra pengarna från lokala banker till kontot i Tbilisi. De lokala myndigheterna vägrade tillåta överföringen, med motiveringen att pengarna "behövs för regional utveckling".

KROATIEN

FOLKMÄNGD: 4,4 milj.

HUVUDSTAD: Zagreb

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Under året kom ytterligare exempel på arbetsgivare som hindrar facklig verksamhet och bekämpar kollektivavtalsförhandlingar. Lagen innehåller fortfarande begränsningar av strejkrätten och kollektiva förhandlingar i offentlig sektor.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagare har enligt lag rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar utan tillstånd i förväg.

Begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten är erkänd, men med begränsningar. Anställda i statsförvaltning och offentliga tjänster får inte strejka. Strejker får bara hållas i slutet av en förhandling om kollektivavtal eller under särskilda omständigheter som fastställs i avtalet. Om strejken gäller förhandlingar om ett nytt kollektivavtal måste medling ske innan någon stridsåtgärd får vidtas.

Skydd

Arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder antifacklig diskriminering. Fackliga delegater kan inte avskedas, återtas i tjänst eller degraderas utan fackföreningens medgivande. Om den inte går med på en åtgärd, kan arbetsgivaren vända till domstol.

Budgeten gäller före kollektivavtal

Lagen skyddar kollektiva förhandlingar, men i den offentliga sektorn finns det begränsningar. Enligt 1993 års lag om statsbudgeten får regeringen ändra innehållet i ett kollektivavtal för offentlig sektor om det inte finns tillräckliga anslag i budgeten för att uppfylla alla ekonomiska åtaganden i avtalet.

Lagen om statstjänstemännens löner begränsar också rätten till kollektivavtalsförhandlingar genom koefficienter för arbetsplatserna. Följden blir att berörda i den sektorn bara får förhandla om sina grundlöner.

2003 års arbetsmarknadslag

Arbetsmarknadslagen, som antogs i juli 2003 möttes, med starka protester från fackföreningarna eftersom den begränsar löntagarnas rättigheter och underlättar friställningar. Den innehåller dock även några positiva föreskrifter, som rätten till avgångsvederlag för anställda på tillfälliga kontrakt och skyldighet att bilda löntagarråd på arbetsplatser med över 200 anställda.

Fackliga tillgångar

Sedan den reviderade föreningslagen infördes år 2001 har de fackliga organisationerna inte kunnat disponera sina (tidigare) tillgångar som de velat. Även om lagen ger alla andra föreningar äganderätt till sina tidigare tillgångar, tillföll de fackliga organisationernas tillgångar republiken Kroatien.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Antifackliga arbetsgivare

Privata arbetsgivare i småföretag bekämpar facklig organisering och det gör även stora nationella och internationella företag som driver stora affärskedjor. Många av dessa arbetsgivare förbjuder sina anställda att organisera sig. Eftersom majoriteten av de nyanställda (ca. 80 procent) har visstidskontrakt, vanligen för bara tre månader, vågar de inte organisera sig eller bilda fackföreningar av rädsla för att kontrakten inte ska förnyas.

Ineffektivt rättssystem

Det har funnits många fall med arbetsgivare som trakasserar fackligt aktiva och ledare, trots det lagstadgade skyddet. Ett allvarligt problem är att rättssystemet är långsamt och ineffektivt i hanteringen av dessa ärenden. Handläggningen i domstolarna tar i regel över tre år. I slutet av år 2003 hade den största delen av de ärenden som anmälades år 1996 fortfarande inte avgjorts. Nya, kortare tidsgränser för domstolarna har införts. De fackliga organisationerna har begärt att riktiga arbetsdomstolar ska inrättas, vilket skulle kunna förkorta handläggningstiden avsevärt.

Rätt till kollektiva förhandlingar ignoreras

Arbetsgivare, inklusive den kroatiska arbetsgivareföreningen, vill sällan föra kollektivavtalsförhandlingar och säger upp befintliga avtal med motiveringen att de inte kan uppfylla villkoren. Staten har också ignorerat rätten till kollektivavtal och har ensidigt fastställt lönegrader för statliga tjänster. Många äldre anställda har därför sett sina rättigheter minska.

Handelsarbetarförbundet, Commercial Trade Unions of Croatia (CTUC), rapporterade andra typer av hinder för facklig verksamhet, som att arbetsgivarna öppnar och behåller post adresserad till fackliga ombud, kamerabevakning av fackföreningsmedlemmar i företagets kontor och vägran att låta organisationerna hålla möten i företagets lokaler. Utländska multinationella företag, som Billa, Kaufland, Drogerie Markt och Mercatone, och stora nationella företag som Plodine, Sonic, Getro, Pevec, Magma, Tommy Commerce, Pemo och Kerum har alla motarbetat fackliga organiseringskampanjer.

Förstatligandet av fackliga tillgångar fortsätter att vara ett problem eftersom det hindrar organisationerna från att bedriva heltäckande verksamhet.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Facklig ombudsman avskedad

Den 1 april förlorade Robert Lacic jobbet bara några dagar efter det att Commercial Trade Union of Croatia meddelat hans arbetsgivare, "Pevec", att han utsetts till facklig ombudsman. Han sades upp från arbetet och erbjöds ett annat, med lägre lön, vilket han vägrade ta. Den 5 april avhystes han från företagets lokaler och förbjöds komma in där igen. Hans anställningskontrakt sades upp med motiveringen att han inte inställt sig till arbete. Arbetsmarknadsministeriet ingrep och uppmanade direktören att möta fackets representanter för att diskutera frågan. Företagets ägare, Zdravko Pevec, sade att han hellre lade ner verksamheten än tillät att en fackförening bildades.

Antifackliga rederier

Rederiet Sem Marina har enligt uppgift utövat påtryckningar på sjömän för att de inte skulle gå med i sjömansförbundet. Vid två tillfällen under år 2004 presenterade företaget en egen kandidat till posten som fackligt ombud. Vid det ena tillfället handlade det om en delägare i rederiet. Sem Marina tillhör Kroatiens arbetsgivareförening som å ena sidan påstår att sjömansförbundet förhandlar med föreningen, och å andra sidan ifrågasätter organisationens legitimitet.

När de anställda på rederiet Jadrolinija begärde hjälp från sjömansförbundet med anledning av oförklarade permitteringar i bolaget, reagerade arbetsgivaren med att anställa dem på ett så kallat "fångskepp", med låga löner och dåliga villkor.

Begränsningar av facklig verksamhet

Stuveriföretaget Luka Rijeka Ltd. skickade ett officiellt brev till fackföreningen i hamnen Rijeka och begärde att organisationen skulle avstå från att utföra fackligt arbete och besöka medlemmar under arbetstid. Företaget sade att man skulle bevilja frånvaro för facklig verksamhet om orga-

nisationen ansökte om den 24 timmar i förväg, med uppgift om vad man skulle göra och hur lång tid det skulle ta. I annat fall skulle frånvaron betraktas som otillåten och straffas enligt lag.

Andra antifackliga arbetsgivare

Centralorganisationen Autonomous Trade Unions of Croatia (UATUC) meddelade att företaget Prerada Drveta Ltd. hindrade facklig verksamhet inom sitt område och trakasserade fackliga ombud, medan anställda på företaget Com-Prom ombads underteckna ett intyg om att de inte ville tillhöra Trade Union of the Textile, Footwear, Leather and Rubber Industry of Croatia.

Vägran att delta i kollektivavtalsförhandlingar

UATUC meddelade också att följande arbetsgivare vägrat delta i kollektivavtalsförhandlingar: Pazinka Textile Ltd i Pazin (helägt av det belgiska textilföretaget "Masarel"), Ziche Ltd i Žminj (ägt av Ziche, Italien), Calzaturificio Elisa Ltd i Vodnjan, RIZ Odašilja i i Zagreb, Ikom i Zagreb, Bratstvo Ltd i Zagreb och Kordun Alati Ltd i Karlovac.

Läkarförbund utestängt från kollektiva förhandlingar

Den 8 december undertecknade regeringen ett kollektivavtal med fyra vårdförbund för anställda inom hälsovården. Som bilaga till det fanns ett annat avtal som gällde läkarnas rättigheter enligt arbetsmarknadslagstiftningen. Regeringen tog bara med en av de fyra organisationerna i förhandlingarna om det bifogade avtalet och undertecknade det, trots att de andra organisationerna har läkare bland sina medlemmar. Två av de andra organisationerna öppnade process och krävde att avtalet skulle annulleras eftersom regeringen inte förhandlat med dem.

LITAUEN

FOLKMÄNGD: 3,4 milj.

HUVUDSTAD: Vilnius

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Kollektiva förhandlingar förekommer fortfarande mycket sällan, till stor del beroende på arbetsgivarnas motstånd. Nya förordningar har gjort det svårare att bilda fackliga organisationer.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Fackföreningslagen erkänner rätten att bilda och gå med i fackliga organisationer och den rätten gäller också anställda inom polisen.

För att bli registrerad måste fackföreningarna ha minst 30 medlemmar på stora företag inom en och samma sektor, eller företräda minst en femtedel av alla anställda i småföretag.

Nya regler för registrering av juridiska personer trädde i kraft år 2004, och gör det omständligare att bilda nya fackliga organisationer. Många formulär måste fyllas i och om de vill registrera sig på ett företags adress måste de få arbetsgivarens tillstånd. Om tillståndet inte beviljas, kan organisationen använda sin ledares hemadress.

Kollektiva förhandlingar

Lagen om kollektiva förhandlingar ger alla löntagare rätt att förhandla, med undantag för statstjänstemän som arbetar med rättsskipning eller säkerhetsrelaterade uppgifter. Fackliga organisationer har rätt att förhandla om kollektivavtal på nationell, regional- eller branschnivå. Enligt arbetsmarknadslagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2003, är kollektiva förhandlingar det främsta redskapet för reglering av relationerna i arbetslivet.

Strejkbegränsningar

Lagen om fackföreningar erkänner strejkrätten. Arbetsmarknadslagen förbjuder emellertid strejker inom oumbärlig verksamhet och listan på sådan verksamhet går längre än ILO:s definition. ILO:s expertkommitté bad regeringen upphäva strejkförbudet för anställda i värme- och gas-distributionsföretag, och antydde att man i stället kunde kräva ett visst mått av verksamhet under strejk.

En strejk kan hållas bara om två tredjedelar av de anställda på företaget röstar för den i slutet omröstning, eller om hälften av dem röstar när den gäller en del av företaget. Dessa krav är alltför hårda enligt ILO:s kriterier. Arbetsgivaren måste meddelas skriftligt minst sju dagar innan strejken ska inledas.

Löntagarråd

En lag som införde löntagarråd antogs i oktober 2004. Sådana råd kan skapas på företag med minst 20 anställda om det inte finns någon fackförening.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

De fackliga organisationerna i Litauen uppskattar det totala antalet fackföreningsmedlemmar till cirka 200 000, eller 14 procent av arbetskraf-

ten.

Hotelser

Den litauiska organisationen "Solidarumas" rapporterar att arbetsgivarna inte tolererar löntagarrepresentanter på företagen. Det har förekommit många fall där arbetsgivaren, så snart en fackförening bildats, kallat in grundarna en efter en och sagt till dem att lämna organisationen. Visstidskontrakt och den informella ekonomin gör det också svårt att organisera löntagarna fackligt.

Ineffektivt skydd i lagstiftning

Rättssystemet är långsamt i handläggningen av ärenden om osakliga avskedanden. Det finns inga arbetsdomstolar eller domare som är specialiserade på arbetskonflikter. Dessutom måste fackliga organisationer bevisa att han eller hon avskedats på grund av facklig verksamhet, vilket i de flesta fall är omöjligt. Ingen arbetsgivare har hittills drabbats av de sanktioner som lagstiftningen föreskriver för antifacklig diskriminering.

Trepartssamarbete

Trepartssamarbete är relativt väl utvecklat på nationell nivå, och det finns många trepartsforum, främst Trepartsrådet. Arbetsgivarorganisationerna har emellertid en tendens att betrakta regeringen som sin viktigaste partner. Den sociala dialogen mellan fackliga organisationer och arbetsgivare är mindre utvecklad, eftersom arbetsgivarna inte ser löntagarorganisationer som jämbördiga parter.

Förhandlingar sällsynta

I praktiken är kollektiva förhandlingar relativt sällsynta. Företagsledare fastställer ofta lönerna utan några förhandlingar med de fackliga organisationerna, med undantag för på stora fabriker där det finns välorganiserade fackföreningar. Mindre än 20 procent av löntagarna omfattas av kollektivavtal.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under året inträffade flera viktiga händelser: NATO-medlemskapet i mars, EU-inträdet i maj, ratificeringen av EU:s författning och införandet av den nya lagen om löntagarråd. Valdas Adamkus omvaldes till president i juni och han bad Algirdas Brazauskas stanna kvar som premiärminister.

Osakligt avskedande

Liubov Sverckova, direktör för företaget JSC "Visagino Bustas", avskedade den 29 juli Genadij Antanovi, rörmokare, efter disciplinåtgärder. Hans fackliga organisation ansåg att det verkliga skälet var att Genadij Antanovi aktivt försvarat arbetskamraternas rättigheter. När "Solidarumas" tog ärendet till distriktsdomstolen i Visaginas, beslutade den till fackets fördel och fann att disciplinåtgärderna och avskedandet var olagliga.

Misstänkt mordbrand i fackligt huvudkontor

Den 2 december blev det fackliga kulturpalatset, som inrymmer huvudkontor för "Solidarumas" och Litauens arbetarfederation, svårt brandskadat. Lokalerna dränktes i vatten, arbetet lamslogs och de fackliga organisationerna var en tid utan el och telekommunikationer. Det var tredje gången som det brunnit i fastigheten och utredarna misstänkte starkt att det rörde sig om mordbrand.

MALTA

FOLKMÄNGD: 397 000 / HUVUDSTAD: Valetta / GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Få förändringar inträffade i Malta, där regeringen fortfarande kan besluta om obligatorisk medling i arbetslivskonflikter.

LAGSTIFTNINGEN

Lagen erkänner rätten att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Löntagarna får förhandla kollektivt och arbetsgivarna får inte vidta åtgärder mot anställda på grund av deras fackliga verksamhet.

Obligatorisk medling

Enligt lagen om sysselsättning och arbetslivsrelationer (Employment and Industrial Relations Act) kan regeringen tvinga parterna till obligatorisk medling i en arbetslivskonflikt. ILO har i över 20 år påpekat att detta strider mot konvention nr 87, som säger att medling ska begränsas till statsanställda i myndighetsutövning, oumbärlig verksamhet, nationella kriser eller situationer där båda parter begär medling.

2002 års lag om sysselsättning och arbetslivsrelationer tillåter sympatistrejker och definitionen av oumbärlig verksamhet håller en mer realistisk nivå.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringen betonar att den enbart tillgriper obligatorisk medling sedan alla andra vägar misslyckats, och att den i praktiken sällan behöver göra det.

MOLDAVIEN

FOLKMÄNGD: 4,3 milj.

HUVUDSTAD: Chisinau

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Skyddet för fackligt aktiva minskades på grund av att sanktionerna för kränkningar av fackliga rättigheter avskaffades. Strejkrätten utsträcktes till många offentligtanställda, tack vare ny lagstiftning som begränsar strejkbudet till ousmännlig verksamhet. Under året kom många exempel på att myndigheterna utövade starka påtryckningar för att fackföreningar skulle lämna konfederationen CSRM för att i stället gå med i regeringsstödda Solidaritatea.

LAGSTIFTNINGEN

Rätten att bilda och gå med i en fackförening är inskriven i författningen. Lagen om fackföreningar, från juli 2000, medger fackligt oberoende. Den reglerar också grundläggande fackliga rättigheter som kollektivavtalsförhandlingar och skydd för fackliga tillgångar samt garanterar facklig verksamhet.

Begränsningar av strejkrätten

Statstjänstemän och anställda i ousmännlig verksamhet får inte strejka. I juli 2004 fastställde regeringen en lista över ousmännlig verksamhet, i linje med ILO:s normer. Arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder uttryckligen att ersättningspersonal sätts in under strejker.

Arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder politiska strejker och tillåter inte uttryckligen sympatistrejker.

Inga sanktioner för kränkningar av fackliga rättigheter

Den nya strafflagen avskaffade sanktionerna för brott mot fackföreningslagen. För närvarande innehåller varken strafflagen eller lagen om förvaltningsbrott några särskilda sanktioner för brott mot fackliga rättigheter. Det ger åklagarna möjlighet att avvisa fackliga organisationers anmälningar om arbetsgivarnas och regeringens antifackliga agerande och kränkningar av fackföreningslagen sker ostraffat.

Centralorganisationen CSRM begärde att parlamentet skulle återinföra sanktioner men parlamentet avvisade deras begäran på formella grunder.

Bristande insyn tillåter manipulationer

Lagstiftningen innehåller inga tydliga regler för hur fackliga representanter i statliga företags ledningar ska utses. Följden har blivit att regeringen manipulerar löntagarnas röst och tillsätter representanter från den medgörliga, regeringsstödda fackliga organisationen, också när den organisationen från början inte hade några medlemmar på företaget i fråga.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagstiftningen upprätthålls dåligt

Trots att både arbetsmarknadslagstiftningen och fackföreningslagen i allt väsentligt överensstämmer med ILO:s normer, upprätthålls de dåligt. Varken arbetsinspektionen eller åklagarämbetet har varit effektiva när det gäller att bevaka och upprätthålla respekten för arbetslivsnormerna, i synnerhet föreningsrätten.

Partisk rättvisa

Domstolarna är långsamma och deras beslut väcker tvivel på domarnas opartiskhet. När det gäller federationen för statstjänstemän, SINDASP, har domstolarna bara reagerat "effektivt" på utredningar som syftar till att splittra den. Samtidigt har de misslyckats med att skydda SINDASP från splittringsförsök som gjorts under påtryckningar från kommunala och statliga myndigheter och med vantolkningar av fackliga föreskrifter.

Regeringen ökar trycket

Centrala och lokala myndigheter utövar konstanta och avsiktliga påtryckningar på fackliga organisationer, deras medlemmar och ledare. Regeringens mål är att tvinga fackföreningar att lämna CSRM och i stället gå med i konfederationen "SOLIDARITATEA", som är en mycket medgörligare regeringspartner. Trycket var speciellt kraftigt inom jordbruks- livsmedelsproduktion, offentliga tjänster, sjukvården och utbildningsväsendet. I den offentliga sektorn lyckades regeringen krossa CSRM:s medlemsorganisation fullständigt och bildade en "kopia" med samma namn. Inom jordbruks- och livsmedelsproduktion lyckades regeringen, med arbetsgivarnas hjälp, tvinga många fackföreningar att lämna CSRM. Hälsovårdsministeriet paralyserade kollektivavtalsförhandlingarna inom den sektorn för att tvinga vårdanställdas federation "SANATATEA" att lämna CSRM.

Löntagarrepresentanter bannlysta från arbetsplatser

Arbetsgivarna fortsätter att kränka fackliga rättigheter. De vanligaste metoderna är att neka löntagarrepresentanterna tillträde till arbetsplatserna där deras medlemmar finns, inte överföra fackföreningsavgifterna och att utöva påtryckningar på anställda för att de ska byta organisation. Några arbetsgivare medger under hand att regeringsmyndigheter tvingar dem göra detta.

ILO:s rekommendationer ignoreras

I januari 2004 anmälde CSRМ Moldaviens regering till ILO:s kommitté för föreningsfrihet, för kränkningar av fackliga rättigheter. I november 2004 antog kommittén sin interimrapport och krävde att regeringen skulle göra en oberoende utredning av CSRМ:s klagomål.

Sommaren 2004 lämnade CSRМ in samma klagomål till allmänna åklagarämbetet i Moldavien. Senare under året fick man svar från åklagarna som meddelade att ingen utredning kunde göras eftersom den nya strafflagen inte betraktade kränkningar av fackliga rättigheter som ett brott.

Sedan ILO-rapporten publicerats bad CSRМ regeringen att ILO:s rekommendationer skulle diskuteras i det trepartssammansatta ekonomiska och sociala rådet. Regeringen vägrade ta in frågan på dagordningen, vilket fick CSRМ att bojkotta rådets decembermöte.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Arbetslösheten var fortsatt hög i Moldavi²en som är ett av Europas fattigaste länder.

Regeringen trycker på oberoende fackliga organisationer

Regering och lokala myndigheter fortsätter att utöva påtryckningar på fackligt aktiva för att få dem att lämna oberoende organisationer och gå med i den regeringsstödda konfederationen Solidaritatea.

Fortsatta trakasserier mot livsmedels- och jordbruksfackföreningar

År 2002 inleddes en brottsutredning mot ledaren för CSRМ:s nationella federation för fackföreningar inom jordbruks- och livsmedelsindustri, Agroindsind. Två år senare har den fortfarande inte slutförts och anklagelserna har ännu inte dragits tillbaka.

Federationens representanter har utestängts från företagets ledningsorgan och ersatts av representanter från Solidaritatea. Detta skedde på regeringens uppdrag, i det uppenbara syftet att påverka löntagarnas val av fackförening. Solidaritatea hade vid den tiden inga medlemmar i de berörda företagen, men en kort tid därefter lämnade de anställda Agroindsind och gick med i Solidaritatea.

I januari 2004 krävde Mr. Apruda från jordbruksmyndigheten "Moldova-Vin" att fackföreningen på vinproducenten "Milestii Mici" skulle lämna Agroindsind och gå med i Solidaritatea (senare nekade direktören representanter från Agroindsind och IUL tillträde till företaget). Liknande påtryckningar gjordes av andra tjänstemän vid myndigheten, på fackföreningsledarna på National College of Winery and Wines i Chisinauregionen. Under tiden insisterade ordföranden för Unghenidistriktet, N. Gaviuc, och ordföranden för Calarasidistriktet, T. Gadimba, i samtal med ledningarna för Agroindsinds organisationer i regionerna på att de skulle ansluta sig till Solidaritatea. Den 23 januari kallade de lokala myndigheterna i Balti direktörerna för de statliga företagen till ett möte där borgmästaren och vice borgmästaren beordrade dem att se till att fackföreningarna på företagen lämnade Agroindsind och gick över till Solidaritatea.

Den 13 januari hölls det fackliga mötet mellan fackföreningarna på livsmedelsfabriken i Balti City, i närvaro av 18 representanter från fabriksledning. Mötet röstade för att man skulle gå ur Agroindsind.

Den 15 mars informerade direktören för det statliga aktiebolaget FermentTutun ordföranden för bolagets fackliga kommitté att provinschefen Mihail Machedon ringt och frågat när fackföreningen skulle gå ur Agroindsind och ansluta sig till Solidaritatea.

Den 29 juni bildades en ny facklig organisation för anställda i livsmedelsindustrin, under statens och arbetsgivarnas kontroll. Fackliga organisationer i de statliga företagen "Tutun CTC", "Aroma", "Cricova", "Barza Alba", "Franzeluta" och livsmedelsfabriken i Baltideltog i bildandet av denna gula organisation efter arbetsgivarnas påtryckningar, hotelser om avsked och löften om befordran. CSRМ meddelar att arbetsgivarna agerade på regeringens uppdrag

Inblandning i utbildnings- och vetenskapsfacket

Fackförbundet för anställda inom utbildning och vetenskap drabbas ständigt av regionala myndigheters ingripanden. Regeringen och arbetsgivarna kallar anställda till möten som representanter från förbundets huvudkontor inte får komma in på, och tvingar dem att besluta lämna förbundet och gå in i en annan organisation som myndigheterna föredrar. Lokala myndigheter ger fackliga ledare order om att lämna sina kontor.

Påtryckningarna kommer från högsta nivå inom förvaltningen. Utbildningsminister V. Beniuc och viceminister A. Dubrovski har kallat till, och deltagit i flera fackliga möten och aktivt påverkat de anställda att ändra sitt fackliga medlemskap. De har också beordrat flera skolledare att trycka på fackföreningsmedlemmar. Sedan januari 2004 har ordförandena för flera distrikt i Moldavien kallat till sig direktörer för skolor i distrikten och begärt att de ska se till att fackföreningar går över till Solidaritatea eller dess medlemsförbund Viitorul. Direktörerna fick protokollmallar för fackliga möten som skulle fatta sådana ändringsbeslut.

Vårdanställdas fack slås sönder

Hälsovårdsministeriet har startat en medveten kampanj för att undergräva och i sista hand slå sönder vårdanställdas fackliga organisation. Initiativet kommer från högsta nivå i ministeriet. Vice hälsovårdsministern, Mr. Bahnarel, som har hand om institutioner för förebyggande sjukvård, baktalar fackliga ledare, ingriper i fackliga möten och kräver att fackföreningar ska lämna "Sanatatea", och förklarar att det är på order från Hälsovårdsministern. Chefer för sjukvårdsinstitutioner som vägrar trycka på fackföreningarna hotas med avsked.

Den 25 maj kallades alla chefer för sjukvårdsinrättningar till ett möte på Hälsovårdsministeriet. Ministern, Mr. Gherman, beordrade arbetsgivarna att sätta tryck på fackföreningar för att de skulle gå med i Solidaritatea.

Den 31 maj kallade vice hälsovårdsministern och vårdinspektören Ion Bahnarel alla chefsläkare från institutioner för förebyggande sjukvård till ett möte där de fick order om att inom en vecka organisera fackföreningsmöten på sina institutioner, för att fatta beslut om att lämna Sanatatea för Solidaritatea. Alla chefsläkare som inte verkställde ordern skulle avskedas.

Dagen därpå deltog ministern i ett möte med Sanatateas styrelse och lovade att deras krav skulle tillgodoses om de lämnade CSRMs för Solidaritatea.

Sju regionala fackliga möten hölls under juni och juli. Den främsta frågan på deras dagordningar gällde avhoppet från Sanatatea. Protokollen visar att alla möten sammankallades av viceminister Ion Bahnarel. Påtryckningarna fortsatte, men de flesta organisationer var modiga nog att stanna i Sanatatea.

Den 21 augusti lämnade Sanatateas styrelse in en anmälan hos allmänna åklagarämbetet mot viceministerns ingripande, men åklagaren avvisade den.

Den 10 oktober sammankallade viceministern representanter för fackföreningen på det nationella centret för förebyggande vård i Chisinau. Representanterna uppmanades lämna Sanatatea och sluta överföra sina medlemsavgifter. Liknande möten genomfördes över hela landet. Senare tvingades många fackföreningar lämna Sanatatea på grund av beslut i möten som arrangerats och letts av chefsläkare. Anställda som inte var medlemmar deltog i flera av dessa fackföreningsmöten. Höga regeringstjänstemän deltog också, och påverkade de anställdas beslut.

Kollektivavtalsförhandlingar med Sanatatea har avbrutits. Organisationens hänvändelser till statliga myndigheter förblev obesvarade och inte ens det sedan länge emotsedda mötet med hälsovårdsministern gav några resultat.

POLEN

FOLKMÄNGD: 38,5 milj.

HUVUDSTAD: Warszawa

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Under året rapporterades många exempel på arbetsgivarnas fientlighet mot fackliga organisationer. Den tog sig uttryck i hotelser och avskedanden av fackligt aktiva, vägran att förhandla om kollektivavtal eller åtgärder för att hindra facklig verksamhet genom att flytta eller spärra tillträdet till deras kontor. Löntagare med individuella anställningsavtal har fortfarande inga lagstadgade rättigheter.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt lag alla löntagare, inklusive civil personal i försvarsmakten, beväpnad polis och gränsvakter, rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar. Det finns emellertid ett anmärkningsvärt undantag: anställda med individuella anställningskontrakt får inte organisera sig eller bilda fackföreningar och de fackliga organisationerna får inte försvara deras rättigheter. För att bilda en lokal fackförening krävs minst tio medlemmar och nationella organisationer får bildas med minst 30. Fackliga organisationer måste varje kvartal meddela arbetsgivarna hur många medlemmar de har.

Kollektiva förhandlingar erkänns och förhandlingsrätten är skyddad. Antifacklig diskriminering är förbjuden.

Arbetsmarknadslagarna, inklusive de som skyddar fackliga rättigheter, gäller också i de särskilda ekonomiska zonerna.

Ändringar försvagar fackliga rättigheter

År 2002 infördes en samling lagar under rubriken "Företagande framför allt", som en del av regeringens politik för att motverka den ekonomiska krisen och stimulera tillväxt. I augusti samma år infördes en reviderad arbetsmarknadslagstiftning, som bland annat gav arbetsgivarna möjlighet att anställa personal på visstidskontrakt, utan tidsbegränsning, fram till Polens inträde i EU år 2004. Detta innebar risk för att anställda med sådana kontrakt skulle avhålla sig från facklig verksamhet. Arbetsgivare i extremt svåra ekonomiska omständigheter fick också rätt att upphäva tillämpningen av kollektivavtal (eller andra externa regler) under högst tre år, om fackföreningarna på företagen gick med på det.

Enligt ett beslut i författningsdomstolen i november 2002, upphör ett kollektivavtal att gälla när avtalstiden löpt ut, även om förhandlingar då pågår om ett nytt avtal. Arbetsgivarna har emellertid ingen skyldighet att gå med på sådana förhandlingar.

Mindre skydd för fackliga representanter

Antifacklig diskriminering är förbjuden, men enligt den reviderade arbetsmarknadslagstiftningen från år 2002 har fackliga representanter inte längre samma skydd mot diskriminering som enligt tidigare lagar. Förut krävdes fackföreningsstyrelsens samtycke till förändringar eller uppsägningar av fackliga representanter. Nu är antalet representanter med anställningsskydd beroende av hur många medlemmar organisationerna har. I vissa fall är det bara en representant som har anställningsskydd, medan många andra blivit skyddslösa.

Strejkrätten begränsad

Strejkrätten är erkänd, förutom i oumbärlig verksamhet som definieras brett (bredare än vad ILO gör) och omfattar uniformerad personal och anställda i central och kommunal förvaltning, som bara har rätt att protestera. Procedurerna för att utlysa strejk är tidskrävande och omständliga.

Vägtrafiklagen utnyttjas för att hindra strejk

En ändring av vägtrafiklagen införde föreskrifter som gör det näst intill omöjligt för fackliga organisationer att organisera lagliga demonstrationer och möten. Organisatörerna måste garantera att räddnings- och brandbekämpningsutrustning finns och utarbeta regler som styr händelseutvecklingen under en strejk. De måste också redovisa planer på hur trafiken ska organiseras. Dessutom måste en demonstration tillkännages minst 30 dagar i förväg. Enligt centralorganisationen NSZZ Solidarnosc syftar de nya föreskrifterna till att förhindra organisering av demonstrationer i akuta frågor. Organisationen tror att föreskrifterna strider mot landets författning, men lagstifningen har redan använts för att hindra demonstrationer.

Statstjänstemän nekas rättigheter

En lag om statlig tjänst från år 1998 begränsar rättigheterna för anställda i den sektorn. Den delar in de anställda i två kategorier: statstjänstemän med anställningskontrakt och statstjänstemän som utnämnts. Statstjänstemän får inte "fullgöra uppdrag inom fackliga organisationer" vilket begränsar fackliga medlemmars rätt att fritt välja sina representanter. Ingen av de två tjänstemannakategorierna får delta i strejker eller protestaktioner om det påverkar arbetsplatsens normala verksamhet. Enligt ILO:s konvention nr 87 bör en sådan begränsning enbart gälla anställda som har myndighetsutövande uppgifter. Regeringen har meddelat att man kommer att ändra lagen i det avseendet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagen skyddar inte rättigheterna

Fackliga organisationer meddelar att arbetsgivarna i praktiken diskriminerar anställda som försöker organisera sig i den privata sektorn, och att lagstifningen inte varit tillräckligt avskräckande för att förhindra trakasserier. Enligt arbetsinspektionen ökar hela tiden antalet kränkningar av de fackliga rättigheterna, och det gör också skyddet av dem. De vanligaste kränkningarna sker genom att fackligt aktivas anställningskontrakt ändras eller sägs upp, eller att de förflyttas till andra arbetsuppgifter. Arbetsgivarna hävdar i regel att de fackligt aktiva inte fullgjort sina grundläggande skyldigheter. I sådana fall kränker arbetsgivarna ofta skyldigheten att begära fackföreningens medgivande till ändringen eller uppsägningen. Fackföreningsmedlemmar blir ofta avskedade, ofta i grupp eller utsätts för påtryckningar för att lämna facket.

När det gäller osakliga avskedanden har det ofta visat sig svårt att driva igenom återanställning av de berörda. När domstolarna beslutar till fackets förmån struntar arbetsgivarna ändå ofta i att ta tillbaka de avskedade. Om fackföreningen går vidare med rättsliga åtgärder hanteras ärenden antingen ineffektivt eller så läggs de bara ner.

I andra fall har arbetsgivare trakasserat och hotat fackliga representanter tills de känt sig tvingade att lämna arbetet.

Facklig verksamhet förhindras

NSZZ Solidarnosc rapporterar att många arbetsgivare inte uppfyller det lagstadgade kravet på att ställa lokaler till förfogande för facklig verksamhet och inte heller överlämnar information som fackföreningen begär och har rätt att få. Vissa arbetsgivare vägrar att ge fackliga representanter ledigt för fackligt arbete, trots att de enligt lag måste göra det. Andra ger ledigt, men betalar inte lön, eller tillåter dem inte att komma in på arbetsplatserna eller ta kontakt med de anställda.

Många arbetsgivare är ovilliga att göra löneavdrag för fackföreningsavgiften, eller drar av den men skickar inte pengarna vidare till fackföreningen.

Individuella kontrakt

Många anställda i statliga företag inom vården, vattenförsörjningen och skogsindustrin har sagt upp anställningskontrakten och ersatt dem med individuella kontrakt så att personalen inte längre kan organisera sig.

Allt fler tvingas ta arbete i den informella sektorn och kan därmed inte gå med i facket.

Alltför komplicerat att strejka lagligt

Arbetsgivarna kränker ofta strejkrätten och tvingar anställda att skriva på intyg om att de inte ska delta i stridsåtgärder. Dessutom innebär de tidskrävande och omständliga procedurer som krävs att många strejker genomförs olagligt. Följden blir att de strejkande riskerar att förlora sina sociala förmåner och fackföreningarna riskerar att tvingas betala skadestånd. Dessutom har den nya vägtrafiklagen gjort strejker ännu svårare. År 2003 användes den lagen för att förhindra en demonstration som anställda hos Daewoo FSO tänkte hålla till försvar för sina jobb.

Kollektivavtal undviks genom påtvingat egenföretagande

En snabbt växande trend är att sparka anställda och sedan hyra in dem som "egenföretagare", eftersom de då inte omfattas av vare sig anställningskontrakt eller kollektivavtal. Problemet är särskilt stor inom transport- och byggnadssektorerna, även om staten också har använt den metoden.

Vissa arbetsgivare vägrar blankt att förhandla om kollektivavtal.

Konflikter

Regler för kollektiva konflikter kränks regelbundet, antingen därför att arbetsgivarna låter bli att bekräfta konflikten, eller gör det omöjligt att utse en medlare.

Inget samråd

Löntagarnas rätt till samråd respekteras sällan i samband med att företagsledningarna överväger organisatoriska förändringar, ändringar av arbetsvillkor eller massavskedanden.

Obetalda löner

Obetalda löner fortsätter att vara ett allvarligt problem. NSZZ Solidarnosc meddelade att 60 procent av företagen som granskats av arbetsinspektionen inte betalade ut lönerna regelbundet. De böter som kan dömas ut för detta är för låga för att vara avskräckande.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Polen anslöt sig till EU den 1 maj. Dagen därpå avgick Leszek Miller från premiärministerposten, efter växande missnöje med den höga arbetslösheten och den låga levnadsstandarden. Han ersattes av den förutvarande finansministern, Marek Belka, från Demokratiska vänsteralliansen.

Fackföreningsmedlemmar avskedas

Under året avskedades fackföreningsmedlemmar från Top Sofa i Oborniki och Verge Sport Ltd. i Kowary. Avskedandena motiverades av disciplinbrott och trädde i kraft omedelbart. De ingick i ett mönster av arbetsgivare som försöker undergräva fackföreningar genom att avskeda aktiva och använda disciplinära åtgärder för att kringgå fackliga funktionärers lagstadgade skydd. De båda fallen fördes till domstol, som osakliga, men handläggningen brukar ta mycket lång tid.

Solidarnosc rapporterade om liknande fall av osakliga avskedanden som skett under de senaste åren och som fortfarande ligger oavgjorda i domstolarna. Det handlade om ett transportföretag (Polish Post Car Transport i Gdansk (2002), kabelfabriken Rogum i Pruszcz Gdanski (1996), stormarknaden Supersam i Katowice (2003) och Industrial-Trade Bank PBK S.A. i Lublin (2002).

En annan metod är att avskeda fackligt aktiva därför att deras arbetsuppgifter "avvecklats". Ordföranden för den nybildade fackföreningen (ansluten till Solidarnosc) i företaget UPC Cable TV i Lublin avskedades av den anledningen. Domstolsprocessen pågick vid årets slut. Liknande fall ägde rum på Polish Telecommunication S.A. i Kielce och i Bielsko-Biala.

Hotelser

Under året hotades fackföreningsmedlemmar för att tvinga dem lämna fackföreningen eller anställningen. Sådana ärenden förekom på ZPJ Miranda S.A. i Turek, djursjukhuset i Warszawa, det regionala fondförvaltningsföretaget i Warszawa, Sadrob Poultry S.A. i Plock, Verge Sport Ltd. i Kowary samt på Wałbrzych International Production Ltd.

Diskriminering

I andra fall drabbades fackföreningsmedlemmar av diskriminering. Solidarnoscmedlemmar på det statliga bolaget för kommunal fastighetsförvaltning i Warszawa, till exempel, tjänade mindre än andra anställda, utan några synbara anledningar. På den regionala fastighetsförvaltningen i Warszawa fick fackföreningsmedlemmarna inte de bonusar som deras kollegor fick.

Vägran att förhandla om kollektivavtal

Arbetsgivarna på det statliga bolaget för kommunal fastighetsförvaltning i Warszawa och Cussons Poland S.A. i Wrocław vägrade förhandla om kollektivavtal. I det senare fallet missbrukade arbetsgivarna medel som tillhörde företagets fond för socialhjälp. När den regionala styrelsen för Solidarnosc organiserade en demonstration utanför företagets lokaler filmade arbetsgivaren alla deltagare i den. Han delade också ut ett flygblad som varnade de anställda för att de var i fara på grund av demonstrationen, och rådde dem att lämna företaget via bakhöret.

Facklig verksamhet hindras

Det inträffade också ofta att arbetsgivarna försökte försvåra facklig verksamhet, till exempel genom att flytta fackföreningens kontor från företagets område till en mer svårtillgänglig plats (Cussons Poland S.A. i Wrocław) eller konfiskera de fackliga lokalerna och beslagta handlingar, pengar och personliga tillhörigheter (stormarknaden Supersam Market i Katowice).

Avgift för att dra fackföreningsavgiften på lönerna

På TPBP Tarbud S.A. i Stalowa Wola krävde arbetsgivaren att fackföreningen skulle betala avgift för att fackföreningsavgiften togs in genom löneavdrag.

RUMÄNIEN

FOLKMÄNGD: 22,2 milj.

HUVUDSTAD: Bukarest

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Lagstiftningen innehåller fortfarande vissa begränsningar av strejkrätten. Inga fall av kränkningar av fackliga rättigheter har rapporterats under året, med undantag för restriktioner av rätten till kollektiva förhandlingar som följde av en överenskom-

melse med Internationella valutafonden.

LAGSTIFTNINGEN

2003 års fackföreningslag erkänner löntagarnas rätt att fritt bilda och gå med i fackliga organisationer. Rättigheten gäller alla utom statstjänstemän på hög nivå, allmänna åklagare, domare, militär, anställda i underrättelsetjänsten och polisen. Inga löntagare får tvingas lämna en facklig organisation.

Enligt lag krävs minst 15 medlemmar för att bilda en fackförening. De måste arbeta inom samma verksamhetsområde men inte nödvändigtvis på samma företag.

Rådet för utländska investerare har tyckt på för lagändringar som skulle underlätta avskedanden och försvaga de fackliga organisationernas rätt till kollektiva förhandlingar.

Begränsningar för val till förtroendeposter

Den nya lagen anger fortfarande att de som väljs till fackliga förtroendeposter måste vara rumänska medborgare och medlemmar av den fackliga organisationen.

Strejkbegränsningar

Strejkrätten är erkänd. Anställda inom hälsovård, på apotek, i skolor, kommunikationer, radio och TV och transporter, samt i verksamhet som fullgör oundgängliga tjänster (gas, el etc.) måste i händelse av strejk garantera minst en tredjedel av normal verksamhet.

Strejker får bara tillgripas när alla andra åtgärder för medling misslyckats. Arbetsgivaren måste underrättas 48 timmar i förväg. Strejken får bara genomföras för att försvara löntagarnas ekonomiska intressen; politiska strejker är förbjudna. De grupper som inte får organisera sig har heller inte strejkrätt.

1999 års lag om konfliktlösning tillåter ledningen för en produktionsenhet att ensidigt överlämna konflikten till medling. Medlingskommittén kan fatta bindande beslut som sätter punkt för konflikten. Enligt internationella arbetslivsnormer bör emellertid medling bara vara obligatorisk för oundgänglig verksamhet och statstjänstemän i förvaltningen.

Strejker under gällande kollektivavtal är förbjudna, även om konflikten gäller ett akut problem som inte omfattas av avtalet och arbetsgivaren vägrar förhandla om det med fackföreningen. Strejker kan också olagligförklaras om det har förekommit procedurmässiga oegentligheter. Om en strejk förklaras olaglig kan den fackliga ledaren enligt lag sparkas, även om strejken avbryts omedelbart efter olagligförklaringen.

Kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar är tillåtna för alla sektorer enligt en lag från år 1996, som dessutom anger att kollektivavtal ska förnyas årligen. Staten får inte lägga sig i kollektivavtalsförhandlingar. Kollektivavtalsförhandlingar får dock bara föras på arbetsplatser med minst 21 anställda.

Offentliganställda får förhandla om allt utom lönerna; de fastställs av regeringen.

Skydd mot diskriminering

Antifacklig diskriminering är förbjuden i lag. De fackliga ledarnas anställningsskydd har stärkts genom den nya fackföreningslagen. De är skyddade från uppsägning på osakliga grunder under sin mandattid och två år därefter, såvida inte fackföreningens valda ledning går med på avskedandet.

Inga arbetsdomstolar

På begäran från de fackliga organisationerna om att särskilda organ skulle inrättas för hantering av arbetslivskonflikter, utarbetade regeringen ett lagförslag om detta och lovade att de nya arbetsdomstolarna skulle vara på plats i slutet av år 2004. Inga mer djupgående förändringar av lagstiftningen gjordes i slutet av året och inga arbetsdomstolar har skapats. Arbetslivskonflikter behandlas fortfarande i särskilda kommittéer inom det vanliga domstolssystemet. Arbetsrättsexperterna som representerar arbetsgivare respektive de fackliga organisationerna i dessa kommittéer får emellertid bara redovisa sin uppfattning och den är inte bindande för domstolen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Gula fackföreningar

Rätten att bilda fackföreningar respekteras inte alltid i praktiken. En del arbetsgivare försöker förhindra att fackföreningar bildas i företagen. Andra skapar gula fackföreningar för att motverka oberoende organisationers verksamhet. I vissa fall försöker arbetsgivarna slå sönder oberoende organisationer. Detta är straffbart enligt lag, men svårt att bevisa.

Enligt rapporter kräver de flesta antifackliga arbetsgivare (vanligen utländska företag) att de som söker anställning ska lova att de inte bildar eller går med i en fackförening om de får arbete. Vissa arbetsgivare vägrar ge sina fackföreningar kontor, fax och telefon och nekar också organisationerna tillgång till ekonomisk och social information.

Det är mycket svårt att strejka på företagsnivå och ännu svårare på avdelningsnivå. Fackliga ledare som organiserar strejker drabbas ofta av repressalier.

Många arbetsgivare respekterar inte rätten till kollektiva förhandlingar och tecknar inga kollektivavtal med facket.

Arbetsmarknadslagarna upprätthålls inte ordentligt

Det begränsade antalet rättsliga kommittéer som på distriktsnivå behandlar arbetslivskonflikter och det faktum att arbetsrättsexperterna bara få ge synpunkter och inte kan fatta bindande beslut, har hindrat lösning av konflikter och upprätthållande av fackliga rättigheter. Domstolarna har sällan straffat arbetsgivare för deras antifackliga agerande. Det blev inget av den utlovade ökningen av antalet expertkommittéer, men det rapporterades att domstolarnas behandling av arbetslivskonflikter förbättrats (gått snabbare och varit av bättre kvalitet) under år 2004.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Traian Basescu vann presidentvalet i november och hans centerallians lyckades bra i de efterföljande parlamentsvalen. Calin Tariceanu utsågs till premiärminister. Inom arbetslivet uppnåddes inga nationella avtal (ramavtal om miniminormer för anställningsvillkor) på grund av att arbetsmarknadens parter var oense om minimilönen. I slutet av året nåddes en överenskommelse för perioden 2005-2006.

Regeringens överenskommelse med IMF undergräver rätten till kollektiva förhandlingar

I september slöt regeringen ett standby-avtal med Internationella valutafonden (IMF) för två år. Promemorian om den ekonomiska politiken angav att "alla statstjänstemän som deltar i förhandlingar om det nationella kollektivavtalet ska försöka se till att avtalets lägstralönen inte i väsentlig grad avviker från den lagstadgade minimilönen. Dessutom ska regeringen instruera representanter för statliga företag att inte gå med på annan minimilön än den lagstadgade". Den bestämmelsen innebär en kraftig begränsning av utrymmet för kollektiva förhandlingar och föreföll onödig. IMF:s experter konstaterade i juli 2004 att "realkostnaden per arbetskraftsenhet har sjunkit och har inte pressat priserna".

RYSKA FEDERATIONEN (RYSSLAND)

FOLKMÄNGD: 142,4 milj.

HUVUDSTAD: Moskva

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Restriktionerna av strejkrätten finns kvar, i synnerhet inom offentlig sektor där majoriteten inte får strejka. Även om lagen om kollektiva förhandlingar är relativt stark, motsätter sig många arbetsgivare förhandlingar i praktiken och vägrar sluta kollektivavtal. Under året förekom fall där arbetsgivare tryckte på anställda för att få dem att lämna facket, avskedade fackliga representanter, berövade fackföreningarna lokaler och annan utrustning, vägrade göra löneavdrag för fackföreningsavgiften och diskriminerade fackföreningsmedlemmar. Två fackliga representanter skadades allvarligt av okända gärningsmän.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagare har rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. För att få förhandla kollektivt och teckna avtal, måste fackföreningar på företagsnivå ingå i en facklig organisation på höge nivå.

2002 års arbetsmarknadslagstiftning

2002 års arbetsmarknadslagstiftning utformades för att göra arbetsmarknaden "mer flexibel". Hotet om otrygg anställning har försvårat facklig organisering. Den nya lagstiftningen har gjort det lättare för arbetsgivare att avskeda anställda i allmänhet. Arbetsgivaren behöver inte längre fackföreningens tillstånd för att avskeda en av dess medlemmar, utan behöver bara samråda med den. Lagstiftningen tillåter också att arbetsgivarna samlar in uppgifter om anställda som misstänks ägna sig åt facklig verksamhet, vilket skapar rädsla för svartlistning.

Facklig verksamhet kan suspenderas genom förvaltningsdecret

År 2002 gjordes en ändring av fackföreningslagen i samband med ändringen av Lagen mot extremistverksamhet. Den ger regeringen rätt att suspendera facklig verksamhet genom förvaltningsdecret. Ett förslag som skulle garantera att sådana beslut bara kan fattas av en federal domstol godkändes av Duman (parlamentet) i juni 2004, men har inte gått vidare på grund av regeringens motstånd.

Stora begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten är erkänd, men strejker är förbjudna inom några områden, som järnvägen och trafikflyget och på regeringsmyndigheter, vilket strider mot ILO:s normer. Oumbärlig verksamhet måste upprätthållas på viss nivå. Den vida definitionen av oumbärlig verksamhet (också den mer långtgående än ILO-normerna) berövar de flesta offentliganställda deras strejkrätt. Proceduren för att utlysa en strejk är så komplicerade att de flesta strejker betraktas som olagliga. Kraven på beslutsföret är mycket stränga och fackliga organisationer som företräder en verksamhet eller ett yrke med få utövare nekas därmed strejkrätt. Fackföreningar på företagsnivå får bara utlysa strejk om den godkänns i ett möte med alla anställda, inklusive de oorganiserade. Beslutet måste godkännas av två tredjedelar av deltagarna i det allmänna mötet. Federationer och konfederationer kan också organisera strejker, men för att göra det måste de hålla ett möte med sina medlemsorganisationer. De logistiska svårigheter som det medför gör det praktiskt taget omöjligt att organisera landsomfattande strejker.

Det finns också andra begränsningar som strider mot internationella arbetslivsnormer. Strejker får bara utlysas för att lösa en kollektiv arbetslivskonflikt. Det finns inga förbud för arbetsgivarna att anlita annan arbetskraft under en konflikt. Civila domstolar kan dessutom ge order om att facklig egendom ska beslagtas för betalning av förluster som arbetsgivaren åsamkas, om strejken förklaras olaglig.

Lagligt att strejker på grund av obetalda löner

En positivt drag i den nya arbetsmarknadslagstiftningen är att den försöker lösa problemet med löner som inte betalas ut. Löntagare får lägga ner arbetet om de inte fått betalt på mer än 15 dagar och kan inte sparkas om de gör det. Lagen tvingar också arbetsgivarna att betala löner som ligger över officiellt existensminimum.

Fackligt ingripande lönar sig

Ett utkast till lag om möten och demonstrationer innehöll ursprungligen föreskrifter som skulle ha förbjudit offentliga aktiviteter i 350 000 organisationers omgivning och göra organisationerna skadeståndsskyldiga för kostnader som uppstått i anslutning till demonstrationer. Den oberoende ryska fackliga federationen FNPR ingrep och det lönade sig. När det nya lagförslaget presenterades i juni 2004 hade de restriktiva föreskrifterna delvis tagits bort.

Kollektiva förhandlingar

Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd och arbetsgivarna är enligt lag skyldiga att i god tro förhandla med de fackliga organisationerna. Den som vägrar göra det kan åtalas i förvaltningsdomstol.

Lagen anger att arbetsgivaren ska förhandla med den lokala fackföreningen eller andra representanter. Det är inget problem för de större fackliga federationerna, men en del mindre, oberoende organisationer är inte organiserade så att de har lokala fackföreningar. Samtidigt öppnar formulering "andra representanter" möjligheter att gå vid sidan om facket. Lagen säger också att "en annan representant" får förhandla med ledningen om det finns en facklig organisation som samlar mindre än halva arbetsstyrkan. På platser där det finns mer än två större organisationer ska de ta fram ett gemensamt kollektivavtal. Om de inte lyckas med det inom fem dagar, anses den organisation som samlar mer än hälften av de anställda vara representativ för alla. På varje företag kan man bara förhandla om ett kollektivavtal, vilket i realiteten utesluter de flesta små organisationer och sektorsorganisationer från förhandlingsprocessen.

Fackföreningsvänner i det ryska parlamentet, Duman, har lagt fram lagförslag som skulle införa förvaltningsrättsligt och straffrättsligt ansvar för kränkningar av fackliga rättigheter. Hittills har alla dessa förslag avslagits av parlamentet. Den 29 december 2004 lades två nya lagförslag fram, om straffrättsligt och förvaltningsrättsligt ansvar för den som motarbetar fackliga organisationers lagliga verksamhet.

Enligt lagen om affärshemligheter, som infördes under år 2004, klassas information om löner i affärsdrivande företag som hemlig information. De fackliga organisationerna får därmed inte tillgång till sådan information, vilket försvårar kollektivavtalsförhandlingar.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Diskriminering vanlig i praktiken

Antifacklig diskriminering är tämligen vanlig i praktiken. Fackliga ledare har skuggats av säkerhetstjänsten, gripits och förhörts av polisen, dömts till höga böter och avsked, förlorat bonusar och blivit degraderade.

Antifackliga Coca-Cola

Coca-Cola har använt ett generell metod och försökt hindra fackföreningar på sina anläggningar. År 1999 blev till exempel anställda på buteljeringfabriken i Jekaterinburg hotade med avsked för att de bildat en fackförening. År 2001 avskedades ledaren för fackföreningen på Coca-Cola i Moskva (men han återinsattes sedan i arbetet av domstol) och en gul fackförening bildades.

Rätten till kollektiva förhandlingar ignoreras

Arbetsgivarna struntar ofta i rätten till kollektiva förhandlingar, vägrar att förhandla eller att överlämna finansiell information som de fackliga organisationerna begär. Järnvägen i Moskva, till exempel, har länge vägrat delta i kollektivavtalsförhandlingar med järnvägsanställdas organisation (RPLBZh).

Minimum av verksamhet under strejker

FNPR rapporterade att regeringen ännu inte tagit fram listor över det minimum av verksamhet som måste upprätthållas under strejker, trots att arbetsmarknadslagstiftningen ålägger den det. Förseningen visade sig bli ett hinder för stridsåtgärder eftersom arbetsgivarna utnyttjade bristen på klarhet för att olagligförklara de flesta strejker.

Rättvisan långsam

För att få rättvisa i domstol krävs ofta långdragna rättsliga processer och överklaganden och bristen på åtgärder för att upprätthålla lagarna är fortfarande ett problem. En planerad gradvis introduktion av arbetsdomstolar har försenats av brist på resurser.

Obetalda löner

Obetalda löner fortsätter att vara ett allvarligt problem i Ryssland. I maj 2004 hungerstrejkade gruvarbetare i Sibirien därför att de inte fått lön på många månader.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Vladimir Putin omvaldes i en jordskredsseger och med omkring 70 procent rösterna till en andra mandatperiod. Året dominerades av tjetjenska rebellers terrorhandlingar. En bomb i en tunnelbanestation i Moskva skördade tio liv i februari och i augusti dog 90 personer när två trafikflygplan sprängdes på Moskvas flygplats. Den största tragedin var gisslandramat på en skola i Beslan, i Nordossetien, i början av september. President Putin kritiserades skarpt för hanteringen av gisslandramat som kostade över 300 människors livet, många av dem barn. Han tog tillfället i akt för att befästa sin makt och tog över utnämningarna av regionala guvernörer, som tidigare tillsatts i direktval.

Trepartsmodell undergrävs

De fackliga organisationernas roll i trepartsförhandlingar undergrävdes i hög grad av en radikal reform av federala myndigheter som avvecklade den ryska trepartskommissionen. Den 11 juni 2004 organiserade de fackliga organisationerna en landsomfattande protest och begärde att kommissionen skulle återuppta sitt arbete.

Facklig representant sparkad

I början av februari avskedades Anatoly Shulga, som körde gaffeltruck, med omedelbar verkan från sitt arbete på Nestlés fabrik i Timashevsk. Den föregivna anledningen var att en arbetskamrat skadats när han laddade batterierna i Anatoly Shulgas eltruck. Arbetskamraten skyllde sin handskada på trasig utrustning och anklagade ledningen för att den inte infört ordentligt arbetarskydd. Han hade inte fått riktig utbildning och hade inte fått ut några skyddshandskar. Han hade också arbetat i över tolv timmar i sträck. Fackföreningens arbetarskyddsombud, Anatoly Shulga, hade ganska länge krävt ordentlig utrustning och utbildning, just för att undvika den typen av olyckor. Hans kamrater trodde att det var hans kamp för bättre arbetarskydd och hans nyckelroll i hårda förhandlingar om ett nytt kollektivavtal som var den verkliga anledningen till avskedandet.

Påtryckningar på facket för att förhindra strejker

Flera av de offentliganställdas organisationer utsattes för hårda påtryckningar för att inte strejka till stöd för sina lönekrav. Den 20 oktober genomförde hundratals lärare, läkare, forskare och kulturarbetare en endagsstrejk och krävde anständig lön. Under en presskonferens berättade ordföranden för det ryska lärar- och forskarförbundet, Galina Merkoulova, om påtryckningarna de utsatts för. Mikhail Kouzmenko, ordförande för läkarförbundet, berättade att lokala myndigheter fått brev från ministern för hälsovård och social utveckling med uppdrag att undvika strejker och demonstrationer och väcka åtal mot alla protestaktioner. Lönerna för över 90 procent av de offentliganställda ligger under den nationella genomsnittslönen.

Fackliga organisationer slås sönder

Anställda i Energy and Machine-Building Corporation ombads underteckna formulär som regeringen tagit fram, i vilka de begärde utträde ur fackföreningen. Om de vägrade skulle de avskedas eller degraderas. Följden blev att fackföreningarna på företagets anläggningar i Belgorod- och Moskvaregionerna försvann. Företagets direktör tillkännagav också att man inte längre skulle ta in fackföreningsavgifterna. Efter en anmälan till åklagarmyndigheten upphörde påtryckningarna och arbetet med att bygga upp medlemskåren igen inleddes.

Facklig verksamhet hindras

Efter personförändringar i ledningen för den kommersiella hamnen i Murmansk i maj, började generaldirektören hindra verksamheten i det ryska hamnarbetarförbundets (RPD) lokala avdelningar. Han försökte misskreditera förbundet, begränsade förtroendevaldas tillträde till företagets område, vägrade lämna ut information om företagets ekonomi och politik, informerade inte organisationen och samrådde inte med den om personalpolitiken och försökte flytta organisationens kontor från företagets område. Enskilda medlemmar utsattes också för diskriminering i form av uteblivna bonusar och befordringar.

Antifackliga påtryckningar

Starka antifackliga påtryckningar utövades också av ledningen för företaget Prionezhsky Kariers gruva (dagbrott). Det började i februari, när arbetsgivarens representanter försökte undvika kollektivavtalsförhandlingarna och inte ville ha ett kollektivavtal. Arbetsgivaren försökte enligt uppgift förhindra facklig verksamhet och gav de anställda formulär att underteckna, om att de ville lämna fackföreningen och sluta betala medlemsavgifterna.

Fackföreningsledare sparkad

Ordföranden för fackföreningen på sågverket i Shalakusha, M. Mitina, avskedades sedan han försökt förhandla om ett kollektivavtal. Arbetsgivaren försökte genomgående slippa undan. Sedan fackets advokat ingripit lyckades facket nå ett avtal. Fallet med M. Mitinas avskedande fördes till domstol.

Ingripande i kemiindustrin

Generaldirektören för Khimprom blandade sig i fackets interna angelägenheter när han försökte övertala anställda att inte välja om T. Mikhailova till ordförande för deras avdelning (som tillhörde "Sodruzhestvo") på ett kommande fackföreningsmöte. Han hotade avskeda dem som inte gjorde som han ville. FNPR och "Sodruzhestvo" ingrep och varnade generaldirektören för att han bröt mot lagen och ordföranden för "Sodruzhestvo" deltog i mötet. T. Mikhailova omvaldes och trycket på fackföreningsmedlemmarna upphörde.

Förföljelse

Fackligt aktiva på pappersbruket Sokolsky Pulp and Paper Mill rapporterade att de förföljdes av generaldirektören, Yu. Povolotskii. Han vägrade också förhandla om kollektivavtal. Sedan den regionala fackliga organisationen i Vologda ingripit, protesterat hos den regionala åklagaren och publicerat protesten i massmedierna, blev Yu. Povolotskii avskedad från sin post.

Diskriminering

Medlemmar av ryska hamnarbetarförbundet (RPD) diskriminerades i Kaliningrads kommersiella hamn. Arbetsgivaren delade upp de anställda i två olika lag; fackligt organiserade och oorganiserade. Fackföreningsmedlemmarna tilldelades okvalificerat hjälparbete som betalades sämre än lastning. Från maj 2004 sjönk RPD:s medlemmars löner därmed till hälften av de oorganiserade hamnarbetarnas löner. Diskrimineringen ledde också till att flera fackföreningsmedlemmar avskedades av "medicinska" skäl och andra tvingades säga upp sig. En domstol hade dessförinnan beslutat att andra fackföreningsmedlemmar skulle få jobben tillbaka eftersom de avskedats utan sakliga skäl, men det beslutet struntade arbetsgivaren i. Dessutom har hamnarbetarnas fackförening inte fått kontor på företagets område och ordföranden har bara begränsat tillträde till det.

Medlemmar av det ryska lokförarförbundet anmälde också att de diskrimineras för sitt fackliga medlemskap, särskilt i tre lokstallar som tillhör järnvägen i Sverdlovsk (Perm-2, Sverdlovsk-Passazhirsii, Perm-Sortirovochnaya) och på fyra av Moskvajärnvägens lokstallar (Ilyich, Domodedovo, Kurovskaya, Moskva-3).

Facklig organisation utestängd från företagsområde

Ledningen på Tula Knitwear gav order om att fackföreningen där inte längre fick ha kontor på företagets område. Trots att distriktsdomstolen beslutat att organisationen skulle ha tillgång till sin tidigare lokal hindrade arbetsgivaren detta genom ständiga överklaganden.

Attacker på fackliga ledare

P. Nazarov, ordförande för Federation of Trade Unions of the Kurgan Region (regionalorganisation till FNPR), utsattes för två allvarliga attacker, eller mordförsök. I november 2004 sårades han allvarligt när den bil han färdades i tvingades av vägen av en okänd förare. Han utsattes för en andra attack den 10 december när okända män som kastade in brandbomber genom fönstret till hans bostad. Trots att han var hemma när det hände, undkom både han och hans familj oskadda.

V. Kostyukevich, ordförande för den oberoende fackliga organisationen i den lokala nickelanläggningen i Norilsk, överfölls den 27 december när han lämnade sin bostad för att gå till arbetet. Angriparna tog varken pengarna eller andra värdesaker han hade på sig. V. Kostyukevich blev så svårt misshandlad att han inte längre kunde fortsätta sitt fackliga arbete. Man har ännu inte hittat dem som överföll P. Nazarov och V. Kostyukevich.

SCHWEIZ

FOLKMÄNGD: 7,1 milj. / HUVUDSTAD: Bern / GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga stora förändringar skedde i Schweiz, där skyddet för fackliga representanter fortfarande behöver förbättras. Många arbetsgivare är fortfarande ovilliga att delta i kollektiva förhandlingar.

LAGSTIFTNINGEN

Strejkrätten erkänd

En paragraf i den federala författningen (Artikel 28), som trädde i kraft i januari 2000, erkänner uttryckligen löntagarnas rätt att bilda och gå med i fackliga organisationer. Den erkänner också strejker som lagliga, under förutsättning att de gäller förhållanden i arbetslivet och ligger i linje med "kraven på skydd för samhällsfred och insatser för förlikning".

Begränsningar för protestaktioner

Artikel 357.a i den federala lagstiftningen kräver att samhällsfreden ska bevaras i samband med alla frågor som omfattas av kollektivavtal. Nästan två tredjedelar av alla kollektivavtal i landet innehåller en bindande paragraf om bevarandet av samhällsfreden och utesluter, de facto, alla proteståtgärder under kollektivavtalens giltighetstid.

Strejkförbudet för statstjänstemän togs bort ur den federala lagen år 2000. Den federala regeringen får bara begränsa eller förbjuda strejker om den påverkar statens säkerhet, internationella relationer eller tillförseln av livsviktiga varor. Förändringarna trädde i kraft i juli år 2002. I slutet av år 2004 hade sju kantonerna och många kommuner fortfarande inte anpassat sina statstjänstemäns förhållanden i enlighet med dem. De fackliga organisationerna har påpekat att det saknas mekanismer för kompensation till statstjänstemän som fortfarande inte får vidta stridsåtgärder. De kräver exempelvis medling eller förlikningsprocedurer för konfliktlösning.

Inget skydd

Lagstiftningen tillåter inte att fackliga representanter avskedades, såvida inte arbetsgivaren kan bevisa att avskedandet var sakligt motiverat. Det finns emellertid inga föreskrifter om att osakligt avskedade har rätt att få tillbaka arbetet. Den högsta ersättning som enligt lag kan utgå för osakliga avsked är sex månadslöner.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Alltför många arbetsgivare vägrar förhandla

Åtgärder har införts i lag för att underlätta förlängning av de nationella kollektivavtalen som för närvarande bara omfattar 50 procent av alla anställningar. Åtgärderna vidtogs när arbetsmarknaden öppnades för EU-medborgare, för att arbetskraftens fria rörlighet inte skulle leda till dumpning av sociala förmåner eller löner.

Trots detta vägrar fortfarande många företag att förhandla, eller försöker hindra förhandlingsprocessen, exempelvis genom att försöka påverka sammansättningen av de fackliga förhandlingsgrupperna. Centralorganisationen Union syndicale uppmanade staten att vidta åtgärder för att främja kollektivavtal enligt artikel 4 i ILO:s konvention nr 98.

Otillräckligt skydd för fackliga representanter

Fackliga representanter kan lätt avskedas eftersom domstolarna ofta bara beviljar tre månadslöner i ersättning för osakliga avskedanden, trots att de enligt lag kan bevilja upp till sex månadslöner. En anmälan har lämnats in till ILO:s kommitté för föreningsfrihet om att dessa åtgärder är otillräckliga.

SERBIEN OCH MONTENEGRO

FOLKMÄNGD: 10,5 milj.

HUVUDSTAD: Belgrad

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Föreningsfriheten i båda dessa områden är fortfarande begränsad i lag, genom kraven på att fackliga organisationer måste godkännas av ministeriet innan de kan registreras. Vid minst två tillfällen under året förlorad anställda sina arbeten på grund av sin fackliga verksamhet.

LAGSTIFTNINGEN

1. REPUBLIKEN SERBIEN

Tillstånd krävs

Alla löntagare, med undantag för militär och polis, har rätt att bilda och gå med i fackföreningar. Enligt en förordning från Arbetsmarknadsministeriet måste alla fackliga organisationer vara registrerade. Proceduren är mycket komplicerad och sköts av ministeriet. Det tar inte bara emot handlingar utan måste också ge sitt samtycke, vilket strider mot principerna för föreningsfrihet. Dessutom måste fackliga centralorganisationer styrka sin representativitet genom att bifoga medlemsansökningarna. Ministeriet kan upplösa en facklig organisation som lämnar falska uppgifter för registreringen.

Strejkrätten kraftigt begränsad

Strejkrätten är erkänd, men begränsad för anställda i oundgänglig verksamhet, som måste varsla minst 15 dagar i förväg och garantera ett minimum av service. Begreppet oundgänglig verksamhet definieras mycket brett och omfattar i realiteten över 60 procent av löntagarna, inklusive lärare och postanställda. Strejker får inte genomföras om parterna i ett kollektivavtal inte kan enas. Konflikten överlämnas då till obligatorisk medling. Vidare stadgar lagen att deltagande i strejk kan leda till att inte bara lönen utan också rätt till socialförsäkringar tillfälligt dras in. Ingendera bör enligt internationella normer påverkas av att en anställd utövar sin strejkrätt.

Kollektiva förhandlingar

Enligt 2001 års arbetsmarknadslag måste en facklig organisation representera 15 procent av de anställda för att kunna förhandla med arbetsgivaren, eller 20 procent av arbetskraften om förhandlingarna förs med staten eller lokala myndigheter. Arbetsgivarna är inte skyldiga att sluta kollektivavtal.

Ny arbetsmarknadslag

I november 2004 antog den serbiska regeringen en ny arbetsmarknadslag som överlämnades till parlamentet. Förslaget hade fått stöd av både fackliga organisationer och arbetsgivarna efter omfattande förhandlingar. Lagen inkorporerar den största delen av EU:s direktiv.

2. REPUBLIKEN MONTENEGRO

Ministeriets godkännande krävs

Proceduren för att registrera fackliga organisationer är ungefär desamma som i Serbien. Föreskrifter för registrering har utfärdats av Arbetsmarknadsministeriet. Handlingarna måste lämnas in till ministeriet som ska ge sitt medgivande. Lagstiftningen i Montenegro kräver emellertid inte att fackliga ledare ska lämna in intyg från sina arbetsgivare om att de är heltidsanställda.

Ny arbetsmarknadslag

Arbetsmarknadslagen antogs av parlamentet i juli 2003. Den definitiva versionen tog hänsyn till några av förslagen från centralorganisationen Confederation of Independent Trade Unions of Montenegro (CITUM), bland annat om kollektivavtal, procedurer för avskedanden, skydd för löntagare vid konkurser samt moderskapsskydd. Den förbättrar förutsättningarna för kollektiva förhandlingar på nationell nivå och i företagen.

Kollektiva förhandlingar

Det allmänna kollektivavtalet för republiken Montenegro undertecknades av arbetsmarknadens parter i december 2003 och trädde i kraft i januari 2004. Tillsynen, tillämpningen och tolkningen av avtalet ligger på ett trepartsorgan med två representanter vardera för regeringen, handelskammaren och CITUM.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Det har tidigare varit problem i Serbien i samband med att registreringen av fackliga organisationer försenats, men de förefaller nu vara mindre allvarliga än tidigare.

I republiken Montenegro har löntagarna haft svårigheter att organisera sig i små privata företag och i andra oskyddade sektorer, som den växande, informella ekonomin. Samtidigt struntar vissa företag i lagstiftning som skyddar fackliga ledare. CITUM har bett sina motparter att ingripa och åtgärda kränkningar.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2005

Bakgrund

När året började hotades så mycket som 40 procent av de anställda i Serbiens 74 statliga företag av övertalighet efter omstruktureringar. Den förre presidenten, Vojislav Kostunica, blev premiärminister på våren 2004 och bildade en regeringskoalition efter stor politisk kohandel. Boris Tadic vann presidentvalet i juli. Kosovo stod i centrum i mars, med det kraftigaste våldsbrottet sedan kriget år 1999, med 28 döda och hundratal sårade. I oktober antog det serbiska parlamentet en resolution om anslutning till EU.

Fackligt aktiv på traktorfabrik avskedad

Problemen för de tolv medlemmarna av Nezavisnosts fackliga avdelning på traktorfabriken IMT i Novi Beograd fortsatte. De sparkades år 2003 av Dragan Milovanovic, styrelseordförande och då även tillförordnad arbetsmarknadsminister. Skälet sades vara att de hade organiserat en olaglig strejk, men den hade i själva verket organiserats av en fristående oppositionsgrupp bland de anställda. Den nya arbetsmarknadsministern, Slobodan Lalovic, gav order om att de skulle återtas i arbete, men IMT valde att i stället betala dem "frånvarolön" (45 procent av normal lön) och gjorde dem sedan övertaliga under förevändning av tekniska framsteg.

Strejk slås ner med våld

Den 19 maj tvingade sig säkerhetsvakter som anställda av kommunstyrelsen i Smederevo in i TV-bolaget Smederevos lokaler genom att slå in dörrarna. De klippte av elströmmen och stängde av sändaren för att hindra strejkkommittén att sända ett program. Det var den 55:e dagen i den strejk som de anställda inlett i protest mot att Jovica Seslack avskedats som direktör för bolaget den 26 mars. De ansåg att avskedandet var ett led i de lokala myndigheternas åtgärder för att ta kontroll över medierna, inklusive TV Smederevo. Jovica Seslack hade förbättrat TV-stationens rykte och ekonomiska situation men den nye direktören som myndigheterna utsett kom från jordbruksindustrin. Kort efter det att strejken börjat, avsatte direktören Radan Jevtovic, Nezavisnosts representant på företaget och strejkkommitténs ordförande. Den 2 september avskedade han alla anställda.

Belöningar för att förhindra fackligt medlemskap

Anställda på kolgruvan i Rembas fick gratis kol av arbetsgivaren, på villkor att de gick ur, eller inte gick med i Nezavisnosts fackförening. Nezavisnosts medlemmar fick därför inget kol, och deras medlemsavgifter betalades inte in till fackföreningen. Nezavisnost fick inte heller hjälp med kontor och telefonlinjer så att man kunde bedriva verksamhet.

Den 22 april sade företaget T.P. Prehrana upp sitt kollektivavtal med Nezavisnost, och förhandlade inte om något nytt. Tidigare hade arbetsgivaren anmält Nezavisnost för att de begärt att medlemmarna skulle få ut bonusar, måltidsbidrag etc., enligt det då gällande kollektivavtalet. Man hade också förflyttat Nezavisnosts medlemmar till platser som låg tre mil från den ursprungliga arbetsplatsen.

Avskedad för att ha bildat fackförening

Zoran Miljkovic avskedades från företaget Jovanovic Jermenovci samma dag som han och hans kollegor försökte bilda en Nezavisnostavdelning. Trots att arbetsinspektören bestämde att han skulle få tillbaka arbetet, avskedade arbetsgivaren honom omedelbart på nytt, och hävdade att han brutit mot reglerna på arbetsplatsen.

Fråga om egendom hämmar facklig verksamhet

Fördelningen av fackliga tillgångar – statlig egendom som använts av den tidigare enda fackliga organisationen – har fortfarande inte lösts. Under tiden har centralorganisationen Nezavisnost tvingats hyra kontor till marknadsmässig hyra, och har spenderat upp till 42 procent av sina totala inkomster på det, vilket krympt verksamhetens omfattning. Organisationen har haft ytterligare problem på grund av att kontoret är så trångt. Under tio månader år 2004 kunde man hyra ytterligare lokaler på tredje våningen i fastigheten där kontoret låg, men den 26 oktober

fick man ett domstolsföreläggande om att lämna dem inom 24 timmar.

SLOVAKIEN

FOLKMÄNGD: 5,4 milj.

HUVUDSTAD: Bratislava

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Ändringar i lagstiftningen förstärkte kollektivavtalsförhandlingar på verkstadsgolvet men försvagade dem på högre nivåer. Vissa arbetsgivare, i synnerhet multinationella företag, bekämpar fortfarande facklig organisering och kollektiva förhandlingar. Ett pappersbruk sparkade 19 anställda som bildat en fackförening.

LAGSTIFTNINGEN

Alla grundläggande fackliga rättigheter erkänns i lag. Löntagarna, med undantag för militären, är fria att bilda och gå med i fackliga organisationer och antifacklig diskriminering är förbjuden.

Kollektiva förhandlingar

Arbetsmarknadslagstiftningen reglerar rätten till kollektiva förhandlingar. Ändringar till lagen om kollektiva förhandlingar som trädde i kraft i december 2004 förstärkte förhandlingar på verkstadsgolvet genom att återinföra regler som tvingar arbetsgivare att delta aktivt i dem. Samtidigt försvagades förhandlingsrätten emellertid av föreskrifter om att kollektivavtal på högre nivåer (som omfattar en hel bransch, sektor eller region) bara gäller för arbetsgivare som skriftligt accepterar dem.

Trepartssamarbete – försvagad roll för arbetsmarknadens parter

I september 2004 upphävde regeringen lagstiftning som tvingade den att förhandla med fackliga representanter och arbetsgivare om ekonomiska, sociala och arbetslivsrelaterade frågor i Rådet för ekonomiska och sociala överenskommelser. Efter påtryckningar från de fackliga organisationerna och arbetsgivarna bildades ett nytt trepartsorgan, Rådet för ekonomiskt och socialt partnerskap, men dess beslut är inte bindande för regeringen.

Strejkbegränsningar

Lagstiftningen ger strejkrätt om en överenskommelse inte kan nås i kollektiva förhandlingar, men inte om arbetsgivaren bryter mot någon del av kollektivavtalet. Sympatiststrejker tillåts. Strejkrätten är begränsad inom verksamhet som betraktas som oumbärlig. Listan på sådan verksamhet är längre än ILO:s och omfattar exempelvis anställda i olje- och gasproduktion samt kärnkraftssektorn.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trots en bra lagstiftning har många kränkningar förekommit, särskilt som en följd av privatiseringsprocessen som har medfört omfattande övertalighet.

Otillräckligt skydd

Det har kommit rapporter om att arbetsgivare bekämpar facklig verksamhet och om att skyddet för löntagare som drabbats av diskrimineringen är otillräckligt. Kollektiva förhandlingar är mycket vanliga, men vissa arbetsgivare försöker lägga hinder i vägen.

Kollektiva förhandlingar – arbetsgivarmotstånd

Kollektiva förhandlingar på högre nivåer är ofta omöjliga därför att de fackliga organisationerna inte har någon arbetsgivarpart att förhandla med. I andra fall vägrar arbetsgivaren blankt att förhandla. Åkeriföreningen, till exempel, tog bort kollektiva förhandlingar från sina stadgar. Busstransportföreningen, som också är ett arbetsgivarorgan, beslutade år 2003 att man inte längre skulle delta i kollektiva förhandlingar. Arbetsgivarföreningen för livsmedelsindustrin beslutade likaså att ta bort förhandlingar på branschnivå från sina stadgar. Centralorganisationen Confederation of Trade Unions of the Slovak Republic (KOZ SR) rapporterar också att vissa arbetsgivare kräver att arbetssökande ska skriva på en försäkran om att de inte ska gå med i facket.

Multinationella företag

En del multinationella företag har inte respekterat de fackliga rättigheterna, i synnerhet inte Ecco Slovakia Ltd, som vägrade underteckna kollektivavtalet på högre nivå och också vägrade respektera fackliga representanters rätt till ledighet för fackligt arbete. Gábor, ett aktiebolag, har förhindrat bildandet av en facklig avdelning och avskedat anställda som ville organisera sig.

Bussbolag obstruerar

Det statliga bussbolaget NAD har rekord när det gäller att försvåra facklig verksamhet, genom att hindra organisationen från att hålla möten på företagets område och förbjuda organisering under arbetstid.

Ledningen för det slovakiska bussbolaget SAD-KDS i Košice upplåt ingen plats i sina lokaler för facklig verksamhet och har försökt undergräva enskilda fackliga förtroendevaldas ställning genom att brännmärka dem som brottslingar. Arbetsgivaren har offentligt sagt att han inte behöver några fackföreningar och kommer att göra sitt bästa för att få bort dem från företaget.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Den slovakiska republiken gick med i NATO i mars och blev medlem av EU i maj. Ivan Gasparovic vann presidentvalet i april 2004, och stödde EU-anslutningen och minoriteters rättigheter. Den center-högerkoalition som leds av premiärminister Mikulas Dzurinda har skurit ner statens utgifter och ökat flexibiliteten på arbetsmarknaden.

Planer för frihet från fackföreningar på Kia Motors

På en presskonferens i april, då planer på ett nytt monteringsband i Slovakien presenterades, sade Kia Motors till journalister att man planerade att driva verksamheten i Slovakien utan några fackföreningar. Företaget skulle samråda med regeringen och sina advokater.

Pappersbruk sparkar fackliga grundare

Anställda som bildade en fackförening på pappersbruket Neusiedler SCP sparkades i oktober. De började organisera sig i september, när en "petitionskommitté" med fem medlemmar bildades. Kommittén sammanställde en lista med grundläggande krav, bland annat på högre lön. Inom några dagar hade 1 200 anställda, 90 procent av arbetskraften, ställt sig bakom kraven. Flera allmänna medlemsmöten hölls för att utarbeta den nya fackföreningens ("Papier") stadgar och program. Då kallades de fem till ett möte med ledningen i oktober. I stället för att inleda förhandlingar, blev de tillsagda att lämna byggnaden inom en timme, eftersom de fått sparken för allvarliga tjänstefel. Deras brott hade uppenbarligen bestått i att de givit företaget dåligt rykte med sin kravlista. De eskorterades till sina arbetsplatser för att hämta sina tillhörigheter och fördes sedan ut. När fackföreningen senare höll ett protestmöte mot ledningens vägran att förhandla om deras krav, som nu också omfattade återanställning av de fem grundarna, köpte ledningen fotografier från en pressbyrå för att se vilka som deltagit i mötet. Sedan sparkade man 14 personer till.

Ledningen trakasserade anställda och varnade dem för att delta i facklig verksamhet, sade till dem att inte gå med i den nya organisationen och hotade avskeda makar och hustrur till dem som redan förlorat sina jobb. Fackföreningen blev officiellt registrerad i början av november, men ledningen vägrade fortfarande förhandla. Den 9 november marscherade 60 personer till företagets huvudkontor med en kravlista, men fick höra att cheferna inte var där. Det kom sedan fram att de varit där, men hade parkerat sina bilar på baksidan av fastigheten.

I slutet av året hade de avskedade fortfarande inte fått tillbaka sina arbeten.

Goda nyheter på ett livsmedelsföretag

I förra årets översikt rapporterade vi att företaget Mäsokombinat Nord Svit inte respekterade fackliga rättigheter och hade sagt upp check-off-systemet i förhoppning om att paralysera den fackliga avdelningen. Efter ingripande från livsmedelsarbetareförbundet granskade arbetsinspektionen ärendet och fann avdelningens klagomål välgrundade. Följden blev ändringar i företagsledningen i september 2004, och avdelningen meddelade att samarbetet mellan ledningen och facket hade förbättrats.

SPANIEN

FOLKMÄNGD: 43 milj.

HUVUDSTAD: Madrid

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Rodríguez Zapateros regering upphävde restriktionerna som hindrade migrantarbetare att organisera sig. Demonstrationer på statliga varv ledde till ett avtal. Under demonstrationerna använde polisen överdrivet våld.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten är erkänd i lag. Alla löntagare, utom anställda i säkerhetstjänsten, de väpnade styrkorna samt domare och åklagare, är fria att organisera sig.

Vissa begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten är erkänd, men med begränsningar inom verksamhet som regeringen betraktar som oumbärlig. Där måste ett minimum av verksamhet upprätthållas under en strejk. Verksamhetsnivån är en fråga för förhandlingar mellan facket och arbetsgivarna. En facklig organisation måste varsla om strejk fem dagar i förväg och respektera den överenskomna verksamhetsnivån. Strejker får inte genomföras av politiska skäl eller av andra skäl än de berörda löntagarnas yrkesintressen. Strejker får inte tillgripas för att ändra villkoren i ett gällande kollektivavtal.

Förbättrade rättigheter för "irreguljära" utländska löntagare

Rodríguez Zapateros regeringen presenterade ett förslag till kungligt dekret för ändring av den grundläggande förordningen om utländska

medborgares rättigheter och friheter i Spanien. Genom förslaget upphävdes restriktionerna som hindrade dem från att organisera sig och strejka innan de "får tillstånd att vistas och bo i Spanien".

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Tillfälliga kontrakt

De fackliga rättigheterna urholkas i praktiken av det stora antalet tillfälliga anställningskontrakt. Omkring en tredjedel av alla anställda har sådana kontrakt.

Diskriminering

Lagstiftningen ger de fackliga organisationerna en roll i kontrollen av tidsbegränsade kontrakt för att förhindra missbruk. Organisationerna meddelar emellertid att kontrakten används för diskriminering eftersom många arbetsgivare vägrar förnya kontrakt med anställda som ägnar sig åt facklig verksamhet och därmed hindrar organisering av fackliga val.

Motstånd mot kollektiva förhandlingar

Arbetsgivarna har en tendens att reagera på krav om kollektivavtalsförhandlingar med hot om att flytta verksamheten. Inom vissa verksamheter, exempelvis callcentra, ställs mängder av hinder i vägen för kollektiva förhandlingar som skulle kunna ge anställda anständiga arbetsvillkor.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Socialistpartiet (Partido Socialista Obrero Español, PSOE), som leds av José Luis Rodríguez Zapatero, vann valet i mars över det konservativa Partido Popular (PP) under José María Aznar. Valet hölls bara tre dagar efter attackerna mot flera tåg i Madrid den 11 mars, som dödade 192 människor. Attackerna tillskrevs den islamistiska terrororganisationen Al-Qaida, eftersom man antog att Spanien blivit måltavla för attacker på grund av Aznars stöd till USA:s invasion av Irak.

Polisexcesser

Under andra halvåret 2004 genomfördes några stora demonstrationer på de statliga IZAR-varven av anställda som oroade sig för framtiden och en omstrukturering av industrin. Flera arbetare sårades under demonstrationerna på grund av det kraftiga våld som polisen använde. Den fackliga mobiliseringen och dialogen som de fackliga organisationerna krävde kröntes till slut med framgång, och ett avtal undertecknades som var tillfredsställande för de anställda.

STORBRITANNIEN

FOLKMÄNGD: 59,6 milj.

HUVUDSTAD: London

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Den senaste lagen om sysselsättning (Employment Relations Act) år 2004 stärkte skyddet mot antifackliga åtgärder från arbetsgivarnas sida, men de fackliga organisationerna nekades fortfarande reell rätt att organisera sympatiåtgärder och förbudet mot sympatidemonstrationer fanns kvar i lagstiftningen.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Lagen om fackliga organisationer och relationer i arbetslivet (The Trade Union and Labour Relations Consolidation Act, TULCRA) reglerar de flesta fackliga rättigheter, inklusive löntagarnas rätt att fritt bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Anställningslagen (The Employment Relations Act, ERA) från år 1999 innehåller också föreskrifter om fackliga rättigheter, särskilt stadgenligt erkännande av fackliga organisationer som förhandlare (se nedan).

Ökat skydd för fackliga rättigheter

En ny ERA godkändes i september 2004. Den lagen reviderar TULCRA och ERA från år 1999. Centralorganisationen TUC beskrev flera av de viktigaste föreskrifterna som "stora fackliga segrar", i synnerhet det nya skyddet för fackliga organisationer mot åtgärder för att krossa fackliga organisationer "à la USA" samt nya rättigheter för fackföreningsmedlemmar.

De flesta bestämmelserna i lagen trädde i kraft i april 2004. Andra åtgärder, inklusive mot orättvisa metoder och nya regler för omröstningar, väntas träda i kraft i oktober 2005.

2004 års ERA skyddar löntagarna från att erbjudas belöningar från arbetsgivarna i utbyte mot att de lovar att inte organisera sig fackligt, inte delta i eller utnyttja sin fackförenings verksamhet och inte fransäger sig rätten att få sina anställningsvillkor fastställda i kollektivavtal som deras

fackliga organisation förhandlar fram. Löntagarna skyddas också mot avskedanden eller andra repressalier om de utnyttjar fackföreningens tjänster. Lagen stärker de fackliga organisationernas roll under konflikter och disciplinåtgärder genom att ge löntagarna rätt inte bara att åtföljas av fackföreningen utan också att låta sig representeras av den, om de så vill. Föreskriften gäller även om det inte finns någon fackförening på det företag där personen i fråga arbetar (en bestämmelse som fanns redan i den tidigare lagen).

Övriga föreskrifter omfattar en förlängning av skyddet mot avsked från åtta till tolv veckor, för löntagare som deltar i offentliga, lagligt organiserade stridsåtgärder (se nedan; lockoutdagar räknas inte in i skyddsperioden). Lagen utökar också de fackliga organisationernas möjligheter att utesluta rasister och andra medlemmar vars politiska agerande är oförenligt med fackligt medlemskap.

Rätt till information och samråd

En annan välkommen förbättring i lagen ger regeringen rätt att införa förordningar för tillämpning av EU:s direktiv om information och samråd. Anställda har rätt till information och samråd i alla frågor som påverkar deras anställning, särskilt avskedanden. Arbetsgivare som åsidosätter denna föreskrift kan dömas till böter på upp till 75 000 pund. De nya föreskrifterna träder i kraft år 2005 för företag med över 140 anställda, år 2007 för företag med mer än 100 anställda och år 2008 för företag med fler än 50 anställda. Regeringen är fortfarande ovillig att tillämpa arbetstidsdirektivet om en veckoarbetstid på högst 48 timmar, och direktivet som ger större skydd för myndighetsanställda.

Strejker tillåtna, med begränsningar

Redan 1992 års TULCRA gav skydd mot skadeståndskrav mot löntagare som vidtar stridsåtgärder, under förutsättning att vissa villkor uppfylls. De innebär att strejker måste begränsa sig till de anställda och deras arbetsgivare, och helt eller i huvudsak handla om anställningsrelaterade frågor samt att beslut om den fattas i slutna omröstning bland berörda anställda. Om strejkande avskedas inom åtta veckor efter en laglig strejk kan de, enligt 1999 års ERA, kräva skadestånd för osakligt avskedande. Den skyddsperioden har förlängts till tolv veckor i 2004 års ERA. Varje dag som arbetsgivaren lockoutar de strejkande läggs till den skyddade tolvveckorsperioden. I de flesta fall kan anställda som strejkat ändå avskedas efter den skyddade perioden. ERA 2004 ålägger emellertid arbetsgivarna större skyldighet att försöka lösa konflikten genom medling. Om de inte gör det, kan avskedanden efter skyddsperioden vara olagliga.

Sympatiststrejker är förbjudna och löntagare som deltar i dem kan krävas på skadestånd i civildomstol.

Förhandlingar – stadgeenligt erkännande

En facklig organisation kan ansöka om formellt erkännande som förhandlingspart hos den centrala medlingskommittén (Central Arbitration Committee, CAC, ett regeringsorgan) om majoriteten av de anställda så vill. CAC har befogenhet att tvinga arbetsgivaren att erkänna en fackförening som part i kollektiva förhandlingar. Erkännandet måste styrkas antingen genom att majoriteten av de anställda är fackföreningsmedlemmar eller genom en omröstning bland dem. I det senare fallet måste 40 procent av de röstberättigade rösta för. För att få genomföra en sådan omröstning måste fackföreningen styrka att den organiserar minst tio procent av anställda på förhandlingsenheten.

Småföretag

Företag med färre än 21 anställda undantas från ERA:s föreskrifter om stadgeenligt erkännande.

Konkurslagar

Enligt nuvarande konkurslag kan skrupulösa affärsmän sparka anställda, sätta företagen i konkurs, köpa upp tillgångarna och börja affärerna på nytt utan att behöva betala ett rött öre till de avskedade.

Migrantarbetare

TUC är också oroad över att Storbritannien inte infört EU:s direktiv om utlandsplacerad arbetskraft på ett ändamålsenligt sätt och pressar på regeringen för att nuvarande lagstiftning ska ses över, inom ramen för en bredare kampanj för att förbättra migrantarbetares rättigheter. Som ett resultat av den kampanjen skulle nya lagar som reglerar "gängledares" (personer som för in utländsk arbetskraft i landet och exploaterar den) införas i april 2005. Den frågan hamnade i fokus i februari 2004 när 20 kinesiska musselplockare dog i Morecombe Bay, sedan de fångats av tidvattnet. Undersökningar efteråt avslöjade den härresande exploatering gängledarna utsätter dessa och andra migrantarbetare (vanligen illegala invandrare) för.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Landet har en lång tradition av kollektiva förhandlingar och omkring en tredjedel av löntagarna omfattas av kollektivavtal. De mest framträdande kännetecknet för programmet för stadgeenligt erkännande är den mycket avsevärda ökningen av frivilliga kollektivavtal. Över 800 har tecknats sedan år 2000.

Antifacklig taktik

En rapport med namnet "Moderna rättigheter för moderna arbetsplatser", som TUC gav ut i september 2002, räknar upp en rad taktiker som fackföreningsfientliga arbetsgivare tillgriper under processen för stadgeenligt erkännande. Där nämns bland annat "bildandet av gula fackföreningar", bevakning av anställda när de passerar fackliga organisatörer utanför arbetsplatserna, hot om att lägga ner eller flytta verksamheten, placering av många nyanställda med tillfälliga kontrakt på förhandlingsenheten strax innan en omröstning ska ske, låta många ledningstroga anställda delta i möten om en fackförening, ge anställda möjlighet att sluta tidigt när ett fackföreningsmöte ska hållas, avskeda fackligt aktiva eller säga att deras arbeten inte längre behövs, hota anställda i enrum och 'uppmuntra' anställda att skriva på individuella kontrakt före eller

efter det att fackföreningen erkänts som förhandlingspart”. TUC:s slutsats var att ”det finns starka skäl som talar för att det nuvarande skyddet mot försämringar är otillräckligt och behöver förbättras”.

TUC har också publicerat en kartläggning av arbetsgivarnas reaktion på facklig organisering i november 2003. Slutsatserna i den rapporten blev att arbetsgivare, vars personal håller på att organisera sig, i allmänhet inte har tagit till sig de nordamerikanska metoderna för att krossa facket. Arbetsgivare som redan erkänt fackföreningar hjälper i allmänhet till med rekryteringskampanjer, medan en betydande minoritet organiserade företag bara gav något tillträde till de anställda. En liten minoritet av arbetsgivarna, som T-Mobile, har anlitat amerikanska konsulter och med framgång bekämpat facklig organisering. Än en gång fann en rapport alltså att arbetsgivare som vill bekämpa organisering använder många olika metoder, från att trakassera och avskeda fackligt aktiva, neka organisatörer tillgång till arbetsplatsen, avskräcka från medlemskap och cirkulera antifacklig information, till att höja lönerna och bilda nya mekanismer för samråd. Nya lagar som förbjuder arbetsgivarna att använda orättfärdiga metoder i samband med omröstningar om stadgeenligt erkännande väntas träda i kraft i oktober 2005.

Det har förekommit att arbetsgivare utnyttjat åttaveckorsregeln (från tidigare) för att sparka anställda som deltagit i strejk omedelbart efter skyddsperioden. Friction Dynamex sparkade på det viset 86 strejkande från sin fabrik i Caernarfon år 2001, innan man satte sig i konkurs, sålde företaget och öppnade på nytt, under ett något ändrat namn.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

I mars 2004 var det 20 år sedan den bittra och långvariga gruvarbetarstrejken utbröt, då premiärminister Margaret Thatcher visade sin beslutssamhet att krossa gruvarbetareförbundet och stänga majoriteten av kolgruvorna. Relationerna mellan fackföreningsrörelsen, som traditionellt vara nära lierad med Labour, och den nuvarande Labourregeringen blev alltmer spända, vilket visade sig när järnvägs-, sjöfarts- och transportarbetareförbundet (Rail, Maritime and Transport workers' union, RMT) och brandmannaförbundet (Fire Brigades Union, FBU) definitivt klippte alla formella band till partiet.

Aktivist avskedad

London Underground avskedade den 28 september en lokförare för att han uppmanat de anställda att inte bryta strejkvakten under en strejk om lönerna som RMT arrangerat i juni. Han fick tillbaka arbetet två dagar senare, när RMT överklagat avskedandet och vunnit målet.

Londons borgmästare, Ken Livingstone, som en gång var känd som en hängiven fackföreningsanhängare, förklarade offentligt inför strejken att han skulle bryta strejkvakten om han vore RMT-medlem.

Fackligt erkännande förhindrat

I juni 2004 ansökte National Union of Marine, Aviation and Shipping Transport Officers (NUMAST) om stadgeenligt erkännande för att representera de anställda på färjebolaget Hoverspeed, som kör snabbtrafik över Engelska kanalen. NUMAST:s medlemmar hade blivit allt mer frustrerade över att det på tre år inte gjorts några framsteg i förhandlingarna om frivilligt erkännande. När Hoverspeeds VD, Geoffrey Ede, fick kännedom om ansökan, bröt han omedelbart alla kontakter med de anställda som representerade NUMAST:s medlemmar och började kringgå de samrådsarrangemang som man dittills varit enig med de anställda om. Geoffrey Ede gjorde ingen hemlighet av sin fiendliga inställning till facket och hävdade att han hellre lade ner företaget än lät fackföreningarna ”sköta” hans affärer. Han hade enligt uppgift lämnat sitt hemland Australien för att slippa fackföreningar, och rapporteras ha sagt att ”fru Thatcher var för mjuk mot facket”.

År 2003, gjorde Hoverspeed nästan 80 procent av sina anställda övertaliga och återanställde sedan de flesta av dem inom tre månader, på tillfälliga kontrakt och sämre arbetsvillkor, utan semester- och sjuklön. Det skedde utan någon form av samråd, inte ens med den rådgivande kommittén i företaget. NUMAST:s första ansökan till CAC avslogs på grund av en teknikalitet, men en ny ansökan höll på att förberedas i slutet av året.

Förbundet GMB, nekades också formellt erkännande som representativ förhandlingspart för över 50 anställda på Co-op Funeral Services i Ipswich och Norwich. I juni gick de anställda i strejk för att pressa fram ett erkännande eftersom mer än ett år gått sedan ansökan lämnats in i april 2003. GMB trodde att kooperativet, som man redan hade ett nationellt avtal med, motarbetade det formella erkännandet a GMB som förhandlare för just den här gruppen anställda för att hålla lönerna nere. Under den efterföljande, landsomfattande strejken i en lönekonflikt påpekade GMB och Transport and General Workers' Union (TGWU) att den kooperativa begravningsbyråns anställda tjänade mindre än hälften av den genomsnittliga lönen i landet. Konflikten fortsatte till slutet av året då man till sist enades om ett bättre lönebud. Under tiden ansökte GMB hos CAC om stadgeenligt erkännande.

TJECKIEN

FOLKMÄNGD: 10,2 milj.

HUVUDSTAD: Prag

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-182

Antifacklig diskriminering och hotelser från arbetsgivarna fortsatte att vara vanliga. Flera fall då arbetsgivare avskedat fackligt aktiva rapporterades under året. I ett fall hade arbetsgivaren hotat de anställda så att de avstod från en strejk. Lagstadgade begränsningar av strejkrätten och kollektiva förhandlingar i den offentliga sektorn finns kvar.

LAGSTIFTNINGEN

Lagstiftningen garanterar löntagarnas rätt att organisera sig fackligt och ska skydda mot antifacklig diskriminering.

Det finns inga rättsliga begränsningar för registrering av fackliga organisationer eller för internationellt samarbete och medlemskap. Utländska medborgare och migrantarbetare har också föreningsrätt.

Lagen föreskriver löntagarråd på arbetsplatser utan fackföreningar, och dessa råd ger alla löntagare rätt till information och samråd om viktiga företagsbeslut. Lagstiftningen om löntagarråd förbjuder diskriminering på grund av medlemskap i råden eller med anledning av verksamhet som följer med medlemskapet.

Kollektiva förhandlingar i privat sektor

Privatanställdas rätt till kollektiva förhandlingar är skyddad. Kollektivavtal kan förstärka lagstadgade rättigheter och skyldigheter, men bara inom de områden som anges i lagen. Ändringar av arbetsmarknadslagstiftningen, som infördes åren 2000 och 2004, vidgade omfattningen av områden som kan förstärkas.

Kollektivavtalsförhandlingar begränsade i offentlig sektor

Kollektiva förhandlingar i offentlig sektor regleras i arbetsmarknadslagstiftningen och tillämpningsförfordningar till den. Förfordningarna definierar anställdas löner. Inga kollektiva förhandlingar om lönerna tillåts, men det finns några små undantag. Detsamma gäller i allt väsentligt vissa andra offentliganställdas speciella rättigheter. En ny lag skulle träda i kraft den 1 januari 2005, men har av budgetskäl skjutits upp till år 2007. Centralorganisationen CMKOS trycker på för att nya förfordningar ska införas, som garanterar att löneökningar för offentliganställda beaktas i debatten om kommande års statsbudgetar.

Ett beslut i författningsdomstolen har upphävt en artikel i lagen om kollektiva förhandlingar som gjorde kollektivavtal på högre nivåer bindande också för arbetsgivare som inte deltagit som förhandlingsparter. Författningsdomstolen ansåg inte att utvidgningen i sig stred mot grundlagen, men att det sätt den infördes på gjorde det. Domstolen uppmanade Ministeriet för arbetsmarknads- och sociala frågor att formulera om den aktuella artikeln. Arbetsmarknadens parter har deltagit i utformningen av den nya texten som när detta skrevs diskuterades i parlamentet.

Strejkrätten

Strejker är förbjudna inom viss oundgänglig verksamhet, men listan på sådan verksamhet omfattar områden – t.ex. kärnenergi, olje- och naturgasledning – som inte täcks av ILO:s definition av oundgänglig verksamhet (d.v.s. verksamhet som, om den avbryts, skulle hota hela eller delar av befolkningens liv, personliga säkerhet eller hälsa).

Strejkrätten regleras av lagen om kollektiva förhandlingar som bara föreskriver rätt till strejker i samband med att kollektivavtal sluts. En strejk kan bara utlysas om den har stöd av hälften av de anställda som ska omfattas av avtalet. Dessutom måste de fackliga organisationerna minst en dag i förväg ge arbetsgivaren en lista med namn på de strejkande och på de fackliga representanter som har befogenhet att företräda dem. Centralorganisationen CMKOS ansökt hos författningsdomstolen om att dessa begränsningar i lagen ska tas bort.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Påtryckningar från arbetsgivarna

I praktiken förekommer ofta kränkningar av fackliga rättigheter, trakasserier av fackliga representanter och åtgärder mot de anställda som helt klart urholkar föreningsfriheten. Vid upprepade tillfällen har arbetsgivarna inom handeln utövat både direkta (muntliga) och indirekta påtryckningar på anställda som försöker bilda fackförening eller som är medlemmar. Arbetsgivarna pressar också på anställda för att de ska upplösa fackföreningarna eller lämna dem.

Diskriminering

Inom hotell-, restaurang- och turistsektorn har det förekommit att arbetsgivare diskriminerat fackligt organiserade anställda, i synnerhet fackliga ledare, när företaget till exempel beslutat om belöningar, bonusar och andra extra förmåner som kostbidrag, logi och transporter. Antifacklig diskriminering kan också komma till uttryck i arbetsscheman, exempelvis genom att raster under arbetstid inte tillåts. Arbetsgivare nekar också vissa anställda ledigt från arbetet för att delta i fackliga aktiviteter. I sådana fall föredrar fackliga representanter att använda en del av sina semester. Det har likaså förekommit muntliga och till och med fysiska övergrepp mot fackföreningsmedlemmar och förtroendevalda.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Tjeckien anslöts till EU den 1 maj. I juli blev Stanislav Gross landets yngste premiärminister, när Vladimir Spidla avgick efter det att hans socialdemokratiska parti förlorat stort i valet till Europaparlamentet. Center-högerkoalitionen satt kvar vid makten och fortsatte driva igenom impopulära skattereformer som syftade till att förbereda landet för inträde i euroområdet (EMU).

Hotelser för att förhindra strejk, och repressalier

När fackföreningen på Ispat Nová Hu, a.s., ett stort järn- och stålverk i Ostrava, började förbereda en strejk i juni sedan kollektivavtalsförhandlingarna strandat, intervjuade ledningen de anställda en efter en. De lyckades övertala 800 att dra tillbaka sitt godkännande av strejken, vilket ledde till att antalet potentiella strejkande sjönk under de 50 procent av arbetskraften som krävs. Ledningen utövade också påtryckningar för

att få anställda att byta fackförening. I juli bestämde arbetsgivaren på egen hand att medlemsavgifterna inte längre skulle dras på lönerna och överföras till fackföreningens konto. Fackföreningen betraktade detta som repressalier för den planerade strejken, genom att de anställda utsattes för påtryckningar och genom att företaget ingrep i fackliga angelägenheter. Polisen beslutade emellertid att det inte fanns någon grund för åtal. En begäran om arbetsinspektion, som gjordes av behörig myndighet, föranledde ingen åtgärd.

Avskedad för facklig verksamhet

Den 4 juni avskedades ordföranden för fackföreningen på Morovan Aeroplanes, a.s., med omedelbar verkan för påstådda allvarliga disciplinbrott, och förbjöds komma in på företagets område. Enligt uppsägningshandlingen hade avskedandet diskuterats med fackföreningen, men det visade sig vara lögn. Ordföranden hade i själva verket varit ansvarig för organiseringen av en facklig protest, bland annat mot att lönerna inte betalades ut på grund av företagets ekonomiska svårigheter. Senare inleddes konkursåtgärder och en konkursförvaltare utsågs. Denne fick ordförandens avskedande olagligförklarat och han återinsattes i tjänst.

Fackföreningsledare avskedad

När ordföranden för fackföreningen på Chirana X-Ray, a.s. fick meddelande om att han var övertalig, begärde arbetsgivaren inte fackföreningens godkännande förrän i efterhand. Det stod emellertid snart klart att han inte var övertalig, eftersom hans arbetsuppgifter överfördes till en annan anställd. Dessutom respekterade arbetsgivaren inte skyldigheten att diskutera avskedanden av andra anställda med fackföreningen. Detta stred mot kollektivavtalet som slog fast att arbetsgivaren omedelbart skulle meddela facket organisatoriska förändringar som skulle leda till övertalighet. Fackföreningen misstänkte att arbetsgivaren försökte smita undan sina skyldigheter i samband med kollektiva avskedanden, i synnerhet kravet på att diskutera med fackföreningen, genom att göra avskedandena etappvis. Fackföreningen bad arbetsmarknadsmyndigheten att granska fallet.

Fackligt aktiva avskedade

Två fackligt aktiva avskedades i början av juli från Alka Holding s.r.o , utan fackföreningens medgivande. Den trodde att han avskedats på grund av sin fackliga verksamhet. Organisationen OS KOVO tog ärendet till domstol. Arbetsgivaren struntade också i kravet på att underteckna kollektivavtalet, trots att man kommit överens i förhandlingarna. Avtalet hade fortfarande inte undertecknats vid slutet av året.

TYSKLAND

FOLKMÄNGD: 82,5 milj.

HUVUDSTAD: Berlin

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Tyska lågprisvaruhus kritiserades för benhårt antifacklig politik. Statstjänstemän nekas fortfarande strejkrätt och offentliga anställda lärare har fortfarande inte rätt att förhandla kollektivt.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen garanterar föreningsfrihet. Minimiregler finns inskrivna i olika lagar snarare än i en enda arbetsmarknadslagstiftning.

Författningen erkänner rätten till kollektiva förhandlingar och avtal och styrs av kollektivavtalslagen. Kollektivavtal är bindande för den fackliga organisationens medlemmar och berörda arbetsgivareföreningar.

Rätten till samråd och information förstärkt

Löntagare kan delta i beslutsfattande på ledningsnivå genom företagsråd, som utövar tillsyn över tillämpningen av kollektivavtal på arbetsplatserna. Företagsrådets befogenheter regleras i Lagen om företagsråd. Den ändrades i juni 2001 för att stärka löntagarnas rätt till samråd och information i linje med EU-rätten. Ledamöterna i företagsråden behöver inte vara fackliga representanter.

Ingen strejkrätt för statstjänstemän

Den viktigaste begränsningen av löntagarnas rättigheter är att statstjänstemän och anställda inom offentliga tjänster, inklusive lärare, inte har strejkrätt. Inga statstjänstemän får strejka, oavsett vilka arbetsuppgifter de har. ILO har vid upprepade tillfällen ända sedan år 1959 påmint regeringen om att den begränsningen strider mot konvention 87 och begärt att lagstiftningen ska ändras, men hittills utan resultat.

Lärare får fortfarande inte förhandla

Likaså nekas lärarna i offentlig tjänst rätten att förhandla kollektivt. Det har inte ändrats trots upprepad ILO-kritik av denna kränkning av konvention 98. Ett pilotprojekt som skulle säkerställa en bredare dialog med de fackliga organisationerna startades år 1999 och ledde till en överenskommelse om karriärutveckling och utbildning år 2000. Trots detta positiva steg syns inga tecken på någon lagändring.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Kollektiva förhandlingar

I september 2003 publicerade Institutet för forskning om arbetsmarknad och sysselsättning en rapport som visade att kollektivavtal och företagsråd fortsatte spela en nyckelroll för relationerna i det tyska arbetslivet. Arbetsgivarna har länge begärt förändringar av lagarna om kollektiva förhandlingar för att få till stånd företagsvisa avtal till skillnad från sektorsavtal, men hittills har fackföreningsrörelsen framgångsrikt bekämpat alla sådana förändringar. År 2004, som var mycket besvärligt för de tyska löntagarna och deras organisationer, blev det tack vare den starka traditionen av kollektiva förhandling möjligt att förhandla fram överenskommelser som bevarade arbetstillfällena, i synnerhet på de stora bilföretagen. Vissa företag i östra Tyskland har vägrat gå med i arbetsgivarorganisationer eller lämnat dem och sedan själva förhandlat med sina anställda.

Statstjänstemän struntar i strejkförbudet

Trots att strejker i statlig tjänst är förbjudna, lägger offentliganställda ibland ner arbetet och håller demonstrationer.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Regeringen Schroder, som redan var impopulär för sin kontroversiella ekonomiska politik, fick tampas med växande oro över planer på att ersätta arbetslöshetsunderstöd till långtidsarbetslösa med lägre, behovsprövade bidrag. Samtidigt drabbades löntagarna av växande arbetslöshet och stora förluster av arbetstillfällena, särskilt inom bilindustrin. I vissa företag samtyckte de anställda till längre arbetstid och/eller lägre löner för att behålla jobben. I november 2004 hade emellertid arbetslösheten stigit till 10,8 procent, den högsta siffran sedan december 1998.

Antifackliga stormarknader

Den 9 mars kritiserade handelsanställdas förbund, Verdi, i svidande ordalag de tyska lågprismarknaderna Aldi och Lidl och apotekskedjan Schlecker. Förbundet konstaterade att de betalade löner under genomsnittet och att obetald övertid var regel, samt att anställda som övervägde att gå med facket hotats så att de avstätt. Verdis ordförande Frank Bsirske rapporterade att Lidl konsekvent vägrat samarbeta med Verdi och förbjudit alla fackligt aktiva i sina köpcentra. Som om de verkligen ville ge honom rätt, skyndade Lidl sig att beordra cheferna för sina stormarknader att ta bort information som Verdi skickat ut till 100 affärer, med information till de anställda om vad kollektivavtal är och hur man väljer fackliga arbetsplatsombud. Aldis södra division kritiserades också för att man förtryckt facklig verksamhet i alla köpcentra och använt mycket starka påtryckningar för att hindra de anställda från att bilda löntagarkommittéer.

UKRAINA

FOLKMÄNGD: 48,5 milj.

HUVUDSTAD: Kiev

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Allvarliga och upprepade ingripanden i fackliga organisationers inre angelägenheter förekom, inklusive hotelser, trakasserier och fysiska övergrepp på fackligt aktiva och försök att upplösa fackliga organisationer. Statens organ för upprätthållande av lagstiftningen visade sig oförmögna att förhindra kränkningarna.

LAGSTIFTNINGEN

Obligatorisk registrering

Rätten att bilda och gå med i fackföreningar garanteras i författningen. Den lag som framför allt reglerar fackliga rättigheter är 1999 års lag om fackliga organisationer, deras rättigheter och garantier för deras verksamhet. Inledningsvis innehöll den lagen många föreskrifter som var oförenliga med ILO:s normer. En ändrad version antogs i juni 2003, i vilken hänsyn tagits till råd från en expertgrupp från ILO som besökte landet år 2001. De värsta hindren för facklig registrering försvann, till exempel de territoriella kriterierna.

Den nya civillagen och lagen om statens registrering av juridiska och fysiska personer-företagare anger emellertid att fackliga organisationer bara kan bli juridiska personer sedan de registrerats av staten, ett krav som inte är acceptabelt enligt internationella normer. Förslag till en ändring som upphäver kravet på registrering har legat i parlamentet sedan november 2003.

Nationella fackliga organisationer som är registrerade får delta i nationella kollektivavtalsförhandlingar, ingå i styrelsen för socialförsäkringsarna, förvärva egendom, öppna bankkonton och sluta rättsligt bindande avtal.

Kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar är tillåtna enligt en särskild lag. Problem om löner och arbetsvillkor förutsätts lösas i kommittéer som är gemensamma för de anställda och företagets ledningar.

Enligt förordningen om modellstadgar och interna regler för statliga aktiebolag, som utfärdats av statens kommitté för aktiemarknaden i april 2004, är det företagsråd, inte fackliga organisationer, som har mandat att förhandla om kollektivavtal men Ukrainas lagstiftning innehåller inga föreskrifter om inrättande av företagsråd på arbetsplatserna. De fackliga organisationerna har begärt att kommittén ska dra tillbaka bestämmelsen, men det hade vid årets slut fortfarande inte skett.

Antifacklig diskriminering är förbjuden i lag, men ingen arbetsgivare har ställts till ansvar, inte ens när domstolarna i olika mål har konstaterat

att diskriminering av fackföreningsmedlemmar förekommit.

Konflikter

Lagen om konfliktlösning i arbetslivet föreskriver att det ska finnas en myndighet för medling och en nationell medlings- och förlikningsmyndighet.

Strejkrätten begränsad Strejkrätten erkänns i författningen, under förutsättning att strejker genomförs för att ”försvara ekonomiska och sociala intressen”. En strejk kräver att två tredjedelar av de anställda i företaget röstar för den, vilket är ett alltför högt krav enligt internationella normer. Listan över oumbärlig verksamhet där det råder strejkförbud är mer omfattande än ILO:s definition. Statstjänstemän får inte strejka och inte heller anställda inom domstolsväsendet, de väpnade styrkorna, säkerhetstjänsten och myndigheter som upprätthåller lagarna. Fackliga federationer och konfederationer får inte utlysa strejker.

De fackliga organisationerna vill att möjlighet till ”varningsstrejker” med begränsad varaktighet införs i lagstiftningen. Sådana strejker skulle kunna organiseras enligt en förenklad procedur. Regeringen godkänner inte förslaget om att fackliga organisationer ska få genomföra sympatiststrejker.

Utkast till arbetsmarknadslagstiftning begränsar fackliga rättigheter i småföretag

Utkastet till arbetsmarknadslagstiftning, som utarbetats i samråd med arbetsmarknadens parter och tekniskt stöd från ILO, ändrades av regeringen innan den överlämnade det till parlamentet.

Den nya texten innehåller en rad undantag för arbetsgivare med högst 20 anställda. En småföretagare skulle ha rätt att på egen hand införa interna bestämmelser, fastställa löner och organisera arbetstiden utan föregående samråd med fackliga organisationer. Uppsägningstiden för anställda i sådana företag skulle också förkortas. De fackliga organisationerna protesterar mot dessa undantag eftersom de begränsar deras tillträde till småföretagen som nu utgör hälften av alla registrerade juridiska enheter.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Diskriminering

Fackföreningsmedlemmar drabbas ofta av diskriminering. De hotas, sätts under tryck för att lämna facket, drabbas av försenade löneutbetalningar eller flyttas till arbetsuppgifter som inte motsvarar deras kompetens. Fackliga ledare blir ofta hotade, eller får arbeta med hälsofarliga uppgifter. Fackliga representanter nekas konsekvent tillträde till företagen och arbetsgivarna bryter mot skyldigheten att tillhandahålla lokaler för fackföreningarna. Statliga myndigheter medverkar i hotelser mot fackliga organisationer.

Kollektiva förhandlingar

Den allmänna avsaknaden av förhandlingar i god tro har skapat en mycket konfliktfylld arbetsmarknad. Många arbetsgivare undertecknade det nationella allmänna avtalet bara för att synas göra det rätta, men undviker kollektiva förhandlingar på sektorsnivå. De vägrar ofta förhandla med oberoende fackföreningar som inte registrerats. I den privata sektorn säger direktörerna att de inte är ägare och därför inte kan fatta några beslut. I den offentliga sektorn faller många frågor utanför de kollektiva förhandlingarnas räckvidd eftersom de anses vara förbehållna myndigheternas ledningar.

Ensidig rättvisa

Arbetsmarknadslagstiftningen, andra lagar samt allmänna och sektoriella kollektivavtal ger de fackliga organisationerna många rättigheter på arbetsplatserna, men lagarna tillämpas i realiteten sällan och 60 procent av alla sektorsavtal respekteras inte. Arbetsgivare som kränker löntagarnas och de fackliga organisationernas rättigheter går straffria, men fackliga organisationer straffas hårt för varje liten förseelse. De rapporterar fall av klart olagliga avskedanden av fackföreningsmedlemmar. Även om det finns exempel på att löntagare återinsätts i arbetet genom domstolsbeslut, förekom det många fall där de omedelbart avskedats på nytt, men inga rättsliga sanktioner har någonsin utdömts mot berörda arbetsgivare. Mål om återinsättande i tjänst tar i genomsnitt tre år, och många löntagare drar tillbaka sina krav av rädsla för utpressning.

KRÄNKNINGAR ÅR 2004

Bakgrund

Korruptionen i Leonid Kuchmas regering ledde till omfattande demonstrationer och civil olydnad, särskilt i protest mot valfusket i november, då den (av allt att döma förgiftade) västvänliga reformanhängaren Victor Yushchenko förlorade sin plats till dåvarande premiärministern Viktor Yanukovych. Korruptionen avspeglade sig också i relationerna mellan de fackliga organisationerna och staten. Den 26 december vann Victor Yushchenko ett mål i Högsta domstolen som innebar att valen skulle göras om.

Säkerhetstjänsten, åklagare och milisen jagar fackligt aktiva

Ukrainas säkerhetstjänst (SBU) har visat ett synnerligen stort intresse för oberoende fackliga organisationer, precis som under diktaturtider. En SBU-major, I. Solovyov, brukade regelbundet besöka NPGU, det oberoende gruvarbetareförbundet i Donbass. En annan SBU-officer, hr. Sobolev, gjorde hembesök hos ordföranden och kassören för NPGU:s avdelning i staden Shakhtyorsk. Den 28 maj kom en man som presenterade sig som Mr. Tarasenko från SBU till den oberoende studentföreningen och ställde frågor om fackligt medlemskap, dess politik, internationella kontakter och planerade protestaktioner. Fackföreningsmedlemmar ombads samarbeta med SBU.

Chefen för lokstallarna i Kiev-Passazhirsky, hr. Antoniuk, beordrade den 13 maj ordföranden för de fria ukrainska lokförarfackens förening (OVPZU), G. Nedviga, att omedelbart lämna den lokal som de fackliga organisationerna hade. I annat fall skulle han kastas ut av milisen.

Den 12 juli beordrade vice distriktsåklagaren i Poltava, hr. Ryndenko, OVPZU-organisationen i lokstallarna i Grebinka att lämna rapport om organisationens verksamhet.

I Melitopol begärde arbetsgivaren att åklagarna skulle kontrollera om OPZU-organisationen i Melitopol var laglig. Åklagarämbetet engagerade transportmilis i kontrollen av facklig verksamhet. Den 2 juli besökte transportmilisen OVPZU:s kontor i Melitopol och G. Nedvigas lägenhet. Miliskaptenen V. Smetanko försökte genom bedrägeri få tag på en kopia av den fackliga organisationens stämpel och ordförandens namnteckning. Den 8 juli hotade arbetsgivaren med att dra in organisationens rättigheter och förmåner.

Antifackliga trakasserier i gruvorna

Den 6 februari gav hr. Makarov, direktör för det statliga aktiebolaget "Krivorozhsky Zhelezorudyi Kombinat" produktionsenheterna i Oktyabrskaya-gruvan order om att vidta åtgärder för att slå sönder den fria fackföreningen och sparka medlemmarna. En månad senare hade nästan 300 anställda lämnat den, vilket ska jämföras med den stadiga medlemsökningen under de föregående två åren. I mars genomfördes en liknande kampanj i Imeni Lenina-gruvan.

Den 12 februari begärde hr. Derzhak, bränsle och energiminister, att gruvarbetarnas fria fackförbund (NPGU) skulle överlämna handlingar som rörde interna fackliga angelägenheter.

Den 27 augusti tog ledningen för det statliga företaget "Shakhterskanratsit" ifrån den fackliga ledningen nycklarna till facket kontor, men lovade att lämna tillbaka dem efter presidentvalet.

Fotbollsspelarnas fackförening upplöst

Den 16 mars upplöste Kievs domstol för kommersiella ärenden den all-ukrainska nationella fackliga organisationen "Futbolisty Ukrainy" (Ukrainas fotbollsspelare) som var anslutet till den internationella federationen för professionella fotbollsspelare (F.I.F. Pro) och till den fackliga centralorganisationen KVPU. På regeringens begäran vände sig allmänna åklagaren till domstolen i Kiev för att få organisationens registrering upphävd. Organisationen vann i första instans, men domen överklagades av "Professionalnaya Futbolnaya Liga Ukrainy" (fotbollsspelarnas arbetsgivares organisation). Den 25 november 2003 upphävde appellationsdomstolen fotbollsspelarförbundets registrering och förklarade stadgarna ogiltiga, vilket innebar att organisationen upplöstes. Kievs högre domstol för kommersiella ärenden bekräftade det beslutet och Ukrainas Högsta domstol vägrade pröva ärendet.

Påtryckningar på det fria förbundet för utbildning och vetenskap

I mars inledde statsförvaltningen i Mena Rayon en kampanj för att slå sönder det fristående förbundet för utbildning och vetenskap (anslutet till KVPU), under förevändningen att fria fackliga organisationer var politiska organisationer. Hr. V.V. Fessenko, chefen för skolstyrelsen i Rayon, tvingade skollärdarna kräva att fackföreningsmedlemmarna skulle lämna in skriftliga motiveringar till varför de var med i det förbundet.

I september 2004 krävde skolförvaltningarna i staden Kirovograd att lärarna lämnade den oberoende fackliga organisationen. Vid slutet av året hade tio av 84 fackföreningar slagits sönder. Påtryckningarna började efter en framgångsrik massprotest bland lärarna i staden Olexandriya, där medlemmar i samma organisation marscherade nära 30 mil till fots, i protest mot att deras skolor stängts.

McDonalds håller fast vid sin antifackliga politik

I juli organiserade McDonalds Ukraine Ltd en antifacklig kampanj. Administrationen hotade fackföreningsmedlemmar, försökte övertala dem att lämna facket och misskrediterade lokala ledare och KVPU, som fackföreningen tillhörde. Organisationens vice ordförande, hr. Gladkyk, fick inget intyg (vilket betyder att hans lämplighet för arbetet inte styrkts) trots att han regelbundet hade befordrats under de mer än tre år och tio månader som han varit anställd. Ledningen tillhandahöll inga lokaler som skulle ge fackföreningen möjlighet att bedriva verksamhet.

Gula fackföreningar i offentlig sektor

Arbetsmarknads- och socialministeriet skapade en egen "Fackförening för den sociala sfären". Medlemmar i All-Ukrainian Trade Union of Employees in State Agencies (anslutet till centralorganisationen Federation of Trade Unions of Ukraine) utsattes av höga tjänstemän för påtryckningar för att de skulle lämna sin organisation och gå med i ministeriets.

Fackföreningsledares son kidnappad

Den 7 mars kidnappades Andriy Volynets, son till ordföranden för KVPU, Mikhail Volynets, av maskerade personer i uniformer utan identifiering (antagligen specialstyrkor). Andriy misshandlades och tvingades till sjukhusvård för hjärnskakning, blödning och psykisk chock. Myndigheterna och polisen gjorde sitt bästa för att hindra en utredning och stoppa massmedierna från att ta upp fallet, och för att hindra vittnen från att träda fram. Milisen testade inte Andriys blod för att se om det fanns kemiska substanser i det. De tog bara prover från hans tröja, på stänk av den vätska som han tvingats dricka, trots att han bar en knäppt pålsfodrad läderjacka när han fördes bort. Kallelsen till Andriys föräldrar för att skulle avlämna vittnesmål hos milisen nådde dem per post en vecka efter det att de skulle ha varit där. Andriy hade en gång tidigare, år 2002, blivit offer för en väpnad attack men varken milisen eller åklagarämbetet inledde då någon utredning. Som en följd av överfallen bestämde Mikhail Volynets sig för att skicka sin unga dotter utomlands.

Senare fick Mikhail Volynets veta att det fanns planer på att döda honom i en bilolycka, men vid slutet av året hade de inte satts i verket. Det var inte första gången som han drabbats. Den 1 mars gjorde någon inbrott i hans bil, i ett område där milisen fanns, och stal hans portfölj med handlingar som sedan återlämnades.

Andra som drabbats av övergrepp är hr. Fomenko, som hjälpte anställda på företaget Azovstal Company att bilda en fackförening. Han överfölls i januari och blev så svårt misshandlad att han tvingades ligga i respirator i åtta dagar. En advokat som arbetade för organisationen upptäckte att någon brutit sig in i hans bil på parkeringsplatsen.

UNGERN

FOLKMÄNGD: 9,9 milj.

HUVUDSTAD: Budapest

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Det största problemet som landets centralorganisationer framhållit var avskedanden av fackliga ledare och det rättsliga systemets misslyckanden med att ge dem nödvändigt skydd, i synnerhet på grund av att domstolsärenden kan hålla på i årtal. Restriktionerna för kollektiva förhandlingar finns kvar, även om regeringen förbundit sig att se över arbetsmarknadslagstiftningen.

LAGSTIFTNINGEN

Rätten att organisera sig och strejka är inskriven i arbetsmarknadslagstiftningen.

Höga hinder för kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar är tillåtna på företags- och branschnivå. Sektion 33 i arbetsmarknadslagstiftningen kräver emellertid att organisationerna ska representera 65 procent (ensamma) eller 50 procent (tillsammans) av de anställda för att kunna förhandla om kollektivavtal. Det kravet är högre än ILO:s normer. När en facklig organisation bildats är arbetsgivarna och fackföreningen skyldiga att samarbeta. Enligt en särskild lag får offentliganställda förhandla om arbetsvillkor men det slutliga beslutet fattas av parlamentet.

Lokalorganisationer

Genom ändringar av arbetsmarknadslagstiftningen i september 2002, stärktes lokala fackföreningars rättigheter i förhållande till löntagarråden. Arbetsgivarna måste samråda med de lokala fackföreningarna om åtgärder som påverkar alla eller delar av de anställda, i synnerhet i samband med omorganisationer, underentreprenader och privatiseringar. Löntagarråden har inte längre möjlighet att sluta arbetsplatsavtal med samma bindande verkan som kollektivavtal om det finns en fackförening på arbetsplatsen. Enligt den reviderade lagstiftningen från år 2002 är arbetsgivare också skyldiga att göra löneavdrag för fackföreningsavgiften och betala in den till berörd organisation, när den anställda skriftligen begär det. Lagen föreskriver också rätt till ledighet för fackligt aktiva.

Fackliga ledare har enligt lag anställningsskydd.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftningen

De fackliga organisationerna har pressat på för en omfattande översyn av arbetsmarknadslagstiftningen och för att ett allmän system med sektorsavtal ska införas. År 2004 tillsatte regeringen en kommitté för att göra översynen och presenterade den första sammanfattande rapport under året. Avsikten var att översynen skulle slutföras så snart som möjligt.

Regeringen levde inte upp till sitt löfte om förhandlingar om mindre förändringar av gällande arbetsmarknadslag, som de fackliga organisationerna anser nödvändiga, i huvudsak på grund av arbetsgivarorganisationernas motstånd.

Rätt till samråd

Ett förslag som ska utvidga de fackliga organisationernas rätt till information och samråd på arbetsplatsnivå i frågor som påverkar större delar av de anställda, utarbetades och lades fram för parlamentet år 2004.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Nationell kartläggning avslöjade omfattande kränkningar

En kartläggning som gjordes bland centralorganisationen MSZOSZ:s medlemsorganisationer avslöjade bevis för kränkningar av föreningsfriheten, diskriminering av fackliga ledare, hotelser, avsaknad av skydd och brott mot arbetsmarknadslagarna.

Några av de vanligaste kränkningarna av de fackliga rättigheterna i Ungern som MSZOSZ rapporterade, var arbetsgivares ingripanden för att hindra bildandet av fackföreningar, eller påverka redan etablerade organisationers verksamhet, begränsningar av rätten till kollektiva förhandlingar och hemlighållande av information i syfte att hindra att löntagarnas intressen skyddas.

Svagheter i systemet

Centralorganisationerna konstaterar att det är alldeles för lätt för arbetsgivare att kränka rättigheter utan att drabbas av sanktioner. Löntagarna

brukar inte söka gottgörelse för kränkningarna på grund av att de inte känner till sina rättigheter och därför att de känner sig skyddslösa på arbetsplatserna. Två centralorganisationer, MSZOSZ och LIGA, rapporterade att de under år 2004 fått många klagomål på det otillräckliga skyddet för fackligt förtroendevalda. Arbetsgivare struntar ofta i att få de fackliga konfederationernas medgivande (som de enligt lag måste ha) till avskedanden och förflyttningar. Även om osakliga avskedanden i många fall överklagats med framgång, är sådana processer sällsynta. Det behövs starkare arbetsinspektioner och hårdare sanktioner. De fackliga organisationerna har begärt att arbetsinspektionen ska reformeras.

Fackliga representanter tvingas bort

Det har förekommit flera fall där fackliga representanter tvingats säga upp sig efter långvariga påtryckningar från arbetsgivarna. Två exempel som MSZOSZ redovisat år 2003 gällde sekreteraren i en lokal fackförening inom metallarbetarfederationen Federation at Szerencsi Szivattyúgyár, och en fackföreningssekreterare på Leoni Hungari Kft. På Jonathermal Rt. upplöstes fackföreningen på grund av det ständiga tryck medlemmarna utsattes för.

LIGA konstaterar att de långdragna rättsprocesserna, som ibland berodde på arbetsgivarnas fördröjningstaktik, skadade effektiviteten i den fackliga verksamheten. Fram till helt nyligen har domstolsbeslut ofta gynnat de fackliga organisationerna, men fackligt aktiva har tvingats kämpa mycket hårt för sina rättigheter och under långdragna processer ger en del upp under det psykiska trycket och accepterar avskedandet. Dessutom har de senaste processerna under år 2004 gått facket emot och varit negativt för dess verksamhet.

Kränkande tolkning av strejklagen

De fackliga organisationerna meddelade att strejkrätten kränkts på grund av domstolarnas tolkning av strejklagen. Lagen säger att en strejk är olaglig om "den har utlysts under gällande kollektivavtal, i syfte att ändra innehållet i avtalet". Detta har töjts så att det i praktiken gäller alla strejker om förnyelse av kollektivavtal.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Ferenc Gyurcsany från Socialistpartiet godkändes av parlamentet som premiärminister i slutet av september 2004. Han efterträdde Peter Medgyessy som avgick på grund av de allt spändare relationerna till socialisternas koalitionspartners, Fridemokraterna.

Bildandet av fackföreningar hindras

Under året förekom det flera fall där arbetsgivare försökt hindra bildandet av en lokal fackförening eller verksamheten i en redan befintlig organisation. I ett fall hindrade arbetsgivare i ett vaktbolag bildandet av en facklig organisation. Till slut kunde federationen för vaktbolagsanställda bildas, efter stora svårigheter, och med färre medlemmar än väntat. Arbetsgivaren fortsatte göra det svårt för organisationen att bedriva verksamhet på arbetsplatserna.

Metallarbetareförbundet meddelade att ledningen för ett större företag meddelade sina anställda att företaget skulle lägga ner sin verksamhet i landet om de bildade en fackförening.

Trakasserade för facklig verksamhet

På Procter & Gamble gjorde ledningen livet så svårt för ledaren av den nybildade fackföreningen, på grund av hans fackliga arbete, att han tvingades sluta.

Ledningen på ALPLA Plastic Moulding Ltd (som ägs av en österrikisk firma) gjorde livet surt för de många anställda som gick med i handelsanställdas förbund, KASZ. De bildade sin egen fackförening, valde representanter och meddelade i vederbörlig ordning arbetsgivaren. Företagets chef reagerade med att ständigt göra spydiga kommentarer om fackföreningen och dess ledare, och vid ett tillfälle gav han fackföreningssekreteraren en skriftlig reprimand som visade sig sakna grund. Han lovade också en flaska vin till alla som lämnade fackföreningen (och höll sitt löfte).

Ledningen ignorerade avsiktligt fackföreningen, ändrade på egen hand lönestrukturen och lönerna (utan att ändra anställningskontrakten). När tillägget för nattskift sänktes sade chefen till fackföreningens medlemmar att de skulle kräva kompensation för den förlorade inkomsten från fackföreningen.

KASZ underrättade den österrikiska ägaren om problemen och begärde att denne skulle ingripa, men fick inget svar på brevet. Direktörens trakasserier av fackföreningens ledare fortsatte. Till slut vände sig fackföreningen till arbetsinspektionen och företaget dömdes till böter.

Avskedad för facklig verksamhet

I distriktet Komárom klagade anställda på två detaljhandelskedjor (ALPLA och PENNY) på att arbetsgivarna hindrade den fackliga verksamheten. Två personer avskedades som vedergällning för deras fackliga arbete.

METRO Department Store i distriktet Bács-Kiskun avskedade också en anställda som påstods vara övertalig, men det verkliga skälet var hans fackliga verksamhet. Efter en rättsprocess som facket inledde, medgav arbetsgivaren att man brutit mot lagstiftningen och återinsatte den avskedade i tjänst innan domstolen avgjort ärendet.

Avskedanden i tobaksindustrin

En serie angrepp på fackliga ledare i tobaksindustrin har registrerats.

Philip Morris Magyarország Kft begärde fackets medgivande för att avskeda en aktiv högre ledare för Eger Tobacco Factory Trade Union. När

facket vägrade, stämde arbetsgivaren förbundet i Egers arbetsdomstol. Han hävdade att avskedandet var nödvändigt på grund av att arbetsuppgifterna inte längre fanns kvar, eftersom företaget tänkte lägga ut dem på en underentreprenör. Det verkade dock inte gälla andra anställda med samma typ av arbete. Den aktuella fackliga ledaren hade spelat en viktig roll på arbetsplatsen, i kommittéer om relationerna i arbetslivet och i slutförandet av ett kollektivt branschavtal. Om hans anställning sades upp skulle också hans medlemskap i facket automatiskt upphöra. Följden blev långdragna rättsprocesser och det slutliga beslutet blev negativt för organisationen.

DKG-EAST Olaj és Gázipari Berendezések Gyára Rt., ett annat utlandsägt multinationellt tobaksbolag, försökte under året avskeda kassören i en lokal fackförening som beskrev hans insatser i organisationen som "oumbärliga". Det föreslagna avskedandet påstods vara motiverat av omorganisation. Alla andra anställda på avdelningen fortsatte arbeta med samma uppgifter, inom samma område, men arbetet döptes om. Vid årets slut hade ärendet fortfarande inte avgjorts.

Facklig ledare förflyttas

När en facklig ledare som arbetade på AUCHAN Hungary Ltd meddelade arbetsgivaren att han tillhörde KASZ och begärde att medlemsavgiften skulle dras från lönen, förflyttades han till en annan ort. Arbetsgivaren gjorde inget avdrag för hans fackföreningsavgift. Fallet togs till domstol och den första instansens beslut var förmånligt för organisationen, men har överklagats.

Kollektiva förhandlingar och avtal ignoreras

Flera fall rapporterades där arbetsgivarna försökt undvika kollektiva förhandlingar eller struntat i kollektivavtal och inte tillämpat överenskomelser om löner, men dessa fall löstes när de togs till domstol.

Gyulai Húsipari Rt (ett företag i köttbranschen) sade upp kollektivavtalet utan samråd eller överläggningar i förväg.

MÁV Rt. (den ungerska järnvägen), som år 2003 låtit bli att samråda med facket om åtgärder för omstrukturering, fortsatte ignorera organisationen. Företaget vägrade förhandla trots att organisationen lämnat in upp till tre avtalsutkast.

VITRYSSLAND

FOLKMÄNGD: 9,8 milj.

HUVUDSTAD: MINSK

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Förhållandena fortsatte att försämrats under året, vilket var anledningen till att ILO skickade en undersökningskommission till landet. Genom Federation of Trade Unions of Belarus (FPB), som nu står helt under regeringens kontroll, utövade regeringen påtryckningar på fackliga organisationer både inom och utanför FPB. Syftet är uppenbart: regeringen vill utrota all kritik mot regeringspolitiken, slå sönder de organisationer som har talföra ledare och ersätta dessa med lydigare, regeringsvänliga administratörer. Lukashenkoregeringen vill på nytt göra de fackliga organisationerna till sina stöttepelare i samhället, precis som under sovjettiden då allt kontrollerades av partiet.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen från år 1996 överförde all makt till landets president och gav honom rätt att utfärda dekret som fungerar som lagar. Tekniskt sett erkänner författningen löntagarnas rätt att bilda och gå med i fackliga organisationer, men både fackföreningslagen från januari 2000 och flera presidentdekret innehåller allvarliga kränkningar av de fackliga rättigheterna.

Registreringstvång

Dekret nr 2 från januari 1999 krävde att alla då registrerade fackliga organisationer på nationell, bransch- och företagsnivå skulle registreras på nytt. En organisation som inte registreras är förbjuden att bedriva verksamhet och måste upplösas. De långa och komplicerade procedurerna kräver att organisationerna anger den officiella adressen till sina huvudkontor. Det är ofta detsamma som arbetsplatsen och företagets lokaler. Ett brev från ledningen som bekräftar adressen måste i regel bifogas, vilket gör organisationerna helt beroende av ledningarnas goda vilja. Ledarnas hemadresser får inte anges som organisationens officiella säte.

Registreringen måste godkännas av registreringskommissionen och det finns ingen insyn i dess sammansättning och arbetsmetoder. Kommissionen innehåller inga fackliga representanter, utan leds av den biträdande chefen för presidentens kansli och representanter för säkerhetstjänsterna ingår.

ILO:s undersökningskommission år 2004 ansåg att dekret nr 2 borde ändras så att hindren för registrering togs bort. Registreringskommissionen borde upplösas och fackliga organisationer ska registreras vare sig de kan ange en officiell adress eller inte.

Höga krav på minsta antal medlemmar

I samma dekret stipuleras krav på ett minsta antal medlemmar på nationell, bransch- och företagsnivå och kraven är så högt ställda att det nästan är omöjligt att bilda nya organisationer och de befintliga organisationernas ställning undergrävs. På nationell nivå krävs minst 500 grundare som representerar majoriteten av regionerna i Vitryssland. En namnlista måste skickas till Justitieministeriet.

Presidentförordningen nr 57, promulgerad den 9 februari 2004, anger årets program för lagstiftning. I den gavs regeringen och FPB i uppdrag att utarbeta förslag till ändringar av fackföreningslagen, inklusive av kraven på minsta antal medlemmar. Enligt det första utkastet som

Justitieministeriet presenterade i början av augusti, skulle en landsomfattande facklig organisation tvingas styrka minst 30 000 medlemmar i majoriteten av regionerna och i staden Minsk. Senare sänktes tröskeln till 7 000 medlemmar (vilket fortfarande är 14 gånger högre än den nuvarande gränsen). Om den ändringen antas skulle det innebära att alla organisationer utanför FPB antingen skulle tvingas registrera sig som "territoriella" föreningar (utan möjlighet att delta i den sociala dialogen på nationell nivå) eller upplösas.

Kraftigt begränsad strejkrätt

Arbetsmarknadslagstiftningen från januari 2000 innehåller kraftiga begränsningar av strejkrätten. För det första föreskrivs en ytterst komplicerad medlingsprocedur som tar minst två månader. För det andra måste strejken genomföras inom tre månader efter det att medlingen misslyckats. För det tredje kan presidenten skjuta upp en strejk i upp till tre månader, eller till och med ställa in den med hänvisningen till landets säkerhet, den allmänna ordningen eller allmänhetens hälsa, eller om andras frihet och rättigheter hotas. Dessutom måste strejkens varaktighet anges i förväg och ett minimum av normal verksamhet måste garanteras under tiden. Strejkande får inte ta emot ekonomiskt stöd från utländska organisationer.

Antifackliga dekret

Flera nya, antifackliga dekret infördes under år 2001. Presidentdekret nr 8 föreskriver strikta villkor för tillstånd att ta emot utländskt stöd för verksamhet inne i landet. Utländska bidrag måste registreras hos presidentens avdelning för mänskliga resurser. Dekretet förbjuder användning av utländska bidrag för verksamhet som gäller val, omröstningar, möten, demonstrationer, strejkvakter och strejker, seminarier och propaganda. Organisationer som bryter mot detta riskerar att bli upplösta.

Den 28 november 2003 förstärkte president Lukashenko detta med dekret nr 24, enligt vilket inget utländskt bistånd utan tillstånd från myndigheterna får ges till frivilligorganisationer (som fackföreningar) för seminarier, möten, strejker, demonstrationer etc., eller för spridning av information bland organisationernas medlemmar. Dekretet betraktades som ytterligare ett försök att isolera oberoende fackliga organisationer från syskonorganisationer utomlands och begränsa organisationernas förmåga att protestera mot fortsatta kränkningar av mänskliga och fackliga rättigheter i Vitryssland.

RÄTTIGHETERNA

Regeringskontroll

President Lukashenko tycks vilja återvända till sovjettiden, då fackliga organisationer var statens stöttepelare i samhället, kontrollerade av partiet eller, snarare, av presidentkansliet som nu utövar de befogenheter som tidigare låg hos partiet.

Rättigheter förtrycks

Regeringen sparar inga ansträngningar för att slå ner fackföreningars protester och motstånd mot de dagliga kränkningarna av mänskliga och fackliga rättigheter. Regeringen försöker inte bara isolera dessa organisationer på nationell nivå, utan försöker också ta bort de stödmekanismer som etablerats genom många års bistånd och kriminaliserar internationellt stöd. Ledare för oberoende fackföreningar, i synnerhet ledaren för Belarussian Congress of Democratic Trade Unions (BDKP), Alexander Yaroshuk, förtalas i medierna som till största delen är regeringskontrollerad.

Löntagare avskräcks aktivt från att gå med i oberoende fackliga organisationer. De som gör det ändå, utsätts på arbetsplatserna för ständiga påtryckningar för att lämna dem eller förlora jobbet. Medlemmar av oberoende organisationer har gripits för att de spridit fackligt material, material har konfiskerats och de har nekats tillträde till arbetsplatserna.

Krav på registrering används mot oberoende fackföreningar

Det lagstadgade kravet på att företagsledningen skriftligt ska bekräfta en organisations officiella adress används mot oberoende organisationer. Deras ansökan om adress avslås ofta.

Inget reellt skydd för löntagare

ILO:s utredningskommission som besökte landet år 2004 (se föregående års översikt) ansåg att det var viktigt att särskilt kommentera regeringens påståenden om att lagstiftningen gav tillräckligt skydd mot inblandning, antifacklig diskriminering och andra kränkningar av de fackliga rättigheterna, och om att alla organisationer kunde vända sig till domstolarna. Kommissionen höll inte med om det. "Sedan vi studerat fall som dessa organisationer flera gånger gått till domstol med, och den uppenbara brist på hänsyn som tagits till omständigheterna i de fallen och till de systematiska avslag som dessa fall fått, tvingas delegationen ifrågasätta om möjligheten att vända sig till domstolarna under dessa förhållanden faktiskt är en ändamålsenlig åtgärd för att få rättelse när fackliga rättigheter kränkts". Kommissionen drog likaså slutsatsen att åklagarämbetet "fullständigt ignorerade eller rutinmässigt avfärdade" de kränkningar som anmäldes.

Systematisk inblandning

ILO-kommissionen drog också "den oundvikliga slutsatsen att fackföreningsrörelsen har utsatts, och fortsätter att utsättas för betydande inblandning från regeringsmyndigheters sida". Den sade också att "ingripandena har lett till att en av de allra viktigaste förutsättningarna för föreningsfrihet undergrävs, nämligen fackliga organisationers självständighet".

Social monolog

Den sociala dialogen i Vitryssland är snarare en regeringsmonolog. Fackföreningarna utanför FPB-systemet nekas konsekvent registrering och sedan regeringen tog kontroll över FPB har man gjort allt för att utrota avvikande meningar i organisationen.

På statlig nivå fortsätter regeringen att utestänga BDKP från det trepartssammansatta nationella rådet för arbetsmarknaden och sociala frågor. Regeringen har aldrig överlämnat några exemplar av utkast till lagar och förordningar ens när BDKP uttryckligen bett att få dem.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Oppositionspartierna lyckades inte vinna ett enda mandat i parlamentsvalen i oktober. Valet följdes av gatuprotester och demonstranter drabbade samman med polisen. Många greps. Under tiden hamnade landets hantering av mänskliga och fackliga rättigheter i fokus som en följd av ILO-kommissionens undersökning (se nedan) och ett EU-beslut om att undersöka kränkningar av grundläggande arbetslivsnormer i landet, för att eventuellt upphäva de handelsförmåner landet fått enligt det allmänna preferenssystemet (Generalised System of Preferences, GSP). Den formella undersökningen inleddes år 2004 och beslut kommer att fattas under år 2005.

ILO:s undersökningskommission fördömer Vitryssland

I början av år 2004 gjorde en ILO-kommission en undersökning i Vitryssland. En undersökande kommission är ILO:s starkaste verktyg för att upprätthålla konventioner och rekommendationer. Den bestod i detta fall av tre framstående experter på internationell rätt och påbörjade arbetet i januari 2004, med möten med myndigheter och fackliga offer för kränkningarna. Man genomförde också formella utfrågningar av vittnen. I juli 2004 slutförde kommissionen rapporten som publicerades i oktober. Den visade, utom alla tvivel, att grova kränkningar av de fackliga rättigheterna förekommer i Vitryssland.

Rapportens slutsatser fördömde regeringens inblandning i fackliga organisationers inre angelägenheter, exempelvis val, och framhöll att regeringen inte var konsekvent när den förklarade den rättsliga arten av olika antifackliga föreskrifter. Regeringen är tvungen att offentliggöra slutsatserna, men hade fortfarande inte gjort det när detta skrivs. Vitrysslands regering meddelade ILO att de inte höll med om alla slutsatser, men sade inte vilka de var emot.

Stadig försämring

Under tiden fortsatte situationen i Vitryssland att förvärras. Marionettorganisationen FPB blockerade nyregistrering av sin tidigare medlem REP, nya fackligt aktiva avskedades och svartlistades och regeringen utarbetade en lag som skulle marginalisera oberoende fackliga organisationer och till och med göra det omöjligt för dem att existera.

Facklig aktivist överfallen

På kvällen den 8 mars 2004 var Ivan Roman, aktivist i den oberoende organisationen ASM, på väg hem genom gamla stan i Grodno. Han knuffades plötsligt in i en bil av en okänd man. Inne i bilen fick han slag mot huvudet och svimmade. Han vaknade minst en timme senare och låg då i snön på ett fält i stadens utkant. Hans anteckningsbok och nycklar var borta, men hans pass låg i snön inte långt ifrån honom. Allt detta hände samma dag som han fick veta att han skulle inställa sig hos ILO:s utredningskommission.

När han försökte anmäla händelsen till polisen vägrade polismannen anteckna hans klagomål och ville inte ge honom det skriftliga dokument som han enligt gällande föreskrifter behövde för att få läkarintyg på sina skador. Han hade fått ett blåmärke i ansiktet och svår huvudvärk. Han skrev en formell anmälan till den lokala åklagaren men fick inget ordentligt svar.

Senare, den 20 september, dömdes Roman till böter på 190 000 vitryska rubel (ca. 90 US-dollar) av distriktsdomstolen i Grodno. Skälet var att han hade valts till ledare och agerat för den icke registrerade avdelningen av radio- och elektrikerarbetarnas fackförening, REP, i Grodno. Han har överklagat domstolens beslut men när detta skrevs var resultatet av överklagandet inte klart.

Svartlistad för att ha talat med ILO

Vitryssland regering lovade ILO att inga som vittnade inför utredningskommissionen skulle drabbas av några repressalier. Verkligheten blev emellertid en annan. Många som vittnade var antingen valda eller anställda av fackliga organisationer eller arbetslösa. De som fortfarande hade arbete i statliga företag drabbades av repressalier för att de talat med kommissionen.

En av dem som talade både med ILO:s och EU:s utredare tvingades lämna arbetet sommaren 2004 eftersom han, enligt arbetsgivarens förklaring, "talat med olika kommissioner" och orsakat problem. Trots att han var känd som en bra och skicklig anställd, vägrade alla statliga företag i Minsk att ge honom arbete sedan de kontrollerat hans bakgrund. Han fick ett tillfälligt arbete men fick snart höra att hans kontrakt inte skulle förlängas.

En annan person, Oleg Scherbo, anställd av Minsk Metropolitan, hade inte haft några problem sedan han avbrutit sin fackliga verksamhet år 2000. Efter att han talat med ILO-kommissionen fick han disciplinstraff för ett så löjligt misstag att 37 av hans arbetskamrater skrev ett brev till hans försvar, där de sade att misstaget han anklagades för helt enkelt aldrig kunde hända.

Den före detta ordförande för flygledarförbundet, Oleg Dolbik, fick inte sitt kontrakt förnyat trots att han var en av de få anställda som var kvalificerade enligt reglerna från International Civil Aviation Organisation och det fortfarande fanns lämpliga vakanser. Han fick veta att ingen generaldirektör skulle ta ansvar för att återanställa honom och flygledningen sköts sedan slutet av år 2004 av en tillförordnad generaldirektör.

Osakliga avskedanden

I april 2004 beslutade chefen för kraftverket Novopolotsk Thermal Power Station RUP "Vitebskenergo" att inte förlänga de tillfälliga kontrakten

för tre fackliga ledare i Vitryssland fria fackförbund (SPB). Inga skäl angavs, varken i fråga om deras arbete eller disciplin eller ekonomiska eller tekniska neddragningar. Även om de bara hade tillfälliga kontrakt, var de övertygade om att det var deras fackliga verksamhet som gjorde att dessa inte förnyades. Att de över huvud taget hade tillfälliga kontrakt var diskriminerande, eftersom de tidigare haft långtidskontrakt. Förändringen påverkade bara 17 anställda, bland dem alla fackföreningsmedlemmar.

En facklig aktivist på företaget Polotsk-Steklovolochno avskedades för att ha "orsakat materiella skador till ett värde av 15 US-dollar", men personen i fråga hävdade att det hela var påhittat. Han återanställdes sedan på mycket sämre villkor, utan att få tillgodoräkna sig tjänstetid och andra förmåner.

Registrering återkallad

I början av år 2004 beslutade sig oberoende delar av förbundet för bil- och jordbruksmaskinsarbetare (ASM), under ledning av A. Bukhovtsov, och REP för att bilda ett förbund för anställda inom radio och elektronik, bil och jordbruksmaskintillverkning (REPAM). De båda organisationerna hade förlorat många medlemmar under år 2003 sedan de vägrat gå med i det vitryska industriförbundet (Belarus Industrial Association) som regeringen skapat. När den nya organisationen blivit officiellt registrerad av Justitieministeriet i april 2004, skrev FPB:s ordförande Leonid Kozik personligen till ministern och protesterade.

Den nya organisationens första kongress, som beslutade att man skulle stå fri från FPB, hölls rum den 10 juni. G. Fedynich, REP:s ordförande, och A. Bukhovtsov, före detta ledare för ASM tills han avsattes av Leonid Kozik, valdes att gemensamt leda REPAM.

Den 22 juli fick REPAM ett brev från Justitieministern med meddelande om att den nya organisationens registrering hade återkallats på hans order och de ombads återlämna de officiella handlingarna om registreringen till ministeriet. REPAM erbjöds rätten att få tillbaka REP:s registerhandlingar vilket skulle återställa den organisationen till vad den var före kongressen. (Grundarna hade försökt tona ner förändringen genom att presentera den nya organisationen som ett omorganiserat REP). Inga skäl angavs för beslutet. Senare fick REPAM en annan handling med det officiella beslutet om ministeriets avslag på registreringsansökan (återkallelse av ministeriets beslut i april 2004), med motiveringen att stadgändringarna antagits av ett forum som inte uppfyllde kraven för beslutsförhet. I sin beräkning av vad som krävdes för det hade ministeriet tagit med organisationer som redan lämnat REP och gått över till statskontrollerade Trade Union of Industry Workers, (PP, en annan FPB-medlem), trots att deras förändrade anslutning då ännu inte bekräftats av staten.

REPAM försökte överklaga båda dokumenten i domstol, men utan framgång. Organisationen fungerar nu på grundval av de gamla stadgarna och under namnet REP.

Fler påtryckningar

När REP fortfarande var medlem i FPB, hade medlemsorganisationerna sällan, om ens någonsin, några problem med registreringen. Sedan de beslutat bedriva verksamhet som oberoende organisation började de få problem liknande dem som BKDP hade. Medlemmarna utsattes för ökade påtryckningar för att gå över till industriarbetarorganisationen.

Registreringsavslag får spridningseffekt

Avslag på registreringsansökningar från fackföreningar hotar de oberoende organisationernas struktur. Om de inte har minst tre vederbörligen registrerade fackföreningar blir deras regionala organisation upplöst. Tre av SPB:s regionala avdelningar (i Mogilev, Baranovichi och Novopolotsk-Polotsk) nekades registrering därför att de inte lyckades registrera tre fackföreningar.

SPB:s fackförening på företaget "Naftan" tvingades registrera sig på nytt när företaget gjorde en liten ändring av sitt namn. Under tiden skulle en annan organisation, på Novopolotsk Heat and Power Generation Plant, registreras. Fackföreningen begärde att få registrera båda och den regionala organisationen, och betalade ganska hög hyra till ett företag som lät dem använda dess adress på ansökningarna. De tre ansökningarna avslogs med motiveringen att inte alla fackföreningsmedlemmar på värmekraftverket bekräftat medlemskapet när domstolen begärt det.

Angreppen på flygledarförbundet fortsätter

Den 23 mars 2004 fick Democratic Union of Transport Workers veta att deras registrering återkallats av direktören för Oktyabrskiyförvaltningen. Inga skäl angavs. Organisationen hade tidigare registrerats som Trade Union of Air Traffic Controllers, men den upplöstes år 2003 genom ett domstolsbeslut, men återbildades och registrerades senare samma år som Democratic Union of Transport Workers.

Möte flyttat

Den 23 september meddelade myndigheterna i Minsk BKDP att organisationen inte fick det begärda tillståndet för en demonstration i stadens centrum den 29 september. Syftet med demonstrationen var att protestera mot regeringens planer på att ytterligare begränsa de fackliga rättigheterna genom ändring av fackföreningslagen. I stället fick de tillstånd att samla högst 500 personer i parken Druzhby Narodov i utkanten av staden.

MELLANÖSTERN

Bilden av regionen har under åren i regel visat länder där fackliga organisationer antingen är förbjudna eller förekommer i form av ett enda regeringskontrollerat förbund. Det har knappast skett några kollektiva förhandlingar och strejker har vanligen varit bannlysta. I flera av länderna är majoriteten av löntagarna invandrare som saknar alla rättigheter. Den bilden har gradvis förändrats under senare år, även om tidigare förtryck och ingrodda attityder gör att förändringen gått långsamt.

Bahrain har varit regionens modell när det gäller positiva händelser. Rätten att bilda fackföreningar infördes år 2002, även om bara en centralorganisation är erkänd. Andra rättigheter är fortfarande begränsade. General Federation of Bahrain Trade Unions höll sin konstituerande kongress i januari 2004 och blev i december den första organisation i regionen som anslutit sig till FFI. Den har deltagit aktivt i trepartsförhandlingar, även om arbetsmarknadslagstiftning.

Försiktiga steg i positiv riktning togs i Qatar, där fackföreningar hittills varit förbjudna. En ny arbetsmarknadslagstiftning antogs under året och ska träda i kraft år 2005. Enligt den kommer fackföreningar att kunna bildas, men bara av qatarier och de utgör bara en fjärdedel av arbetskraften. I Förenade Arabemiraten började handläggningsprocessen av ett lagförslag som skulle tillåta fackföreningar närma sig fullbordan, men vid slutet av året hade det fortfarande inte antagits. Enligt det skulle migrantarbetare, som utgör 85 procent av landets arbetskraft, kunna gå med i facket efter tre år. Många anställs emellertid på treårskontrakt.

Även om dessa händelser är välkomna, är Mellanöstern fortfarande den region i världen där fackliga rättigheter respekteras minst. Fackföreningar är förbjudna i Oman och Saudiarabien. I Kuwait lever systemet med en enda organisation kvar, liksom i Syrien, där General Federation of Trade Unions är hårt kontrollerad av regeringspartiet. I Jordanien har regeringen försökt blanda sig i den enda fackliga organisationens inre angelägenheter och i Jemen är endast en facklig federation lagligen erkänd.

Förtrycket och våldet i Iran visar anledningen till att många löntagare fortfarande är alltför rädda för att ägna sig åt oberoende facklig verksamhet. Enligt officiella siffror dödades fyra personer och över 40 skadades av kravallpolis när de kallades in för att bryta en strejk bland anställda hos en byggtreprenör. Strejken var en protest mot att anställda friställts och löneutbetalningar fördröjts. Sammanstötningarna med polisen pågick i flera dagar och polisen genomsökte hus för hus. Sammanlagt 80 personer greps och några uppges ha blivit torterade. 40 andra löntagare greps för att ha hållit en demonstration den 1 maj. Bland de gripna fanns den framstående arbetarledaren Mahmoud Salehi, som redan tidigare flera gånger angripits av myndigheterna. Säkerhetsstyrkor gjorde senare en razzia hemma hos honom och han och sex andra ledare åtalades för samarbete med en förbjuden vänsterorganisation. Om de befins skyldiga kan de få hårda straff, kanske till och med dödsstraff.

Våld förekom också i Libanon, där sju personer dödades och över 50 sårades när armén sköt skarpt mot deltagare i en demonstration som arrangerats av General Confederation of Labour.

I Israel har fackliga organisationer länge erkänts både i lagstiftningen och i praktiken, åtminstone när det gäller israeler. Den nuvarande regeringen förefaller emellertid vilja begränsa de fackliga rättigheterna. Under året presenterades ett lagförslag som dramatiskt skulle begränsa strejkrätten genom att föreskriva att strejk måste varslas 60 dagar i förväg. Ledaren för den palestinska fackföreningsrörelsen trakasserades av israeliska myndigheter, först genom en razzia i hans hem och senare när han och hans kollegor hindrades från att delta i ett möte arrangerat av Palestinian General Federation of Trade Unions. I Palestina är fackliga rättigheter erkända i lag, men det finns inget institutionellt ramverk och det fortsatta våldet där innebär att mycket lite genuin facklig verksamhet kan bedrivas.

Fullständig föreningsfrihet hade vid årets slut inte återinförts i Irak. En facklig federation erkändes officiellt.

BAHRAIN

FOLKMÄNGD: 754 000

HUVUDSTAD: Manama

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-105-111-182

Bahrain fortsätter att vara ett gott exempel för regionen i övrigt. En ändring av fackföreningslagen som lades fram för parlamentet erkänner rätten till kollektiva förhandlingar och ger statstjänstemän rätt att organisera sig. Lagen innehåller dock fortfarande restriktioner av både strejkrätten och föreningsfriheten.

LAGSTIFTNINGEN

Rätt att bilda fackföreningar

Fackföreningslagen från september 2002 införde rätten att organisera sig i Bahrain. Den skapade centralorganisationen General Federation of Bahrain Trade Unions (GFBTU) men inte fullständig föreningsfrihet eftersom alla fackföreningar måste tillhöra GFBTU. Anställda i privat och offentlig sektor får ansluta sig till fackföreningar och det gäller även utländska medborgare som utgör en anseelig del av landets arbetskraft.

På varje arbetsplats får det bara finnas en fackförening, men det krävs inga förhandstillstånd för bildandet. Det enda kravet är att organisationens stadgar ska lämnas till Arbets- och socialministeriet tillsammans med namnen på grundarna.

En ändrad fackföreningslag, som skulle tillåta statstjänstemän att bilda fackföreningar, presenterades för parlamentet i oktober 2004. Den diskuterades fortfarande vid årets slut.

Fackföreningar kan inte upplösas genom förvaltningsbeslut. De får inte bedriva politisk verksamhet.

Strejkrätten erkänd ... med begränsningar

Lagen ger också strejkrätt, vilket är ett annat framsteg. Det finns emellertid betydande restriktioner.

De anställda och arbetsgivarna måste först söka nå en vänskaplig lösning av konflikten genom medling. Om det misslyckas, överlämnas tvisten till en medlingskommitté för fortsatt förlikning. Om parterna vägrar delta, eller om förlikningen misslyckas, avgörs tvisten genom skiljedom inom högst en vecka.

De anställda får gå i strejk efter godkännande av tre fjärdedelar av rösterna i ett allmänt fackföreningsmöte. Omröstningen måste vara sluten. Arbetsgivaren måste underrättas om strejken minst två veckor i förväg och även Arbetsmarknadsministeriet ska meddelas.

Strejker är förbjudna inom "livsviktiga och betydelsefulla verksamheter" och listan över dem omfattar säkerhet, civilförsvaret, flygplatser, hamnar och transporter och definitionen är därmed med omfattande än ILO:s.

Kollektiva förhandlingar

Lagstiftningen innehåller inga specifika föreskrifter om kollektiva förhandlingar. Den ändrade fackföreningslag som presenterades för parlamentet år 2004 innehåller en fullständig text om förhandlingar och kollektiva anställningskontrakt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fackföreningar får spela verklig roll

Sedan GFBTU:s strukturer konsoliderats hölls i januari 2004 en första kongress för att anta stadgar och välja ledning. Organisationen hade deltagit aktivt i trepartsförhandlingar även om den nya arbetsmarknadslagen. I december 2004 blev den FFI:s första medlemsorganisation i regionen.

I slutet av år 2003 fanns det 37 fackföreningar, av vilka fyra på ministerier, men fortfarande bara en federation, GFBTU. Fackföreningar förefaller kunna mötas fritt för att diskutera facklig strategi, förordningar och framtida projekt och har också kunnat försvara löntagarnas rättigheter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Bahrain fortsatte att utvecklas mot större demokrati och rättvisa. I april blev Nada Haffadh den första kvinnan i spetsen för ett ministerium när hon utsågs till hälsovårdsminister.

Fackföreningsledare avskedad

Hassan Madan, ordförande för General Trade Union of Workers in Travel and Tourism (GTUWTT) sparkades den 15 mars från Qatar Airways. Både han och hans fackförening var övertygade om att avskedandet var en direkt följd av hans fackliga arbete. Beslutet att avskeda arbetsledaren för reservationer och biljettförsäljning kom dagen efter det att 60 anställda demonstrerat mot företagets beslut att flytta honom till kontoret i Riyad. Om han inte gick med på omplaceringen skulle han avskedas. Flyttningen till Saudiarabien skulle ha omöjliggjort hans kontakter med medlemmarna och det fackliga arbetet. GFBTU, som GTUWTT tillhör, höll flera möten med Qatar Airways för att få dem att dra tillbaka avskedandet, men utan resultat.

BRUNEI

FOLKMÄNGD: 366 000

HUVUDSTAD: Bandar Seri Begawan

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: --

Inga förändringar skedde i Brunei, där det saknas rättslig grund för kollektivavtal och strejker är förbjudna. Ingen facklig verksamhet förekom.

LAGSTIFTNINGEN

Mycket begränsade rättigheter

1962 års lag om fackliga organisationer tillåter att de bildas men de måste registreras hos regeringen. Bestämmelser för kollektivavtal saknas. Det krävs individuella anställningsavtal mellan en arbetsgivare och varje anställd och laglig facklig verksamhet får inte kränka anställdas avtal.

Lagen erkänner inte strejkrätten. Fackliga organisationer är förbjudna att ansluta sig till internationella fackliga organisationer.

Det finns en frizon, Muara Export Process zone, och arbetsmarknadslagarna gäller även där.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ingen facklig verksamhet

Det finns bara tre fackliga organisationer, samtliga inom oljesektorn, och de representerar fem procent av löntagarna. Frånvaron av mänskliga rättigheter och den hårda politiska kontrollen i landet innebär att inte ens dessa organisationer har någon självständighet och det har i realiteten inte förekommit någon facklig verksamhet.

Migrantarbetare

Det finns över 80 000 migrantarbetare men inga är organiserade. Många har klagat på dåliga arbetsvillkor och bristande respekt för anställningsvillkoren. En del har enligt uppgift lagt ner arbetet i protest. Kvinnliga invandrare i hushållsarbete har klagat över misshandel, lång arbetstid och på att de inte får ut sina löner.

FÖRENADE ARABEMIRATEN

FOLKMÄNGD: 3,1 milj.

HUVUDSTAD: Abu Dhabi

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-100-105-111-138-182

Lagförslaget som ska tillåta bildandet av fackföreningar närmade sig godkännande, men hade inte blivit lag i slutet av året. En viktig punkt är att migrantarbetare, som utgör majoriteten av arbetskraften, kommer att få organisera sig när de varit i landet i tre år. Under år 2004 var fackföreningar och kollektiva förhandlingar emellertid fortfarande förbjudna, även om strejker tolererades.

LAGSTIFTNINGEN

Fackföreningar och kollektiva förhandlingar förbjudna

Den nuvarande arbetsmarknadslagen tillåter inga fackföreningar, även om löntagarna får gå samman för att främja gemensamma mål och intressen.

Lagen erkänner inte kollektiva förhandlingar. Löner fastställs i enskilda anställningskontrakt som granskas av Ministeriet för arbetsmarknad och sociala frågor, eller av Immigrationsministeriet när det gäller anställda i hushållsarbete som i de flesta fall är utländska medborgare.

Löntagarrepresentanter kan i viss utsträckning påverka lösningen av konflikter genom klagomål till Arbetsmarknadsministeriet eller, om ministeriet inte kan nå en lösning genom medling inom tio dagar, genom ett system för gemensamma förlikningskommittéer under ministeriets ordförandeskap.

Löntagarna har inte rätt att lägga ner arbetet medan en konflikt håller på att lösas.

Förslag för att tillåta fackföreningar

Förslaget som tillåter fackföreningar i privat sektor godkändes i oktober 2004 av Justitieministeriets lagstiftande kommitté men hade vid slutet av året ännu inte blivit lag. Ramlagen utformades enligt myndigheterna i överensstämmelse med internationella arbetslivsnormer. En särskild promemoria anger ytterligare detaljer. Promemorian innebär att emiratens medborgare och utländska löntagare som i minst tre år arbetar i landet och har giltigt arbetstillstånd ska få bilda fackliga kommittéer i företag där minst 20 emiratiska medborgare är anställda. Samtidigt som detta skulle vara ett viktigt framsteg, betyder det att många utländska löntagare fortfarande kan utestängas från fackligt medlemskap. Promemorian tycks också vara onödigt styrande i beskrivningarna av federationers och fackföreningars roll och struktur, vilket strider mot principen om att

organisationerna själva ska få bestämma sin struktur och verksamhet.

Höga statstjänstemän, som viceministrar och biträdande viceministrar, direktörer och verkställande direktörer inom den offentliga sektorn skulle inte få bilda fackföreningar.

Strejker förbjudna i offentlig sektor

Anställda i offentlig sektor och statliga säkerhetsvakter får inte strejka.

Lagen föreskriver inte strejkrätt för andra löntagare, men innehåller heller inget förbud. Arbetsmarknadsministeriet uppger ha sagt att om löntagarnas rättigheter kränks, får de lägga ner arbetet och om de återvänder sedan de nått en uppgörelse med arbetsgivaren ska de ha rätt till full ersättning och alla förmåner. Om en arbetsgivare sparkar dem ska de ha rätt till tre månadslöner i kompensation. Arbetsmarknadsministeriet har rätt att ingripa för att avbryta en strejk och skicka tillbaka de anställda till arbetet.

Vissa sektorer omfattas inte

Arbetsmarknadslagstiftningen omfattar inte offentliganställda, anställda i hushållsarbete eller lantarbete. Anställda inom de två sistnämnda områdena har stora svårigheter i förhandlingar om anställningskontrakt och är särskilt utsatt om det uppstår en konflikt med arbetsgivarna.

Frizoner

Även om frizoner förutsätts respektera arbetsmarknadslagen är det inte Arbetsmarknadsministeriet som reglerar dem. Varje zon har sin egen arbetsmarknadsavdelning som ska behandla löntagarfrågor.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Strejker tolereras

Strejker förekommer relativt ofta i den privata sektorn. Vanligen är det migrantarbetare som protesterar mot att de inte får ut sina löner och mot farlig arbetsmiljö. Arbetsmarknadsministern tycks inte ingripa för att lösa konflikterna på ett rättvist sätt.

Migrantarbetare exploateras

Invandrare, i de flesta fall från södra Asien, utgör enligt Arbetsmarknadsministeriet 85 procent av arbetskraften. Hittills har de riskerat utvisning om de försökt bilda fackföreningar eller strejka. De anställs i regel för tre till fem år och har ofta mycket svåra arbetsvillkor. Problemet med obetalda löner fanns kvar, exempelvis för 21 srilankeser på en klädfabrik som reste hem i september för att de inte fått betalt på nio månader.

Hushållsanställda, i synnerhet kvinnor, blir ofta illa behandlade. I teorin kan de vända sig till domstolarna men för det mesta hindras de från att vidta rättsliga åtgärder av de höga kostnaderna och rädslan för repressalier eller till och med utvisning.

IRAK

FOLKMÄNGD: 26,5 milj.

HUVUDSTAD: Bagdad

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERAS: 29-98-100-105-111-138-182

Vid slutet av året hade utkastet till lagstiftning som man hoppas ska återinföra fackliga rättigheter ännu inte trätt i kraft. Det förekom flera uppmuntrande tecken på facklig verksamhet bland löntagarna, men bara en facklig organisation blev officiellt erkänd.

LAGSTIFTNINGEN

Ny arbetsmarknadslagstiftning

Under året inleddes arbete på en ny arbetsmarknadslagstiftning. Den provisoriska koalitionen CPA, det USA-kontrollerade organ som styrde Irak från Saddam Husseins fall tills dess att interimregeringen tillträdde i juni 2004, gjorde i juni en skriftlig framställning om hjälp med utformning av de nya lagarna till ILO. Utkastet till förvaltningslag för övergångsperioden skulle ge föreningsfrihet och strejkrätt men hade inte trätt i kraft vid årets slut.

Gamla lagar gäller än

Under mellantiden gällde, tekniskt sett, arbetsmarknadslagarna från Saddamtiden. Det fanns således många hinder för löntagarnas rättigheter, inklusive strejkförbud för offentlig sektor.

LAGSTIFTNINGEN I PRAKTIKEN

Fackföreningsrörelsen föds på nytt

En facklig delegation till Irak i januari 2004, under FFI:s ledning, mötte ett stort intresse och behov av fackföreningar som började dyka upp

inom olika sektorer. Mindre än sex månader efter det att Saddamregimen rasat ihop, bildades tolv nationella demokratiska organisationer, bland dem olje- och gasarbetarförbundet och järnvägsarbetarnas förbund, tillsammans med fackliga råd i 11 av landets städer. Många irakiska fackföreningsledare återvände från exil. Organiserings-arbete har skett på arbetsplatser där fackföreningar tidigare var förbjudna och några har till och med gjort vissa framsteg i försvaret av medlemmarnas rättigheter och har exempelvis förhandlat fram högre löner.

Den första kvinnliga fackföreningsledaren i Iraks historia valdes i augusti 2004 till ledare för el- och energiarbetarnas förbund i Basra.

Officiellt erkännande – för en enda organisation

Workers' Democratic Trade Union Movement (WDTUM), en tidigare underjordisk facklig organisation som bildats år 1980, kom på nytt fram i ljuset och besökte fabriker och arbetsplatser och genomförde demokratiska arbetsplatsval av fackliga representanter för första gången på 35 år. De ledde till att en federation, Iraqi Federation of Workers' Trade Unions (IFTU), bildades och i slutet av år 2004 hade den över 300 000 medlemmar.

Efter att först ha vägrat erkänna några fackliga organisationer erkände CPA officiellt IFTU som legitim löntagarorganisation i januari 2004. Det erkännandet bekräftades sedan av interimregeringen som tog över efter CPA.

Facklig frihet fortfarande inte återinförd

Flera andra nationella fackliga organisationer har emellertid också bildats men är inte officiellt erkända. Exempelvis Federation of Workers' Councils and Unions in Iraq (FWCUI) hävdar att den också har 300 000 medlemmar över hela landet, men har nekats erkännande som representativ löntagarorganisation.

Den omständigheten att bara en nationell organisation blivit officiellt erkänd innebär en kraftig begränsning av föreningsfriheten. Arbetsgivarna utnyttjar enligt uppgift detta för att vägra erkänna andra organisationer på arbetsplatserna om de inte går med i IFTU.

Arbetsgivarna har också vägrat erkänna fackföreningar med motiveringen att de inte registrerats, men det finns inga kontor som skulle kunna registrera dem.

Hot mot löntagare som försöker strejka

Många arbetsgivare uppges ha utnyttjat de gamla lagarna för att hota anställda som försökt strejka på statliga företag.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Den provisoriska koalitionen (CPA) överlämnade den 28 juni makten till interimregeringen som leds av premiärminister Iyad Allawi. Vid årets slut pågick förberedelser för val till en provisoriska nationalförsamling i januari 2005. Under en stor del av året tyngdes landet av en förlamande utlandsskuld, men 80 procent av den avskrevs av fordringsägarna i november 2004. Landet skakas fortfarande av våldsamer, inklusive terrorattacker och självmordsbombare.

Problem för IFTU

I början av året stod IFTU utan lokaler eftersom de förseglats sedan amerikansk militär gjort en razzia i dem i december 2003. Under razzian beslagtogs handlingar och åtta av IFTU:s ledare greps, men släpptes sedan oskadda. De trodde att razzian berodde på IFTU:s kritiska inställning till den USA-ledda ockupationen. Deras kontor förblev stängda i ytterligare sex månader. Samtidigt levde många IFTU-ledare i fruktan för sin liv och under ständiga mordhot från terrorister.

Erkännande nekats

FWCUI klagade över att de trots alla sina försök hela tiden nekades officiellt erkännande av myndigheterna.

IRAN

FOLKMÄNGD: 69,8 milj.

HUVUDSTAD: Tehran

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 100 - 105 - 111 - 182

Cirka 90 procent av arbetskraften kan nekats föreningsrätt om ett förslag till lagstiftning om tillfälligt anställda antas. Under året förekom mängder av kränkningar, exempelvis dödades fyra strejkande och sju oberoende fackföreningsledare ställdes inför domstol bakom lyckta dörrar därför att de fredligt firat 1 maj. Det förekom också många gripanden och trakasserier av fackföreningsmedlemmar.

LAGSTIFTNINGEN

Islamiska löntagarråd

Irans arbetsmarknadslagstiftning från år 1990 anger att anställda på alla arbetsplatser får bilda islamiska löntagarråd, skrän eller utse en löntagar-

representant. Lagen tilldelar emellertid islamiska föreningar en huvudroll. Den anger att "för att sprida islamisk kultur och försvara den islamiska revolutionens landvinningar ... får anställda i produktion, företag, industrier, tjänstesektorn och skrän skapa islamiska föreningar".

De islamiska löntagarrådens uppgift, stadgar och val utformas av Inrikesministeriet, Ministeriet för arbetsmarknaden och sociala frågor samt den islamiska informationsorganisationen. Ministerrådet måste sedan godkänna föreskrifterna. Råden företräder nu löntagarna i trepartsmöten.

Löntagarråden kontrolleras av den enda tillåtna organisationen som kallas Arbetarnas hus.

Fackliga organisationer

En ändring av arbetsmarknadslagstiftningen år 2003 tillåter löntagarna att bilda så kallade "fackföreningar" utan förhandstillstånd, under föresättning att registreringsreglerna iaktas. Arbetsmarknadsministeriet måste registrera dessa organisationer inom 30 dagar om stadgarna är i sin ordning. Ministeriet fastställer också deras rättigheter och skyldigheter.

Regeringskontroll

Alla kollektivavtal måste lämnas in till Arbetsmarknadsministeriet för granskning och godkännande. Regeringen hävdar att detta sker för att hindra avtalen från att urholka de minimirättigheter som fastställts i lag. Lönenivåerna i de flesta industrier beslutas av regeringen som är den största arbetsgivaren, med 40 procent av arbetskraften.

Strejker förbjudna

Lagen medger inte strejkrätt, men löntagarna kan lägga ner arbetet så länge de stannar kvar på arbetsplatsen, eller maska. 1993 är lag förbjuder strejker i offentlig sektor.

Frizoner

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller inte i frizonerna.

Få löntagare skyddas av arbetsmarknadslagen

En lag som antogs i februari 2000 fritog företag med mindre än fem anställda från skyldigheten att respektera arbetsmarknadslagen under en sexårsperiod. Lagen påverkade cirka tre miljoner löntagare och gjorde det lättare att anställa och avskeda arbetskraft.

I januari 2003 godkände Irans högsta arbetsmarknadsråd, som består av representanter för islamiska löntagarråd, arbetsgivare och regeringen, att arbetsplatser med högst tio anställda skulle undantas från arbetsmarknadslagstiftningen. Det påverkar runt 402 000 av totalt 450 000 arbetsplatser. Anställda i exempelvis mattväverier berövades skyddet i den existerande arbetsmarknadslagstiftningen och likaså rätten att organisera sig.

Lagförslag som undantar tillfälligt anställda från arbetsmarknadslagstiftningen lades fram för parlamentet i november 2004. De förslagen skulle frånta omkring 90 procent av Irans arbetande befolkning skyddet i arbetsmarknadslagstiftningen, inklusive rätten att organisera sig, årliga semester, lönehöjningar, rätten till ledigt på allmänna helgdagar och sociala förmåner. Anställda på tillfälliga kontrakt har redan undantagits från arbetslöshetsersättning, enligt lagstiftning som tidigare införts.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Protester

Trots strejkförbudet har det under senare år förekommit många protester och arbetsnedläggelser. De drabbas i regel av mycket hårt förtryck.

Hinder för organisering

Organisering hindras av säkerhetsstyrkornas och underrättelsetjänstens närvaro på arbetsplatserna och den ökande användningen av tillfälliga anställningskontrakt. Det är vanligt i Iran att anställda sparkas dagen innan tremånadersperioden löper ut, för att sedan återanställas med kontrakt för en ny tremånaders provanställning. Metoden upprepas sedan i det oändliga. Anställda på sådana kontrakt har inte rätt till några förmåner eller till avgångsvederlag. Enligt statistik som sägs komma från regeringen, arbetar mer än 1,5 miljoner på sådana villkor.

Antifackliga arbetsgivare

Löntagare har inte frihet att organisera sig på företag som bilföretaget Iran Khodro (det största i sitt slag i Mellanöstern, med över 34 000 anställda). Sedan juli 2001 har de utan framgång försökt hävda sina fackliga rättigheter, men ledningen och Arbetsmarknadsministeriets tjänstemän hindrade till och med bildandet av islamiska löntagarråd.

Anställda i företaget, liksom hos dess underleverantörer (som Ehya-Gostar Sabz), har regelbundet sparkats efter protester som bland annat gällt att lönerna inte betalats ut. Andra välkända fall gäller oljearbetare som inte får strejka.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Påtryckningarna på Iran på grund av landets kärnkraftsprogram har ökat och i november enades regeringen med de europeiska länderna om att upphöra med anrikningen av uran. I gengäld återupptog EU handelsöverläggningarna med Iran. EU har sagt att överläggningarna ska omfatta en

politisk dialog och de fackliga organisationerna har uppmanat EU att även ta med respekten för mänskliga och fackliga rättigheter i samtalen.

Polis skjuter och dödar fyra strejkande

Minst fyra löntagare dödades och 40 eller fler skadades av kravallpolis under en strejk den 24 januari 2004 i byn Khatoonabad och staden Shahr-e Babak (Kermanprovinsen), i sydöstra Iran. Inofficiella uppgifter talade om mellan sju och 15 dödade och upp till 300 sårade.

Deras arbetsgivare, en underleverantör som tillsammans med Kinas statliga Non-Ferrous Metals Co. byggde kopparsmältverket Nazkhaton för det statliga kopparföretagets räkning, hade enligt uppgift lovat de 1 500 anställda byggnadsarbetarna i byn Khatoonabad permanenta anställningskontrakt. När byggnadsarbeterna var färdiga behöll arbetsgivaren bara 250 man.

Löntagarna och deras familjer protesterade då både mot att de blivit friställda och mot att löner och förmåner inte betalades ut på en gång. De organiserade arbetsnedläggelser och sittstrejker och blockerade infarterna till anläggningen under dagarna fram till den 24 januari 2004. Sittstrejkerna pågick i åtta dagar innan våldsamheterna utbröt.

Provensens säkerhetsråd skickade fler säkerhetsstyrkor till området och flög in de särskilda polisstyrkorna från staden Kerman med helikopter för att bryta strejken. De angrep demonstranterna i byn Khatoonabad och dödade minst fyra löntagare utanför anläggningen. Sammandrabbningarna spred sig sedan till staden Shahr-e Babak och specialstyrkor sattes in också där.

Många skadades i sammandrabbningarna med de batongutrustade kravallpoliserna. En del tvingades till sjukhus och för många av dem var tillståndet kritiskt. Myndigheterna spred olika rapporter för att tysta ner händelserna och rättfärdiga våldet och påstod bland annat att motorcykelförare börjat angripa statlig egendom, banker och andra byggnader.

Protesterna och sammandrabbningarna med polisen fortsatte enligt rapporterna de följande dagarna och arbetare och deras familjer greps. Säkerhetsstyrkorna gick från hus till hus och genomsökte dem noga. Vissa källor uppgav att de gripna hade blivit torterade. Enligt officiella siffror greps 80 personer och 15 kvarhölls för förhör.

Enligt rapporter gav olika offentliga myndigheter och presidenten order om att hela händelsen skulle utredas. Vid slutet av året hade resultatet av den utredningen inte meddelats och inte heller hade någon ställts till ansvar för att ha dödat de fyra arbetarna.

Överfallna och förföljda för 1 maj-firande

Marscherande människor överfölls av regeringens säkerhetspolis den 1 maj 2004, när hundratals arbetare och deras familjer höll ett fredligt möte och ett demonstrationståg i staden Saqez (provinsen Kurdistan), för att fira 1 maj. Firandet organiserades av arbetarorganisationen "1 maj-rådet" i Saqez.

Mer än 40 deltagare greps och fängslades. Bland de gripna fanns Mahmoud Salehi som är en välkänd arbetarledare. Han hade redan tidigare gripits och hållits häktad flera gånger, exempelvis år 1983. År 1985 satt han fängslad i tre år och år 1995 i åtta dagar, år 1999 i två månader och han greps även under år 2000. Andra gripna var Jalal Hosseini, Borhan Divangar, Mohammad Abdipoor, Mohsen Hakimi, Esmail Khodkam och Hadi Tanoumand.

Säkerhetsstyrkorna gjorde sedan en razzia i Mahmoud Salehis bostad och beslagtogs hans dator och handlingar. De gripnas familjemedlemmar och andra invånare i städerna samlades utanför Säkerhetsministeriets kontor och krävde att alla skulle släppas fria. De flesta frigavs också snart, men de sju som nämnts ovan släpptes först den 12 maj mot borgen, efter starka internationella påtryckningar från bl.a. ILO. Familjerna avkrävdes 200 miljoner tomans (cirka 250 000 US-dollar) i borgen.

De greps framför allt för att ha hållit olagliga möten, men när de släpptes hade enligt vad som är känt inga anklagelser framställts.

Påhittade anklagelser

I slutet av juni anklagades de sju arbetarledarna för samröre med den förbjudna politiska vänsterorganisationen "Komala" som har sin bas i den iranska delen av Kurdistan. Sådana anklagelser är enklare att hantera i domstol och straffas hårt, till och med dödsstraff.

Fortsatta trakasserier och ingripanden

Borhan Divangar meddelade att han och hans familj trakasserats efter det att han frisläppts. Han hindrades från att kandidera till styrelsen för bageriarbetarnas förening i Saqez och fick inga matkuponger och privata tillhörigheter som hans dator, böcker och hans och familjemedlemmarnas ID-kort beslagtogs när polisen genomsökte hans bostad.

När Mahmoud Salehi frågade varför han påstods sympatisera med "Komala", fick han veta att anklagelserna byggde på dokument som funnits i hans dator. Han tror att de installerats på den och på hans kamraters datorer efter det att de gripits.

Trakasserier av honom fortsatte. Han hölls under bevakning efter 1 maj och polisen avlyssnade hans telefon.

Rättegångar försenade

Inledningsvis skulle de sju ställas inför domstol den 24 augusti. Det datumet ändrades emellertid två gånger på grund av att domaren var frånvarande.

Den 25 december hölls rättegången i fallet Borhan Divangar utan förvarning. Hans advokat protesterade mot misshandeln och tortyren han utsatts för under förhören när han satt gripen i maj 2004. Trots protesterna ville Underrättelseministeriet inte vittna, utan lämnade in skriftliga bevis. Rättegången hölls bakom lyckta dörrar. Trots upprepade visumansökningar fick FFI inte vara observatör under rättegången. Datum för rättegångarna mot de övriga sex åtalades fastställdes till januari och februari 2005. FFI skulle ansöka om visum för att vara närvarande vid dem.

Rättegångarna kom att symbolisera förtrycket av löntagare i Irak och fick arbetare på 17 fabriker och en grupp löntagare från Sanandaj att förklara sitt stöd för de sju arbetarledarna i ett öppet brev den 10 september 2004.

Lärare anklagad för olaglig facklig verksamhet

Generalsekretären för lärarskrået, Mahmoud Beheshti Langarudi, ställdes inför domstol i maj 2004, med anledning av anklagelser i samband med strejker i mars samma år. Det påstods att han tagit sig in i en skola illegalt, lämnat sin arbetsplats under arbetstid och att han "hetsat" lärarna till strejk. Strejken samlade 200 000 personer och en tredjedel av dem var lärare

Lärare gripna

Polisen grep Mahmoud Beheshti Langarudi och talesmannen för organisationen, Ali-Asghar Zati, den 12 juli 2004 på grund av deras fackliga arbete och strejkerna som de organiserade i juni 2004. De strejkande krävde högre löner och utbetalning av eftersläpande löner på 5,2 miljarder rial (620 miljoner US-dollar). Omkring 80 procent av de iranska lärarna lever under fattigdomsstrecket och behöver ha två jobb för att överleva. Gripandena ledde till en protest den 19 juli utanför Irans parlament, men inga uttalanden gjordes eftersom organisationen skrämts till tystnad.

Mahmoud Beheshti Langarudi och Ali-Asghar Zati släpptes mot borgen först i mitten av augusti. Ali-Asghar Zati tvingades betala borgen på 70 miljoner toman (omkring 79 000 US-dollar) och Mahmoud Beheshti fick betala 50 miljoner toman (runt 56 000 US-dollar). Enligt uppgift hade också andra medlemmar av samma förening gripits i den norra provinsen Mazandaran.

Hotelser på Kurdistan Textile Factory

Väpnade styrkor omringade textilfabriken Kurdistan Textile Factory, i staden Sanandaj, och spärrade tillträdet till fabriken under en sittstrejk som startade den 31 oktober 2004.

De 75 anställda satte sig i protest mot planer på omfattande övertalighet som ledningen tillkännagivit. Den 1 november anslöt sig arbetare från alla fabriken avdelningar till sittstrejken som till slut omfattade hela anläggningen, med hundratals deltagare. Anställda på två andra textilfabriker i staden (Shaho and Shinbaf), bageriföreningens medlemmar och flera andra från textilindustrin, aluminiumverken, mejerierna, plastindustrin och universitetsstudenter stödde strejken liksom även löntagare i Saquez. Mängder av människor i staden Sanandaj skrev på en petition och en stödfond bildades. En del av de protesterande gick i hungerstrejk och måste läggas in på sjukhus.

Strejken slutade den 3 november när arbetsgivaren och myndigheterna gick med på att förbättra avgångsvederlaget. Överenskommelsen förhandlades fram medan fabriken fortfarande var omringad av de väpnade styrkorna. Den omfattade avgångsvederlag och arbetslöshetsförsäkring för 75 övertaliga arbetare och full lön för de strejkande, men inga garantier mot ytterligare övertalighet. Förhandlingarna bevakades enligt uppgift av den lokala chefen för säkerhetstjänsten som hotade löntagarnas representanter.

Nya hotelser och trakasserier på Kurdistan Textile Factory

Nya strejker började den 22 december 2004. 350 anställda började strejka sedan fem sparkats. De protesterade mot avskedandena, metoden att sparka personer med lång anställningstid och ersätta dem med personal på tremånaderskontrakt, avskedandena av runt 175 arbetare år 2004 och det fjuttiga avgångsvederlaget, de svåra arbetsvillkoren, planerna på privatisering, avsaknaden av måltider på arbetsplatsen, bristen på arbetarskydd, avsaknaden av rättigheter och strejkrätt och på att ledningen frångått det avtal som tecknats i november.

Arbetarna fruktade att säkerhetsstyrkor skulle utposteras vid fabriken så som man skett i november. De valde emellertid en arbetarkommitté för att försvara sina rättigheter. Säkerhetsstyrkor och arbetsgivaren utövade påtryckningar på kommittén och i synnerhet på Shis Amani, kommitténs ordförande, för att den skulle avbryta strejken. Han förhördes och hotades flera gånger och det var bara löntagarnas stöd som hindrade gripandet av honom.

Andra löntagarrepresentanter, som Hadi Zarei, Iqbal Moradi, Hassan Shariati, Farshid Beheshti Zad och Ahmad Fatehi hotades med avsked och gripanden.

Många arbetare kasades ut och aktivisterna sattes under "oerhört tryck". Kommittén lyckades ändå organisera en strejkfond och en kriskommitté för den händelse åtgärder skulle vidtas mot löntagarkommittén. I slutet av året pågick strejken fortfarande. Enligt rapporter hade den starkt stöd från andra arbetare och invånare i Sanandaj.

ISRAEL

FOLKMÄNGD: 6,7 milj.

HUVUDSTAD: Jerusalem

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138

Ett lagförslag som syftade till att begränsa strejkrätten diskuterades i ministrarnas lagstiftningskommitté. Ledaren för den palestinska fackföreningsrörelsen trakasserades av israeliska myndigheter, först i en razzia i hans bostad och senare när han tillsammans med kollegor hindrades från att delta i ett PGFTU-möte.

LAGSTIFTNINGEN

Israeliska löntagare är fria att bilda och gå med i fackföreningar och har rätt att förhandla kollektivt.

Antifacklig diskriminering är uttryckligen förbjuden i lag.

Diskriminering av palestinska arbetare

Palestinier från Västbanken och Gazaremsan, som arbetar i Israel, får inte bilda egna fackföreningar där, men de kan gå med i israeliska organi-

sationer. På samma sätt får palestinska fackföreningar på Västbanken och Gazaremsan inte bedriva facklig verksamhet inne i Israel. De palestinier som tillhör Histadrut får inte rösta eller väljas till fackliga ledningar.

Palestinska arbetare har rätt till skydd under israeliska kollektivavtal som förhandlats fram av General Federation of Labour in Israel (Histadrut), i utbyte mot en avgift till Histadrut på 0,7 procent av lönen. Hälften av de pengarna skickas till den palestinska centralorganisationens (Palestinian General Federation of Trade Unions, PGFTU) bankkonto. Efter Intifadan har emellertid många kopplingar mellan Histadrut och PGFTU blivit omöjliga att upprätthålla.

De som inte är bosatta i området får ansluta sig, rösta för och väljas till fackliga styrelser på primärnivå.

Begränsningar av strejkrätten

Strejker är tillåtna, men organisationerna måste varsla dem 15 dagar i förväg om inte kollektivavtalet säger annat. Strejkledare har lagstadgat skydd.

Regeringen och behöriga ministrar får vidta krisåtgärder för att "försvara landet" och garantera allmänhetens säkerhet och "oumbärlig verksamhet". Sådana åtgärder, som kan gälla i upp till tre månader, ger regeringen möjlighet att utdöma hårda straff för dem som inte respekterar dem. Regeringen eller den offentliga arbetsgivaren kan be arbetsdomstolar att ålägga strejkande att återgå i arbete.

Föreslagen lagstiftning begränsar strejkrätten ytterligare

Ett lagförslag presenterat av finansminister Benyamin Netanyahu, industri- och arbetsmarknadsminister Ehud Olmert och parlamentsledamoten Ruhama Avraham, skulle leda till drastiskt minskad strejkrätt. Enligt förslaget skulle varselperioden förlängas till 60 dagar och löntagare skulle inte längre få protestera mot regeringspolitiken, såvida inte en majoritet av medlemmarna godkänner åtgärden i slutna omröstning. Lagförslaget förbjuder också alla strejker i offentlig sektor under 30 dagar före parlamentsval till Knesset och skulle också förbjuda kommunala strejker under 30 dagar före kommunalval. En ny definition av "strejk" skulle göra sympatistrejker olagliga. Förslaget godkändes av ministrarnas lagstiftningskommitté år 2004, men hade vid årets slut ännu inte blivit lag.

Det har också kommit förslag om att strejk dagar skulle dras av från offentliganställdas löner. Liknande åtgärder gäller redan för privatanställda.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Israeliska löntagare kan i hög grad utnyttja sina fackliga rättigheter och gör det också, även om den nuvarande regeringen visar allt mindre tolerans för facklig verksamhet.

Arbetsdomstolen ingrep vid flera tillfällen år 2003 för att stoppa generalstrejker och ålägga anställda inom olika sektorer att återgå i arbete. Civildomstolen tillät emellertid Histadrut att genomföra en generalstrejk mot lagstiftning som skulle kränka löntagarnas rättigheter (till pension och föreningsfrihet).

Det finns en växande tendens till privata anställningskontrakt vilket både speglar och förvärrar fackföreningsrörelsens och Histadruts försvagade ställning. Hög arbetslöshet minskade också de fackliga organisationernas styrka i förhandlingar. Inom den högteknologiska sektorn, som börjar bli allt viktigare i Israel, finns få fackliga organisationer.

Palestinska arbetares problem

Palestinska arbetare i Israel befinner sig i en mycket svår situation. Gränsövergångarna mellan Västbanken och Gazaremsan å ena sidan, och Israel å den andra, är oerhört besvärliga för arbetarna att passera. De drabbas, förutom av restiden, ibland av trakasserier och förödmjukas av gränsvakterna. Dessutom, har de israeliska myndigheterna, sedan Intifadan återupptagits, spärrat av de ockuperade territorierna vid otaliga tillfällen och under långa perioder. Det har blivit oerhört svårt, och ofta omöjligt, för palestinska arbetare att ta sig till sina arbeten inne i Israel.

Politiken att begränsa antalet platser för inresa till Israel har tvingat mängder av löntagare till överbelastade övergångar och orsakat skador och till och med dödsfall. Det hände exempelvis Mohammed Ibrahim Said Al-Sheikh från Gaza, som kvävdes till döds i den överfulla gränsövergången Erez den 16 februari 2004.

Migrantarbetare

Många arbetsgivare till migrantarbetare använder hot om utvisning för att neka dem deras grundläggande rättigheter. Fackliga ledare deporteras systematiskt och under år 2004 deporterades tiotusentals migrantarbetare. Utländsk arbetskraft utgör omkring 8,5 procent av arbetskraften.

Mekanismer för upprätthållande av lagstiftning

Anklagelser som arbetsgivarna gör uppmärksammas i avsevärt högre grad av polisen än anklagelser från löntagarna, i synnerhet när det handlar om migrantarbetare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Året började med att regeringen backade från förslag om att skära ner sysselsättningen i offentliga tjänster efter en 100 dagar lång strejk. Det slutade med en kompromiss och ett avtal för statstjänstemän nåddes i januari. En tvådagars strejk i september, mot att löner inte betalats ut på så mycket som 30 månader, slutade med att arbetsdomstolen beordrade regeringen att betala lönerna den var skyldig.

Under tiden fortsatte våldet. I juli fann den Internationella domstolen att "skyddsmuren" måste rivas. Israel gick med på att ändra dragningen

av den för att den bättre skulle överensstämma den ”gröna linjen” från år 1967. Ursprungligen skulle muren, som ska ha utformats för att utestänga terrorister, tränga in på palestinskt territorium och skulle ha isolerat tusentals palestinier.

Palestinsk fackföreningsledare trakasserad

Tidigt på morgonen den 25 mars gjorde soldater från det israeliska försvaret en razzia i Shaher Sae'ds bostad. Han är generalsekreterare för Palestinian General Federation of Trade Unions (PGFTU) i Nablus. Soldater omringade hans hus, tvingade sig in, hämtade ut Sae'd under pistolhot, förhörde honom ingående om var en person han påstods känna befann sig och krävde att han skulle följa med dem för att söka efter honom. Han vägrade och hölls gripen under en tid och ska enligt uppgifter ha hotats av soldaterna innan han fick återvända hem.

Fackföreningsledare hindrad från att delta i fackligt möte

Den 29 april vägrade israeliska soldater som vaktade kontrollstationer på vägen till Hebron att låta PGFTU-ledare komma in i staden. Det rörde sig om PGFTU:s generalsekreterare Shaher Sae'd, Husein Fuqaha (ledamot av PGFTU:s styrelse och sekreterare för organisationens avdelning i Ramallah), Nabil Azzeh (även han ledamot av PGFTU:s styrelse) samt Mahmoud Abu Odeh (sekreterare för avdelningen i Betlehem). De var på väg till en högtid som PGFTU arrangerat till minne av en händelse år 1999, då 14 kvinnliga arbetare dödades i en gasfabrik i Hebron. Minneshögtiden hölls i samband med den 9:e internationella minnesdagen för döda och sårade arbetare, som erkänns av fackliga organisationer och många regeringar över hela världen. Kontrollstationen låg bara tio minuters väg från den plats där mötet skulle hållas. De försökte gå över berget för att ta sig in i staden en annan väg, men stoppades och hotades av israeliska soldater.

JORDANIEN

FOLKMÄNGD: 5,5 milj.

HUVUDSTAD: Amman

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-105-111-138-182

Inga stora förändringar inträffade i Jordanien, där systemet med en enda facklig federation lever kvar och regeringen fortsätter att ingripa i dess verksamhet.

LAGSTIFTNINGEN

Hinder för föreningsfriheten

Anställda i privata och på vissa statliga företag har rätt att bilda fackföreningar. Föreningsfriheten är emellertid omgiven av många hinder. Fackliga organisationer måste godkännas av Arbetsmarknadsministeriet för att registreras officiellt. Registreringen är direkt knuten till 17 yrken och sektorer inom vilka det redan finns fackföreningar, vilket omöjliggör facklig pluralism.

Fackliga organisationer måste tillhöra General Federation of Jordanian Trade Unions (GFJTU), som är den enda federationen. Regeringen subventionerar och reviderar GFJTU:s löner och verksamhet och kontrollerar valen i organisationen.

Statstjänstemän, hushållsanställda, trädgårdsmästare, kokkar/kokerskor och lantbruksarbetare omfattas inte av arbetsmarknadslagstiftningen. Dessutom är utländsk arbetskraft utestängd från fackligt medlemskap, kollektiva förhandlingar och strejker.

Arbetsmarknadslagstiftningen ger skydd mot antifacklig diskriminering. Löntagare får klaga hos Arbetsmarknadsministeriet som har rätt att återinsätta löntagare i tjänst om de avskedats för facklig verksamhet.

Strejkrätten kraftigt begränsad

Strejkrätten är mycket begränsad eftersom regeringstillstånd krävs innan en strejk kan hållas. Arbetsmarknadsministeriet kan föreskriva omständlig medling och kan överlämna ärendet till arbetsdomstol om medlingen misslyckas. Arbetsdomstolen består av domare som ministeriet utser och dess beslut är bindande. Båda parter måste samtycka till att ärendet går till domstol, annars lämnar ministeriet konflikten till ministerrådet och därefter till Parlamentet.

Strejker under medlings- och förlikningsperioder är förbjudna. Lagen förbjuder också arbetsgivare att avskeda anställda under en konflikt.

Fackföreningar har rätt att förhandla kollektivt

Fackföreningar har rätt att förhandla kollektivt. De vanliga förhandlingsfrågorna gäller löner, arbetarskydd, arbetstid och sjuk- och livförsäkringar.

Frizoner

I Jordanien finns en kombination av frizoner och ”kvalificerade industrizoner”. De lyder under arbetsmarknadslagstiftningen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

I praktiken begär fackföreningar inte tillstånd från ministeriet för strejker, och strejker har tolererats.

Vissa fackliga organisationer försöker representera löntagares intressen även när de inte får rekrytera dem som medlemmar. Det gäller särskilt i

textilindustrin där förbundet General Trade Union of Workers in the Textile, Garment and Clothing Industries (GTUWTGCI) har försökt informera migrantarbetare i frizonerna om deras rättigheter.

Jordaniens arbetsinspektion förbättras och antalet inspektörer har ökat, men lagstiftningen upprätthålls inte alltid.

Svårt att organisera i frizonerna

Många av löntagarna i frizonerna är invandrare har därmed inte rätt att organisera sig. I frizonen Al Hassan, till exempel, är 58 procent av de anställda invandrare. Fackföreningar behövs emellertid. Villkoren är ofta dåliga; vissa fabriker har ingen värme, ingen luftkonditionering och ingen ordentlig skyddsutrustning. De anställda, majoriteten unga kvinnor, betalas minimilön om de är jordanier och migrantarbetare får ännu mindre, samtidigt som de måste arbeta tio timmar om dagen. GTUWTGCI ser detta som en taktik för att söndra och härska. Jordanier avskräcks från kollektiva åtgärder eftersom de fruktar att förlora jobben till invandrare. De i sin tur tvingas ibland gå med på individuella avtal som strider mot lagen. GTUWTGCI hade svårt att bedriva facklig verksamhet på grund av arbetsgivarnas antifackliga inställning. Grundläggande krav som GTUWTGCI ställde i ett brev till Arbetsmarknadsministeriet i juli 2004, om att minimilönen skulle justeras för att motsvara levnadskostnaderna och att invandrarna skulle få rätt att organisera sig, hade vid årets slut ännu inte tillgodosetts.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Regeringsinblandning

Regeringen fortsätter att ingripa i GFJTU:s inre angelägenheter. Den hotade upphäva resultatet av val som skedde under GFJTU:s kongress den 14-15 augusti, med motiveringen att GFJTU i förväg skulle ha samrått med regeringen om organiseringen av kongressen.

KUWAIT

FOLKMÄNGD: 2,7 milj.

HUVUDSTAD: Kuwait

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-105-111-138-182

Inga förändringar inträffade i Kuwait där det 11 års gamla utkastet till arbetsmarknadslagstiftning fortfarande inte blivit lag, trots att regeringen vidtagit lovande mått och steg i den riktningen. Systemet med en enda facklig federation gäller fortfarande och restriktionerna av fackliga rättigheter och friheter är många.

LAGSTIFTNINGEN

Framsteg med arbetsmarknadslagstiftningen?

Regeringen har i över elva år lovat införa en ny arbetsmarknadslagstiftning i linje med internationella normer, men har fortfarande inte infriat löftet. Det har dock gjorts några framsteg. År 2003 bildade regeringen en trepartskommitté med uppgift att se över utkastet och vidta åtgärder för promulgering, och den har bitt om teknisk rådgivning från ILO för att försäkra sig om att det överensstämmer med internationella normer. Under året innehöll lagböckerna emellertid fortfarande följande hårda begränsningar.

En enda facklig federation

Lagen föreskriver ett system med en enda organisation och den är Kuwait Trade Union Federation (KTUF). Begränsningen finns kvar i utkastet till ny lagstiftning. För närvarande får det bara finnas en fackförening per företag, inrättning eller verksamhet, men det ändras om den nya lagen antas.

Hinder för organisering

För närvarande krävs minst 100 löntagare för att bilda en fackförening. Av grundarna måste minst 15 vara kuwaitiska medborgare. Det hindrar i själva verket bildandet av fackföreningar i privat sektor, eftersom majoriteten av dem som arbetar där är invandrare. För att en fackförening ska bli officiellt erkänd måste Inrikesministeriet lämna ett intyg på att den godkänner listan över grundare. Alla dessa föreskrifter har tagits bort i utkastet till ny lagstiftning.

Regeringstillsyn

Regeringens myndigheter har vida befogenheter att utöva tillsyn över de fackliga organisationernas ekonomi och handlingar, och detta skulle finnas kvar i den nya lagstiftningen. Vidare subventionerar regeringen upp till 90 procent av de flesta fackföreningars budgetar. Om en fackförening blir upplöst, övergår tillgångarna till Ministeriet för arbetsmarknads- och sociala frågor, även om den bestämmelsen försvinner i den nya lagstiftningen. Fackföreningar får inte ägna sig åt politisk verksamhet och domstolarna kan upplösa dem om de bryter mot arbetsmarknadslagstiftningen eller hotar den allmänna ordningen och moralen. Restriktionerna i fråga om politisk verksamhet finns kvar i det nya förslaget.

Omfattas inte av arbetsmarknadslagstiftningen

Hushållsarbetare och sjömän är undantagna från tillämpningen av lagstiftningen och får därför varken bilda eller gå med i fackföreningar. Detta ändras inte i det nya förslaget.

Utländska löntagare, som utgör nästan 80 procent av arbetskraften, måste ha varit bosatta i Kuwait i minst fem år och skaffa ett intyg om god moral och gott uppförande innan de får gå med i fackföreningar som medlemmar utan rösträtt. De får inte kandidera till förtroendeposter. Begränsningarna för migrantarbetare har tagits bort i det nya förslaget.

Restriktioner för strejker

Strejker får bara genomföras i privat sektor, där sex procent av arbetskraften finns. Obligatorisk medling föreskrivs om parterna inte kan lösa en konflikt. I det nya förslaget finns de föreskriften kvar, trots att obligatorisk medling enligt internationella normer endast bör förekomma för oundgänglig verksamhet. Det finns inget skydd för löntagarna mot vedergällning från staten sida.

Kollektiva förhandlingar tillåtna i privat sektor

Kollektiva förhandlingar erkänns i lag, men med vissa restriktioner, och de kan hänskjutas till Ministeriet för arbetsmarknads- och sociala frågor. Direkta förhandlingar mellan arbetsgivare och anställda eller löntagarrepresentanter kan förekomma i privat sektor. Det finns inga föreskrifter om kollektiva förhandlingar mellan offentliganställda och deras statliga arbetsgivare.

ILO:s grundläggande konventioner

Som en följd av ILO:s övertalning har regeringen gått med på att ratificera konvention nr 98, om förenings- och förhandlingsrätt, och nr. 100 om likalön. När detta skrivs har regeringen fortfarande inte gjort det.

Lag till stöd för infödd arbetskraft

År 2003 införde regeringen en ny lag för att öka antalet kuwaitier som är anställda i den privata sektorn. Lagen föreskriver höga böter för privata företag som inte anställer det specificerade antalet kuwaitier. Betydande oro över lagen fick i slutet av år 2003 regeringen att se över vilka sektorer som ska omfattas av den.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Mindre än 4 procent av arbetskraften på 1,55 miljoner var fackligt organiserad. En ny facklig organisation, Trade Union of Workers in the Public Authority for Agriculture and Fisheries, erkändes under året, men flera ansökningar om tillstånd för att bilda fackföreningar avslags.

Trots det fackliga monopol som lagen föreskriver, finns det två organisationer vid sidan om KTUF, nämligen bankarbetarförbundet och förbundet för Kuwait Airways personal.

Rapporter tyder på att utländska löntagare i praktiken anslutit sig till fackföreningar innan de bott i landet i fem år, men mindre än fem procent av de organiserade är utländska medborgare.

Strejker är sällsynta, inte därför att de bara tillåts i den privata sektorn som är liten och i de flesta fall ägs av utlänningar som inte vill riskera sin vistelse i landet. Under år 2004 förekom bara två partiella strejker.

Migrantarbetare exploateras

Regeringens politik för att minska beroendet av migrantarbetare har inte fungerat; de utgör fortfarande över 80 procent av arbetskraften. De exploateras ännu, även om regeringen försökt stärka deras rättsliga skydd. Hushållsarbetare, i regel kvinnor, är speciellt sårbara. De kan åtalas om de lämnar sina arbetsgivare som ofta lägger beslag på deras pass. De utsätts ofta för fysiska och sexuella övergrepp.

I augusti 2004 bad regeringen KTUF att undersöka möjligheterna att skapa formell representation för utländska arbetare i Kuwait.

LIBANON

FOLKMÄNGD: 3,8 milj.

HUVUDSTAD: BEIRUT

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-105-111-138-182

Arbetsmarknadsministeriet har fortfarande stora befogenheter att ingripa i fackliga organisationers verksamhet. Utkastet till ny lagstiftning som skulle stärka kollektiva förhandlingar hade vid årets slut ännu inte trätt i kraft.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna har enligt lag rätt att bilda fackföreningar och federationer.

Stora befogenheter att ingripa

Lagstiftningen ger Arbetsmarknadsministeriet stora befogenheter och ministeriets tillstånd krävs innan en fackförening får bildas. Dessutom kontrollerar ministern alla fackliga val och bestämmer valdag, vilken procedur som ska tillämpas och ratificerar därefter resultaten.

Lagstiftningen tillåter upplösning av fackföreningar genom förvaltningsbeslut. Organisationerna får inte bedriva någon politisk verksamhet.

Föreningsfrihet – men inte för alla

150 000 statstjänstemän är förbjudna att bilda eller gå med i fackföreningar. Dessutom gäller arbetsmarknadslagstiftningen inte hushållsanställda, daglönare och tillfällig arbetskraft inom offentliga tjänster och inte heller vissa kategorier lantarbetare.

Höga hinder för kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar tillåts enligt lag, men minst 60 procent av löntagarna måste enas innan fackföreningen får öppna förhandlingar och kollektivavtal måste godkännas av två tredjedelar av medlemskåren i ett allmänt medlemsmöte. Ett utkast till ny arbetsmarknadslagstiftning sänker tröskeln till 51 procent och ger statstjänstemän förhandlingsrätt. Vid slutet av året hade förslaget emellertid inte blivit lag.

Ytterligare begränsningar

Strejkrätten är begränsad och lagen ger inte tillräckligt skydd mot antifacklig diskriminering, även om böterna för brott mot den är relativt höga. Ett utkast till ändring av lagstiftningen förbjuder diskriminering på grund av fackligt medlemskap men det har fortfarande inte blivit lag.

Fackliga organisationer har begränsad frihet att organisera demonstrationer. Om de vill göra det måste de i förväg ange antalet deltagare och fem procent av fackföreningens medlemmar måste avdelas som ordningsvakter. Organisatörerna måste underteckna ett dokument där de tar fullt ansvar för alla skador som kan uppstå under demonstrationen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringsinblandning

Regeringen har ofta lagt sig i fackliga angelägenheter och drivit fram eller förvärrat interna konflikter inom fackföreningsrörelsen. Höga politiker har lyckats få sina favoriter invalda i styrelsen för General Confederation of Labour (CGTL), vilket orsakat interna strider när organisationen protesterar mot regeringens politik.

Invandrade hushållsarbetare lider

Hushållsanställda, i synnerhet etiopiska invandrarkvinnor, drabbas hårt av bristen på lagstadgat skydd. Många hålls i förhållanden som närmast liknar slaveri och en del har till och med dödats.

Palestinier nekas många rättigheter

De omkring 400 000 palestinska flyktingarna i Libanon, som utgör runt 11 procent av befolkningen, får inte bilda fackföreningar eftersom det måste finnas ett ömsesidigt avtal med hemlandet. Palestinier i Libanon betraktas som statslösa. De utestängs också från många yrken som förbehålls libanesiska medborgare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

FFI fick under året inga rapporter om enskilda kränkningar av fackliga rättigheter, även om det givetvis inte betyder att det inte skedde några. En mycket oroande händelse inträffade i maj, under en demonstration som CGTL arrangerat. Minst sju personer dödades och mer än 50 skadades. Demonstrationen genomfördes i protest mot stigande oljepriser och den ekonomiska krisen i landet. Dödsfallen och skadorna uppstod när den libanesiska armén avlossade skarpa skott mot demonstranterna.

OMAN

FOLKMÄNGD: 3 milj.

HUVUDSTAD: Muscat

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-182

Lagstiftningen erkänner fortfarande inte rätten att bilda fackföreningar och förhandla kollektivt och inte heller strejkrätten.

Representationskommittéer enligt 2004 års lag har bildats, men utrymmet för kollektiva åtgärder är litet.

FACKLIGA RÄTTIGHETER

År 2002 bildade regeringen ett Ministerium för samhällsutveckling och ett Arbetskraftsministerium.

Ny arbetsmarknadslag tillåter representationskommittéer

Arbetsmarknadslagen från år 2004 tillåter inte löntagarna att bilda fackföreningar. Dock gjordes ett slags framsteg eftersom löntagarna på alla arbetsplatser nu får bilda en representationskommitté för att lägga fram och försvara sina intressen och lagstadgade rättigheter. Arbetskraftsministern ansvarar för utformningen av regler för bildandet av kommittéerna och deras funktion.

Lagen gäller inte medlemmar av de väpnade styrkorna, säkerhetspersonal och regeringsanställda och inte heller hushållsarbete.

Inställningen till strejker är oklar

2004 års arbetsmarknadslag upphäver 1973 års dekret med strejkförbud, men tillåter inte uttryckligen strejker. I den delen av lagen sägs emel-

lertid heller inget om straff för den händelse löntagare skulle strejka.

Mekanismer för att lösa arbetslivskonflikter

Företag med över 50 anställda måste införa procedurer för konfliktlösning. Arbetsmarknadens välfärdsstyrelsen agerar som mellanhand i fall där procedurerna inte leder till en lösning av enskilda problem som omanska och utländska anställda har. Om inte heller den skulle lyckas, skickas ärendet till direktören för arbetsmarknadsstyrelsen som beslutar om bindande skiljedom. Det finns procedurer för att snabbt behandla osakliga avskedanden och de innefattar möjlighet till återgång i arbete och kompensation.

Inga kollektiva förhandlingar

Rätten till kollektiva förhandlingar erkänns fortfarande inte i den nya lagen. Löner och arbetsvillkor fastställs därför i lag eller individuella anställningskontrakt, i överensstämmelse med förordningar utfärdade av Arbetskraftsministeriet. Företag med över 50 anställda måste bilda en tvåpartskommitté (anställda/företagsledning) som samtalsforum. Dessa kommittéer får inte diskutera löner, arbetstid och arbetsvillkor.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Införandet av tvåpartskommittéerna, som ska fungera som samtalsforum, är ojämnt och de tycks inte fungera särskilt väl.

Sammanlagt 15 representationskommittéer bildades under året och sju av dem har bekräftats av Arbetskraftsministeriet. Det är fortfarande för tidigt att avgöra hur effektiva de är.

Migrantarbetare

Hälften av Omans arbetskraft är invandrare, som är billiga och sårbara. De flesta kommer från södra Asien (Bangladesh, Indien, Pakistan och Sri Lanka) och de finns framför allt i byggnadssektorn. Som de flesta länderna i regionen vill sultanatet Oman skapa fler arbetstillfällen för den egna befolkningen, i synnerhet i privat sektor, där det för närvarande går tio invandrare på varje omanier.

PALESTINSKA MYNDIGHETEN

FOLKMÄNGD: 3,8 milj.

HUVUDSTAD: (Östra Jerusalem)

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: Området tillhör inte ILO

Det skedde inga förändringar av den situation som rapporterades förra året. De fortsatta våldsamheterna och den dramatiska situationen gav föga utrymme för facklig verksamhet. Under året avled president Yasser Arafat, symbolen för den palestinska befrielseörelsen.

LAGSTIFTNINGEN

Den palestinska arbetsmarknadslagstiftningen trädde i kraft i januari 2002. Löntagarna har frihet att bilda fackföreningar utan tillstånd från regeringen, och det gäller även offentliganställda. Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd.

Arbetsmarknadslagarna ger strejkrätt efter två veckors varsel, eller fyra veckor i allmännyttig verksamhet. Arbetsmarknadsministeriet kan emellertid besluta om medling och fackliga organisationer kan straffas om de inte godtar resultatet av den.

Israeliska arbetsmarknadslagar gäller palestinier som arbetar i Jerusalem. De har rätt att bilda egna fackföreningar och kan samtidigt tillhöra fackföreningar som är anslutna till federationer på Västbanken och till israeliska Histadrut.

Palestinier från Västbanken och Gazaremsan, som arbetar i Israel, får inte bilda egna organisationer där, även om de kan gå med i israeliska fackföreningar. Palestinska fackföreningar på Västbanken och Gazaremsan får inte bedriva facklig verksamhet inne i Israel. Histadruts palestinska medlemmar har inte rösträtt och kan inte väljas till fackliga ledare.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Avsaknaden av rättsliga och institutionella ramar för relationerna i arbetslivet innebär att social dialog och trepartsverksamhet sker sporadiskt. Mot bakgrund av territoriernas dramatiska situation är det närmast omöjligt att bedriva någon reell facklig verksamhet. Arbetslösheten uppskattas till 70 procent. Majoriteten av de anställda arbetar antingen för egen räkning eller som oavlönade familjemedlemmar. De fackliga organisationerna har därför tvingats koncentrera sig på sociala frågor snarare än organisering på arbetsplatserna.

Problemen för palestinier som arbetar eller söker arbete i Israel är oförändrat allvarliga, med restriktioner för gränsövergångar och förödmjukande kontroller. En del har skadats och andra har till och med dött i de fullpackade kontrollstationerna, vilket nämnts i avsnittet om Israel. Sysselsättningsfrågan kompliceras ytterligare av det fortsatta byggandet av den så kallade skyddsmuren. Om den slutförs som planerat skulle den isolera hundratusentals palestinier. Israel ändrade placeringen av muren för att den skulle följa den gröna linjen från år 1967, men den orsakar fortfarande stora problem. Den internationella domstolen fann år 2004 att muren bör rivas.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Yasser Arafat, mannen som symboliserade det palestinska folkets förhoppningar och ambitioner om en oberoende palestinsk stat, avled den 11 november. Under året genomförde de palestinska försvarsstyrkorna (IDF) mängder av militära intrång på palestinska områden. Mängder av civila dog som en följd av detta. Ekonomin var fortsatt dålig.

Israeliska myndigheter trakasserar palestinsk fackföreningsledare

Som nämnts i avsnittet om Israel, gjorde IDF en razzia i Shaher Sae'ds bostad i Nablus den 25 mars. Sae'd är generalsekreterare i Palestinian General Federation of Trade Unions (PGFTU). Han hölls i förvar under flera timmar. Den 28 april hindrades Shaher Sae'd och flera av hans kollegor av IDF-soldater från att passera kontrollstationen in till Hebron, för att delta i ett möte som PGFTU arrangerat för att högtidlighålla den internationella minnesdagen för döda och skadade arbetare.

QATAR

FOLKMÄNGD: 628 000

HUVUDSTAD: Doha

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-111-182

Den gradvisa demokratiska öppningen fortsatte med ratificering av Qatars första skriftliga författningen och ett nytt utkast till arbetsmarknadslag. Bådadera träder i kraft år 2005. Fackliga organisationer kommer att vara tillåtna, vilket är ett stort steg framåt, men utkastet till ny lagstiftning har fortfarande en bra bit kvar till överensstämmelse med internationella normer. Dessutom kommer den bara att gälla qatarier, som utgör en fjärdedel av arbetskraften.

LAGSTIFTNINGEN

Ny arbetsmarknadslagstiftning ger begränsade fackliga rättigheter

I slutet av maj 2004 tillkännagav emiren av Qatar offentligt att en ny arbetsmarknadslagstiftning skulle träda i kraft i januari 2005. Den skulle tillåta bildandet av fria fackföreningar, men bara för landets egna medborgare. Den innehåller också många begränsningar. En fackförening måste till exempel ha minst 100 medlemmar och anställda inom den statliga sektorn kommer inte att få organisera sig. Löntagarna kommer att ha rätt att förhandla kollektivt, men den rätten begränsas kraftigt av regeringens kontroll över förhandlingsregler och procedurer. Den nya lagstiftningen erkänner även strejkrätten, men även den omges av så många hinder att det kommer att bli utomordentligt svårt att genomföra lagliga strejker.

Den nya arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder barn under 16 år att arbeta, fastställer åtta timmars arbetsdag och ger kvinnor jämlika rättigheter. Den nya författningen, som godkändes i en folkomröstning år 2003, antogs officiellt i juni 2004 och ska träda i kraft i januari 2005. Enligt den ligger makten i slutänden kvar hos emiren, men den inför också ett rådgivande organ som till tre fjärdedelar ska bestå av valda ledamöter. Författningen garanterar yttrande- och mötesfrihet; två viktiga förutsättningar för att fackliga organisationers ska kunna verka fritt.

Ett dekret som också kom år 2004 fastställer reglerna för bildandet av en allmän arbetarfederation för qatariska arbetare.

Fackföreningar fortfarande förbjudna

Under tiden gällde den gamla lagstiftningen. Fackföreningar var fortfarande förbjudna år 2004. Lagen stadgade att gemensamma kommittéer för anställda och arbetsgivare skulle bildas för överläggningar om arbetsvillkor. Regeringen kunde ingripa i dessa rådgivande organ genom att kräva att alla ledamöterna först skulle godkännas av ministeriet och genom att utse en regeringsrepresentant som skulle följa mötena.

Kollektiva förhandlingar var likaså förbjudna och lönerna bestäms ensidigt av arbetsgivarna.

Snäva begränsningar av strejkrätten

Regeringen erkände strejkrätten men införde snäva begränsningar för den. Statstjänstemän i allmännyttig verksamhet, sjukvård eller säkerhetstjänst fick inte strejka om det skulle drabba allmänheten eller skada egendom. I privat sektor hade de flesta anställda strejkrätt, men kunde bara utnyttja den sedan arbetslivsavdelningen på Ministeriet för statlig verksamhet uttalat sig i konflikten, vilket effektivt neutraliserar syftet med en strejk. Utländska löntagare har vanligen avstått från att ta upp problem med sina arbetsgivare, av rädsla för utvisning.

Arbetsgivare fick på samma villkor rätt att lockouta eller sparka anställda.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trots lagstadgade begränsningar förekom sittstrejker och strejker, i de flesta fall på grund av att löner inte betalats ut.

Migrantarbetare

Migrantarbetare utgör upp till tre fjärdedelar av arbetskraften. De flesta arbetar i privat eller halvprivat sektor, där arbetsgivarna ofta utsätter dem för kränkningar. De kan inte göra något åt detta eftersom de inte har fackföreningar och är beroende av sina arbetsgivare för arbetstillstånd. De är beroende av sina arbetsgivare för arbetstillstånden.

SAUDIARABIEN

FOLKMÄNGD: 25,6 milj.

HUVUDSTAD: Riyad

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 100 - 105 - 111 - 182

Fackliga rättigheter finns i realiteten över huvud taget inte i Saudiarabien. Ett positivt steg är emellertid att fyra löntagarkommittéer bildades, även om föreskrifterna för sådana kommittéer inte på långa vägar överensstämmer med internationella arbetslivsnormer. Vissa åtgärder vidtogs mot övergrepp på migrantarbetare, men problemet fortsätter att väcka allvarlig oro.

LAGSTIFTNINGEN

Inga grundläggande rättigheter

Lagstiftningen tillåter enbart löntagarkommittéer och fackföreningar är förbjudna. Den som försöker bilda en fackförening kan avskedas, kastas i fängelse eller (när det gäller de många migrantarbetarna) utvisas. Proteståtgärder försvåras av de kraftiga begränsningarna av föreningsrätten. Offentliga demonstrationer av politisk art är förbjudna. Kollektiva förhandlingar likaså. Det finns ingen fastställd minimilön.

Löntagarkommittéer

Sedan år 2002 har saudiska arbetare haft rätt att bilda löntagarkommittéer på arbetsplatser med över 100 anställda. Kommittéerna syftar till att skapa "former för dialog mellan arbetsgivare och anställda för att förbättra arbetsprestationerna och undanröja tekniska och materiella hinder för dem".

Tillkomsten av varje form av löntagarorganisation är ett betydande framsteg, men föreskrifterna för dessa kommittéer överensstämmer inte på långa vägar med internationella arbetslivsnormer.

Begränsade befogenheter

På varje tillräckligt stor arbetsplats får det bara finnas en kommitté och den måste ha mellan tre och nio ledamöter. Regeringen godkänner kommittéernas stadgar. Deras huvudsakliga uppgift är begränsade till att lämna rekommendationer om förbättringar av arbetsvillkoren, hälsofrågor, säkerhetsregler och utbildning och att öka produktiviteten. Ministern för arbetslivet och sociala frågor och ledningen på arbetsplatserna har rätt att ha en representant närvarande vid kommittéernas möten. Mötesprotokollen ska överlämnas till ledningen som sedan skickar dem vidare till ministern.

Kommittéernas ledamöter väljs av de anställda och företaget och ska sedan godkännas av arbetslivsministern. Ministeriet kan upplösa kommittéerna om de bryter mot föreskrifterna eller hotar den allmänna säkerheten. Under år 2004 bildades fyra löntagarkommittéer.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftning

År 1997 inledde regeringen och den privata sektorn överläggningar om en översyn av arbetsmarknadslagstiftningen, utan några representanter för löntagarna. Den 12 september 2004 skickades förslag till ny lag till ministerrådet sedan det antagits av Shurarådet. I augusti tillkännagav arbetslivsministern att den nya lagen också skulle omfatta hembiträden. Detta är en avsevärd förbättring av hushållsarbetandes rättigheter. Det förefaller emellertid inte som om den lagen kommer att införa föreningsrätt, rätt att förhandla kollektivt och att strejka.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Föreningar

Det har i flera år funnits ett regionalt kollektiv av taxiförare liksom yrkesföreningar för datorexpert, ekonomer och ingenjörer. Deras handlingsutrymme är emellertid mycket begränsat.

Arbetsnedläggelser

Trots strejkförbudet har det under senare förekommit arbetsnedläggelser då och då, vanligen i protest mot utebliven betalning av löner.

Planer på att minska den utländska arbetskraften

Över 60 procent av arbetskraften är utländsk och den finns främst i privat sektor. Inom ramen för sin "saudiseringspolitik" motarbetar regeringen aktivt anställning av invandrare och försöker ersätta utländsk personal med saudier, i synnerhet inom vissa yrken och sektorer som exempelvis statlig tjänst. Rekryteringen av utlänningar har stoppats fullständigt inom över 20 yrkesområden, inklusive PR, kontorsarbete, butiksförvaltning, posttjänster, bilförsäljning och turistguidning.

Alla företag med över 20 anställda måste öka antalet anställda saudier med fem per år. I praktiken är det mycket svårt för företagen att genomföra.

Bland andra åtgärder som studerades fanns införandet av en minimilön i privat sektor, som skulle avskräcka arbetsgivare från att rekrytera lågavlönade invandrare, och en ny skatt på invandrade arbetares löner. Den nuvarande saudiska utvecklingsplanen för 2000-2004 har som mål att skapa 817 000 arbetstillfällen för arbetslösa saudiska medborgare och av dem ska 782 000 finnas i privat sektor. 471 000 utländska medborgare ska också ersättas av saudier.

Diskriminering på grund av nationalitet

Lönerna fastställs fortfarande av arbetsgivarna och är beroende av arbetets art och den anställdes nationalitet. Också i stora multinationella företag tjänar saudier och västerländska anställda minst 50-60 procent mer än anställda från andra delar av världen.

Migrantarbetare kränks

Kränkningar av migrantarbetare, och i synnerhet de kvinnliga, är mycket vanliga. De handlar om begränsningar av deras rörelsefrihet, inspärning, brist på mat och om fysiska och sexuella övergrepp. Det är vanligt att arbetsgivare vägrar betala lönerna och annat de är skyldiga sina anställda. Under året fortsatte det att komma många rapporter om allvarliga övergrepp på invandrare i hushållsarbete. En del har till och med dödats, av banala anledningar. Vissa länder har förbjudit sina medborgare att ta arbete i Saudiarabien.

Regeringsåtgärder mot övergrepp

År 2004, efter kraftig internationell kritik av migrantarbetarnas svåra situation, förbjöd regeringen slutligen många former av människohandel, försäljning av arbetstillstånd och uttag av olagliga avgifter för in- och utresevisa. Den förbjöd också omänsklig och omoralisk behandling av arbetare och införde lagstiftning för att skynda på behandlingen av arbetslivstister. Regeringen förbjöd till och med fyra saudiska arbetsgivare att sponsra invandrare under en femårsperiod, sedan de vägrat uppfylla arbetsmarknadsstyrelsens krav på att tvisterna skulle lösas. Åtgärder vidtogs också mot sex privata institutioner. Tyvärr sägs inget om ifall invandrarna fick ut hela sin lön och beviljades kompensation. Icke desto mindre förblir många ostraffade och sponsorsystemet finns kvar, vilket gör att de saudiska sponsorerna kan utöva oproportionellt stora påtryckningar på invandrare. Många ärenden kommer aldrig fram till de officiella instanserna för klagomål.

SYRIEN

FOLKMÄNGD: 18,6 milj.

HUVUDSTAD: Damaskus

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga förändringar inträffade i Syrien, där systemet med en enda federation fortfarande fanns kvar. General Federation of Trade Unions kontrolleras helt av det styrande partiet, strejkrätten är kraftigt begränsad och meningsfulla kollektiva förhandlingar är omöjliga.

LAGSTIFTNINGEN

Fackligt monopol

Lagen förbjuder oberoende fackföreningar. Alla löntagarorganisationer måste tillhöra landets enda officiella federation, General Federation of Trade Unions (GFTU), som är hårt kontrollerat av det styrande Ba`th-partiet. GFTU styr de flesta aspekter av den fackliga verksamheten och avgör vilka sektorer och verksamhetsområden som får ha fackföreningar. Federationen fungerar som informationskanal mellan de politiska beslutsfattarna och löntagarna, och återför också information om löntagarnas behov till beslutsfattarna. Den har makt att upplösa alla fackförningsstyrelser.

"Enorganisationssystemet" gäller också hantverkarföreningar och småbondekooperativ.

Utländska arbetare får ansluta sig till en fackförening inom sitt arbetsområde, men de får inte kandidera till förtroendeposter. Fackliga val sker i slutna omröstningar.

Lagstiftningen ger Arbetsmarknadsministeriet befogenhet att avgöra sammansättningen av GFTU:s kongresser och ange villkor och former för användning av organisationens medel.

Hårda begränsningar för strejk

Även om lagstiftningen inte förbjuder strejker, är strejkrätten snävt inhägnad av hot om bestraffning och böter. Strejker med mer än 20 deltagare i vissa sektorer och alla strejker som sker på offentliga vägar och platser, och som inbegriper ockupation av områden eller lokaler, kan straffas med böter och till och med fängelse. Statstjänstemän som stör verksamheten i offentliga tjänster riskerar att förlora sina medborgerliga rättigheter. Tvångsarbete kan utdömas för den som "skadar de allmänna produktionsplanerna".

Kollektiva förhandlingar

Lagstiftningen medger rätt till kollektiva förhandlingar.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rätten till kollektiva förhandlingar har hittills inte utnyttjas på något meningsfullt sätt.

Löntagare vågar inte utnyttja strejkrätten på grund av de hårda straff som stadgats och på grund av minnet av tidigare förtryck

GFTU:s inställning

GFTU avvisar uppfattningen att den politiska ledningen kontrollerar organisationen, utan hävdar att löntagare på alla nivåer fritt väljer sina ledare och att de skulle rösta bort dem som inte företräder deras intressen på ett tillfredsställande sätt. Federationen hävdar också att det system som gäller har införts därför att löntagarna själva inte vill ha pluralism, eftersom den skulle skada deras sammanhållning och intressen. Regeringen har använt precis samma argument i sina rapporter till ILO.

YEMEN

FOLKMÄNGD: 21,5 milj.

HUVUDSTAD: Sana'a

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga förändringar inträffade i Yemen, där fackföreningar tillåts men måste vara anslutna till den enda centralorganisationen. Stränga restriktioner gällde fortfarande för kollektiva förhandlingar och strejkrätten. Migrantarbetare nekas fackligt medlemskap, även om det finns lagförslag som kan ändra på det.

LAGSTIFTNINGEN

Ny arbetsmarknadslag

2002 års arbetsmarknadslag överensstämmer med några av bestämmelserna i ILO:s grundläggande konventioner, men innehöll fortfarande stränga restriktioner för de fackliga rättigheterna. Ett utkast till arbetsmarknadslag innehåller väsentliga förändringar, särskilt förslaget om att utländska löntagare ska få gå med i fackföreningar, men de kommer inte att kunna väljas till förtroendeuppdrag. Utkastet behåller vissa begränsningar, exempelvis är hushållsanställda uteslutna och det finns förbud för fackliga organisationer att ansluta sig till internationella fackliga organ.

En enda centralorganisation

Lagen erkänner föreningsrätten, men alla fackföreningar måste tillhöra General Federation of Workers Trade Unions of Yemen (GFWTUY), som är den enda fackliga paraplyorganisationen. Det finns inget krav på minsta antal medlemmar i fackföreningar och löntagare får gå samman inom yrken eller verksamhetsområden. Statstjänstemän får inte organisera sig och det får inte heller invandrare. Fackliga organisationer måste vara officiellt registrerade.

Det är bara GFWTUY representantskap som kan upplösa fackföreningar.

Strikta villkor för strejkrätten

Lagen erkänner strejkrätten, men på strikta villkor. Strejker får bara utlysas sedan procedurerna för konfliktlösning uttömts. Tvister kan överlämnas till obligatorisk medling på begäran av en av parterna och i så fall uppskjuts strejken i 85 dagar. Förslaget om strejk måste läggas fram för minst 60 procent av alla berörda löntagare och 25 procent av dem måste rösta för strejk. En strejk måste röra mer än två tredjedelar av arbetsgivarens anställda och strejktillstånd måste skaffas från GFWTUY. Strejk måste varslas tre veckor i förväg.

Inom vissa sektorer, som hamnar, flygbolag och sjukhus, är strejker förbjudna och inga strejker får genomföras för politiska ändamål.

Veto kan läggas in mot kollektivavtal

Löntagarna får förhandla kollektivt, men Arbetsmarknadsministeriet kan inlägga veto mot alla avtal. Kollektivavtal som "kan medföra skada för landets säkerhet eller ekonomiska intressen" kan annulleras.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

GFWTUY hävdar att man inte har någon koppling till regeringen och det finns en del fackföreningar utanför GFWTUY.

Strejker förekommer, utan repressalier, och kan leda till att löntagarnas krav tillgodoses. Under året hölls några fredliga strejker, även om det också inträffade en händelse i juni då polisen sköt i luften för att skingra strejkande piloter. Inga skadade rapporterades.

Antifacklig diskriminering

Bristen på skydd för fackligt aktiva speglas i diskrimineringen av dem, som sker i form av förflyttningar, degraderingar och avskedanden, i synnerhet inom den privata sektorn.

Regeringsinblandning

Det är känt att regeringen har försökt kontrollera fackföreningar och federationen genom att placera sin egen personal på inflytelserika poster. Det har förekommit särskilt i samband med kollektiva förhandlingar.

Arbetsgivare bekämpar organisering och förhandlingar

Många privata arbetsgivare tillåter inte sina anställda att organisera sig, och i både offentlig och privat sektor förbjuder arbetsgivarna ofta fackföreningarna att förhandla om kollektivavtal.

AFRIKA

Afrika är fortfarande jordens fattigaste, minst utvecklade kontinent. Vid den afrikanska unionens toppmöte i Ouagadougou i september 2004 antogs en handlingsplan för att främja sysselsättning och utrota fattigdomen. Landet låg då långt efter millenniemålen, i synnerhet i fråga om att utrota fattigdomen i länderna söder om Sahara. Bara en liten andel av löntagarna (enligt ILO mellan 6 och 25 procent) har arbete i den formella sektorn. Förutom att kämpa med detta oerhörda problem måste kontinentens fackföreningsrörelse också handskas med antifackliga arbetsgivare och, ännu värre, med regeringar som betraktar organiserade rörelser som hot mot deras makt.

Zimbabwe är en av de värsta syndarna. Myndigheterna fortsatte att trakassera ledare och medlemmar av Zimbabwe Congress of Trade Unions (ZCTU). Fyra fackföreningsledare, bland dem ZCTU:s generalsekreterare Wellington Chibebe, greps för att de organiserat ett fackligt seminarium. Många andra blev hotade eller greps för stridsåtgärder medan Raymond Majongwe, generalsekreterare för ZCTU:s lärarförbund, undkom ett mordförsök. ZCTU:s ordförande, Lovemore Matombo, avskedades från sin tjänst på postverket i Zimbabwe på grund av sitt fackliga arbete. Samtidigt avskedades tre av hans kollegor från Communication and Allied Services Workers' Union.

Nigeria har också en stark och aktiv centralorganisation som drabbats av regeringens vrede. Minst tre personer dog på grund av polisens våldsamma tillslag mot protestdemonstrationer som Nigeria Labour Congress (NLC) arrangerat och totalt 104 greps under året för att de deltagit i fackligt organiserade aktiviteter. NLC:s huvudkontor belägrades två gånger av polisen och organisationens ordförande Adams Oshiomhole greps under pistolhot på flygplatsen Abuja. För regeringen räckte inte dessa ständiga trakasserier av facket utan den presenterade också ett lagförslag som bland annat syftade till att dra in NLC:s registrering.

På andra håll får löntagarna ännu inte gå med i fackliga organisationer som de fritt väljer. Löntagarna i Sudan, Egypten och Libyen nekas föreningsfrihet. Lagstiftningen i dessa länder erkänner bara en centralorganisation som är lojal med regeringen. I Ekvatorialguinea vägrar regeringen erkänna oberoende fackföreningar trots att rättigheterna finns inskrivna i lagstiftningen. I Djibouti och Senegal kan en facklig organisation inte registreras och bli laglig utan regeringens godkännande och i Kamerun och Republiken Kongo har regeringen bara kontakt med organisationer den kan kontrollera.

Inga förbättringar av strejkrätten skedde under året. I Botswana avskedades 444 strejkande gruvarbetare som protesterade mot en diskriminerande översyn av lönerna och många vräktes från sina bostäder som tillhörde företaget. I Kenya sparkades 188 arbetare på teplantager där de strejkade i protest mot att arbetsgivarna inte respekterade en överenskommelse om lönerna. I Sydafrika förlorade 150 bagagelastare sina jobb efter tre veckors strejk. Financial Bank of Benin avskedade 40 fackföreningsmedlemmar (bland dem 10 ledare) sedan de deltagit i en strejk. Fackliga ledare avskedades också i Senegal, efter en strejk på en cementfabrik.

Våld användes mot strejkande skogsarbetare i Yaoundé (Kamerun). De anfalls av omkring 30 batongbeväpnade poliser. I Malawi avlossades skarpa skott i luften och tårgas användes för att skingra strejkande teplantageanställda som krävde att få ut sina avgångsvederlag. Under en liknande händelse i Moçambique sköt kravallpolis i luften och kastade tårgas för att skingra friställda järnvägsarbetare, som samlats för att diskutera avgångsvederlag.

Kollektiva förhandlingar förekommer fortfarande bara i liten skala. I länder som Guinea Bissau och Centralafrikanska Republiken är kollektivavtalsförhandlingar inte ens erkända i lagstiftningen. I andra länder, som Kenya, nekas statstjänstemän förhandlingsrätt. Överallt vägrar arbetsgivare förhandla eller så struntar de i avtalen. I Botswana förlorade fackets förhandlare sina jobb hos ett koppar-nickel-företag under löneförhandlingarna, troligen för att de hade känsliga uppgifter om lönerna.

I frizonerna fortsätter arbetsgivarna att hindra alla försök till facklig verksamhet, eller så bekämpas de med alla medel. Det gäller i synnerhet i Malawi, Mauritius och Nigeria. I Namibia vägrade textilfabriken Ramatex (som ägs av Malaysier) att inleda kollektivavtalsförhandlingar med fackföreningen och försäkrade sig om att asiatiska migrantarbetare var alldeles för rädda för att gå med i facket. I Kenya sparkades och svartlistades en facklig representant på en textilfabrik i frizonen Athi River.

ALGERIET

FOLKMÄNGD: 32,3 milj.

HUVUDSTAD: Alger

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Föreningsfriheten åsidosätts ofta i offentlig sektor, vilket framgår av förföljelserna av medlemmar av National Autonomous Union of Public Administration Staff (SNAPAP). I den privata sektorn, där det knappast finns några organisationer, utsätts löntagarna också för många övergrepp.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet – med begränsningar

Löntagarna har rätt att bilda fackliga organisationer. Grundarna måste underrätta behörig offentligmyndighet som i sin tur måste lämna in en anmälan om annullering till domstol om den skulle anse att organisationen är ett hot mot den allmänna ordningen. Därefter, och om registrering eller annullering inte skett, anses organisationen lagligen etablerad och är fri att bedriva verksamhet. En facklig organisation måste ha minst 20 procent av de anställda på ett företag för att betraktas som representativ.

Domstolarna har makt att upplösa fackföreningar som ägnar sig åt illegal verksamhet.

Strejkrätten begränsad

Strejkrätten är inskriven i författningen. Lagen kräver att alla anställda deltar i en slutna omröstning om en strejk ska få utlysas och det krävs varsel minst en vecka i förväg. Ett minimum av verksamhet måste upprätthållas, liksom oundgänglig verksamhet för människors och varors säkerhet.

Regeringen kan förbjuda en strejk om den anser att strejken kan leda till en allvarlig ekonomisk kris. Under strejker i offentlig sektor måste ett minimum av offentlig verksamhet bibehållas. Under undantagstillståndet, som utlystes år 1992, kan alla åtgärder som vidtas i syfte att antingen hindra verksamhet i inrättningar som tillhandahåller offentliga tjänster, eller hinder för trafik och människor fria rörlighet på offentliga platser, betraktas som uppror eller terrorism och bestraffas med upp till 20 års fängelse.

Kollektiva förhandlingar erkända

Rätten till kollektiva förhandlingar är inskriven lag och tillkommer alla officiellt erkända organisationer. Arbetsgivarna är förbjudna att diskriminera fackföreningsmedlemmar.

Frizoner

Åtgärder håller på att vidtas för att bilda frizoner i landet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Organisering i offentlig sektor blockeras

SNAPAP meddelar att dess medlemmar regelbundet trakasseras och förföljs. Två ansökningar om att få bilda en nationell konfederation har avslagits av regeringen. Organisationen har också hindrats från att bilda fackliga avdelningar, i synnerhet på sjukhus. Organisering har också hindrats med hjälp av sanktioner, hotelser och avskedanden inom den lokala förvaltningen, inom vattenförsörjning, offentliga arbeten, tullen och civilförsvaret. Fackföreningsmedlemmar har också hindrats från att hålla medlemsmöten.

Myndigheterna undviker ibland registrering av andra organisationer, genom att vägra bekräfta att de fått in ansökningarna.

Mindre, oberoende fackföreningar har problem eftersom de i regel inte representerar över 20 procent av de anställda på ett företag.

Det faktum att korttidskontrakt håller på att bli regel i offentlig sektor gör det svårare att gå med i en fackförening.

Låg organisationsgrad i privat sektor och informell ekonomi

Såväl den privata sektorn som den informella ekonomin har vuxit avsevärt på grund av den liberala politik som för närvarande bedrivs. Det betyder att arbetsvillkoren drastiskt försämrats, att arbetsmarknadslagarna inte tillämpas och att sociala skyddsnet och fackliga rättigheter saknas. Många privata företag kan i praktiken anse sig som undantagna från lagstiftningen och bara skyldiga att se till den kortsiktiga vinst de kan göra på sina anställda. Det är vanligt att arbetsgivare inte officiellt registrerar största delen av sin arbetskraft och därmed berövar dem alla rättigheter. För sådana anställda gäller ingen minimilön, inga socialförsäkringar och inga pensioner.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Trakasserier och fängelse för SNAPAP-medlemmar

Tretton SNAPAP-medlemmar greps år 2004. Det innebär att totalt 26 av organisationens medlemmar kastats i fängelse sedan april 2001. Förtrycket mot SNAPAP:s förtroendevalda ökade under året. Dessa angrepp på SNAPAP:s ledares och medlemmars fysiska och moraliska integritet har förekommit särskilt ofta i Oran.

Sju fackligt aktiva brandmän gripna

Den 8 januari grep nationell säkerhetspolis sju fackligt aktiva brandmän som tillhör SNAPAP. Det gällde Rabah MEBARKI, Benchaa BENATIA, Ahmed BENAHMED, Mokhtar MESBAH, Djelloul BEHIDA AMAR, Mohamed BAKHIL och Hachemi BELKHIR EL.

Sex fackföreningsmedlemmar på sjukhuset Centre Hospitalier Universitaire (CHU) i Oran gripna

I januari 2004 greps följande fackföreningsmedlemmar på CHU: Mohamed BOURAADA, Bachir EL HIMER, Abderahim AID, Rabia AMOUR AISSA, Emir Abdelkader CHAIB DRAA och Mohamed Seghir BENKHALFA. De första två, generalsekreteraren och en medlem av vårdförbundet (Union nationale de santé publique, UNSP, anslutet till SNAPAP) anklagades för att ha förolämpat och hotat sjukhuschefen till livet. De övriga fyra, som var vittnen på CHU, kallades in av polisen och hölls i häkte.

ANGOLA

FOLKMÄNGD: 14 milj.

HUVUDSTAD: Luanda

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Det är fortfarande svårt för fackliga organisationer att verka fritt eller gå i strejk. Under året har det förekommit trakasserier och vägran att erkänna fackföreningar, både från regeringens och privata företags sida.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringsgodkännande nödvändigt

Enligt författningen har löntagarna rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar, men regeringens godkännande krävs. Fackliga organisationer har rätt att ansluta sig till internationella organisationer.

Strejkbegränsningar

Strejkrätten är erkänd, men strikt reglerad. Många verksamhetsområden klassas som "oumbärliga". Lagstiftningen innehåller inga effektiva åtgärder för att förbjuda arbetsgivare att bestraffa strejkande. Strejker är förbjudna inom de väpnade styrkorna, polisen, fängelserna och brandkåren.

Kollektiva förhandlingar tillåts enligt och det är förbjudet att diskriminera fackföreningsmedlemmar.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rättigheter respekteras inte

I praktiken innebär den framväxande demokratiseringsprocessen och restriktionerna av de medborgerliga rättigheterna, som infördes efter inbördeskriget och fortfarande gäller, att det är svårt för fackliga organisationer att hävda sina rättigheter eller bedriva verksamhet som inte godkänts av regeringen.

Mötesrätten begränsad i praktiken

Trots att mötesrätten är inskriven i författningen har regeringen begränsat den i praktiken. Lagen kräver minst tre dagars varsel inför privata eller offentliga möten kan hållas och håller deltagarna ansvariga för "brott mot ära och hänsyn som skall visas personer och landets organ för suveränitet". Även om myndigheterna rutinmässigt snabbt godkänner ansökningar för regeringsvänliga möten, beviljas sällan ansökningar om protestmöten och fackliga demonstrationer ligger i den kategorin. Lagen tillåter regeringen att tvinga löntagare tillbaka till arbetet om de bryter mot föreskrifterna för arbetet eller deltar i strejker.

Diskriminering

Flera ledare för National Union of Angolan Workers (UNTA) har fortfarande starka kopplingar till regeringspartiet MPLA, vilket innebär att regeringen utövar indirekt kontroll. Centralorganisationen CGSILA och andra oberoende fackliga organisationer marginaliseras följaktligen av regeringen.

Kollektiva förhandlingar begränsas

Kollektiva förhandlingar begränsas i praktiken. Staten är landets största arbetsgivare och fastställer årligen löner och förmåner genom Ministeriet för offentlig förvaltning, sysselsättning och socialförsäkringar. Det förekommer samråd men inga förhandlingar med facket.

Strejker

Trots restriktioner förekommer ofta arbetsnedläggelser.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under år 2004 utvisade regeringen ca. 120 kongoleser och 3 500 västafrikaner i en kampanj för att utrota den illegala diamantbrytningen och smugglingen. Regeringen gick med på att avbryta kampanjen i slutet av maj, sedan den Demokratiska Republiken Kongo sagt att man inte kunde hantera inflödet och efter rapporter om att angolansk militär sexuellt utnyttjade kvinnor och barn under förevändningen att de letade efter gömda diamanter. Utvisningarna återupptogs i augusti och september.

Strejkande sjuksköterskor hotas med rättsliga åtgärder

Sjuksköterskor i Luanda som den 25 september gick ut i strejk utan tidsbegränsning hotades med rättsliga åtgärder eftersom de inte begärt ministeriets tillstånd. Vårdförbundet utlyste strejken när 2 488 hade fått vänta i två år på att få ut sina löner, men den lokala regeringen hävdade att det bara fanns 818 som inte fått betalt. Den 4 oktober gick lokalregeringen med på att betala ut lönerna och skapa en kommission för att granska vårdanställdas kontrakt.

Dotterbolag till Chevron Texaco vägrar erkänna fackförening

Cabinda Gulf Oil Company, ett dotterbolag till Chevron Texaco, vägrade erkänna SAECGOC, den fackförening som de anställda bildat och som representerade 1 000 av de 2 500 arbetarna. Organisationen lämnade i början av juni in nödvändiga handlingar till de statliga myndigheterna men den 14 juni meddelade företaget att man inte skulle erkänna den. Ända sedan fackföreningen bildades i februari 2004 hade företaget bedrivit en kampanj bland de anställda för att övertala dem om att inte gå med.

Läraryrskontor överfallet

Det oberoende lärarförbundets kontor överfölls och medlemmar sparkades den 23 juli i ett försök att skrämja förbundet. CGSILA har fördömt åtgärderna och sagt att de hämmar freds- och demokratiprocessen i landet.

BENIN

FOLKMÄNGD: 6,9 milj.

HUVUDSTAD: Porto Novo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Regeringen har ännu inte infört utlovade förändringar i lagstiftningen för att bringa den i överensstämmelse med internationella arbetslivsnormer. Banktjänstemannaförbundets medlemmar avskedades för att de genomfört en strejk.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringsgodkännande

Arbetsmarknadslagstiftningen erkänner rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar. För närvarande måste organisationerna deponera sina stadgar hos Inrikesministeriet för att bli godkända, annars döms de till böter. Regeringen samtyckte till att ändra lagstiftningen så att organisationerna inte skulle behöva ansöka om regeringsgodkännande innan de legaliseras, men det har ännu inte gjorts.

Sjömän uteslutna

Sjömän omfattas inte av arbetsmarknadslagarna utan av lagstiftningen för handelsjöfarten, som inte tillåter dem organisera sig eller strejka. Regeringen har sagt till ILO att sjömännen skulle få förenings- och strejkrätt genom ändringar av lagstiftningen.

Begränsad strejkrätt

Strejkrätten erkänns för både offentlig och privat sektor. Det krävs tre dagars varsel och organisationerna måste i förväg ange hur lång tid strejken ska pågå. Lagen tillåter regeringen att tvångsinkalla statstjänstemän i händelse av en strejk. Den kan också olagligförklara en strejk i konkreta fall, som när det gäller hot mot samhällsfreden och ordningen.

LAGSTIFTNINGEN I PRAKTIKEN

Strejker förhindras

En del statliga organ hindrar statstjänstemän från att strejka genom att utnyttja kryphålet i lagen och upprätta långa lister över tjänstemän som kan tvångsinkallas.

Parallella organisationer

I vissa fall motarbetar företagsledare i privat sektor fackföreningar och stödjer i stället parallella organisationer. Det har kommit rapporter om att fackligt aktiva avskedats för sin verksamhet.

Obetalda löner

Under år 2004 lamslog flera strejkar skolorna. Fackligt aktiva försökte tvinga staten att betala ut eftersläpande löner och bevilja högre löner.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Strejkande avskedade

Financial Bank of Benin avskedade den 17 september 40 av sina totalt 151 anställda efter en strejk. Den hade utlysts i protest mot tillsättningen av en ny verkställande direktör, Jean Luc Labonte, som personalen ansåg var klart olämpligt för den posten. Banken hade stått under konkursförvaltning i 15 månader på grund av ekonomisk vanskötsel och Jean Luc Labonte var i egenskap av tidigare verksamhetschef delvis ansvarig för vanskötseln. Fackföreningen, SYNTRAFIB, sammanställde en lista med konkreta anklagelser mot honom. Han utnämndes den 3 augusti, trots personalens oro. När försök till medling misslyckades, tog fackföreningen ut personalen i en tredagarsstrejk 9-11 augusti. En senare strejk ställdes in, när bankens styrelse gick med på att utreda anklagelserna. Trots att utredningen bekräftade anklagelserna mot honom, bekräftades hans utnämning av styrelsen den 30 augusti. Jean Luc Labonte och hans styrelse avskedade därefter 40 fackföreningsmedlemmar, bland dem tio av de sex förtroendevalda och tre fackliga ombud, på grund av att de utlyst strejken.

BOTSWANA

FOLKMNGD: 1,8 milj.

HUVUDSTAD: Gaborone

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Trots att ny lagstiftning ger de flesta statstjänstemän rätt att bilda fackföreningar, dominerades året av en bitter strid på gruvbolaget Debswana Mining. Regeringen ingrep och förklarade strejken olaglig och anklagade fackliga ledare för förakt mot domstolen. Över 400 strejkande sparkades.

LAGSTIFTNINGEN

Nya lagar ger offentliga tjänstemän rätt att organisera sig

Efter ny lagstiftning får alla statstjänstemän, med undantag för anställda inom polisen, försvaret, fängelserna och de ständiga sekreterarna ansluta sig till fackföreningar. Botswana Federation of Trade Unions (BFTU) sade emellertid att friheten var begränsad i praktiken, eftersom olika statliga sektorer har egna regler.

Vissa begränsningar borttagna

Den ändrade lagen om fackföreningar och arbetsgivarorganisationer (Trade Unions and Employers' Organisations [Amendment] Act) avskaffar minimikravet på 30 medlemmar för att en fackförening ska få bildas. Registratorns makt att avregistrera en fackförening eller ett förbund, om någon av deras förtroendevalda inte är medborgare i landet har likaså tagits bort. De som byter arbete får behålla sitt fackliga medlemskap även om de går till en annan bransch, eftersom begränsningarna för vilka som får vara medlemmar försvunnit. Arbetsmarknadsministerns befogenheter att granska fackens medlemsförteckningar har också tagits bort. Organisationerna behöver inte längre ministerns godkännande för att gå med i internationella fackliga organisationer. Dessutom har de numera lagstadgad rätt att ta emot medel från utlandet utan ministerns godkännande. Slutligen får förtroendevalda arbeta heltid i den fackliga verksamheten.

Andra positiva förändringar i lagen är att en styrelse för rådgivning i arbetslivsfrågor har skapats och att de anställdas löner är garanteras om deras arbetsgivare blir konkursmässig.

Lagen om konflikter i arbetslivet (Trade Disputes Act) införde ett organ med hel- och deltidsanställda medlare och skiljemän under arbetsmarknadsdirektörens ordförandeskap. Detta organ ska inom 30 dagar medla i arbetslivskonflikter som hänvisas dit av arbetsmarknadsstyrelsen.

Andra restriktioner finns kvar

Fackliga organisationer måste registreras hos Arbetsmarknadsministeriet via den fackliga registratören. En oregistrerad fackförenings styrelseledamöter saknar skydd mot antifacklig diskriminering.

Lagen om arbetslivskonflikter ger arbetsmarknadsministern makt att fastställa villkor för fackligt medlemskap.

Begränsningar för strejkrätten

Strejkrätten är erkänd, men löntagarna måste först presentera sin krav i en komplicerad medlingsprocedur. Strejker får inte förekomma i oumbärlig verksamhet, och regeringens lista omfattar fler områden än ILO:s definition medger. Till exempel riksbanken (Bank of Botswana) står med på den.

Kollektiva förhandlingar med begränsning

Kollektiva förhandlingar tillåts, under förutsättning att organisationen representerar minst 25 procent av de anställda.

Löntagare får inte sparkas på grund av facklig verksamhet.

Frizoner

Botswanas frizon omfattas av samma arbetsmarknadslagstiftning som landet i övrigt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Det förekommer få kollektivavtalsförhandlingar eftersom det inte är många fackföreningar som uppfyller kravet på 25 procent representation. Regeringen brukade använda sin lagstiftning om strejker för att beordra anställda tillbaka till arbetet.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Strejk olagligförklarad

När anställda i fyra diamantgruvor i Orapa, Jwaneng, Letihakane och Dematashaa, som drevs av Debswana, utlyste strejk den 23 augusti hotade företaget avskeda 4 000 strejkande. Det skedde sedan regeringen meddelat att alla strejker skulle bli olagliga sedan Debswana fick igenom ett domstolsbeslut mot dem. Företaget ägs gemensamt av landets regering och De Beers.

De anställda utlyste strejken sedan förhandlingarna mellan Botswana Mining Workers' Union (BMWU) och företaget strandat. De 6 000 gruvarbetarna erbjöds marginella lönehöjningar och lovades mycket små bonusar, medan tjänstemännen fick höga bonusar och tvåsiffriga lönehöjningar. BMWU krävde 16 procent högre lön och en årlig bonus på 25 procent. Debswana erbjöd 10 procents höjning och en engångsbonus på 5 procent och sade att det var företagets slutbud. Förbundet ombads svara omedelbart, vilket gjorde det omöjligt att samråda med medlemmarna.

BFTU fruktade att Debswana angav tonen för relationerna i arbetslivet och att andra företag göra likadant och driva de anställda till olagliga stridsåtgärder.

Mer än 400 strejkande sparkade och andra vräkta från sina bostäder

Fram till den 31 augusti hade Debswana sparkat 444 strejkande och med våld vräkt många av dem från sina bostäder. Två anställda som fortsatte arbeta under strejken dödades, på grund av brister i arbetarskyddet och fler olyckor.

Fackföreningsledare anklagade för domstolstrots

Efter strejken anklagades 33 BMWU-funktionärer för domstolstrots. I slutet av år 2004 riskerade de fortfarande åtal och Debswana försökte fortfarande skicka nationella ledare i fängelse.

Företaget vägrar återta avskedade

Gruvarbetarna återvände till arbetet den 6 september, men företaget vägrade ta tillbaka de 444 som avskedats och som ansågs syssla med oombärlig verksamhet; förare, säkerhetspersonal, kockar och sjuksköterskor. I oktober begärde de ett möte med president Festus Mogae och statssekreteraren på Gruv- energi och vattenministeriet, Akolang Tombale, som också var biträdande ordförande för Debswanas styrelse.

Fackliga förhandlare sparkade

Den 30 juli suspenderade ledningen för koppar-nickel-företaget Bamangwatso Concession Limited (BCL) alla de 16 medlemmarna av BMWU:s fackföreningsstyrelse i Selebi Phikwe och de fick senare sparken. Detta skedde under löneförhandlingarna, när företagsledningen anklagade fackföreningen för att ha känslig information om lönerna. Sådana uppgifter anses i allmänhet vara avgörande när fackliga organisationer förhandlar om avtal. De flesta av fackföreningens ledare fick sedan tillbaka sina jobb, men i december vägrade BCL fortfarande att återta fyra; ordföranden för förhandlingskommittén och biträdande ordföranden för BMWU centralt, Golekanye Mogende samt Kabelo Oitsile, Abel Bukha och Kealeboga Keakantse.

BURKINA FASO

FOLKMÄNGD: 18,5 milj.

HUVUDSTAD: Ouagadougou

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Restriktionerna för statstjänstemäns strejkrätt fanns kvar. Inom hotellsektorn utestängdes fackförbundet från förhandlingar

LAGSTIFTNINGEN

Rätten att bilda fackliga organisationer är inskriven i lag. Det är bara anställda inom armén, polisen och annan säkerhetspersonal som inte får strejka, men det anses inte som en kränkning av internationella arbetslivsnormer.

Strejkrätt – makt att tvångsinkalla statstjänstemän

Strejkrätten är erkänd, men regeringen kan tvångsinkalla statstjänstemän om en strejk skulle utbryta. Det gäller alla statstjänstemän, inte bara de i myndighetsutövning eller verksamhet som, om den skulle avbrytas, hotar liv och säkerhet. ILO har rekommenderat regeringen att befogenheterna att tvångsinkalla personal ska begränsas till de konkreta fallen. Dessutom råder strejkbud för vissa statsanställda, exempelvis

uniformerad personal.

Strejkförbud för domare

I slutet av oktober 2001 tillkännagav justitieministern att det efter en större reform av rättsväsendet skulle bli förbjudet för domare att strejka. Det hände efter en domarstrejk i april 2001.

Kollektiva förhandlingar

Fackliga organisationer har rätt att förhandla kollektivt om löner och andra arbetsvillkor.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

I praktiken drabbas fackligt aktiva ofta för hotelser. Under tidigare år förflyttades en del fackliga ledare från sin medlemsbas och fackföreningsmöten utsattes för razzior. Det har kommit rapporter om att myndigheterna försökt undergräva eller försvaga fackliga organisationer, i synnerhet under strejker. I flera fall har privatisering av statliga företag genomförts utan ordentligt samråd med facket, om de ens hörts. Protestaktioner har ofta lett till att löntagarna och deras representanter förföljts, suspenderats eller avskedats. Anställda inom massmedier, i synnerhet journalister, har också drabbats av avsevärda svårigheter.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Facklig organisation utestängd från förhandlingar

Det nationella förbundet för hotell- och livsmedelsarbetare (Fédération Nationale de l'Alimentation et de l'Hôtellerie du Burkina, FNAHB), som representerar anställda på hotell 'Indépendance' i Ouagadougou, har avsiktligt utestängts för förhandlingarna om privatisering av hotellet. Den 14 juni deltog fackliga representanter i ett möte med Société Malienne de Promotion Hôtelière (SMPH), som hölls under den statliga privatiseringskommissionens beskydd, för att diskutera företagets program och konsekvenserna för personalen m.m. Förbundet begärde att personalen (som i många fall varit anställda länge) skulle behållas efter privatiseringen. Undantag skulle bara göras för dem som själva ville sluta. SMPH gick med på att överväga förbundets synpunkter i ett reviderat förslag, men sedan dess har de fackliga representanterna varit utestängda från alla förhandlingar mellan kommissionen och SMPH.

SMPH undertecknade ett driftavtal med regeringen den 29 juli, trots upprepade fackliga protester mot att man utestängts från förhandlingarna. Den 7 augusti fick alla anställda en uppsägning som de skulle skriva under om de ville bli återanställda på individuella, ettåriga kontrakt.

Godtyckligt gripande

Den 13 november bortfördes Parda Pascal Bancé, lärare på skolan Lycée Diaba Lompo och generalsekreterare för lärarförbundet (Syndicat National des Enseignants du Secondaire et du Supérieur, SNESS) i Fada N'Gourma, av polismän och kvarhölls i de speciella säkerhetsstyrkornas (Compagnie républicaine de sécurité, CRS) lokaler. Gripandet skedde sedan han talat i telefon med en av sina kollegor.

BURUNDI

FOLKMÄNGD: 7 milj.

HUVUDSTAD: Bujumbura

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Fackliga rättigheter ignoreras fortfarande i Burundi. Ledare för centralorganisationen och för lärarförbundet greps, uppenbarligen på direkt order från presidenten.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Arbetsmarknadslagstiftningen tillåter löntagarna (utom anställda i armén och gendarmeriet) att bilda fackföreningar. Enligt lagens artikel 14 omfattas dock statsanställda och domare av den (se nedan) Löntagare under 18 års ålder måste ha föräldrarnas eller vårdnadshavarnas tillstånd för att organisera sig, även om regeringen lovat ändra det.

Arbetsgivare är förbjudna att sparka eller på andra sätt diskriminera anställda på grund av medlemskap eller verksamhet i facket.

Hårda restriktioner för statstjänare

Förenings- och strejkrätten för statstjänstemän regleras i lag nr 1015 från den 29 november 2002. Centralorganisationen COSYBU säger att lagstiftningen låg i linje med allmänna principer om föreningsfrihet och strejkrätt tills den lagen infördes. Den innehåller många kränkningar av rättigheterna och förbjuder sympatistrejker, tillåter tvångsinkallning i händelse av strejk och anger att statstjänstemannaorganisationer bara erkänns om de registreras hos Civilministeriet, som är deras arbetsgivare.

Domare

Domare styrs av reglerna i lag 1-001 från februari 2000, men den innehåller inga uttryckliga regler om deras föreningsfrihet.

Restriktioner för val av fackliga ledare

De som kandiderar till förtroendeuppdrag måste ha arbetat inom sektorn i minst ett år. Regeringen har lovat ompröva den bestämmelsen.

Kollektiva förhandlingar

Arbetsmarknadslagstiftningen erkänner rätten till kollektiva förhandlingar. Inom offentlig sektor undantas dock lönerna från förhandlingar, eftersom de bestäms enligt fasta löneskalor (efter samråd med facken).

Begränsad strejkrätt

Löntagare får strejka, men bara när och om Arbets- och socialministeriet säger att det fått garantier för att alla andra fredliga medel för att lösa konflikten har prövats. Det betyder i praktiken att ministeriet har makt att inlägga veto mot alla strejker. De anställda måste sedan varsla arbetsgivaren sex dagar i förväg.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringsinblandning i fackliga angelägenheter

Under senare år har regeringen vägrat erkänna resultat av fackliga val och har också hindrat centralorganisationen COSYBU från att välja vem som ska företräda Burundis arbetare i ILO-sammanhang.

Det har kommit upprepade uppgifter om att regeringen inte tillåter fackliga organisationer välja sina egna representanter i landets treparts-sammansatta nationella arbetsmarknadsråd, vilket lett till att rådets arbete legat nere sedan år 2000.

Vid flera tillfällen har regeringen olagligförklarat strejker med motiveringen att de skulle skada landets ekonomi och stödja regeringens fiender. ILO har upprepade gånger betonat att ekonomiska hänsyn inte kan rättfärdiga begränsningen av föreningsfriheten på det sättet. Flera fackliga ledare har kastats i fängelse under de senaste fyra år, på grund av strejker. Senast drabbade det lärarfackets ledare som greps år 2004 (se nedan). Förbundet, Syndicat des Travailleurs de l'Enseignement du Burundi (STEB), får inte hålla medlemsmöten utan att först meddela stadsfullmäktige, vilket strider mot principerna för föreningsfrihet.

Privat sektor antifacklig

Många arbetsgivare i den privata sektorn förhindrar systematiskt bildandet av fackföreningar och regeringen underlåter att skydda löntagarna från antifackliga arbetsgivare.

De flesta löntagarna i Burundi arbetar i den informella och oreglerade sektorn och har inga fackliga rättigheter.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Trots att avtal om vapenvila undertecknades år 2002, är freden fortfarande mycket skör. Både medlemmar av Hutumajoriteten och av Tutsimajoriteten fick poster i regeringen och parlamentet efter en överenskommelse år 2004. Ekonomin kämpar fortfarande för att återhämta sig från kriget och det dåliga klimatet under de senaste tio åren.

Osakligt avskedande

I januari 2004 sparkades Jean Nkurunziza, viceordförande för lärarnas solidaritetsfond (Fonds de Solidarité des Travailleurs de l'Enseignement, FESTE), i ett uppenbart brott mot föreskrifterna i arbetsmarknadslagen. Arbetsinspektionen granskade fallet och underkände avskedandet, även om ett sådant beslut, åtminstone i teorin, bara kan fattas med inspektionens medgivande. Ledningen för FESTE vände sig till regeringen, men utan resultat.

Mycket kort suspendering av tre lärarorganisationer

Den 5 mars suspenderade regeringen de tre största lärarorganisationerna på obestämd tid. Det gällde gymnasielärarnas Conseil National du Personnel de l'Enseignement Secondaire (Conapes), STEB och lågstadielärarnas Syndicat Libre de l'Enseignement au Burundi (SLEB). De hade strejkat sedan i början av januari för att ett avtal om 70-procentiga löneökningar som träffats med regeringen år 2002 skulle tillämpas. Lönehöjningen behövdes verkligen eftersom lärarna inte kunde klara basbehoven för sin överlevnad. Regeringen uppfyllde inte sina löften på grund av stora ekonomiska svårigheter.

Myndigheterna hävdade att organisationerna suspenderats därför att de inte uppfyllt vissa formalia i lagen från den 29 november 2002, som säger att "ingen facklig organisation får fortsätta verka om den inte styrker att den har minst 50 medlemmar". Dagen därpå upphävde regeringen beslutet och förklarade detta med att man ville vederlägga påståenden om att man vill avskaffa alla förhandlingar.

Två ledare för lärarorganisationer gripna

Den 9 mars greps Eulalie Nibizi och Adolphe Wakana, ordförande för STEB respektive för SLEB, sedan de hållit ett möte med strejkande lärare i Bujumbura. De hade tidigare haft ett möte med föräldrar, höga tjänstemän från Utbildningsministeriet och elevrepresentanter och under det gav president säkerhetsstyrkorna order om att gå till aktion. Lärarna släpptes senare samma dag, tack vare påtryckningar från Education Inter-

national (EI).

Ledare för centralorganisation häktas

Den 26 september greps Pierre-Claver Hajayandi och Célestin Nsavyimana, ordförande respektive kassör för centralorganisationen COSYBU (Confédération des Syndicats du Burundi) på organisationens huvudkontor under anklagelser om att de utgjorde ”hot mot statens inre säkerhet”. På ett fackligt möte som hållits kort dessförinnan, hade de två ledarna kritiserat regeringens utkast till ny författning. De kvarhölls i den särskilda säkerhetstjänstens högkvarter, i separata celler och isolerade från varandra. Under de första fyra dagarna hade de heller ingen kontakt med världen utanför, men fick senare tala med personer som kom med mat till dem, bland annat en facklig delegation från Belgien. Slutligen släpptes de två ledarna på kvällen den dagen och de tror att det berodde på den internationella kampanj som FFI organiserat. När de lämnade fängelset inbjöds de till ett möte med presidenten. Han försäkrade dem att han ville vidta åtgärder för att främja föreningsfrihet och en bättre social dialog – två krav som FFI presenterat. När de greps konfiskerades två datorer och tre disketter på kontoret och COSYBU fick inte tillbaka dem förrän tre veckor senare.

CENTRALAFRIKANSKA REPUBLIKEN

FOLKMÄNGD: 3,9 milj.

HUVUDSTAD: Bangui

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Förhållandena för fackligt aktiva i Centralafrikanska republiken har inte förbättrats, eftersom strejkrätten hämmas av bevärliga procedurer och rätten till kollektiva förhandlingar inte erkänns i lagstiftningen.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten begränsad

Enligt arbetsmarknadslagstiftningen har alla löntagare rätt att gå med i fackföreningar utan förhandstillstånd. En person som inte längre är arbetare, antingen på grund av han/hon förlorat jobbet eller pensionerat sig, får i princip inte tillhöra en fackförening, inneha förtroendeuppdrag eller delta i administrationen av den. Fackligt förtroendevalda måste tillhöra den yrkeskategori som deras fackliga organisation representerar.

Komplicerade procedurer för strejk

Såväl offentlig- som privatanställda har strejkrätt, men den kringgärdas av komplicerade procedurer. I händelse av konflikt krävs en medling mellan anställda och arbetsgivare. Om man då inte kan komma överens, måste ett medlingsråd fastställa detta och först sedan får strejk utlysas. När en organisation utlyser strejk får bara dess medlemmar delta i den. Regeringen förbehåller sig rätten att tvångsinkalla löntagare om det ligger i ”allmänhetens intresse”. Arbetsmarknadslagstiftningen innehåller inga sanktioner mot arbetsgivare som ingriper mot strejkande.

Kollektiva förhandlingar och fackligt skydd

Lagstiftningen erkänner inte uttryckligen rätten till kollektiva förhandlingar, men skyddar löntagarna från arbetsgivarens inblandning i administrationen av den fackliga organisationens verksamhet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Knappast några kollektiva förhandlingar

Inom statsförvaltningen fastställs lönerna av regeringen, efter samråd – men inte förhandlingar – med de fackliga organisationerna. I den privata sektorn har kollektivavtalsförhandlingar spelat en roll för lönesättningen, men alla lönehöjningar har urholkats av den svåra ekonomiska situationen och långvarig eftersläpning av löneutbetalningar.

Under den tidigare Patasséregeringen var den allmänna trenden att skrämja fackliga organisatörer och hota dem med hårda sanktioner om de utlyste strejk, även om deras åtgärd kunde vara laglig. Motiveringen var att de ”störde den allmänna ordningen”.

Patasséregeringen reagerade på strejker inom utbildnings- och vårdsektorerna genom att säga att de var olagliga och hota organisatörerna. Den nya regeringen har hittills visat sig mer mottaglig för dialog med de fackliga organisationerna.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Bakgrund

De fackliga organisationerna och oppositionspartierna kritiserade general Bozizés önskan att ställa in övergången och valprocessen. Datum för olika val uppskötts och François Bozizé lyckades få texter antagna genom att bilda en ”oberoende blandad valkommitté” (Commission électorale mixte indépendante), som är allt annat än ”oberoende”.

Rätten till kollektiva förhandlingar ignoreras

I april 2003 hade Francois Bozizé gått med på att lösa problemet med eftersläpande löner för statstjänstemännen, polisen och armén, och lyckades hålla det löftet till augusti 2003. Därefter betalades lönerna ut för sent till i oktober, för att sedan inte betalas över huvud taget. Sedan oktober har statstjänstemännen genomfört många arbetsnedläggelser för att få betalt för de fem månader man varit utan lön, bonus och pensioner. Staten, som drabbats av en mycket svår ekonomisk kris, sade till dem att den inte hade tillräckligt mycket pengar för att tillgodose deras fordringar, som uppskattas till över 30 miljoner dollar. I februari 2004 tillkännagav regeringen att lönerna inom statsförvaltningen skulle sänkas med 30 procent för alla. Inget samråd förekom med de fem fackliga centralorganisationerna.

DEMOKRATISKA REPUBLIKEN KONGO

FOLKMÄNGD: 56,4 milj.

HUVUDSTAD: Kinshasa

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

De fackliga organisationer arbetar fortfarande under mycket svåra förhållanden på grund av efterbörderna av inbördeskriget och den ekonomiska förödelse det orsakade. Många fackliga representanter har förflyttats till andra arbeten och/eller sparkats för att de vågat utföra den fackliga verksamheten. En ledare för centralorganisationen Confédération Démocratique du Travail (CDT) undkom med knapp nöd ett mordförsök.

LAGSTIFTNINGEN

Lagstiftningen ger alla löntagare föreningsfrihet, med undantag för medlemmar av de väpnade styrkorna, polisen och säkerhetstjänsten och det krävs inget tillstånd i förväg för att bilda en fackförening. Strejkrätten är erkänd, även om organisationerna måste få strejker godkända i förväg och delta i långvariga, obligatoriska medlingsförfaranden och procedurer för överklagande. Arbetsgivarna är enligt lag förbjudna att tillgripa vedergällning mot strejkande.

Rätten till kollektiva förhandlingar är likaså erkänd. I den privata sektorn förhandlar organisationerna med regeringen och arbetsgivarna i det nationella arbetsmarknadsrådet (Conseil National du Travail) och regeringen bekräftar resultaten av förhandlingarna i förordningar. Inom den offentliga sektorn fastställs emellertid lönerna genom dekret. Regeringen måste i förväg samråda med de fackliga organisationerna, men behöver inte förhandla med dem. Den kan därför bortse från deras rekommendationer.

Under år 2002 höll regeringen möten med de fackliga organisationerna för samtal om en översyn av arbetsmarknadslagarna. Samtalen ledde till att en ny version av dem infördes i oktober 2003.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ingen respekt i praktiken

I praktiken betyder inbördeskriget och den formella ekonomins sammanbrott att de fackliga rättigheterna knappast respekteras alls. Arbetsgivarna struntar i arbetsmarknadslagarna och regeringen har varken vilja eller resurser för att upprätthålla dem. En rasande snabb inflation och den kongolesiska valutans ständigt sjunkande värde leder till att alla lönehöjningar som förekommer i kollektivavtal blir meningslösa. I andra fall har löften om lönehöjningar inte ens hållits. I februari skedde förhandlingar i Mbudi, i utkanten av Kinshasa, om löner för statstjänstemän. Förhandlingarna, som de största centralorganisationerna (UNTC, CSC, CDT, Solidarité, OTUC och STL) deltog i resulterade i en löneskala som skulle träda i kraft i april. Vid slutet av år 2004 hade den fortfarande inte börjat tillämpas.

Straffrihet

I många företag har arbetsgivarna trakasserat de anställda som velat hävda sin rätt att gå med i, eller bilda en fackförening, eller så har man vägrat erkänna den rätten. Detta har skett i företag som SAFRICAS, MAMBA SECURITE, AMATO et FRERES, INCAT och ITS. På BONDEKO-kliniken, polikliniken CANDER, sjukhuset GENTAI och Akram-kliniken har arbetsgivarna kategoriskt vägra acceptera fackföreningar. När de anställda och deras fackliga organisationer anmäler sådana lagbrott till myndigheterna (exempelvis den underfinansierade arbetsinspektionen) sker sällan någon uppföljning av dem. Denna straffrihet uppmuntrar till fortsatta lagbrott.

Statstjänares rättigheter respekteras inte

Regeringen har alltid vägrat tillåta fackliga val inom staten, trots att många centralorganisationer har medlemmar som arbetar för den. Fackliga val förekommer bara i statliga företag.

Diskriminering av anställda i decentraliserad förvaltning

Anställda i decentraliserad förvaltning (städer, regioner och sektorer) är oorganiserade och saknar föreningsfrihet och förhandlingsrätt. De befinner sig nederst i statsförvaltningens hierarki och utgör, i praktiken, en underkategori bland statstjänstemännen.

Protester förtrycks

Vissa fackliga organisationers protester, oftast mot låga eller inte utbetalda löner, har ibland förtryckts med kraft.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Kriget drabbade främst provinsen Norra Kivu under år 2004. Regeringen, som lett landet alltsedan det globala och omfattande avtalet i Pretoria (2002) har inte på långa vägar gjort slut på striderna i den regionen. Kriget har lett till massiv utvandring av delar av befolkningen, ekonomin och samhällets infrastruktur har raserats och det råder ett allmänt klimat av osäkerhet och anspänning.

OCPT – rätt till kollektiva förhandlingar ignoreras

Anställda vid det statliga postverket (Office Congolais des Postes et Télécommunications, OCPT) genomförde en rad strejker i augusti och krävde att få ut inestående löner (56 månader, vid den tiden) och att staten skulle betala sin skuld till posten (på runt 258 miljoner US-dollar). De protesterade också mot att COPIREP (en kommitté med uppdrag att omstrukturera statliga företag) begärt att de skulle acceptera att sluta frivilligt, utan att ha samarbetat med facket för de åtgärderna. Regeringen struntade fullkomligt i organisationernas krav i september och skapade en ny struktur, myndigheten för reglering av post- och telekommunikationssektorerna (Autorité de Régulation de la Poste et des Télécommunications du Congo, ARPTC), för att kunna fortsätta ta in skatterna som de genererade och samtidigt lämna personalfrågorna åt sidan.

OCPT – facklig ledare gripes

Generalsekreteraren för SAPTT greps och satt i fängelse en vecka, anklagad för att ha angripit OCPT:s generaldirektör.

OCPT – dödshot och mordförsök

Den 29 september undkom Guy Kuku, generalsekreterare för CDT:s förbund för kommunikationssektorn, med nöd och näppe ett mordförsök som han utsattes för på post-, telefon- och teleministerns kontor. Han hade gått dit för förhandlingar med regeringen. Det var ministerns biträdande direktör som beordrade en av sina livvakter att "ta hand om" honom. Mannen hade ett gevär men stoppades lyckligtvis precis när han skulle skjuta. Löntagarna hade vid flera tillfällen varnat organisationen för dödshot som utfärdats mot flera av ledarna.

Domare trakasserade på grund av fackligt arbete

Den 3 december förbjöd ett dekret från Justitieministeriet Nsambayi Mutenda Lukusa och Anne-Marie Tsasa Mbuzi, ordförande respektive generalsekreterare för den oberoende centralorganisationen Syndicat Autonome du Congo (SYNAMAC), att utöva sitt yrke. Organisationens kontor har varit låst sedan den 23 december, på regeringens order.

GECAMINES – brott mot kollektivavtal

År 2004 tvingades landets största gruvbolag avskeda ytterligare 10 625 anställda. År 1980 hade det 40 000 anställda. Villkoren om avgångsvederlag som förhandlats fram mellan arbetsgivaren (staten) och de fackliga organisationerna respekterades inte. De som förlorade sina jobb på grund av att företaget vanskötts fick mycket små klumpsummor i stället för de summor de hade rätt till och som räknats fram enligt kollektivavtalet.

BB i Kingasani vägrar teckna kollektivavtal

För mer än ett år sedan lämnade fackföreningen in ett förslag till kollektivavtal för detta sjukhus, som drivs av katolska nunnor. Under hela år 2004 har ledningen hittat på alla möjliga anledningar för att slippa förhandla med organisationen.

Kollektivavtal ignoreras och fackliga organisationer avvisas

I Matadi, provinsen Nedre Kongo, lyckades anställda i flera affärer och företag som drivs av utländska arbetsgivare den 9 januari teckna kollektivavtal med CDT:s hjälp. Avtalet tillämpades emellertid inte i praktiken och arbetsgivarna fortsatta att underbetala sina anställda och vägrade acceptera fackföreningar. Ledningarna för företagen har till och med bett arbetsinspektionen hjälpa dem att göra sig av med CDT på företagen genom att få de anställda att inte gå med i facket.

Förflyttningar, övertalighet och återanställning av fackligt ombud

I april flyttade det statliga företaget COHYDRO i Kinshasa ett fackligt ombud från CDT, Shada Matuti, till Kindu utan att följa lagstadgade procedurer. I oktober kallades han plötsligt tillbaka till Kinshasa för att inställa sig inför en disciplincommitté med anledning av klagomål som rörde den tid då han hade sitt tidigare arbete. Han anklagades för att ha vanskött sitt arbete och avskedades godtyckligt i november. Med stöd från sin fackliga organisation blev han senare återanställd av företaget. Flera andra fackliga ombud på COHYDRO har omplacerats.

Fackligt ombud sparkat

På TRM-företaget sparkade ledningen fackföreningsmedlemmen Mr. Kunzika i augusti, för påstådd olydnad och användning av vulgärt språk. Ledningen ville göra sig av med ett fackligt ombud som försökte se till att man följde kollektivavtalet och att löntagarnas villkor förbättrades, genom att kräva inspektioner av företagets verkstäder och garage.

Förflyttning och avskedande av fackligt aktiv

På företaget NEW PROTECTION tillämpas fortfarande inte ett kollektivavtal som förhandlades fram och undertecknades år 2000. Dessutom anställer detta stora vaktbolag en personalkategori som kallas P4 och som har lägre löner. Två fackliga ombud, Bwabwa Ntumba och Nakahosa,

som upprepade gånger begärt att ledningen ska följa kollektivavtalet och avskaffa P4-systemet, gavs ”teknisk ledighet” och sparkades sedan år 2004. Två andra ombud flyttades till arbetsplatser långt från Kinshasa.

Lärare får inte välja facklig organisation

På skolorna i stiftet Idiofa, som drivs av katolska kyrkan, får lärarna inte välja medlemskap i någon annan organisation än det nationella förbundet för lärare i katolska skolor (Syndicat National des Enseignants des Ecoles Catholiques, SYNECAT), som i realiteten är en förening snarare än en facklig organisation. I staden Kikwit, likaså i Idiofaregionen, förbjöd samordnarna för vissa protestantiska skolor, som de inom samfundet för fristående baptist- och evangeliska skolor (Communauté des Eglises Baptistes Indépendantes et Evangéliques, CEBIE) lärarna att ansluta sig till CDT.

DJIBOUTI

FOLKMÄNGD: 712,000

HUVUDSTAD: Djibouti

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105

Oberoende fackligt aktiva har levt i ett klimat av rädsla och osäkerhet som kännetecknats av att de utestängts från arbetsmarknaden, berövats sina löner och gripits på falska anklagelser. Den nya arbetsmarknadslagen som regeringen på egen hand håller på att utarbeta, kommer troligen att göra det ännu svårare för dem att bedriva sin verksamhet.

LAGSTIFTNINGEN

Utkastet till ny arbetsmarknadslagstiftning, som antogs av ministrarna år 2004, måste fortfarande godkännas av parlamentet. Om det godkänns där kommer lagarna att träda i kraft år 2005 och utgöra ett allvarligt bakslag ur sociala aspekter, jämfört med den tidigare lagstiftningen från den 15 december 1952. Den nya texten urholkar grundläggande rättigheter som lagts fast av ILO, i synnerhet föreningsfriheten, rätten till kollektiva förhandlingar och rätten att organisera löntagare.

Regeringstillstånd krävs

Den nuvarande lagen erkänner löntagarnas rätt att organisera sig, men med begränsningar. En fackförening kan bara bildas efter tillstånd från regeringen och endast landets medborgare får inneha förtroendeposter. Enligt det nya förslaget kommer det att krävas tillstånd för bildande av fackföreningar från inrikes- och arbetsmarknadsministerierna, arbetsinspektionen, Justitieministeriet och Allmänna åklagarämbetet. Skulle något av ministerierna kräva att organisationen ska upplösas, kan allmänna åklagaren ge order om det med ett enkelt förvaltningsbeslut.

Begränsad strejkrätt i offentlig verksamhet

Strejkrätten är också erkänd, men begränsad även den. Myndigheterna har vida befogenheter att tvångsinkalla statstjänstemän som strejkar och fackliga organisationer som planerar en strejk måste underrätta Inrikesministeriet om det 48 timmar i förväg.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fackliga rättigheter respekteras i praktiken inte alls. Facklig verksamhet har vid flera tillfällen förtryckts, ända sedan regeringen år 1995 sparkade nio ledare för centralorganisationerna UDT (ansluten till FFI) och UGTD. Det skedde som vedergällning för en proteststrejk mot strukturanpassningsåtgärder. Efter det har de flesta av organisationernas medlemmar inte längre fått ut sina löner – flera har faktiskt utvandrat – och regeringen har aktivt stött fackliga grupperingar som inte är representativa. Vid upprepade tillfällen har regeringen lovat att situationen skulle förbättras och att man skulle låta både UDT och UGTD hålla kongresser, men hittills har inget hänt.

Regeringen försöker stoppa allt som rör oberoende facklig verksamhet. Fackliga ledare har utsatts för ständiga trakasserier och avskedats och protestdemonstrationer har slagits ner med polisivåld. Regeringen har ignorerat upprepade förslag till dialog och förlikning och ständigt svikit sina löften om att fullt ut tillämpa ILO:s rekommendationer om facklig frihet. Beslutet år 2004 om att bilda en trepartsorganisation för att diskutera den nya arbetsmarknadslagstiftning fick regeringen att snabbt driva igenom texten i ministerrådet.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Regeringens inställning till UDT och UGTD under året har kännetecknats av trakasserier, hotelser och vägran att delta i reellt samråd och förhandlingar med demokratiskt valda fackliga ledare.

Diskriminering på grund av facklig verksamhet

I januari 2004 förflyttades Abdoukalek Waberi Ouffaneh, generalsekreterare i fackföreningen för anställda i offentliga byggnadsarbeten (Syndicat du Personnel du Bâtiment et des Travaux Publics, SP-BTP), till andra arbetsuppgifter på styrelsen för utbildning, kommunikation och dokumentation (DFDC) i bostads-, miljö- och statsplaneringsministeriet (MHUEAT). MHUEAT hävdade att Abdoukalek Waberi Ouffaneh flyttades på grund av hans tekniska expertkunskaper. Eftersom han inte har några speciella kunskaper om elektricitet i byggnader, var det uppenbart att åtgärden var disciplinär. Vid förflyttningen inställdes också utbetalningen av hans lön.

Osakliga avskedanden

I februari och mars 2004 avskedades två fackliga ombud för fackföreningen för anställda på de franska styrkornas hotell i Djibouti (Syndicat du Personnel de l'Hôtellerie des Forces Françaises stationnées à Djibouti, SPH-FFDJ) av "ekonomiska skäl". Avskedandena av Abdi Moussa Ahmed, samordningssekreterare, och Abdi Bileh Darar, personalens ombudsman, skedde sedan tre andra fackföreningsmedlemmar avskedats år 2003 av samma anledning. I realiteten handlade det om straff för att de arbetat fackligt. Företaget hade inte förklarats konkursmässigt och ledningen hade inte vidtagit några av de åtgärder som krävs i sådana fall och hade inte avskedat några andra än dessa fackföreningsmedlemmar.

Regeringen försöker manipulera möte med ILO

Den 13 maj skulle ett möte hållas på Ministeriet för sysselsättning och nationell solidaritet, mellan två ILO-experter och representanter för UDT och UGTD. Klockan 11 på morgonen fick några som utgav sig för att vara UGTD-medlemmar och fyra UDT-representanter, som redan befann sig i rummet, sällskap av ministrarnas rådgivande och ministeriets tillförordnade generalsekreterare, Ali Yacoub. Ali Yacoub beordrade med hot i rösterna UDT-medlemmarna att lämna lokalen. Mohamed Ahmed Mohamed, Mohamed Ahmed Abdillahi, Farah Abdillahi Miguil och Souleiman Ahmed Mohamed vägrade acceptera provokationen, men det hjälpte inte. Just när de två ILO-experterna, Telou Keneado och Ngandu Mukendi, anlände gav ministeriets representanter sex beväpnade poliser order om att kasta ut UDT-delegaterna. ILO beslutade ställa in mötet.

Regeringens manipulationer fortsätter

Under året har UDT också fått veta att fyra brev med fyra olika namnteckningar skickats till ILO på UDT:s vägnar.

Försök att skapa oro i hamnarbetarfackförening

Ledningen för Djiboutis hamn hindrade hamnarbetarfackföreningen (Syndicat du Personnel du Port, SPP) från att genomföra val av personalrepresentanter. SPP är den mest representativa organisationen i hamnen. Ledningen har också kritiserat systemet för betalning av medlemsavgifter, trots att det godkänns av SPP:s 800 medlemmar.

Ständiga trakasserier

Cher Hared Hassan, UDT internationella sekreterare och generalsekreterare för postanställdas förbund, SP, har nu i fem år drabbats av ständiga trakasserier. Han fick år 1999 meddelande om att han lön skulle hållas inne därför att han "vägrat samarbeta" och år 2002 kom ett annat meddelande om att han suspenderats från sitt arbete. I april 2004 fick han reda på att han strukits helt från företagets personalförteckning, efter det att hans akt "försvunnit" från personalavdelningen.

Fackföreningsmedlem avskedad för falska anklagelser

I juli 2004 sparkades Ahmed Mohamed Djilani, biträdande kassör i fackföreningen för sjöfarts- och transitanställda (Syndicat du Personnel du Maritime and Transit Service, SP-MTS, anslutet till UDT) under förevändning att han stulit några säckar spannmål. När han begärde att få se bevis till stöd för anklagelserna kunde ledningen inte presentera några. Ahmed Mohamed Djilani påpekade också att inga anmälningar gjorts till polisen. Avskedandet var helt klart ett försök att straffa honom för hans fackliga arbete.

EGYPTEN

FOLKMÄNGD: 73,4 milj.

HUVUDSTAD: Kairo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Regeringen försöker fortfarande kontrollera de fackliga organisationerna genom att tvinga alla att ansluta sig till ETUF, som regeringen har ett nära samröre med. Polis och militär ingrep med kraftigt våld mot lagliga strejker, möten och till och med 1:a majdemonstrationer.

LAGSTIFTNINGEN

Fackliga organisationer förbjuda att bedriva politisk verksamhet

Föreskrifterna i lagen om civila organisationer och institutioner förbjuder nationella grupper som registrerats som civila organisationer, inklusive fackliga organisationer, att ägna sig åt politisk verksamhet. Förbudet strider mot principerna för fackföreningsfrihet.

En enda centralorganisation

Löntagarna får bilda fackföreningar förutsatt att 50 anställda på ett företag vill det. Den begränsningen kan förhindra organisering och är därför en begränsning av föreningsfriheten. "Höga tjänstemän" i statsförvaltningen och den offentliga sektorn får inte organisera sig. Föreningsfriheten begränsas ytterligare av kravet på att fackliga organisationer måste ansluta sig till den enda erkända centralorganisationen, Egyptian Trade Union Federation (ETUF), som är nära knuten till regeringspartiet. ETUF har makt att kontrollera nomineringar och val till fackliga förtroendeuppdrag.

Lagen anger hur stor fackföreningarnas medlemsavgifter till förbund ska vara och hur mycket förbunden i sin tur ska betala till centralorga-

nisationen. ETUF har rätt att kontrollera alla fackliga organisationers ekonomi.

En lag från år 1993, kallad "lagen om garantier för demokrati" och som rör yrkesförbund reglerar genomförandet av val i sådana organisationer och likaså krav för beslutsfattande, mandatperioder och valprocedurer.

Kollektiva förhandlingar begränsade

Det finns mycket litet utrymme för kollektivavtalsförhandlingar i den privata sektorn. Företagen måste uppfylla normer som regeringen fastställt, i synnerhet ifråga om minimilön, socialförsäkringar och allmänna helgdagar.

Enligt 2003 års lag, är kollektivavtal bara giltiga om de uppfyller kraven i lagen om den allmänna ordningen eller allmänna etiska krav. ILO:s expertkommitté har begärt en definition av "allmänna etiska krav".

Ny samrådsmekanism – de fackliga organisationerna väntar ännu

Lagen anger att ett samrådsorgan för arbetsmarknaden (Labour Consultative Council, LCC) ska bildas med representanter för regeringen, arbetsgivarna och löntagarnas organisationer, för att ta upp problem och se över lokal och internationell arbetsmarknadslagstiftning. LCC ska fastställa minimilöner i överensstämmelse med levnadsstandarden i Egypten och årliga levnadskostnadsindex för att lönerna ska följa inflationen. Under året tillsattes emellertid bara en LCC-medlem och inga sammanträden hölls.

Fackens möjligheter att strejka fortfarande obefintlig

En begränsad form av strejk är tillåten, men bara efter långdragna förhandlingar, och de fackliga organisationerna måste varsla minst tio dagar i förväg. Fackliga organisationer på "icke-strategiska" inrättningar får strejka, men premiärministern avgör vilka dessa inrättningar är. Medlemmar av fackliga styrelser kan avsättas om deras organisation strejkat eller vid frånvaro från arbetsplatserna i den offentliga sektorn. Strejker får inte förekomma när medling eller förlikning pågår och ETUF har befogenhet att godkänna organisering av strejker.

Lag om särskilda ekonomiska zoner

Lagen om särskilda ekonomiska zoner år 2002 har lagt den rättsliga grunden till frizoner för export. De nya reglerna i dessa zoner är mer flexibla, så att anställningskontrakt kan skräddarsys efter företagets behov, samtidigt som de ska följa de allmänna bestämmelserna i arbetsmarknadslagen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ministern för arbetskraft och migration bevakar och kontrollerar kollektiva förhandlingar och avtal. Regeringen fastställer löner, förmåner och arbetsbeskrivningar i den offentliga sektorn och för statstjänstemän.

I den privata sektorn saknar arbetsgivarna intresse för kollektiva förhandlingar och respekterar inte ens regeringens krav på minimilön, socialförsäkringar och annat.

Regeringskontroll av många yrkesförbund

Sedan mitten av 1990-talet, när kandidater från oppositionspartier vann fackliga styrelseval, har regeringen infört rättslig kontroll av många organisationer som representerar yrkesgrupper som läkare, ingenjörer, advokater och apotekare.

Många oegentligheter i fackliga val

Centre for Trade Union and Workers Services (CTUWS) rapporterar många oegentligheter vid fackliga val, inklusive vägran att överlämna intyg om fackligt medlemskap, borttagande av kandidaters namn från listor, hot mot fackligt aktiva och tvång för att löntagarna ska riva sönder kandidaternas handlingar för att hindra att en styrelse bildas.

Särskilda ekonomiska zoner

De privata arbetsgivarna i de särskilda ekonomiska zonerna har nästan ingen respekt för löntagarnas rättigheter. De flesta löntagarna i zonen Tenth of Ramadan City tvingas skriva på uppsägningar innan de börjar arbeta, så att de kan avskedas när det passar arbetsgivaren. Arbetsvillkoren är urusla, arbetstiden lång, lönerna låga och arbetarskyddet närmast obefintligt. Det är emellertid svårt för fackligt aktiva att göra något åt det, med tanke på restriktionerna för kollektiva förhandlingar och strejkförbudet.

Omfattande facklig verksamhet förekom under år 2004, trots de kraftiga begränsningarna för oberoende organisationer och strejker.

KRÄNKNINGAR ÅR 2004

Trupper hindrar ingenjörers protest mot begränsning av organisationsrätt

Militär i tusentals omringade ingenjörsfackets byggnad den 19 mars, när det försökte genomföra en konferens för att diskutera begränsningarna som regeringen ålagt organisationen. En grupp som kallade sig "Ingenjörer mot tillsyn" hade organiserat en konferens hos förbundet för att diskutera regeringens beslut år 1995 att införa "rättslig tillsyn (en form av regeringskontroll) över dem. Ingenjörerna tvingades flytta konferensen till advokatförbundets byggnad.

1:a majfirande skingrat

Säkerhetsstyrkor skingrade en fredlig demonstration som arrangerats av fackliga organisationer och andra i det civila samhället den 1 maj.

Tillfarterna till Tahrirtorget, där mötet skulle hållas blockerades och enligt den egyptiska organisationen för mänskliga rättigheter (EOHR), tvingades människorna skingra sig. Några misshandlades och hölls gripna en kort tid.

Vedergällning för strejk

Chefer på Aura-Egypt Asbestos Works höll inne 25 anställdas löner därför att de genomfört en femdagars strejk den 6 maj i protest mot att lönerna för april inte betalats ut och mot det dåliga arbetarskyddet. Den 16 juni gick fabriken ägare slutligen med på att betala ut alla löner, inklusive avdragen för strejken, och genomföra förbättringar av arbetarskyddet.

Regeringen stängde Aura-Egypt-fabriken år 2002 på grund av det dåliga arbetarskyddet, men den öppnades igen sju månader senare, utan att några av de förbättringar som krävts blivit genomförda. CTUWS säger att 46 av de 90 anställda nu drabbats av cancer på grund av att de exponerats för asbest.

Polis belägrar strejkande arbetare i fosfatgruva

Den 28 oktober belägrade polisen fosfatgruvorna Abou Tartour Phosphate Mines i den egyptiska öknens västra del och hotade stänga av ventilationsfläktarna för att tvinga de strejkande tillbaka till arbetet.

Polisen ingrep mot en strejk som börjat den 26 oktober i protest mot villkoren i gruvorna. Av de 1 200 arbetarna var 800 tillfälligt anställda utan anställningstrygghet och företaget hade också dragit in deras rätt till förfriskningar och vägrat respektera överenskommelsen om vinstdelning. Dessutom klagade de anställda på administrativa oegentligheter och misshandel från ledningens sida.

EKVATORIALGUINEA

FOLKMÄNGD: 507,000

HUVUDSTAD: Malabo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Inga förändringar skedde i Ekvatorialguinea. Regeringen har ratificerat alla ILO:s grundläggande konventioner, men fortsätter i praktiken att vägra respektera fackliga rättigheter. Den reser hinder för dem som försöker organisera sig och kämpa för sina rättigheter.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet möter hinder

Författningen ger rätt att bilda fackliga organisationer. Enligt 1992 års lag om fackföreningar måste emellertid en organisation ha minst 50 medlemmar från samma arbetsplats och geografiska område för att bli registrerad, vilket effektivt hindrar organisering.

Det finns strejk- och kollektiv förhandlingsrätt, men inga föreskrifter som skyddar löntagarna mot diskriminerande åtgärder.

Regeringen ratificerade flera av ILO:s grundläggande konventioner år 2001, inklusive nr 87 och 98, men har fortfarande inte gjort motsvarande ändringar av lagstiftningen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Diktaturen i Ekvatorialguinea är så absolut, att det saknas reellt utrymme för att fackliga organisationer ska kunna utnyttja sina rättigheter.

Organisation nekas erkännande

Trots lagstiftningen erkänner regeringen inte "oberoende" fackliga organisationer. Myndigheterna vägrade registrera centralorganisationen Unión Sindical de Trabajadores (UST) som därför inte kan agera öppet. Man vägrade också legalisera Sindicato Independiente de Servicios (SIS) i den offentliga sektorn. Trots att den uppfyllt alla krav för registrering godtog regeringen inte ordet "Independiente" (oberoende) i organisationsnamnet.

När löntagare försöker bilda fackföreningar får de hembesök av polisen som hotar dem.

Hinder för facklig organisering

Även om lagstiftningen tillåter förenings- och förhandlingsrätt, reser regeringen praktiska hinder för grupper som försöker organisera sig. Regeringen och arbetsgivarna fastställer lönerna utan att föra någon egentlig dialog med löntagarna. Det har inte funnits några tecken på förhandlingar, men Arbetsmarknadsministeriet medlar ibland i arbetsmarknadskonflikter.

Hälsovådliga arbetsplatser – protesterande riskerar avsked

Arbetsmarknadslagstiftningen förskriver att anställda ska skyddas mot hälsorisker, men de som protesterar mot farliga arbetsvillkor riskerar att förlora jobbet.

ELFENBENSKUSTEN

FOLKMÄNGD: 16,9 milj.

HUVUDSTAD: Yamoussoukro

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Avsaknaden av föreskrifter som hindrar arbetsgivare från att diskriminera fackföreningsmedlemmar och aktiva medför, i praktiken, kränkningar. En arbetsgivare vägrade erkänna de anställdas fackförening och administrativa statstjänstemän diskriminerades för sitt fackliga arbete.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen från den 23 juli 2000 garanterar föreningsfrihet och strejkrätt både i offentlig och privat sektor.

Arbetsmarknadslagstiftningen ger löntagare, utövare av fria yrken och egenanställda, som inte har anställd personal, rätt att bilda och gå med i fackföreningar. Undantag gäller bara för militär och polis, vilket inte strider mot internationella arbetslivsnormer. Arbetsgivare är förbjudna att utöva påtryckningar för eller emot en fackförening. Enbart landets medborgare, medborgare i länder som man tecknat ömsesidiga avtal om fackliga organisationer och löntagarskydd med samt utlänningar som varit lagligen bosatta i landet i minst tre år får utöva administrativa och ledande funktioner i en fackförening. Fackliga organisationer får bilda "organisationer under vilka benämningar som helst".

Strejkrätt – begränsningar

Strejker är förbjudna så länge man inte slutfört en komplicerad medlingsprocedur och innan en sex dagars varselperiod löpt ut. Landets president får emellertid överlämna konflikten till skiljedom om han anser att en strejk skulle kunna hota den allmänna ordningen eller intresset. Det kan ske exempelvis när "strejken påverkar oundgänglig verksamhet som, om den avbryts, skulle hota hela eller delar av befolkningens liv, hälsa och säkerhet" och i händelse av "akut nationell kris". Arbetsmarknadslagstiftningen innehåller ingen förteckning över verksamhet som anses oundgänglig.

Strejkrätt gäller också i offentlig sektor, men också där med krav på sex dagars strejkvarsel. Periodvisa eller rullande strejker är förbjudna och ett minimum av verksamhet måste tillhandahållas under strejk, i synnerhet på allmänna sjukhus.

Kollektiva förhandlingar

Alla löntagare utom militär och polis har rätt att förhandla kollektivt. ILO har noterat att arbetsmarknadslagstiftningen inte innehåller tillräckliga sanktioner för att hindra arbetsgivarna från att vidta motåtgärder mot fackliga aktiva som bedriver facklig verksamhet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

I praktiken är bara en liten andel av arbetskraften organiserad. Det pågående inbördeskriget urholkar utan tvivel alla fackliga organisationers försök att utnyttja sina rättigheter att organisera löntagare och genomföra kollektiva förhandlingar. Kollektivavtal har slutits i de flesta större företag och offentliga organ, men de tillämpas inte konsekvent över hela landet, beroende på de nuvarande oroligheterna.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Kontexten

Alltsedan det väpnade upproret i september 2002 har landet befunnit sig i ett tillstånd av våldsamt kaos. I mars 2004 blev en protestmarsch som oppositionen arrangerat förtryckt med blodspillan som följd.

Bildande av fackförening stoppat

Den lokala ledningen för offshore-företaget Prosafe Production Pte Ltd. vägrade erkänna SYMICOM ("Syndicat des Marins Ivoiriens au Commerce") den sjömansfackförening som de anställda valt att ansluta sig till.

Kontorister förflyttade på grund av facklig verksamhet

Det nationella förbundet för kontorsanställda (Clerical Workers Union, UNAG-CI) genomförde en sittstrejk den 7 december 2004, framför Ministeriet för statsanställning och sysselsättning. Ordföranden för UNAG-CI, Roger Dakoury, kritiserade den godtyckliga förflyttningen av viss kontorspersonal som tillhörde förbundet. Han hävdade att förflyttningarna syftade till att slå ut organisationens ledning. Efter protestaktionen beslöt regeringens talesman att man skulle se över de omtvistade ärendena.

ETIOPIEN

FOLKMÄNGD: 72,4 milj.

HUVUDSTAD: Addis Abeba

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Lagstiftningen för fackliga organisationer förefaller vara utformad för att göra det svårt för dem att strejka och förhandla fritt. Lagen har emellertid breddats för att tillåta fler statstjänstemän att förhandla. Lärarna i Ethiopian Teachers Association trakas-

seras fortfarande, i synnerhet de som tillhör grupperna Oromo och Agnuwak.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten begränsad

Enligt författningen har de flesta löntagare rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar. 1993 års arbetslivsförordning utesluter emellertid uttryckligen lärare, journalister och statstjänare, som bara kan tillhöra "föreningar". Förordningen ändrades år 2003 för att tillåta flera olika fackföreningar på samma företag. För att bilda en fackförening krävs minst tio medlemmar. Arbetsmarknadsministeriet har inte längre makt att upphäva en organisations registrering, eftersom ny lagstiftning antagits som innebär att det bara är domstolarna som kan upphäva organisationer.

Lagen förbjuder arbetsgivarna att diskriminera anställda som är med i facket och organisationer.

Begränsad förhandlings- och strejkrätt

Lagen som rör organisering av strejker är mycket knepig. Fackliga organisationer kan upplösas om de genomför strejker som är förbjudna enligt arbetslivsförordningen och en strejk måste ha stöd av majoriteten av de berörda löntagarna. Organisationen måste varsla regeringen tio dagar i förväg och underrätta den om anledningen till strejken. Förhandlingar förs av en medlare som regeringen tillsätter, och de hålls hos styrelsen för arbetslivsfrågor. Om styrelsen redan behandlar ärendet, krävs 30 dagars varsel innan strejken får hållas. De flesta statstjänstemän är förbjudna att förhandla om bättre löner och arbetsvillkor.

Snävare definition av "oumbärlig verksamhet"

Strejker inom oumbärlig verksamhet är förbjudna, även om 2003 års ändring av arbetslivsförordningen snävat in definitionen av sådan verksamhet och givit järnvägsarbetare i interurbana transporter, bank- och postanställda strejkrätt. Strejker är dock fortfarande förbjudna i flygtransporter, stadsbussbolag och på bensinstationer.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringsinblandning

Regeringen ingriper utan öppet i fackliga angelägenheter inom alla sektorer. Många fackliga ledare har avsatts från sina poster och/eller tvingats lämna landet, medan andra kastats i fängelse.

Antifacklig diskriminering

Trots lagstadgat skydd, blir fackligt aktiva i praktiken ofta sparkade och diskriminerade och det tar flera år att behandla olagliga avskedanden på grund av anhopningen av ärenden i domstolarna. Även om lagstiftningen förbjuder arbetsgivare att tillgripa vedergällning mot strejkande, tvivlar fackliga ledare på att regeringen skulle upprätthålla det skyddet.

Etiopiska lärarförbundet

Regeringen begränsar lärarnas fackliga rättigheter. Lärarförbundet (ETA) har varit särskilt utsatt för trakasserier och många av dess ledare har förföljts alltsedan arbetslivsförordningen infördes år 1993. Regeringen hjälpte utbrytargrupper att bilda "Nya ETA", som har närmare koppling till regeringen, och skickade ETA-fackföreningars medlemsavgifter till den. ETA:s ordförande Taye Woldesmiat, som dömdes till 15 års fängelse för konspiration för att störta regeringen år 1996, släpptes i maj 2002 efter att ha avtjänat fem år.

Ett domstolsbeslut i november 2003 om att det autentiska ETA skall erkännas har fortfarande inte tillämpats.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

ETA trakasseras fortfarande

Det etiopiska lärarförbundet trakasseras fortfarande av myndigheterna. Regeringen beslagtogs och förseglade förbundskontoret den 30 januari 2004, fryste förbundets bankkonton och hindrade det från att ta in medlemsavgifter.

Även medlemmarna trakasseras, hotas och kastas i fängelse, i vissa fall för flera år utan att åtalas. De utreds ständigt, eller sparkas. Under året intensifierades kränkningarna av de mänskliga rättigheterna för lärare och studenter från språkgrupperna Agnuwak och Oromo och hundratals lärare från de regionerna sparkades.

Avtal om lärarnas löner respekteras inte

ETA-medlemmar uppger att regeringen inte betalut lönehöjningen enligt ett avtal från år 2002. Lärare i statliga skolor har vanligen rätt till lönehöjning vart annat år. I regionerna Amhara och Oromia suspenderades höjningar för 80 000 lärare.

GABON

FOLKMÄNGD: 1,3 milj.

HUVUDSTAD: Libreville

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 182

Det blev ingen repris av de hårdhänta metoder som använts att skingra strejkande under år 2003, delvis tack vare den treåriga "sociala borgfred" som utlystes i september det året. De fackliga organisationerna varnade emellertid för att regeringen och arbetsgivarna inte uppfyllt sin del av uppgörelsen.

LAGSTIFTNINGEN

Rätt att gå med i facket

Alla löntagare har rätt att fritt bilda och ansluta sig till fackliga organisationer, men dessa måste registreras för att bli officiellt erkända. Fackliga organisationer och konfederation kan fritt ansluta sig till internationella organisationer och delta i deras verksamhet.

Strejkrätt – med begränsningar

Anställda i offentlig sektor får organisera sig och har strejkrätt under förutsättning att strejken inte hotar den allmänna säkerheten.

En strejk får inledas efter åtta dagers varsel, om medling misslyckats. Arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder regeringsingripanden mot strejkande som respekterar procedurerna för medling och strejkvarsel.

Fackliga organisationer diskrimineras

Lagen förbjuder inte uttryckligen diskriminering av fackliga organisationer. Domstolarna kan emellertid beordra arbetsgivare som befins skyldiga till diskriminering att kompensera de anställda som berörts.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

En stor andel av löntagare i den privata sektorn är organiserade, men fackligt aktiva i både offentlig och privat sektor blir ofta diskriminerade. De trakasseras regelbundet, eller avskedas utan vidare.

År 2003, efter det att flera strejkorganisatörer avskedats och i synnerhet sedan strejkande skogsarbetare skingrats med våld, undertecknade de fackliga organisationerna, regeringen och arbetsgivarna en social borgfred och enades om att inga strejker skulle förekomma under en treårsperiod. Dessutom skapades en medlingskommitté med 35 ledamöter för att förhandla i händelse av konflikter. Många av de fackliga organisationerna var emellertid missnöjda med denna begränsning av de grundläggande rättigheterna och betraktade den som ett sätt att lugna Internationella valutafonden.

De fackliga organisationerna varnade för att den sociala borgfreden var hotad, eftersom varken regeringen eller arbetsgivarna höll sin del av överenskommelsen.

GAMBIA

FOLKMÄNGD: 1,5 milj.

HUVUDSTAD: Banjul

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Statstjänstemän saknar fackliga rättigheter. Privatanställda får organisera sig och strejka, men den tidskrävande procedur som krävs gör det svårt att strejka.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Landets arbetsmarknadslag ger anställda i privat sektor rätt att bilda föreningar, fackföreningar inräknade. Organisationerna måste registreras för att bli erkända, men hittills har inga registreringsansökningar avslagits.

Arbetsgivare får inte sparka eller avskeda medlemmar i registrerade fackföreningar för att de ägnar sig åt legal facklig verksamhet och regeringen har ingripit för att hjälpa anställda som sparkats eller diskriminerats.

Statstjänstemän nekas fackliga rättigheter

Enligt lagen får statstjänstemän inte organisera sig eller strejka. Samma begränsningar gäller armén och polisen, men det anses inte som en begränsning enligt internationella arbetslivsnormer.

Fackliga organisationer har förhandlingsrätt

Anställda i privat sektor får förhandla kollektivt. Det gemensamma rådet för arbetslivet (Joint Industrial Council Agreement, JIC), som består av

alla aktiva fackliga organisationer och deras arbetsgivare, ger vägledning för facklig verksamhet. Fackföreningsmedlemmarnas löner bestäms i kollektiva förhandlingar, medling eller överenskommelser som träffas mellan fack och ledning, under förutsättning att de ligger i linje med JIC:s riktlinjer. Det finns miniminormer för anställning, utbildning och arbetsvillkor och de får inte förbjuda fackligt medlemskap.

Lagar begränsar fackets strejkrätt

Fackliga organisationer måste skriftligt meddela arbetsmarknadsstyrelsen om sina planer minst 14 dagar i förväg (28 dagar inom oumbärlig verksamhet) innan de får inleda en stridsåtgärd. Domstolarna kan förbjuda strejker om en arbetsgivare vänder sig till dem och de finner att åtgärden är "politisk" eller strider mot en gemensamt avtalad procedur för konfliktlösning. Lagen förbjuder arbetsgivarna att tillgripa vedergällning mot strejkande som följer strejklagen.

Utländsk arbetskraft i privat sektor skyddas av arbetsmarknadslagen, så länge de har gällande arbetstillstånd. De har rätt att gå med i fackföreningar.

Frizoner

Anställda i frizonerna omfattas av arbetsmarknadslagstiftningen och de har samma rättigheter som anställda i landet i övrigt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Arbetslivslagen upprätthålls dåligt

Trots att arbetslivslagen ger privatanställda rätt att bilda fackföreningar och att strejka och skyddar dem mot vedergällning från arbetsgivarna, har lagen i praktiken inte tillämpats konsekvens på grund av brist på personal och otillräcklig utbildning.

De fackliga organisationerna saknar erfarenhet och organisering så de vänder sig ofta till regeringen för att få hjälp i förhandlingar. På grund av bestämmelserna som hindrar strejker och de fackliga organisationernas svaghet förekommer få strejker.

Stor informell sektor innebär skyddslösa löntagare

Över hälften av landets arbetskraft återfinns i den informella ekonomin. Dessa löntagare har inga sociala förmåner och det är svårt att hävda den lagstiftning som finns.

GHANA

FOLKMÄNGD: 21,4 milj.

HUVUDSTAD: Accra

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-182

Förhållandena har förbättrats i största allmänhet. Arbetsmarknadslagen från år 2003 avskaffade restriktionerna för organisering, även om en del arbetsgivare fortfarande motsätter sig facklig verksamhet. En plastfabrik som ägdes av kineser degraderade och avskedade fackligt aktiva.

LAGSTIFTNINGEN

Rättigheter skyddade

Den nya arbetsmarknadslagen som antogs år 2003 avskaffade begränsningar för facklig organisering och anpassade lagen i överensstämmelse med ILO:s konvention nr 87. Löntagarna får nu fritt välja vilken organisation de ska ansluta sig till och organisationerna behöver inte längre regeringens godkännande för att bli registrerade. Enligt den nya lagen är det bara anställda i de väpnade styrkorna, hos polisen och i fängvården och säkerhets- och underrättelseorganen som anges i lagen om säkerhet och underrättelsetjänst från år 1966 som inte får organisera sig och därmed inte heller kan förhandla. Undantaget för de väpnade styrkorna och polisen är inte ett brott mot internationella arbetslivsnormer (även om de undantagna bör definieras restriktivt), men personal i den övriga verksamheten bör inte nekas fackliga rättigheter.

Lagstiftningen innehåller ingen tidsbegränsning för kollektivavtals giltighet. Antifacklig diskriminering är förbjuden i lag och arbetsgivare som befinns skyldiga till det kan tvingas återanställa personal som avskedats på fackliga grunder.

Strejkrätt

Enligt den nya arbetsmarknadslagen ska fackliga organisationer begära medling innan de går i strejk, men medlingen är inte tvingande. Om parterna antingen inte kan enas om att överlämna konflikten till frivillig medling eller skiljedom, kan organisationen utlysa strejk efter sju dagars varsel. Sådana krav godtas i internationella arbetslivsnormer.

En ny arbetslivskommission har skapats, som har befogenhet att utse medlare.

Frizoner

Enligt den nya arbetsmarknadslagen är fackföreningsmedlemmar och ledare skyddade mot diskriminering om de organiserar sig inom zonerna.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Antifacklig diskriminering

De fackliga organisationer meddelar att många företag i praktiken ägnar sig åt antifacklig diskriminering och att myndigheterna inte sätter stopp för det. Många arbetsgivare är speciellt motvilliga mot att personal på högre poster organiserar sig.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Ghana är fortfarande stabilt. President John Kufuor omvaldes för en andra mandatperiod i december 2004, i vad som erkändes som ett välorganiserat och ordnat val.

Fackliga ledare trakasserade

Fackliga ledare på den kinesiskägda plastfabriken Shifta Plast blev trakasserade, degraderade eller avskedade när de försökte överlämna löntagarnas klagomål på dåliga arbetsvillkor. Anställda som rapporterade om dålig behandling anfölls. Den dåliga behandlingen omfattade regelbunden inläsning i den dåligt ventilerade verkstaden under arbetstid. Vid minst två tillfällen blev en anställd slagen. En chef bekräftade inläsningarna men sade att "arbetarna kunde alltid skrika för att uppmärksammas och få dörren upplåst om brand utbröt".

En arbetsledare, Nana Frimpong, sparkades för att hon organiserat en strejk mot systemet att omplacera anställda till uppgifter de inte hade kunskaper för att utföra. Systemet gjorde det enkelt för ledningen att avskeda anställda med motiveringen att de misskötte sitt arbete.

GUINEA BISSAU

FOLKMÄNGD: 1,5 milj.

HUVUDSTAD: Bissau

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-105-111

Enligt författning finns ingen rätt till kollektiva förhandlingar. I stället förekommer samråd i ett trepartssammansatt nationell råd, och det har inte varit tillfredsställande.

LAGSTIFTNINGEN

Frihet att bilda och ansluta sig till oberoende fackföreningar

Alla löntagare har frihet att bilda och ansluta sig till oberoende fackliga organisationer. Regeringen registrerar alla fackföreningar. De har frihet att ansluta sig till nationella konfederationer och internationella fackliga organ.

Ingen rätt att förhandla kollektivt

Författningen ger ingen rätt till kollektiva förhandlingar. I stället sker förhandlingar i det trepartssammansatta nationella rådet (National Council for Social Consultation) som behandlar löner och arbetsmarknadslagstiftningen. Lönerna fastställs i regel genom bilaterala förhandlingar mellan anställda och arbetsgivare.

Strejkrätt

Löntagarna har strejkrätt och lagstadgat skydd mot vedergällning på grund av strejk. Strejker måste varslas i förväg.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trakasserade efter strejk

Trots det lagstadgade skyddet har regeringen konsekvent trakasserat ledningen för centralorganisationen União Nacional Dos Trabalhadores Da Guiné (UNTG) för att den utlyst lagliga strejker.

Inga löneförhandlingar

En av de största orsakerna till fackliga protester har varit att överläggningar om löner som inte betalats ut ständigt brutit samman. Detta visar att det nationella rådet inte kunde förhandla på ett effektivt sätt. År 2004 genomfördes otaliga strejker bland statstjänstemän i protest mot dåliga arbetsvillkor och löner som inte betalats ut på flera månader, eller till och med år.

GUINEA

FOLKMÄNGD: 8,6 milj.

HUVUDSTAD: Conakry

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Det råder förbud för strejker i oundgänglig verksamhet och den definieras mycket brett. Löntagare som varit anställda vid järnvägen greps för att de deltog i en kollektiv protest.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Enligt arbetsmarknadslagen har alla löntagare, utom militär och paramilitär personal rätt att bilda och gå med i fackföreningar.

Begränsningar för strejk

Löntagarna har strejkrätt, men måste varsla tio dagar i förväg och arbetsgivarna kan tvinga dem till bindande medling.

Strejker i oundgänglig verksamhet är förbjudna. Sådan verksamhet är brett definierad och omfattar, förutom sjukhus, polisen och armén, även transporter, radio och TV samt kommunikationer. De tre sistnämnda områdena faller inte inom ILO:s definition av "oundgänglig verksamhet" i strikt mening.

Inget skydd mot diskriminering

Kollektiva förhandlingar är tillåtna. Lagen innehåller emellertid inga åtgärder som kan förhindra antifacklig diskriminering eller skydda de fackliga organisationerna från arbetsgivarnas inblandning.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Hotelser

Facklig verksamhet drabbas av ingripanden och trakasserier, i synnerhet från regeringstjänstemän på regional och lokal nivå. De betraktar alla oberoende fackföreningar som motståndare till regeringen. Strejker förekommer sällan på grund av de hotelser som alltid förekommer dessförinnan. I de fall strejker bryter ut, kallas polis och säkerhetstjänst in för att gripa och förhöra fackliga ledare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Protesterande gripna

Nio tidigare anställda vid det statliga järnvägsbolaget greps för att de deltagit i en demonstration den 24 september, mot att de checker som delats ut till tidigare järnvägsanställda för 14 års pension hade saknat täckning. Enligt de protesterande hade regeringen fått pengar från Världsbanken för att betala ut pensionerna. De nio hölls i häkte en dag innan de släpptes.

KAMERUN

FOLKMÄNGD: 16,3 milj.

HUVUDSTAD: Yaoundé

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

1992 års arbetsmarknadslagstiftning ställer upp mycket strikta begränsningar för rätten att bilda fackföreningar och strejka.

Fackligt aktiva som försöker utnyttja dessa rättigheter förföljs. Mycket hårdhänt ingripande från polisen förekom under en skogsarbetarstrejk. Förföljelserna av Benoît Essiga fortsatte.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringstillstånd krävs

1992 års arbetsmarknadslagstiftning tillåter löntagarna att bilda fackföreningar och gå med i dem, men ställer upp mycket hårda villkor, inklusive skilda procedurer för organisationer i privat respektive offentlig sektor. Organisationer som bildas för att omfatta båda sektorerna är olagliga, liksom organisationer för löntagare från flera sektorer, oavsett hur nära relaterade de är. Lagen föreskriver fängelse och böter för löntagare som bildar en facklig organisation och bedriver verksamhet om den inte är registrerad. ILO har uppmanat regeringen att ändra lagstiftningen för att garantera löntagarnas rätt att bilda organisationer utan att behöva ha regeringstillstånd.

Lagen förbjuder antifacklig diskriminering och böter kan dömas ut mot arbetsgivare som döms för det, men det finns ingen lagstadgad rätt till gottgörelse i form av återanställning eller skadestånd för dem som blivit osakligt avskedade.

Strejkrätten begränsad

Arbetsmarknadslagstiftningen erkänner löntagarnas strejkrätt, men de måste först gå igenom obligatorisk medling. Eftersom det inte finns några

fastställda procedurer för medlingen och medlingsbeslut inte kan hävdas i domstol, kan arbetsgivarna ändå strunta i dem. Vissa sektorer måste tillhandahålla ett minimum av service och det gäller även transportsektorn som ILO inte betraktar som oumbärlig verksamhet. Statstjänstemän har inte strejkrätt.

Förhandlingsrätt – men svårt att hävda avtal

Det finns rätt att förhandla kollektivt men de rättsliga mekanismerna för tillämpningen av kollektivavtal är mycket bristfälliga.

Frizoner

Företag i frizonerna är befriade från vissa delar av arbetsmarknadslagstiftningen, men måste följa internationellt erkända arbetslivsnormer. Ett officiellt meddelande från den statliga myndigheten för frizoner (National Office for Industrial Free Zones) innehåller en lista på ”stimulansåtgärder”. Den anger också att arbetsgivarna har ”flexibilitet när det gäller att anställa och avskeda arbetskraft”.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftningen – fler begränsningar

Regeringen håller på att se över arbetsmarknadslagarna och det finns risk för att de ändringar som föreslås kommer att innebära ytterligare begränsningar av många aspekter av löntagarnas föreningsfrihet och rätt till kollektiva förhandlingar. Den nya lagstiftningen kommer också att ge den fackliga registratören omfattande befogenheter att upphäva registreringen av fackliga organisationer och den minskar skyddet för förtroendevalda.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringsinblandning

Regeringen ingriper i fackliga angelägenheter på flera sätt. Den använder sig av lagstiftningen, som tillåter många olika centralorganisationer, för att manipulera organisationerna för sina egna syften. Regeringen gynnar de löntagarorganisationer som anser vara lättast att kontrollera. Den har använt villkoren för facklig registrering för att hålla inne, eller fördröja erkännandet i det oändliga när det gäller fackliga organisationer som regeringen anser vara alltför självständiga.

Regeringen kräver ibland att löntagare som bildar en fackförening ska lämna in en redovisning av organisationens arbetsformer, undertecknad av arbetsgivaren, innan den kan erkännas. Det gör det omöjligt för anställda i den informella ekonomin och för egenanställda att bilda fackföreningar.

Det har också kommit rapporter om att oberoende organisationers medverkan i förhandlingsprocesser avslås, till förmån för regeringsvänliga organisationer. Det är bara den sistnämnda typen av organisationer som fått plats i den nationella rådgivande arbetsmarknadskommissionen.

Nästan inga kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar förekommer praktiskt taget inte alls. Inga formella kollektivavtalsförhandlingar har ägt rum sedan 1996. Vissa överenskommelser med regeringen har lagts på hyllan eller åsidosatts av regeringen sedan förhandlingarna avslutats.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Paul Biya, som styr landet sedan år 1982, omvaldes i oktober 2004 till president för ytterligare en sjuårsperiod. Det fasta grepp hans anhängare har om statsförvaltningen gör att inga socioekonomiska framsteg är troliga.

Strejk krossad med våld

På kvällen den 25 mars, i Yaoundé, gick runt 30 polismän med batonger i högsta hugg till angrepp mot anställda vid skogsvårdsmyndigheten (National Forestry Development Agency, ANAFOR). Det var deras första strejkdag och de hade blockerat entrén till fabriken och krävde att få ut sju månadslöner som myndigheten var skyldig dem. Trots att de följt de föreskrivna procedurerna för strejken förklarade Miljö- och skogsministeriet att den var olaglig.

Benoît Essiga nekas fortfarande sina rättigheter

Den tidigare ordföranden för CGT-Liberté och järnvägsarbetarnas fackförening (SDTRM). i departementet Mfoundi, har fortfarande inte ställts inför domstol för några av de anklagelser som hans tidigare arbetsgivare, järnvägsbolaget CAMRAIL, riktat mot honom. Sedan år 2002 hade CAMRAIL:s ledning ökat trakasserierna mot honom, eftersom han försökte förbättra arbetsvillkoren på företaget. Trakasserierna kulminerade år 2003 då han och 12 av hans fackliga kollegor anklagades för mordförsök på CAMRAIL:s generaldirektör och för att ha förstört bolagets egendom. Den 13 maj 2003 befanns de 13 anklagade oskyldiga och släpptes. Eftersom Essiga avskedats från arbetet ersattes han som ledare för sin fackförening i Mfoundi av ingen mindre än den person som påstått sig ha hört honom erbjuda pengar till den som ville mörda CAMRAIL:s direktör. Den nya fackföreningen betalas av ledningen.

Åtal mot Benoît Essigas hustru fortfarande aktuella

Benoît Essigas sjuka fru, Thérèse Béatrice Mengue som arbetar på CAMRAIL, skulle ha släppts den 22 april 2004 efter mer än ett år i fängelse. Hon avvaktar också rättegång. Eftersom anklagelserna som motiverade gripandet var rena lögnar har ingen skuld kunnat bevisas. Faktum är, att anklagelserna mot henne syftar till att skada hennes fackligt aktiva man.

KENYA

FOLKMÄNGD: 32,4 milj.

HUVUDSTAD: Nairobi

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Statstjänstemän nekas fortfarande rätt att förhandla kollektivt. Anställda på teplantager sparkades för att de strejkat, medan en facklig ledare i en frizon avskedades och svartlistades sedan han krävt att löneavtalet skulle respekteras.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringen kan vägra registrering

Anställda på företag med mer än sju anställda har rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Dessa måste registreras hos den fackliga registratören, som har rätt att vägra göra det. Om registrering inte beviljas har den drabbade organisationen rätt att överklaga till domstol.

Statstjänstemän får inte förhandla kollektivt

Förbudet mot statstjänstemannaförbundet Kenyan Civil Servants' Union upphävdes år 2001, men statstjänstemän som inte arbetar inom statsförvaltningen får fortfarande inte förhandla kollektivt. År 2004 upprepade ILO sin begäran om att regeringen skulle upphäva det förbudet. En del åtstrammingsåtgärder är oerhört stränga. Statstjänstemän som friställs får exempelvis sedan aldrig på nytt anställning i staten, trots att en del av dem inte ens fyllt 25 år.

Strejkrätten begränsad

Enligt lag har löntagare strejkrätt, men den begränsas i hög grad. Alla konflikter måste överlämnas till Arbetsmarknadsministeriet 21 dagar innan en strejk blir utlyst, eller 28 dagar i förväg när det gäller utbildning, vård, flygledning eller vattenförsörjning. När konflikten överlämnats kan ministeriet fungera som medlare, tillsätta en medlare eller överlämna den till arbetsdomstolen. Under avkylningsperioden är strejker förbjudna. Ministeriet har också rätt att på egen hand avgöra om en strejk är laglig eller inte.

Såväl lagen om arbetslivskonflikter som stadgan om relationerna på arbetsmarknaden medger kollektiva förhandlingar. Offentliganställda får emellertid inte förhandla om sina anställningsvillkor, utan rådfrågas om översyn av lönerna och tjänstgöringsvillkor. Det finns förhoppningar om att översynen av arbetsmarknadslagen (se nedan) kommer att ändra på detta.

Alla arbetsmarknadslagar, inklusive de om föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar, gäller också i frizonerna.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftningen

En projektgrupp inom regeringen håller på att se över arbetsmarknadslagstiftningen för att se till att ILO:s grundläggande konventioner avspeglas i den och att den överensstämmer med lagen om Afrikas tillväxt och möjligheter (African Growth and Opportunity Act, AGOA).

LAGSTIFTNINGEN I PRAKTIKEN

Strejkrätten motverkas

I praktiken kränks ofta strejkrätten i Kenya. Arbetsmarknadsministeriet ingriper vanligen under varselperioden och föreslår en medlare i konflikten. Om förhandlingarna bryter samman, överlämnar regeringen i regel frågan till en arbetsdomstol och förebygger därmed alla möjligheter till strejk. I fall där de anställda blivit frustrerade av den långdragna processen och genomfört strejken, har den oftast förklarats olaglig.

Löntagare i frizonerna får organisera sig, men det finns restriktioner

Efter en rad hårda strejker i Kenyas frizoner i början av år 2003 och sedan handels- och industriministern (utan rättslig grund) förklarat dem "olagliga", gick regeringen olagligförklaring, gick regeringen med på att de anställda i frizonerna hade rätt att gå med i facket. De arbetar emellertid fortfarande under dåliga villkor och de som klagat hotas med avsked. I maj 2004, till exempel, hävdade anställda i frizonerna att de hotats med avsked för att de klagat på sina arbetsförhållanden till grupper som arbetar med mänskliga rättigheter. De anställda berättade att de utsattes för sexuella trakasserier (inklusive kroppsvisiteringar som manliga arbetsledare genomförde), hindrades från att gå med i facket, hade mycket långa arbetsdagar, låga löner men inga moderskapsförmåner och ingen sjukpenning.

Det finns för närvarande runt 36 000 anställda i landets 30 frizoner och många av dem tillverkar kläder för USA-marknaden.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under året genomfördes en våg av strejker på allmännyttiga företag i landet. Anställda inom energi-, vatten- och avloppssektorerna samt elarbetare protesterade mot att de uteslutits från den nationella översynen av lönerna, som gjordes för lärare, anställda i rättsväsendet, polisen, universitetslärare, ständiga sekreterare och parlamentsledamöter.

Sparkade för strejk

Sammanlagt 188 anställda på teplantagen Mau (som ägs av Multi-Purpose Savings and Credit Co-operative Ltd) sparkades i juni sedan de inte återupptagit arbetet trots att sexdagarsfristen för att avbryta strejken löpt ut. Alla tillhörde Kenyas lantarbetarförbund (Plantation and Agricultural Workers' Union) och fick veta att de var tvungna att ansöka om arbete igen.

De lade ursprungligen ner arbetet sedan företaget vägrat uppfylla en löneöverenskommelse som undertecknats i januari. Företaget sade att man inte kunde göra det, trots att bokföringen visar att det gjort en vinst på 2,1 miljoner kenyanska shilling (27 344 USD) år 2003. Arbetsgivarna hade begärt att tvisten skulle lösas utanför domstol, men de fackliga organisationerna vägrar fortfarande gå med på det.

Sparkad och svartlistad för facklig verksamhet

Sarah Abwoja, arbetsplatsombud för textilarbetarförbundet Textile and Tailors Workers Union (TTWU) på klädfabriken MRC i frizonen Athi River sparkades i december då han begärt att företaget skulle betala ut lönehöjningen som man enats om i ett kollektivavtal år 2003.

Företaget gick med på att betala 6 procent högre löner i oktober 2003 och ytterligare 9 procent höjning den 1 november 2004. Den sistnämnda höjningen utbetalades dock inte. Sarah Abwoja kallade till ett möte för att diskutera övertidsfrågan, eftersom företaget tvingat de anställda att arbeta så mycket som fyra timmars obetald övertid om dagen.

Dagen efter det fackliga mötet om övertiden gick de anställda till arbetet men lade ner det och Sarah Abwoja kallades till ledningen för att förklara deras inställning. Hon vägrade, eftersom det fanns många poliser där och därför att fackföreningens sekreterare var borta. Ledningen gick sedan med på att betala ut höjningen och Sarah sade till de anställda att återgå till arbetet.

Därefter sparkade ledningen henne och sade att hon uppviglat de anställda och använt ett oförskämt språk. Hon har också svartlistats och kan inte få arbete på andra företag i frizonen. (Han har sedan anställts av facket som organisatör.)

LESOTHO

FOLKMÄNGD: 1,8 milj.

HUVUDSTAD: Maseru

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Offentliganställda hindras från att bilda fackföreningar och förhandla kollektivt och arbetsgivarna trakasserar fackliga organisatörer. Kollektivavtalet för Telecomanställda ignoreras öppet, när anställda avskedades utan samråd.

LAGSTIFTNINGEN

Anställda i den privata sektorn har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar utan några tillstånd i förväg. Alla fackföreningar måste emellertid registreras hos den fackliga registratören.

Offentliganställda nekas fackliga rättigheter

Offentliganställda är förbjudna att bilda fackföreningar och organisera sig. De kan bara bilda "föreningar" med rådgivande ställning.

Strejkrätten är erkänd, men måste föregås av komplicerade procedurer innan en strejk tillåts. Statstjänstemän får inte strejka och alla stridsåtgärder i offentlig sektor är olagliga per definition.

Enligt lagstiftningen har alla erkända fackföreningar rätt att organisera och förhandla kollektivt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

LAGSTIFTNINGEN UPPRÄTHÅLLS INTE

Regeringen och en del arbetsgivare, i synnerhet inom textilsektorn, respekterar inte de fackliga friheterna. I den privata sektorn innebär de komplicerade procedurerna och arbetsgivarnas fientlighet att det är mycket svårt att driva en fackförening. Utländska arbetsgivare i frizonerna, framför allt textilföretag från Sydafrika, Hong Kong och Taiwan, betalar löner som ligger under lagstadgat minimum, vägrar betala sjuklön och gör självsvalt avdrag från sina anställdas löner. Trots att det finns lagar för att hindra detta, blundar myndigheterna för lagbrotten.

Trakasserier

Många arbetsgivare hindrar fackliga organisatörer från att komma in på företagen och organisera de anställda, eller företräda dem i konflikter. I vissa fall hotar arbetsgivare organisatörerna och fackföreningsmedlemmar. De sistnämnda hotas med avsked. I textilsektorn har anställda blivit inlåsta på fabriken för att de försökt organisera sig.

Inga lagliga strejker

Eftersom procedurerna för strejk är så komplicerade, har det inte förekommit några officiella strejker på många år. Däremot har spontana protestaktioner genomförts under åren. Eftersom de tekniskt sett betecknas som olagliga, fortsätter löntagarna att riskera sina jobb och kan ställas inför domstol.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Kollektivavtal ignoreras vid nedskärningar

Telecom Lesotho minskade arbetsstyrkan med 78 personer, som alla var medlemmar av National Union of Retail and Allied Workers of Lesotho (NURAV), utan att något samråd förekommit och i strid med kollektivavtalet. Union Network International (UNI), som NURAV tillhör, anklagade Telecom Lesotho för att ha vidtagit åtgärder för att förlänga situationen, exempelvis genom att ändra dag för rättegången.

LIBYEN

FOLKMÄNGD: 5,6 milj.

HUVUDSTAD: Tripoli

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga förändringar inträffade. Oberoende fackföreningar är förbjudna och strejkrätten erkänns inte. Migrantarbetare diskrimineras fortfarande.

LAGSTIFTNINGEN

Oberoende fackföreningar förbjudna

Oberoende fackföreningar är förbjudna. Regeringen betraktar dem som "onödiga mellanhänder mellan revolutionen och arbetskraften". Löntagarna får ansluta sig till General Federation of Producers/Workers (GUP/N), som kontrolleras av regeringen och drivs av folkkommittéer. Utländsk arbetskraft får inte gå med i GUP/N.

Strejkrätten erkänns inte.

RÄTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ingen facklig verksamhet

I praktiken förekommer ingen reell facklig verksamhet. Begreppet kollektiva förhandlingar finns i lagstiftningen men urholkas av att regeringen är den största enskilda arbetsgivaren och måste godkänna alla kollektivavtal så att de överensstämmer med nationens ekonomiska intressen.

Migrantarbetare diskrimineras

En stor del av arbetskraften består av migrantarbetare men de behandlas illa. Eftersom de inte får bilda eller gå med i fackliga organisationer (inte ens den officiella så kallade arbetarorganisationen GUP/N – har de inget skydd mot den diskriminering de utsätts för.

MADAGASKAR

FOLKMÄNGD: 17,9 milj.

HUVUDSTAD: Antananarivo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 111 - 138 - 182

Sjömän har inte samma fackliga rättigheter som andra löntagare. Ledarna för det nationella sjömansförbundet (Syndicat Général Maritime de Madagascar, SYGMMMA) upptäckte att de blivit svartlistade efter att ha förhandlat fram ett kollektivavtal.

LAGSTIFTNINGENTRADE UNION RIGHTS IN LAW

Begränsningar för statstjänstemän och sjömän

Författningen ger anställda i både offentlig och privat sektor rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Enligt den nuvarande arbetsmarknadslagstiftningen avgörs emellertid fackliga organisationers stadgar, organisering och verksamhet i dekret. Dessutom gäller föreningsfriheten inte anställda i oundgänglig verksamhet. Radio och TV-företag samt banker omfattas i definitionen av sådan verksamhet. Den går längre än ILO:s definition av "verksamhet som, om den avbryts, skulle riskera hela eller delar av befolkningens liv, personliga säkerhet och hälsa".

Arbetsmarknadslagstiftningen ger rätt att förhandla kollektivt.

Arbetsmarknadslagstiftningen omfattar inte sjömän. Enligt sjöfartslagen har de rätt att förhandla kollektivt, men föreningsrätten erkänns inte uttryckligen i lag.

Begränsningar för strejk

Strejkrätten är erkänd, men löntagarna måste först genomgå förlikning, medling och skiljedomsprocedurer som myndigheterna fastställer. Med sin vida definition av oundgänglig verksamhet har regeringen makt att tvångsinkalla offentliganställda till arbete för att stoppa eller undvika en strejk. Arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder antifacklig diskriminering och gäller fullt ut i frizonerna.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rättigheterna ignoreras ...

Arbetsmarknadslagarna tillämpas sällan och regeringen tar praktiskt taget aldrig någon notis om de fackliga organisationerna. Anställda utsätts för antifacklig diskriminering.

... i synnerhet i frizonerna

Lagstiftningen garanterar fackliga rättigheter, men i praktiken åsidosätts de dagligen, på grund av brist på politisk vilja och resurser. Löntagarna möter stora problem när de försöker bilda fackföreningar eller bedriva kollektivavtalsförhandlingar. På fabriker där en fackförening lyckats bli erkänd, är det mycket svårt att få tillstånd att hålla fackföreningsmöten eller så är de helt enkelt förbjudna. De fackliga organisationerna klagar över arbetsgivarnas brist på god vilja, som förhindrar alla verkliga dialoger mellan parterna. För närvarande har inte ett enda kollektivavtal tecknats i frizonerna, där anställda utnyttjas genom obligatorisk övertid, nattarbete för kvinnor och sexuella trakasserier.

Regeringens ensidiga ändring av trepartsorgan

Regeringen har på egen hand ingripit i sammansättningen av styrelsen för socialförsäkringarna (Governing Board of the National Social Security Fund, CNAPS), som är ett trepartsorgan. Först minskades löntagarnas platser från åtta till sex, sedan infördes regeringsmedverkan på ordförandeposten och senast ville regeringen utse en av de sex löntagarrepresentanterna i styrelsen. Detta har föranlett de fem nationella federationerna och andra fackföreningar att anmäla regeringen till ILO.

Regeringsinblandning i fackliga angelägenheter

Ett regeringsdecret från år 2000 kräver att fackliga organisationer ska lämna in en förteckning över sina medlemmar, ett exemplar av stadgarna och namnen på de förtroendevalda. Regeringen hävdade att det bara var för att man skulle försäkra sig om att organisationerna var representativa. ILO påpekade att de bör räkna med uppgifter om medlemsavgifter för detta, eftersom namnlistor kan göra medlemmarna sårbarare för antifacklig diskriminering.

Landets fackliga organisationer hävdar också att Ministeriet för offentlig verksamhet, arbets- och sociallagstiftning ingriper i val av fackliga representanter i olika trepartsorgan och organiserar insatser som rör fackliga delegater utan att informera de berörda organisationer, i syfte att utse dem till regionala trepartsorgan. Regeringen begär också in förslag på andra kandidater till sådana organ än de som redan föreslagits av fackförbunden.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Fackliga ledare för sjöfartsanställda svartlistade

Sedan det nationella förbundet för sjöfartsanställda (SYGMMA) bildades år 2003, har dess ledare upprepade gånger utsatts för antifacklig diskriminering av en av arbetsgivarna, Services Maritimes de l'Océan Indien, (SMOI). Två personer som arbetat för rederiet sedan år 1995, Lucien Razafindraibe Harinony och Higel Mitchell Hanitriniony (generalsekreterare och vice generalsekreterare i SYGMMA, som är anslutet till ITF), svartlistades sedan de slutfört framgångsrika förhandlingar om ett kollektivavtal som gav lönehöjningar till besättningarna i rederiet SOCATRA/SMOI:s fartyg. De två fackföreningsledarna har inte lyckats få något arbete sedan januari 2003, trots att SMOI fortsatt anställa såväl befäl som besättningsmän.

Anställningskontrakt definierar strejker som allvarliga förseelser

SYGMMA har också anmält att medlemmarna i en av medlemsorganisationerna, SOCAMAD, behandlas kränkande. Sjömännen tvingas underteckna anställningsavtal som anger att strejker är allvarliga förseelser som kan leda till åtal och avsked. Sjömännen lyder under sjöfartslagen som inte beaktar ILO:s grundläggande konventioner, vilket gör att missförhållandena kan fortsätta. Sjöfartsmyndigheterna har accepterat metoderna genom att godkänna kontrakten när de tecknats.

MALAWI

FOLKMÄNGD: 12,3 milj

HUVUDSTAD: Lilongwe

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Alla löntagare har fackliga rättigheter, men regeringen fortsätter att blanda sig i organisationerna inre angelägenheter, exempelvis genom att granska fackliga ledare. Den lokala regeringen sparkade fackliga ledare och protesterande arbetare på teplantager bemöttes med skarpa skott och andra hårdhänta metoder.

LAGSTIFTNINGEN

Rättigheter erkänns – i teorin

Löntagarna har rätt att bilda och gå med i fackföreningar. Det gäller också statstjänstemän, med undantag för polis och armépersonal. Fackföreningar måste registreras hos Arbetsmarknadsministeriet, men det är till stor del en formalitet.

Registrerade fackföreningar får strejka. Strejk får emellertid bara tillgripas sedan alla försök till konfliktlösning och medling prövats. Arbetsgivaren och Arbetsmarknadsministeriet måste varslas om strejk minst sju dagar i förväg. Anställda i oundgänglig verksamhet har begränsad strejkrätt och lagstiftningen förbjuder inte uttryckligen vedergällning mot strejkande.

Kollektiva förhandlar erkänns i lag, under förutsättning att fackföreningen representerar minst 20 procent av de anställda i ett företag. Förbund som vill förhandla för hela branscher måste representera minst 15 procent av de anställda.

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller även i frizonerna.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Arbetsgivarmotstånd

Eftersom knappt tio procent av löntagarna har anställning i den formella sektorn, utesluter arbetsmarknadslagarna automatiskt majoriteten av de anställda som finns i den informella sektorn. För den lilla majoriteten i den formella sektorn begränsas de fackliga rättigheterna av arbetsgivar- och (även regeringens) ovilja att respektera rättigheterna, inklusive föreningsfrihet och rätten att förhandla kollektivt.

Lagstiftningen ineffektiv

Oklarheter i tillämpningen av lagstiftningen, i synnerhet i fråga om strejkrätten, och fortsatt inblandning i facklig verksamhet minskar det lagstadgade skyddet för de anställda. Lagstiftningen anger inte konkret vilken verksamhet som betraktas som oundgänglig, vilket gör att myndigheterna kan olagligförklara strejker.

Många företag i frizonerna bekämpar facklig verksamhet och de fackliga organisationerna klagar över att de har svårt att komma i kontakt med de anställda där.

I små företag, som bagerier, blir anställda ofta inlåsta nattetid. Förutom att det innebär allvarliga säkerhetsrisker, blir praktiskt taget omöjligt för de fackliga organisationerna att organisera dem.

Arbetsmarknadsministeriet upprätthåller inte lagstiftningen på ett effektivt sätt.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Ledare för förbund för offentliganställda avskedade

Åtta fackliga ledare för anställda i Lilongwe City sparkades i augusti, sedan de begärt lönehöjningar och höjda förmåner för sina medlemmars räkning.

De åtta vände sig till chefen Donton Mkandawire och begärde höjningarna, men han sparkade dem omedelbart. I protest mot det gick de anställda ut i en endagsstrejk den 7 augusti och krävde att Mkandawire skulle avsättas. Personalen hade legat i strid med sedan han tillsattes år 2000, och har lagt ner arbetet fyra gånger och krävt att han skulle avsättas.

Kravallpolis skuter skarpt mot protesterande teplantagearbetare

I september sköt kravallpolis skarpt och kastade tårgas för att skingra över 600 tidigare teplantagearbetare. De hade marscherat till distriktkommissionärens kontor i Mulanje för att kräva avgångsvederlag och hotade bränna ner skörden om kraven inte uppfylldes.

Polisen sköt då i luften och kastade tårgas mot dem när de sjöng protestsånger mot regeringen och krävde att få sina avgångsvederlag inom en vecka. Under tiden barrikaderade sig tjänstemännen hos distriktskommissionären inne i sina kontor.

Regeringen hade friställt över 800 arbetare inför privatiseringen av teplantagerna. Te är Malawis andra största exportprodukt, efter tobak.

MAROCCO

FOLKMÄNGD: 31,1 milj.

HUVUDSTAD: Rabat

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Regeringen har angripit strejkrätten i ett mycket repressivt utkast till lagstiftning. Fackligt aktiva utsätts också för många hotelser. På företagen Somitex och Nalys sparkades 200 anställda som nyligen gått med i en fackförening.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna har frihet att bilda och ansluta sig till fackföreningar utan något tillstånd i förväg. Lantarbetare har färre rättigheter än andra och domare är förbjudna att bedriva facklig verksamhet.

Arbetsmarknadslagstiftningen

Den nya arbetsmarknadslagstiftningen, som utarbetades år 2003 för att modernisera relationerna på arbetsmarknaden och göra landets industri mer attraktiv för utländska investerare, har "flexibilitet" som honnörssord och har både positiva och negativa drag. Den innehåller bestämmelser

som ska sätta stopp för informellt arbete och bringa lagstiftningen i överensstämmelse med ILO:s konventioner, till exempelvis om moderskap minimiålder för arbete. Den inför också tvingande krav på försäkringar mot olycksfall i arbetet och registrering av anställda i socialförsäkrings-systemet. De fackliga organisationerna är emellertid inte helt nöjda med den. De klagar på att den institutionaliserar otrygghet i arbetet och gör det lättare för företag att anlita tillfällig arbetskraft. Arbetsgivarna fick heller inte allt de ville ha. Regeringen gick inte med på deras krav att minst två tredjedelar av de anställda skulle tvingas rösta för en strejk.

Förbud mot antifacklig diskriminering

Den nya lagstiftningen förbjuder uttryckligen arbetsgivare att sparka anställda som deltar i legitimt facklig organiseringsarbete och domstolarna har befogenheter att återinsätta avskedade löntagare och kan tvinga arbetsgivarna att betala skadestånd och lön.

Kollektiva förhandlingar noga kontrollerade

I ett försök att kontrollera kollektivavtalsförhandlingar institutionaliserar regeringen procedurerna för anställda som omfattas av någon av de tre olika anställningsformer som förekommer i den nya lagstiftningen (tillsvidareanställning, visstidsanställning och tillfällig anställning).

Strejkrätt

I februari 2004 presenterade regeringen ett lagförslag om strejkrätten, som den utarbetat på egen hand. Centralorganisationen Union Marocaine du Travail, (UMT), begärde att texten skulle ses över, eftersom vissa artiklar i den omöjliggör strejker och bryter mot flera av de internationella konventioner som landet ratificerat. Exempelvis artikel 5, som garanterar "rätten till arbete" för anställda som inte vill delta i en strejk. UMT anser att detta är oklart och öppnar för många olika tolkningar. Organisationen upprepade också sitt krav på att artikel 288 i strafflagen, om "rätten att strejka" ska upphävas, eftersom den ger arbetsgivarna alltför många fördelar. Artikel 6, som anger att en strejk suspenderar anställningskontrakt men inte upphäver dem såvida inte de anställda begär allvarliga förseelser under strejken (stöld, fylleri på allmän plats, förolämpningar eller användning av våld mot en anställd eller hans/hennes arbetsgivare). UMT anser att denna definition av allvarliga förseelser lämnar utrymme för avsked och åtal. Enligt den artikeln skulle slogans och strejkvakter, som erkänns och tillåts enligt ILO:s rättsregler, kunna betraktas som våldshandlingar.

Nya restriktioner för sittstrejker, strejkvakter och offentliga demonstrationer

Efter ett domstolsbeslut är sittstrejker förbjudna och arbetsgivarna kan stänga av anställda under sju dagar, om de hindrar dem som inte strejkar från att arbeta. Om samma förseelse begås ytterligare en gång samma år, kan det medföra 15 dagars avstängning.

Enligt den nya arbetsmarknadslagstiftningen har arbetsgivare rätt att väcka åtal i brottmålsdomstol mot anställda som sittstrejkar, skadar egendom eller bedriver aktiv strejkvakt. Polisen kan skingra demonstrationer på allmänna platser utan regeringstillstånd och förhindra fabriksockupationer.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

I praktiken är det oftast arbetsgivarna som bestämmer lönerna, även om det inom vissa sektorer finns en tradition med kollektiva förhandlingar (också i industrin).

I några fall har det uppstått konflikter därför att arbetsgivarna inte tillämpat kollektivavtal.

I många privata företag och likaså inom offentlig sektor ignoreras ofta arbetsmarknadslagstiftningen. Multinationella företag är bland de största bovarna och de agerar med myndigheternas tysta medgivande. När en fackförening bildades i november 2000, på ett dotterbolag till de irländska gruppen Fruit of the Loom i staden Salé (en fabrik med över 1 200 anställda) användes en hel arsenal av antifackliga åtgärder. När centralorganisationen UMT (FFI-medlem) anmälde ärendet till Salés guvernör, ställde han sig på företagsledningens sida och förklarade utan omsvep att han inte ville veta av några fackföreningar inom sin prefektur.

Kränkningar i frizonerna

Frizoner börjar växa fram, i synnerhet i hamnarna i Tanger och Casablanca. Sorgligt nog verkar många av företagen i dessa zoner olagligt. Det handlar ofta om små enheter (inom textil- eller livsmedelssektorn) och de anger inte hur många anställda de har och betalar inte minimilönen.

KRÄNKNINGAR ÅR 2004

Hårda domar mot strejkande sedan en av deras angripare dött

Ända sedan december 2002 har 150 anställda och chefer på mellannivå i Iminigruvorna, som ägs av gruvbolaget "Société anonyme chérifienne d'études minières" (SACEM), sittstrejkat i företagets huvudkontor i Ougoug. De protesterade mot arbetsgivarens beslut att ändra deras anställningskontrakt till deltid och sänka lönerna med 50 procent. Den 15 april 2004 skingrades de sittstrejkande brutalt av ligister som skickats dit av SACEM:s ledning. En av de 120 personer som ingick i arbetsgivarens milis var diabetiker med vissa psykiska problem och hade nyligen släppts ut från sjukhus. Sedan han under angreppet fått en mindre skada i en hand tycks han ha förts tillbaka till sjukhus där han avled under oklara omständigheter. Under tiden greps ett antal fackföreningsmedlemmar och anklagades för att ha orsakat hans död.

200 avskedanden på SOMITEX och NALYS i Salé

När de anställda gått med i facket (UMT) den 14 december 2003, har cheferna för Somitex och Nalys (dotterbolag till det brittiska textiltö-

retaget Somitex) vidtagit många repressiva åtgärder mot dem. Ledningen lockoutade fyra personer och sparkade en grupp anställda som hade visstidskontrakt. Den kvarvarande personalen krävde att de fyra skulle återanställas och att förhandlingar skulle föras med de fackliga representanterna. Ledningen svarade med att sparka många fler anställda som samtliga var fackföreningsmedlemmar. Inför ledningens kategoriska vägran att svara på de upprepade kraven på dialog, beslutade de anställda bära armbindlar den 18 och 19 mars 2004. Ledningen anklagade då generalsekreteraren för "terrorism" och skickade honom till polisen, i ett försök att skrämja honom. De anställda utlyste en tvådagars strejk i protest. Den 10 april blev de brutalt attackerade av polisen utanför fabriksentrén och omkring 10 skadades. Sedan dess har ledningen avskedat runt 200 anställda som är medlemmar i UMT.

Ledningen för TECMED-Rabat vill inte ha någon fackförening

Ända sedan UMT-fackföreningen bildades på TECMED den 15 februari, har ledningen utsatt de fackliga medlemmarna för ständiga trakasserier. Ledningen uteblev från planerade möten med fackliga representanter, sparkade fackföreningens kassör och hotade medlemmarna för att få dem att gå ur. Dessa kränkningar ledde till att personalen genomförde en 24-timmars strejk. Trots att fackföreningen hade följt alla lagstadgade procedurer och strejken inte orsakat några olyckor, förklarade ledningen strejken olaglig den 6 mars och avskedade godtyckligt några av deltagarna.

MAURETANIEN

FOLKMÄNGD: 3 milj.

HUVUDSTAD: Nouakchott

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Den nya arbetsmarknadslagen har kraftigt skärpt restriktionerna för förenings- och strejkrätten. Regeringen förefaller öka sin inblandning i fackliga angelägenheter med hjälp av sina nära band till Union des Travailleurs de Mauritanie (UTM).

LAGSTIFTNINGEN

Den nya arbetsmarknadslagstiftningen antogs i lag 2004017 den 6 juli 2004. Trots att de fackliga organisationerna lämnat in många kommentarer till den under den föregående processen, upptäckte de att inga synpunkter beaktats. Lagen införde några allvarliga brott mot de fackliga rättigheterna (se nedan). Den nya texten innehåller ändå några positiva åtgärder för att främja den utvecklingen av socioekonomiska frågor och bekämpa tvångsarbete.

Begränsningar av föreningsfriheten

Alla löntagare utom militär och polis har frihet att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Regeringen har emellertid makt att avgöra om en organisation ska erkännas, och Allmänna åklagarämbetet måste bekräfta alla fackföreningar. De blir inte lagliga innan de fått den bekräftelsehandlingen. Artiklarna 275 och 276 strider mot ILO:s konvention 87 och innebär brott mot föreningsfriheten och skyddet för fackliga rättigheter.

För närvarande har bara mauretanska medborgare rätt att inneha fackliga förtroendeuppdrag. Enligt arbetsmarknadslagarna måste invandrare ha arbetat i landet och inom den bransch som fackföreningen verkar i under minst fem år.

Skyddet för fackliga ledare finns inte inskrivet i arbetsmarknadslagstiftningen, även om fackliga representanter i företag har det. Arbetsdomstolarna får dock inte längre, som tidigare, upphäva beslut och återinsätta anställda i tjänst när de blivit godtyckligt avskedade. Den bestämmelsen gynnar därför arbetsgivarna.

Fackliga organisationer kan fortfarande drabbas av sanktioner. En positiv faktor är emellertid att det nu är arbetsdomstolen, och inte allmänna åklagaren, som kan suspendera en organisation.

Hinder för strejkrätten

Strejkrätten är erkänd. Fackliga organisationer för statligt anställda måste varsla om strejk minst en månad innan den ska hållas. Organisationer i privat sektor måste lämna in ett officiellt intyg om att medling inte lyckats.

Med lagens tidigare lydelse var rätten att strejka en tolkningsfråga, eftersom den inte var definierad. I den nya lagstiftningen har myndigheterna rätt att avgöra om en strejk är laglig, men organisationerna kan inte överklaga ett sådant beslut.

Verkställande personal och chefer får inte strejka.

Arbetsmarknadslagarna begränsar också strejkrätten inom områden som inte faller inom ILO:s definition av "oumbärlig verksamhet".

Kollektiva förhandlingar

Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Förhandstillstånd – beviljas sällan.

Fackliga organisationer har meddelat att tillstånd för fackföreningar att finnas och bedriva verksamhet sällan beviljas. Över 100 ansökningar har stoppats av registratören på Åklagarmyndigheten sedan 1993 års lag om facklig pluralism trädde i kraft.

Antifackliga påtryckningar

Organisationerna meddelar också att fackliga organisationer inte fritt kan bedriva sin verksamhet, eftersom de ideligen möter hinder och utsätts av påtryckningar från regeringen. Organiserade löntagare utsätts dagligen för alla slags påtryckningar och diskriminerande åtgärder som godtyckliga avskedanden, i synnerhet om de använder sin strejkrätt. Löntagare blir ibland gripna, torterade och sedan avskedade enbart på grund av arbetsgivarnas anklagelser om påstådda felaktigheter de begått på arbetsplatsen.

Regeringsinblandning

På UTM:s kongress den 30 juni och 1 juli 2003 tvingades delegaterna välja en ny generalsekreterare (en tidigare chef på ett försäkringsbolag, utan fackliga erfarenheter) som presenterades av regeringen. Han tillkännagav omedelbart att UTM skulle stödja presidenten i de kommande valet.

År 2004 gav regeringen stöd för en rekryteringskampanj som UTM bedrev bland alla anställda i staten och organisationer med koppling till den. Avdelningschefer och företagschefer fick cirkulär som uppmanade de anställda att gå med i UTM. Detta var en klar inblandning i löntagarnas rätt att välja sina egna organisationer och innebar att anställda som tillhörde andra fackliga organisationer kände sig hotade.

Rätt till kollektiva förhandlingar ignoreras

Enligt de fackliga organisationerna förekommer det praktiska taget inga förhandlingar och arbetsgivarna är ytterst motvilliga att ha med organisationerna att göra. Förhandlingar mellan parterna sker i allmänhet bara när löntagarna vidtar stridsåtgärder. I många företag kränks ständigt föreningsfriheten genom att arbetsgivarna ingriper i fackliga val. Det händer ofta i den privata sektorn, där fackliga representanter är mer sårbara.

Arbetsinspektionen ineffektiv

Möjligheten att hävda rättigheterna försvåras av att arbetsinspektörerna har små resurser och korruptionen blomstrar. En del av dem har arbetsområden på över 6 000 km², men inte tillgång till vare sig telefon eller bil. Också när en konflikt bryter ut, är arbetsinspektionerna begränsade till frivillig förlikning. När en fackförening tar frågan till högre nivåer betyder den rättsliga miljön att domstolarnas beslut ofta blir motstridiga och ibland helt ignoreras av företagen. Dessutom har procedurerna för att lösa konflikter förlängts alltmer och blivit allt krångligare. Den nya arbetsmarknadslagstiftningen innebär att förlikning ska prövas under 30 dagar, medling under 120 dagar och skiljedom under 90 dagar. I vissa fall tar hela proceduren för konfliktlösning således sju eller åtta månader.

Gamla attityder lever kvar

Trots att slaveriet avskaffades i lag år 1981 finns det fortfarande platser där "herre-tjänar"-attityden dominerar, vilket gör det svårt för fackliga organisationer att bedriva organisering. I november 2002 publicerade Amnesty International en rapport och kritiserade de "otaliga kränkningarna av mänskliga rättigheter som var kopplade till slaveri och begicks under total straffrihet". Amnesty International tillade att befriade människor fortfarande diskriminerades.

MAURITIUS

FOLKMÄNGD: 1,2 milj.

HUVUDSTAD: Port Louis

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

De fackliga organisationerna är oroade av vissa begränsningar av registreringen av fackföreningar, strejkrätten och kollektiva förhandlingar i offentlig sektorn. Utkast till ny lagstiftning förefaller åtgärda många av dessa problem, men har fortfarande inte presenterats för parlamentet. En FFI-delegation fann allvarliga hinder för organisering i frizonerna.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen skyddar löntagarnas rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar, men det finns restriktioner. Enligt centralorganisationen Mauritius Labour Congress (MLC) ger delar av lagstiftningen myndigheterna rätt att dra in en registrering om en facklig organisation inte uppfyller vissa lagstadgade krav.

Begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten erkänns också i lagen om relationerna på arbetsmarknaden (Industrial Relations Act, IRA), men det finns begränsningar. IRA föreskriver en avkylningsperiod på 21 dagar innan en strejk kan börja, och Arbetsmarknadsministeriet kan besluta att konflikten förs till arbetsdomstol för bindande medling. Regeringen har också rätt att olagligförklara strejker som kan orsaka omfattande skada på landets ekonomi. ILO påminde regeringen om att begränsningen av strejkrätten måste åtföljas av ändamålsenlig, opartisk och snabb medling eller skiljedom. ILO underströk också att avskedanden av arbetare som deltagit i en strejk och vägran att återta dem i arbete rimligen är kränkande åtgärder och strider mot föreningsfriheten.

Lagändring försöker tvinga fram samtycke

MLC hävdar att ändringen av IRA, som antogs i juni år 2003, begränsar offentliganställdas rätt att tillgripa stridsåtgärder i lönefrågor. Den ändrade lagen inför ett "optionsformulär" som ska undertecknas av statstjänstemän som därmed samtycker till att rätta sig efter lönestyrelsens (Pay Research Board) rekommendationer. I annat fall kan de behålla sina löner och tidigare arbetsvillkor, men lönerna kommer då alltid att vara lägre. När optionsformuläret undertecknas i en sektor har de inte längre rätt att vidta stridsåtgärder inom den. ILO har påmint regeringen om att fackliga organisationer bör kunna lösa sina konflikter direkt med arbetsgivarna.

Frizoner

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller i frizonerna, men det finns också speciella arbetsmarknadslagar som medger längre arbetstid (45 timmar/vecka plus tio timmars obligatorisk övertid i de frizoner där så krävs).

Föreslagna reformer

Regeringen påbörjade ett projekt för att ändra arbetsmarknadslagstiftningen i samarbete med ILO. En vitbok publicerades i november 2004 och regeringen bad om de fackliga organisationernas kommentarer till den. Förslaget ser ut att i många avseende innebära förbättringar av tidigare lagstiftning. Det finns emellertid fortfarande några problemområden, i synnerhet föreskrifterna om obligatorisk medling, som skulle kunna användas för att begränsa strejkrätten. Ett lagförslag skulle lämnas över till parlamentet i februari 2005.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Frizoner

Det är mycket svårt att komma in i frizonerna för att organisera anställda där. I regel måste organisatorerna vänta på de anställda utanför fabriksportarna när de kommer ut. Organisatorerna känner kanske inte så många av dem och de flesta kvinnor har bråttom hem för att ta itu med arbetet där. En delegation från ICFTU-AFRO som besökte Mauritius i februari 2004 fick veta att de få män de såg i de flesta fall var arbetsledare som sades vara fientligt inställda till fackföreningar.

Resultat är att organisationsgraden i frizonerna är låg (under 12 procent). På grund av att det saknas effektiv facklig närvaro förekommer hälsorisker och arbetsrelaterade sjukdomar som inte angripits och rättats inom rimlig tid.

Såväl ILO som centralorganisationerna Mauritius Labour Congress och Mauritius Trade Union Congress, har begärt att lagstiftningen ska ändras för att rätta till bristen på lagstadgat skydd mot antifacklig diskriminering, i synnerhet i frizonerna. Regeringen motsatte sig emellertid det, eftersom lagändringar skulle kunna skrämja bort investerare och leda till att företag flyttade. Enligt en FFI-utredning år 2004, är kränkningar vanligast i fabriker som ägs av asiater.

Migrantarbetare

De fackliga organisationerna har också svårt att få kontakt med, och organisera migrantarbetare. Det gäller särskilt invandrare från Sydostasien och Madagaskar, som i regel har lång arbetstid och är isolerade från andra löntagare. Migrantarbetarna är omedvetna om lagarna som skyddar både dem och mauritierna och tjänar ofta mellan 2 000 och 2 500 rupier (70 – 90 USD) mindre i månaden. En del av dem har oacceptabla bostadsförhållanden i sovsalar, på bänkar utan madrasser, eller i pyttesmå sovrum som ibland delas av över tio personer.

Det har också kommit rapporter om att fackliga organisationer har svårt att organisera anställda i den växande affärsverksamheten offshore. Löntagare som deltar i olagliga strejker blir ofta avskedade.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Regeringen försökte undvika förhandlingar om stora nedskärningar

I augusti tillkännagav regeringen att man tänkte skapa en myndighet för statsinkomsterna (Mauritius Revenue Authority) vilket innebar att de fem enheter som tidigare fanns skulle försvinna tillsammans med 1 575 arbetstillfällen. De rättsliga föreskrifterna för den nya myndigheten medgav inget utrymme för förhandlingar om nedskärningarna. Regeringen gick till sist med på förhandlingar när de anställda gått i strejk och ISKA (internationalen för stats- och kommunalanställda) hade uppmanat den att förhandla i god tro. Konflikten löstes i september. 90 procent av statstjänstemännen togs in i den nya myndigheten.

MOÇAMBIQUE

FOLKMÄNGD: 19,2 milj.

HUVUDSTAD: Maputo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Ständiga trakasserier av fackliga organisationer och organisatörer har rapporterats. Offentliganställda har fortfarande inga fackliga rättigheter, trots regeringens löften. Ett fackligt möte som sammankallats utan regeringens tillstånd upplöstes med våld av polis som använde tårgas.

LAGSTIFTNINGEN

Begränsad föreningsfrihet för statliga tjänstemän

Författningen slår fast att alla löntagare, utan undantag, har rätt att organisera sig fackligt. De delar av arbetsmarknadslagstiftningen som garanterar föreningsfriheten omfattar inte statliga tjänstemän. Regeringen har vid upprepade tillfällen lovat ILO att ändra lagarna och ge statstjänstemän fullständig föreningsfrihet och förhandlingsrätt men det har fortfarande inte skett.

Otillräckligt skydd mot diskriminering

Antifacklig diskriminering är förbjuden men straffen är inte tillräckligt avskräckande.

Inblandning i kollektiva förhandlingar och alltför långtgående definition av oumbärlig verksamhet

1991 års arbetsmarknadslag ger majoriteten av löntagarna rätt att förhandla kollektivt, även om statstjänstemän som arbetar i förvaltningen för närvarande inte omfattas av den.

Decret nr 33 från år 1990 och lag 81998 definierar oumbärlig verksamhet. I sådan har regeringen rätt att ingripa i kollektivavtalsförhandlingarna genom att tvinga till medling i händelse av konflikt. Flera av de områden som räknas upp inom oumbärlig verksamhet, som brännbar asbest, i- och urlastning av boskap och ömtåliga livsmedel, post- och transportsektorn ligger utanför ILO:s definition av sådan verksamhet (d.v.s. ”verksamhet som, om den avbryts, skulle hota hela eller delar av befolkningens liv, säkerhet och hälsa”). Centralorganisationen Moçambique Workers' Organisation (OTM-CS) har utarbetat förslag till ändringar för en översyn av lagstiftningen.

Strejkrätt – men inte för alla

Författningen stadfäster strejkrätten, men den gäller inte militären, polisen, statstjänstemän eller anställda inom den omfattande definitionen av oumbärlig verksamhet. Enligt 1991 års arbetsmarknadslagstiftning är arbetsgivarna förbjudna att anlita ersättare för strejkande och tillgripa lockout, och strejkande skyddas mot vedergällning.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

OTM-CS rapporterar att arbetsgivarna ofta kränker de fackliga rättigheterna genom att försöka hindra fackliga organisationer från att skydda sina medlemmar. Arbetsgivarna respekterar inte kollektivavtal och bryter mot lagstiftningen som ska skydda löntagarna från att bli sparkade. Fackliga ledare hotas med avsked och medlemmar har avskedats under falska förevändningar. En del arbetsgivare bryter mot artikel 103.1 i arbetsmarknadslagstiftningen, som säger att fackliga ledare inte får förflyttas från arbetsplatsen utan sitt samtycke. Arbetsgivarna bedriver också kampanjer med felaktiga uppgifter om fackliga organisationer och hindrar organisatörer från att komma in på arbetsplatserna för att rekrytera medlemmar.

Lagstiftningen förbjuder offentliga möten som inte har skriftliga tillstånd, för att hindra löntagarna att verka fritt.

Frizoner

Fackligt aktiva drabbas av diskriminering och osakliga avskedanden och anställda avskedades om de deltar i strejker. Kollektivavtal respekteras inte, liksom inte heller principen om lika lön för lika arbete.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Kravallpolis skingrade före detta järnvägsarbetare med våld

Kravallpolis sköt i luften och kastade tårgas mot ett möte med 1 000 tidigare järnvägsanställda. Händelsen inträffade den 28 augusti när tidigare anställda vid landets hamn- och järnvägsmyndighet (CFM) samlades i Beira för att diskutera förhandlingar om avgångsvederlag.

Omkring 15 polismän anlände kl. 10, när mötet skulle börja och begärde att få se tillståndet för mötet. När organisatörerna inte kunde visa upp något, gav polisen dem order att skingras och när de vägrade avlossade sköt polisen i luften och använde tårgas.

CFM har kraftigt minskat sin arbetsstyrka, från över 19 000 år 1988 till strax över 4,000 i januari 2004. Över 10,000 anställda erbjöds pension i förtid med avgångsvederlag.

För att förhindra ytterligare problem lämnade en ad-hoc kommitté av tidigare anställda in en begäran till Beiras stadsfullmäktige om att få hålla ett möte den 13 september.

NAMIBIA

FOLKMÄNGD: 2 milj.

HUVUDSTAD: Windhoek

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER: 29-87-98-105-111-138-182

Löntagare kan bilda och ansluta sig till fackliga organisationer och förhandla kollektivt, även om vissa arbetsgivare vägrar låta dem göra det. Textilföretaget Ramatex slog till hårt mot alla försök till kollektiva åtgärder från de anställdas sida.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna har frihet att bilda och ansluta sig till fackföreningar och lagen ger rätt till kollektiva förhandlingar. Strejkrätten är likaså erkänd, även

om anställda i oundgänglig verksamhet är undantagna.

Begränsningar

Strejker får bara tillgripas i konflikter som gäller konkreta löntagarintressen, som lönehöjningar, och måste varslas 48 timmar i förväg. Konflikter om löntagarnas rättigheter, inklusive avskedanden, måste överlämnas till arbetsdomstolen för medling. Nuvarande mekanismer för medling och konfliktlösning är tidsödande, vilket gör att många ärenden ligger på hög.

Ny arbetsmarknadslag

I november antogs en ny arbetsmarknadslag som ersatte 1992 års lag. Den nya lagen innehåller omfattande ändringar av maskineriet för konfliktlösning och undanröjer en del av förvirringen som rått genom otydliga formuleringar. Förändringarna skulle börja tillämpas i april och augusti 2005.

Frizonerna – lagändring återkallat

År 2003 återkallade regeringen 1996 års lag om ändringar för frizonerna och gav därmed anställda i frizonerna samma strejkrätt som andra anställda.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Begränsningar av fackligt organiseringsarbete

Metallarbetarförbundet, Metal and Allied Workers Union (MANWU) meddelar att fackliga organisationer inte får organisera medlemmar under arbetstid.

Trots att arbetare i jordbruket och hushållen utgör en ansenlig del av landets arbetskraft och omfattas av arbetsmarknadslagstiftningen, hotar arbetsgivarna fortfarande dem när de försöker bilda fackföreningar.

Fientlighet – i synnerhet i frizoner

Undersökningar visar att arbetsgivarna i allmänhet fortfarande är fientligt inställda till fackföreningar och vägrar erkänna dem. Många accepterar inte deras närvaro och vill inte förhandla om kollektivavtal med dem. Tendensen är särskilt uppenbar i företag i frizonen Walvis Bay.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Inflödet av utländska företag har drabbat löntagarnas rättigheter eftersom dessa företag tenderar att ignorera arbetsmarknadslagarna. Relationerna på arbetsmarknaden har under året försämrats inom alla ekonomiska sektorer.

Ramatex framhärdar i sin antifackliga inställning

Under hela året bekämpade textilfabriken Ramatex (som ägs av en malaysisk leverantör till kända varumärkesföretag) ett domstolsbeslut om att återinsätta namibier i arbetet. De hade sparkats år 2003 för att ha deltagit i en strejk. Företaget sparkade över 400 personer i april det året. Omkring 300 togs tillbaka några veckor senare, efter regeringens ingripande, liksom ytterligare 55 efter ett domstolsbeslut i oktober 2003. Företaget överklagade beslutet och hävdade att några av de som stängts av från arbetet varit praktikanter, och därför inte fast anställda.

Inga kollektiva förhandlingar

Ramatex har vägrat delta i kollektiva förhandlingar trots att man gått med på att förhandlingar skulle ske varje år, och trots att man erkänd Namibian Food and Allied Workers' Union (NAFAU). Förbundets representanter i fabriken har inte fått ta ledigt för fackligt arbete, trots att det är tillåtet enligt lagstiftningen.

Migrantarbetare hotas

Ledningen på Ramatex har genom hotelser försäkrat sig om att migrantarbetare från Kina, Filippinerna och Bangladesh är alldeles för rädda för att gå med i en fackförening. Migrantarbetarna utgör cirka en tredjedel av de 8 000 anställda på fabriken och står i ständig skuld till de bemaningsföretag som skickat dem. En tredjedel av deras magra löner dras av som betalning för eländiga bostäder och oätlig mat. Företaget har två personalavdelningar, en för lokalanställda och en för invandrare.

Hundar anfaller protesterande

En kvinnlig kinesiska tvingades till sjukhus sedan hon blivit biten av en av säkerhetsvakternas hundar under en protest som genomfördes av kinesiska löntagare. De klagade på arbetsvillkoren, den osmakliga maten och på att de tvingades betala för läkarundersökningar.

Löntagare från Bangladesh deporterade för protest

I september deporterades 400 löntagare från Bangladesh och deras arbetstillstånd drogs in, sedan de revolterat mot sina urusla levnadsvillkor. I slutet av september beslutade domstolen att företaget skulle betala 66 av männen tio månadslöner, flygresan hem och en del av deras rättegångskostnader.

Undersökningar som centralorganisationen National Union of Nambian Workers (NUNW, som representerade en del av löntagarna), avslöjade att det saknades handlingar för 21 miljoner som de bangladeshiska löntagarna betalat till bemanningsföretagen. NUNW tror att det tyder på ett internationellt syndikat av människosmugglare.

Representant för gruvarbetarförbund osakligt avskedad

Jan Sawab, representant för Namibias gruvarbetarförbund (MUN), sektionen i Kombat, sparkades av Ongopolo Mining and Processing den 28 januari. Enligt företaget berodde det på att han lämnat hemligstämplad företagsinformation till utomstående och på olydnad.

Sawab hade vägrat gå med på förflyttning till företagets mekaniska verkstad i december 2003 eftersom han inte tillfrågats, vilket ska ske enligt arbetslagstiftningen. Han skickade kopia av sitt brev med förklaringen till arbetslivskommissionären och till kommissionären för rättvisa i arbetslivet, och dessutom till företagets verkställande chef. I brevet talade han om att den mekaniska verkstaden fungerade dåligt och inte uppnådde sina produktionsmål.

Ett disciplinförhör den 26 januari på företaget fann att han gjort sig skyldig till spridning av hemligstämplad information och olydnad (för att han inte gått med på förflyttningen och brustit i respekten mot företaget). Företagets verkställande chef, Hans Louw, förnekade att förflyttningen eller avskedandet hade något att göra med hans uppdrag som facklig ledare.

NIGERIA

FOLKMÄNGD: 127,1 milj.

HUVUDSTAD: Abuja

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

En 12-årig pojke och tre andra personer dödades och minst 104 greps under polisens våldsamma tillslag mot strejker och demonstrationer arrangerade av Nigeria Labour Congress (NLC). NLC:s kontor belägrades flera gånger och ordföranden greps under brutala former. En arbetsmarknadslag som tagits fram för att avregistrera NLC och försvara fackföreningen presenterades av president Obasanjo.

LAGSTIFTNINGEN

Alltför långtgående krav för fackföreningar

Enligt författningen har löntagarna rätt att bilda och gå med i fackföreningar, men trots att några av militärregimens antifackliga dekret upphävts, kvarstår fortfarande restriktioner. Det krävs minst 50 löntagare för att bilda en fackförening, ett krav som är alltför högt enligt internationella normer. Valfriheten begränsas genom föreskriften i fackföreningslagen att ingen fackförening får registreras och representera anställda i företag där det redan finns en annan fackförening. Den föreskriften kan komma att upphävas genom den kommande ändringen av fackföreningslagen, som antogs av Senaten den 9 september och vid slutet av året diskuterades för beslut i Representanthuset (se nedan).

Anställda i oundgänglig verksamhet nekas föreningsrätt och listan över sådan verksamhet är mer omfattande än ILO:s definition. Den inbegriper anställda hos tull- och skatteverket, immigrationsmyndigheten, fängelserna och centralbanken.

Skydd mot antifacklig diskriminering

Arbetsmarknadslagen skyddar enbart okvalificerad arbetskraft mot att diskrimineras av arbetsgivarna på grund av facklig verksamhet.

Strejkrätten urholkad

Strejkrätten urholkas av en paragraf i dekretet (tillägg) om fackliga organisationer från år 1996. För betalning av fackliga medlemsavgifter via löneavdrag krävs en paragraf om att inga strejker ska förekomma under ett kollektivavtals giltighetstid. De fackliga organisationerna måste också varsla om strejk 15 dagar i förväg.

Strejkrätten begränsas också av ett tillägg till lagen om arbetslivskonflikter, som föreskriver obligatorisk medling. Straffet för den som inte följer medlingsbeslutet som den nationella arbetsdomstolen fattar, kan dömas till fängelse i fem-sex månader.

Rätten till kollektiva förhandlingar begränsad

I den privata sektorn begränsas rätten till kollektiva förhandlingar av kravet på regeringsgodkännande. Alla löneavtal måste registreras hos Arbetsmarknadsministeriet, som avgör om avtalet ska vara bindande enligt lagen om lönestyrelsen och företagsråd (Wages Board and Industrial Councils Act). Enligt lagen om arbetslivskonflikter är det brottsligt för arbetsgivarna att bevilja en allmän, procentuell lönehöjning utan ministeriets godkännande, vilket strider mot friheten att förhandla kollektivt.

Ny antifacklig lagstiftning

I september antog Senaten ett kontroversiellt förslag om ändring av fackföreningslagen, efter vissa omskrivningar. Förslaget kom efter en lång period av strejker under ledning av Nigeria Labour Congress (NLC), både mot höjda bensinpriser och mot lagen. Det ursprungliga syftet med lagen var att försvaga fackföreningsrörelsen och upphäva NLC:s registrering. Enligt förslaget, skulle det krävas godkännande för registrering av fackliga federationer och anslutning till internationella fackliga organisationer.

Förslaget skulle också sätta stopp för automatiskt fackligt medlemskap och automatisk betalning av medlemsavgifter genom löneavdrag. Den skulle återinföra 1996 års lag som sade att arbetsgivare inte ska betala ut medlemsavgifterna till facket såvida inte medlemmarna samtycker till en paragraf om att inga strejker ska förekomma.

Enligt förslaget får fackliga organisationer inte strejka om inte två tredjedelar av medlemmarna samtyckt till det i en sluten omröstning.

Förslaget innehåller också strejkförbud för oundgänglig verksamhet. De områden som anges omfattar allmänna transporter och flyget, utbildning och kommunikationer, vilka inte faller under ILO:s definition av oundgänglig verksamhet.

Senaten tog bort föreskrifterna som skulle innebära att NLC avregistrerades och sänkte kravet för omröstning om strejk till enkel majoritet. Representanthuset diskuterade fortfarande förslaget vid årets slut.

Frizoner – antifackligt dekret

Artikel 4.e i 1992 års dekret om frizoner anger att konflikter mellan "arbetsgivare anställda" är frågor som inte ska behandlas av fackliga organisationer utan av myndigheterna som driver dessa zoner. Artikel 13.1 i samma dekret gör det mycket svårt för löntagarna att bilda eller gå med i fackföreningar, eftersom det är nästan omöjligt för löntagarrepresentanter att få tillgång till frizonerna. Dessutom förbjuder lagen om frizoner strejker och lockout under en tioårsperiod från det att ett företag startar verksamhet i en frizon.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rätten att organisera urholkad ...

Regeringen har blivit allt mer fientligt inställd till arbetarrörelsen. Arbetsgivare visar också fientlighet genom att skrämja anställda till att lämna facket. Andra vägrar erkänna fackföreningar och sparkar löntagarrepresentanter för deras fackliga aktiviteter skull. Den ökande användningen av tillfällig arbetskraft, i synnerhet inom oljeindustrin, gör det också svårare för fackliga organisationer att verka och skydda fackliga rättigheter.

... liksom strejkrätten

Regeringen accepterar kollektiva förhandlingar men håller i regel inte de avtal som sluts, vilket leder till många strejker. Det krävs polistillstånd i förväg, men det beviljas sällan. Användning av säkerhetsstyrkor för att hota, trakassera och gripa strejkande, ofta tillsammans med våld mot fackföreningsmedlemmar före eller under strejker eller protester urholkar i hög grad strejkrätten.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

NLC:s ledande roll i de allmänna protesterna mot regeringens ekonomiska politik, i synnerhet mot höjningen av bensinpriset, innebar att organisationen än en gång blev måltavla för regeringens attacker. Polisens förtryck av de folkliga protesterna var mycket hårt.

Strejk olagligförklarad

I februari och juni utfärdade civildomstolen förelägganden mot strejker som NLC planerade mot de höjda oljepriserna. Slutligen förklarade domstolen sådana strejker vara olagliga, med motiveringen att de inte rörde en arbetslivskonflikt. Ett annat föreläggande utfärdades i november.

Dödad av polisen

Två NLC-anshänare besköts när 100 tungt beväpnade poliser slog till mot NLC:s högkvarter den 10 juni, under en landsomfattande strejk mot de höjda bensinpriserna som börjat dagen innan. Ambrose Mamah och Elijah Ani, som båda var medlemmar i Commercial Motorcyclists Association, satt på sina motorcyklar när skottlossningen inträffade. De hade tidigare åtföljt fackliga ledare för att bevaka tillämpningen av de nya bensinpriserna på bensinmackarna. Elijah Ani träffades i benet och fördes bort av polisen. Han släpptes mot borgen tre dagar senare och den 15 juni anklagades han för stöld. Ambrose Mamah sköts till döds.

Flera protesterande greps i Nigerias större städer.

NLC-ledare trakasserad och hotad

Regeringen fortsatte att hota med vedergällning för strejkerna. En häktningsorder mot NLC:s ordförande, Adams Aliyu Oshiomhole, utfärdades enligt uppgift i början av juni. Han stod sedan dess under bevakning, både i hemmet och på kontoret, och fruktade för sin säkerhet.

Straffade för strejk

I juni överlämnades "styrk motiv-PM" till strejkande sjuksköterskor, vilket betydde att de var tvungna att förklara varför de inte skulle avskedas för att ha deltagit i strejken.

I början av juli slog regeringen tillbaka mot en veckolång strejk arrangerad av lärarförbundet Nigeria Union of Teachers, genom att tillkännage att de inte skulle få lön för strejkdagarna.

Antifackligt förslag till arbetsmarknadslag

I juni lade president Obasanjo fram förslag i parlamentet för ändring av fackföreningslagen. Syftet var att avregistrera NLC, införa krav på ministeriets godkännande för registrering av fackförbund och medlemskap i internationella fackliga organisationer samt totalt strejkförbud för

vissa sektorer, trots tidigare löften om att lagen skulle ses över gemensamt av de tre parterna och med stöd från ILO. Urholkningen av officiellt etablerade strukturer som bildats för att hantera arbetslivsfrågor framstod tydligt eftersom Ministeriet för konstitutionella frågor spelat en mer framträdande roll än Arbetsmarknadsministeriet. Förslagen innebar att både ministeriet och trepartsorganen ställdes åt sidan.

Lagförslaget betraktades som hämnd mot NLC för organiseringen av strejker mot det höjda oljepriset under året. Den 19 augusti vidtog NLC rättsliga åtgärder för att stoppa förslaget, men utan resultat.

Fackligt huvudkontor låst av polisen

Hundratals kravallpoliserna anlände till statstjänstemannaförbundet Nigerian Civil Service Union (NCSU) kontor i Alusa klockan 6:35 på morgonen den 29 juli och låste entrén till sekretariatet för delstaten Lagos, där ett möte mot det kontroversiella lagförslaget skulle hållas. Senare fick fem fackliga ledare polisens tillstånd att överlämna en petition till delstatens lagstiftande församling.

Två gripna för att ha informerat parlamentsledamöter

Den 29 juli greps två NLC-ledare, Benson Upah och Moses Umaru, personal från den statliga säkerhetstjänsten (SSS) i parlamentet, medan de överlämnade NLC:s svar på lagförslaget till parlamentsledamöter. Försök att gripa två andra NLC-representanter som var där, Innocent Ogwuche och Jane Alabi misslyckades när de lyckades fly.

Polisingripande mot NLC-möte

Den 24 augusti hindrade polisen Nigeria Labour Congress (NLC) från att hålla ett fredligt möte och protest i Abuja mot det kontroversiella lagförslaget.

Profacklig tidskrift censurerad

Personalen på tidskriften INSIDER, samt redaktörens fru och barn, hölls som gisslan av säkerhetspolis den 8 september, sedan han försökt publicera en artikel med rubriken "Varför OBJ vill döda NLC". Säkerhetsstyrkorna ville utöva påtryckningar för att få honom att överlämna sig. De vandaliserade också tidskriftens kontor och datorer, tog pengar och beslagtogs den veckans nummer.

Tårgas mot strejkande

Polis angrep strejkande med tårgas under en fredlig strejk framför Nigeria Airways lokaler i Ikeja, Lagos, den 29 september. De anställda hade blivit lockoutade av polis, på regeringens order, efter att ha protesterat mot att löner och pensioner inte betalats ut på 18 månader. Människor som stod längst fram misshandlades av polisen och två journalister som täckte strejken överfölls och fick sin kamera konfiskerad.

NLC:s ordförande Mr. Oshiomhole greps

Mr. Oshiomhole greps under pistolhot klockan 8:30 på morgonen lördagen den 9 oktober på Nnamdi Azikiwe Airport i Abuja. Omkring 15 medlemmar av säkerhetstjänsten deltog i operationen. Mr. Oshiomhole brottades ner på marken, släpades över landningsbanan och tvingades sedan in i en bil som saknade nummerplåt. Hans kavaj slets sönder och han fick stora blåmärken på båda knäna och vänster arm. Tre personer som följt med Mr. Oshiomhole till flygplatsen, Philip Shuaibu (f.d. ordförande för National Association of Nigerian Students, NANS), Olaitan Oyerinde (personlig assistent till NLC:s ordförande) och Obadiah Bapven kvarhölls och förhöordes också en kort tid på flygplatsen. Philip Shuaibu och Obadiah Bapven misshandlades av säkerhetsmännen.

Säkerhetstjänsten påstod att gripandet berodde på ett "missförstånd" men Mr. Oshiomhole släpptes inte förrän klockan 18. Eftersom han är välkänd i Nigeria trodde NLC inte att det var något misstag, utan snarare avsett att skrämma honom som vedergällning för meddelandet dagen innan om en fyradagars generalstrejk för att försöka få bensenprishöjningarna upphävda.

Två NLC-funktionärer och tre andra fackföreningsmedlemmar greps

Samma dag greps fem fackföreningsmedlemmar och deras bil beslagtogs när de köpte bensin. Bland dem fanns Emmanuel Udoh och Innocent Ogwuche, som släpptes först dagen därpå. Den 22 november kvarhölls en NLC-funktionär, Mr Upah, när han, på polisens begäran, kom för att hämta den beslagtagna bilen. Polisen hotade att gripa fler av NLC:s personal. Gripandena följde på regeringens alltför försök att skrämma NLC.

NLC:s huvudkontor belägrat

NLC:s huvudkontor belägrades en hel dag, den 11 oktober, av en grupp tungt beväpnade poliser under en generalstrejk som NLC utlyst sedan regeringen vägrat dra tillbaka den 25-procentiga höjningen av bensenpriserna. NLC:s fordon hindrades vid ett tillfälle från att lämna området och åka till ett avtalat möte med president Obasanjo.

12-åring och en man dödade under NLC-strejk

Under strejken den 11 oktober besköt oskyldiga och obehäpnade medborgare av medlemmar av Kaduna State Police Command i Tudun Wada. En tolvårig pojke, Mohammed Sani Idris, dödades. En man dödades i staden Port Harcourt (i sydöstra Nigeria) när polisen öppnade eld för att stoppa protester.

Massarresteringar

I staterna Kaduna, Anambra och Borno, samt i det federala huvudstadsområdet ägde massarresteringar rum under strejken den 11 oktober.

Människor hotades med pistol och behandlades hårdhänt. I staten Anambra blev nio fackliga ledare gripna på Zik Avenue i Awka. Bland dem fanns Donatus Nkemuisi och Emma Nnaemeka, ordförande respektive sekreterare för Nigeria Civil Service Union (NSCU), A. B. Ubani och Anthony Obaze från National Union of Printing, Publishing and Paper Products Workers (NUPPPROW), Obura Ngenesio från Amalgamated Union of Public Corporations, Civil Service Technical and Recreational Services Employees (AUPCCSTRSE) samt Chidiebere Onwudinwe, Isaiah Nwosu, Christopher Ejiofor och Oliver Dinner. De släpptes mot borgen på en miljon naira vardera och anklagades för att ha stört den allmänna ordningen.

Fem fackliga ledare gripna och 50 kvarhölls

Under pistolhot tvingade polisen en fredlig konvoj med fackliga ledare och medlemmar in till polisens högkvarter den 12 oktober. Fem fackliga ledare togs i förvar och förhöordes, medan över 50 andra kvarhölls i flera timmar innan de släpptes. De som förhöordes var Abigail Bwana, revisor för FFI-anslutna Nigeria Labour Congress (NLC), Buba Jajere, ordförande för Nigeria Union of Electricity Employees, Kabir Dungus, ordförande för AUPCCSTRSE, Usman Hyelda, ordförande för National Union of Chemical, Footwear, Rubber and Non-Metallic Products Employees samt Musa Inde, medlem av NLC:s styrelsen i staten och av Nigeria Union of Teachers.

Åtta ledare gripna

En grupp bestående av säkerhetsmän och polis grep åtta ledare för National Union of Hotel and Personal Services Employees (NUHPSE) på Hotell Sheraton i Abuja, även det den 12 oktober. Bland de gripna fanns Alhassan Amedu, sekreterare för FCT Council of NUHPSE samt Isa Ibrahim och Bashir Odokara, ordförande för hotellfacket. Gripandena skedde tidigt på kvällen, när de övervakade aktiviteter inom hotellbranschen.

Sex fackföreningsmedlemmar gripna

Den 13 oktober grep polisen sex fackföreningsmedlemmar under en strejkvakt vid en bensinstation som inte respekterade det bensinpris som fastställdes i en överenskommelse mellan NLC och regeringen. De släpptes mot borgen den 20 oktober och skulle ställas inför rätta den 25 november. Vid årets slut var ärendet fortfarande inte avgjort.

Fackliga ledares död kanske ingen olyckshändelse

De första polisrapporterna uppgav att Jerry Agbeyegbe, verkställande direktör för Nigeria Aviation Safety Initiative och tidigare ordförande för National Association of Aircraft Pilots and Engineers avlidit av skador han fått vid en bilolycka. Senare rapporter sägs visa att han dödats med skjutvapen-

Internationell facklig personal gripen och kvarhållen

Hela personalen på den nordamerikanska centralorganisationen AFL-CIO:s biståndskontor (Solidary Center) i Abuja greps den 15 oktober, utan förklaringar, av säkerhetstjänsten som genomsökt kontoret. Ordern om husrannsakan var odaterad, angav inget brott och inte heller undersökningens art. Under tiden hölls personalen kvar i receptionen i över två timmar. De transporterades till SSS högkvarter i en buss utan SSS registreringsnummer. De 13 i personalen (nigerianer och utlänningar)

Och en katolsk präst samt en anställd fem månader gamla spädbarn hölls var på högkvarteret i flera timmar innan de släpptes. SSS vägrade låta någon av dem kontakta advokat eller amerikanska ambassaden. Under den tid de satt gripna kom en tjänsteman från USA:s ambassad för att få dem fria, men han skickades iväg. De hade gripits klockan 10 på förmiddagen och släpptes klockan 17.

Gripen av polis

Den 18 oktober greps ordföranden för NLC i staten Akwa Ibom, Udo K. Akpan, av polis efter en framgångsrik femdagars strejk och fördes till polisstationen. Han nekades tillgång till advokat.

Strejkrätt nekas

Den 5 november avslag polisen en ansökan om strejktillstånd från NLC med motiveringen att sådana aktioner alltid "kapas" av skurkar som plundrar fastigheter och ger upphov till våldsamheter som leder till att människor dödas.

Dödade: 4

Gripna: 104

Sårade: 1

Trakasserade: 1 person / 2 incidenter

REPUBLIKEN KONGO

FOLKMÄNGD: 3,8 milj.

HUVUDSTAD: Brazzaville

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Landets arbetsmarknadslagstiftningen ligger i stort sett i linje med internationella normer, men tillämpas inte i praktiken. Utkastet till nya arbetsmarknadslagar har fortfarande inte antagits och det finns tecken som tyder på att regeringens inblandning

i fackliga angelägenheter ökar.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna har rätt att organisera sig

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen erkänner löntagarnas rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Undantag gäller dock för medlemmar av de väpnade styrkorna, säkerhetsstyrkor och polisen. Arbetsgivare är förbjudna att diskriminera fackföreningsmedlemmar. Organisationerna har frihet att ansluta sig till internationella fackliga organisationer.

Kollektiva förhandlingar

Fackliga organisationer för bedriva kollektiva förhandlingar.

Strejkrätt, på vissa villkor

Löntagare har strejkrätt, på villkor som anges i lag. De måste lämna in en avsiktsförklaring till Arbetsmarknadsministeriet och därmed inleds en medlingsprocess under tillsyn från ministeriets regionala arbetsinspektör. Medlingen är inte bindande. Avsiktsförklaringen måste ange datum för strejkens och den kan inledas den dagen, även om medlingen inte är avslutad. Arbetsgivarna har rätt att avskeda anställda om de inte i förväg varslat om strejk.

Regeringen håller på att ta fram en ny arbetsmarknadslagstiftning och ILO har begärt att den ändras i samråd med de fackliga organisationerna. ILO har särskilt begärt en definition av vad som avses med det minimum av verksamhet "som är oundgängligt för att skydda" allmänna intressen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

De oroligheter och störningar som inbördeskriget orsakade har skapat ett klimat av misstro och gjort att facklig verksamhet under senare år blivit mycket svår. Obetalda löner är ett stort problem som ännu inte lösts.

Regeringsinblandning

En av centralorganisationerna, Confédération Syndicale des Travailleurs du Congo (CSTC), meddelat att den utsatts för ständiga hotelser och trakasserier och att ledare på lokal, regional och nationell nivå förföljs. År 2003 bidrog Arbetsmarknadsministeriet aktivt till att splittra organisationen genom att finansiera en kongress som hölls av en utbrytargrupp.

CSTC-medlemmar diskrimineras

CSTC rapporterar många fall då dess representanter degraderats eller avskedats på grund av sin fackliga verksamhet. Organisationen påtalar flera fall av osakliga avskedanden av anställda i kommunerna Brazzaville, N'Kayi och Pointe-Noire, från kreditkassan "Crédit Agricole et Industriel du Congo" och från Afrique Automobiles. Samtliga dessa fall har tagits till domstol.

Kollektiva förhandlingar

I praktiken har mycket få kollektivavtalsförhandlingar ägt rum, i huvudsak på grund av den ekonomiska omvälvning som inbördeskriget orsakade. Av 40 sektorer som skulle förnya sina kollektivavtal under år 2003, lyckades bara två sektorer (olja- och sockerindustrin) starta förhandlingar.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Fortsatta regeringsingripanden

Regeringen fortsatte att ingripa i CSTC:s verksamhet och försökte gynna de delar av fackföreningsrörelsen som anses som mest lojala. Utbrytargruppen som bildades efter splittringen av CSTC (och som fick sin kongress bekostad av Arbetsmarknadsministeriet) skulle delta i ett ILO-möte i Yaoundé (Kamerun) i oktober 2004, som en av de organisationer som regeringen erkänt. Regeringen har också givit företräde för en annan grupp, vars ledare anses stå myndigheterna nära.

RWANDA

FOLKMÄNGD: 8,5 milj.

HUVUDSTAD: Kigali

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Den mycket repressiva lagstiftningen innebär att facklig verksamhet kan inte bedrivas fritt. I praktiken bekämpar regeringen och många arbetsgivare löntagarnas krav. Regeringen tycks försöka förbättra relationerna med fackföreningsrörelsen, men det råder fortfarande misstankar om att den fortfarande försöker manipulera organisationerna.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna har rätt att bilda fackföreningar. Medlemskapet är frivilligt och öppet för alla löntagare; även för offentliganställda. Enligt den nya arbetsmarknadslagstiftningen, som utformades med tekniskt stöd från ILO och trädde i kraft år 2002, har lantarbetare nu rätt att organisera sig. Den nya lagstiftningen tillåter också att utländska löntagare väljs till fackliga förtroendeuppdrag om de bott i landet i minst fem år och om de sammanlagt inte utgör mer än en tredjedel av dem som har sådana uppdrag. Fackliga organisationer måste registreras hos Justitieministeriet för att bli officiellt erkända, men det är en ren formalitet.

Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd, men det finns inga instrument för att främja utnyttjandet av den.

Statstjänstemän

2002 års arbetsmarknadslagstiftning utesluter uttryckligen statstjänstemän från rätten till organisering. Lag 22 från samma år, om allmänna villkor för statstjänare, innehåller emellertid inga konkreta föreskrifter i det avseendet, vilket innebär att den rättsliga situationen är oklar.

Strejkrätten

Arbetsmarknadslagstiftningen begränsar strejkrätten. Strejktillstånd förutsätter ingripande från en medlingskommitté och listan över "oumbärlig verksamhet", inom vilken strejker är bannlysta, är alldeles för lång. Att utöva strejkrätten blandas ibland ihop med "störande av den allmänna ordningen", ett brott som lagstiftningen bestraffar hårt. Detta hindrar i hög grad de fackliga organisationerna från att strejka.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rwanda håller fortfarande på att återhämta sig från 1994 års folkmord. Hittills har de fackliga rättigheterna respekterats dåligt. Myndigheterna har ingripit i fackliga angelägenheter och arbetsgivarna har bekämpat facken utan att drabbas av några egentliga sanktioner. Regeringen tycks försöka förbättra relationerna med de fackliga organisationerna och tillåter också att val genomförs för att fastställa organisationernas representativitet. Det råder trots det fortfarande oro för att regeringen försöker manipulera organisationerna.

Statligt anställda är inte längre i lag förbjudna att yttra sig om politiska, filosofiska och fackliga frågor, men de fackliga organisationerna uppger att de i det fördolda utsätts för påtryckningar för att inte göra det.

Fortfarande saknas arbetsdomstolar, men i domstolarna ska särskilda kammare finnas som är specialiserade på sociala frågor och består av en domare och två "rådgivare" (av vilka en ska komma från en facklig organisation). De har inrättats och skulle träda i funktion i början av år 2005.

Ständiga trakasserier mot facket

Arbetsgivarna trakasserar ofta fackföreningsmedlemmar som de tycker är för militanta, exempelvis genom att förflytta, degradera eller avskeda dem. Det statliga varuhuset Magerwa (Magasins Généraux du Rwanda) är ett exempel på det. Josué Munyeragwe, ordförande för fackföreningen där, avskedades i juni 2002 när han vägrade acceptera den post han flyttats till, eftersom förflyttningen tydligt syftade till att avlägsna honom från de löntagare han representerade. Hans biträdande ordförande, Leonidas Ruhumuliza, åtalades för att ha deltagit i en förskingring och sattes i skyddsförvar i åtta månader. Trots att han befanns oskyldig fick han inte tillbaka jobbet. Motiveringen var att han varit borta i sex månader. I slutet av år 2004 hade förhandlingarna om de två männen inte lyckats, och fackföreningen misstänkte starkt att avskedandena berodde på deras fackliga arbete. Enligt centralorganisationen Centrale des Syndicats des Travailleurs du Rwanda (CESTRAR), fanns det många liknande fall som inträffade regelbundet.

SENEGAL

FOLKMÄNGD: 10,3 milj.

HUVUDSTAD: Dakar

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Regeringen har makt att avregistrera och upplösa fackliga organisationer. Strejkrätten är starkt begränsad i lag och i början av året sparkades fackliga ombudsmän för att de organiserat en strejk på en cementfabrik.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringens godkännande nödvändigt

Arbetsmarknadslagstiftningen erkänner löntagarnas rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer, och alla grupper av anställda inom samma bransch eller yrke får organisera sig. Trots det finns det begränsningar. En fackförening kan inte verka legalt utan Inrikesministeriets godkännande och de offentliga myndigheterna har vida befogenheter att upplösa organisationer genom förvaltningsbeslut.

Begränsningar för strejk

På samma sätt är strejkrätten erkänd men kraftigt begränsad, i synnerhet genom en bestämmelse i författningen från år 2001. Den anger att strejker inte får påverka rätten att arbeta och inte heller utsätta företaget för fara. Fackföreningar i privat sektor måste varsla om strejk tre dagar i förväg och statstjänstemannaorganisationer måste göra det minst en månad i förväg. Myndigheterna har också stora befogenheter att rekvirera

anställda från privata företag, offentliga organ och inrättningar för att skydda personers och varors säkerhet, upprätthålla den allmänna ordningen och offentliga tjänster och för att tillgodose landets viktiga behov. Denna definition är omfattande och öppnar för missbruk. Lagstiftningen säger också att arbetsplatser och deras närmaste omgivning inte får ockuperas under en strejk.

Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Arbetsmarknadslagstiftningen utesluter majoriteten av löntagarna

Majoriteten av löntagarna är uteslutna från arbetsmarknadslagstiftningen eftersom de arbetar i jordbruket eller den informella sektorn, som inte omfattas av lagarna.

År 2002 försökte personer som stod president Abdoulaye Wade nära, försvaga centralorganisationen Confédération Nationale des Travailleurs du Sénégal (CNTS) genom att uppmuntra splittring, men de försöken tycks nu ha misslyckats.

Trots lagstadgade begränsningar förekom många strejker under år 2004.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Fackliga ombud avskedade

Fackliga ombud från gruvarbetarfacket "Syndicat national des industries extractives et minières du Sénégal" avskedades i början av året för att de organiserat en strejk. De anställda på cementfabriken Sococim hade genomfört en partiell strejk och flera demonstrationer under november 2003 i protest mot att ledningen lade ut arbete på tillfällig arbetskraft. När de anställda kom till jobbet på morgonen den 13 november stod ledningen vid grindarna för att avskilja dem som ansvarat för organiseringen av protesterna. De hotades sedan med sparken. I början av år 2004 gick arbetsinspektören med på att alla fackliga ombud på fabriken avskedades. Det överklagades till Arbetsmarknadsministeriet som bekräftade beslutet om avsked av dem.

SUDAN

FOLKMÄNGD: 34,3 milj.

HUVUDSTAD: Khartoum

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-105-111-138-182

I Sudan skedde inga förändringar; genuin facklig verksamhet tolereras inte. Fackligt aktiva som verkar utanför den statskontrollerade organisationen SWTUF lever med ständig rädsla.

LAGSTIFTNINGEN

En enda centralorganisation; strejker förbjudna

1992 års fackföreningslag införde ett fackligt monopol som kontrolleras av regeringen. Sedan dess har strejker varit förbjudna och kollektiva förhandlingar förekommer praktiskt taget aldrig. När en konflikt uppstår, kan arbetsmarknadsministern hänvisa frågan till obligatorisk medling. Ett organ som regeringen tillsatt och kontrollerar fastställer lönerna.

Den nuvarande arbetsmarknadslagstiftningen trädde i kraft i december 2002. Den fortsätter förvägra löntagarna fackliga friheter och stärker regeringens kontroll av de fackliga organisationerna.

Hård regeringskontroll

Regeringen bestämmer fackliga organisationers verksamhet, inklusive mandatperioder, organisationsstruktur och kontakter med andra organisationer, vilket står i uppenbar strid med internationella arbetslivsnormer. Fackliga medel kontrolleras av statsrevisionen.

Arbetsmarknadslagstiftningen anger att ett av de fackliga organisationernas syfte är att samarbeta med regeringsorgan och krafter i samhället för att främja nationellt oberoende och landets säkerhet, samt regeringens internationella kontakter. Organisationer som inte gör detta blir inte registrerade.

Den allmänna registratören har omfattande befogenheter. Lagen anger att "Allmänna registratören kan fackliga val om han är övertygad om att de inte genomförts på rätt sätt. I sådana fall har han befogenhet att besluta om nya al".

Straffen för brott mot fackföreningslagen är generella, vilket tyder på att domar på sex månads fängelse och/eller böter är tillämpliga i alla fall.

LAGSTIFTNINGEN I PRAKTIKEN

Rättigheter saknas

Situationen i Sudan väcker allvarlig oro. Människor som kämpar för mänskliga rättigheter, inklusive fackligt aktiva och journalister i synnerhet, har trakasserats, hotats, utsatts för godtyckliga gripanden och torterats. Säkerhetstjänsten agerar i regel straffritt. När de utreder fall har de rätt

att gripa och kvarhålla misstänkta och att tortera dem. Fackligt aktiva som arbetar vid sidan om de regeringsvänliga organisationerna lever med ständig fruktan och vågar inte påtala omänskliga arbetsvillkor.

Alla strejker olagliga

Regeringen har aldrig godkänt stridsåtgärder och därför är alla strejker som förekommer olagliga. I de flesta fall blir anställda som försöker strejka omedelbart avskedade.

Regeringen har infört hårda straff, till och med dödsstraff, för brott mot arbetsmarknadsförordningar.

SWAZILAND

FOLKMÄNGD: 1 milj.

HUVUDSTAD: Mbabane

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Efter påtryckningar från USA håller regeringen på att införa kosmetiska ändringar av den repressiva arbetsmarknadslagen (Industrial Relations Act, IRA). Begränsningarna av de fackliga rättigheterna kommer att finnas kvar. SFTU rapporterade allvarliga kränkningar av arbetslivsnormerna i textilfabriker.

LAGSTIFTNINGEN

Fortfarande undantagstillstånd

Undantagstillståndet som infördes år 1973 gällde fortfarande. Politiska partier är förbjudna och de författningsenliga friheterna suspenderade.

Många begränsningar i lagstiftning

Arbetsmarknadslagen (Industrial Relations Act, IRA) från år 2002 skulle bringa landets lagstiftning i överensstämmelse med internationella normer, men den innehåller fortfarande några av de gamla begränsningarna från 1996 års lag. IRA antogs sedan landet hotats med indragning av handelsprivilegier, i synnerhet med att avföras från USA:s program för allmänna privilegier och tillåter löntagarna att organisera sig, fastställa sina egna stadgar och förhandla om arbetsvillkor.

IRA innehåller emellertid många avvikelser från ILO-konventionerna:

Fängelsepersonal har inte rätt att bilda eller gå med i fackföreningar.

Fackliga organisationer måste representera minst 50 procent av de anställda på en arbetsplats för att bli erkänd. I annat fall är erkännandet beroende av arbetsgivarens goda vilja.

Proceduren för att utlysa strejk är tidskrävande och komplicerad. En strejk måste varslas 74 dagar innan den ska ske, vilket gör lagliga strejkar praktiskt taget omöjliga.

Procedurerna för omröstning om en strejk är tidskrävande och komplicerad.

En facklig organisation kan stämmas i civildomstol för skador som uppstått under en strejk.

Fackliga organisationer saknar effektivt skydd mot ingripanden från arbetsgivare.

IRA förbjuder protestaktioner inom "oumbärlig verksamhet" och till sådan räknas polis och säkerhetstjänst, fängvårdsanstalter, brandkåren, sjukvården och många statliga poster.

Ny arbetsmarknadslagstiftning, men inga ändringar

I april 2004, och under fortsatta påtryckningar från USA (den här gången om indragning av landets handelsprivilegier inom ramen för lagen om Afrikas tillväxt (African Growth and Opportunities Act, AGOA), tillkännagav regeringen att man skulle införa en ny arbetsmarknadslagstiftning för att uppfylla ILO-konventionerna. Samtidigt som regeringen hävdar att den kommer att ge lagstadgat skydd för löntagarnas rättigheter, är den i stort sett densamma som den tidigare lagen. Fortfarande krävs en varseltid på 74 dagar för en strejk och 50-procentsregeln för erkännande m.m. finns kvar.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Försök att misskreditera facklig ledare

De fackliga organisationerna, och särskilt centralorganisationen Swaziland Federation of Trade Unions (SFTU), utsätts för våldsamma angrepp från regeringen. Regeringen hatar SFTU:s generalsekreterare, Jan Sithole, och myndigheterna har organiserat förtalskampanjer mot honom.

Jan Sithole har kastats i fängelse flera gånger under senare år och han och hans familj har hotats till livet. År 2001 anklagades han och fem andra fackliga ledare för domstolstrots och ställdes inför rätta därför att de fortsatt en arbetsnedläggelse som myndigheterna förbjudit. Målet avvisades av domstolen, men han trakasseras fortfarande. Under de senaste två åren har säkerhetsstyrkorna intensifierat sin bevakning av Jan Sithole gjort klart för honom att han skuggas dygnet runt.

Regeringspolitik

Regeringen har blundat när arbetsgivare bedriver en politik med korttidsanställningar och avregleringar som lett till att många kvalificerade anställda (till stor del fackföreningsmedlemmar) förlorat sina jobb. Inom sockerindustrin och hotellnäringen har följden blivit att de fackliga organisationerna försvagas.

Många kränkningar på kinesiska textilfabriker

SFTU meddelade under år 2004 många pågående kränkningar av grundläggande fackliga rättigheter på textilfabriker. Arbetsgivare vägrar erkänna fackföreningar, bevakar aktiva både på arbetet och utanför med hjälp av inhyrd säkerhetspersonal och hotar aktiva och kända fackföreningsmedlemmar. Det förekommer också att arbetsgivare förbjuder anställda att samlas i grupper under raster och att anställda utsätts för fysiska överfall från vaktpersonal.

Dessa kränkningar har pågått i minst fem år. Löntagare har klagat på kinesiska företag, i synnerhet Brand Knitting och First Garments, som är de som begår de värsta kränkningarna.

Myndigheter spelar under täcket i kränkningar av fackliga rättigheter

Myndigheterna tycks spela under täcket med kinesiska fabriksägare. Vid flera tillfällen har polis misshandlat arbetare när de vänt sig till arbetsgivaren med sina krav, eller så har de blivit beskjutna med gummikulor och tårgas. Polismän på fabriken Zheng Yong fick mutor eller belöningar för att de misshandlat anställda. Vid ett tillfälle besökte Swazilands myndighet för främjande av investeringar (Investment Promotion Authority, SIPA) Zheng Yong sade till chefer på mellannivå att de inte skulle tillåta strejker eftersom dessa kunde avskräcka nuvarande och framtida investerare. Vid ett annat tillfälle avled en anställd sedan polisen med våld ingripit mot en konflikt på fabriken där hon arbetade.

Sejer för fackligt erkännande på textilfabriker

Trots den höga gränsen för fackligt erkännande gjordes betydande framsteg under år 2004, i synnerhet på textilfabriker. Med stöd från den internationella fackföreningsrörelsen lyckades Swaziland Manufacturing and Allied Workers' Union (SMAWU) bevisa att organisationen representerade mer än 50 procent av de anställda på nästan alla de större textilfabrikerna med export. Ett anmärkningsvärt undantag var Matsapha Knitwear (se nedan).

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Förhållandena i landet förändrades knappast och politiska partier är fortfarande förbjudna. En fredlig demonstration den 11 juli för demokrati slogs ner med våld av polisen. Vågar blockerades för att hindra människor från att ansluta sig till demonstrationen. Ledare för den angreps med batonger och mängder av människor skadades allvarligt. Fackföreningsrörelsen, särskilt centralorganisationen Swaziland Federation of Trade Unions, fortsätter att spela en huvudroll i kampen för demokrati och drabbas av övergrepp för det. Största delen av befolkningen lever i fattigdom och det råder stor brist på livsmedel.

Regeringen försöker stoppa sjuksköterskestrejk

I mars försökte regeringen förhindra att sjuksköterskorna gick i strejk, genom att använda arbetsdomstolen för att olagligförklara den. Sjuksköterskorna hade planerat strejken i protest att de inte fått ut sina löner sedan år 2001. Regeringen misslyckades emellertid, eftersom domaren, Nderi Nduma, inte kom till domstolen - staten hade inte förnyat hans anställningskontrakt. Domstolen kunde således inte behandla ärendet.

Hotelser

Den 1 maj använde polis och militär videokameror för att filma fackföreningsmedlemmar som samlades den dagen.

Fackligt erkännande nekas

Ledningen på fabriken Matsapha Knitwear har genomgående vägrat erkänna SMAWU. Förbundet började organisering på fabriken år 1988 och hade år 1999 fått över 50 procent av de anställda som medlemmar. Därmed ansökte man om att få organisationen erkänd. Ledningen för Matsapha svarade inte inom de 30 dagar som föreskrivs i lagen och då vände förbundet sig till domstol för att få erkännandet. Domstolen beslutade till fackets fördel, men företaget överklagade och det första erkännandet upphävdes. Under tiden avskedade ledningen anställda som deltog i facklig verksamhet. År 2004 ökade en internationell kampanj påtryckningarna på fabriken för att få facket erkänd. Ledningens reaktion var att säga att man skulle erkänna en mindre organisation med lägre representativitet på fabriken och hoppa över kontrollen. Detta var av allt att döma en hämnd i syfte att splittra löntagarna. I september 2004 hade Matsapha dragit tillbaka sitt erbjudande att omedelbart erkänna minoritetsorganisationen.

SYDAFRIKA

FOLKMÄNGD: 45,2 milj.

HUVUDSTAD: Pretoria

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Trots att fackliga rättigheter garanteras i lag, upprätthålls lagstiftningen dåligt och det gör att arbetsgivarna kan nonchalera den. Strejkande bagagelastare sparkades och strejkande fabriks- och gruvarbetare besköts med gummikulor, vilket ledde till flera sårade.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

1995 års lag om relationerna i arbetslivet (Labour Relations Act, LRA) garanterar de viktigaste fackliga rättigheterna. Lagen gäller både offentlig- och privatanställda, erkänner löntagarnas rätt att organisera dem och ger skydd mot osakliga avskedanden. Arbetsgivarna kan emellertid friställa arbetskraft med motiveringen att "verksamheten kräver det".

Kollektiva förhandlingar

LRA ger rätt till kollektiva förhandlingar och organisering. De fackliga organisationerna har rätt att få tillträde till arbetsplatser och medlemsavgifter kan dras på lönerna. Vidare finns bestämmelser som ska främja kollektivavtalsförhandlingar i småföretag och för hushållsanställda och anställda i den informella ekonomin. Fackliga organisationer kan överklaga osakliga avskedanden till domstol.

Strejkrätten

Alla löntagare har lagstadgad strejkrätt, även i den offentliga sektorn, under förutsättning att de inte arbetar med oumbärlig verksamhet eller i säkerhetstjänsten. Strejkrätten urholkas emellertid av en bestämmelse i lagen som tillåter arbetsgivarna att anlita annan arbetskraft under en strejk.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Organisering i jordbruket hindras

Fackliga rättigheter respekteras inte alltid i praktiken. Särskilt inom jordbruket, är arbetsgivarna fientligt inställda mot fackföreningar. Organiseringsarbetet är svårt eftersom organisatörer anses göra intrång på privat egendom. Löntagare som försöker bilda eller gå med i fackföreningar drabbas av hotelser, våld och avskedanden.

Lagarna upprätthålls dåligt

Arbetslivsmyndigheten i Östra Kapprovinsen har anklagat de flesta fabriksägarna där för att strunta i lagen om grundläggande arbetsvillkor (Basic Conditions of Employment Act) och sade att i synnerhet småföretag åsidosatte arbetsmarknadslagarna och diskriminerade fackföreningsmedlemmar. Antifackliga arbetsgivare hotade anställda så att dessa inte vågade låta facket försvara deras rättigheter. Många anställda är omedvetna om sina rättigheter och det finns alltför få arbetsinspektörer för att se till att lagstiftningen respekteras.

Fackliga inspektörer nekas tillträde

Det har kommit rapporter om att fackliga arbetarskyddsinspektörer nekats komma in på anläggningar. I augusti 2003 blev en grupp från kommunalarbetsfacket Municipal Workers Union utestängda från Beaconsfields reningsverk i Kimberley när den kom dit för att inspektera förhållandena. Besöket föranleddes av rapporter om att anställda tvingades arbeta med avloppsvatten upp till knäna, utan handskar, masker och ordentliga skyddskläder.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

De tredje demokratiska allmänna valen i landets historia genomfördes den 14 april och innebar en jordskredsseger för ANC. Hundratusentals offentliganställda gick i strejk i september, i den största stridsåtgärden som förekommit under de senaste tio åren. Bland de protesterande fanns lärare, sjuksköterskor och polismän från åtta fackliga organisationer för offentliganställda. Strejken speglade de offentliganställdas växande missnöje med löner och arbetsvillkor. Strejken slutade med en överenskommelse om 6,2 procents lönehöjning.

150 strejkande flygplatsanställda sparkade

I mars sparkades strejkande bagagelastare. Förbundet, South African Transport and Allied Workers Union (SATAWU) tog ut nästan 700 anställda hos Equity Aviation Service på de internationella flygplatserna i Johannesburg och Kapstaden i strejk, för krav på 8 procents högre lön och 40 timmars arbetsvecka. Strejken varade i tre veckor, men konflikten löstes till slut. Equity Aviation Service sparkade dock senare 150 anställda på vad fackförbundet beskrev som "falsa grunder". Förbundet tror att avskedandena berodde på deras inblandning i strejken.

Arbetare skjutna under lönestrejk

Den 20 september blev två strejkande sårade när säkerhetsvakter sköt gummikulor mot dem under en laglig strejk utanför fabriken Fruit Salad Health i City Deep. De två sårade fördes till sjukhus för behandling.

De anställda hade protesterat mot de usla löner som företaget betalade – de tjänar i genomsnitt 6 rand (1 USD) i timmen. En del av de anställda måste betala 100 rand (16 USD) i veckan för sina resor.

De anställda klagade också på att de tvingades arbeta i kylrum utan nödvändiga skyddskläder. Luvuyo Pyikwe, regional sekreterare i livsmedelsarbetareförbundet (Food and Allied Workers Union) sade att de tagit upp frågan med förlikningskommissionen (Commission for Conciliation, Mediation and Arbitration, CCMA), men att företaget vägrat inställa sig inför den.

Strejkande drabbar samman med polis

Polisen avfyra gummikulor under våldsamma sammanstötningar med strejkande arbetare i platinagruvorna Anglo Platinum och Impala Platinum i Rustenberg, nordost om Johannesburg i oktober. Enligt gruvarbetareförbundet (National Union of Mineworkers) sårades 42 strejkande. De anställda på Anglo Platinum och Impala Platinum hade gått i strejk på grund av en lönekonflikt som senare löstes. De klagade också på att gruvarbetarnas arbetsvillkor liknade dem man hade under apartheidregimen, eftersom de flesta av företagets direktörer var vita och alla gruvarbetare svarta.

TANZANIA

FOLKMÄNGD: 37,7 milj.

HUVUDSTAD: Dodoma

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

De fackliga rättigheterna kringgärdas av stränga restriktioner som tillåter betydande regeringsinblandning. Villkoren på Zanzibar är ännu hårdare än på fastlandet, eftersom strejker är förbjudna. Under året hindrade gruvbolag facklig verksamhet. Fackföreningar erkändes inte och en fackföreningsledare sparkades.

LAGSTIFTNINGEN

Stränga restriktioner

Fackföreningslagen ger löntagare rätt att bilda fackföreningar men de fackliga rättigheterna kringgärdas av stränga restriktioner. När det gäller företag med mer än en fackförening har regeringen makt att avregistrera den mindre av dem. Regeringen kan också suspendera en organisation om den anses bryta mot lagstiftningen eller sina egna stadgar, eller hota den allmänna säkerheten och ordningen. Regeringen kan också upphäva anslutning till en internationell facklig organisation om den skedde utan regeringens godkännande, eller om regeringen anser att den internationella organisationen arbetar med frågor som inte bara rör förhållandet mellan arbetsgivare och löntagare.

Regeringen anger också mandatperioder för förtroendevalda. De som inte uppfyller regeringens krav kan dömas till böter och/eller fängelse. I varje facklig organisation får bara en ledare arbeta heltid med de fackliga uppgifterna. Alla övriga måste arbeta heltid inom verksamhetsområdet som de valts att representera.

Strejkrätt och kollektiva förhandlingar urholkade

Löntagare får bara strejka efter att ha följt komplicerade och tidsödande medlingsprocedurer, som kan förlänga en konflikt i flera månader utan någon lösning. Lagstiftningen skyddar inte dem som deltar i en laglig strejk från vedergällning.

Kollektiva förhandlingar erkänns i lag. Kollektivavtal måste lämnas in till arbetsdomstolen för godkännande och registrering kan nekans om avtalen inte ligger i linje med regeringens ekonomiska politik. I offentlig sektor förekommer inga kollektivavtalsförhandlingar. Representanter från fack och regering lämnar in sina respektive förslag och myndigheterna gör rekommendationer utifrån dem och avtalen måste antas av parlamentet.

Nya lagförslag skärper restriktionerna

Den nya lagen om sysselsättning och relationer i arbetslivet (Employment and Labour Relations Bill) upphäver några av restriktionerna för strejkrätten, som exempelvis kravet på att två tredjedelar av medlemmarna ska stödja strejken i en omröstning och avskaffar de tidigare höga straffen för medverkan i en illegal strejk. Å andra sidan lägger den till väderlekstjänsten som outhärlig verksamhet, inom vilken strejker är bannlysta.

Den nya lagen om förhandlingar i offentlig sektor anger att anställda där inte får organisera sig. Dessutom inför den ett krav på minst 30 medlemmar (höjt från 20) för att en fackförening ska kunna registreras. Det kravet är alltför högt enligt internationella normer. Vidare förbjuds strejker bland "staff grade officers" (högre tjänstemän); en kategori som omfattar ledare för offentliga skolor. Lagförslaget fastställer också ett system för obligatorisk medling, som kan tillämpas om myndigheterna så vill, för att fastställa anställnings- och arbetsvillkor för offentliganställda. Det innebär i praktiken strejckförbud.

Presidenten godkände de båda lagförslagen i april, men vid årets slut hade de fortfarande trätt i kraft, eftersom Arbetsmarknadsministeriet inte fattat beslut om övergångsåtgärder, exempelvis utbildning av medlare.

Zanzibar och Pemba

Regeringen på Zanzibar tillämpar särskild lagstiftning för de båda öarna. Den gäller uteslutande privat sektor och skyddar inte löntagare mot antifacklig diskriminering.

Hårdare restriktioner på Zanzibar

Restriktionerna för fackliga rättigheter är ännu hårdare på Zanzibar än i landet i övrigt och de infördes i 2001 års fackföreningslag. Registrering av en fackförening förutsätter minst 50 medlemmar och registratören har vida befogenheter att vägra registrering om han/hon inte accepterar fackföreningens stadgar. Lagen säger också att fackligt förtroendevalda måste ha tillräckligt hög läs- och skrivkunnighet. Civildomstol kan ingripa i fackliga angelägenheter genom att utse registratören till likvidator av en fackförening.

Lagen förbjuder alla löntagare att strejka.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Privatisering – löntagarnas rättigheter ignoreras

Löntagare i privatiserade företag nekas föreningsfrihet och rätt att förhandla kollektivt, har långa arbetsdagar, obligatoriska nattskift, otrygga anställningar, låga löner och obligatorisk övertid.

Svårt att organisera lagliga strejker

Under året genomförde löntagarna vilda strejker och olagliga arbetsnedläggelser på grund av de omfattande, tidskrävande procedurerna för lagliga strejker.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Gruvbolag förbjuder fackligt arbete på arbetsplatsen

Geita Gold Mining Ltd (GGM) införde en uppförandekod som förbjuder fackföreningsmedlemmar att bedriva facklig verksamhet, inklusive hålla möten, på arbetsplatserna. Förtroendevalda får komma in och tala med anställda om de begär tillstånd från ledningen tre dagar i förväg. Anställda sade att de hotades med sparken om de gick med i TAMICO. Den 2 augusti vägrade GGM:s ledning diskutera TAMICO:s krav på fackligt erkännande och det ledde till att 900 anställda gick i strejk.

Förtroendevald avskedad efter falska anklagelser

Simon Martin förflyttades till en annan region när han blev ordförande för en nybildad fackförening på Analabs Company, underleverantör till för GGM. När han sedan inställde sig på arbetet i januari 2004, sparkades han på anklagelser om stöld. Eftersom det inte fanns några bevis gav domstolen order om att han skulle få tillbaka jobbet, men ledningen hade vid årets slut fortfarande inte tagit tillbaks honom.

TCHAD

FOLKMÄNGD: 8,8 milj.

HUVUDSTAD: N'Djamena

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-182

Regeringen har fortfarande inte upphävt lagstiftning som ger den omfattande befogenheter att ingripa i fackliga angelägenheter. Den förbisåg organisationerna när den beslutade reformera postverket och ensidigt drog ner på personalen och sänkte lönerna.

LAGSTIFTNINGEN

Omfattande makt att ingripa

Rätten att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer är inskriven i författningen och alla löntagare, utom medlemmar av de väpnade styrkorna, har frihet att göra det, men enbart efter tillstånd från Inrikesministeriet. Enligt en förordning från år 1962 har ministeriet också stora befogenheter att ingripa i fackliga angelägenheter. De fackliga organisationernas bokföring och underlag till ekonomiska transaktioner måste lämnas in till arbetsinspektionen när så krävs.

Begränsning för strejker i offentlig sektor

Författningen erkänner strejkrätten, men en förordning från år 1994 begränsar den inom den offentliga sektorn, som kräver att ett minimum av verksamhet ska upprätthållas.

Ingripanden tillåtna

Arbetsmarknadslagstiftningen erkänner uttryckligen rätten att förhandla kollektivt, men tillåter även viss regeringsinblandning. Lagarna skyddar fackliga organisationer mot diskriminering men det saknas formella mekanismer för att lösa konflikter.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Restriktiv lagstiftning tillämpas inte

Regeringen uppger att 1962 års förordning inte längre tillämpas på fackliga organisationer och det bekräftas av dem. Regeringen säger också att 1994 års förordning, som begränsar strejker i offentlig sektor, aldrig tillämpats i praktiken, men tar ändå god tid på sig att upphäva dessa lagar.

Det har förekommit motstånd mot facklig organisering, i synnerhet från marknadsmyndigheter och regeringen har inte alltid respekterade ingångna avtal, som det om lönehöjningar för offentligtanställda år 2002.

HÄNDELSER UNDER ÅR 2004

Regeringen ignorerar postanställdas organisationer

När Tchads regering beslutade sig för att reformera postverket år 2004, avskedades 102 anställda och för resterande sänktes lönerna, utan något samråd med de fackliga organisationerna. Den struntade i att facken krävde en omprövning av beslutet och arrangerade proteststrejker. Slutligen upphävdes åtgärderna när Union Network International ingrep.

TOGO

FOLKMÄNGD: 5 milj.

HUVUDSTAD: Lomé

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Situationen har inte förändrats. Det finns fortfarande allvarliga svagheter i arbetsmarknadslagstiftningen och respekten för de rättigheter som erkänns.

LAGSTIFTNINGEN

Svag lagstiftning

Löntagare har rätt att gå med i fackföreningar och strejkrätt. Undantag gäller anställda i säkerhetstjänsten, brandmän och polis. Anställda i den offentliga vorden får bilda fackföreningar men saknar strejkrätt. Strejkande saknar lagstadgat skydd mot vedergällning. 1974 års arbetsmarknadslagstiftning förbjuder utländska anställda att inneha förtroendeposter i fackliga organisationer.

Rätten till kollektiva förhandlingar finns på papperet, men är begränsad till ett enda, landsomfattande avtal som måste förhandlas fram och ha stöd av både regeringsrepresentanter, fackliga organisationer och arbetsgivare. Avtalet fastställer lönenivåer för alla anställda i den formella sektorn i hela landet.

Antifacklig diskriminering är förbjuden.

Frizoner

Lagen gör undantag från vissa av reglerna i arbetsmarknadslagstiftningen för företag som klassats som frizoner. Det gäller särskilt föreskrifterna om anställning och avskedanden. Anställda i sådana företag har inte samma skydd mot diskriminering som andra löntagare.

RÄTTIGHETENA I PRAKTIKEN

Kollektiva förhandlingar urholkas av den ekonomiska situationen. Vissa statstjänstemän har inte fått ut sina löner och pensioner på flera månader.

Arbetsmarknadsministeriet upprätthåller inte förbudet mot antifacklig diskriminering. Förhållandena förvärras av den politiska situationen, eftersom myndigheterna knappast tolererar oliktankande.

Antifackliga attityder dominerar också i frizonerna. I praktiken kan fackliga organisationer inte bildas där och de anställda hindras därför från att utnyttja sin föreningsfrihet.

TUNISIEN

FOLKMÄNGD: 9,9 milj.

HUVUDSTAD: Tunis

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Myndigheterna har åsidosatt fackliga rättigheter genom att med våld slå ner fredliga löntagardemonstrationer och vidta en rad negativa åtgärder mot SJT, det tunisiska journalistförbundet.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt arbetsmarknadslagstiftningen får löntagarna bilda och gå med i fackföreningar. Till skillnad från vad som gäller "föreningar", krävs inget

tillstånd i förväg för att bilda fackföreningar. En facklig organisation kan bara upplösas genom domstolsbeslut.

Strejkrätt

Strejkrätten är erkänd, men listan över oundgänglig verksamhet – som i lagstiftningen definieras som ”verksamhet, som om den avbryts, skulle hota hela eller delar av befolkningens liv, säkerhet eller hälsa” skulle specificeras i ett särskilt dekret som ännu inte lagts fram. Även om bestämmelsen ger utrymme för missbruk, meddelar centralorganisationen Union Générale Tunisienne du Travail (UGTT) att strejkrätten i stort sett respekteras i offentliga företag och verksamheter och att regeln om att upprätthålla ”en miniminivå av verksamhet” under en strejk är en fråga för förhandlingar mellan fack och arbetsgivare.

Kollektiva förhandlingar

Kollektivavtalsförhandlingar är tillåtna i lag. Löner och arbetsvillkor fastställs i förhandlingar mellan UGTT:s medlemsförbund och arbetsgivarna var tredje år, sedan riktlinjer utformas i nationellt trepartssamaråd.

Lagen förbjuder antifacklig diskriminering.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Antifacklig inställning i privat sektor

UGTT har uttryckt oro över privata arbetsgivares antifackliga åtgärder, i synnerhet eftersom osakliga avskedanden eller trakasserier av fackligt aktiva har använts för att undvika fackföreningar. Inom vissa branscher, som textil- och byggnadsbranschen samt hotellnäringen, är en majoritet av arbetskraften tillfälliganställd och rekryteras via arbetsförmedlande företag. Den tillfälliganställda personalen nekas i regel grundläggande rättigheter, som rätt till fackföreningar, socialförsäkringsförmåner, anställningstrygghet och fasta avlöningsdagar.

Trots upprepade krav från UGTT, har regeringen fortsatt vägra ratificera ILO:s konvention 135 om skydd för fackliga representanter.

Strejkrätt

UGTT ha konstaterat att procedurerna för strejker tillämpas på samma sätt inom oundgänglig offentlig verksamhet och statliga företag som i privat sektor. Under senare år har strejker i praktiken hållits inom utbildningsväsendet och vården, på banker, posten, i jordbruket och på många offentliga företag och förvaltningar. Under år 2004 genomfördes mängder av strejker mot ovannämnda antifackliga åtgärder. Mer än hälften av de 400 strejker som rapporterades under året utlöstes av att ledningarna svek sina löften.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Journalistförbundets grundare ”inkallade” av myndigheterna

Den 27 maj beslutade sig över 120 tunisiska journalister för att bilda en fri fackförening – den första i sitt slag - och kallade den SJT (Syndicat des Journalistes Tunisiens). I överensstämmelse med arbetsmarknadslagstiftningen lämnade grundarna in sin ansökan om registrering och stadgarna till prefekturen i Tunis. Den 17 augusti, då förbundet redan hade 160 medlemmar, kallades grundarna till Inrikesministeriet och utfrågades om lagligheten i åtgärderna. Efter förhöret uttryckte ordföranden för grundarkommittén, Lotfi Hajji, oro för att journalisterna i förbundet skulle utsättas för påtryckningar. Han klargjorde att förbundets mål var att försvara pressfriheten, arbetsvillkoren och yrkesetikerna och att man inte hade för avsikt att inkräkta på journalistföreningens (Association des Journalistes Tunisiens, AJT) område. Den organisationen suspenderades av journalistinternationalen (International Federation of Journalists, IFJ) i mars 2002, därför att den i december 2003 givit pressfrihetspriset ”Golden Pen” till landets president, Zine el-Abidine Ben Ali. Han regering anklagas regelbundet för att utöva påtryckningar på journalister och kränka deras mänskliga rättigheter.

Straffade för kontakter med arbetsinspektionen

Chefen för ett textilföretag i Sousse lockoutade 53 av sina anställda sedan de tagit kontakt med arbetsinspektionen för att de inte fått ut sina löner och förmåner. Företagsledningen hävdade att de 53 hade begått allvarliga felaktigheter. De fackliga organisationerna påpekade att de bara utövat sin rätt enligt arbetsmarknadslagstiftningen.

Beväpnad polis angriper anställda på en oljeanläggning

Den 16 oktober 2004 använde runt 120 medlemmar av landets säkerhetstjänst våld för att driva ut löntagare från en oljeanläggning i El Hancha, 4 mil från Sfax i landets södra del. De anställda hade beslutat sig för att genomföra en sittstrejk i anläggningen sedan det kinesiska oljebolaget beslutat ersätta tunisiska arbetare med kineser. Polisen drev iväg dem flera kilometer bort. De fackliga organisationerna kontaktade centralregeringen vilket ledde till att de fick tillbaka sina arbeten och till en utredning av polisivåldet. Enligt UGTT utmynnade utredningen i att disciplinära och administrativa åtgärder vidtogs mot de ansvariga för övergreppen.

Mer polisivåld

Den 2 november 2004 överfölls arbetare på tegelbruket Zarrouk i Kalaâ Sghira av polis som bröt upp deras möte utanför brukets kontor för att diskutera sina krav på att 50 av deras kamrater, som avskedats på osakliga grunder, skulle få tillbaka sina jobb. De begärde också att få ut sina löner och övriga förmåner. Den regionala fackliga organisationen Union Régionale de Travail de Sousse gav senare stöd för de anställda och anmälde polisens ingripande i konflikter. URTS:s ingripande ledde slutligen till en överenskommelse om att alla skulle återfå sina jobb.

Facklig ledare hindrad från att komma in på sitt kontor

Den 28 november 2004 kunde generalsekreteraren för Union Régionale de Travail i Kairouan (anslutet till UGTT) inte komma in på sitt kontor, som eftersom det var omringat av polisen. Polisen hävdade att UGTT:s kontor var inrymt i en fastighet där aktivister för mänskliga rättigheter antogs hålla ett möte utan tillstånd. UGTT fördömde agerandet och sade att det urholkade facketes självständighet och var ett angrepp mot facklig egendom.

UGANDA

FOLKMÄNGD: 26,7 milj.

HUVUDSTAD: Kampala

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 98 - 105 - 138 - 182

Nu gällande lagstiftning gör det svårt för löntagarna att organisera sig, och det är nästan omöjligt att genomföra en laglig strejk.

Textilarbetare nekades fackliga rättigheter och fisknätsarbetare avskedades under året för att de deltagit i en "olaglig" strejk.

LAGSTIFTNINGEN

Höga hinder för fackligt erkännande

Författningen garanterar föreningsfrihet och enligt lagstiftningen är arbetsgivarna skyldiga att erkänna fackföreningar. För att få bilda en fackförening måste arbetsplatsen ha minst 1 000 anställda och organisationen måste representera 51 procent av alla anställda. År 2004 upprepade ILO:s expertkommitté sina kommentarer om att dessa föreskrifter inte främjar kollektiva förhandlingar och att förhandlingsrätt skulle ges till alla fackföreningar på en enhet där ingen fackförening har över 50 procent av de anställda. Varje fackförening skulle åtminstone ha rätt att förhandla för sina medlemmar.

Listan på oumbärlig verksamhet, inom vilken löntagarna varken får bilda eller gå med i fackföreningar, omfattar fångvårdsanställda. Den gruppen ingår emellertid inte i ILO:s definition av oumbärlig verksamhet.

Lagen förbjuder inte antifacklig diskriminering från arbetsgivarnas sida.

Långdragna procedurer före strejk

Även om strejkrätten skyddas i lag för majoriteten av de anställda, säger föreskrifterna att "allt som är möjligt" först ska göras för att försöka konflikten genom medling. Processen är tidskrävande och besvärlig och kräver att båda parter enas om att ärendet kan tas till arbetsdomstol. Följden är att de flesta strejker anses vara olagliga.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftningen

Två förslag har utarbetats för ändring av förordningen om fackliga organisationer som kräver att fackliga organisationer måste vara anslutna till den enda centralorganisationen, som regeringen skapat genom dekret. År 2004 bad ILO regeringen att få bli informerad om hur arbetet med att godkänna förslagen fortskred.

Regeringen upphävde förbudet mot fackliga möten.

År 2003 upphävde regeringen förbudet mot fackliga möten varje år och vart femte år samt mot extraordinära fackliga möten.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagstiftningen upprätthålls dåligt

Arbetsmarknadslagstiftningen tillämpas dåligt. Arbetsgivare bortser från kravet på att erkänna fackföreningar och regeringen försvarar sällan löntagarnas rätt att bilda dem. Arbetsdomstolen ger föga skydd eftersom den har alldeles för små anslag och sällan sammanträder. När den någon gång avgör ett ärende struntar arbetsgivarna i stort sett i dess beslut, med regeringens tysta medgivande. Dessutom innebär kravet på minst 1 000 anställda att många löntagare i den privata sektorn nekas rätten att bilda fackförening. På större arbetsplatser där det finns mer än en fackförening begränsas möjligheterna till erkännande av kravet på 51 procents representativitet.

Fackligt erkännande ges sällan

Inom textil- och beklädnadsindustrin har det funnits många problem med organisering av fackföreningar och erkännande. Trots att Uganda Textile, Garment, Leather and Allied Workers' Union har över 2 000 medlemmar i 16 fabriker, har förbundet bara erkänts i en av dem.

På klädfabriken Tristar blev 265 anställda sparkade i oktober 2003, för att de strejkat och begärt att få fackföreningen erkänd. Regeringen visade föga sympati för dem. I början av år 2004 kommenterade president Musoveni själv händelsen: "Jag sparkade de där flickorna därför att strejken skulle skrämja bort investerarna".

Det kom rapporter om att flera privata företag uppmanade sina anställda att inte bry sig om fackliga organiseringskampanjer. Det gällde isynnerhet byggnadsföretag, medan fyra hotell sade till sina anställda att de skulle få sparken om de gick med i facket.

KRÄNKNINGAR ÅR 2004

Sparkad för att ha strejkat

Anställda på fisknätsfabriken Uganda Fishnet Manufacturers (UFM) sparkades av företaget när de gick i strejk den 19 maj. På grund av de besvärliga procedurerna som krävs, var den här strejken olaglig, liksom de flesta andra. 50 av de sparkade slog läger utanför fabriken den 2 juli och krävde att få tillbaka sina arbeten eller få lagstadgade avgångsvederlag. Arbetslivskommissionären (Commissioner of Labour, Employment and Industrial Relations) beordrade UFM att återanställa 26 av de sparkade.

Tristar – vägrar fortfarande erkänna fackföreningen

Konflikten på Tristar fortsatte. Arbetslivskommissionären bad att företaget senast den 24 december 2003 skulle överlämna en lista över anställda som kunde gå med i fackföreningen, men i mitten av år 2004 hade ännu ingen lista kommit in. Trots upprepade överklaganden från de berörda arbetarna, har myndigheterna inte gjort någon ytterligare åtgärd för att hävda lagen. I juli lämnade textilarbetsarbetarinternationalen (International Textile, Garment and Leather Workers' Federation) in ett formellt klagomål till ILO:s kommitté för föreningsfrihet.

ZAMBIA

FOLKMÄNGD: 10,9 milj.

HUVUDSTAD: Lusaka

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Den repressiva fackföreningslagstiftningen, som gör det praktiskt taget omöjligt för fackliga organisationer att strejka, gäller fortfarande, men regeringen talar om att ändra den. Under året gjorde presidenten hårda uttalanden mot fackliga organisationer. Löntagare som tillgriper stridsåtgärder blev avstängda och avskedade.

LAGSTIFTNINGEN

Begränsad rätt att bilda och gå med i fackföreningar

Löntagare har rätt att bilda och gå med i fackföreningar, men i princip får det bara finnas en organisation per bransch.

Antifacklig diskriminering är förbjuden i lag och anställda som avskedas för facklig verksamhet har rätt till gottgörelse, inklusive återanställning.

Begränsningar av strejkrätten

Löntagare har strejkrätt, med undantag för de som arbetar i oundgänglig verksamhet. Definitionen av sådan verksamhet är mer omfattande än ILO:s och räknar in brandkåren, avloppsreningsverk och vissa gruvbrytning.

Löntagarna har visst rättsligt skydd mot arbetsgivare som straffar anställda som strejkat. Strejkrätten kringgärdas emellertid av så många procedurkrav att det är nästan omöjligt att genomföra lagliga strejker. Följden har blivit att inga lagliga strejker genomförts i Zambia sedan år 1994.

Lagen om relationerna på arbetsmarknaden (Industrial and Labour Relations Act) ger polisen rätt att gripa människor utan häktningsorder, om de antas vara i strejk inom oundgänglig verksamhet eller tros kunna skada egendom. Polisen kan döma ut böter och upp till sex månaders fängelse. ILO har förklarat att straffet är alldeles för högt och begärt att regeringen ska ändra det.

Kollektiva förhandlingar erkänns och i privat sektor förs de i gemensamma råd. Statstjänstemän förhandlar direkt med regeringen.

Översyn av arbetsmarknadslagstiftning

Regeringen funderar på att ändra arbetsmarknadslagarna. Centralorganisationen Zambia Congress of Trade Unions (ZCTU) och ILO uppmanade regeringen att inte låta investerare avgöra villkoren och sänka avgångsvederlagen, eftersom det skulle göra det möjligt för dem att lämna landet utan att behöva betala avgångsvederlag eller pensioner.

I juni 2004 sade arbetsmarknadsminister Patrick Kafumukache till de fackliga organisationerna att regeringen skulle införa en medlingsklausul i den nya lagstiftningen, för att ersätta den nuvarande, långdragna processen med domstolsförhandlingar för att lösa konflikter. Han uppmanade också arbetsgivarna att skapa interna system för konfliktlösning.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Antifacklig diskriminering vanlig

Antifacklig diskriminering förekommer fortfarande, i synnerhet mot offentligt anställda, och procedurerna för att få lagstadgad gottgörelse är sällan effektiva på grund av brist på resurser. Många förtroendevalda i kommunalanställdas organisationer har avskedats för att de bedrivit facklig verksamhet.

Arbetsgivare i privat sektor delar upp arbetsplatserna för att kunna hålla antalet anställda under minimigränsen, så att de inte ska vara tvungna att erkänna en fackförening.

Zambia Congress of Trade Unions (ZCTU) meddelar att de grundläggande rättigheterna för löntagare i privat sektor försämras, liksom i de

multinationella företag som finns i landet. Nyanställda i vissa privata företag, inklusive multinationella företag, måste underteckna ett intyg om att de väljer arbete framför fackförening. De som vägrar avstå från sina fackliga rättigheter anställs inte.

Allt större motvilja mot förhandlingar

Även om kollektiva förhandlingar förekommer relativt allmänt, har statliga och kommunala myndigheter blivit allt mindre villiga att förhandla med sina anställda eller deras fackförening. Konflikter kan pågå i månader, med ständiga påståenden om att myndigheterna inte visar god förhandlingsvilja. Resultatet blir att de anställda går ut i långvariga strejker som betecknas som olagliga på grund av de restriktiva kraven i lagstiftningen.

Tillfällig arbetskraft försvårar organisering

Under senare år har det kommit rapporter om att företag allt oftare anställer tillfällig arbetskraft och betalar anställda som om de är provanställda trots att de arbetat i företagen i flera år. Butikskedjan Shoprite har varit en av de värsta syndarna i Zambia. Användningen av tillfälligt anställda försvårar fackens organiseringsarbete.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under året förekom flera strejker, eller hot om strejker från statstjänstemän. En stor statstjänstemannastrejk ägde rum i februari och en annan hotade bryta ut i augusti. I september gick lärarna ut i strejk. Regeringen svarade med hot om massavskedanden och gripanden, men hoten sattes inte i verket.

Anställda avstängda för strejk

26 anställda på Zambia Telecommunications Limited och 11 på Zambia National Commercial Bank avstängdes från arbete den 20 februari för att de deltagit i en landsomfattande strejk mot upp till 40 procents skattechöjning och frysta löner (som fackliga ledare säger olagligförklarades år 1998).

Statstjänstemannaförbundet (Civil Servants and Allied Workers Union, CSAWU) hade fått polisens tillstånd för strejken, men regeringen olagligförklarade den. Strejken tvingade många företag och regeringsmyndigheter att hålla stängt den dagen.

Alla anställda fick tillbaka sina arbeten i slutet av året.

Presidenten hotar fackliga organisationer

Fackson Shamenda, hedersordförande för ZCTU (och senare FFI:s ordförande) sade i ett tal till National Union of Communications Workers (NUCW) den 28 maj att president Levy Mwanawasa hotat krossa fackliga ledare och hade sagt: "Fackföreningarna kan dra åt helvete. Jag behöver dom inte".

Det skedde sedan arbetsmarknadsminister Patrick Kafumukache den 15 april varnat statstjänstemannaförbunden National Union of Public Service Workers, (NUPSW) och Civil Servants and Allied Workers Union of Zambia (CSAWUZ) för att göra några uttalanden som skulle riskera landets möjligheter att dra till sig utländska investeringar. Han uppmanade facken att vara återhållsamma och hjälpa regeringen att utveckla landet.

Daily Mail sparkar 12 för facklig aktivitet

Den 12 juli sparkade tidningen Daily Mail sparkade tolv anställda för att de "provocerat anställda att delta i en olaglig strejk", enligt Mukula Mukula, tillförordnad ordförande för tidningens fackförening (som tillhör Zambia Union of Journalists). En grupp anställda gick i strejk den 9 juli och krävde en generell lönehöjning på 450,000 kwacha (101,12 USD).

Polisen överlämnade breven med avskedanden till de tolv, vilket är tillåtet i arbetsmarknadslagstiftningen. Det gällde John Mubanga, Wallen Simwaka, Lubosi Mulasikwanda, Grace Kazoka, Kabuswe Musonda, Salome Simwina, Esther Miti, Judith Konayuma, Zelapi Njovu, Abigail Mulenga, Ackson Tembo och John Ngoma. Facket fördömde användningen av polisen för överlämnande av breven och beskrev det som "drakoniskt" och mer passande för "jakt på kriminella".

Den 16 juli återinsattes samtliga i tjänst, efter överläggningar med tidningens intressenter. Mukula Mukula sade att man i samtalen kommit fram till att ledningen varit för hård mot de anställda.

ZIMBABWE

FOLKMÄNGD: 12,9 milj.

HUVUDSTAD: Harare

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Kränkningarna av fackliga och mänskliga rättigheter fortsatte ohämmat i Zimbabwe. Flera fackligt aktiva greps och många avskedades; bland dem ordföranden för centralorganisationen Zimbabwe Congress of Trade Unions (ZCTU), Lovemore Matombo. Regeringen vägrade ZCTU internationell solidaritet och deporterade under året en delegation från ZCTU:s syskonor-

ganisation COSATU.

LAGSTIFTNINGEN

“Drakonisk” lagstiftning

Den ändrade lagen om relationerna på arbetsmarknaden (Labour Relations Amendment Act, LRAA) trädde i kraft den 7 mars 2003. Även om den på papperet erkänner fackliga organisationers existens, gör den det allmänt svårt för dem att utöva sina rättigheter och lagen har beskrivits som ”drakonisk”.

Tekniskt sett ger LRAA anställda i privat sektor föreningsfrihet, rätt att välja sina egna representanter och att gå med i facket utan tillstånd i förväg. Den tillåter också flera olika organisationer ber bransch, under förutsättning att alla registrerats hos Ministeriet för offentlig verksamhet, arbetsmarknad och socialförsäkringar (Ministry of Public Service, Labour and Social Welfare, MPSSLW). Offentliganställda och statstjänare (med undantag för de väpnade styrkorna) får bilda och gå med i fackföreningar. Organisationer är också tillåtna i frizonerna och arbetsgivarna är i lag förbjudna att diskriminera fackföreningsmedlemmar. Det finns emellertid en rad problem.

Kryphål

Chefer är förbjudna att organisera sig fackligt och att strejka och i vissa företag begränsar regeringen facklig verksamhet genom att definiera de flesta av de anställda som chefer.

Kollektiva förhandlingar – avtal måste godkännas av regeringen

LRAA erkänner rätten till kollektiva förhandlingar men den rätten är inte förbehållen de fackliga organisationerna utan kan också utnyttjas av löntagarkommittéer. Lagen uppmuntrar bildandet av sådana kommittéer på företag där mindre än 50 procent av de anställda tillhör facket. Kommittéerna existerar parallellt med fackföreningar och ger därmed arbetsgivarna möjlighet att undergräva facken genom att gynna löntagarkommittéerna. Kommittéernas uppgift är att förhandla om konflikter på ”verkstadsgolvet” medan de fackliga organisationerna förhandlar via nationella sysselsättningsråd (National Employment Councils) där sådana finns och antas koncentrera sig på branschfrågor och i synnerhet lönerna. Löntagarkommittéerna sammanträder med företagsledningen och diskuterar arbetsplatsfrågor i ett företagsråd (Works Council). Företagsråden måste godkännas av Arbetsmarknadsministeriet. De nationella sysselsättningsråden måste överlämna sina kollektivavtal till registratören för hans/hennes godkännande, och avtalen kan underkännas om de anses skada ekonomin. Den föreskriften kan lätt missbrukas för att hindra fria förhandlingar.

Om 50 procent eller fler av de anställda är fackligt organiserade finns det ingen parallell kommitté, eftersom den då blir fackföreningsstyrelse.

Alla arbetslivskonflikter behandlas av arbetsdomstolen.

Hinder för strejkrätten

Även om LRAA erkänner strejkrätten, innehåller procedurerna många hinder, exempelvis kravet på att över 50 procent av de anställda måste rösta för strejken och sedan iakta en 30 dagars förlikningsperiod och bindande medlingsförsök. Efter det följer en 14 dagars varselperiod. Summan av alla dessa fördröjningar är att det är närmast omöjligt att genomföra en laglig strejk.

Strejker inom oundgänglig verksamhet är förbjudna. Definitionen av ”oundgänglig” är mycket vidare än vad ILO någonsin föreställt sig, och omfattar anställda inom brandkåren, vattenförsörjningen, lokförare, elektriker, transport- och kommunikationsanställda, veterinärer och apotekare. Ministern kan bestämma vad som är oundgänglig verksamhet och därmed fastställa att alla tjänster och företag är oundgängliga och på så sätt utfärda strejkförbud. De som deltar i en illegal strejk kan dömas till fängelse i upp till fem år.

Repressiv lagstiftning

I januari 2002 införde regeringen lagen om den allmänna ordningen och säkerheten (Public Order and Security Act, POSA). Den har använts för att hindra facklig verksamhet och trakassera fackligt aktiva. Enligt POSA kan personer som befins skyldiga till att ha stört friden, säkerheten eller den allmänna ordningen, eller till att ha kränkt andra människors rättigheter, dömas till böter på högst 100 000 Zimbabwe-dollar och/eller fängelse i högst tio år. Dessutom måste de som organiserar offentliga möten ansöka om tillstånd minst fyra dagar i förväg.

Lagen om mindre förseelser (Miscellaneous Offence Act) föreskriver mindre stränga straff. Den åberopas ofta när anklagelser av annat slag inte håller i domstol. Att blockera en genomfart är ett brott enligt denna lag.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Hotelser

I praktiken drabbas medlemmar av oberoende fackliga organisationer av trakasserier och hotelser från regeringsstyrkorna och det är utomordentligt svårt för dem att bedriva någon facklig verksamhet. Trots att civildomstolen i april 2002 fann att ZCTU inte behöver polistillstånd för att hålla privata möten, har polisen fortsatt att ingripa mot dem. Gripandet av fackligt aktiva fortsätter att vara vanliga och år 2004 blev framträdande fackliga ledare avskedade, gripna och åtalade för sitt fackliga arbete.

“Illegala” strejker

De oerhört komplicerade reglerna för organisering av lagliga strejker innebär att många fackliga organisationer inte ens försöker göra det, utan

genomför "illegala" arbetsnedläggelser eller "arbetsfrånvaro".

Organisationer för splittring

Zimbabwe Federation of Trade Unions (ZFTU) är en regeringskontrollerad organisation som bildats för att undergräva och försvaga ZCTU. ZFTU har ett nära samarbete med regeringspartiet, ZANU PF, och har bildat utbrytarorganisationer inom alla områden av ekonomin. I vissa fall har ZFTU-organisationer tvingat löntagare att gå med för att de ska få behålla jobben. ZCTU meddelar att en del av deras medlemmar blivit överfallna när de burit T-shirts med ZCTU:s emblem. Utbrytarorganisationerna förhandlar inte om kollektivavtal och tar inte upp löntagarnas klagomål.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Ledaren för oppositionspartiet Movement for Democratic Change (MDC), Morgan Tsvangirai, greps vid flera tillfällen, till exempel för att ha organiserat en illegal demonstration och många medlemmar av oppositionen fruktade för sina liv. Inför valen som ska genomföras år 2005, har president Robert Mugabe försökt få kontroll över alla delar av befolkningens liv. Han har antagit en mycket kritiserad lag som bland annat tvingar alla frivilligorganisationer (NGO) att registrera sig och inför personliga sanktioner mot styrelsemedlemmar i oregistrerade NGO. Han har också tvingat flera av landets erfarna domare att avgå.

ZCTU:s ordförande Lovemore Matombo avskedad

Den 23 januari avskedades Lovemore Matombo, ZCTU:s ordförande och ordförande för ZCTU:s medlemsförbund Communication and Allied Services Workers Union of Zimbabwe (CASWUZ) från sitt arbete i postverket (Zimpost) på grund av sin fackliga verksamhet. Det skäl som uppgavs för avskedandet var hans "otillättna" frånvaro från arbetet den 5-11 januari samma år. Han deltog då i den afrikanska organisationen OATUU:s (Congress of the Organisation of African Trade Unity) kongress i Khartoum Khartoum, Sudan.

Inledningsvis suspenderades han den 12 januari, i avvaktan på en förhandling i disciplinnämnden den 23 januari. Nämnden beslutade avskeda honom trots att det inte fanns några anklagelser mot honom. Lovemore Matombo hade iakttagit de föreskrivna reglerna för specialtillstånd för utresan, för att delta i mötet i Khartoum. ZCTU trodde att det var hans roll som framstående och aktiv fackföreningsman som var det verkliga skälet.

CASWUZ-ledarna Mr. Nkala, Mr. Chizura och Mr. Munandi avskedade

Likaså den 12 januari blev C. Nkala, viceordförande för CASWUZ, C.M. Chizura, biträdande generalsekreterare och D.C. Munandi, ekonomiansvarig, suspenderade av postverket. Det påstådda skälet var att de stört ett styrelsemöte den 11 december 2003.

Som medlemmar av förbundets styrelse gick de till ett styrelsemöte den 11 december 2003, för att kräva kompensation för att flera anställda löner inte betalats ut, i vedergällning mot en 17 dagars strejk (17 november-4 december 2003). Löneavdrag hade gjorts för 41 dagar. Sedan en formell begäran inte givit några resultat, gjorde de tre fackliga representanterna personliga framställningar på styrelsemötet. De fredliga förhandlingarna mellan facket och styrelsen ledde till en överenskommelse om att de berörda anställda skulle få betalt dagen därpå. Trots det, blev de tre fackföreningsledare avskedade från Zimpost.

Lovemore Matombo, C. Nkala, C.M. Chizura och D.C. Munandi inte återanställda

Fackförbundet har anmält avskedandena till arbetskommissionären. Arbetsmarknadsministern har emellertid inte visat något intresse för att lösa problemet, antagligen av rädsla för topparna i regeringen. Den politiska inblandningen i deras ärende från högsta nivå gör att det knappast är troligt att de blir återanställda.

Trakasserier av regionala fackliga ledare

Den 17 februari plockade polisen in medlemmarna av styrelsen för ZCTU:s västra region, Reason Ngwenya (ordförande), Davis Shambare (viceordförande), Percy Mcijo (styrelsemedlem) och Ambrose Manenji, medlem av handelsanställdas förbund (Commercial Workers Union of Zimbabwe) i Bulawayo omkring klockan 7 på morgonen. Polisen gav inga skäl till gripandet och ingen av de gripna hade något otalt med polisen. De var välkända för sitt aktiva fackliga arbete och misstänker att de greps som en form av trakasserier eller som vedergällning för det.

Matthew Takaona avskedad

Den 4 mars avskedades Matthew Takaona, ordföranden för journalistförbundet Zimbabwe Union of Journalists (ZUJ) från sitt arbete på Zim-papers sedan han talat till personalen på Associate Newspaper of Zimbabwe, som hotades av omedelbara nedskärningar. Avskedandet förefaller vara direkt vedergällning med anledning av hans legitima fackliga verksamhet.

Mordförsök på den fackliga ledaren Raymond Majongwe

Torsdagen den 25 mars undkom Raymond Majongwe, generalsekreterare för lärarförbundet Progressive Teachers' Union of Zimbabwe (PTUZ, som är anslutet till ZCTU) något som förbundet misstänker var ett mordförsök. Raymond Majongwe blev tillsagd att hämta några handlingar i Belgravia, men blev misstänksam och skickade i stället sin chaufför. Denne skuggades av en bil som försökte krocka med Majongwes bil, tills de misstänkta mördarna insåg att han inte satt i den.

Fackföreningsledaren Charles Gumbo överfallen

Den 27 mars överföll en grupp okända politiska aktivister Charles Gumbos familj och egendom i Zengeza 4 i Chitungwiza. Charles Gumbo är generalsekreterare för ZCTU-förbundet Zimbabwe Construction and Allied Workers Union och stadsfullmäktigeledamot.

Ett femtiotal personer belägrade, vandaliserade och stal från Charles Gumbos bostad mitt i natten. Sedan försökte de stänga in hans fru och deras tre barn i badrummet, men kunde inte låsa dörren. I stället förde de under pistolhot familjen till ett sjukhus i närheten. De släpptes senare.

Fackföreningsledaren David Mangezi trakasserad

I april förflyttades David Mangezi, viceordförande för ZCTU:s distrikt i Chegutu och medlem av livsmedelsarbetareförbundet (anslutet till ZCTU) från sin arbetsplats på företaget Bonnezim Private Ltd. i Chegutu till Harare. Ledningens motivering till förflyttning är att David Mangezis närvaro och anställning vid företaget inte var önskvärd på grund av hans politiska verksamhet. Företaget ansåg att det i allmänhetens ögon kopplades ihop med hans verksamhet.

Fyra fackföreningsledare gripna efter ett ZCTU-seminarium

I Gweru den 5 augusti greps Lucia Matibenga, ZCTU:s viceordförande och ordförande för SATUCC, Wellington Chibebe, ZCTU:s generalsekreterare, Sam Machinda, viceordförande för ZCTU:s centrala region och Timothy Kondo, medlem av ZCTU:s styrelse. De greps för att de deltagit i ett ZCTU-seminarium om de höga skatterna, det trepartssammansatta förhandlingskommittén, socialförsäkringar och den statliga socialförsäkringsmyndigheten (National Social Security Authority, NSSA), AIDS, samt återkoppling rörande ILO-konferensen i juni 2004. Bara en vecka tidigare hade Wellington Chibebe hindrats från att tala på ett annat löntagarmöte i Masvingo.

Inledningsvis anklagades ledarna för att ha organiserat seminariet den 5 augusti utan polistillstånd, men anklagelserna ändrades senare. Man tog fingeravtryck på dem och de fick muntliga varningar. Anklagelserna ändrades troligen tack vare artikel 46.j i POSA-lagen, som säger att fackliga organisationer inte behöver begära polistillstånd innan de håller möten; polisen agerade enligt uppgift under påtryckningar utifrån. Medan de satt gripna nekades Sam Machinda, som är diabetiker, sin medicin.

ZCTU:s advokat hindrades dessutom från att lämna in en brådskande begäran till civildomstolen om att de skulle frisläppas, eftersom tjänstemannen vid domstolen inte var där den dagen. Advokaten försökte i stället få dem fria mot borgen.

Efter en kort förhandling inför domstolen i Gweru den 6 augusti släpptes de fyra mot borgen på 200 000 Zimbabwe-dollar vardera. De skulle inställa sig inför tingsrätten i Gweru den 8 september, anklagade för brott mot artikel 19.1.b i POSA, om upplopp, oroligheter eller olydnad. De anklagades också för att ha gjort sig skyldiga till att ha gjort uttalanden som kunde orsaka missmod och uppmuntra till att störta regeringen. Ärendet behandlades inte den 8 september utan sköts upp till den 3 november, på grund av åklagarens frånvaro. Den 3 november drogs målen mot Matibenga, Machinda och Kondo tillbaka, men Chibebe fick order om att inställa sig i domstolen på nytt den 25 november, och blev senare tillsagd att komma dit den 1 mars 2005.

Åtalade för att ha deltagit i demonstration

Den 6 augusti blev Gideon Shoko, generalsekreterare för järnvägsarbetarnas Zimbabwe Amalgamated Railwaymen's Union (ZARU, anslutet till ZCTU), och åtta andra fackföreningsmedlemmar från Bulawayo order om att inställa sig i domstol med anledning av deras medverkan i en demonstration mot höga skatter den 18 november 2003. Samma dag blev 41 anställda avstängda från sina arbeten på Colcom Pvt Ltd och två andra från David White Head Spinners i Chegutu avskedades för att de deltagit i samma demonstration.

Netone – osakliga avskedanden

56 anställda avskedades efter en strejk i juni, som utbröt när ledningen vägrade förhandla med de anställda. Den 1 oktober krävde ett medlemsbeslut att ledningen skulle återanställa de avskedade utan avdrag på löner och förmåner. Ledningen överklagade beslutet till arbetsdomstolen. Under tiden registrerade de anställda medlemsbeslutet hos civildomstolen och fick en verkställighetsorder om beslag av Netones tillgångar. Netones ledning begärde uppskov med verkställandet. Den 17 november avvisade domstolen först deras begäran, men beviljade sedan temporärt uppskov i avvaktan på förhandlingen om tvisten i arbetsdomstolen. Vid årets slut hade arbetarna fortfarande inte fått tillbaka sina arbeten.

Fackföreningsmedlemmar på Zimpost måltavlor för polisen – många gripna

Samuel Khumalo, S. Ngulube och B. Munemo, samtliga provinsordföranden i Communication and Allied Services Workers Union of Zimbabwe (CASWUZ), greps den 11 oktober 2004 i Bulawayo. Inga skäl till gripandena meddelades. Ngulube och Munemo kvarhölls på Bulaways centrala polisstation, men det var okänt var Samuel Khumalo hölls. ZCTU var speciellt orolig för att han avskilts från de andra, eftersom han upprepade gånger utsatts för polisåtgärder. År 2003, under en ZCTU-demonstration mot höga skatter, greps han och misshandlades av polisen, som sedan lämnat honom i tron att han var död.

Gripandena i oktober 2004 följde efter en veckolång strejk bland anställda på det statliga post- och televerket. Zimbabwe Post (Zimpost) and TelOne. Strejken hade brutit ut när ledningarna inte betalade ut löneökningar som beslutats efter medling i mars och juni. Parterna träffades fyra gånger för att komma överens om tillämpningen av medlemsbeslutet. Till slut bestämde emellertid ledningen på egen hand att betala ut mindre än hälften av vad medlingen fastställt och överklagade beslutet i civildomstol.

De anställda på TelOne begärde då att ministern som hade ansvar för TelOne skulle ingripa. Ministerns ständiga sekreterare, Karikoga Kaseke, rådde ledningen att dra tillbaka överklagandet och söka en uppgörelse utanför domstolen. Ledningen vägrade emellertid att göra det och vägrade till och med att delta i de reguljära förhandlingarna som sker var tredje månad. Löntagarna gav då 14 dagars varsel och gick i strejk den 6 oktober. Den 12 oktober anslöt sig omkring 25 000 löntagare, hälften av postens och televerkets anställda, till strejken.

Fler gripanden

Provinsordföranden V. Sikosana greps i Bulawayo den 11 oktober och tvingades betala böter för erkänd skuld. Ytterligare sex fackföreningsmedlemmar greps i Gweru. Det rörde sig om V. Kufazvinei, S. Hamadziripi, M. Kim, H. Kasipani, Z. Magama och C. Mweyazwa, samtliga medlemmar av provinsstyrelsen. De dömdes att böra 20 000 Zimbabwe-dollar och släpptes omedelbart. I Mutare greps E. Mparutsa, T. Mereki, C. Maisiri och R. Kaditera, anklagade för att ha brutit mot lagen om mindre förseelser. De tvingades betala böter för erkänd skuld, med belopp som varierade mellan 20 000 (5 USD) och 40,000 (10 USD) Zimbabwe-dollar. P. Marowa, A. Mhike, J. Nhanhanga och O. Chiponda greps den 6 oktober och släpptes sedan utan några anklagelser. Deras gripanden skedde omedelbart efter att de lyssnat på ett anförande som förbundets utbildningsansvarige, J. Gondo, höll på arbetsplatsen och under vilket han uppmuntrade dem att fortsätta strejken.

Hotelser

Den 21 oktober meddelade CASWUZ att regeringen utplacerad beväpnad personal vid större postkontor och telefonstationer över hela landet och hade använt säkerhetsapparaten för att hota och trakassera både strejkande och lokala fackliga ledare. Ledningarna åkte dessutom till några anställdas hem, i sällskap av personal från säkerhetstjänsten (Central Intelligence Organisation, CIO), för att tvinga dem återgå i arbete.

Slutligen avstängdes alla strejkande på TelOne för sina lagliga fackliga åtgärder.

Arbetsgivare ignorerar domstolsbeslut

Tisdagen den 26 oktober 2004 behandlade arbetsdomstolen i plenum TelOne-målet och avkunnade dom till den fackliga organisationens förmån.

Efter domstolsbeslutet vägrade TelOnes ledning fortfarande förhandla med CASWUZ. CASWUZ skrev två gånger till ledningen för att återuppta förhandlingarna, men utan resultat. TelOne-ledningen vägrade ålyda medlingens och domstolsbeslutet och höll i stället inne de anställdas löner för oktober och november, och vägrade göra avdrag för medlemsavgifterna till CASWUZ.

Den 9 oktober vägrade Zimposts ledning respektera en överenskommelse undertecknad av det nationella sysselsättningsrådet för. I stället började man på egen hand vidta disciplinära åtgärder mot anställda som deltagit i strejken. CASWUZ vände sig till domstolarna för att få stopp på åtgärderna.

Internationell solidaritet avisas

När FFI:s medlemsförbund COSATU (Congress of South African Trade Unions) planerade att göra en veckas studiebesök i Zimbabwe från 25 oktober, fick man av Arbetsmarknadsministeriet veta att besöket var "oacceptabelt". Delegationens besök syftade till att diskutera frågor av gemensamt intresse med ZCTU. Enligt ministeriet var en del av organisationerna i det civila samhället som COSATU-delegationen planerat att träffa "regeringskritiska" och att besöket ansågs "ligga inom det politiska området".

COSATU beslutade att skicka delegationen till Zimbabwe trots brevet från Arbetsmarknadsministeriet. När den kom till Harares flygplats den 25 oktober möttes den 14 man starka gruppen av tjänstemän som ville att delegationen skulle avstå från att träffa vissa organisationer, men COSATU-representanterna vägrade ändra sitt program.

Den 26 oktober höll delegationen sitt första möte med ZCTU på ZCTU:s huvudkontor. Vård för möte var ZCTU:s generalsekreterare Wellington Chibebe och vice generalsekreteraren Collen Gwiyo. Mötet var i full gång när polis invaderade byggnaden och avbröt det. COSATU-delegationerna fick veta att regeringen bestämt att besöket var slut och att de omedelbart skulle lämna landet. Omkring 40 polismän och säkerhetsmän eskorterade delegationen till flygplatsen, där de hölls under bevakning av beväpnade vakter. Först trodde delegationen att polisen tänkte låta dem sova på flygplatsen, men de krävde att bli förda till ett hotell. Polisen höll emellertid kvar dem på flygplatsen till klockan 11 på kvällen, då de fick order om att stiga på en buss och kördes till Beitbridge, en stad på gränsen mellan Zimbabwe och Sydafrika, cirka 60 mil söder om Harare. Där lämnades delegationsmedlemmarna att själva ordna resan tillbaka till Johannesburg i South Africa.

Fackföreningsledares hem genomletat

Den 31 oktober, bara fyra dagar efter det att COSATU-delegationen utvisats ur landet, genomsökte tre beväpnade poliser tillsammans med tre förhållsledare Collen Gwiyo (ZCTU:s vice generalsekreterare) hem i Chitungwiza, en förstad till Harare. Han var inte hemma, men polisen sade till hans familj att de hade instruktioner från ordningsavdelningen om att föra honom till Harares polisstation, men angav inga skäl. De sökte igenom hela hans hem och gav sig iväg efter att ha lämnat ett meddelande om att han skulle komma till polisstationen i Chitungwiza.

Collen Gwiyo misstänkte att husrannsakan hörde ihop med COSATU-delegationens besök och rapporter i massmedier bekräftade att regeringen sagt att den kunde komma att straffa ZCTU-ledare som bjudit in delegationen. Den 1 november hämtades han av polis och förhördes om sin roll i inbjudan av COSATU och användningen av våld mot ZANU PF-aktivister (regeringspartiet). Polisen anklagade honom inte för COSATU-delegationen, men för våld mot ZANU PF-aktivister. Målet skulle upp i domstol den 5 november. Den dagen kom emellertid den polis som gjort gripandet inte till domstolen och därför drogs målet tillbaka.

Rättsliga åtgärder mot strejkande

Gruvarbetare gick i strejk mellan den 8 och 12 oktober, sedan gruvkammaren (Chamber of Mines) backat från en överenskommelse från den 10 mars om att hålla löneförhandlingar varje kvartal. Nya överenskommelser om lönehöjningar träffades för juni, september och december, men gruvkammaren inledde sedan flera domstolsmål och fick strejken olagligförklarad. Den stämde förbundet, Associated Mine Workers Union of Zimbabwe (anslutet till ZCTU), för att ha trotsat ett beslut från Arbetsmarknadsministeriet. Företaget, Makwiro Platinum, stämde Mr. Ruzive, Mr. Gomba, Mr. Midzi och tre andra avdelningsledare på 1,5 miljard Zimbabwe-dollar för förlorad produktion. Avdelningsledarna på Makwiro Platinum, Mimisa Mine, Casymin Turk, Vumbachikwe, Still Exist, Blanket Mine och Horlock Mine avskedades för att ha deltagit i strejken.

ASIEN OCH STILLAHAVSOMRÅDET

Händelserna under året överskuggades av tsunamin den 26 december, som dödade uppskattningsvis 300 000 människor i tolv länder, av vilka nio i Asien. De hårdast drabbade länderna var Indonesien, Sri Lanka, Indien och Thailand. ILO uppskattade att över nio miljoner löntagare skulle förlora sina arbeten på grund av tsunamin.

Vid sidan om dessa dramatiska händelser förlorade löntagare i regionen sina liv, sin frihet och sin försörjning under år 2004, inte på grund av stora naturkatastrofer utan bara på grund av sin fackliga verksamhet.

I Kambodja mördades två fackliga ledare för sitt fackliga arbete. I januari sköts Chea Vichea, ordförande för Free Trade Union of the Workers of Cambodia (FTUWKC) i huvudet och dog när han stod och läste en tidning vid en kiosk längs vägkanten. I maj sköts Ros Sovannareth, ordförande för ett av FTUWKC:s medlemsförbund, till döds när hon kom hem från jobbet. I båda fallen var myndigheterna helt klart ointresserade av att de verkliga mördarna skulle hittas. Flera andra fackliga ledare i Kambodja utsattes för fysiska överfall. En av dem, den kvinnliga ordföranden för en textilarbetarfackförening, överfölls i hemmet och lämnades där när man trodde hon var död.

Våld förekom också i form av brutalt polisförtryck mot fackligt aktiva som deltog i strejker och protestaktioner. Över 100 skadades när polisen skingrade strejkande vid en textilfabrik i Phnom Penh. På Filippinerna utsattes en protest arrangerad av anställda vid Hacienda Luisita Sugar Mill för ännu kraftigare våld, när polismän och soldater angrep dem med käppar, tårgas och vattenkanon. Senare försökte en bulldozer och bepansrade personalbussar köra igenom strejkvakten. Hundratals sårades och 14 dödades. Statsanställda i Indien, som protesterade mot beslutet som berövade dem strejkrätten, skadades i olika sammanstötningar med polis som misshandlade dem med "lathis" – tunga järnbeslagna träklubbor. I Kina förekom våldsamheter när beväpnad polis skingrade demonstrerande textilarbetare. Flera tvingades uppsöka sjukhus, sex greps anklagade för störande av den allmänna ordningen och tre dömdes till "omskolning genom arbete".

Kinas enda centralorganisation, den regeringskontrollerade All China Federation of Trade Unions var som vanligt ineffektiv när det gällde att skydda löntagarnas rättigheter. Tio löntagare dömdes som brottslingar därför att de deltagit i protester mot långa löner. Samtidigt ökade oron för de långtidsdömda fångarnas situation, i synnerhet Yao Fuxin och Xiao Yunliang, som inte fick den läkarvård de var i desperat behov av.

Kvinnliga arbetare drabbades ofta värst när fackliga rättigheter kränktes i regionen, eftersom många av övergreppen skedde på textilfabriker och i frizoner, där kvinnor är i majoritet. Regeringarna fortsatte att motarbeta facklig verksamhet och arbetsgivarna var öppet fientliga i frizonerna i länder som Filippinerna, Indien, Fiji och Sri Lanka. De värsta kränkningarna under året skedde emellertid i Bangladesh, där 188 anställda förlorade sina jobb sedan de försök bilda en fackförening och förbättra sina urusla arbetsvillkor. Utanför frizonerna greps 350 kvinnliga fackföreningsmedlemmar när de deltog i aktiviteter på den Internationella kvinnodagen som arrangerats av FFI:s medlemsorganisation Jatio Sramik League.

Offentliganställda nekas ofta sina rättigheter. I länder som Thailand och Kambodja får de varken bilda fackföreningar eller förhandla kollektivt och i många andra länder, särskilt i Japan, är strejkrätten mycket begränsad eller obefintlig. I Sydkorea behölls förbudet mot strejker i den offentliga sektorn när en ny lag slutligen antogs. Protester mot lagförslaget organiserades under året av Korean Government Employees Union (KGEU) och ledde till gripanden, trakasserier och till och med fängelsedomar för tre KGEU-ledare. Fackliga ledare inom byggnadsindustrin dömdes likaså till fängelse och metoden att stämma strejkande för att få skadestånd fortsatte användas i Korea.

Kränkningar av fackliga rättigheter fortsatte i de flesta av regionens utvecklade länder, där rätten till kollektiva förhandlingar är kraftigt urholkad. I Australien fortsatte individuella avtal att gynnas framför kollektivavtal, särskilt i delstaten Victoria. Den japanska regeringen gjorde återigen en ensidig översyn av lönerna i den offentliga sektorn.

Slutligen fortsätter några länder att slå ner all oberoende facklig verksamhet. Det gäller speciellt Burma, där flera medlemmar av fristående organisationer satt kvar i fängelse under året. Både Vietnam och Laos tillåter, liksom Kina, bara en enda centralorganisation som kontrolleras fullständigt av det styrande partiet.

AUSTRALIEN

FOLKMÄNGD: 20,2 milj.

HUVUDSTAD: Canberra

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS : 29-87-98-100-105-111

Utvecklingen mot fler individuella avtal utan facklig medverkan fortsatte och regeringens seger i valet i oktober, för en fjärde mandatperiod, förebådar mer antifacklig lagstiftning. Ett nytt lagförslag som presenterades i slutet av året syftar till att kraftigt begränsa fackliga representanters tillträde till arbetsplatserna.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt lag har löntagarna föreningsfrihet och rätt att förhandla kollektivt, även i offentlig sektor. Lagen ger också skydd mot antifacklig diskriminering.

1996 års lag om relationer på arbetsplatserna (Workplace Relations Act, WRA) innehåller begränsningar för fackliga organisationer och strejker och ändrade drastiskt kollektivavtalsförhandlingars beskaffenhet.

Kollektiva förhandlingar undergrävs

När WRA antogs ändrades systemet med centrala kollektivavtal till förhandlingar om företagsvisa avtal som bekräftas av landets kommission för relationerna i arbetslivet (Australian Industrial Relations Commission, AIRC).

Lagen jämställer fackliga och enskilda kollektivavtal och förhandlingar på arbetsplats- eller företagsnivå har företräde framför förhandlingar på andra nivåer. Enligt lagen ska AIRC uppmantra företagsavtal framför avtal för flera företag och sektorer. Den anger vidare att avtal för flera företag bara kan bekräftas om de ligger i "det allmänna intresse". Samtidigt begränsar lagen fackliga representanters tillträde till arbetsplatserna. Ett kollektivavtal måste godkännas av majoriteten av alla anställda.

Australiska arbetsplatsavtal

Australiska arbetsplatsavtal (AWA-avtal) kan hävdas med lagens hjälp och är enskilda avtal som förhandlas fram mellan en anställd och ledningen, utan facklig medverkan. AWA-avtal omges av långt färre regeringsföreskrifter än kollektivavtal på företagsnivå. Även om AWA-avtal antas ge bättre anställningsvillkor än de som finns i jämförbara avtal inom sektorn, är det faktiska innehållet hemligt. Det går därför inte att kontrollera om de bryter mot lagstadgade minimilöner och anställningsvillkor. AWA-avtal har företräde framför federala eller statliga avtal och framför bekräftade kollektivavtal, såvida de inte redan trätt i kraft. När ett AWA-avtal trätt i kraft kan det inte ersättas av ett kollektivavtal. AWA-avtal är också lättare att hävda i rättsliga sammanhang än kollektivavtal.

Begränsningar av strejkrätten

WRA innehåller också betydande begränsningar av strejkrätten och föreskriver relativt hårda straff för överträdelser. Strejkande som förhandlar om kollektivavtal för flera verksamhetsområden har inget skydd mot avskedanden eller andra sanktioner. Restriktionerna av strejkrätten innehåller exempelvis höga böter för konfliktåtgärder under ett kollektivavtals giltighetstid och hårda regler för sympatistrejker. WRA säger att strejker endast får genomföras under förhandlingar om ett nytt avtal på företagsnivå och att strejken måste gälla de frågor som man förhandlar om; strejken kallas då "skyddad åtgärd". Skyddade åtgärder ger arbetsgivare, anställda och de fackliga organisationerna rättslig immunitet i fråga om skadeståndskrav som kan uppstå på grund av konfliktåtgärden.

Strejklön och en rad andra frågor som betraktas som "inte ingående i anställningsförhållandet" (exempelvis begränsning av antalet entreprenörer som kan anlitas) får inte tas upp i förhandlingar.

Lagen tillåter också förbud mot stridsåtgärder om de stör landets ekonomiska eller affärsmässiga verksamhet. Detta strider helt klart mot internationella rättsnormer om strejkrätt, som anger att strejker bara kan begränsas eller förbjudas i vissa fall, till exempel under akuta nationella kriser och i oumbärlig verksamhet. Oumbärlig anses den verksamhet vara som, om den stoppas, hotar en del av befolkningens liv eller säkerhet. Hot mot handeln ingår inte bland de fall då strejker kan förbjudas, men den australiska regeringen har struntat i ILO:s rekommendationer om att upphäva förbudet.

Andra restriktioner i WRA

Lagen fastställer ett orättvist system för avskedanden som ytterligare begränsar möjligheterna för de drabbade att kräva gottgörelse eller kompensation.

Lagen tycks också tillåta att arbetsgivare som startar nya företag väljer vilken facklig organisation de ska förhandla med, redan innan någon personal är anställda.

Västra Australien – positiv reform

I augusti 2002 införde regeringen i västra Australien en ändrad lag om relationerna i arbetslivet (Labour Relations Reform Act). Den upphävde lagar som tillät enskilda avtal att gälla framför kollektivavtal, vände på många av de diskriminerande åtgärderna mot fackliga organisationer som fanns i 1997 års lag och tog bort kravet på att fackliga organisationer skulle genomföra komplicerade omröstningar före en strejk.

Queensland – sanktioner för protester möjliga

I Queensland säger 1999 års lag om relationerna i arbetslivet att en organisation kan få sin registrering upphävd om medlemmarna deltar i protestaktioner som förhindrar eller stör ekonomisk eller kommersiell verksamhet eller tillhandahållandet av offentliga tjänster.

Restriktivt lagförslag för byggnadsindustrin avslogs

I juni 2004 avtog Senaten 2003 års lagförslag om förbättringar för byggnadsindustrin (Building and Construction Industry Improvement Bill, BCII). Lagen innehöll en rad åtgärder som, om den antagits, skulle ha inneburit en kraftig urholkning av de fackliga rättigheterna. Den skulle, till exempel, ha begränsat omfattningen av kollektiva förhandlingar och gjort ”modellavtal” (som omfattar mer än ett företag) olagliga. Dessutom skulle den ha begränsat fackliga representanters tillträde till arbetsplatser och ställt upp ytterligare begränsningar för strejker.

Den federala regeringen har emellertid meddelat att förslaget kommer att presenteras på nytt under år 2005.

Ny, antifacklig lagstiftning presenterad:

Lagförslag för att begränsa fackligt tillträde till arbetsplatser

Några av de mycket restriktiva föreskrifterna i BCII-förslaget återkom i förslaget om ändringar av lagen om relationer på arbetsplatserna (tillträdesrätt) som presenterades för Parlamentet den 2 december 2004. Det nya förslaget syftar till att kraftigt begränsa fackliga representanters rätt att besöka arbetsplatser och därmed försämra deras möjligheter att försäkra sig om att arbetsplatserna är säkra, informera de anställda om deras rättigheter och rekrytera medlemmar. Förslaget innehåller en uppsättning krav som facket måste uppfylla för att besöka arbetsplatser. För tillträde krävs mycket detaljerad skriftlig information och besök för medlemsrekrytering får bara göras två gånger om året. ”Tillträdesrätt” får heller inte föras in i bekräftade kollektivavtal. Fackliga representanter som bryter mot den nya lagstiftningen förbjuds besöka arbetsplatser under resten av sina liv.

Lagstiftning mot osakliga avskedanden – småföretag undantas

Regeringens nya program för lagstiftning skulle också införa en förändring av lagarna mot osakliga avskedanden och göra undantag för alla småföretag (med högst 20 anställda). Om en sådan lag införs, skulle det betyda att anställda som ägnar sig åt facklig verksamhet i småföretag skulle bli särskilt sårbara om deras arbetsgivare är fackföreningsfientliga.

Regeringens argument var att den åtgärden skulle sänka arbetslösheten betydligt, även om den federala domstolen ansåg att det inte fanns något samband mellan lagarna mot osakliga avskedanden och sysselsättningen. En tidigare undersökning som Senaten gjort fann dessutom att åtgärden skulle påverka sysselsättningen negativt.

Byggnadsindustrins projektgrupp ska få långtgående befogenheter

Regeringen har infört förordningar som ännu inte trätt i kraft, för att tvinga personer som utreds av byggnadsindustrins projektgrupp (Building Industry Taskforce) att vittna och överlämna handlingar. I annat fall kan de dömas till upp till sex månaders fängelse.

Lag om relationer på arbetsplatserna (Bättre förhandlingar)

Lagen om relationer på arbetsplatserna, eller lagen om bättre förhandlingar (Workplace Relations [Better Bargaining] Bill), som presenterades för Parlamentet den 18 november 2003, skulle göra det näst intill omöjligt för många löntagare att förhandla kollektivt om bättre löner och arbetsvillkor. Dessutom skulle den avskaffa löntagarnas rätt att vidta stridsåtgärder i många fall och ge arbetsgivarna nya möjligheter att undvika förhandlingar med personalen. Arbetsgivare som inte ens är berörda av en konflikt skulle enligt förslaget kunna hindra anställda från att vidta stridsåtgärder.

Förslaget skulle införa ”avkylningsperioder” under långdragna arbetslivskonflikter, avbryta förhandlingsperioder om stridsåtgärder hotar orsaka betydande skada för tredje part och införa strängare åtgärder mot ”modellförhandlingar”. Det skulle dessutom tillåta sådana tredje parter att begära att stridsåtgärder ska avbrytas.

När de federala valen hölls år 2004 hade lagförslaget ännu inte behandlats av Senaten (och föll därför), men regeringen kommer troligen att lägga fram det på nytt under år 2005.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

AWA-avtal används för att undergräva fackföreningar

Arbetsgivarna använder lagstiftningen om arbetsplatsavtal för att undergräva kollektiva förhandlingar och främja individuella avtal. Siffror från Australiens statistikmyndighet (ABS) visar att de flesta som arbetar med AWA-avtal tjänar mellan 100 och 193 australiska dollar mindre i veckan än de som utför liknande arbete under fackliga kollektivavtal. Även om AWA-avtal i regel ger högre timpenning än fackliga kollektivavtal, innehåller de färre förmåner av olika slag.

Det har skett en markant ökning av antalet individuella arbetsplatsavtal och det håller på att ändra relationerna mellan arbetsgivare och anställda. Antalet AWA-avtal ökade kraftigt, från 290 029 mellan åren 1997 och 2002, till 570 000 fram till oktober 2004.

Ansträngningarna för att få över fler löntagare till AWA-avtal var särskilt ihärdiga i Victoria, där småföretag år 2004 försökte få tusentals anställda att acceptera individuella avtal före år 2005, då modellen ”common rule” trädde i kraft. Enligt den modellen ska anställda som inte omfattas av federala, fackliga kollektivavtal ha samma förmåner som motsvarande grupper med sådana avtal.

En annan effekt av övergången till individuella avtal är att organisationsgraden sjunkit under de åtta år som gått sedan Howardregeringen tillträdde, från 40 till 25 procent av arbetskraften.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

John Howard vann en fjärde mandatperiod i valen den 10 oktober. Det var en bitter besvikelse för de fackliga organisationerna, eftersom högerkoalitionen fick kontroll över Senaten från och med den 1 juli 2005. Därmed har regeringen möjlighet att fortsätta sitt antifackliga program för arbetslivsreformer. Den andra frågan som ur facklig synpunkt dominerade året, var kampen tillsammans med den internationella fackför-eningsrörelsens kampanj för kompensation till offren för asbestrelaterade sjukdomar orsakade av produkter som tillverkats av James Hardie-företaget. I september visade en sex månader lång utredning att James Hardie avsiktligt försökt minska skadeståndet genom att flytta tillgångar till Nederländerna. En överenskommelse om skadestånd utan fastställd högsta gräns nåddes i december.

Migrantarbetare hotade med utvisning för att de gått med i facket

Sydafrikanska arbetare, som hyrts in för att arbeta i västra Australien, blev innan de lämnade hemlandet tillsagda att inte gå med i facket. När de kommit till Australien hotades de med omedelbar utvisning om de gjorde det. Eftersom de utsattes för extrem exploatering bestämde de sig för att ändå ta risken och kontaktade Australian Manufacturing Workers' Union (AMWU). Den 25 april gick panntillverkare, rörmokare och svetsare i strejk och krävde australiska löner. En panntillverkare, till exempel, tjänade 13,40 australiska dollar (AUD) i timmen, jämfört 44 AUD i timmen för kollegor som arbetade under fackliga avtal. När 42-åriga Ronald Oliveria talade med pressen om de slaverilikhande förhållanden som han och hans svarta arbetskamrater hade, förlorade han jobbet och hotades med utvisning. Han sade att de inte bara fick långt mindre lön än utlovat, på grund av alltför stora avdrag, utan också tvingades betala ockerränta på lån de tagit för att betala sin resa och andra omkostnader. AMWU sade att deras fall bara var toppen av isberget.

Flygbolag utbildar strejkbrytare

Kabinpersonalens fackliga organisation anklagade flygbolaget Qantas för att i hemlighet utbilda strejkbrytare. Bolaget hävdade att de 350 nya flygvärdar/flygvärdinnor som utbildats under de föregående fem månaderna skulle täcka behovet av extrapersonal under semestrarna. När Qantas pressades medgav bolaget i oktober att den nya personalen skulle ombes flyga i stället för den fastanställda om det, som bolaget fruktade, inträffade en strejk under julen.

Löntagare nekade komma in på fackligt möte

I oktober nekades 14 anställda i New South Wales järnvägsbolag (Rail Infrastructure Corporation) att komma in i en byggnad i Sydney när de kom för att delta i ett fackligt möte. Fastighetschefen hävdade att det berodde på att de hade reserverat grillområdet, som var avsett för sociala aktiviteter, och att ett fackligt möte skulle vara "olämpligt". De hade tidigare använt platsen för fackliga möten utan att möta några problem. Det planerade mötet var emellertid känsligt, eftersom man skulle diskutera företagsförhandlingar som strandat. Mötet skedde i en annan lokal tvärs över gatan.

"Auktoritära" metoder för att undersöka en facklig organisation

I oktober beslutade en federal domstol att regeringens projektgrupp för byggnadsindustrin inte hade rätt att ta del av personliga bankkonton som tillhörde fackföreningsmedlemmarna på en byggarbetsplats i Melbourne. Han kritiserade också projektgruppen för att den inte avslöjat syftet med sin undersökning av byggnads-, skogs-, gruv- och energiarbetareförbundet och beskrev åtgärderna med att de liknade de som används i "odemokratiska och auktoritära stater". Om förbundet befunnits skyldigt till lagbrott skulle ledarna ha drabbats av höga böter eller kanske fängelse. Regeringen sade att den ändå skulle införa nya förordningar för att tvinga dem som var under utredning att vittna och överlämna handlingar, eller riskera fängelse i upp till sex månader. Vid årets slut väntade förordningarna fortfarande på Senatens godkännande.

Gå ur facket eller bli avskedade – anställda hotade

I november 2004 begärde bilarbetarfacket Vehicle Builders Union ett föreläggande från den federala domstolen för att hindra Aikman Engineering från att hota avskeda anställda som vägrade lämna facket och underteckna AWA-avtal. Det kom rapporter om att andra arbetsgivare vidtagit liknande åtgärder. Företaget sade till sina anställda att det övervägde att sälja en del av verksamheten och att den tilltänkta köparen ville ha oorganiserad arbetskraft med AWA-avtal.

När frågan kom upp i den federala domstolen förband företaget sig att inte erbjuda eller teckna några AWA-avtal, inte hota avskeda anställda som vägrade teckna AWA-avtal, inte avskeda någon för att han/hon tillhörde AMWU samt att inte hota någon anställd med anledning av medlemskap i AMWU.

AZERBAJDZJAN

FOLKMÄNGD: 8,4 milj.

HUVUDSTAD: Baku

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inte mycket förändrades i Azerbajdzjan, där arbetsmarknadslagstiftningen förbjuder strejker inom fler sektorer som inte ingår

i ILO:s definitioner av oumbärlig verksamhet. Fortfarande saknas ett effektivt system för kollektiva förhandlingar. Ett oljebolag förbjöd sina anställda att bedriva facklig verksamhet.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt författningen råder föreningsfrihet, inklusive rätt att bilda fackliga organisationer. Under året har regeringen ratificerat den europeiska sociala stadgan med artiklar om föreningsfrihet och kollektiv förhandlingar.

Enligt 1994 års fackföreningslag kan minst sju personer bilda en fackförening och anta stadgar. Personer som fullgör militärtjänst och chefer är emellertid undantagna. Lagen ger också fackliga organisationer rätt att förhandla om kollektivavtal och förbjuder diskriminering mot dem. En lag från år 1996 innebär att kollektivavtal kan reglera lönerna i statliga företag. Enligt nationell lagstiftning gäller alla arbetsmarknadslagar alla anställda och alla företag verksamma i landet. Regeringen kan emellertid enligt lag sluta bilaterala avtal med multinationella företag och åsidosätta arbetsmarknadslagarna och sådana avtal måste ratificeras av parlamentet. De publiceras inte officiellt och varken de fackliga organisationerna eller arbetsinspektörerna har tillgång till dem. Denna abnormalitet leder till att sådana företag kränker rättigheterna i arbetslivet.

Strejker inom allmänna kommunikationer förbjudna

Enligt författningen finns strejkrätt, men med undantag. Förutom förbud mot strejker inom verksamhet som anses oumbärlig enligt internationella normer, anger 1999 års arbetsmarknadslagstiftning att anställda hos lagstiftande och verkställande myndigheter, domstolar och myndigheter som sysslar med rättsskipning inte får gå i strejk. Artikel 188-3 i strafflagen förbjuder kollektiva åtgärder som syftar till att störa allmänna kommunikationer och brott mot förbudet kan medföra fängelse i upp till tre år. År 2001 sade regeringen att man höll på att se över lagstiftningen och lovade ta hänsyn till ILO:s kommentarer, men hittills har inga nya lagar antagits.

Begränsningar för facklig verksamhet

Staten förbjuder fackliga organisationer att ägna sig åt politisk verksamhet, tillhöra politiska partier och genomföra aktiviteter tillsammans med dem. De får heller inte ta emot eller ge partier något ekonomiskt stöd. Sådana allmänna förbud anses strida mot principerna för föreningsfrihet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Kollektiva förhandlingar respekteras inte

De flesta industrierna är statligt ägda och drivs av styrelser som staten utser. Lönerna sätts av direktörerna. Trots lagen har fortfarande inget verkligt system för kollektiva förhandlingar mellan fackliga organisationer och företagsledning skapats. Fackföreningarna deltar sällan när lönerna fastställs. Där det finns kollektivavtal, respekteras de inte alltid.

Azerbajdzjans centralorganisation (Trade Union Confederation, ATUC) meddelade att arbetsgivarna inte alltid respekterar den rätt anställda i utländska företag har att bilda fackföreningar, eller utländska löntagares rätt att göra detsamma. I vissa utländska, privata och joint-venture-företag som BP, SHELL, Coca Cola, McDonald's och Azerbaijan International Operation Company har det varit omöjligt att bilda fackliga kommittéer och teckna kollektivavtal.

Medlemsavgifter överförs inte till facket

Ett av de allvarigaste problemen som fackliga organisationer i Azerbajdzjan har, är att medlemsavgifterna sällan överförs till dem. Följden blir att organisationerna saknar resurser för att bedriva verksamhet.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Vägran att överföra medlemsavgifter

Oljebolaget "Qarasu" vägrade överföra den fackföreningsavgift på en procent som dras av från de anställdas löner till fackets konto. Frågan hade fortfarande inte lösts vid årets slut.

Arbetsgivare förbjuder facklig verksamhet

På oljebolaget "Salyan Oil" tvingade arbetsgivaren fackföreningen att stänga sitt kontor. De anställda fick höra att de inte längre hade någon fackförening och inte fick hålla möten eller samlas för att diskutera eller bedriva facklig verksamhet.

BANGLADESH

FOLKMÄNGD: 149,7 milj.

HUVUDSTAD: Dhaka

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-182

Lagstadgade begränsningar för erkännande av fackliga organisationer, strejkrätt och kollektiva förhandlingar gäller fortfarande. Många anställda i offentlig sektor och alla lärare är förbjudna att organisera sig fackligt. Lagar har antagits för att tillåta fackföreningar i frizonerna, men inte förrän år 2006 och med begränsningar. Beklädnadsarbetare sparkades när de försökte bilda en fackförening och 350 kvinnor greps när de firade Internationella kvinnodagen. Trakasserier av sjuksköterskeförbundet BDNA fortsatte.

LAGSTIFTNINGEN

Många begränsningar

Enligt författningen har löntagare rätt att bilda eller gå med i fackföreningar, men det finns många restriktioner. Innan en organisation kan registreras, måste 30 procent av de anställda på företaget vara medlemmar och organisationen kan upplösas om medlemstalet faller under den nivån. För att kunna registreras måste fackföreningarna vara godkända av regeringen och inga fackliga åtgärder får vidtas innan registrering skett.

Kandidater i fackliga val måste vara, eller ha varit anställda på ett företag eller hos en företagsgrupp. Den fackliga registratören har vida befogenheter att blanda sig i fackliga angelägenheter. Han kan exempelvis komma till fackets lokaler och granska alla handlingar. Registratören kan också upphäva registreringen av en fackförening, om arbetsdomstolen godkänner åtgärden.

Uteslutna från fackligt medlemskap

Enligt arbetsmarknadslagen (Industrial Relations Ordinance) får anställda i offentlig sektor och statliga företag inte organisera sig. Undantag gäller emellertid för anställda på järnvägar, posten och i telekommunikationssektorn. Inga lärare får bilda fackföreningar, oavsett om de är offentlig- eller privatanställda. Lednings- och administrativ personal får bilda "välfärdsföreningar" men inte fackliga organisationer.

Strejkrätt inte erkänd

Rätten att strejka är inte erkänd i lag. Tre fjärdedelar av en organisations medlemmar måste rösta för en strejk innan den kan hållas. Regeringen kan förbjuda en strejk om den pågår längre än 30 dagar (i så fall går tvisten till arbetsdomstol och avgörs där), om den berör en offentlig verksamhet som omfattas av förordningen om oundgänglig verksamhet eller om den betraktas som ett hot mot nationens intressen. I det sistnämnda fallet kan en lag om särskilda befogenheter från 1974 användas för att utan åtal häkta fackligt aktiva. Regeringen kan förbjuda strejker under tre månader och den perioden kan förlängas.

Brott som "hindrande av transporter" kan medföra upp till 14 års straffarbete.

Rätten till kollektivavtalsförhandlingar begränsad

Det är bara registrerade fackföreningar som kan förhandla om kollektivavtal och varje organisation måste utse representanter till en kommitté under myndigheten för kollektiva förhandlingar (Collective Bargaining Authority, CBA) som ska godkännas av den facklige registratören. Löner och andra förmåner för offentliganställda fastställs av den nationella lönekommissionen och dess rekommendationer är bindande.

Frizonerna – ny lag erkänner fackföreningar

Lagen om fackliga organisationer och arbetslivsnormer i frizonerna (the EPZ Trade Union and Industrial Relations Bill) antogs den 12 juli 2004. Den ger rätt att från och med den 1 november 2006 bilda fackföreningar i frizonerna. Under tiden kan löntagarna bilda "välfärdskommittéer", under förutsättning att minst 30 procent av de anställda deltar. Valda representanter i dessa kommittéer får förhandla och underteckna kollektivavtal, men får inte strejka eller genomföra demonstrationer. De fackliga organisationerna kommer att omfattas av samma tröskel på 30 procent (den gäller alla fackföreningar i landet) och måste också genomföra en omröstning som minst hälften av alla anställda deltar i.

De fackliga organisationerna har i praktiken varit utestängda från de sex frizonerna i Bangladesh sedan dessa skapades år 1980, eftersom zonerna hittills undantagits från de viktiga lagar som föreskriver föreningsfrihet och rätt att förhandla om kollektivavtal. När landet hotades med indragna handelsförmåner för exporten till marknaderna i USA och Kanada, skulle regeringen tillåta fackliga organisationer i frizonerna från den 1 januari 2004. Sedan gav den emellertid efter för påtryckningar från koreanska och japanska företag i frizonerna och sköt på beslutet tills man kom fram till den nuvarande kompromisslösningen.

Den nya lagen innehåller fortfarande vissa begränsningar av föreningsfriheten, förutom 30-procentsregeln. Även om fackliga organisationer i en given frizon kommer att kunna bilda en federation, får det bara finnas en federation inom respektive område. Federationer kommer inte att tillåtas bilda en gemensam organisation eller ansluta sig till en centralorganisation.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fackföreningsrörelsen i Bangladesh är ganska svag och det beror delvis på att den är så splittrad. Det fanns 5 450 fackföreningar som tillhörde 25 officiellt registrerade centralorganisationer. En annan orsak är det omfattande förtrycket; i synnerhet genom löntagarnas rädsla att förlora sina jobb om de skulle visa några tecken på att vara fackligt engagerade. Trots att regeringen har ratificerat ILO:s konventioner 87 och 98, respekteras varken föreningsfriheten eller rätten till kollektiva förhandlingar på arbetsplatserna inom beklädnadssektorn och på teplantagarna.

Strejkförbud

Regeringen använder sig av förordningen om oundgänglig verksamhet och kan på så sätt förbjuda strejker. Den fortsätter att tillämpa förordningen

på energimyndigheten (Power Development Board), Dhakas myndighet för elförsörjning (Dhaka Electric Supply Authority) och hamnmyndigheten i Chittagong. I maj 2003 infördes också förordningen om oljebolaget Bangladesh Petroleum Corporation.

Begränsningar för förhandlingar och fackliga möten

Regeringen tillåter ingen kollektivavtalskommitté i jutebruken under produktionsperioderna.

Möten på arbetstid är tillåtna bara för regeringsvänliga anhängare. Fackliga organisationer som inte tillhör den regeringstroga löntagarorganisationen får inte ens genomföra protestmöten på lediga dagar.

Arbetsgivare utnyttjar kryphål i lagen

Privatställda avskräcks från att bedriva facklig verksamhet. Förordningen om arbetsmarknadsrelationer (Industrial Relations Ordinance) ger arbetsgivarna stort utrymme för diskriminering av fackföreningsmedlemmar och organisatörer.

Löntagare som försöker bilda en fackförening blir därför ofta förföljda av sina arbetsgivare, ibland med våldsamma medel eller med polisens hjälp. Namnen på löntagare som ansöker om facklig registrering överlämnas ofta till arbetsgivarna som omgående förflyttar eller avskedar dem, i synnerhet inom textilsektorn. Även sedan en fackförening blivit registrerad trakasseras regelbundet anställda som misstänks bedriva facklig verksamhet. En populär metod är att avskeda en anställd för tjänstefel, eftersom de då inte längre kan bli fackliga förtroendemän. En anmälan till arbetsdomstolen tjänar inte mycket till, med tanke på korruptionen där och den stora mängden ärenden som ligger där. En del ärenden kan ha legat i flera år.

Frizoner

Arbetsgivarna i frizonerna har hela tiden varit fientligt inställda till fackföreningar och hävdar att företagen skulle bli ruinerade och arbetstillfällena gå förlorade, om de måste ha fackföreningar. Vissa arbetsgivare i frizonerna utnyttjar frånvaron av fackföreningar för att kränka internationella arbetslivsnormer genom, exempelvis, sexuella trakasserier, fysiskt våld, obetald övertid, barnarbete, brott mot föreskrifter om minimilön och uruselt arbetarskydd.

Antifacklig beklädnadsindustri

Textilarbetare utanför frizonerna har det inte bättre. I Bangladesh tillverkar uppskattningsvis två miljoner kvinnor kläder för export åt 3 300 arbetsgivare. Det finns fackföreningar bara på 127 fabriker och färre än ett dussin arbetsgivare förhandlar med dem. Löntagare sparkas regelbundet, misshandlas eller utsätts för falska anklagelser från polisen för att de är fackligt aktiva. Generalsekreteraren för United Federation of Garment Workers (UGFW) har gripits tolv gånger. Samtidigt har beklädnadsarbetarna i landet världens lägsta löner. De arbetar långa dagar med mycket begränsad ledighet och utsätts för fysiska, muntliga och sexuella övergrepp.

Industrin för fartygsåtervinning gör fackföreningar olagliga

Bangladeshs industri för fartygsåtervinning ligger i hamnen i Chittagong. De anställda är "behovsanställda" (när de behövs), har inga anställningskontrakt och heller inga andra handlingar som kopplar dem till ett varv. De har därmed inte heller några rättigheter enligt lag, om en tvist skulle uppstå. De har inga möjligheter att försvara sina rättigheter eller ens kräva att få ut lön, till stor del därför att de skrämts genom våld och de osäkra anställningsförhållandena. Alla krav skulle omedelbart leda till avsked. Fackliga organisationer är i realiteten förbjudna på varvsområdena och det är mycket svårt för fackliga organisatörer att komma in på dem.

Inga framsteg i fråga om lagstiftning

Trots löften för några år sedan, om att man skulle "undersöka frågan", har regeringen inget gjort för att lagstiftningen ska överensstämma med ILO:s konventioner. Inga framsteg har skett sedan år 1972, då man ratificerade konventionerna 87 och 98.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Den politiska scenen var oförändrat oviss, med en våg av generalstrejker och protester, och ekonomin i detta redan mycket fattiga land drabbades hårt av översvämningarna i juli och augusti. Under tiden hotades beklädnadsindustrin, som svarar för 75 procent av landets exportinkomster, av stora förluster när textil- och beklädnadsavtalet (Agreement on Textiles and Clothing, ATC) var i sitt slutskede. Ledaren för oppositionsgruppen Awami League, Ahsanullah Master, dödades den 7 maj när han talade inför ett politiskt möte i Tongi. Han var också verkställande ordförande för Jatio Sramik League (JSL), en centralorganisation som är ansluten till FFI.

Facklig registrering avslås

Fackföreningen Immaculate (Pvt.) Ltd. Sramik Union, medlem av beklädnadsarbetareförbundet Bangladesh Independent Garment Workers' Union (BIGUF), ansökte om registrering i september 2003. Immaculate Pvt. Ltd. är en klädfabrik i Mirpur, Dhaka. Mer än 40 procent av de anställda gick med i fackföreningen som bildades i juli 2003 med anledning av de förskräckliga arbetsvillkoren, inklusive långa arbetsdagar och fysiska och verbala kränkningar. Fackföreningen uppfyllde registratorns informationskrav trots att flera av dem var alltför långtgående och mer än lagen kräver. När registratörn inte gjort något för registreringen under de 60 dagar som lagen föreskriver, överklagade fackföreningen till arbetsdomstolen. Den 15 februari 2004 meddelade registratörn domstolen att han avslagit ansökan i ett brev daterat den 27 oktober 2003.

BIGUF fick aldrig det brevet och heller ingen annan information om sin ansökan. Skälen för avslag, som registratören angav för domstolen, gällde små administrativa saker som då redan rättats till. Under tiden meddelade fackföreningen att medlemmarna hotades och diskriminerades och att sju av de mest aktiva blivit uppsagda.

Massarrestering av kvinnliga fackföreningsmedlemmar

Polisen grep 350 kvinnliga fackföreningsmedlemmar den 20 april, när de deltog i aktiviteter för att högtidlighålla Internationella kvinnodagen. Aktiviteterna hade arrangerats av Jatio Sramik League (JSL) som tillhör FFI. Bland de gripna fanns generalsekreteraren för JSL:s kvinnokommitté, Shamsur Nahar Bhuiyan. Alla släpptes mot borgen den 25 april och skulle ställas inför domstol den 5 maj, även om det var oklart vad de anklagades för.

Sparkade när de organiserade sig

När anställda på International Knitwear and Apparels, i företagsparken Beximco Industrial park norr om huvudstaden Dhaka, försökte organisera sig för att försöka förbättra sina arbetsvillkor blev de av med sina jobb. De beslutade sig då för att bilda fackföreningen den 4 juni. Kort därefter utsågs en ny företagschef som var känd för att tidigare ha uppträtt illa mot anställda. Han började trakassera de anställda, som till största delen var kvinnor, och hotade till med att döda dem om de gick med i facket. Den 28 juli avskedades fackföreningens tilltänkta ordförande och sekreterare. Den 1 augusti stängdes fabriken, sedan ledning anklagat några anställda för att ha stört produktionen och ägnat sig åt illegal verksamhet i fabriken. Tretton av de anställda står under åtal som ledningen väckt mot dem i den lokala polisdomstolen. När fabriken öppnade igen, tio dagar senare, nekades 186 organiserade anställda komma in, och andra blev tillsagda att uppfylla orealistiska produktionsmål. Den 15 augusti kom ligister som ledningen anlät in i fabriken och började hota och misshandla anställda och tjugofem skadades allvarligt. Dagen därpå hindrades anställda än en gång från att komma in i fabriken av beväpnade ligister och poliser. Tre dagar senare lämnades anklagelser mot 25 andra anställda in till polisdomstolen. Företagets största kunder Levi Strauss och Next började undersöka händelserna. Vid slutet av året pågick förhandlingar för att lösa konflikten.

Fackföreningsledare förflyttas för att försvaga facket

Den 26 november fattade Bangladesh hälsovårdschef en rad beslut om att förflytta fackliga ledare för sjuksköterskeförbundet (Bangladesh Diploma Nurses Association, BDNA), utan tvivel för att försvaga organisationen. BDNA:s styrelsemedlemmar skickades från huvudstaden till mindre betydelsefulla vårdinstitutioner. Bland de förflyttade fanns BDNA:s förste vice ordförande Krishna Beny Day, generalsekreteraren Israt Jahan, biträdande generalsekreteraren Gislam Hossain och sekreteraren för organisering, Kamaluddin Ahmed. Besluten om förflyttning kom bara några dagar innan en stor BDNA-konferens skulle hållas den 28 november för att diskutera en rad förslag för att förbättra vården, anställningsvillkoren och frågan om rättvisa löner. BDNA ansåg att förflyttningarna stred mot ministeriets föreskrifter, men besluten trädde i kraft och de berörda fick tre dagar på sig för att flytta. I annat fall skulle de bli avskedade. Vid slutet av året hade omkring 200 andra fackföreningsmedlemmar fått besked om att de också skulle bli förflyttade.

Vedergällning för fackligt åtgärd

Den 30 november stängde arbetsgivarna utan förvarning en fabrik utan att betala de anställda deras novemberlöner. Det inträffade efter en konflikt, som också lett till strejk, trots att man enats om en lösning på tvisten. De 1 200 anställda på Suhi Industrial Park Ltd. hade börjat organisera sig med stöd från Shadhin Bangla Workers and Employees Federation, för att förbättra sina arbetsvillkor. Efter fabriken stängning tog de anställda upp frågan med ITGLWF. I en ilsken motåtgärd startade fabriken ägare en ny våg av angrepp. I slutet av året riskerade de anställda och organisationerna polisingripande och några organisationer hade misshandlats av ligister. En av organisationerna satt i fängelse och nekades borgen.

Avskedade och misshandlade för att ha gått med i facket

Beklädnadsarbetare på företaget Square Fashions i Dhaka avskedades, kastades ut från sina sovsalar, misshandlades och rånades därför att de gått med i en fackförening. Den 12 december lade arbetarna på fabriker ner arbetet i protest mot att en kamrat som gjort ett misstag blivit misshandlad. Dagen därpå, när en av företagets kunder var på besök, meddelade ledningen att den aktuella arbetsledaren avskedats och att de anställda inte längre skulle behöva betala för sovsalen (de hade från början erbjudits kostnadsfria rum, men hyra infördes senare). Några dagar senare återanställdes arbetsledaren. Den 17 december besökte 350 anställda BIGUF för att få hjälp och gå med i organisationen. Företaget såg till att de anställda skuggades och när de kom tillbaka utsattes de för kroppsundersökningar – manliga vakter undersökte även kvinnliga anställda. Vakterna gjorde en lista på dem som hade medlemskort i facket. Den 19 december sparkades 32 fackföreningsmedlemmar. De som bodde i sovsalen fick inte ens gå dit och hämta sina personliga tillhörigheter. Många fick avgångsvederlag men överlämnades sedan till lokala ligister som misshandlade dem utanför fabriksportarna och stal pengarna från dem. Ledningen kallade också på polisen för att få hjälp att kasta ut dem.

Fler avskedanden

Tre fackföreningsfunktionärer avskedades av Coats Bangladesh Ltd. på grund av sina fackliga aktiviteter. Generalsekreteraren för Coats Bangladesh Employees Union, Nizam Uddin, fackets organisatör och sekreteraren på kontoret avskedades i oktober. Skälet som angavs för det, i ett brev från företagets personalavdelning den 21 oktober, var att de försökt uppmana till en illegal strejk och maskning, men påståendena var osanna. Avskedandena inträffade när fackföreningen skulle inleda förhandlingar om vinstdelning. Nizam Uddin hade just valts till ordförande för styrelsen för löntagarnas vinstandelsfond och hade begärt att få revisionsrapporten för år 2003, för att förbereda sig för förhandlingarna.

BURMA

FOLKMÄNGD: 50,7 milj.

HUVUDSTAD: Rangoon

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87

Få förändringar skedde i Burma, där militärregimen är ökad för sitt stenhårda förtryck av fackliga och mänskliga rättigheter. Fackliga organisationer är i praktiken förbjudna och det förekommer inga kollektivavtalsförhandlingar. Militära order och dekret förbjuder i tydliga ordalag alla former av organisationer och straffen för brott mot dessa föreskrifter är hårda. Alla protestförsök leder till avskedanden, gripanden och ibland till tortyr i händerna på den styrande militärjuntan. Fristående organisationer måste arbeta underjordiskt eller från utlandet och om deras ledare grips döms de till hårda fängelsestraff. Flera fackliga ledare och aktiva satt i fängelse under hela året och straffarbete förekommer i oförminskad omfattning.

LAGSTIFTNINGEN

Otydlig lagstiftning

Det är svårt att få en tydlig bild av det rättssystem som gäller. Burmas lagstiftning, som delvis är hemlig, är en kombination av gammal brittisk lag från kolonialtiden, andra lagar från tiden innan den nuvarande militärjuntan tog makten och senare lagstiftning i form av militärdekret och order som juntan utfärdar. Alla rättsliga institutioner som fortfarande finns i Burma kan åsidosättas av militärdekret eller av vilken makthavare som helst.

Burmas enpartiförfattning från år 1974, som upphävdes år 1988, föreskriver i teorin föreningsfrihet. Kolonial lagstiftning, senare lagar och militärdekret och order, som gäller framför all annan lagstiftning, begränsar i praktiken den rätten. En stor del av lagstiftningen från den brittiska tiden gäller fortfarande utan ändringar; t.ex. 1926 års fackföreningslag (Trade Union Act) som

ILO kommenterat i många år. Ett av problemen med den lagen är den alltför höga tröskeln för bildande av fackföreningar (50 procent av de anställda måste vara medlemmar för att organisationen ska kunna erkännas). År 1964 antogs lagen med definitioner av grundläggande rättigheter och skyldigheter för folkets anställda (Fundamental Rights and Responsibilities of the People's Workers). 1926 års fackföreningslag förblev gällande i den utsträckning den var förenlig med 1964 års lag. ILO har i många år utan framgång försökt få klargöranden från regeringen om i vilken grad 1964 års lag upphävde fackföreningslagen.

En enda facklig organisation

1964 års lag anger dessutom ett tvingande system för löntagarnas organisering och representation, vilket strider mot ILO:s normer. 1964 års lag ändrades år 1976. I sina kommentarer år 1977 påpekar ILO att lagen, trots ändringen, "... fortfarande föreskriver ett system med en enda organisation, vilket strider mot artikel 2 i konventionen (nr 87) som säger att löntagarna har rätt att själva välja vilken organisation de vill ha". Det förhållandet tycks kvarstå oförändrat.

1929 års lag om arbetslivskonflikter (Trade Disputes Act) innehåller andra begränsningar. Den lagen, som ändrades år 1966, antas definiera formerna för lösning av arbetslivskonflikter, men flera av föreskrifterna i den överensstämmer inte med föreningsfrihet. Det gäller, exempelvis, befogenheterna som presidenten för Unionen Burma (som landet tidigare hette; namnet ändrades sedan av juntan till "Myanmar") har, att lämna arbetslivskonflikter till undersökningsdomstolar eller arbetsdomstolar, definitionen av arbetslivskonflikt och strejk liksom omständigheterna under vilka strejker kan genomföras och straffen för löntagare som bryter mot föreskrifterna. Å andra sidan är det svårt att avgöra om denna lag fortfarande gäller, och ILO har hittills inte lyckats få några definitiva besked från regeringen på den punkten.

Militärorder och dekret begränsar föreningsfriheten ytterligare

Ett sådant exempel är Order 2/88, utfärdad den 18 september 1988 av juntan (som då kallade sig State Law and Order Restoration Committee, men nu antagit namnet State Peace and Development Committee, SPDC). Order 2/88 kallas "organisering för att skapa lag och ordning i landet". Den förbjuder all verksamhet med mer än fem deltagare, som "möten, promenader eller marschering i rad ... oavsett om verksamheten syftar till att skapa störningar, begå brottsliga handlingar eller inte." Vidare förbjuds "öppnandet av strejkcentra oavsett om de har som mål att skapa störningar eller begå brottsliga handlingar". Dessutom står det att "Ingen får blockera vägar eller ordna massdemonstrationer" eller "påverka eller hindra människor som fullgör säkerhetstjänst". Order 2/88 förstärks ytterligare av 1908 års lag om illegala föreningar. Punkt 17.1 i den anger att "den som tillhör en illegal förening eller deltar i en sådan förenings möten, eller får eller ber om bidrag till en sådan förening ... ska straffas med fängelse i minst två och högst tre år.

Den 30 september 1988 utfärdade militärregimen också Order 6/99, känd som "lagen om bildande av föreningar och organisationer". Den säger att "alla organisationer måste söka tillstånd för bildandet från Ministeriet för inrikes- och religiösa ärenden", samt att "organisationer som inte är tillåtna inte får bildas, bestå och bedriva verksamhet". Orderns definition av "organisation" är ytterst detaljerad och svepande och omfattar "förening, sällskap, union, grupp, kommitté, federation, grupp av föreningar, front, klubb och liknande organisationer som bildas av en grupp människor för ett mål eller ett projekt med eller utan särskilt namn".

Det råder inga tvivel om att Order 6/88 gäller löntagares och arbetsgivares organisationer, d.v.s. att alla måste begära tillstånd från militären för att bildas eller bedriva verksamhet. Detta är en uppenbar kränkning av ILO:s konvention 87. De straff som föreskrivs för dem som bryter mot bestämmelserna är speciellt hårda och kan vara upp till fem års fängelse

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Oavsett den skriftliga lagstiftningen drabbas löntagare som kämpar mot ofta ohyggliga villkor många gånger av hot, våld och mord.

Inga fackföreningar tillåtna

Alla fackföreningar som fanns innan militärjuntan tog över, har upplösts. Det finns inga som helst lagligen registrerade löntagarorganisationer i Burma. Alla löntagarorganisationer måste arbeta underjordiskt och medlemmarna riskerar ständigt att drabbas av förtryck och vedergällning, inklusive häktning, tortyr och åtal för brott. Militären har bildat en organisation som heter Union Solidarity and Development Association (USDA). Löntagarna är tvingade att gå med i den, men den är en konstgjord skapelse som är tänkt att ersätta löntagar- och andra organisationer i det civila samhället. Den bildades av militärjuntan i september 1993 och uppges officiellt ha omkring 13 miljoner medlemmar. USDA:s syfte uppges vara att "stärka unionen Myanmar, främja kärlek och förståelse mellan urinivånare, stärka statens suveränitet, skydda territoriell integritet, utveckla landet och skapa en fredlig och modern stat". Faktum är, att USDA allmänt ses som regeringens verktyg för politisk mobilisering.

Allmänt sett fortsätter juntans omfattande militär- och säkerhetsapparat sina försök att se till att det inte kommer fram några ledare eller institutioner som kan hota juntans makt och använder rutinmässigt gripanden och tortyr som medel.

"Löntagarkommittéer" som organiseras av myndigheterna

I juli 2004 tillkännagav regeringen att alla fabriker med över 100 anställda skulle bilda "Löntagarkommittéer" (Workers' Supervision Committee, WSC) under fabriksägarens ordförandeskap. I kommittéerna skulle löntagarna ha fyra representanter som valts av de anställda. Varje kommitté fick i uppdrag att sammanträda en gång i månaden och en uppsättning regler för hur löntagarnas krav skulle behandlas delades ut.

Alla klagomål från de anställda ska överlämnas till fabriksägaren via en arbetsledare eller chef, men frågan ska först diskuteras inom WSC. Om problemet inte löses, ska tre eller fyra löntagarrepresentanter ta upp det med WSC:s ordförande på fabriken eller med sekreteraren för kvarterets WSC (en lokal tjänsteman i arbetsmarknadsförvaltningen). Om en överkommelse nås, ska den förklaras för de anställda och ett "avtal" tecknas mellan dem och ägarna.

Så länge förhandlingar pågår under kvarterets WSC:s ordförandeskap "ska de anställda fortsätta arbeta så att produktionen inte drabbas". Inga demonstrationer tillåts, vare sig inne i eller utanför fabriken och "hårda åtgärder" ska vidtas mot alla som förstör ägarens egendom.

FTUB – oberoende löntagarorganisation som tvingas verka underjordiskt

Den oberoende Federation of Trade Unions-Burma (FTUB) har tvingats verka i hemlighet ända sedan den bildades år 1991. Den har strukturer både inne i landet och utanför. Den är talesman för över 1,5 miljoner utvandrade burmesiska arbetare i Thailand, men har också underjordiska fackföreningar i Burma och är verksam i alla landets större städer. Den samlar in bevis för kränkningar av löntagarnas rättigheter och rätten att förhandla om kollektivavtal inom industrisektorer och för tvångsarbete och skickar dem till ILO och den internationella fackföreningsrörelsen. FTUB-medlemmar som ertappas under den verksamheten döms till döden. Regeringens propagandaapparat och diplomater går regelbundet till hårda angrepp mot FTUB och kallar den en landsförvisad terroristgrupp. FFI har också anklagats för att hjälpa och uppmuntra FTUB att begå terrorhandlingar.

FTUB anklagad för terrorism

FTUB:s generalsekreterare, Maung Maung, tvingades lämna landet år 1988 när militären slog till, på grund av sin inblandning i den demokratiska fackföreningsrörelsen. Han står under ständig attack från juntan, som anklagar honom för att leda en terroristorganisation. Den 26 juni 2004 höll arbetsmarknadsministern och flera höga militärer och tjänstemän en presskonferens i Rangoon och anklagade Maung Maung för att ha legat bakom en rad bomexplosioner som inträffat samma morgon nära huvudstadens järnvägsstation och som inte skadat någon.

Sjömän förtrycks, även utomlands

Sjömansförbundet Seafarers' Union of Burma (SUB), som bildats av och tillhör FTUB, är också illegalt i Burma. Det försöker skydda burmesiska sjömän som seglar i utländska fartyg, i regel under bekvämlighetsflagg (FOC). Sjömännen måste vanligen betala tre månadslöner i förskott innan de får börja arbeta i utländska fartyg. Deras kontrakt måste också godkännas av den regimkontrollerade Seaman's Employment Control Division (SECD). När de väl är ombord, är de förbjudna att klaga på sina arbets- och bostadsvillkor som är ökänt dåliga ombord i FOC-fartyg. De är strängt förbjudna att söka eller ta emot hjälp från transportarbetarinternationalen i London (International Transport Workers' Federation, ITF), en global facklig federation som är knuten till FFI. Vissa burmesiska sjömän som kontaktat ITF förr i tiden har gripits utomlands av juntats militära underrättelsetjänst och förts tillbaka till Burma där de kastats i fängelse.

Fackliga ledare greps

Ledare för oberoende fackliga organisationer straffas med hårda fängelsestraff. FTUB:s styrelsemedlemmar U Myo Aung Thant och U Khin Kyaw greps i juni 1997 i huvudstaden Rangoon och satt fortfarande i fängelse i slutet av år 2003. Myo Aung Thant var medlem av All Burma Petro-Chemical Corporation Union som bildats år 1988. Han anklagades för högförräderi därför att han hade kontakter med FTUB. Juntan hävdade att han skickats till Burma av Maung Maung, för att spränga bomber som gömts i en riskokare. I en hemlig rättegång, där han nekades försvarsadvokat, dömdes han till livstids fängelse. Hans hustru greps samtidigt och dömdes till tio års fängelse som medbrottsling. Hon släpptes i juli 2002 och har sedan lämnat landet. Myo Aung Thant sitter i Myitkyinafängelset i delstaten Kachin, en avlägsen del av landet.

Khin Kyaw tillhör Seafarers' Union of Burma. Han greps också år 1997 tillsammans med sin fru. Han hade tidigare gripits för facklig verksamhet år 1993 och torterats i häktet. Myndigheterna har aldrig talat om vad han anklagas för, men man vet att det hör ihop med Myo Aung Thants ärende. Han avtjänar för närvarande ett 17-årigt fängelsestraff i fängelset Thayarwaddy i Pegudistriktet.

UThe Naing, en annan underjordisk facklig ledare, satt fortfarande fängslad vid årets slut. Han greps först år 1990, släpptes år 1994 och greps på nytt år 1999 efter en arbetarprotest på klädfabriken Yan Ze Kyang. Han dömdes till sju års fängelse och sitter också i Myitkyinafängelset.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund: En kupp inom juntan

Årets viktigaste händelse inträffade i oktober då premiärministern, generallöjtnant Khin Nyunt och hundratals militära och civila tjänstemän inom armén och statsförvaltningen avsattes. Även om Khin Nyunt officiellt anklagades för "korruption" och fängslades tillsammans med flera dussin höga officerare, antogs han allmänt ha förlorat en intern maktkamp mellan de högsta militära om en andel av plundringen av landets ekonomiska resurser och kontrollen över arméns underrättelseapparat, som var hans eget område. I praktiken förlorade de flesta internationella organ som fanns i Burma kontakterna med sina nationella motparter under flera månader, vilket också påverkade ILO:s verksamhet i landet.

Fabrik stängd efter oroligheter bland löntagarna

Den 12 juli gick de anställda på klädfabriken Shwe Kya Pan, i industrizonen Hlaing Tharyar, ut i en sexdagars strejk och krävde att deras lön på 1 800 kyat skulle höjas till 15 000 kyat, som de väntat sig få när de tog anställning på fabriken. När ägarna vägrade höja lönerna till mer än 3 000 kyat, den summa som myndigheterna bestämt, började de protestera utanför fabriken och enligt uppgift kastade några anställda sten mot byggnaden. Den 26 juli stängdes fabriken av myndigheterna.

Utvecklingen i högförräderimålet

Tre FTUB-aktivister, U Nai Min Kyi, U Aye Myint and U Shwe Mahn (i förra årets upplaga av denna översikt kallad U Naing Yatkha), som dömdes till döden i november 2003, satt kvar i fängelse. Deras fall blev föremål för intensiva förhandlingar mellan juntan och ILO under hela år 2004. De greps i juli 2003 och dömdes till döden enligt artikel 122.1 i strafflagen, som handlar om högförräderi. De anklagades för att ha planlagt mord på höga SPDC-tjänstemän och för att ha planerat andra terrorhandlingar. Bevis som presenterades under rättegången gällde kontakter med FTUB, innehav av rapporten från ILO:s undersökning år 1998 av tvångsarbete i Burma, på burmesiska, och av ett visitkort tillhörande ILO:s kontaktman i Rangoon. Faktum var, att deras enda "brott" bestod i att de lämnat information om fortsatt tvångsarbete i Burma till FTUB:s generalsekreterare Maung Maung.

Under hela år 2004 förhandlade ILO med regeringen, med stöd av en kraftig kampanj som den internationella fackföreningsrörelsen bedrev. Förhandlingarna gällde två olika aspekter: För det första: det faktum att de dömts på grundval av kontakter med ILO tycktes innebära att redan burmesers kontakt med det FN-organet i Genève var ett brott som var tillräckligt allvarligt för att straffas med döden. För det andra: det faktum att samma straff kunde dömas ut för förmedling av information om tvångsarbete till en facklig organisation (FTUB) reste allvarliga frågor om föreningsfriheten. Medan regeringen ganska snabbt gav med sig på den första punkten, fortsatte den att betrakta kopplingen till FTUB som bevis för "högförräderi".

I mars fick ILO:s tillförordnade kontaktman i Rangoon, tillsammans med en neutral person som både juntan och ILO betraktar som en "informell medlare" i humanitära ärenden, träffa två av de tre fängslade fackföreningsmännen i Inseinfängelset i Rangoon, där de flesta politiska fångar sitter. Under det mötet berättade Min Kyi och Aye Myint att de inte fått mat, vatten eller sömn och hade misshandlats under de första förhören, som pågick i flera dagar i ett häkte hos den militära underrättelsetjänsten. De berättade också att ett överklagande av domen lämnats in hos distriktsdomstolen av myndigheterna själva. De fängslade hade varken fått anlita försvarsadvokat eller utforma överklagandet, trots att båda tidigare arbetat som jurister. Av det mötet drog ILO slutsatsen att alla tre domarna hade både en ILO och en FTUB-dimension och begärde att fångarna skulle släppas i avvaktan på en fullständig genomgång av deras fall.

Under tiden förnekade regeringen att burmesiska medborgares kontakter med ILO kunde anses olaglig. Arbetsmarknadsministern hävdade att "enligt hans mening var det klart att domaren begått misstag och att målet skulle prövas på nytt". I flera följande möten och korrespondens med ILO bekräftade regeringen också att en sådan prövning skulle ske.

Den 14 oktober avkunnade Högsta domstolens appellationsavdelning (Special Appellate Bench of the Supreme Court) en ny dom mot de tre FTUB-aktivisterna. När det gällde kontakterna med ILO sade domstolen att "eftersom Myanmar var medlem av Förenta Nationerna och andra internationella organisationer som ILO, och samarbetade med dem, hade alla frihet att kontakta eller samarbeta med sådana organisationer. Därför utgör kontakter eller samarbete med ILO inte ett brott enligt Myanmar's lagstiftning". I sin granskning av den ursprungliga domen gav domstolen order om att texten om ILO-kontakterna var ovidkommande och skulle tas bort.

Domarna mot U Nai Min Kyi och U Aye Myint enligt paragraf 123 i strafflagen (uppmuntran, skydd för eller hjälp till personer som är skyldiga till högförräderi) bekräftades, därför att de "skickat felaktig information om Myanmar till olagliga organisationer utomlands", men straffen sänktes från tre års fängelse till två års fängelse med straffarbete.

Domen mot U Shwe Mahn för högförräderi ändrades till dom enligt paragraf 123 i strafflagen (se ovan) med motiveringen att han hjälpt andra överklagande som begått högförräderi och haft kontakt med personer i Thailand (d.v.s. Maung Maung och Zarni Thwe), som var "medlemmar i illegala organisationer som motarbetar Myanmar's regering". Hans straff sänktes från livstids fängelse till fem års fängelse med straffarbete.

Vid årets slut satt alla kvar i Inseinfängelset.

FIJI

FOLKMÄNGD: 880,000

HUVUDSTAD: Suva

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Arbetsmarknadsministeriet har fortfarande makt att olagligförklara strejker och gjorde det varje gång strejk utlystes under året. När tre organisationer för offentliganställda meddelade att de tänkte gå i strejk, hänvisades konflikten till bindande medling. I den privata sektorn struntade arbetsgivarna i beslut om erkännanden av fackliga organisationer utan att drabbas av några sanktioner.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Enligt Fijis författning och fackföreningslagen har löntagarna rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer och förhandla kollektivt. Enligt fackföreningslagen krävs minst sju personer för att bilda en fackförening och alla fackföreningar måste registreras hos regeringen. Lagen gäller inte flottan, militären eller flygvapnet, polisen eller personal på fängelser. För statstjänstemän kan restriktioner införas för att skydda landets säkerhet, den allmänna säkerheten, ordningen, moralen och hälsan.

Arbetsgivare måste erkänna en facklig organisation som part i kollektiva förhandlingar om den organiserar mer än hälften av de anställda, och bör även erkänna minoritetsorganisationer. Oregistrerade fackföreningar kan inte hävda några rättigheter i domstol.

Den permanenta arbetslivssekreteraren har befogenhet att besluta om registrering, suspendering eller upphävande av fackföreningar efter samråd med den rådgivande kommitté som tillsätts av Arbetsmarknads- och arbetslivsministeriet. Den rådgivande kommittén har fyra medlemmar; en från en arbetsgivarorganisation, en från en facklig organisation och två "oberoende".

Strejkrätt

Strejkrätt gäller för alla frågor utom sådana som rör facklig registrering. Enligt fackföreningslagen måste fackliga organisationer underrätta den fackliga registratören 21 dagar i förväg, om att en omröstning om strejk ska genomföras. Strejken tillåts om mer än 50 procent av de betalande medlemmarna röstar för den. Detta gäller alla fackliga organisationer, också dem som organiserar anställda i oundgänglig verksamhet. När det gäller sådan verksamhet föreskriver emellertid lagen om arbetslivskonflikter ytterligare 28 dagars varsel och organisatörerna måste lämna uppgifter om datum, tid och plats för strejken samt en förteckning över deltagarna till Arbetsmarknadsministeriet.

Ministermakt

Arbetsmarknadsministern kan olagligförklara en pågående eller planerad strejk. Om han/hon gör det, överlämnas konflikten till en ständig medlare och de anställda måste återuppta arbetet. Fackligt aktiva kan dömas för brott om de fortsätter strejken.

Inget skydd i lagstiftningen

Det finns inga regler som säger att anställda som sparkats för att de bedrivit facklig verksamhet har rätt till återanställning och heller inga som förbjuder arbetsgivarna att anlita strejkbrytare.

Lagstiftning ska ändras för att överensstämma med grundläggande konventioner

Regeringen håller för närvarande på att se över all arbetsmarknadslagstiftning. Centralorganisationen Fiji Trades Union Congress (FTUC) har med ILO:s hjälp lämnat in ett omfattande förslag till ändringar. Utkastet till lagen om relationer på arbetsmarknaden (Employment Relations Bill; tidigare Industrial Relations Bill) hade vid årets slut fortfarande inte presenterats i parlamentet, trots att arbetsmarknadsministern försäkrat FTUC att det skulle ske i september 2004. Ministern meddelade i slutet av året att han skulle lägga fram förslaget tidigt under år 2005. FTUC har sagt att utkastet inte överensstämmer med ILO:s åtta grundläggande konventioner, i synnerhet inte när det gäller strejkrätten.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Trots att Fijis författning ger föreningsrätt, rätt till kollektiva förhandlingar, rättvisa metoder i arbetslivet och human behandling, gör ministern inte mycket för att upprätthålla dessa rättigheter. Fijis kommission för mänskliga rättigheter har fått rapporter om många fall, men hittills har kommissionen inte åtalat någon arbetsgivare och ingen har dömts.

Ministeriet får varje år anmälningar om många fall där anställda som på något sätt visat vilja att gå med i en fackförening trakasserats. Enligt paragraf 59 i lagen om anställningar är det brottsligt för arbetsgivare att straffa anställda eller kräva av dem att de inte ska gå med i facket om de vill ha anställning. Hittills har aldrig någon arbetsgivare åtalats.

Uppskattningsvis 40 procent av löntagarna är organiserade. Viktiga sektorer för landets ekonomi, som sockerindustrin och turismen, har hög organisationsgrad men den fackliga verksamheten inom beklädnadsindustrin, som är av senare datum, är låg. Inom den offentliga sektorn har statstjänstemän, lärare och sjuksköterskor stora fackliga organisationer.

Inget skydd i praktiken

Arbetsmarknadsministeriet ger inte löntagarna något effektivt skydd mot antifacklig diskriminering. Dessutom finns det inga lagar som skyddar löntagare som organiserar en fackförening på en fabrik. Arbetsgivarna kan sparka dem, och gör det också.

Medlingsdomstolar och andra domstolar har i regel ansett att återanställning inte är någon lämplig åtgärd när arbetsgivare lägger sig i fack-

lig verksamhet. I stället betonar de arbetsgivarens förlust av förtroende för den anställde. En tingsrätt godkände år 2001 fem avskedanden av fackligt aktiva på Airport Fiji Limited, och som vägrat arbeta på ett område som var fullt av hälsofarlig asbest. De fick sex månadslöner som kompensation.

Antifackliga arbetsgivare

Många arbetsgivare har blivit kända för att vägra erkänna fackföreningar. Polisen hjälper ibland arbetsgivare som bekämpar fackliga organisationer, exempelvis genom att hindra fackliga representanter från att komma in på företagens områden. Polis har också använts för att hota löntagare under strejker och allvarliga arbetslivskonflikter. Arbetsmarknadsministeriet och chefen för den Allmänna åklagarens kansli kallar in snabbt in polisen när det gäller strejker, men gör just ingenting när arbetsgivare olagligen lockoutar anställda.

Ingen opartisk medling

Den permanenta medlaren opartiskhet har ifrågasatts. Han eller hon utses av Fijis president, efter samråd med arbetsmarknadsministern. Även om medlaren inte är statstjänsteman ligger kontoret i ministeriet, personalen är anställda av ministeriet och medlaren har ingen egen budget.

Strejkrätt urholkas

Regeringen olagligförklarar konsekvent alla strejker. År 2004 olagligförklarades alla de sju strejker som löntagarna genomförde. Under tidigare år har fackligt aktiva ställts inför brottmålsdomstol för att de deltagit i strejker som olagligförklarats.

Inget samråd med fackliga organisationer och representation

FTUC erkändes av regeringen år 1992, som den mest representativa löntagarorganisationen. Som en följd av det hämtade arbetsmarknadsministern ledamöter i styrelserna för de olika nationella institutionerna bland fackliga ledare som nominerats av FTUC. Sedan 2001 har ministern på egen hand avgjort vilka som utses som fackliga representanter i olika styrelser och kommittéer. Samma procedur används dock inte när det gäller representanter från arbetsgivarorganisationen.

Ministern underblåser också splittring inom fackföreningsrörelsen genom att erkänna en utbytarorganisation som en grupp löntagare bildade i slutet av år 2001 och har utsett företrädare för den som representanter i alla berörda styrelser och kommittéer. Ministern försökte också hämta en representant till 2003 års ILO-konferens från utbrytargruppen.

Fackföreningar förtrycks i frizonerna

Även om frizonerna i teorin lyder under samma lagstiftning som landet i övrigt, utsätts anställda där för olagliga metoder och skräms med hot om att de ska förlora sina arbeten om de försöker organisera sig. FTUC har utomordentligt stora svårigheter att föra kollektivavtalsförhandlingar i frizonerna.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Kränkningarna på Turtle Island fortsätter

Konflikten på den lyxiga turistanläggningen på Turtle Island är fortfarande olöst. Ägaren, Richard Evanson, fortsatte vägra att erkänna National Union of Hospitality, Catering and Tourism Industries Employees (NUHCTIE) trots att tingsrätten fattat ett bindande beslut om erkännande den 22 januari 2003. I juni 2004 avgjorde ILO ett klagomål som lämnats in av NUHCTIE och IUF och uppmanade regeringen att se till att beslutet verkställdes och garantera skydd mot arbetsgivarens ingripanden. ILO uppmanade vidare regeringen att vidta alla nödvändiga åtgärder "för att utreda och sätta stopp för all antifacklig diskriminering och inblandning". Sextio anställda var fortfarande arbetslösa efter att ha sparkats för sitt fackliga medlemskaps skull.

Coral Sun Fiji Ltd. vägrar återanställda fackföreningsmedlemmar

Också Coral Sun Fiji Ltd. fortsatte vägra efterleva ett bindande beslut om erkännande och återanställning av 44 personer som blivit lockoutade den 18 november 2003. Lockouten följdes av en skrämsekampanj, inklusive avskedanden, mot anställda som begärt frivilligt erkännande av sin fackförening. Den 11 februari 2004 bekräftade domstolen ett tidigare beslut enligt vilket lockouten var olaglig och beordrade företaget att omedelbart återta arbetarna och betala dem full lön och förmåner de skulle ha haft sedan den 18 november 2003. Företaget vägrade likafullt återanställa dem och överklagade domstolens beslut. Fijis appellationsdomstol skulle hålla förhandling den 10 januari 2005 för beslut om återanställning och kompensation.

Hotelser mot offentliganställdas organisationer

När tre fackliga organisationer för offentliganställda i februari 2004 meddelade att de tänkte genomföra en strejk, möttes de av en ström av hotelser från Arbetsmarknadsministeriet. Strejken hade utlysts sedan förhandlingar om såväl lönejustering för höjda levnadskostnader som ändringar av processen för kollektivavtalsförhandlingar som regeringen infört under år 2003 hade brutit ihop. I stället för att förhandla om lönejusteringarna ville regeringen införa ett "prestationsledningssystem". Arbetsmarknadsministern hotade de tre organisationerna, Fiji Public Service Association (FPSA), Fiji Teachers Union (FTU) och Fiji Nurses Association (FNA) med avregistrering om de genomförde strejken och anklagade dem offentligt för att vara "fast beslutna att lamslå landets ekonomi". Han hotade också med att frysa fackliga medel och låta undersöka fackliga ledare samt med att straffa eller sparka anställda och sätta in polisen för att slå ner strejken. Innan den ägde rum hänvisade ministern strejken till bindande medling. Den åtgärden ska, enligt både fijiansk lagstiftning och internationella arbetslivsnormer, bara användas

när det gäller oumbärlig verksamhet.

De fackliga organisationerna överklagade ministerns beslut om bindande medling och FTUC uttryckte sin oro för att detta skulle bli prejudicerande för sådana konflikter och tillåta regeringen att lägga sig i kollektiva avtalsförhandlingar. Efter överklagandet fanns domstolen att ministern inte följt lagen och att han, när han överlämnade konflikten för bindande medling, var partisk mot de sökande och att besluten var orimliga. Ministern meddelade att han skulle överklaga. Dessutom hade ministern, när de tre organisationerna meddelade att de tänkte gå i strejk, sagt att om de gjorde det skulle han kalla in militär och polis för att upprätthålla oumbärlig verksamhet.

Strejkande sparkade

Air Fiji sparkade 27 ingenjörer för att de strejkat. De lade ner arbetet sedan företaget vägrat återanställa en kollega, chefsingenjör Thomas Newton. Företagets beslut kom tre dagar efter det att arbetsmarknadsministern beordrat allmänna åklagarmyndigheten att förklara strejken olaglig. Enligt internationella normer kan strejker olagligförklaras bara när det gäller oumbärlig verksamhet, som i ILO:s definition omfattar flygledning men inte flygplansingenjörer.

Sparkade gruvarbetare förlorar strejkmål

Den 13 juni förlorade 370 strejkande gruvarbetare allt hopp om kompensation när tingsrätten avvisade en officiell rapport som styrkte deras klagomål mot Australian Emperor Mines. Företaget sparkade dem år 1991, sedan de strejkat mot låga löner och dåligt arbetarskydd. De har gått strejkvakt ända sedan dess, i hopp om att regeringen skulle bevilja dem kompensation. Undersökningskommissionens rapport fördömde företagets agerande och rekommenderade att de skulle ges skadestånd, men domstolen fann att rekommendationerna, som också omfattade ett förslag om ordentliga bostäder, hade allvarliga brister.

Inga fackliga rättigheter i EU-finansierade projekt

Tjugo anställda sparkades sedan de deltagit i en kollektiv protest. De har ingen fackförening till sitt försvar, eftersom arbetsgivarna som genomför EU-finansierade projekt nekar dem rätten att organisera sig. Problemen började i slutet av september, då över 280 anställda hos J.S. Hill Construction Company Limited lade ner arbetet i protest mot villkoren i ett projekt som EU finansierar med många miljoner dollar. Efter ingripande från tjänstemän från Arbetsmarknadsministeriet återvände de till arbetet. Avskedandena av dem som låg bakom organiseringen av protesten började kort efteråt.

FILIPPINERNA

FOLKMÄNGD: 81,4 milj.

HUVUDSTAD: Manila

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 87-98-100-105-111-138-182

Regeringen har inte följt ILO:s rekommendation om att ändra lagstiftningen för att underlätta snabbt och opartiskt godkännande av fackliga organisationer. Strejkande sjömän åtalades för allvarliga brott och ett hårdhänt ingripande mot en protest på ett sockerbruk ledde till 14 döda.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt lag har filippinska löntagare, även offentliganställda, rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer.

Hinder för facklig verksamhet

En fackförening måste representera minst 20 procent av de anställda i en given kollektivavtalsenhet för att bli registrerad. Lagen kräver också att organisationerna ska lämna handlingar för registrering som facken anser är onödiga och tidsödande. Vidare säger organisationerna att de riskerar att utsätta sina ledare för risker under ett kritiskt skede i organisationsbildningen. År 2003 lyckades facken få bort restriktionerna, men år 2004 återinförde regeringen dem i tillämpningsföreskrifterna för arbetsmarknadslagstiftningen. De fackliga organisationerna har upprepade gånger överklagat för att restriktionerna ska dras tillbaka eller upphävas.

Innan man kan bilda en federation eller en centralorganisation måste minst tio kollektivavtal ha registrerats av de tilltänkta medlemsorganisationerna. Fackliga ledare måste vara anställda på samma företag som löntagarna de representerar. Utländska medborgare får varken bilda eller ansluta sig till en fackförening, såvida det inte finns ett ömsesidigt avtal mellan deras hemländer och den filippinska regeringen.

Strejkrätt

Lagstiftningen i landet erkänner strejkrätten. För att få tillstånd till en strejk måste en organisation varsla den i förväg, respektera en obligatorisk nedkylningsperiod och få stöd av minst hälften plus en av medlemmarna. Alla möjligheter till förlikning måste ha prövats. Om arbetsmarknads- och sysselsättningsministern anser att det företag som strejken gäller är avgörande för landets ekonomi, kan han/hon föreskriva obligatorisk medling och tvinga de anställda tillbaka till arbetet.

Höga böter kan utdömas

Lagen föreskriver höga böter för medverkan i en illegal strejk. Fackliga ledare kan dömas till fängelse i upp till tre år. Alla som organiserar eller leder ett "möte för att sprida propaganda mot regeringen" kan dömas till livstids fängelse eller dödsstraff. Strejkvakt under en strejk klassas som "möte".

Offentliganställda

Trots att det finns många fackliga organisationer i offentlig sektor, är föreningsrätten fortfarande begränsad och strejker förbjudna. Offentliganställda har också begränsad förhandlingsrätt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Även om Filippinerna på en del håll betraktas som Asiens mest demokratiska land, respekteras de mänskliga rättigheterna dåligt. Det har kommit rapporter om att försvarare av mänskliga rättigheter, journalister, infödda ledare och till och med barn har avrättats. Respekten för fackliga rättigheter är likaså dålig.

Arbetsgivarna tillämpar begränsningar

Arbetsgivare kan överklaga en fackförenings rätt till registrering och gör det också. Det är ett stort hinder för facklig organisering eftersom överklagandeprocessen kan ta mycket lång tid.

Såväl arbetsgivare som regeringen utnyttjar lagen att begränsa strejkrätten. Kravet på varsel till Arbetsmarknadsministeriet ger arbetsgivarna många tillfällen att splittra de anställda inbördes och att, i de flesta fall, vidta motåtgärder. Om löntagarna ändå fortsätter mana till strejk, kan arbetsgivaren begära att den nationella arbetslivskommissionen (National Commission on Labour Relations) utfärdar ett föreläggande mot strejken. I stället för att vara opartisk, brukar regeringen ingripa i konflikter på arbetsgivarsidan.

Frizoner

I januari 2004 fanns det 96 frizoner med över tusen exportföretag. Zonerna är ökända för låga löner, extremt långa arbetstider, halsbrytande produktionsstakt och behårt förtryck. Övertid är regel och fabriksgrindarna hålls ofta låsta för att hindra anställda från att lämna fabriken innan deras arbete är färdigt eller deras kvoter uppfyllda.

Den fackliga verksamheten motarbetas kraftigt i frizonerna. Tjänstemännen som styr zonerna försöka hindra organisering genom en politik för "frihet från fackföreningar och strejker" och hävdar att de har rätt att genomföra egna arbetsinspektioner. Det har förekommit många fall, också år 2003, där anställda som bildat eller anslutit sig till en fackförening, eller deltagit i facklig verksamhet, har blivit avskedade. Arbetsgivarna har vägrat att erkänna fackföreningar och förhandla, eller så har de bildat sina egna "älsklingsfackföreningar". Arbetsmarknads- och sysselsättningsministeriet (Department of Labour and Employment, DOLE) har inte kunnat, eller velat, upprätthålla arbetsmarknadslagarna i frizonerna. Trots begränsningarna har centralorganisationen Trade Union Congress of the Philippines (TUCP) intensifierat försöken att organisera anställda där. Hittills har TUCP bildat 38 fackföreningar i olika frizoner.

Arbetslöshet och underentreprenader

Arbetslösheten, som år 2004 uppskattades till 11,4 procent, och den utbredda användningen av kontraktanställningar hindrar facklig organisering. Även om regeringen lovat skapa 10 miljoner arbetstillfällen, har de flesta nya jobben hittills varit lågt betalda och gällt kort tid eller deltid.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Gloria Macapagal Arroyo vann en sjätte mandatperiod vid valen i maj. Hon svors in på posten i slutet av juni 2004 och lovade sänka arbetslösheten som är ett växande problem. I september sade arbetsmarknadsminister Patricia Sto. Tomas till taiwanesiska investerare att hon skulle göra allt hon lagligen kunde, för att skydda arbetsgivarnas intressen i arbetslivskonflikter. I oktober undertecknade regeringen, arbetsgivarna och de fackliga organisationerna (även TUCP) en samhällspakt för fred och stabilitet i arbetslivet (Social Accord for Industrial Peace and Stability). De fackliga organisationerna utlovade arbetsfred i utbyte mot löfte om mer social dialog och förbättringar av gällande arbetslivs- och sociala föreskrifter.

Brottsåtal mot strejkande sjömän

Häktningsorder utfärdades i oktober mot fackliga ledare från sjömansförbundet Philippine Seafarers' Union, PSU, (ALU-TUCP) och Papua New Guinea Maritime Workers Industrial Union, sedan de försökt bidra till att lösa en konflikt mellan Filippinernas jätteföretag för fiskberedning, RD Tuna Ventures, och 200 fiskare som var anställda i fartyg utanför Papua New Guineas (PNG) kust.

Konflikten uppstod när fiskarna – som inte var organiserade – klagade på låg ersättning, dåliga livsmedel, säkerhetsbrister och på att fiskare skickades hem. En säkerhetskontroll som PNG:s hamnmyndigheter genomförde visade på flera brister. Sedan besättningen agerat löstes slutligen konflikten genom att Filippinernas Utrikesministeriet förhandlade fram en överenskommelse som utlovade bättre förhållanden. I överenskommelsen fanns också en paragraf om att ingen vedergällning skulle förekomma mot besättningsmedlemmarna.

I början av oktober greps emellertid flera anställda på RD Tuna när de deltog i ett företagsseminarium och en häktningsorder utfärdades för två av ledarna för Philippine Seafarers' Union och ledare för Papua New Guinea Maritime Workers. Besättningen anklagades för myteri, ett mycket allvarligt brott, och de fackliga ledarna för konspiration. Problemet löstes sedan transportarbetarinternationalen International Transport Workers'

Federation (ITF), som organisationerna tillhör, vände sig till de filippinska myndigheterna och höll överläggningar med företagsrepresentanter. Till slut drogs anklagelserna tillbaka och de gripna släpptes fria.

Protesterande sockerbruksarbetare dödade

Fjorton människor dödades när polis och militär ingrep för att upplösa en protest bland de anställda på sockerbruket Hacienda Luisita Sugar Mill den 16 november. Konflikten bröt ut den 6 november när 6 000 anställda på bruket, som ägs av Aquinofamiljen, gick i strejk. De anställda var medlemmar av United Luisita Workers' Union (ULWU) och Central Azucarera de Tarlac Labour Union (CATLU). I strejkvarslet, som de båda organisationerna lämnade in, angav de dödläget i avhandlingarna om kollektivavtal och ägarnas förhandlingsvägran som skäl. Organisationerna hade tagit med ett förslag om utdelning av jord, som arbetsgivarna ansåg inte låg inom deras ansvarsområde eftersom man tidigare enats om aktieandelar i stället för utdelning av jord. ULWU begärde också att 327 anställda som blivit övertaliga i oktober, officiellt på grund av fallande sockerpriser, skulle återanställas. Bland dem som blivit övertaliga fanns facket ordförande Rene Galang, viceordföranden Ildefonso Pingul och åtta funktionärer. Alla friställdes precis när facket hade inlett de årliga kollektivavtalsförhandlingarna med ledningen.

Under den första protestdagen använde polis och soldater käppar, tårgas och vattenkanon för att skingra strejkvakterna vid brukets infarter. Minst 80 av dem skadades.

Den 16 november ingrep polis och militär igen, för att verkställa ett beslut från DOLE som ansåg att strejken var olaglig, om att lastbilar skulle kunna köra in och ut från bruket. Än en gång användes tårgas och vattenkanon och våld utbröt när de använde en bulldozer och två bepansrade personfordon för att bryta sig väg genom barrikaderna. Stor förvirring utbröt om vad som skulle ske därnäst, eftersom några av de strejkande tydligen hade bensenbomber på sig. Skottlossning utbröt och minst sju av demonstranterna dödades, vilket gav upphov till våldsamma protester och krav på utredning. Hundratals ytterligare skadades, bland dem 35 som fick skottskador. Bland de 14 som dödades fanns två barn, två och fem år gamla. De kvävdes av tårgasen. Ett annat offer uppgavs ha blivit strypt efter skottskada och hans döda kropp hängdes upp vid bruksporten. Polisen grep 133 personer, av vilka 117 kvarhölls på Camp Macabulos i Tarlac. 16 fördes till lokaler tillhörande brottmålsgruppen Criminal Investigation and Detection Group (CIDG) i Tarlac. Enligt rapporter släpptes majoriteten av de gripna först flera dagar senare.

Efter dessa händelser meddelandet landets polischef att han sparkat två polisbefälhavare och givit order om en opartisk utredning. President Arroyo gav order om att truppen och polisen som ingripit skulle förflyttas från regionen.

Toyota vägrar fortfarande erkänna facket

Toyota Motor Philippines Corporation (TMPC) fortsatte ignorera Högsta domstolens beslut om att erkänna och förhandla med TMPC Workers' Association (TMPCWA). Företaget fortsatte likaså vägra att återta de 233 som avskedats år 2001 för att de deltagit i en fredlig protest mot att företaget vägrade att erkänna fackföreningen och framhärdat i rättsliga åtgärder mot ledare och medlemmar. Regeringen underlät att tillämpa ILO:s rekommendation om ändring av lagstiftningen för att tillåta en "rättvis, opartisk och snabb process för erkännande" och "göra allt för att garantera att TMPCWA och Toyota Motor Philippines Corporation förhandlar i god tro för att nå ett kollektivavtal". TMPCWA meddelade i november 2004 FFI att de avskedade medlemmarna kämpade för att överleva, medan andra medlemmar som arbetade på företaget hade det besvärligt och ofta blev trakasserade.

HONG KONG

FOLKMÄNGD: 7,1 milj.

HUVUDSTAD: Victoria

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: --

Trots att det finns visst skydd i arbetsmarknadslagstiftningen har löntagare och fackliga organisationer i praktiken få tillfällen att försvara sina intressen. Den kontroversiella "lagen mot uppror" är fortfarande vilande, men organisation för demokrati som krävde folkomröstning förlorade år 2004. Den fackliga rörelsen är fortsatt svag.

LAGSTIFTNINGEN

Även om den grundläggande lagen, som är Hong Kongs grundlag, innehåller bestämmelser som garanterar föreningsfriheten, rättigheter att organisera fackföreningar och strejka, har ännu inga kompletterande lagar införts för att dessa viktiga rättigheter ska kunna utnyttjas i praktiken.

Förordningen om anställning och relationer i arbetslivet (Employment and Labour Relations Ordinance, ELRO) infördes år 1997 för att upphäva de lagar som stiftades omedelbart före Hong Kongs återförening med Kina, vilka i sin tur syftade till att omsätta ILO-s grundläggande konventioner i praktiken. Förordningen upphävde rätten till kollektiva förhandlingar men behöll löntagarnas rätt att bilda fackliga organisationer. För att göra det måste två krav uppfyllas. Det krävs minst sju medlemmar när organisationen startas och den måste registreras enligt fackföreningsförordningen (Trade Union's Ordinance). Anställningsförordningen (Employment Ordinance) innehåller bestämmelser som skyddar anställda mot diskriminering på grund av facklig verksamhet, men andra grundläggande fackliga rättigheter finns inte.

Majoriteten av Hong Kongs löntagare arbetar långa dagar – 55-timmarsvecka är regel. Över 80 procent av den arbetande befolkningen utför obetalt overtidsarbete. Enligt nya siffror tjänar fattigare löntagare mindre än förut – inkomsterna bland de lägst betalda tio procenten föll med 20 procent mellan 1997 och 2003, och de 10 procent högst betalda fick löneökningar på 10 procent. I november 2004 avslag lagstiftarna krav på en lag om minimilön och förslag om ökade välfärdsutgifter. En tidigare motion från HKCTU om minimilön avsågs år 2002.

Inget skydd för strejkande

Strejkrätten är inskriven i lag, men strejkande har inte mycket skydd. I april 2001 ändrade regeringen anställningsförordningen och stärkte skenbart löntagarnas skydd om de deltog i strejker. Ändringarna garanterar emellertid bara att löntagare som avskedas för strejk har rätt att stämma arbetsgivaren och kräva kompensation. Det finns fortfarande ingen lagstadgad rätt till återanställning, även om en anställd felaktigt avskedats för att ha deltagit i en strejk.

Efter påtryckningar från de fackliga organisationerna, proteståtgärder och kritik från ILO förklarade regeringen år 1999 att den skulle ändra lagen för att bättre skydda löntagarna mot antifacklig diskriminering. År 2001 gick styrelsen för rådgivning till arbetslivet (Labour Advisory Board, LAB) slutligen i princip med på lagar som ger arbetsdomstolen makt att beordra återanställning av osakligt avskedade löntagare, utan arbetsgivarens medgivande. Regeringen har emellertid inte vidtagit några ytterligare åtgärder i den frågan och ingen tidsram har angivits för när lagarna ska införas.

Enligt förordningen om den allmänna ordningen (Public Order Ordinance, som skärptes år 1997) krävs ett "meddelade om samtycke" från polisen sju dagar i förväg (i nödfall 24 timmar) för att ett möte eller en protest ska kunna genomföras. Förordningen tillåter också användning av våld för att bryta upp strejkvakter och demonstrationer.

Förhandlingar erkänns inte

Lagen garanterar fortfarande inte rätten till kollektiva förhandlingar.

Begränsningar för användning av fackliga medel

ELRO begränsar fackliga organisationers frihet att använda sina medel efter egna önskemål. Det gäller i synnerhet medel för politiska ändamål eller överföringar till utländska fackliga organisationer.

Begränsad valbarhet till förtroendeuppdrag

Endast personer som är, eller har varit anställda i ett yrke eller på ett företag som den fackliga organisationen berör bli förtroendevalda. ILO:s kommitté för föreningsfrihet har vid flera tillfällen uppmanat Hong Kongs regering att mildra kraven för valbarhet och begränsningarna av användning av fackliga medel.

Lag mot uppror drogs tillbaka

I september 2002 presenterade regeringen ett lagförslag om nationell säkerhet, för att uppfylla villkoren i grundlagens artikel 23. Förslaget kritiserades av många som ett allvarligt hot mot grundläggande mänskliga rättigheter, som förenings- och yttrandefrihet. Den skulle ha förbjudit löntagare i Hong Kong att samlas som fackföreningsmedlemmar och kämpa för sina rättigheter. Den skulle också ha gjort det möjligt för den kinesiska regeringen att förbjuda alla organisationer i Hong Kong som var "anslutna" till organisationer på fastlandet (inklusive fackliga organisationer) om de betraktades som hot mot landets säkerhet. Den växande oron kulminerade i massdemonstrationer den 1 juli 2003. Över en halv miljon människor deltog och gjorde den till den största i stadens historia, efter den med en miljon deltagare som hölls i protest mot händelserna på Himmelska fridens torg år 1989. Fortsatta påtryckningar och en viktig allierads avgång tvingade Tung Chee-hwa, Hong Kongs regeringschef, att dra tillbaka det kontroversiella förslaget den 5 september 2003.

Allmän rösträtt nödvändig

Det nuvarande valsysteget betyder att det är omöjligt att driva igenom förbättringar av arbetsmarknadslagarna som föreslås av andra än regeringen. Val hölls i september 2004, enligt det nuvarande systemet. Det innebär att hälften av de 60 platserna i den lagstiftande församlingen tillsätts i direkta val, medan övriga 30 platser är förbehållna "funktionella församlingar". De innehas nästan alla av kandidater som är företags- och regeringsvänliga. Allmän rösträtt betraktas därför som en nödvändig förutsättning för en mer löntagarvänlig lagstiftning.

Den prodemokratiska och fristående centralorganisationen Hong Kong Confederation of Trade Unions deltar aktivt i kampen för demokrati och löntagarnas rättigheter i Kina. Centralregeringen förklarade att nuvarande paragrafer om allmän rösträtt uttryckligen omöjliggör alla sådana åtgärder inför 2007 års val, och betonade att alla steg mot en utökad demokrati först måste godkännas av Beijing.

Under år 2004 förekom allt fler krav på demokrati och införande av "en person, en röst".

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ingen strejkrätt

Strejkrätten är i praktiken begränsad av paragrafer i de många anställningsavtalen som anger att frånvaro från arbetet kan leda till avsked. Strejker är sällsynta i Hong Kong. Protestaktioner förekommer, men är oftast motiverade av regeringens handlande. År 2003 rapporterades bara en strejk officiellt, och under år 2004 bara en formell strejk.

Rätten till kollektiva förhandlingar erkänns inte

Kollektiva förhandlingar varken främjas eller uppmuntras av myndigheterna, och arbetsgivarna vägrar i regel erkänna fackliga organisationer. Nästan 25 procent av arbetskraften är organiserad, men organisationerna är inte tillräckligt starka för att tvinga företagsledningarna att delta i kollektiva förhandlingar. Därför omfattas mindre än en procent av löntagarna av kollektivavtal, och de avtal som finns är inte bindande enligt lag.

Hong Kong Confederation of Trade Unions (HKCTU) utesluts, till skillnad från fackliga federationer som är regerings- och Beijingtroga,

genomgående från LAP, det rådgivande trepartsorgan som regeringen skapat. Uteslutningen betyder att HKCTU nekas rätt att delta i trepartsförhandlingar om arbetsmarknadslagar och –politik och inte heller får delta i exempelvis kommittén för tillämpning av internationella normer, som rapporterar till ILO.

Eftersom löntagarna saknar lagstadgat skydd för dessa rättigheter, utsätts de för godtyckliga och ensidigt beslutade åtgärder av arbetsgivarna. Följden är att de nekas arbets- och inkomstrygghet.

Samråd snarare än förhandlingar

Regeringen har hela tiden hävdad att det inte behövs någon rätt till kollektiva förhandlingar i den offentliga sektorn, eftersom regeringen ”samråder” med statstjänstemän om deras löner och villkor. Nyligen genomförda reformer i statsförvaltningen, inklusive förflyttningar, sänkta löner och förmåner, övertalighet och användning av underentreprenörer i den privata sektorn, har tydligt visat att regeringen har frihet att agera på egen hand, utan samråd med berörda statstjänstemän. Lagen om lönesänkningar för statstjänstemän är ett tydligt exempel på det.

Migrantarbetares rättigheter kränks

Det finns minst tre fackliga organisationer för migrantarbetare, bland dem Indonesian Migrant Workers' Union med tusen medlemmar, som är ansluten till HKCTU. I Hong Kong finns uppskattningsvis 240 000 utländska medborgare i hushållsarbete, de flesta från Indonesien och Filippinerna. Till skillnad från andra utländska arbetare utvisas hushållsanställda om de förlorar arbetet. Följden är att de ofta drabbas av extrem exploatering och misshandel från arbetsgivarnas sida. De har emellertid börjat organisera sig för att skydda sina rättigheter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under år 2004 återhämtade Hong Kong sig från de ekonomiska följderna av utbrottet av SARS, som slog hårt mot turismen och serviceindustrin. Arbetslösheten minskade långsamt under året, efter att ha kulminerat i mitten av år 2003. Förlusten av arbeten i tillverkningsindustrin fortsatte genom att företag flyttar till det kinesiska fastlandet.

Hotelser mot fackliga organisationer

British Airways vägrar fortfarande erkänna och förhandla om lönesänkningar och konflikter med kabinpersonalens organisation BA Hong Kong International Cabin Crew Association, som bildades år 2003. Förbundets ordförande bevakas enligt ”informella disciplinära åtgärder” och har varnats för att agera fackligt. År 2003 tog den nybildade organisationen BA till domstol om bonusar som inte betalats ut. I april 2004 beordrade domstolen BA att betala ut utestående bonusar som domstolen ansåg var obligatoriska enligt personalens anställningsavtal. Efteråt hotades emellertid ordföranden med formella disciplinära åtgärder och två andra fackföreningsmedlemmar, som vittnat under domstolsförhandlingarna, fick löneavdrag för den tid de varit i domstolen. Organisationen har nu anmält BA till Arbetsmarknadsministeriet för brott mot arbetsförordningen (d.v.s. för diskriminering på grund av facklig verksamhet enligt paragraferna 21.b och 70.b). Ministeriet samtyckte i november till att utreda ärendet.

Fackliga ledare avskedade

Två förtroendevalda från det nyligen (i december 2004) bildade förbundet för anställda inom optisk industri (Optical Industry General Employees Union) avskedades under förhandlingarna med företaget Optical Centre om en arbetsvärderingsplan. Förbundet anser att planen är onödigt sträng, med straff för mer än två sjukdagar per år, en veckoarbetstid på 66 timmar och inga reglerade raster för måltider. Företaget har enligt uppgift också varnat de anställda för konsekvenserna om de gick med i förbundet.

Städpersonal avskedad för facklig verksamhet

Fyra aktiva medlemmar av städpersonalsförbundet (Cleaning Service Industry Workers Union) sparkades enligt rapporter av företaget Wai Hong Cleaning & Pest Control Co. Ltd. därför att de hade hjälpt till att samordna arbetsskamraters krav på obetalda löner, försäkringar och lediga dagar. Avskedandena kom sedan förbundet i överensstämmelse med arbetsmarknadslagarna och regeringskontrakt faxat sina krav och villkor till företaget. År 2003 avskedades organisationens ordförande på grund av att hon deltagit i en stridsåtgärd för att få ut lönerna. Hon fick sedan en uppgörelse i domstol med anledning av det osakliga avskedandet.

Facklig förtroendevalda avskedade efter tillträde

Två nyss valda fackliga ledare för det nybildade (april 2004) förbundet för anställda hos Hong Kongs serviceorgan för blindas (ett frivilligorgan som skapats och drivs av synskadade i Hong Kong) sparkades av arbetsgivaren när listan över förtroendevalda överlämnats till denne. Inga konkreta skäl för avskedandena angavs.

Facklig organisation förbigången

Cementföretaget Kin On Concrete Company Ltd. tillkännagav att deras flotta med 89 lastbilar upplöstes. Inget samråd hade skett med de anställdas organisation. De 89 förarna tros ha blivit avskedade utan avgångsvederlag. Kin On har en egen fackförening för chaufförer men har sökt hjälp hos den större chaufförsfederationen, Mixer Truck Drivers Association, som försöker förhandla fram bättre villkor för dem.

Personal avskedad utan uppsägning och facket förbigånget

Företaget Pacific Century CyberWorks Co. Ltd beslutade på egen hand att flytta sin avdelningen för kundservice till det kinesiska fastlandet. 71 personer sades upp utan samråd med löntagarorganisationen. PPCW:s personalförening har skickat ett protestbrev till ledningen men hittills har inget svar kommit. PPCW-organisationen genomförde flera aktioner åren 2002 och 2003. Efter privatiseringen kan de anställda på PCCW inte längre representeras av Pacific Century CyberWorks Staff Association. Det första steget i förändringen skedde när 1 000 personer avskedades av PCCW och återanställdes av 17 underentreprenörer i november 2002. En månad senare avskedades 3 000 personer till, för att anställas av PCCW:s helägda dotterbolag Cascade. På detta sätt förlorade de tjänstgöringstid och drabbades av lönesänkningar på mellan 15 och 20 procent. I maj 2003 ändrade företaget på egen hand pensionsbestämmelserna, vilket drabbade runt 10 000 löntagare.

Förhandlingar i ond tro

Den 19 februari meddelades att regeringens idrottsstyrelse (Sports Commission) skulle sparka 70 av de 311 anställda. Tillkännagivandet kom när de anställdas organisation (tillsammans med HK Confederation of Trade Unions) låg i förhandlingar om en omstrukturering av styrelsen med myndigheten för inrikesfrågor och Ministeriet för fritids- och kulturaktiviteter. Omkring 170 anställda genomförde en protest den 23 februari. Enligt rapporter i massmedia erbjöd styrelsen de sparkade en månadslön per två års tjänstgöringstid – omkring halva det normala avgångsvederlaget. Omkring 30 av de drabbade erbjöds möjlighet till ny anställning på Hong Kongs idrottsinstitut eller avgång på bättre villkor.

Lönesänkningar i statsförvaltningen genomförs trots att de strider mot författningen

Trots ett beslut från Hong Kongs appellationsdomstol i december 2004, enligt vilket lagstiftning som införts två år tidigare om sänkta löner för statstjänstemän förklarades strida mot författningen, har regeringen beslutat sig för att genomföra åtgärden. Regeringen sade att man skulle begära tillstånd för att föra ärendet till den högsta appellationsdomstolen. Domstolen sade att lagen hade gjort anställningsvillkoren mindre gynnsamma än de var före överlämnandet och därför var ett brott mot artikel 100 i grundlagen. Enligt den skulle alla som var statstjänstemän före överlämnandet "kvarstanna i tjänst ... med lön, förmåner och villkor som inte är mindre gynnsamma än tidigare".

Cathaypiloter kämpar fortfarande mot orättfärdiga avskedanden

De 49 (inledningsvis 51) piloterna i Cathay Pacific, som var inblandade i en konflikt som pågick i 3 1/2 år, har erbjudits en kontantersättning motsvarande tio månadslöner eller möjlighet att söka anställning som lägre rankade fraktpiloter. Piloterna sparkades år 2001 på grund av en konflikt som gällde löner och tjänstgöringsscheman och en kampanj med "arbete enligt regelboken" och har överklagat avskedandena i domstol.

INDIEN

FOLKMÄNGD: 1 miljard

HUVUDSTAD: Delhi

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-100-105-111

Hindren för bildande av fackliga organisationer finns kvar, såväl i lagstiftningen som i praktiken, liksom hårda begränsningar av strejkrätten. Ett domstolsbeslut förbjuder statsanställda att strejka. Protestdemonstrationer mot det beslutet slogs ner med våld av polisen.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagare kan bilda och ansluta sig till fackliga organisationer de själva väljer, utan krav på tillstånd i förväg. Det finns dock ingen lagstadgade skyldighet för arbetsgivarna att erkänna en fackförening eller delta i kollektivavtalsförhandlingar.

Lagstiftningen skiljer mellan statstjänstemän och andra offentliganställda. Rättigheterna för anställda i offentlig verksamhet är mycket begränsade, både när det gäller organisering och kollektiva förhandlingar.

Begränsad föreningsfrihet

1926 års fackföreningslag ändrades år 2001. Efter ändringen måste en fackförening representera minst 100 anställda – en mycket hög siffra enligt internationella normer – eller tio procent av arbetskraften. Den sistnämnda andelen är lägre än det tidigare kravet på sju anställda. Ändringen minskade också antalet "utomstående" (personer som inte är anställda på företaget) som får sitta i fackföreningens styrelse och organisationerna måste lämna in sin bokföring för revision.

Antifacklig diskriminering

Enligt fackföreningslagen är det förbjudet att diskriminera fackliga medlemmar och organisatörer; arbetsgivare kan straffas om de diskriminerar någon som ägnar sig åt facklig verksamhet.

Restriktioner för strejkrätten

Enligt 1947 års lag om konflikter i arbetslivet (Industrial Disputes Act, IDA) måste anställda i allmännyttig verksamhet varsla om strejk minst 14 dagar i förväg. I vissa delstater kräver lagen att vissa fackföreningar i den privata sektorn måste lämna in en formell anmälan innan en strejk anses vara laglig.

Anställda inom banksektorn måste avisera en strejk sex månader i förväg. Bankerna har i IDA förklarats som allmännyttiga.

Strejkförbud

Lagen om upprätthållande av oundgänglig verksamhet (Essential Services Maintenance Act, ESMA) tillåter regeringen att förbjuda strejker och kräva medling eller skiljedom för viss "oundgänglig" verksamhet, men lagen säger inget om vad som betraktas som oundgängligt. Tolkningarna varierar därför från delstat till delstat. Rättsliga mekanismer finns emellertid för att överklaga beslut som fattas med hänvisning till ESMA, om det skulle uppstå en konflikt.

Förordningen om centrala statliga tjänster (Central Civil Services [Conduct] Rule) från år 1964, anger att ingen statstjänstemän får tillgripa eller stödja strejker av något slag.

I augusti 2003 fann Högsta domstolen att statstjänstemän inte hade strejkrätt eftersom det skulle "skapa olägenheter för medborgarna och kosta staten pengar". Beslutet fattades efter en strejk i delstaten Tamil Nadu, vars regering avskedat 350 000 strejkande tjänstemän. I december 2003 beslutade domstolen att advokater varken får strejka eller bojkotta domstolarna.

IDA förbjuder arbetsgivarna att ta till vedergällning mot anställda som deltar i en laglig strejk.

Negativ reform undveks

Regeringen slutförde ändringarna av arbetsmarknadslagarna år 2003, för att stärka arbetsgivarnas möjlighet att anställa och avskeda arbetskraft efter behov, legalisera kontraktsanställningar i en lång rad verksamheter och ensidigt införa förändringar i anställningsvillkor etc. I maj 2004, efter de allmänna valen, lovade den nya regeringen att samråda med de fackliga organisationerna innan några ändringar av arbetsmarknadslagarna beslutades. Inga ytterligare åtgärder för att ändra lagstiftningen hade vidtagits vid årets slut.

Piloternas rättigheter hotade

I oktober 2003 godkände Arbetsmarknadsministeriet "i princip" ett förslag från Ministeriet för civilflyget om att piloterna skulle anses som direktörer snarare än anställda. De skulle därmed inte längre omfattas av IDA. I praktiken skulle piloterna då inte kunna bilda fackliga eller yrkesorganisationer och inte heller gå i strejk. Dessutom skulle de, om de blev uppsagda, inte kunna överklaga till domstol.

Sikkim – uteslutet ur lagen

Fackföreningslagen gäller inte i Sikkim, trots att den ändrats år 2001. Delstaten Sikkim annekterades av Indien år 1975. Löntagare där har således inga fackliga rättigheter. Även om det finns några löntagarorganisationer är ingen enskild sektor organiserad som sådan. Registrering av fackliga organisationer föregås av polisutredning och kan bara ske om Sikkims Ministerium för avkastning av jord tillåter det. En negativ kommentar från polisen om en facklig styrelsemedlem kan medföra avslag på registreringen. Allmänheten har dessutom möjlighet att komma med invändningar mot att en facklig organisation ska bildas, vilket likaså kan hindra registreringen. Enligt Sikkims regering har den inte kännedom om att allmänheten någon gång invänt mot en facklig organisation.

Repressiv lagstiftningen i Tamil Nadu

Tamil Nadus lag om upprätthållande av oundgänglig verksamhet (Essential Services Maintenance Act, ESMA) antogs i maj 2002. Fackliga ledare beskriver den som den mest repressiva lag som införts mot indiska löntagare sedan självständigheten. Enligt den lagen ska deltagare i strejker inom oundgänglig verksamhet (t.ex. vatten- och elkraftsförsörjning, passagerar- och godstransporter, brandbekämpning och den offentliga vården) dömas till fängelse i upp till tre år och böter på 5 000 rupier. Aktiva som utlyser strejk eller uppmanar löntagarna att strejka, eller de som ger ekonomiskt stöd för en strejk, riskerar samma straff. Uttrycket "strejk" i lagen omfattar inte bara vägran från anställda i dessa verksamheter "att arbeta eller acceptera tilldelade arbetsuppgifter" utan också "vägran att arbeta övertid" och "annat agerande som kan leda till, eller leder till att arbetet inom sådan verksamhet upphör eller allvarligt försenas".

Generalstrejker förbjudna i Kerala

Delstaten Kerala beslutade år 2002 att alla strejker var olagliga om de medförde att all verksamhet lades ner. Beslutet godkändes av domstolarna.

Frizoner

Enligt lag gäller rätten att organisera fackföreningar och förhandla kollektivt i frizonerna. I fackföreningslagen från år 2001 utsåg regeringen frizoner och särskilda ekonomiska zoner till "allmännyttig verksamhet" och därför måste varsel läggas tidigare än förut, d.v.s. 45 dagar i förväg.

Den fackliga organisationen Mahanagar Asangathit Mazdoor meddelade att regeringen i delstaten Delhi undantagit frizonerna från största delen av arbetsmarknadslagstiftningen och att det är förbjudet att bilda fackföreningar där.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Bara en liten minoritet av löntagarna skyddade

I praktiken är det bara en liten andel av löntagarna i industrin som omfattas av lagstadgade rättigheter. Av dem är bara omkring hälften fackligt organiserade.

Mer än 90 procent av löntagarna arbetar i jordbruket eller den informella sektorn, där det nästan inte finns några fackföreningar och det är svårt att hävda lagstiftningen. Det växande bruket av kontraktsanställd arbetskraft skapar också problem för facklig organisering och försvagar

facket. Även regeringarna anlitar kontraktsanställd arbetskraft: i augusti 2004 gav regeringen i Tamil Nadu sitt hälsovårdsministerium i uppdrag att rekrytera annan personal än läkare på kontrakt, via privata bemanningsföretag.

Fientliga arbetsgivare – dåligt upprätthållande av lagarna

Arbetsgivarnas fientliga inställning till fackliga organisationer motverkar utan tvivel rekryteringsarbete. Arbetsgivarna tenderar att strunta i att det enligt lag är förbjudet att avskeda anställda som ägnar sig åt fackligt arbete och att kringgå lagen genom att förflytta anställda till andra platser för att avbryta det fackliga arbetet och avskräcka anställda från att organisera sig. Att söka rättvisa i domstolarna tar lång tid och kan bli mycket dyrt. De fackliga organisationerna meddelar att vissa arbetsgivare använder sig av trakasserier, hotelser, degradering, misshandel och, i extrema fall, dödshot eller mordförsök på fackligt aktiva. En populärare form av trakasseri är emellertid att anmäla någon på falska anklagelser. Globaliseringen och en liberaliserad ekonomi har skapat ett klimat av ytterligare påtryckningar för att urvatna arbetslivsnormerna, i synnerhet i fråga om arbetsinspektion och upprätthållande av arbetslagstiftning.

Nya sysselsättningsområden, som callcenter, visuella medier och telekommunikation omfattas inte av några konkreta anställningsregler och arbetsgivarna motarbetar bildandet av fackföreningar.

Förtryck inom byggnads- och varvsindustri

Entreprenörer och underentreprenörer inom byggnadsindustrin vill inte tillåta de anställda att organisera sig fackligt och hotar dem gärna med avsked om de försöker. Eftersom allt arbete är projektbaserat är möjligheterna till kollektivavtalsförhandlingar utomordentligt små.

Inom den del av varvsindustrin som arbetar med att skrota fartyg är sysselsättningen så osäker att de anställda inte ens försöker hålla på sin rätt att bilda fackföreningar. Den som försöker begära högre lön sparkas omedelbart. Hotelser tillhör vardagen och den "muqadam" som svarar för uthyrning och tillsyn av de anställda tar oftare parti för skeppsmäklaren än för de anställda.

Kollektiva förhandlingar

Eftersom rätten till kollektiva förhandlingar inte är lagstadgad är arbetsgivarna ofta ovilliga att förhandla. De vägrar framför allt att förhandla med de fackföreningar som löntagarna väljer.

Strejker

Procedurerna för att genomföra en strejk är så krångliga att de fackliga organisationerna sällan följer dem fullt ut. De flesta strejkerna i den privata sektorn är därför olagliga, tekniskt sett, även om vedergällning hittills varit ovanlig. Det finns dock en risk för att detta ändras i framtiden på grund av trycket från den ekonomiska liberaliseringen och globaliseringen.

Fackliga organisation i allmännyttig verksamhet brukar strejka trots förbudet. Sådana strejker förklaras illegala och om organisationen inte är stark, kan de medföra repressalier.

Frizoner

Regeringen försöker hålla den fackliga verksamheten i landets sju frizoner på så låg nivå som möjligt. Även om det enligt lag finns rätt att gå med i facket och förhandla kollektivt, är tillträdet till frizonerna begränsat till dem som arbetar där och de skjutsas dit i bussar av arbetsgivarna. Eftersom fackligt aktiva inte kan komma in, är det mycket svårt att organisera fackföreningar och facklig verksamhet är sällsynt.

Även om regeringen uppgett att de statliga arbetsinspektionerna regelbundet granskar alla företag i frizonerna, förefaller det som om åtgärder är på väg som ska undanta dem från arbetsmarknadslagstiftningen. Vissa delstater, som Andhra Pradesh, har till och med avrått från arbetsinspektioner i frizonerna. Frågan tycks emellertid vara under omprövning, eftersom en delegation reste till Washington under året för att diskutera möjliga förbättringar av fackliga rättigheter i frizonerna.

Majoriteten av de anställda i frizonerna är kvinnor som arbetar i företag som exempelvis arbetar med konfektion, elektronik och mjukvaror. I frizonen Santacruz Electronics Export Processing Zone (SEEPZ) nära Bombay, är 90 procent av de anställda kvinnor som i regel är alltför unga och rädda för att organisera sig. Arbetsvillkoren är urusla och övertid obligatorisk.

Löntagarna fruktar trakasserier från ledningen och de som protesterar sparkas omedelbart. Det är vanligt att löntagare anställs av fiktiva arbetsgivare på tidsbegränsade kontrakt, snarare än av företagen direkt. I frizonen NOIDA har anställda sparkats när de krävt att arbetsmarknadslagarna skulle tillämpas.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Kongresspartiet vann en oväntad seger i de allmänna valen i maj. Det ledde till att Manmohan Singh utsågs till premiärminister. I juni blev Kailash Satyarthi (aktiv mot barnarbete och ordförande för "Global March Against Child Labour") brutalt överfallen när han deltog i en insats som beordrats av distriktsdomstol, för att rädda barn från en cirkus i distriktet Gonda i Uttar Pradesh i norra Indien. Minst 8 800 personer omkom på grund av tsunamin den 26 december. De flesta av offren bodde i delstaten Tamil Nadu i den sydöstra delen av landet.

Strejkande misshandlade och gripna

Uppskattningsvis 50 miljoner löntagare, bland dem statstjänstemän, bankanställda och lärare, gick i strejk den 24 februari i protest mot Högsta domstolens förbud mot strejker bland statstjänstemän. Trots att premiärministern lovat förhandlingar om effekterna av beslutet har regeringen hittills inte vidtagit några åtgärder. Det kom rapporter om gripanden och om att polisen använt "lathis" – tunga träklubbor med järnband runt

om – mot demonstranter i Delhi, Haryana, Orissa, Assam och Pondicherry.

I Rohtak gjorde polisen anfall med lathis mot anställda på Haryana Roadways när de hindrade busstrafiken. De blockerade in- och utfarter när en förare försökte köra ut en buss från depån. Polisen gick till angrepp när löntagarna vägrade skingra sig. Inga skadade rapporterades men flera fackliga ledare greps.

I Panipat skadades fyra personer när polis anföll dem med lathis. Fabriksägare i Kabriområdet hade kallat på polisen när löntagarna samlades utanför fabriken för att delta i strejken.

Angrepp mot strejkande stoppat av regeringen i Tamil Nadu

Efter starka påtryckningar från statstjänstemannaförbundet TNGEU gick regeringen i Tamil Nadu i augusti med på att dra tillbaka disciplinära åtgärder och anklagelser enligt delstatens lag om upprätthållande av oundgänglig verksamhet mot anställda som deltagit i en sju månader lång strejk år 2002. De fackliga organisationerna påpekade att anklagelserna om förtal, som gjorts mot statstjänstemän i delstaten och mot lärare som deltagit i en strejk år 2003, fortfarande låg i domstol. Organisationerna klagade likaså över att delstatsregeringen vägrade föra samtal med dem om dessa frågor.

Fackligt aktiva gripna

Fackligt aktiva från Pondicherryavdelningen av centralorganisationen Central Council of Trade Unions, bland dem avdelningsordföranden S. Balasubramanian, rapporterades ha gripits den 2 september, när de försökte hålla strejkvakt utanför huvudpostkontoret. De protesterade mot att postkontoret inte löst de anställdas problem.

INDONESIEN

FOLKMÄNGD: 222,6 milj.

HUVUDSTAD: Jakarta

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Författningsdomstolen avlog begäran från fackliga organisationer om att arbetskraftslagen skulle upphävas i sin helhet. Domstolen avvisade emellertid några av åtgärderna i lagen, tog bort straffen för medverkan i en oregistrerad strejk och begränsade arbetsgivarnas möjlighet att avskeda strejkande. Flera problem om kollektiva förhandlingar och fackligt erkännande uppstod under året. En razzia gjordes mot SBSI:s kontor.

LAGSTIFTNINGEN

Anställda i den privata sektorn har enligt lag frihet att bilda fackliga organisationer och fastställa sin egna stadgar. Enligt fackföreningslagen, som antogs år 2000, måste fackliga organisationer registrera sig hos Arbetskraftsministeriet om de ska bli erkända. De måste ha minst tio medlemmar och det får bara finnas en organisation på varje arbetsplats. Vidare får fackliga organisationer bildas som täcker flera verksamhetsområden och inte bara på företagsnivå. Arbetsgivare som hindrar en anställd från att gå med i en fackförening kan dömas till böter eller fängelse. Lagen ger även statstjänstemän föreningsrätt, men deras verksamhet är strikt reglerad.

Restriktioner

En domstol kan upplösa en facklig organisation om dess grundläggande principer strider mot 1945 års författning eller mot "Pancasila", den nationella ideologin som betonar samförstånd och nationell enighet, eller om medlemmarna eller ledarna begått brott mot den nationella säkerheten i organisationens namn och dömts till minst fem års fängelse för det. När en facklig organisation blir upplöst kan dess ledare inte bilda en ny förrän efter tre år.

Lagen godkänner statens ingripande i fackliga organisationers inre angelägenheter.

De fackliga organisationerna måste informera regeringen om utnämningar till styrelserna och förändringar av dem. I annat fall förlorar organisationen sitt officiella erkännande och därmed rätten att företräda sina medlemmar.

Kollektivavtal måste slutas inom 30 dagar efter förhandlingarnas början, eller överlämnas till Arbetskraftsministeriet för medling, förlikning eller skiljedom. Ett kollektivavtal gäller i två år och kan förlängas med högst ett år.

Lärare

Lärarna tillhör främst Suhartoerans lärarförbund, Teachers' Association (PGRI). Den betraktas inte som en facklig organisation, men kämpar för att förbättra lärarnas status och löner.

2003 års lag om arbetskraftsutveckling och skydd

Den 25 februari 2003 antog Representanthuset (DPR) arbetskraftslagen och presidenten undertecknade den så att den trädde i kraft i mars samma år. Den överensstämmer med de flesta av ILO:s grundläggande konventioner, men inte alla. Den stämmer exempelvis inte med konventionerna mot barnarbete. Hittills har bara några av de nödvändiga tillämpningsbestämmelserna utfärdats. Övriga är fortfarande föremål för trepartssamtal.

2003 års arbetskraftslag innehåller konkreta föreskrifter om strejkrätten, användningen av underentreprenörer och kontraktsanställda (med gränser för bådadera), en paragraf om utbetalning av lön under strejker som gäller "normativa" frågor (ledningens politik och lagstadgade rättigheter eller kollektivavtal), förbud mot att ta in annan personal under lagliga strejker samt om högre lön om en anställd suspenderas under konflikten. Även om det fortfarande är svårt att strejka är det något enklare än under den tidigare lagstiftningen.

Restriktioner av strejkrätten

Enligt arbetskraftslagen måste anställda som tänker strejka skriftligen underrätta myndigheterna och arbetsgivaren om det sju dagar i förväg, om strejken ska bli laglig. Det skriftliga beskedet måste ange antalet anställda som väntas delta och styrka det med intyg där de bekräftar att de vill medverka.

Innan de anställda kan gå i strejk måste de också delta i långvarig medling med arbetsgivaren. Om medlingen misslyckas ska tvisten föras till arbetsdomstolen (Industrial Relations Dispute Court, IRDC) och avgöras. Den domstolen har fortfarande inte inrättats och det är oklart om löntagarna får strejka medan arbetsdomstolen handlägger ärendet.

Strejker i den offentliga sektorn är förbjudna, liksom i oundgänglig verksamhet och på företag som tillgodoser allmänna intressen. Det är helt klart mer långtgående än den definition av förbud som ILO:s kommitté för föreningsfrihet anser kan accepteras. Kommittén har hävdats att strejker enbart kan begränsas där det finns "ett tydligt och omedelbart hot mot hela eller delar av befolkningens liv, personliga säkerhet eller hälsa".

Enligt de ursprungliga bestämmelserna i arbetskraftslagen kunde anställda som deltog i en illegal strejk dömas för brott. De ansågs ha sagt upp sig om de uteblev från arbetet i mer än fem dagar. Den 28 oktober 2004 upphävde författningsdomstolen emellertid straffen för medverkan i en oregistrerad strejk och för uppmaning till andra att ansluta sig till en strejk. Straffen varierade från böter på mellan 10 miljoner (ca. 1 000 USD) och 400 miljoner rupier och fängelse från en månad till fyra år. Domstolen beslutade också att arbetsgivare inte längre kan avskeda strejkande eller anställda som anklagas för brott utan vederbörligt rättsligt förfarande.

Domstolen avvisade en motion från nio fackliga representanter om att lagen skulle upphävas i sin helhet. Inte heller upphävdes artiklarna som medger användning av underentreprenörer eller tillfälliga anställningskontrakt, eller de administrativa procedurer som krävs för att utlysa en strejk.

Lagen om arbetslivskonflikter

Lagen om arbetslivskonflikter antogs till sist den 16 december 2003, efter medverkan av 36 fackliga organisationer och arbetsgivarföreningen APINDO. Den undertecknades av presidenten den 15 januari 2004 och blev därmed lag. Den nya regeringen sköt däremot upp tillämpningen av lagen till tidigast 2005, på grund av att utnämningen och utbildningen av domare inte förberetts ordentligt.

Lagen föreskriver ett nytt system med trepartssammansatta arbetsdomstolar. De ersätter de tidigare konfliktkommittéerna, som även de hade trepartsrepresentation.

Förut löstes konflikter av förhandlare som regeringen tillsatte. Enligt den nya lagen ska man först försöka lösa arbetslivskonflikter i förhandlingar mellan arbetsgivar-/löntagarkommittéer. Om en lösning inte nås på den nivån, kan en medlare eller rådgivare kallas in inom 40 dagar. Om man inte lyckas då heller, kan konflikten föras till en arbetsdomstol som måste fatta sitt beslut inom 50 arbetsdagar. Beslutet kan överklagas till Högsta domstolen inom 14 dagar och domstolen måste avgöra frågan inom 30 dagar. Endast ärenden som rör avskedanden och kränkningar av rättigheter kan föras till Högsta domstolen.

Strafflagen används allt oftare

Enligt strafflagen är det ett brott att förolämpa presidenten och vicepresidenten och de som döms skyldiga kan straffas med upp till sex års fängelse. Fyra fackföreningsledare greps i östra Kalimantan i januari 2002 för sina roller i en fredlig protest mot lönenivåerna och befanns vara skyldiga till att ha uppmanat allmänheten till ett brott. De har nu överklagat domen på sex månaders fängelse. Regeringen tillgriper allt oftare strafflagen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Av den totala arbetskraften på ungefär 100 miljoner, är 11 miljoner organiserade. Den fackliga organisationsgraden sjunker emellertid, delvis på grund av den ekonomiska krisen men också därför att fackföreningsmedlemmar och aktiva trakasseras.

Arbetskraftslagens effekter

Fackliga organisationer kan också drabbas av att kontraktsanställningar blir allt vanligare. Sedan den nya arbetskraftslagen infördes, har arbetsgivarna allt oftare använt underentreprenörer för att sänka sina arbetskraftskostnader. Enligt Pharmaceuticals, Health and Services Trade Union (förbundet för läkemedels- vård och serviceanställda) har företag till och med tvingat anställda att säga upp sig för att sedan ta tillbaka dem som kontraktsanställda, till lägre löner. Detta sker uppenbarligen med godkännande från den centrala kommittén för lösning av arbetslivskonflikter.

Regeringsinblandning

Regeringen, som har mycket nära kontakter med några fackliga organisationer, ingriper ofta i verksamheten. Arbetskraftsministern i president Megawatis regering var samtidigt ordförande för KSPSI och var känd för att kritisera löntagarna för att de använde strejker som påtryckningsmedel mot arbetsgivarna. Under ministrarnas ledning betalade Arbetskraftsministeriet enligt uppgift dessutom en oppositionsgrupp i Indonesian Prosperity Trade Union (KSBSI), för att protestera mot KSBSI-ledare och genomföra störande aktiviteter under organisationens fjärde kongress april 2003.

Antifacklig diskriminering

Enligt KSBSI är relationerna mellan regeringen, arbetsgivarna och löntagarna fortfarande spänd. När anställda försöker bilda fackliga organisationer är det vanligt att företagen antingen säger upp dem eller degraderar fackliga ledare och medlemmar och skrämmer anställda från att bilda eller gå med i en fackförening. Vissa organisationer hävdar att strejkledare valdes ut för avsked när företag skar ner personalstyrkan.

Fackligt aktiva berättar även att flera av deras organisatörer angräps av paramilitära grupper som har stöd av polis och militär och finansieras av arbetsgivarna för att skrämja anställda eller slå ner strejker. Sådan vedergällning mot fackligt aktiva har inte förhindrats eller förebyggts på ett effektivt sätt. KSBSI blev själva utsatt för en sådan attack i mars 2004 (se nedan).

Rättvisan långsam och osäker

Trots att beslut i regionala och nationella konfliktlösningskommittéer (som behandlar fall som rör antifacklig diskriminering) kan överklagas till statens förvaltningsdomstol, går den rättsliga processen mycket långsamt. Ibland kan den ta upp till sex år. Mutade och korrumpade domare har varit ett enormt problem för löntagare som berörs av konflikter och besluten går därför ofta emot dem. Även om avskedade löntagare kan få ekonomisk ersättning, blir de sällan återanställda.

Det finns förhoppningar om att de nya åtgärder som infördes i 2004 års lag om konflikter i arbetslivet ska förbättra rättssystemet.

Kollektiva förhandlingar

Enligt arbetskraftsministeriet förekom kollektivavtal på runt 25 procent av alla företag med fler än tio anställda. I realiteten går dessa avtal dock sällan längre än de minimibestämmelser som regeringen föreskriver och de brukar läggas fram för löntagarrepresentanternas underskrift, snarare än för förhandlingar.

Strejker

Medlingsprocedurerna som krävs innan en strejk kan genomföras tar så lång tid att de nästan aldrig följs. Strejker är ofta vilda och bryter ut sedan man misslyckats att lösa långdragna tvister eller när en arbetsgivare vägrar erkänna en fackförening.

Medlemsavgifter

Lagstiftningen säger ingenting om vilken roll en företagsledning ska spela när det gäller att ta in fackföreningsavgifter. Andra fackliga organisationer än KSPSI har fortfarande svårigheter med att få avgifterna dragna direkt från de anställdas löner. Ibland tas medlemsavgift ut av anställda som inte tillhör KSPSI och betalas sedan ändå till den organisationen.

Frizoner

Trots att arbetsmarknadslagarna gäller i de sju frizonerna, råder det i regel starka antifackliga stämningar där.

Polisingripande

Polisen har av tradition ingripit mot löntagarnas demonstrationer och strejker och våld är vanligt. Fackligt aktiva Dita Sari säger att polisen ofta får stöd av milis eller av ligister som arbetsgivarna hyr in. Polisen hävdar att det är ligisterna som står för våldet, men landets biträdande polischef medgav själv att polisen ofta tog arbetsgivarnas sida i arbetslivskonflikter.

Arbetskraftsministeriet och den nationella polismyndigheten, de fackliga organisationerna och arbetsgivarföreningen håller nu, med ILO:s hjälp, på att dra upp riktlinjer för att se till att polisens roll begränsas sig till upprätthållande av lag och ordning och till ingripanden bara när den allmänna ordningen verkligen är hotad. Riktlinjerna väntas bli införda i början av år 2005. Det återstår att se om de kommer att lyckas förändra polisens attityder och agerande. I januari 2004 meddelade Jakarta Post att dåvarande arbetskraftsministern sagt att "Om löntagarna inte sköter sig, är det OK för polisen att klappa till dem lite".

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

I september 2004 vann Susilo Bambang Yudhoyono de första direkta presidentvalen någonsin. Valet beskrevs som det första fredliga maktskiftet i Indonesiens historia. Året var emellertid inte fredligt. I maj dödades minst 36 personer och mer än 100 skadades när sektvåld bröt ut i Ambon, Maluku. I september utlöste en självmordsbombare en bilbomb utanför den australiska ambassaden och dödade fyra personer. Över 150 skadades.

Dessa händelser hamnade sedan i skuggan av skräcken och ödeläggelsen som orsakades av tsunamin den 26 december. Epicentrum låg strax utanför provinsen Acehs kust, på ön Sumatra. Det var en av världens största naturkatastrofer. Vid slutet av året angavs dödssiffrorna i landet till 94 000, men steg fortfarande. Det kommer att ta många år att reparera de ekonomiska skadorna och det mänskliga lidandet är omätligt.

Fabrik stängd för att undvika löneförhandlingar

Fabriken PT Sarasa Nugraha Tbk. stängdes den 6 februari för att undvika löneförhandlingar. Enligt kollektivavtalet skulle förhandlingar om löner ske med Federasi Serikat Buruh Karya Utama (FSBKU) i januari varje år. Organisationen begärde därför ett möte i december 2003 för att nå en överenskommelse som kunde träda i kraft från januari 2004. Arbetsgivarna uppsköt förhandlingarna tre gånger. Till slut genomförde de anställda en halv dags strejk den 3 februari. Arbetsgivarna svarade med att tillkännage att fabriken skulle stängas en tid och att ett möte skulle hållas den 6 februari. På natten mellan den 3 och 4 februari kallades paramilitära grupper in och började flytta företagets egendom till en annan fabrik. Den 6 februari, då mötet skulle hållas, meddelade arbetsgivaren att fabriken skulle läggas ner.

Arbetsgivaren uteblev därefter från ett möte med arbetsmarknadsministern och representanter för FSBKU:s fackförening (SPTP) i fabriken. Efter hot om bojkott av Sarasas produkter gick företaget till slut med på ett medlingsmöte den 31 mars. Vid det mötet var företaget inte berett att erbjuda återanställning. Man erbjöd sig bara att betala bonus till de permitterade, vilket var mindre än det avgångsvederlag som lagen föreskriver. Den 29 april beslutade arbetsmarknadsministern att PT Sarasa måste återta de anställda och betala dem lönerna de var skyldiga sedan februari.

En uppgörelse nåddes slutligen den 11 oktober och då hade arbetarna gått utan lön i mer än nio månader. Villkoren i överenskommelsen var sämre än vad ministeriet fastställt och mindre än vad den indonesiska arbetsmarknadslagen anger. I överenskommelsen ingick ett beslut om att öppna fabriken i januari 2005 och återanställa 800 arbetare.

Bridgestone fortsätter vägra fackliga rättigheter

Julio Setio Raharjo, ordförande för fackföreningen på Bridgestone Tire Indonesias huvudkontor i Jakarta, avskedades den 4 mars på grund av sin fackliga verksamhet. Han och tre andra fackföreningsrepresentanter, Sarno H. (ordförande för fackföreningen på företagets fabrik i Bekasi), Hazrial Nazar (ordförande på Karawangfabriken) och Machmud Permana, fackföreningens sekreterare i Bekasifabriken) suspenderades utan lön i maj 2002, under en konflikt om löneförhandlingarna. De hade skickat ett brev och uppmanat de anställda att vägra övertidsarbete från den 28 mars tills dess att konflikten lösts. Ett avtal tecknades den 26 april. De tre andra avskedades år 2003 med godkännande från de regionala och nationella konfliktkommittéerna.

Organisationen hade fortsatta problem med Bridgestone om förhandlingarna av lönerna i april 2004. I ett brev daterat 11 mars vägrade företaget att träffa facket förhandlingskommitté, Sarno H., Hazrial Nazar, Machmud Permana och Juli Setio Raharjo, med motiveringen att de inte längre var anställda av företaget. Ledningen sade att man bara skulle förhandla med fackliga funktionärer "som fortfarande har status som arbetare i företaget" och kränkte därmed fackets frihet att själv välja sina representanter. Fackföreningsmedlemmar visade sitt stöd för sina ledare genom att samla ihop pengar för att försörja dem. Under tiden förbjöds de fyra att komma in på arbetsplatsen och att skicka brev till medlemmarna där.

Myndigheterna behandlade avskedanden snabbare än ärenden som rörde antifacklig diskriminering. Regeringen meddelade i augusti att anklagelserna låg i domstol i första instans – efter två års preliminär utredning.

Vid årets slut vägrade företaget fortfarande att erkänna organisationens förhandlingskommitté och därför hade inga avtalsförhandlingar förekommit.

Razzia mot fackliga kontor

KSBSI:s kontor utsattes för en razzia den 19 mars. Tre personer beväpnade med knivar och en stålkäpp bröt sig in i kontoret klockan 4 på morgonen, band hr. Yahid, som tillhörde personalen, och hotade honom med kniv. Det verkade som om angräparna var mer intresserade av fackföreningens information än av pengar. De tog med sig 19 datorer och faxen och bröt upp skåp och skrivbordslådor, tydligen på jakt efter handlingar. De uppges ha varit mycket lugna och organiserade och tog inga andra värdesaker, som dataskärmar eller TV-apparater.

Statligt bussbolag vägrar erkänna facket

Perum Damri, ett stort statligt bussbolag, kommer bara att erkänna en löntagarorganisation – den bolaget själv bildat. Den 11 augusti träffade medlemmar av Transportation and Delivery Workers' Federation (FTA, som är anslutet till SBSI) medlemmar av Damris ledning och viceministern för statliga företag, för att begära att bolaget skulle erkänna fackföreningen och höja lönerna i enlighet med regeringens riktlinjer. Båda kraven avlogs. Den 25 december rådde Arbetskraftsministeriet Damri att betala de anställda enligt de regionala minimilönerna (de fick 200 000 IDR i månaden, vilket låg under minimilönen). KSBSI lovade informera Damris anställda om vilka framsteg som gjordes. När detta skrivs hade Damris ledning nekat KSBSI att få tillträde till personalen och det hade anmälts till Arbetskraftsministeriet.

Vedergällning för klagomål om kränkningar av rättigheter

När företaget PD Jaya Bersama sparkade fem fackliga ledare och sex medlemmar sedan de formellt registrerat sin fackförening (se 2004 års översikt) lämnade KSBSI in ett klagomål till ILO:s kommitté för föreningsfrihet. Ett besök av arbetsinspektörer avslöjade många kränkningar. De anställda var till exempel inte registrerade i socialförsäkringssystemet, fick inte den lagstadgade årliga semestern och minst två barn arbetade på fabriken. Företaget deltog inte i ett möte med arbetsinspektörerna och i juni slog det tillbaka mot anmälningen genom att hota stänga fabriken.

Byggnadsarbetare alltför rädda för att organisera sig

Många anställda på ett stort projekt för att bygga vägar, broar och bevattningskanaler på Bali meddelade att de var alltför rädda för straff från sina arbetsledare för att organisera sig. Trots otaliga problem som avslöjats i en studie genomförd av Asian Labour Network, exempelvis diskriminerande löner, barn i hälsovådliga arbeten, dåligt arbetarskydd m.m., gick ingen av de anställda med i en fackförening.

Burmesiska medlemmar av sjömansförbund gripna

Sex medlemmar av Seafarers' Union of Burma (SUB), Kyaw That Naing (främsta fackliga representant), Kyaw Khaing, Ko Myo, Ah Chai, Tin Soe och Ye Yan Naing, greps av lokal polis när de anlände till ön Tual den 22 augusti, eftersom de inte kunde uppvisa giltiga pass. Deras pass hade konfiskerats innan de gick i land, uppenbarligen av ägarna till den thailändska fiskebåt de arbetade i. De hade tydligen anmälts till den lokala polisen av fartygets kapten, sedan man kommit på dem med att dokumentera allvarliga övergrepp som förekom på fiskebåtar i området. De var också kända för att hjälpa burmesiska fiskare.

Polisen överlämnade de sex till den indonesiska invandrarmyndighetens arrestlokaler på ön, och hotade med att skicka tillbaka dem till

Burma. Det skulle utan tvivel ha försatt dem i allvarliga svårigheter, med tanke på den regimens förtryck och deras fackliga engagemang. SUB tillhör Federation of Trade Unions – Burma (FTUB), en organisation som är olaglig i Burma och som företräder burmesiska löntagare som arbetar inne i det landet och utomlands. Slutligen skickades de tillbaka till Burma utan problem, tack vare hjälp och stöd från den internationella fackföreningsrörelsen i form av International Transport Workers' Federation (ITF, som SUB tillhör) och FFI.

JAPAN

FOLKMÄNGD: 127,8 milj.

HUVUDSTAD: Tokyo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-138-182

De hårda begränsningarna av statstjänstemännens fackliga rättigheter fanns kvar. Trots att regeringen gått med på en rad möten för att diskutera en reform med centralorganisationen RENGO, reagerade den inte på organisationens förslag och fortsatte strunta i ILO:s rekommendationer om ändringar av lagstiftningen. Den nationella personalmyndigheten (National Personnel Authority, NPA) rekommenderade att lönerna i den offentliga sektorn skulle frysas.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen erkänner löntagarnas föreningsfrihet samt rätten att organisera sig, förhandla och agera kollektivt. Det finns emellertid begränsningar, i synnerhet för statstjänstemän och, i mindre omfattning, för anställda i statliga företag och privata företag med "högre samhällsansvar", som elkraftsindustrin.

Privat sektor ...

... Lagstiftning

Det finns tre huvudsakliga lagar för den privata sektorn (inklusive utländsk arbetskraft) och två av dem gäller fackliga rättigheter. Fackföreningslagen (Trade Union Law, TUL) garanterar rätten att organisera fackföreningar och förhandla kollektivt, och lagen om justering av relationerna på arbetsmarknaden (Labour Relations Adjustment Law, LRAL) rör konfliktlösning. Den tredje lagen, om normer i arbetslivet (Labour Standards Law, LSL), reglerar arbetsvillkor.

LSL ändrades i juni 2003 och en bestämmelse lades till som för första gången begränsade arbetsgivarnas rätt att avskeda personal. En arbetsgivare kan inte längre avskeda någon med motiveringen att han/hon "är oförmögen till objektivt och logiskt tänkande". LSL har emellertid också försvagat skyddet för korttidsanställd arbetskraft.

... Strejkrätt

Strejkrätten är skyddad i den privata sektorn, men en strejk måste varslas tio dagar i förväg på privatägda, allmännyttiga företag som elkraftsföretag och järnvägsbolag. Diskriminering eller vedergällning mot strejkande är förbjuden och lagen innehåller föreskrifter om återanställning med full lönekompensation om någon sparkas för facklig verksamhet.

... Kollektiva förhandlingar

Kollektivavtalsförhandlingar har en stark tradition i Japan. Även om TUL föreskriver regionala kollektivavtal är de i praktiken oftast företagsvisa och gäller i första hand de anställda som är med i facket. Under "Vårkampen" träffas fackliga representanter och ledningen för att fastställa lönerna. Den processen kallas också "shunto".

Jämfört med offentlig sektor

Kraftiga restriktioner

Arbetslivsförhållanden i den offentliga sektorn styrs av de nationella och lokala lagarna om offentlig anställning (National respektive Local Public Service Laws), båda från år 1948, som innehåller kraftiga restriktioner av de fackliga rättigheterna.

Anställda får organisera sig på nationell nivå, med det gäller inte anställda inom polisen, fängvårdsanstalter och myndigheten för sjöfartens säkerhet. Systemet med facklig registrering kräver att skilda fackföreningar skapas i varje kommun. Största delen av de högre tjänstemännen får inte tillhöra samma fackförening. Administrativ personal och kontorsanställda får inte förhandla och sluta kollektivavtal vare sig på lokal eller nationell nivå. Deras löner fastställs i lag och/eller förordningar som delvis bygger på rekommendationer från NAP och lokala personalkommittéer.

Strejker förbjudna

Inga offentliganställda får strejka. Fackliga ledare som uppmanar till strejk i den offentliga sektorn kan avskedas och straffas med böter eller fängelse i upp till tre år.

ILO:s normer ignoreras

Genom åren har den japanska regeringen vid upprepade tillfällen ignorerat rekommendationer från ILO:s kommitté för föreningsfrihet (CFA) om att landets lagstiftning bör ändras för att avskaffa begränsningarna av offentliganställdas rättigheter och bringa lagen i överensstämmelse med internationella normer. I stället antog regeringen den 25 december 2001 ensidigt "Allmänna principer för förvaltningsreformer". Regeringens befogenheter som arbetsgivare utökades avsevärt och begränsningarna av offentliganställdas grundläggande rättigheter i arbetslivet behölls oförändrade. I november 2002 och juni 2003 beslutade regeringen att eftersom ILO:s rekommendationer formulerats i en "interimsrapport" behövde de inte omedelbart beaktas. Regeringen hävdade att begränsningarna fanns där på grund av offentliganställdas speciella status och att de kompensterades med NPA-systemet.

... Kollektiva förhandlingar begränsade i statliga företag

Artikel 8 i lagen om arbetslivsrelationer i offentliga företag utesluter alla frågor som rör ledning och drift av offentliga företag från kollektiva förhandlingar. Det gäller exempelvis befordran, degradering, förflyttning, avskedande, tjänstetid och disciplinära åtgärder. En rad andra frågor, som utbildning, sjukvård, fritid, arbetarskydd och välfärd kan inte heller ingå i kollektiva förhandlingar. När arbetsvillkoren påverkas av beslut inom dessa områden kan emellertid kollektivavtalsförhandlingar inledas.

Regeringen svarar inte på reformförslag

I november 2003 tillsatte RENGU en arbetsgrupp som skulle arbeta med reformer av den offentliga sektorns tjänster. Gruppen bestod av experter på arbetsmarknadslagstiftning och arbetsmarknadsfrågor. I juni 2004 presenterade arbetsgruppen en interimsrapport och ett av de tre huvudsakliga principförslagen var att statstjänstemän skulle beviljas fullständiga fackliga rättigheter. De fackliga organisationerna lyckades boka in en rad möten med regeringen, men fick aldrig något svar på sina förslag.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Omkring 20 procent av arbetskraften är fackligt organiserad. Det är den lägsta siffran under efterkrigstiden och den speglar de fackliga organisationernas minskande inflytande.

Rättssystemet långsamt och otillräckligt

Lagstadgade regler mot orättfärdiga metoder i arbetslivet och antifacklig diskriminering tillämpas inte i tillräcklig omfattning och proceduren är långsam. Den centrala arbetslivscommissionen (Central Labour Relations Commission, CLRC), ett organ som upprättats för att vidta åtgärder till skydd för löntagarnas och de fackliga organisationernas föreningsrätt, tog under år 1999 i genomsnitt fyra år och en månad på sig för att studera ärenden. Räknat från datum då ett klagomål lämnades in, tog det så lång tid som fem år och en månad innan ett beslut fattades.

Rättigheterna respekteras i allmänhet i privat sektor

I den privata sektorn har arbetsgivarna i regel respekterat de fackliga rättigheterna, även om kränkningar under senare tid tyder på att detta är på väg att ändras. Förbudet mot diskriminering av strejkande har vanligen ålyttits. Ovannämnda problem med den långa handläggningstiden av löntagares klagomål mot arbetsgivare kan innebära att fackföreningsmedlemmar och andra löntagare saknar effektivt skydd.

Antifacklig inställning allt vanligare

Det finns allt fler tecken på antifackliga attityder i den privata sektorn och några oroande fall där myndigheterna inte försvarar löntagarnas rätt att organisera sig. Det gäller särskilt företag som omstruktureras eller ägs av utländskt kapital. En lag om uppdelning av företag i nya enheter trädde i kraft under år 2001 och försvagar löntagarnas rättigheter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Lönesystem fastställs ensidigt

Under året fortsatte regeringen bortse från rekommendationer om att främja frivilliga kollektiva förhandlingar i den offentliga sektorn. I juni 2004 beslutade regeringen att "snabbt se över lönesystemet för lokala myndigheters statstjänstemän". Den meddelade att den på egen hand skulle göra översyn av lönesystemet för lokalt anställda statstjänstemän som "på ett korrekt sätt speglar lönenivåerna i den berörda regionen/distriktet".

Den 6 augusti lämnade NPA in en rekommendation till Diet (det japanska parlamentet) och regeringen om att såväl månadslöner som bonusar skulle frysas för att "det ska råda balans mellan statstjänstemännens löner och lönerna i den privata sektorn". RENGU har kraftigt protesterat mot rekommendationen.

KAMBODJA

FOLKMÄNGD: 14,5 milj.

HUVUDSTAD: Phnom Penh

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138

Detta var ett speciellt våldsamt år för fackligt aktiva i Kambodja. Två fackföreningsledare, Chea Vichea och Ros Sovannareth,

mördades, men regeringen ville uppenbarligen inte hitta och åtala de verkliga förövarna utan lämnade fältet fritt för ytterligare angrepp mot fackligt aktiva. Många hotades, trakasserades och utsattes för fysiska angrepp och en del tvingades att antingen lämna sitt fackliga uppdrag eller gå under jorden. Strejker och protester bemöttes med våldsamma polisinsatser.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet – men inte för statstjänstemän

Löntagarna har enligt 1997 års arbetsmarknadslag frihet att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer. Lagen gäller emellertid inte statstjänstemän som lärare, domare, militär personal eller hushållsanställda. Personal som arbetar inom flyg- och sjötransporter omfattas inte av alla delar av lagen, men har föreningsfrihet.

Arbetsmarknadslagen kräver att både fackföreningar och arbetsgivarorganisationer ska lämna in sina stadgar och förteckningar över förtroendevalda till Ministeriet för sociala, arbetsmarknads-, yrkesutbildnings- och ungdomsrehabiliteringsfrågor (Ministry of Social Affairs, Labour, Vocational Training and Youth Rehabilitating, MOSALVY). År 2002 upprättade MOSALVY en byrå för arbetslivsrelationer för att underlätta registreringen av fackföreningar och ansökningar om status som "mest representativ organisation". MOSALVY ansvarar för att upprätthålla arbetsmarknadslagstiftningen och för tillämpningen av ILO-konventionerna.

Alltför stränga krav på valbarhet

Fackliga ledare måste ha varit verksamma inom det område deras organisationer företräder i minst ett år, vilket begränsar fackföreningarnas rätt att välja sina egna representanter och berövar dem kunskaper eller erfarenheter som de kanske inte har bland sina egna medlemmar.

Strejkrätt – krav på viss verksamhetsnivå

Lagen garanterar strejkrätten men begränsar den genom att kräva en viss minsta verksamhetsnivå i alla företag, oavsett om de är allmännyttiga eller inte. Ingen hänsyn tas till om kravet innebär större verksamhet än vad som behövs för att uppfylla lagstadgade säkerhetskrav. Löntagare som är skyldiga att tillhandahålla ett minimum av arbete och som ändå går i strejk anses ha gjort sig skyldiga till tjänstefel.

Kollektiva förhandlingar

Enligt lag är arbetsgivare skyldiga att förhandla om kollektivavtal med fackliga organisationer som fått status som de "mest representativa", samt att förhandla med minoritetsorganisationer om frågor som rör deras medlemmar. Arbetsgivarna måste möta de representanter som organisationen utsett. Förhandlare är enligt lag skyddade och har rätt till full lön under förhandlingstiden.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Endast en liten andel (omkring en procent) av den totala arbetskraften är organiserad och fackföreningsrörelsen är fortfarande svag. De flesta löntagare vet lite, eller ingenting om fackliga organisationer och sina rättigheter i arbetslivet.

Svagt upprätthållande

Där det finns fackföreningar, som inom beklädnads- och skoindustri, turism och utbildningsområdet, har dessa svårt att förhandla med ledningarna på lika villkor. Många av beklädnadsarbetarna kommer från landsbygden. Arbetsgivarna tvekar inte att använda metoder som diskriminerar fackligt aktiva, som till exempel avskedanden. Regeringen (inklusive Arbetsmarknadsministeriet, som ibland fattat beslut som gynnar löntagarna) vidtar sällan åtgärder mot arbetsgivare eller antifacklig diskriminering. Oftast råder ministeriet löntagarna att ta konflikten till domstol, vilket är dyrt och ineffektivt, eller acceptera kontantersättningar från arbetsgivarna. Arbetsinspektörerna har dålig utbildning och låga löner, vilket gör dem lätta att muta.

Hotelser – rädsla

Morden på fackligt aktiva under år 2004 (se nedan) och det faktum att inga straffats för dem eller för andra angrepp som förekommit, har gjort att löntagarna känner sig fullständigt skyddslösa mot de allvarligaste kränkningarna av mänskliga och fackliga rättigheter. Fackföreningsrörelsen, som fungerar under mycket ogynnsamma omständigheter, har därför försvagats ytterligare.

Strejker

Regeringen tolererar i allmänhet strejker och demonstrationer även om polis ibland sätts in och använder våld. Strejker är vanliga i beklädnadsindustrin och de anställda protesterar mot lång arbetstid, obligatorisk övertid, låga löner och dålig behandling.

Inget tryck för att respektera arbetsmarknadslagar – katastrofala följder

Det har gjorts försök att förbättra respekten för löntagarnas rättigheter i beklädnadsindustrin efter det epokgörande bilaterala textilavtalet mellan USA och Kambodja år 1999. USA gick med på att öka kvoterna för textilier från Kambodja i utbyte mot positiva bevis för att Kambodja respekterade internationella arbetslivsnormer. Påtryckningar från fackliga organisationer och USA:s regering förbättrade också de rättsliga skyddet för fackliga ledare och den kollektiva förhandlingsprocessen, åtminstone på papperet. Kvotsystemet avskaffades emellertid i december 2004 och omedelbart därefter mördades en fackföreningsledare (se nedan).

Kollektiva förhandlingar

Systemet med kollektiva förhandlingar befinner sig fortfarande i sin linda och bara fem kollektivavtal har registrerats hos Arbetsmarknadsministeriet. Anställda inom beklädnads- och turistindustrin fick sina första riktiga kollektivavtal först i slutet av år 2003.

Läraryrket motarbetas aktivt

Lokala myndigheter och polis har vid upprepade tillfällen hindrat läraryrket i Kambodja (Cambodian Independent Teachers Association, CITA) från att organisera möten.

Kopplingar till partiet och gula fackföreningar

Tio fackliga federationer har historiska kopplingar till regeringen eller premiärminister Hun Sens politiska parti, Cambodian Peoples Party (CPP). Centralorganisationen (Cambodia Union Federation, CUF) är ett exempel. Den brukar skapa gula fackföreningar i klädfabrikerna för att gynna arbetsgivarnas och regeringens intressen.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Premiärminister Hun Sens mandat förlängdes i juli 2004, efter ett års politiskt dödläge efter valet i juli 2003. I ett hotfullt klimat före och efter valet mördades flera av det styrande partiets, CPP, politiska motståndare. Kambodja gick år 2004 med i WTO.

Facklig ledare mördad

Chea Vichea, ordförande för Free Trade Union of the Workers of the Kingdom of Cambodia (FTUWKC), mördades den 22 januari 2004. Han sköts med två eller tre skott i huvudet och bröstet när han stod och läste en tidning vid en tidningskiosk längs en gata i Phnom Penh.

Chea Vichea var välkänd, både i Kambodja och internationellt, för sitt försvar för fackliga och andra mänskliga rättigheter. På grund av sin fackliga verksamhet hamnade han ofta i konflikt med klädfabrikernas chefer och ägare och med myndigheterna. Han hade hotats till döden via ett SMS-meddelande år 2003. Han gick till polisen, som nekade honom beskydd och rådde honom att lämna landet eftersom en hög regerings-tjänsteman ville ha honom dödad. En del tror att det var premiärminister Hun Sen. Chea Vichea påstods finnas med på en lista över människor som premiärministern ville se döda.

Omedelbart efter mordet förde myndigheterna Chea Vichea till en pagod för att kremera honom, i stället för att göra en grundlig undersökning av mordplatsen. Chea Money, Vicheas yngre bror, lyckades få kroppen förd till FTUWKC:s huvudkontor.

Syndabockar efterspanas

Polisen grep en misstänkt, Men Vatana. Han erkände uppenbarligen att han sedan länge tillhörde det politiska oppositionspartiet Sam Rainsay Party (SRP; Sam Rainsay grundade FTUWKC) och att han fått 100 US-dollar av SRP:s generalsekreterare, Eng Chhay Eang, för att skicka döds-hotet. Fackligt aktiva tvivlade på beaktningens riktighet och man hade vid årets slut inte funnit någon koppling mellan hotet och mordet på Chea Vichea.

Polisen grep sedan två andra misstänkta, Sok Sam Oeun och Born Samnang, den 27 respektive 28 januari. Enligt polisen var det Born Samnang som avlossade skotten och Sok Sam Oeun som körde motorcykeln de flydde på. De visades upp för pressen den 29 januari, i handbojor och med svarta påsar över huvudena. Dagen därpå erkände Born Samnang, men tog följande dag tillbaka erkännandet. Sok Sam Oeun nekade hela tiden till anklagelserna och sade att han varken kände Chea Vichea eller Born Samnang.

Mörkläggningen fortsätter, med hotelser

De båda männen hade alibin och människor som var beredda att vittna till deras förmån, men de som vittnade greps. Born Samnangs flickvän, Vieng Thi Hong och hennes mor bortfördes av polis den dag de vittnat till hans förmån. Polisen förkastade alla alibin och hänvisade till Samnangs beaktning.

Andra vittnen uppger att de blivit hotade. Ägaren till tidningskiosken som Chea Vichea mördades bredvid har hotats av tre män som påstod att de var FN-personal. Hon nekade till att ha sett förövarnas ansikten och fruktade tydligen för sitt liv.

Orättvis rättegång mot mordmisstänkta

Den 19 mars beordrade undersökningsdomaren att målet mot Born Samnang och Sok Sam Oeun skulle läggas ner i brist på bevis. Kort efteråt förflyttades domaren från sin post i Phnom Penhs kommunala domstol. När målet behandlades inför appellationsdomstolen den 1 juli nekade de båda männen till anklagelserna. Born Samnang sade att han misshandlats och tvingats sätta sitt tumavtryck på beaktningen. Han fick inte samråda med en advokat. Efter beaktningen belönades han av polisen.

Inga nya bevis presenterades vid rättegången, men beslutet från den 19 mars upphävdes och de två tilltalade skickades tillbaka till fängelset. Målet skickades tillbaka till Phnom Penhs kommunala domstol för fortsatt utredning, "för att bevisa de misstänkta skuld". Människor som kan ge de båda männen alibi hördes inte av domstolen.

Chea Vicheas partner hotad

Chea Vicheas partner Chea och deras dotter gick i exil, av fruktan för hennes liv.

Dödshot mot läraryrket ledare

Rong Chhun, ordförande för läraryrket (Cambodian Independent Teachers Association, CITA), gick under jorden kort efter mordet på Chea

Vichea, sedan en lista över personer som CPP skulle mörda hade offentliggjorts. Listan var tryckt på papper med parlamentets brevhuvud.

Efter mordet på Chea Vichea placerades polis utanför CITA:s kontor och krävde att fastighetens ägare skulle vräka organisationen. Omkring en vecka efter mordet hade en lärare hört en hög arméofficer säga att demonstrationerna framför allt arrangerats av Chea Vichea och Rong Chhun. Om även Rong Chhun dödades, skulle demonstrationerna och upploppen upphöra.

Dödshot i brev

Ett anonymt dödshot, på ett papper som någon också ritat sju dödsallar på, skickades till en kvinnlig ledare för CITA i Kompongchan.

Andra FTUWKC-ledare hotas

Den 9 februari hotades viceordföranden för FTUWKC, Ms. Sam Srey Mom, av okända män sedan hon hållit ett tal för FTUWKC på Chea Vicheas begravning. Den 15 april hotades ledaren för en facklig FTUWKC-avdelning av fyra okända män och varnades för att ägna sig åt fackligt arbete. Under tiden beslutade sig FTUWKC:s tillförordnade generalsekreterare Sum Som Neang för att gå under jorden i minst tre månader. Många andra fackliga ledare kände sig så hotade att de lämnade sina poster.

Ros Sovannareth mördad

Den 7 maj 2004 mördades Ros Sovannareth, ordförande för den lokala FTUWKC-fackföreningen på fabriken Trinongal Komara på Kampuchea Krom Boulevard i kommunen Tek Laok 1, Tuol Kork. Han sköts med två skott som träffade höger arm och bröstet, av två angräpare som plötsligt körde upp bakom honom på motorcykel när han var på väg hem från Trinonga Komara-fabriken. Han avled på sjukhuset kort därefter.

Vittnen hotade

Nyckelvittnen, som utan tvivel hotats, vägrade träda fram. En man som stått på andra sidan gatan när mordet skedde vägrade beskriva vad som hänt och drog tyst fingret över sin hals. En kvinna som hade en telefonkiosk några meter från brottsplatsen gick under jorden.

Lokala myndigheter och polis hävdade att mordet på Ros Sovannareth kunde vara motiverat av personlig hämnd eller konkurrens mellan FTUWKC och CUF. CUF:s organisatör på Trinonga Komara-fabriken tillbakavisade energiskt påståendet och påpekade att han inte hade makt att få någon dödad.

Polisen grep inga misstänkta. Skrämde vittnen ville inte tala med polisen, som enligt uppgift erbjöd en belöning på 300 US-dollar till den som kunde lämna information som ledde till att förövarna greps.

Chea Money, som övertog presidentposten i FTUWKC efter sin bror, trodde att Ros Sovannareth dödat av samma personer som dödade Chea Vichea, eftersom båda morderna utfördes på samma sätt. Fackligt aktiva i landet uppfattade morderna som en klar varning för att skrämja dem och få dem att inte vara alltför ihärdiga i sin verksamhet.

Hotelser och trakasserier mot en annan FTUWKC-funktionär

Pov Bunthoeun, FTUWKC-representant på klädfabriken PCCS Garment Ltd. lämnade in en anmälan till Phnom Penhs kommunala polis i februari, sedan han jagats av två män på motorcyklar. De förföljde honom tills han svängde in på en bensinstation, men gjorde inget försök att angripa honom, troligen därför att det fanns för många vittnen. Den 14 maj blev han på nytt jagad av två män, den här gången till fots. De följde honom utanför PCCS-fabriken tills han blev av med dem i trängseln av arbetare.

Överfallen och lämnad att dö

Lay Sophead, den kvinnliga ordföranden för fackföreningen på klädfabriken Luen Thai i Phnom Penh (ansluten till TUWKC) överfölls den kväll då hon försökte organisera en strejk. Den 23 juni förföljdes hon av två män när hon gick hem. När hon kom hem överföll de henne, slog henne medvetslös, stoppade in henne under sängen och lämnade henne att dö. Hon hade tydliga blåmärken runt halsen när fackföreningskollegor hittade henne, och kollegorna anmälde händelsen till polisen.

Andra fall:

Facklig ledare överfallen

Under året rapporterades många andra fall av fysiska angrepp på fackliga ledare. Den 13 april misshandlades Chhit Channy, facklig ledare från Phak Sun-fabriken, av två okända män sedan han lämnat in ett klagomål mot fabriken. Den 15 augusti fick Ken Pheap, facklig ledare på Century Rich-fabriken, stryk efter en konflikt med arbetsgivaren. Den 27 augusti antastades Kim Than, facklig ledare på Union Paper Factory, av fabriksvakter när han lämnade ett fabrikskontor sedan förhandlingarna strandat. Den 22 oktober hotades viceordföranden för fackföreningen på Teratechfabriken av Angre Kroun-gansters. Den 10 november fick Nep Vicheka, fackföreningsledare på Sportekfabriken, ett slag i huvudet bakiifrån av två män på motorcykel. Hon höll på att förhandla med arbetsgivaren men förhandlingarna hade misslyckats. Den 25 november utsattes Lach Sombo, fackföreningsledare på Genuinefabriken, för ett mordförsök sedan hon utlyst en strejk för att få fabrikschefen avskedad. Den 20 december, slutligen, misshandlades Pul Sophead, ledaren på Terratechfabriken, av okända angräpare sedan förhandlingarna med fabriksägarna misslyckats.

Strejk skingras med våld – fackföreningsmedlemmar sparkade

Mer än 100 arbetare på klädfabriken MSI Garment (Cambodia) Ltd. i distriktet Dangkao, Phnom Penh, skadades den 29 januari när polis med våld skingrade 2 000 personer som deltog i en fredlig strejk. Enligt ordföranden för förbundet (National Independent Federation of Textile

Unions of Kampuchea) avlossade kravallpolis skott i luften och slog de strejkande med batonger. En av dem, Nhim Nhoen, slogs medvetslös och greps av polisen. Han släpptes sedan han lovat att inte uppmana arbetare att strejka. De anställda på MSI-fabriken hade strejkat sedan den 25 januari för krav på att ledningen skulle interinsätta Toeung Chanrin (fackföreningens generalsekreterare) i tjänst. Han hade suspenderats efter anklagelser om att ha stulit pengar från fabriken. Fackföreningen lämnade in en anmälan till den kommunala domstolen.

Hotellanställda sparkade när de strejkat

Hundratal fackföreningsmedlemmar sparkades från sex lyxhotell för att de strejkat den 5-12 april när deras arbetsgivare avvisat medlingsbeslut som innebar att de skulle fördela drickspengarna mellan alla anställda.

Den 22 april beslutade Kambodjas medlingsråd att Raffles Grand, Raffles Hotel Le Royale, Phnom Penhs InterContinental och Sunway Hotels skulle ta tillbaka de avskedade. Några hotell, som Cambodiana, inledde förhandlingar. Ledningen för Raffles reagerade emellertid med att plundra fackets kontor och riva sönder det officiella intyget om erkännande. Vidare sparkades 300 anställda och en gul fackförening bildades som man undertecknade ett "avtal" med. De fackliga ledarna på Raffles Hotel, Pat Sambo och Sao Vanthein utsattes för hotelser av hotellets ledning. Den tvingade också anställda som återgick till arbetet att underteckna avtal om att de inte skulle strejka igen. Under konflikten vidtog andra hotell mindre, men ändå betydelsefulla, repressalier mot strejkande fackföreningsmedlemmar.

Efter en internationell solidaritetskampanj gav ledningen på Raffles slutligen med sig och den 12 september skrev den på ett avtal som erkände den lokala fackföreningen i förbundet Cambodian Tourism and Service Workers Federation (CTSWF) som enda representativa organisation. En majoritet av de avskedade återtog i arbete och man lovade prioritera andra när hotellet behövde anställa ny personal.

Beväpnad polis ingriper mot facklig demonstration

Den 6 maj ingrep omkring 200 poliser, beväpnade med gevär, elbatonger och sköldar, mot en strejk som genomfördes av anställda på klädfabriken Zann Tex. Strejken utbröt efter en konflikt med två av fabriken inköpare. Polisen låste in arbetarna i fabriken vilket orsakade en demonstration och stenkastning utanför den. Polisen avlossade sedan flera skott i luften för att skingra demonstranterna.

Facklig ledare avskedad

När de anställda den 24 april bildat fackföreningen Democratic Development Union på klädfabriken Rao Yuan (som ägs av taiwaneser), försökte fabriksledningen muta anställda att inte gå med och ändra anställningskontrakten till tillfälliga kontrakt. Fackliga ledare avskedades under augusti och september.

Ingripande, seminarium stoppat

Fyrtio polismän stoppade ett CITA-seminarium den 18 augusti 2004 i distriktet Bakan (Pursatprovinsen) och skrämd bort 30 deltagare. Organisatorerna lyckades emellertid genomföra ett två timmars seminarium för 30 andra deltagare i en privatbostad. Händelsen anmälades till Inrikesministeriet som begärde en rapport över händelsen från guvernören i Pursat. Tidigare har klagomål gjorts hos Utbildningsministeriet, utan att några åtgärder vidtagits.

Beväpnad polis skingrar facklig marsch

Den 25 augusti skingrade ca. 150 polismän, beväpnade med elbatonger och sköldar, runt 400 marscherande arbetare från klädfabriken Yen Yu Ing i Kandalprovinsen. De marscherade förbi den internationella flygplatsen Pochintong på väg till Phnom Penh för att kräva bättre arbetsvillkor. En deltagare slogs medvetslös med elbatong och en annan misshandlades med en gevärskolv.

Polisvåld mot strejkande

I oktober 2004 drabbade polis samman med 1 700 strejkande från klädfabriken Ruy Yun i Sihanoukville och sprutade vatten på dem. De strejkande krävde att 41 avskedade skulle återanställas.

Inget tillstånd för fackliga marscher

Myndigheterna vägrade tillåta en marsch och ett möte den 1 mars, på arbetets dag. Omkring 300 fackföreningsmedlemmar höll möte ändå, som planerat. Marschen följdes av minst 100 militär- och kravallpoliser från kommunen. Myndigheterna nekade också ge tillstånd för anställda på klädfabriker att marschera genom Phnom Penh den 22 juni. Trots förbudet genomförde 50 arbetare ändå en fredliga marschen för att överlämna en petition till kung Norodom Sihanouks regering om att Chea Vichea skulle utses till nationell hjälte. Marschen bevakades av omkring 100 poliser (bland annat från "Flying Tiger") med AK-47:or, pistoler och batonger. Inget våld rapporterades från dessa båda händelser.

Fackligt erkännande nekas

Trots att medlemmarna i byggnadsarbetareförbundet (Cambodian Construction Trade Union Federation, CCTUF) fått status som mest representativa organisation i projektet för att bevara templet Angkor Wat, vägrade ledningen inte bara att förhandla utan också att erkänna organisationen. Ms. Tamara, UNESCO-tjänsteman i Kambodja, förklarade enligt uppgift i mitten av oktober att det inte skulle finnas några fackliga organisationer i Angkor Wat-projektet, eftersom företagen inte är vinstdrivande.

KAZAKSTAN

FOLKMÄNGD: 15,4 milj.

HUVUDSTAD: Astana

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Lagändringar avskaffade den tidigare betoningen av individuella avtal framför kollektivavtal. Många arbetsgivare är emellertid fortsatt fientligt inställda till fackföreningar och motarbetar så långt möjligt bildandet av dem och deras verksamhet på arbetsplatserna.

LAGSTIFTNINGEN

Lagen om kollektiva förhandlingar och strejker tillåter löntagare att bilda eller gå med i fackföreningar de själva väljer. Fackföreningar måste ha minst tio medlemmar och vara registrerade hos Justitieministeriet. En organisations registrering kan emellertid upphävas av en domstol.

Utländska fackliga organisationer är förbjudna enligt författningen. Lagen om fackliga organisationer förbjuder antifacklig diskriminering.

En lag om arbetslivskonflikter för arbetsdomstolarnas rättsskipning antogs av Högsta domstolen i december 2003 och syftade till att förbättra respekten för arbetsmarknadslagstiftningen.

Ny arbetsmarknadslag

Ändringar av arbetsmarknadslagen antogs den 23 december 2004. Tack vare de fackliga organisationernas långvariga arbete förstärker en del av det nya innehållet löntagarnas och de fackliga organisationernas rättigheter. Den nya lagen begränsar arbetsgivarnas rätt att anställa arbetskraft på individuella korttidskontrakt och anger att alla kontrakt skall gälla minst ett års anställning. Den framhåller också kollektivavtal mer (till skillnad från den tidigare lagen, som gynnade individuella avtal) och införde 15 nya regler om arbetsgivarnas skyldigheter mot de anställda.

Diskussionerna om den nya arbetsmarknadslagen fortsatte under år 2004.

Kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar och avtal är tillåtna enligt lag.

Enligt lagen om socialt partnerskap från år 2000 bildades en trepartskommitté bestående av regeringen, arbetsgivarorganisationer och fackliga representanter. Kommittén fick ansvar för att utarbeta och underteckna ett allmänt avtal varje år, som omfattar omkring 80 olika aspekter av relationerna på i arbetslivet.

Enkelt för arbetsgivare att motarbeta fackföreningar

Arbetsgivarna är inte skyldiga att överföra fackföreningsavgifter som dragits från lönerna till fackföreningen. Arbetsgivarna behöver inte heller tillåta organisationerna att hålla möten i arbetslokaler eller använda kommunikationsutrustning.

Strejkbegränsningar

Strejkrätten är inskriven i författningen, men det finns en lång lista över företag där anställda inte får strejka. På listan finns exempelvis företag där produktion pågår dygnet runt.

Procedurerna för att genomföra en strejk är tidskrävande och komplicerade. Sedan organisationen hållit ett medlemsmöte och presenterat sina avtalskrav för ledningen, måste den delta i obligatorisk medling. Om den sedan ändå vill utlysa strejk, krävs ytterligare ett medlemsmöte.

RÄTTGHETERNA I PRAKTIKEN

Registrering mycket kostnadskrävande

Kostnaderna för att registrera en fackförening är avskräckande och motsvarar ca. 150 US-dollar, vilket är långt mer än genomsnittslönen i Kazakstan. Det är därför närmast omöjligt att bilda fackföreningar i små företag.

Gula fackföreningar

Företagen har för vana att bilda egna, gula fackföreningar eller löntagarorganisationer som bedriver verksamhet som ska förbehållas fackliga organisationer. En annan metod är att arbetsgivarna presenterar sina egna kandidater vid fackliga val. De anställda känner sig då tvungna att rösta för dem, för att inte förlora jobben.

Fientliga arbetsgivare

Arbetsgivare förhindrar facklig verksamhet på arbetsplatserna genom att, till exempel, förbjuda fackliga representanter att komma in på företagets område, neka den fackliga styrelsen rimliga arbetsförhållanden, vägra att sluta kollektivavtal och att överföra fackföreningsavgifterna till de fackliga styrelserna.

Kollektivavtal motverkas

Arbetsgivare i såväl statlig som privat verksamhet har ofta vägrat teckna kollektivavtal, eller avsiktligt försenat undertecknandet. Den tendensen ökade under år 2004 och som en följd av det har varit omöjligt att nå kollektivavtal på 30 procent av alla företag där det finns en fackförening.

Kollektivavtalen är ofta bara en upprepning av vad som redan anges i lagstiftning. Arbetsgivarna kränker ofta kollektivavtalen genom att inte tillämpa dem.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Under året fortsatte problemet med att obetalda löner och det ledde till omfattande protestaktioner. Den totala summan obetalda löner i den icke-statliga sektorn uppgick till 40 miljarder tenge (ca. 257 miljoner US-dollar).

Arbetsgivare hindrar bildandet av fackföreningar

Det kom rapporter om flera fall där arbetsgivarna förhindrat bildandet av fackföreningar på sina företag. På företaget OAO 'Kaspiimunaimash' i Mangistauregionen upplöstes fackföreningen på företagsledarens, S. Niyazovs, initiativ. Direktören för den västra grenen av företaget AO 'Kaz-TransOil', V. Mamonov, hindrade bildandet av en fackförening och vägrade förnya anställningskontraktet för T. Vovchenko, som tagit initiativ till den.

Fackföreningsavgifter överförs inte

Under året blev det allt vanligare att arbetsgivare försökte utsätta fackliga organisationer för ekonomiska påtryckningar. De vägrade överföra medlemsavgifterna som tagits in genom check-off till fackföreningen, vilket strider både mot allmänna överenskommelser och branschavtal. Ledningen för företaget TOO 'Karaganda-Zhyly', lade orättmätigt beslag på 2 miljoner tenge (13 335 USD) som de anställda bett att få överförda till fackföreningens bankkonto.

Förbud för fackliga protester och krav ignoreras

När fackföreningsmedlemmar på stålverket Ispat Kermat i Karaganda (en del av företagsimperiet Lakshmi Mittal) planerade en protest utanför företagets kontor i Temirtau, vägrade stadens myndigheter ge tillstånd för den och sade att strejkvakt bara fick finnas utanför arbetsplatsen. Syftet med strejkvakten var att protestera mot det oerhört dåliga arbetarskyddet. Trettio anställda omkom i arbetsplatsolyckor bara under år 2004 och många fler skadades. Lönerna var också mycket låga och ledningen ignorerade fackföreningens krav på lönehöjningar. Den fackliga organisationen beslutade sig då för att resa till London och protestera utanför Lakshmi Mittals huvudkontor där.

KINA

FOLKMÄNGD: 1,3 miljarder

HUVUDSTAD: Beijing

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 100 - 138 - 182

Under året blev många löntagare i Kina gripna, åtalade och kastade i fängelse för att de deltagit i kollektiva protester, eftersom fackliga rättigheter inte respekteras. Lagstiftningen hindrar dem från att gå med i någon annan organisation än All-China Federation of Trade Unions (ACFTU), som enligt författningen ska acceptera det kinesiska kommunistpartiets (CCP) ledning. Fackföreningslagen förbjuder löntagarna att organisera sig i fristående organisationer.

LAGSTIFTNINGEN

Ingen föreningsfrihet

Kinas fackföreningslag antogs år 1950, ändrades år 1992 och sedan än en gång i oktober 2001. Löntagarna får inte bilda eller gå med i fritt valda organisationer; en enda "löntagarorganisation" är tillåten enligt lag och det är All China Federation of Trade Unions (ACFTU).

Enligt den ändrade lagen "Representerar ACFTU och alla organisationer anslutna till den löntagarnas intressen och skyddar deras legitima rättigheter". Fackliga organisationer måste också "respektera och skydda författningen (...), ha den ekonomiska utvecklingen som sin främsta uppgift, hävda den socialistiska vägen, folkets demokratiska diktatur, kommunistpartiets ledning, marxist-leninismen, Mao Zedongs tankar och Deng Xiaopings teori (...) och bedriva sin verksamhet självständigt, i enlighet med sina stadgar".

Bland organisationernas grundläggande uppgifter ingår "att samordna relationerna i arbetslivet genom samråd", "motivera löntagarna att sträva efter att utföra sina uppgifter i produktionen" och "utbilda dem ideologiskt, etiskt, yrkesmässigt, vetenskapligt, kulturellt och på andra områden samt lära dem självdisciplin och moralisk integritet". Lagen ger också organisationerna förmåner inom olika områden, som "demokratisk ledning och tillsyn" (se nedan).

Fackligt monopol

Artikel 10 i lagen anger ACFTU som den "enade nationella organisationen". Enligt artikel 11 måste att alla fackliga organisationer som bildas, oavsett om de är lokala, nationella eller branschvisa, "underställas den fackliga organisationen på närmast högre nivå för godkännande". Fack-

liga organisationer på högre nivå ”ska utöva ledarskap” över de lägre. Lagen ger också ACFTU befogenhet att utöva ekonomisk kontroll över alla medlemsförbund.

Kollektiva förhandlingar

Det finns för närvarande inga lagar som reglerar kollektiva förhandlingar, enbart regler om kollektivavtal. Om ett kollektivavtal ingås enligt reglerna är det bindande enligt lag. År 1995 införde den nya arbetsmarknadslagen kollektivt samråd som den huvudsakliga formen för att lösa konflikter mellan arbetsgivare och anställda och regeringen driver på ACFTU för att den ska ”samråda” med arbetsgivarna om de anställdas villkor, som ett sätt att förebygga självständiga förhandlingsförsök. Artikel 33 i säger att löntagarna har rätt att sluta kollektivavtal på ”ett företag där en fackförening fortfarande inte har bildats”. Kollektivavtalsreglerna förstärker också den bestämmelsen.

Strejkrätt inte lagligen skyddad

Strejkrätten togs bort ur Kinas författning år 1982, med motiveringen att det rådande politiska systemet hade ”avskaffat problemen mellan proletariatet och företagsägarna”. Trots förhoppningar om att den ändrade fackföreningslagen skulle innehålla strejkrätt, kringgås frågan genom föreskriften (i artikel 27): ”I händelse av arbetsnedläggelse eller maskning på ett företag, ska fackföreningen företräda de anställda i samråd med företaget, institutionen eller relevant part, spegla personalens uppfattningar och krav och föreslå lösningar. Företaget eller institutionen ska eftersträva en lösning av de rimliga krav som de anställda ställer”. Artikel 27 använder inte begreppet ”strejk” (bagong), utan talar i stället om ”arbetsnedläggelse” (tinggong) och ”maskning” (daigong). I Kina förekommer allt oftare krav på lagstadgad strejkrätt och staden Dalian i nordöstra Kina har redan på försök infört regler för strejker.

Arbetarskydd – arbetsstopp tillåtna

Artiklarna 46 och 47 i den nya arbetarskyddslag som promulgerades i november 2003 säger att anställda i en arbetssituation som direkt hotar deras personliga säkerhet har rätt att vägra utföra order som strider mot arbetarskyddsreglerna, stoppa arbetet och lämna arbetsplatsen.

Konfliktlösning

Under de senaste tio åren har regeringen gjort avsevärda ansträngningar för att skapa ett system för konfliktlösning med tre steg: medling, skiljedom och domstol. Kinas arbetsmarknadslag från år 1994 tilldelar de fackliga organisationerna ordförandeskapet för företagsvisa ”medlingskommittéer för konfliktlösning” och medlemskap i trepartssammansatta ”medlingskommittéer för arbetslivskonflikter” (LDAC). Ordförandeposterna i de sistnämnda kommittéerna innehas av den lokala arbetsbyrån.

Allt fler arbetslivskonflikter hamnar i domstolarna. Det beror på att alla LDAC är överbelastade och på att deras beslut ofta ignoreras av arbetsgivarna. Löntagarna betraktar domstolarna som bättre alternativ. Det beror till stor del på att LDAC-personalen inte agerar professionellt och på att arbetsgivarna tar domstolsbeslut på större allvar.

Internationella åtaganden

Kina har inte ratificerat de två grundläggande ILO-konventionerna om föreningsfrihet och rätten att förhandla kollektivt (nummer 87 och 98). I februari 2001 ratificerade landet den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, men meddelade samtidigt att föreskrifterna i artikel 8.1.a, d.v.s. rätten att fritt bilda och gå med i fackliga organisationer, skulle behandlas i enlighet med kinesisk lag. Regeringen reserverade sig mot en grundläggande del av konventionen och bröt på så sätt mot internationellt erkända principer om traktats rättsliga ställning. Den gjorde dock ingen reservation i fråga om artikel 8.1.d; det enda av alla internationella rättsliga instrument som uttryckligen garanterar strejkrätten.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Alla försök att bilda oberoende organisationer förtrycks

Inga oberoende fackliga organisationer tillåts. Alla försök att bilda sådana slås ner, ibland med våld. De som organiserar löntagargrupper eller protester grips ofta. En del döms till fängelse (officiellt kallat ”reformerings genom arbete”, eller ”lao gai”) efter rättegångar som inte på långa vägar uppfyller internationella normer. Andra kan dömas till ”omskolning genom arbete” (”lao jiao”, ibland kallad ”rehabilitering genom arbete”), en administrativ procedur som kringgår de få skyddsreglerna i brottmålslagen. Följden av sådana repressiva åtgärder är att exemplen på oberoende fackföreningar är få och kortlivade. De som organiserar kollektiva åtgärder tar stora risker. Rädslan för gripande gör också att förhandlingar mellan löntagarrepresentanter och myndigheter/arbetsgivare blir ytterst svåra. Det finns emellertid en tydlig tendens till att löntagarorganisationer är beredda att ta risken och till allt fler kollektiva åtgärder.

ACFTU:s roll och nya händelser

ACFTU har monopol på facklig organisering och regeringen håller hårt på det. ACFTU har den allt annat än avundsvärda uppgiften att bistå regeringen och säkerställa social stabilitet under de ekonomiska förändringarna i den kinesiska industrin, samtidigt som organisationen också uppmanas företräda löntagarnas krav och se till att problem och orättvisor som uppstår i den nya ”socialistiska marknadsekonomin” inte ger upphov till en självständig arbetarrörelse. Följden är att den aktivt uppmanar arbetsgivarna att efterleva arbetsmarknadslagarna samtidigt som den uppmanar löntagarna att skaffa sig kunskaper om lagarnas innehåll. ACFTU hävdar i allmänhet att vad man ser som ”utländsk” facklig verksamhet skulle hota regeringens politik som ”sätter utveckling främst”. Organisationen främjar i det tysta uppfattningen att instabilitet på verkstadsgolvet skulle hota stabiliteten i samhället och skapa kaos och hänvisar vanligen till kulturrevolutionen, sammanbrottet i förutvarande

Sovjetunionen och det man betraktar som negativ utveckling i Indonesien, med en mängd fackliga organisationer som uppstått efter Suhartos fall.

ACFTU:s ordförande, Wang Zhaoguo, tillhör också kommunistpartiets politbyrå och var tidigare guvernör i Fujianprovinsen. Han tillsattes under år 2003 och det har inte syns några tecken på att han kommer att avvika från ACFTU:s traditionella roll som upprätthållare av politisk och ekonomisk stabilitet, och i stället företräda medlemmarna. Organisationen står kvar under partiets ledning och partiets intressen har alltid företräde.

Det råder knappast några tvivel om att organisationen utsätts för hårda påtryckningar för att regeringens mål att undvika en upprepning av de massiva protester som ägde rum i nordöstra Kina på våren 2002 ska nås. Flera nya politiska åtgärder diskuterades på den 14:e kongressen år 2003, inklusive att tillåta direkta fackliga val av ordföranden i företagsfackföreningar och öppna organisationerna för migrantarbetare som tidigare varit utestängda eftersom de formellt betraktats som bönder. Även om dessa initiativ vore mycket välkomna, kom det inga tydliga tecken på att organisationen ens symboliskt försöker ta avstånd från sitt stadgeenliga godkännande av partiets ledarroll. Den fortsätter att vara ett redskap för regeringspolitiken.

I de fall där det finns detaljerade uppgifter om sociala oroligheter avvisar löntagarna i allmänhet de officiella fackföreningarna som i bästa fall onyttiga och ineffektiva. På lokal nivå förnekar ACFTU:s funktionärer kännedom om oberoende åtgärder från löntagarnas sida, eller antyder att deras dubbla funktion som försvarare av partiet och regeringen och representanter för arbetarklassen gör att de inte kan försvara löntagarnas intressen när den statliga sektorn genomgår omfattande förändringar och den privata sektorn är så investeringsvänlig. Samtidigt som organisationen hävdar att den framför allt ägnar sig åt välfärd och skydd för de över 21 miljoner löntagare som avskedats under omstruktureringsprocessen, tycks den sakna alla möjligheter att förhandla om, för att inte tala om att hävda, sociala skyddsnet som kan ha uppnåtts. Privatiseringarna av statliga eller andra gemensamt ägda tillgångar går ofta hand i hand med korruption bland lokala och regionala regeringstjänstemän, vilket ACFTU inte tycks kunna göra något åt. Det bör emellertid framhållas, att medan oroligheter i arbetslivet i allmänhet förtigs, rapporteras allt oftare mindre kollektiva åtgärder tack vare löntagarnas initiativ och enskilda journalisters och redaktörers mod.

Val

Även om fackföreningslagen tydligt anger att fackliga ledare på alla nivåer ska tillsättas genom val, bortser man i regel från det och de flesta utses på annat sätt. Många provinser håller nu på att ta fram regler för fackliga val. Valda kandidater måste godkännas av ACFTU:s provinskommittéer. Majoriteten av löntagarna vet knappast ens att det finns en lokal fackförening eller om ordföranden valts eller inte. I många fall är löntagarna helt omedvetna om att de har en fackförening.

Det rapporterades att anställda på en batterifabrik i Beijing stödde en facklig funktionär som sparkades för påstådd inkompetens. Som de flesta ACFTU-funktionären, Tian Xiaodong, chef men många anställda som intervjuades av medierna berättade att han börjat bilda en ACFTU-fackförening i företaget och blivit vald till ordförande i augusti 2003, med starkt stöd från de anställda. Han hade dessutom hjälpt många av de anställda underteckna skriftliga kontrakt och förhandla om övertidsersättningsavtal. Tian har nu anlitat en advokat till sitt försvar och anklagar företaget för brott mot den nationella fackföreningslagen, som förbjuder avskedanden av fackliga ledare om de inte begått allvarliga tjänstefel.

Medlemskap

I slutet av år 2003 rapporterades ACFTU ha runt 134 miljoner medlemmar – en kraftig ökning från de 90 miljoner man uppgav 1998/1999. Man ska emellertid komma ihåg att rekryteringskampanjen som drogs igång år 1998 i realiteten var en papperskampanj. Den rättsliga proceduren för att registrera ett fackligt kontor på ett företag kan genomföras utan att de fackliga funktionärerna kommer in på arbetsplatsen och fackföreningar kan bildas genom administrativa åtgärder.

Konflikter

Konflikter som berör tre eller fler personer betraktas som kollektiva. De allra flesta är småskaliga händelser – i genomsnitt berördes 38 personer år 2003 – och löses vanligen genom medling på företagsnivå, skiljedom eller i domstol. Löntagare i större städer föredrar i växande utsträckning domstolsvägen, som framgång ovan. De tycker att behandlingen blir rättvisare i domstol än i medlingskommittéerna, trots att processen tar lång tid och sällan når framgång. I genomsnitt utfaller omkring hälften av alla domar och medlingar till de anställdas förmån.

Även om arbetsmarknadslagen, fackföreningslagen och lagen om arbetarskydd använder begreppet "arbetsnedläggelse", drabbas de som försöker utnyttja dessa vagt formulerade regler vanligen av många problem. De hämtas oftast av polisen och varnas för att ha begått brott mot den allmänna ordningen, trafikreglerna, demonstrationslagen, eller andra mycket allvarligare politiska brott. Strejkorganisatörer hotas också av omskolning genom arbete, en form av administrativt fängelse. Sådana straff är i princip begränsade till tre år, men i praktiken kan myndigheterna förlänga dem efter godtycke, vilket också skett i många fall. Enligt reglerna om omskolning genom arbete kan "de som har arbete men under lång tid vägrar arbeta eller skadar arbetsdisciplinen, och som oupphörligen och utan skäl skapar problem, stör produktionen eller arbetet eller undervisning och forskning, hindrar offentlig verksamhet och vägrar lyssna på råd och instruktioner om att sluta med det" dömas till omskolning genom arbete. Det är ett administrativt straff som utdöms utan möjlighet till prövning enligt systemet för brottmål. ILO anser att det strider mot ILO-konvention nr 29 om tvångsarbete. Under år 2004 visade regeringen emellertid tecken på att man allvarligt övervägde att ratificera konvention 29 och den sägs vara väl medveten om de rättsliga och praktiska konsekvenserna som det skulle få för det nuvarande systemet med omskolning genom arbete.

Kollektiva förhandlingar fortfarande ineffektiva

Minst fem projekt för kollektivavtalsförhandlingar pågår i Kina men de hindras i hög grad av att det inte finns några oberoende organisationer på någondera sidan.

Nästan alla avtal utformas av arbetsgivare och innehåller bara minimala lagstadgade förmåner eller förlängning av tidigare praxis, även om privatiseringarna gör att det senare blir allt ovanligare. ACFTU:s ställning under regeringen och partiet betyder att organisationen ofta samarbetar med arbetsgivaren och utformar kollektivavtal som bara speglar – åtminstone på papperet - arbetsmarknadslagstiftningen. Det förekommer inte många reella förhandlingar och faktum är att det kinesiska uttryck som används betyder ”kollektivt samråd” snarare än ”kollektiva förhandlingar”. Mycket ofta får löntagarna inget formellt kontrakt alls, och det gäller särskilt invandrare som arbetar i frizonerna. Om de undertecknat ett kontrakt får de sällan någon kopia på det. ACFTU-funktionärer har sagts motarbeta lönehöjningar för att undvika att utlösa krav på liknande uppgörelser från andra håll.

Trepartsmodell

Trepartssammansatta, rådgivande organ håller snabbt på att bildas överallt i Kina, som ett sätt att bevara fred i arbetslivet och hantera konflikter som inte kan lösas i formella konfliktlösningsprocedurer. Förutsättningen för trepartssamråd – oberoende representation för de tre parterna – saknas i Kina och såväl de fackliga organisationernas som de eventuellt existerande arbetsgivarorganisationernas underkastelse under partiet är en klar kränkning av vad ILO betraktar som det viktigaste villkoret för verklig social dialog. Mot bakgrund av dessa viktiga begränsningar rapporterade en ILO-delegation som undersökte samrådet mellan de tre parterna i Kina, trots pessimism om den framtida utvecklingen av reella förhandlingar inom ramen för nuvarande politiska system, ändå att ”i alla våra intervjuer med representanter för fackliga organisationer och arbetsgivare på kommunal och nationell nivå fann vi en tydlig vilja att utveckla respektive organisationer till oberoende representanter som kan uttrycka medlemmarnas intressen, förhoppningar och klagomål inom systemet med social dialog”.

Löntagarprotester – antal, former och orsaker

Trots att det är svårt, för att inte säga omöjligt, att uppskatta det totala antalet löntagarprotester i Kina på grund av massmediecensur och fortsatt sekretess i fråga om statistik, är det tydligt att trenden med ökande protester fortsatte under år 2004. Förutom reguljära kollektiva protester mot uteblivna löneutbetalningar, falska och genuina konkurser och korruption i samband med privatisering av statligt ägda industrier, har också antalet individuella protester ökat. En del medierapporter har koncentrerats på löntagare som hoppat, eller hotat hoppa från byggnader för att få ut sina löner. Det är en taktik som används av vissa löntagare och syftar till att väcka uppmärksamhet, antingen genom fysisk skada, skaderisk eller gripanden. Mycket få människor hoppar i realiteten. De som utvecklat den här taktiken är nästan uteslutande migrantarbetare.

Rätt till ”arbetsnedläggelse” vid dåligt arbetarskydd respekteras inte

De många exemplen på löntagare som tvingas fortsätta arbeta under hälsovårdliga förhållanden avslöjar att löntagarna i verkligheten har föga möjlighet att utnyttja sin nyvunna rätt (enligt arbetsmarknadslagen, fackföreningslagen och arbetarskyddslagen) att stoppa arbetet.

Enligt regeringens statistik år 2004 omkom 6 027 gruvarbetare 3 639 olyckor i kolgruvor. Siffrorna motsvarar 80 procent av alla gruvolyckor under samma period i hela världen. Byggnadsindustrin är likaså en källa till många olyckor. I vissa områden är över 95 procent av alla som dödas i byggarbetsplatsolyckor invandrare. Det bör emellertid noteras att minst 75 procent av alla byggnadsarbetare är invandrare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Privatiseringar fortsätter att vara en viktig orsak till oro på arbetsmarknaden och de är förenade med massiv korruption. Många löntagare drabbades när fabriksstillgångar och pengar som avsatts för avgångsvederlag och andra förmåner när statliga företag omstruktureras blivit förskingrade. Många av de större protesterna år 2004 kan spåras tillbaka till frågan om korruption, uteblivna betalningar av medel som örönmärkts för de anställda och det omfattande åsidosättandet av lokala eller nationella bestämmelserna om pensioner, sjukvård och avgångsvederlag. I september dömdes Kong Youping och Nin Xianhua till 15 respektive 12 års fängelse, anklagade för försök att ”störa statens makt”. De hade lagt ut artiklar på Internet som förespråkade bildandet av oberoende fackliga organisationer, föreningsfrihet och det förbjudna kinesiska demokratiska partiet.

Polistrakasserier efter massprotester

Under hela januari protesterade omkring 1 000 anställda vid Maomingavdelningen av det statliga kinesiska olje- och kemiföretaget (China Petroleum and Chemical Corporation [Sinopec]) i Guandongprovinsen, mot olagligt låga pensionsförmåner. Protesten började i december 2003, när de pensionerade arbetarna bad Sinopec att avveckla sitt eget pensionssystem och i stället införa provinsreglerna som de enligt lag skulle följa. Flera av pensionärerna trakasserades av tjänstemän i den lokala säkerhetstjänsten (PSB). Zheng Jinghai, 64 år, och två andra pensionärer rapporterade att de fått besök av den lokala polisen som varnat dem för att delta i protesterna. En annan av protestdeltagarna berättade att hans telefon avlyssnats sedan den 9 januari.

Administrativt gripande av strejkande taxiförare

I januari hölls strejkande taxiförare i polishäkte. Konflikten började i november 2003, när omkring 1 000 taxiägare och förare i Dazhou City, Sichuanprovinsen, inledde en veckas strejk. Under november och december genomförde de flera protester utanför kommunkontoret och mängder av dem greps. Åtgärderna var en reaktion på lokalregeringens beslut att dra in alla taxitillstånd (TOC) och sälja dem igen till högre pris på auktion, utan att erbjuda någon kompensation, och ordern om att förarna skulle byta till nyare (och dyrare) bilmärken. De flesta taxiförare i Dazhou hade tidigare blivit friställda från statliga företag som privatiserats, eller var invandrare som omplacerats till Dazhou från områden som drabbades av det ytterst kontroversiella dammprojektet ”Tre dalgångar”. Trots löften om att den nya politiken skulle suspenderas fortsatte

lokalregeringen med sina planer och då skickade förarna representanter till Beijing för att klaga hos de centrala myndigheterna. Den 6 januari tvingade polisen nästan 100 förarrepresentanter tillbaka till Dazhou, där de togs till den lokala polisskolan. 86 av dem släpptes sedan, men de återstående elva greps för "utbildningssyften". Omkring 100 kravallpolis bildade en mur mot familjerna och många protesterande förare som samlats utanför skolan. Den 9 januari försökte en av de gripna hoppa från fastighetens högsta våning i ett självmordsförsök, vilket ledde till att andra gripna också försökte hoppa. Under striderna lyckades två gripna fly. Den 11 januari hade flera andra släppts och de fyra som hölls kvar åtalades för att ha "stört ordningen i samhället" och hölls häktade i 10–15 dagar. Liknande anklagelser riktades mot en annan häktad, Liu Ziqing, som greps den 3 januari. Alla fem släpptes emellertid senare. Xiong Zhangqi, taxiägare/förare, tros ha anklagats för att ha stört ordningen och kan komma att åtalas i brottmålsdomstol. Inga ytterligare uppgifter har kommit sedan dess.

Textilarbetare på sjukhus och gripna

Den 8 februari 2004 utbröt massprotester på textilfabriken Tieshu i Suizhou, Hubeiprovinen, där så många som 2 000 anställda genomförde en demonstration och skingrades av beväpnad polis. Det var en våldsam sammanstötning och flera arbetare och poliser måste föras till sjukhus. Omkring 20 arbetare greps för att de deltagit i protesten och sex häktades formellt, anklagade för att ha stört den allmänna ordningen. Tre andra Tieshuarbetare dömdes till upp till 21 månaders "omskolning genom arbete". Demonstrationer hade också genomförts under hela år 2003, sedan fabriksledningen upprepade gånger vägrat delta i verkliga förhandlingar om avgångsvederlag när fabriken såldes till en privat investerare (se 2003 års översikt). Den första massprotesten inträffade i januari 2003, när pensionerade arbetare ordnade en kollektiv strejkvak vid fabriksgrindarna och lyckades stoppa produktionen. Strejkvakten upprepades då och då under året, trots trakasserier från polisen. Arbetarna krävde – och kräver – betalning av tidigare avtalade pensioner, avgångsvederlag, inestående löner och aktieoptioner till ett värde på ca. 200 miljoner yuan och att regeringen skulle tillsätta en officiell utredning av påstådd korruption av ledningen och den "falsa" konkurs som ledde till att företaget såldes. Omkring 300 anställda lämnade in en anmälan till folkdomstolen i Suizhou och begärde att pensionerna och övriga förmåner skulle betalas av Tieshu Group, men förlorade målet.

Protesterande misshandlade och gripna

Den 28 februari lade mer än 1 000 anställda på China Anhui Gujing Distillery Company Ltd ner arbetet och den 2 mars 2004 genomförde över 1 000 anställda på spritfabriken, främst förutvarande bönder, en allmän protest och blockerade den lokala järnvägen. Protesterna gällde en omstrukturering av företaget som nyligen skett, som ökat rädslan för att många skulle friställas, och ledningens brutna löften. Under protesten skingrades folkmassan av flera tusen beväpnade poliser. En arbetare skadades och låg i koma i flera dagar och flera andra greps för förhör men släpptes sedan.

Konflikten hade uppstått därför att spritfabriken hade byggts på mark som ursprungligen odlats av lokala invånare. När de fråntogs jorden hade de inget annat val än att börja arbeta på fabriken, eftersom det inte fanns några andra arbeten i området. Spritfabriken höll nu på att omstruktureras och de anställda trodde att företaget skulle backa från de löften de givit när de tillträdde marken, inklusive på fördelningen av löntagarnas andelar i det omstrukturerade företaget. Enligt rapporter skulle de lägsta i ledningen få 200 000 yuan i aktier, medan den fackliga ordföranden och andra höga ledare skulle få andelar värda flera miljoner. Vanliga arbetare, de tidigare ägarna till marken, skulle bara få aktier värda 20 000 yuan.

Protesterande grips och häktas

I ett annat ärende, som rörde Sinopec, genomförde mer än 500 friställda arbetare från företaget Jilinavdelning ihärdiga protester i april 2004, på grund av låga avgångsvederlag. Demonstrationerna hölls på tvåårsdagen av de ursprungliga massprotesterna den 22 april 2002, när flera arbetare greps och en, Zhou Zhenhua, senare formellt häktades och enligt uppgift dömdes till omskolning genom arbete. Zhou Zhenhua begick självmord den 10 mars 2004, med anledning av att regeringen inte ingrep och mot den växande fattigdom som förlusten av förmånerna orsakade. En grupp arbetare försökte också begå självmord av samma skäl (det exakta antalet är okänt). Zhou Zhenhua var död när han påträffades, men de övriga överlevde.

Protesterna hade inletts sedan Sinopec i Jilin år 2002 meddelat att företaget, med anledningen av att den nationella oljeindustrin höll på att omstruktureras, snart skulle läggas ner och att arbetarna måste välja antingen avgångsvederlag (en engångsutbetalning) eller köpa aktier i företaget. Omkring 16 000 arbetare valde avgångsvederlag eftersom de inte hade råd att köpa aktier. De upptäckte emellertid att företaget, som nu blivit två företag, gick med vinst och inte visade några tecken på att läggas ner. Dessutom upptäckte de att försäkringsavgifter som Sinopec dragit från deras löner nu förklarades ogiltiga och att de anställda inte hade rätt till vare sig förmåner eller återbetalning. Enligt de anställda hade företaget inte givit dem några kvitton på avdragen och vägrade hålla några överläggningar om återbetalningar av pengarna. Trots att gatudemonstrationerna upphörde under år 2002, fortsatte löntagare att resa till Beijing under år 2003 och början av 2004, för att göra petitioner hos centrala myndigheter. Löntagarrepresentanterna fördes vid flera tillfällen med våld tillbaka till Jilin.

Juli – gruvarbetare gripna efter självmordsförsök

Tjugotre före detta gruvarbetare greps av polis söder om Beijing sedan de rest från staden Hegang i Heilongjiangprovinen och försökt begå självmord genom att klättra upp på en byggnad i närheten av Högsta folkdomstolen i centrala Beijing. Självmordsförsöket inträffade sedan flera tusen före detta gruvarbetare blockerat Hegangjärnvägen den 7–8 juli. Protesten utlöstes när största delen av pengarna för avgångsvederlag försvann och lämnade friställda gruvarbetare utan ersättning eller andra utlovade förmåner. Totalt 20 000 yuan (2 400 USD) nådde gruvarbetarna, men staten uppgavs ha anslagit mellan 70 000 och 80 000 yuan. Sedan de 23 gripits försökte ytterligare omkring 400 kamrater till dem resa till Beijing för att protestera, men de stoppades av polis innan de kom fram och skickades tillbaka. Ytterligare 200 lyckades emellertid nå Beijing och genomförde en demonstration utanför det regeringens centrala kontor för brev och klagomål den 21 juli 2004. Det är okänt när arbetarna

släpptes.

Över 20 arbetare gripna under sju veckors strejk

Över 6 000 anställda på den tidigare bomullsfabriken Xiangyang No.7 i Shaanxiprovinen genomförde i mitten av september demonstrationer i protest mot att deras anställningskontrakt börjat förändras sedan fabriken köpts ut och omvandlats till Xianyang Huarun-fabriken. Arbetarna, de flesta kvinnor, gick i strejk när den tidigare statliga fabriken nya majoritetsägare (Hong Kong Company China Resources Holdings Co. Ltd.) krävde att de skulle skriva på korttidskontrakt som sänkte lönerna och upphävde tjänstetiden. Strejken, som omfattade flera tusen anställda, pågick i omkring sju veckor.

I oktober greps minst 20 arbetare av polisen, som också utfärdade "efterlysningar" för tre andra. Ytterligare omkring 40 arbetare hämtades in för förhör hos den lokala polisen. Alla har sedan släppts. Gripandena inträffade samtidigt som lokala myndigheter försökte hindra de anställda från att genomföra sina planer på att välja en fabriksfackförening och ansluta den till ACFTU, enligt fackföreningslagen från år 2001. När stadens myndigheter fick veta det, meddelade de att ACFTU själv redan hade vidtagit åtgärder för att skapa en fackförening på fabriken och att den godkänts av berörda myndigheter – trots att inga sådana åtgärder vidtagits. De anställda fick ingen information om att val skulle hållas för att legitimera den av myndigheterna bildade organisationen och många av fabriken anställda ville gå vidare och välja en egen fackförening. De hade också kontaktat advokater för att få råd. ACFTU:s kommunala avdelning i Xianyang hade enligt uppgift vägrat förhandla för de anställda eftersom man inte fått några instruktioner om det från Xianyangs eller partiets kommunala styrelse.

Fabriksledningen samtyckte till två av de strejkandes krav: att avskaffa prøvotiden på sex månader i nya anställningskontrakt och tillåta kontrakt för längre tid. Den fortsatte emellertid att avslå krav på andra former av kompensation. Mot bakgrund av dessa medgivanden och gripandena av strejkande, beslutade de anställda återvända till arbetet. Frågan om lönerna var dock fortfarande inte löst.

–Textilarbetare gripna för strejk

Den 26 oktober häktades formellt två kvinnor som hjälpt till att organisera protester för löntagarnas rättigheter i staden Yangcheng (Jiangsuprovinen), anklagade för att ha stört den allmänna ordningen. Ding Xiulan och Liu Meifeng, som båda arbetade på den tidigare statliga textilfabriken Zhongheng, anklagades för att ha organiserat en strejk och en protest för att få avgångsvederlag. Protesten samlade enligt uppgift hundratals arbetare den 2 oktober och följdes av en fyra veckors strejk i september, sedan fabriken vägrat förhandla med arbetarna. De anställda blockerade också fabriken under 17 dagar i början av oktober. Enligt dem blev mängder av personer gripna efter den första demonstrationen den 2 oktober och man började protestera utanför regeringsbyggnaden. Regeringen lovade då att lösa frågan, men trots löftena häktade myndigheterna i stället Ding Xiulan och Liu Meifeng på ett offentligt möte som lokalregeringen höll den 20 oktober och som arbetarna inbjudits till för att diskutera frågan. De två kvinnorna antas nu vara släppta, men det har inte bekräftats.

Fängelsedomar för strejkande skoarbetare

I november dömdes fem arbetare från Xing Xiong-fabriken till fängelse i upp till tre år för sin inblandning i protesterna i april. Två av de fem uppgavs vara yngre än den i lag fastställda åldern för arbete när de anställdes av företaget. Fem andra arbetare från skofabriken Xing Ang, bland dem en annan minderårig, dömdes i oktober till upp till tre och ett halvt års fängelse. Dussintals andra avskedades kort och gott för sin medverkan. Alla tio dömdes anklagade för "avsiktlig förstörelse av egendom" sedan de deltagit i massprotester den 21 och 23 april 2004 vid fabriken Xing Ang och Xing Xiong, som ägs av Stella Shoe Company i Taiwan. Det företaget säljer skor och andra produkter till en rad västerländska märkesföretag. Enligt rapporter protesterade runt 1 000 arbetare på Xing Ang-fabriken och upp till 5 000 på Xing Xiong-fabriken mot låga löner, alltför mycket övertidsarbete och arbetstider som överskred de tillåtna i Kinas arbetsmarknadslag, samt mot den dåliga mat fabriken höll dem med. Några maskiner och annan utrustning tillhörande företaget skadades under protesterna.

Arbetarnas försvarsadvokat hävdade att åklagaren inte kunnat presentera några bevis för att de förstört egendom eller gjort sig skyldiga till några andra brott och att det inte fanns bevis för att de fem hade "uppmanat till", eller "lett" massprotesterna.

Alla tio fick sina domar sänkta när de överklagade i december. De sju som först dömts till tre, eller tre och ett halvt år fick straffen sänkta till nio månader villkorligt medan de tre unga arbetarna släppts med två års villkorlig dom. Trots detta kvarstår att de dömts i brottmål och man vet inte om de sedan dess lyckats få nya arbeten. I ett brev som skickades till domstolen strax innan de första domarna mot de fem avkunnades, bad höga chefer från Stella International och flera av de utländska köparna om milda domar och de tillkännagav senare ett uttalande i vilket de fem garanterades minimilön under den tid de satt i fängelse.

Långtidsgripna

Dussintals oberoende fackligt aktiva och ledare som fängslats under tidigare år satt kvar i fängelse år 2004. Följande är bara en del av dem. Mer information om några av dessa och tidigare fall återfinns i tidigare översikter. Bland de fängslade finns medlemmar av Workers' Autonomous Federations (WAF), som greps efter massakern på Himmelska fridens torg den 4 juni 1989 och protesterna efter den. De flesta av de som då fängslades dömdes till hårda fängelsestraff på anklagelser som "kontrarevolution" eller "ligistfasoner" trots att ingendera brottsrubriceringen finns i Kinas nuvarande strafflag (även om de i stor utsträckning ersatts av anklagelser som "hot mot statens säkerhet" och "störande av den allmänna ordningen"). Shao Liangshen (Liangchen) dömdes till döden i september 1989. Domen ändrades sedan och han ska släppas i november 2007. Hu Shigen, som hjälpte till att bilda Free Labour Union of China (FLUC) Preparatory Committee, och år 1983 dömdes tillsammans med femton andra, bland dem Liu Jingsheng, på anklagelser om "kontrarevolution" fick 20 års fängelse. Han sägs lida av kroniskt migrän, en tarmsjukdom, undernäring och problem med ryggraden som kan leda till förlamning om de inte behandlas. År 2004 krävde FFI och dess medlemsorganisationer, internationella fackliga federationer och andra organ att han skulle släppas fri av medicinska skäl. Flera ledare och fackligt aktiva som greps samtidigt med Hu Shigen tros sitta kvar i fängelse: Liu Zhihua och Liu Jian, som man inte vet mycket om, och Kang Yuchun,

som dömts till 17 års fängelse och är allvarligt hjärtsjuk. I november 2004 släpptes Liu Jingsheng, som dömts till 15 års fängelse. Peng Shi skulle också släppas år 2004 men inga bekräftelser på det har kommit.

Oro för hälsan

Förutom oron för Hu Shigen, råder också oro för Yao Fuxins and Xiao Yunliangs försämrade hälsa. Xiao Yunliang och Yao Fuxin dömdes i maj 2003 till fyra respektive sju års fängelse för sin medverkan i massprotesterna i Liaoyang i mars 2002. Sedan de kastats i fängelse har bådas hälsa snabbt försämrats. Fängelsemyndigheterna ger dem för närvarande begränsad eller ingen medicin eller läkarvård. Vid årets slut hade ACFTU inte på något sätt reagerat på den internationella fackföreningsrörelsens upprepade krav på att organisationen skulle ingripa till deras förmån.

Fångar på psykiatriska sjukhus

Wang Wanxing och Wang Miaogen, båda från Workers' Autonomous Federations (WAF) från år 1989, har suttit fängslade på psykiatriska sjukhus i över tio år. Det har kommit mängder av rapporter om att Wang Wanxing behandlats illa, bland annat att han flyttats till en "säkerhetsavdelning" där han hölls tillsammans med våldsamma patienter, och om hans hustrus överklagande. Flyttningen ingick tydligen i försök att tvinga henne underteckna papper för att han skulle skrivas ut från sjukhuset för att i stället stå under bevakning dygnet runt. Wang Miaogen ska ha släppts, men det är inte bekräftat. En annan facklig aktivist, Pen Yuzhang, medlem av Changsha Workers' Autonomous Federation år 1989, har också hållits på ett psykiatriskt sjukhus. Regeringens rapport om att han släppts har inte bekräftats av oberoende källor.

Psykiskt sjuk på grund av fängelsevistelse

Det har kommit rapporter om att fängslade fackligt aktiva blivit psykiskt sjuka efter svår misshandel i fängelser eller arbetsläger. Ett sådant fall rör Yao Guisheng, en annan medlem av Changsha WAF, som hjälpte WAF-ledare undkomma gripanden under det landsomfattande förtryck som följde på händelserna på Himmelska fridens torg. Han dömdes till 15 års fängelse i oktober 1989, anklagad för "stöld och överfall" (påhittade sedan han grålat med en taxiförare). Anklagelsen ändrades senare till "plundring". Enligt tidigare fångar sattes han tidvis i isoleringscell för att ha vägrat "erkänna sin skuld", misshandlades regelbundet och var belagd med bojor. Resultatet blev att han blev mentalsjuk. Hans fall togs sedan upp av den särskilda rapportören till FN:s kommission för mänskliga rättigheter. År 1994 sade regeringen till denne att Yao aldrig misshandlats. Han skulle släppas under år 2004 men det har inte kommit några rapporter om att så verkligen skett.

Fall under senare tid

Bland relativt nya fall finns Lu Wenbin, tidningen Textile Dailys särskilda korrespondent, som greps den 22 december 2001 när han dokumenterade en strejk och intervjuade arbetare på textilfabriken Huainan i Dafeng, samt Liao Shihua, som i december 1999 dömdes till sex års fängelse för att ha organiserat en strejk bland arbetare i Changsha Automobile Electrical Equipment Factory. Liao skulle släppas i juni 2005.

Hu Mingjun och Wang Sen var ledare för Sichuanavdelningen av det förbjudna China Democracy Party (CDP). Den 18 december 2000 genomförde runt 1 000 arbetare från stålverket i Dazhou en offentlig protest och krävde att få ut inestående lön för tolv månader. Hu Wang tog kontakt med demonstranterna och CDP gjorde sedan ett uttalande till stöd för dem. När de krävde att oberoende fackliga organisationer skulle bildas, dömdes Hu och Wang till elva respektive tolv års fängelse. En tredje man, Zheng Yongliang, antas ha släppts. Hu Minjun väntas bli fri i maj 2012 och Wang Sen i april 2011.

Zhang Shanguang, lärare från Hunan och en veteran bland förkämparna för oberoende fackliga organisationer och tidigare fånge, dömdes till tio års fängelse år 1998, anklagad för att ha "hotat statens säkerhet" sedan han försökt bilda en oberoende fackförening. Det har kommit flera rapporter om att misshandel och tortyr av Zhang ökat, sedan han försökt förbättra förhållandena i provinsfängelse nummer 1 i Hunan, där han sitter. Han lider av tuberkulos och en hjärtsjukdom men tvingas enligt uppgift arbeta i bojor.

Yue Tianxiang och Guo Xinmin var båda taxiförare i det statligt ägda transportföretaget i staden Tianshui. År 1995 blev de friställda och hade tre månadslöner inestående. När företaget vägrade förhandla om en lösning av de obetalda lönerna och ett lagstadgat bidrag för uppehållet, beslutade de ta ärendet till medlingskommittén i Tianshui. Kommittén beslutade att företaget skulle hitta nya arbeten för dem snarast möjligt, men chefen vägrade åtlyda beslutet.

När Yue och Guo insåg att många arbetskamrater behandlades lika illa, startade de en tidning kallad China Workers Monitor och använde den för att publicera rapporter om korruption i företaget. De skrev också ett öppet brev till dåvarande ordföranden Jiang Zhemin och begärde ett officiellt ingripande från Beijing. När de inte fick något svar på sitt brev, skickade de en kopia till internationella medier. Inom två veckor greps de av polis och anklagades för omstörtande verksamhet. Den 5 juli 1999 dömdes Yue till tio års fängelse och ska släppas i januari 2009. Guos förhållanden var när detta skrevs oklara.

Du Hongqi arbetade på en vapenfabrik som drevs av South China Industries Group. Fabriken höll på att gå i konkurs och skulle tas över av ett annat företag som tänkte göra om den för civil produktion. På grund av att behovet av arbetskraft blev mycket mindre, friställdes 700 av de 1 500 anställda. Två av de friställda, makarna Du Hongqi and Li Yanying, hade redan i september 2003 bildat en underjordisk fackförening för att kämpa för bättre arbetsvillkor och hade organiserat flera petitioner och protester. Sedan mängder av arbetare friställdes, hjälpte deras organisation till att föra fram kraven på 10,000 RMB i arbetslöshetsersättning och hjälp att hitta nya arbeten. Efter det greps ledarna. Du greps den 24 november och häktades formellt den 8 december 2003, anklagad för "möte för att störa den allmänna ordningen". Den 18 oktober 2004 hölls rättegången och han dömdes till tre års fängelse. Han ska därför släppas i oktober 2006. Man tror att även hans hustru dömdes, men hennes öde var oklart när denna översikt gick i press.

Sen Wang var medlem av China Democracy Party och greps sedan han hjälpt till att organisera en stälarbetarprotest för krav på inestående löner i södra Sichuanprovinsen i december 2000. Sen greps den 30 april 2001 och dömdes månaden därpå till tio års fängelse, anklagad för "hot mot statens suveränitet". Han ska släppas i april 2011.

I april 1999 bildade Gao Hongming och hans vänner Xu Yonghai och Zha Jianguo China Free Workers Union. Kort efteråt greps Gao och anklagades för "uppvigling mot statens makt" och dömdes till åtta års fängelse. Hans strafftid löper ut i juni 2007. Zha greps den 29 juni 1999 och dömdes till nio års fängelse anklagad för samma brott.

Andra fackligt aktiva som satt kvar i fängelse under år 2004 är Li Bifeng, Zhao Changqing och He Chaohui. De hade alla försökt skydda löntagarnas intressen genom att ordna protester och organisera eller företräda arbetarna.

Arbetares vistelseort okänd

Förutom de flera gripna som nämns ovan, finns det många arbetare som gripits under löntagarprotester och om vars vidare öden inget mer är känt. Även om man antar att de flesta släppts efter några dagar eller veckor, finns det inga formella uppgifter om det. Två fackligt aktiva kvinnor, Liu Meifeng och Ding Xiulan, greps för att ha stört "den allmänna ordningen" och häktades den 20 oktober 2004. Deras fall berörs ovan. De två kvinnorna antas nu ha blivit frisläppta, men det har inte bekräftats.

Li Wangyang, veteran som oberoende facklig aktivist, dömdes till tio års straffarbete den 20 september 2001 och hans syster, Li Wangling, dömdes till tre års omskolning genom arbete den 7 juni 2001, för att ha hjälpt honom sprida sina krav. Man tror att Li Wangyang nu avtjänat sitt straff, men ingen bekräftelse har kommit på hans frisläppande.

Cai Guangye, läkare på ett militärsjukhus, greps i december 2001 för att han stött protesterande arbetare på ett kemiföretag i Jilin. Han dömdes i juli 2003 till tre års omskolning genom arbete. Man tror att han skulle släppas i december 2004, men ingen bekräftelse har kommit på att så skett.

Det är okänt var sju gruvarbetare från staden Neijiang nu befinner sig. De greps efter en protest och heter Wang Changchun, Wang Fanghua, Wang Heping, Wang Ligu, Wang Qun, Zhang Jun och Zhu Wanhong. Uppgifter om Ni Xiafei och Li Keyou har inte offentliggjorts och man antar att de fortfarande är fängslade.

Arbetare frisläppta

Under år 2004 släppte regeringen enligt uppgift Di Tiangu, som suttit häktad i ett år utan rättegång för att ha organiserat en nationell federation för pensionerade arbetare. Man meddelade att myndigheterna betraktade hans häktningstid som ersättning för dom på fängelse i ett år. Juristen Xu Jian i staden Baotou släpptes också sedan han avtjänat fyra år för att ha hjälpt till att sprida broschyrer om löntagarnas rättigheter. Den 23 april 2004 släppte myndigheterna Chen Gang, en arbetare som dömts till livstid för sin medverkan i organiseringen av en strejk på elfabriken i Xiangtan (Hunanprovinsen) till stöd för de prodemokratiska protesterna under år 1989. I november 2004 släpptes också Liu Jingsheng, en av medorganisatorerna bakom FLUC:s förberedande kommitté år 1989, som dömts till 15 års fängelse tillsammans med Hu Shigen.

Vid pressläggningen av denna översikt saknades officiella uppgifter om följande gripna:

Guo Yunqiao, ledare för WAF i staden Yueyang (Hunanprovinsen), dömd till 13 års fängelse för att ha lett en arbetarprotest år 1989. Han ska ha släppts år 2000. Li Jiaqing, ledare för den oberoende arbetarrörelsen i Zhengzhou (Henanprovinsen), som greps i augusti 2000 och anklagades för störande av den allmänna ordningen den 13 februari 2001, uppges ha släppts mot borgen samma år. Xu Wangpin släpptes år 2001. Liang Qiang, som greps efter de prodemokratiska protesterna år 1989, dömdes i januari 1990 till 15 års fängelse för att ha "uppviglat studenter och arbetare till uppror". Man tror att Liang kan ha släppts, men det finns inga bekräftelser på det.

KIRGISISTAN

FOLKMÄNGD: 5,2 milj.

HUVUDSTAD: Bishkek

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Under året antogs ny lagstiftning som stärkt skyddet för fackliga rättigheter. Vissa arbetsgivare är dock fortfarande fientligt inställda till facket, vilket framgick av händelser under året.

LAGSTIFTNINGEN

Alla löntagare har rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer och fackföreningsmedlemmar har lagstadgat skydd mot diskriminering.

Ny arbetsrättslag stärker fackliga rättigheter

En ny arbetsmarknadslag antogs och trädde i kraft den 1 juli 2004. Under de tolv månaderna dessförinnan antogs även en rad nya lagar som reglerar relationerna i arbetslivet. Bland dem fanns lagen om socialt partnerskap i arbetslivet, lagen om statsförvaltningen och lagen om kollektiva förhandlingar. Den 30 juni antogs ändringen av fackföreningslagen. Centralorganisationen Federation of Trade Unions of Kyrgyzstan (FTUK) deltog aktivt i utformningen av de nya lagarna och anser att de stärker de rättsliga ramarna för fackliga organisationers verksamhet och utvidgar det lagstadgade skyddet för löntagarnas rättigheter. Den nya fackföreningslagen upphäver till exempel den obligatoriska statliga registreringen av fackföreningar.

Kollektiva förhandlingar

Regeringen fastställer minimilönen och därefter bestämmer arbetsgivarna lönenivåerna på företagen. Fackliga organisationer har rätt att förhandla om högre löner och bättre arbetsvillkor. Minimilönen gäller inte i frizonerna.

Den 5 juni 2003 antog Parlamentet, på FTUK:s initiativ, lagen om socialt partnerskap som bör bidra till att systemet för kollektivavtalsförhandlingar utvecklas.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Omkring 94 procent av arbetskraften är organiserad och anställda i såväl offentlig som privat sektor är medlemmar av fackföreningar. Det förekommer omfattande dialog mellan regeringen och de fackliga organisationerna.

Arbetsgivare

Vissa arbetsgivare hindrar facklig verksamhet genom att neka fackliga företrädare tillträde till företag där deras medlemmar arbetar.

I företag som har ekonomiska svårigheter hotar ledningen ofta med konkurs för att motverka fackliga aktiviteter.

Kollektivavtal respekteras inte alltid

Kollektivavtalsförhandlingar har under senare år ökat i omfattning och utsträckning. Fackliga organisationer kan ändå inte alltid hävda alla sina rättigheter och arbetsgivarna respekterar inte alltid kollektivavtal.

Domstolar kräver facklig registrering

Trots ett beslut i Högsta domstolen, vägrar underrätter att hantera konflikter mellan arbetsgivare och fackföreningsledning och att fastställa beslut, exempelvis i fråga om en anställds avskedande, om inte fackföreningen är statligt registrerad.

Skatter tas ut i vissa distrikt

Även om fackliga organisationer inte är vinstdrivande och inte skattskyldiga, för skatteförvaltningar i vissa distrikt upp dem på sina skattelängder och tvingar dem att registrera sig hos förvaltningen. I vissa fall har böter dömts ut i strid med lagen. FTUK har fört sådana ärenden till domstol och har fått böterna upphävd. Åren 2003 och 2004 vidtogs sådana åtgärder mot minst fem fackföreningar i staden Bishkek. De olagliga böter som utdömts mot fackliga styrelser upphävdes av staden Bishkeks domstol. Beslutet skapade prejudikat och medför att böter som utdöms mot andra fackföreningar ska upphävas.

HÄNDELSER ÅR 2004

Arbetsgivare krossar fackförening

I januari 2004 utfärdade B. Zh. Zheldibaev, generaldirektör för Kyrgyzenergoremont JSC, en order om att den fackliga organisationen skulle upplösas och att medlemsavgifter inte längre skulle tas in från de anställda. De anställda gav efter för arbetsgivarens kvar när de hotades med avsked. Den fackliga organisationen ersattes av ett löntagarråd som helt klart företräder arbetsgivarens intressen och på intet sätt skyddar löntagarnas rättigheter.

Elarbetarförbundet (Energy and Electrical Engineering Workers' Union), som fackföreningen tillhörde, meddelade att man fört ärendet till domstol och begärt att arbetsgivaren skulle dömas för att han hindrat fackligt arbete och upplöst organisationen.

LAOS

FOLKMÄNGD: 5,8 milj.

HUVUDSTAD: Vientiane

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29

Inga förändringar skedde i Laos, en av världens få kvarvarande kommunistiska stater. Arbetsmarknadslagstiftningen skyddar inte fackliga rättigheter. Den enda fackliga organisationen har starka band till det enda politiska partiet och är i realiteten en politisk organisation. De få arbetsmarknadslagar som finns åsidosätts systematiskt.

LAGSTIFTNINGEN

Ingen föreningsfrihet

Föreningsfrihet finns i praktiken inte i Laos. Enligt 1994 års arbetsmarknadslag har "löntagare och arbetsgivare rätt att organisera och tillhöra massorganisationer eller sociala organisationer som bildats lagenligt". Fackföreningar kan därför bildas på privata företag, men de måste verka inom ramen för den officiellt erkända Lao Federation of Trade Unions (LFTU). Den federationen kontrolleras av landets enda politiska parti, Lao People's Revolutionary Party (LPRP). LFTU håller kongress och ledarval vart fjärde år och det sker med tillstånd från LPRP. LFTU-representanter tillhör i regel LPRP eller ingår i ledningen för statliga företag. Författningen säger dessutom att LFTU:s roll är att "ena och mobilisera alla ...

människor för deltagande i nationens försvar och uppbyggnad”.

Statstjänstemän som är anställda i statens förvaltning eller tekniska verksamhet, försvaret och ordningsmakten utgör majoriteten av LFTU:s 77 000 medlemmar. De omfattas inte av arbetsmarknadslagen.

Artikel 11 anger att alla arbetsplatser måste skapa en facklig organisation ”i överensstämmelse med berörd sektors särskilda föreskrifter”. Löntagargenerationerna är formellt fria att fastställa sina egna normer och välja sina representanter, men deras ”funktioner och verksamhet” anges i förordning.

Skydd mot antifacklig lagstiftning

Enligt arbetsmarknadslagen kan arbetsgivare inte sparka anställda för att de bedriver facklig verksamhet ”med godkännande från arbetsgivaren eller på fritiden” och inte heller för att de anmäler arbetsgivare för bristande tillämpning av arbetsmarknadslagen.

Strikta begränsningar för förhandlingar och strejker

1994 års arbetsmarknadslagstiftning antogs fastställa vissa miniminormer för arbetslivet. Trots att fackliga organisationer har rätt att förhandla om löner med arbetsgivarna, finns det inga bestämmelser som tvingar arbetsgivaren till förhandlingar.

Även om strejker inte är olagliga är strejkrätten kraftigt begränsad av avskräckande straff. Den som går med i en organisation som manar till protester, demonstrationer och andra åtgärder som kan orsaka ”oroligheter eller social instabilitet” kan enligt strafflagen dömas till fängelse i mellan ett och fem år.

Konfliktlösning

Enligt arbetsmarknadslagen måste konflikter lösas av arbetsplatskommittéer bestående av arbetsgivare och representanter för den lokala fackföreningen och LFTU. Ministeriet för arbetsmarknad och social välfärd (Ministry of Labour and Social Welfare, MOLSW) har sista ordet. LFTU påstår sig också medla mellan anställda och arbetsgivare för att lösa alla frågor.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fack och parti går hand i hand

Eftersom LFTU och LPRP är så nära lierade, finns LFTU i realiteten inte till för att skydda löntagarnas rättigheter. LFTU är snarare en löntagarförbund för det styrande partiet. LFTU:s ordförande och två viceordföranden har till och med minister- respektive viceministerstatus som om de ingick i regeringen och LFTU:s presidium och högsta funktionärer avlönas av regeringen. I mars 2001 förklarade LFTU:s ordförande Venethong Luangvily i ett tal inför det styrande partiets sjunde kongress att LFTU verkar ”under partiets ledning” och i enlighet med regeringspolitiken. Sedan dess har det inte kommit några indikationer på att förhållandet mellan regeringen och LFTU förändrats.

Få fackföreningar i privat sektor

Det finns inte mycket löntagarrepresentation i de joint ventures som finansieras med privat kapital, trots föreskrifterna i artikel 11. Inom bekläd- nadssektorn fanns det 54 utlandsägda företag men bara 21 av dem har en LFTU-organisation.

Inga förhandlingar

Regeringen fastställer i regel lönerna för statsanställda, och ledningen sätter lönerna för privatanställda. Minimilönen som beslutats av regeringen räcker inte för att försörja en löntagare och dennes familj.

Lagstiftningen upprätthålls inte

Observatörer från internationella frivilligorganisationer och ambassader i Vientiane uppger att MOLSW sällan upprätthåller arbetsmarknadslag- stiftningen och aldrig gör det i samarbetet med den privata sektorn. När lagen iaktas tycks det i själva verket ske på sätt som gynnar kapitalets intressen.

Konfliktlösning i praktiken

Eftersom LFTU måste ha regeringens tillstånd för att gå in på fabriker och dessutom måste förhandsanmäla sådana besök, är LFTU i praktiken maktlös när det gäller att skydda anställda som anmäler klagomål. Systemet för medling tycks fungera bara i de svåraste fallen.

MACAO

FOLKMÄNGD: 454 300

HUVUDSTAD: Macao

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: --

Föreningsfriheten garanteras i lag men gäller inte statstjänsteman och migrantarbetare. Rätten till kollektiva förhandlingar

skyddas inte. Den fackliga verksamheten är mycket begränsad. Två fackliga representanter avskedades under en lönekonflikt på ett kasino.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten är inskriven i paragraf 4, lag nr 2/99/M, så det går att bilda fackföreningar och alla kan ansluta sig till dem. Paragraf 45 i förordning nr 24/89/ förbjuder avskedanden av löntagare på grund av fackligt medlemskap eller arbete. Paragraf 347 i strafflagen hindrar skenbart offentliga myndigheter från att ingripa mot löntagarnas föreningsfrihet.

Inga garantier för kollektiva förhandlingar

Paragraf 6 i förordning nr 24/89/M föreskriver att överenskommelser mellan arbetsgivare och anställda skall gälla. Där står emellertid inte uttryckligen att sådana avtal ska slutas eller att de ska omfatta kollektiva förhandlingar.

Statstjänstemän undantagna

Vissa paragrafer, som paragraferna 3.2 och 3.3 i lag nr 24/89/M undantar uttryckligen statstjänstemän och migrantarbetare från arbetsmarknadslagens skydd.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

De fackliga organisationerna liknar mest lokala, traditionella kvartersföreningar och ägnar sig åt sociala och kulturella aktiviteter snarare än åt frågor som rör arbetsplatserna.

Arbetsgivarnas makt

I Macao är det ovanligt att anställda har formella anställningsavtal med sina arbetsgivare. Arbetsgivarna har därför obegränsad makt att ensidigt ändra löner och arbetsvillkor, eller avbryta anställningen (vilket är detsamma som avsked). Inom ramen för arbetsgivarnas övermakt och i avsaknad av rättsligt-institutionella ramar för kollektiva förhandlingar och anställningsavtal blir löntagarna lätt offer för trakasserier och diskrimineras om de bedriver facklig verksamhet. Enligt uppgifter ökar användningen av tillfälliga anställningar, vilket minskar antalet löntagare som omfattas av förmåner som pension, sjukskrivning, betald semester m.m. och sänker lönekostnaderna betydligt.

Strejkande skyddslösa

Även om strejkrätten antas vara skyddad i lag, finns det inga föreskrifter som hindrar arbetsgivarna från att ingripa mot strejker. Löntagare som strejkar kan därför avskedades under eller efter konflikten, oavsett förhandlingsresultatet.

Kinas inflytande

Regeringen i Folkrepubliken Kina utövar ett starkt inflytande på lokal facklig verksamhet, inklusive på direkta val av styrelser för den största organisationen i den privata sektorn (Federation of Trade Unions) som är Beijingtrogen. Nästan alla de sex förbunden i den privata sektorn tillhör den. Detta har urholkat den fackliga friheten eftersom viljan att stödja centralregeringens politik, exempelvis för att störningar på arbetsplatserna ska vara så få som möjligt, går före skyddet av medlemmarnas rättigheter och intressen. Det har kommit rapporter om trakasserier mot dem som protesterar mot regeringen i Beijing och kämpar för löntagarnas rättigheter. Det civila samhället är mycket svagt i Macao och centralregeringens ökande inflytande, i kombination med växande välfärd för många invånare, kommer att bidra till att försvaga fristående löntagarorganisationer ytterligare.

Migrantarbetare

Migrantarbetarna utgör nästan en femtedel av arbetskraften. De nekas de mest grundläggande skyddsåtgärderna. Även om migrantarbetare i regel har anställningsavtal, har de inte rätt att förhandla kollektivt och kan inte vända sig till domstol om de avskedades på osakliga grunder. Även om de har rätt till ersättning om de avskedades innan anställningsavtalet löper ut, ges de vanligen korttidsavtal och när dessa inte förlängs är det detsamma som avskedande. Illegal (och därmed skyddslös) arbetskraft är också ett problem för myndigheterna i Macao, som regelbundet slår till mot användningen av olagligen importerad arbetskraft som främst förekommer inom byggnadsbranschen. Det hävdas att den höga andelen utländsk arbetskraft håller på att urholka invånarnas makt att förhandla sig till bättre arbetsvillkor och högre löner.

KRÄNKNINGAR UNDER 2004

Bakgrund

I Macao hölls val av ledare år 2004 och till skillnad från i Hong Kong, där det förekom många krav på allmän rösträtt, ställs sådana krav sällan från det civila samhället i Macao. Den 20 september omvaldes Edmund Ho, utan konkurrens, för en andra mandatperiod. Macaos ekonomi har förbättrats under de senaste två åren, sedan flera nya kasinon tillkännagivit betydande investeringar i Macao och arbetslösheten föll till cirka 5,4 procent. Kasinon uppges svara för runt 40 procent av Macaos BNP.

Fackföreningsmedlem sparkad under lönekonflikt – strejk

Över 20 städare som arbetade på Sands Casino (öppnat i maj 2004) gick ut i en kort strejk i oktober 2004 sedan två fackliga ledare sparkats

under en lönekonflikt med en av kasinots entreprenörer. Ledarna, ordföranden och viceordföranden för Macaos Cleaning Workers Union, sparkades sedan de klagat hos entreprenören som krävt att cirka 60 anställda skulle återbetala lön för arbetstid som inte markerats när en stämpeklöcka gått sönder. Företaget gick då med på att inte kräva återbetalning, men ledarna fick inte tillbaka sina arbeten. Sands ger enligt uppgift bara tremånadskontrakt till nyanställda. Sedan dess har en anmälan lämnats in till byrån för arbetslivsfrågor.

MALAYSIA

FOLKMÄNGD: 24,9 milj.

HUVUDSTAD: Kuala Lumpur

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-138-182

Det 30-åriga förbudet mot självständiga fackföreningar inom elektronikindustrin fanns kvar, liksom andra omfattande begränsningar av de fackliga rättigheterna. Inga åtgärder vidtogs för att skynda på fackligt erkännande, trots tidigare löften, och regeringen vägrar ratificera ILO:s konvention 87.

LAGSTIFTNINGEN

Lagen erkänner de flesta löntagares rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar, även om proceduren för att få dem erkända tar lång tid och är krånglig. Dessutom föreskriver 1959 års fackföreningslag och 1967 års lag om relationerna på arbetsmarknaden (Industrial Relations Act, IRA), tillsammans med senare tillägg, omfattande begränsningar av föreningsfriheten och sådana begränsningar finns även i flera andra lagar som inte direkt gäller arbetslivsfrågor. Malaysias strafflag kräver till exempel polistillstånd för offentliga möten med mer än fem deltagare.

Många restriktioner för att bilda fackförening

Generaldirektören för fackföreningar (Director General of Trade Unions, DGTU) har makt att övervaka och inspektera fackliga organisationer. Han kan vägra registrera en fackförening utan att ange några skäl för det och kan under vissa omständigheter upphäva registreringen. Arbetskraftsministern kan också suspendera en facklig organisation i sex månader, om det är motiverat av nationens säkerhet eller den allmänna ordningen. Fackliga organisationer som nekas registrering, eller får registreringen indragen, betraktas som illegala.

DGTU kan avgöra vilka löntagargrupper en facklig organisation får organisera. Han måste också ge sitt godkännande i förväg innan en facklig organisation kan ansluta sig till en internationell organisation.

Fackföreningslagen innehåller begränsningar för omfattningen av en facklig organisations medlemskår, dess storlek och krav för kandidater till förtroendeposter.

En bestämmelse som begränsar facklig medlemskap till löntagare inom likartad verksamhet har givit DGTU möjlighet att dela upp nationella organisationer i företagsfackföreningar. På så sätt hålls fackföreningsrörelsen liten och splittrad.

Förbjudna att organisera sig

Lagen förbjuder industrifackföreningar att organisera personer med arbetsledande eller verkställande uppgifter och dem som hanterar "konfidentiella" frågor eller säkerhetstjänster. Definitionen utnyttjas i hög grad av de flesta arbetsgivare för att neka anställda fackligt medlemskap och kräva att erfarna fackliga ledare avsätts. Inom elektronikindustrin (den största sektorn i landet) tillåter regeringen företagsfackföreningar men inga nationella förbund.

Allmänna fackförbund är förbjudna och det är praktiskt taget omöjligt att slå samman fackföreningar för olika yrkesområden.

Fackföreningar får inte använda sina resurser för politiska ändamål. Lagen har fastställt en lista över alla frågor som kan anses vara "politiska". Arbetsmarknadsministern kan lägga till ytterligare frågor till den listan.

Offentlig sektor

Fackliga organisationer i den offentliga sektorn får bildas per ministerier, avdelningar, yrke eller verksamhet och dessa får ansluta sig till federationer. Anställda i lagstadgad verksamhet (som hamnar och löntagarnas försäkringsfond, Employees' Provident Fund) får bara tillhöra interna fackföreningar. Dessa kan i sin tur ansluta sig till statstjänstemannaförbundet och till landets centralorganisation. Anställda inom försvaret, polisen och på fängelserna får inte bilda eller gå med i fackföreningar.

Strejkrätten begränsad

Strejkrätten är inte uttryckligen erkänd och begränsningar i lagstiftningen gör det praktiskt taget omöjligt för löntagarna att genomföra lagliga strejker. Fackliga organisationer får inte strejka i konflikter om registrering av fackföreningar eller olagliga avskedanden. General- och sympati-strejker är inte heller tillåtna.

Proceduren för att få tillstånd till en strejk är krångliga. Två tredjedelar av en fackförenings medlemskår måste rösta för strejken i slutna omröstning och röstsedeln måste innehålla en förklaring av "den typ av åtgärder som ska vidtas eller undvikas under strejken". Omröstningens resultat överlämnas till DGTU för kontroll. När alla procedurer genomförts åläggs fackföreningen en avkylningsperiod på sju dagar. Under den tiden kan avdelningen för arbetslivsrelationer på Arbetskraftsministeriet försöka medla och om det misslyckas kan konflikten överlämnas till arbetsdomstolen. Så länge konflikten ligger i arbetsdomstolen är strejker och lockout förbjudna.

Strejkrätten för fackliga organisation inom "oumbärlig verksamhet" begränsas ytterligare. De måste exempelvis varsla om strejken 21 dagar i förväg. Definitionen av "oumbärlig verksamhet" är mycket vid och omfattar bl.a. sjukvård, utbildning och transporter.

I den offentliga sektorn är det praktiskt taget omöjligt att genomföra strejker.

Begränsningar av kollektiva förhandlingar ...

... i privat sektor

Enligt lagen om relationerna i arbetslivet (IRA) får anställningar och avskedanden, förflyttningar och befordringar och återanställning inte omfattas av kollektiva förhandlingar. Bestämmelsen ger arbetsgivarna möjlighet att ostraffat göra sig av med fackligt aktiva och fungerar därför avskräckande för andra anställda så att de lämnar fackföreningen. IRA begränsar också rätten till kollektiva förhandlingar på "pionjärföretag"; en kategori som bl.a. elektronikindustrin tillhör. Sedan år 1994 har regeringen hävdade att man håller på att avskaffa den kategorin, men hittills har inget hänt.

... i offentlig sektor

I den offentliga sektorn begränsar systemet med gemensamma råd de fackliga organisationernas uppgifter till rent konsultativa. De kan endast "uttrycka sina synpunkter" på principer som rör löner och arbetsvillkor. De kan inte föra konflikter till arbetsdomstolen såvida de inte får kungens uttryckliga tillstånd för det.

Lagen om inre säkerhet

Regeringen har hotat med att återropa 1960 års lag om inre säkerhet (Internal Security Act, ISA) för att skrämja de fackliga organisationerna och hindra dem från att genomföra protester. Enligt lagen kan var och en som misstänks hota den nationella säkerheten gripas av polis och hållas i upp till 60 dagar utan rättegång. Under den perioden hålls personen isolerad, utan kontakter med vare sig advokater eller familjemedlemmar. Efter den första 60-dagarsperioden kan en häktningsorder utfärdas för två år, med inrikesministerns godkännande. Häktningsordern kan förnyas i det oändliga.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringsinblandning

Inte mer än cirka 8,5 procent av den totala arbetskraften är organiserad. De fackliga organisationerna försöka vara oberoende av både regeringen och de politiska partierna, men regeringens kontroll är genomgripande och sträcker sig också till en organisations interna angelägenheter.

Förbud mot allmänna förbund

På grund av förbudet mot att bilda allmänna fackliga konfederationer erkänns inte Malaysian Trades Union Congress (MTUC), som omfattar både privat och offentlig sektor och har 450 000 medlemmar, som facklig konfederation enligt lag. I stället har MTUC registrerats under föreningslagen (Societies Act) och har därför inte rätt att sluta kollektivavtal eller genomföra konfliktåtgärder. Den ger emellertid tekniskt stöd till medlemsorganisationerna.

Fackligt erkännande tidskrävande

Det ska ta högst 21 dagar att få svar på begäran om fackligt erkännande från en arbetsgivare. Om det blir konflikt tar det emellertid mycket längre tid. Frågan förs då till DGTU och sedan till Arbetskraftsministeriet som har sista ordet, om dess beslut inte överklagas till Högsta domstolen. Högsta domstolen har i praktiken små befogenheter att ändra ett tidigare beslut. MTUC meddelade i början av år 2004 att ett krav på erkännande ofta tar mellan 18 och 24 månader att avgöra, i synnerhet om konflikt utbryter.

För omkring åtta år sedan tog regeringen fram förslag till lagändring för att påskynda processen. Till exempel skulle en fackförening som representerade 50 procent plus en av ett företags alla anställda automatiskt bli erkänd. Hittills har regeringen dock inte vidtagit några åtgärder för att den lagstiftningen skulle antas.

Regeringen underlåter dessutom att använda sig av de befogenheter den redan har för att påskynda fackligt erkännande. Om en arbetsgivare inte inom 14 dagar efter beslut från generaldirektören för relationer i arbetslivet (DGIR) erkänner en fackförening, har arbetskraftsministern befogenhet att fatta de definitiva besluten, men det gör han aldrig. I slutet av år 2004 hade MTUC registrerat minst 15 fall där ministeriet underlåtit att fatta beslut om erkännande. I vissa fall hade det då gått tolv månader sedan 14-dagarsperioden löpt ut.

Godtycklig vägran att erkänna facket

I ett klagomål till ILO, inlämnat i september 2003, räknade MTUC upp ärenden under de föregående 36 månaderna där DGTU godtyckligt vägrat ge över 8 000 löntagare i tillverkningsföretag rätt att organisera sig och förhandla kollektivt. På dessa företag hade fackföreningarna medlemmar, men på grund av företagens invändningar beslutade DGTU att de inte fick representera de anställda. Följden blev att organisationerna nekades förhandlingsrätt. I många fall hade DGTU funnit att organisationerna inte var behöriga att företräda de anställda på företaget, trots att de tillverkade exakt samma produkter som anställda på andra företag som redan representerades av samma fackliga organisation.

I slutet av år 2004 hade MTUC registrerat fler fall där DGTU vägrat bevilja fackligt erkännande.

Arbetsgivare inför ytterligare restriktioner

Arbetsgivarna utnyttjar lagstiftningens begränsningar av vilka som har organisationsrätt för att hindra så många som möjligt från att gå med i facket. Arbetsgivarna definierar kategorier chefer och verkställande personer på ett sätt som gör att den omfattar arbetsledare, biträdande arbetsledare, sektionsledare och tillsynspersonal på lägre nivåer. Det har också funnits en tendens till att anse att alla anställda inom informations-tekniksektorn faller inom den "konfidentiella" gruppen, vilket effektivt hindrar dem från att gå med i samma organisationer som resten av de anställda. På detta sätt kan arbetsgivarna upprätthålla en rad små och därför svagare fackföreningar.

Ineffektiva arbetsdomstolar

Hittills har regeringen inte på något sätt straffat arbetsgivare som går emot dess beslut om fackligt erkännande eller som vägrat efterleva arbetsdomstolarnas beslut om återanställning av avskedad personal. I vissa fall har företag ändrat namn eller lagts ner under den tid målet behandlas i domstol.

MTUC har kritiserat förseningarna i handläggning av ärenden som anmäls till arbetsdomstolarna. Även om en anställd sparkats för att ha bedrivit facklig verksamhet och sedan återanställs efter ett domstolsbeslut, kan processen ta mellan tre och fyra år och under tiden saknar han/hon inkomst.

Regeringen är också ansvarig för förseningarna. År 2003 gällde 42 ärenden som hänvisats till Sarawaks arbetsdomstol av arbetskraftsministern avskedanden som ägt rum över fem år tidigare.

Migrantarbetare förbjudna att organisera sig

Arbetskraftsministern har sagt att migrantarbetare inte har rätt att gå med i facket, trots att lagen bara förbjuder dem att inneha förtroendeposter. Anteckningar på arbetstillstånd anger också att löntagare som inte är malaysiska medborgare inte får gå med i facket. Det drabbar särskilt hushållsanställda kvinnor; 90 procent av dem är indonesien. De flesta har lång arbetstid och låga löner och utsätts ofta för både muntliga och fysiska kränkningar.

Polistrakasserier

Det har blivit vanligt att polisen trakasserar och hotar lagligen upprättade och fredliga strejkvakter. MTUC har flera gånger tillkallats för att begära att generalinspektören för polisen ska ingripa.

Antifackliga aktiviteter ökar

I januari 2004 arrangerade MTUC en särskild konferens för att diskutera de svåra problem som landets fackföreningsrörelse möter. Som en följd av konferensen skickades en promemoria till premiärminister Abdullah Ahmad Badawi med anmälan av hindren för fackligt erkännande, förseningarna i handläggningen av osakliga avskedanden (som beskrivits ovan) och de senaste årens ökning av åtgärder för att slå sönder facket. MTUC hävdade särskilt att tidigare tjänstemän på avdelningarna för fackliga organisationer respektive relationer i arbetslivet hade medverkat till att skaffa information från nuvarande tjänstemän, om fackliga organisationer som begärt erkännande och höll på med kollektiva förhandlingar. De vände sig sedan till arbetsgivarna och erbjöd sig att avskaffa fackföreningen och ge råd om hur processen för ett avgörande kunde förlängas.

MALDIVERNA

FOLKMÄNGD: 328 000

HUVUDSTAD: Male

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: Landet är inte medlem av ILO

Inga förändringar ägde rum i Maldiverna där de fackliga rättigheterna saknar lagstadgat skydd. Det råder en högst påfallande brist på skydd för löntagarnas rättigheter.

LAGSTIFTNINGEN

Fackliga rättigheter inte erkända

Det finns inga fackföreningar i Maldiverna. Lagstiftningen förbjuder dem inte, men erkänner inte varken föreningsfriheten eller strejkrätten. Skydd mot antifacklig diskriminering saknas.

Rätten till kollektiva förhandlingar är inte heller erkänd. Lönerna i den privata sektorn fastställs i kontrakt mellan arbetsgivare och anställda och bygger vanligen på lönerna för liknande arbete i den offentliga sektorn.

Löne- och arbetslivskonflikter löses av en särskild enhet för åtgärder i arbetsmarknadskonflikter inom Ministeriet för personal, sysselsättning och arbetslivsfrågor. Enheten besöker arbetsplatser och upprätthåller arbetsmarknadslagstiftningen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Svaga rättigheter

I Maldiverna är de demokratiska rättigheterna små. Politiska partier är förbjudna och presidenten Maumoon Abdul Gayoom har suttit vid mak-

ten sedan år 1978. Det finns aldrig några motkandidater i valen. Yttrandefriheten är kraftigt begränsad och journalister som protesterar grips och kastas i fängelse.

År 1995 utslöt USA:s regering landet från tullförmåner enligt USA:s allmänna preferenssystem eftersom Maldivernas regering inte vidtagit några åtgärder för att ge löntagarna internationellt erkända rättigheter.

Den 14 augusti 2004 proklamerades undantagstillstånd efter demonstrationer för demokrati dagen innan. Demonstrationerna slogs ner av polisen med hjälp av tårgas. Offentliga möten och protester förbjöds.

Motarbetade

Inga försök har gjorts att bilda reella fackföreningar men löntagarna bildar föreningar. I maj 2004 införde regeringen en lag för att stärka frivilligorganisationers rättsliga ställning. Små grupper anställda i likartad verksamhet, med gemensamma intressen, har bildat föreningar och vissa av dem ansluter såväl arbetsgivare som anställda. Dessa föreningar har inte agerat som fackföreningar.

Tidigare har regeringen utövat påtryckningar på sjömän för att avskräcka dem från att gå med i internationella sjömansförbund.

Inga försök att bilda fackföreningar eller genomföra strejker rapporterades under året.

NEPAL

FOLKMÄNGD: 23,7 milj.

HUVUDSTAD: Kathmandu

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-111-138-182

Regeringen använde än en gång lagen om oumbärlig verksamhet (Essential Services Act) för att förbjuda strejker inom flera olika sektorer. Ledare och medlemmar av centralorganisationen Nepal Trade Union Congress greps för att de deltog i ett möte för demokrati och NTUC:s avdelningar utsattes för påtryckningar för att ansluta sig till en regeringsvänlig organisation.

LAGSTIFTNINGEN

Rätten att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer är erkänd i författningen och arbetsmarknadslagstiftningen. Det finns två huvudsakliga lagar som rör fackliga organisationer: 1992 års arbetsmarknadslag, som anger de rättsliga ramarna och reglerna för alla företag med över tio anställda, och fackföreningslagen från 1993, som beskriver procedurerna för att bilda en fackförening samt dess roll och ansvar. Fackföreningslagen förbjuder antifacklig diskriminering och skyddar förtroendevalda från åtal på grund av deras fackliga uppgifter. Regeringen har emellertid ännu inte infört tillämpningsbestämmelser för alla delar av dessa lagar.

Nepal har sedan år 1996 en arbetsdomstol som ska hantera arbetslivskonflikter.

Fackliga organisationer får sammanträffa med utländska löntagarorgan och delegationer och gör det också.

Bildande av fackföreningar

På företagsnivå krävs 25 procent av arbetsstyrkan och minst tio personer för att bilda en fackförening. Högst fyra fackföreningar får finnas på varje företag. Kollektivavtalsförhandlingar får föras av den organisation som utses genom val i företaget.

Fackliga federationer får bildas av 50 fackföreningar på företagsnivå eller av 5 000 personer som arbetar på jämförbara företag. Siffrorna är höga nog för att betraktas som begränsande enligt internationella normer. För att bilda en konfederation måste tio federationer gå samman och sex av dem måste ligga inom den organiserade sektorn.

Rättigheter erkända i den informella sektorn

En ändring av arbetsmarknadslagen år 1999 medförde att både den informella sektorn och jordbruket kom att omfattas av lagen, även om trösklarna är höga. I den informella sektorn krävs 500 personer inom likartad verksamhet för att bilda en federation, medan det i jordbruket krävs minst 5 000 löntagare från minst 20 distrikt och minst 100 personer från varje distrikt.

Inga fackliga rättigheter för stats- och banktjänstemän

Den 9 januari 2003 kungjorde regeringen att tjänstemän på affärsbanker och andra finansinstitut inte fick bilda fackföreningar. Senare meddelades att inte heller statstjänstemän får göra det.

Strejkbegränsningar

Även om strejker är tillåtna, finns det en rad restriktioner. Regeringen får stoppa en strejk eller avbryta en facklig organisations arbete om den stör freden eller anses få negativa effekter för landets ekonomiska intressen.

Strejkförbud – Lag om oumbärlig verksamhet

Under de senaste åren har regeringen också använt sig av 1957 års lag om upprätthållande av oumbärlig verksamhet. Med dess hjälp kan regeringen förbjuda strejker under upp till sex månader. Lagen har använts inom många sektorer, bland dem banker, telekommunikationer, el- och vattenförsörjning, väg-, luft- och sjötransporter, tryckeriindustri, statsförvaltning, press, hotell och restauranger, vilket går långt utöver ILO:s definition av oumbärlig verksamhet.

Kollektiva förhandlingar

Arbetsmarknadslagen tillåter kollektivavtalsförhandlingar men det finns inga organ för tillämpning av nödvändiga åtgärder.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Nästan 90 procent av arbetskraften finns i den informella sektorn, där få är organiserade.

Kvinnlig arbetskraft

Diskrimineringen av kvinnor och flickor, i synnerhet när det gäller utbildning, har inneburit att 76 procent av den kvinnliga befolkningen fortfarande är analfabeter. Få är medvetna om sina fackliga rättigheter och många är hänvisade till enkla, lågavlönade arbeten. Varje år arbetar tusentals kvinnor med hushållsarbete och för dem finns det inga fackliga organisationer.

Strejker begränsade

Både myndigheter och arbetsgivare har begärt domstolsförelägganden för att hindra löntagare från att strejka.

Få kollektivavtalsförhandlingar

Löntagarnas brist på erfarenhet i kombination med arbetsgivarnas motstånd gör att kollektivavtalsförhandlingar sällan förekommer i praktiken. Det stora antalet fackliga organisationer försämrar löntagarnas redan begränsade förhandlingsförmåga. Omkring tio procent av de organiserade löntagarna omfattas av kollektivavtal.

Ett klimat av rädsla

Facklig verksamhet hindras av rädslan och våldet som skapats av den maoistiska gerillans uppror, som krävt över 10 000 liv sedan år 1996. Bland de dödade finns mer än 200 ledare och medlemmar av NTUC, de flesta lärare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Det maoistiska upproret fortsatte att överskugga händelserna i landet. I augusti stängde rebellerna 12 företag genom att ta ut medlemmar av det maoistiska förbundet (All Nepal Federation of Trade Unions) i strejk. Rebellerna sprängde också bomber nära ett stort hotell för att tvinga det att stänga. Ytterligare 35 företag lades till listan över företag som skulle tvingas stänga i september. Företagen öppnade igen och hoten drogs tillbaka när regeringen släppte två maoistiska fackliga ledare från häktet. FFL:s medlemsorganisation Nepal Trade Union Congress (NTUC) hotades också av maoisterna. Samtidigt var NTUC även måltavla för regeringens angrepp på grund av sitt arbete för demokrati.

Strejker förbjudna inom många områden

Den 7 mars återopade regeringen än en gång lagen om oumbärlig verksamhet och upphävde strejkrätten under sex månader inom en rad verksamhetsområden (exempelvis posten, televerket, luft-, väg- och sjötransporter, kommunikationer, el- och vattenförsörjning, hotell, motell, restauranger och fritidsanläggningar, byggnadsverksamhet och banker).

Gripanden väcker rädsla

Hundratals fackligt aktiva, inklusive ledare och medlemmar i NTUC (bland dem ordföranden Laxman Basnet, viceordföranden Puskar Acharya och biträdande generalsekreteraren Prem Singh Bohora) greps den 15 april för att de organiserat och deltagit i ett möte för demokrati. De hade också ställt sig bakom de gemensamma åtgärder som de fem största politiska partierna vidtog för att återinföra demokratin och protestera mot kungens beslut år 2002 om att upplösa parlamentet och avskeda den valda regeringen. De gripna släpptes den 18 april, men händelsen ökade rädslan och påtryckningarna och hindrade fri fackföreningsverksamhet.

Vid ett annat möte för demokrati, i Kathmandu den 29 april, greps över 100 medlemmar av Nepal National Barbers' Union (ansluten till NTUC). Bland de gripna fanns förbundets ordförande Paltan Tahakur.

Facklig ledare kidnappad

Den allmänna rädslan förstärktes ytterligare den 3 juni när Prem Singh Bohora, biträdande generalsekreterare i NTUC, kidnappades av maoistgerilla. Han var rektor för en gymnasieskola och viceordförande för lärarförbundet i Nepal och bortfördes från sitt hem. NTUC tror att det berodde på hans fackliga verksamhet. Vid slutet av året hölls han fortfarande fången.

Regeringsinblandning

I augusti upphävde arbetsmarknadsmyndigheten och generaldirektören för registermyndigheten registreringen för tre NTUC-fackföreningar. Det gällde Nepal Food Corporation, Nepal Oil Corporation och Nepal Drinking Water Corporation (livsmedels-, olje- och vattenverksarbetare). Regeringen hade utsatt dem för påtryckningar för att de skulle ansluta sig till den regeringstroga organisationen DECONT.

NORDKOREA (DEMOKRATISKA FOLKREPUBLICEN KOREA)

FOLKMÄNGD: 22,8 milj.

HUVUDSTAD: Pyongyang

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: Landet är inte ILO-medlem

Inga förändringar inträffade i en av världens mest kontrollerade och hemlighetsfulla stater. Landet har fortfarande en enda facklig organisation som har som enda uppgift att verkställa det styrande partiets order. Fackliga rättigheter erkänns inte.

LAGSTIFTNINGEN

Ingen föreningsfrihet

I Nordkorea finns ingen föreningsfrihet. Oberoende fackliga organisationer är förbjudna. Den enda tillåtna organisationen, General Federation of Trade Unions of Korea, kontrolleras av det styrande partiet, Korean Workers' Party (KWP). Den fungerar enligt den gamla stalinistiska fackföreningsmodellen och ansvarar för att mobilisera löntagarna så att de uppfyller produktionskvoter, tillhandahåller sjukvård, utbildning, kultur och sociala tjänster.

Inga kollektiva förhandlingar

Löntagarna har inte rätt att förhandla kollektivt; löner fastställs av ministerierna.

Staten förmedlar alla arbeten. Joint ventures och utlandsägda företag måste anlita arbetskraft från listor över löntagare som kontrollerats och befunnits "ideologiskt rena". Listorna sammanställs av KWP.

Förtryckande system

Nordkoreas författning anger att alla medborgare i arbetsför ålder måste arbeta i enlighet med fastställd arbetsdisciplin och arbetstid. Strafflagen föreskriver dödsstraff för den som hindrar nationens industri, handel eller transportsystem genom att avsiktligt underlåta att fullgöra en tjänst, "också när han/hon påstår sig arbeta normalt". Strafflagen säger också att den som inte utför ett anvisat arbete ordentligt ska straffas med minst fem års fängelse.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

En nordkoreansk funktionär beskrev vid ett tillfälle landets arbetskraft för utländska affärsmän på följande sätt: "Det förekommer inga upplopp, inga strejker och inga meningsskiljaktigheter" med ledningen.

PAKISTAN

FOLKMÄNGD: 157 milj.

HUVUDSTAD: Islamabad

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-182

Många sektorer var fortfarande uteslutna från arbetsmarknadslagstiftningen om rätt att bilda fackföreningar och förhandla kollektivt inom industrin. Hindren för strejkrätten i den privata sektorn bestod, liksom strejkförbudet för största delen av den offentliga sektorn. Under året blev tryckeriarbetare avskedade för att de organiserat sig, stålverksarbetare avskedades för facklig verksamhet och andra fackliga ledare förföljdes av samma orsak. Kampen för fackliga rättigheter fortsatte på Liaquatsjukhuset och hotell Pearl Continental.

LAGSTIFTNINGEN

Begränsningar av föreningsfriheten

I september 2002 införde regeringen en "ny arbetsmarknadspolitik" som skulle förverkliga rekommendationerna från den nationella treparts-konferensen om arbetslivet som hölls i juli 2001. 2002 års förordning (Industrial Relations Ordinance, IRO) skärpte i själva verket begränsningarna av fackliga rättigheter som redan fanns i den föregående förordningen från 1969.

Många sektorer uteslutna

2002 års IRO gäller bara industrianställda och av dem bara arbetskraft som tillverkar varor eller tillhandahåller tjänster för försäljning. Därmed är många sektorer uteslutna och får varken organisera sig eller förhandla kollektivt. Undantagna är alla anställda på järnvägarna, tryckerier, olje- och gasföretag, post och telekommunikationer, Pakistans TV och radioföretag samt brandmän, lantarbetare, lärare, sjukhus- och vårdhemspersonal, arbetsledare och chefer.

Lagstiftningen innebär också ett hinder för registrering på grund av att registratören för fackföreningar har vida befogenheter och kan avslå

eller upphäva en registrering.

Brist på skydd

Enligt IRO kan arbetsdomstolar bevilja ekonomisk ersättning (12-30 månadslöner) till dem som avskedats felaktigt. Ersättningen utgår då i stället för återanställning. På det sättet kan arbetsgivare enkelt sparka "besvärliga" anställda, som fackliga representanter.

IRO begränsar också möjligheterna att söka provisorisk gottgörelse från den nationella arbetslivskommissionen (National Industrial Relations Commission, NIRC) eller arbetsdomstolen för orättfärdiga arbetslivsmetoder. Dessutom är de straff som utdöms mot fackliga representanter som befins skyldiga till att ha använt orättfärdiga metoder mycket hårdare än de som döms ut mot arbetsgivare för samma brott.

Reform?

Sedan tre fackliga federationer år 2002 anmält den pakistanska regeringen till ILO:s kommitté för föreningsfrihet, rekommenderade ILO många förändringar av lagstiftningen i april 2003. I april 2004 var enligt uppgift ett lagförslag med ändring av IRO i linje med internationella normer på väg till Parlamentet. De fackliga organisationerna välkomnade nyheten, eftersom ett löntagarforum hade bildats inom ramen för översynsprocessen, men vid slutet av året hade ännu inget hänt.

Strejkbegränsningar

Strejkrätten kringgärdas av många rättsliga hinder. Det tar till exempel minst en månad innan en strejk kan utlysas enligt lag. Perioden för bilateral dialog mellan företagsledning och fackföreningen är 15 dagar och om ingen uppgörelse nås, tar medlingsproceduren också 15 dagar. "Avkylningsperioder" måste iakttas innan en laglig strejk kan genomföras.

Ledare för lagliga strejker har lagstadgat skydd mot vedergällning.

Arbetsgivare som ägnar sig åt antifacklig verksamhet kan dömas till böter men inte till fängelse.

Regeringen kan förbjuda alla strejker som kan orsaka "svåra umbäranden för samhället" eller skada nationens intressen. Regeringen kan också avbryta en strejk som pågått i mer än 15 dagar. 1999 års antiterroristförordning innehåller en definition av "terrorhandling" som omfattar "åtgärder som skapar allmän oordning", och sådana brott straffas med fängelse från sju år till livstid samt böter. Olagliga strejker och maskning betraktas som "åtgärder som skapar allmän oordning". Strejkvakter är också förbjudna.

Kollektiva förhandlingar

Industrianställda kan välja representanter som kan bedriva kollektiva förhandlingar och lagliga fackföreningar har i regel rätt att delta i sådana förhandlingar. Alla förhandlare måste vara anslutna till en nationell federation som är registrerad hos den nationella arbetslivskommissionen (NIRC).

Rättigheterna begränsade i offentlig sektor

Lagen om statstjänstemän (Civil Servants Act) från 1973 anger anställningsvillkor och förhållanden för statstjänstemän. Dessa anställda får inte förhandla kollektivt. Deras organisationer har inte rätt att verka självständigt och finns bara som föreningar, inte fackliga organisationer. Lagen tillåter inte statstjänstemän att bilda eller ansluta sig till fackföreningar och de får inte heller utan tillstånd i förväg fastställa sina egna stadgar och regler eller organisera sin administration, verksamhet och program.

1952 års lag om upprätthållande av oumbärlig verksamhet (Essential Services Maintenance Act, ESMA) gäller statsförvaltningen, statliga tjänster och företag för till exempel olje- och gasproduktion, elkraftsproduktion och -överföring, det statliga flygbolaget och hamnarna. Anställda inom dessa verksamheter får bilda fackföreningar men inte strejka. ESMA föreskriver upp till ett års fängelse för den som bryter mot strejkbudet.

Sjukhuspersonal, vissa statstjänstemän och anställda i försvarsrelaterad verksamhet får inte bilda fackföreningar. Definitionerna är vida och berövar många löntagare deras rättigheter. Skogsarbetare, exempelvis, betraktas som statstjänstemän medan många järnvägslinjer klassas som "försvarsanläggningar", vilket innebär att de anställda där betraktas som försvarsanställda.

ESMA begränsar också rätten till kollektiva förhandlingar. Lönenivåerna bestäms av särskilda lönestyrelser.

I november 2001 ändrade regeringen statstjänstemannalagen för att hindra offentligtanställda från att överklaga avskedanden till NIRC och arbetsdomstolarna och för att förbjuda domstolsingripanden i sådana ärenden. Detta gäller nästan två miljoner löntagare.

Ingen föreningsfrihet för flygbolags- eller elverksarbetare

År 2001 utfärdades ett beslut som upphäver fackföreningar, föreningar, organisationer eller andra löntagargrupperingar på Pakistans flygbolag, International Airlines Corporation. Samtidigt upphävdes överenskommelser mellan bolaget och dess anställda. Fackliga rättigheter vid Karachis eldistributionsbolag (Karachi Electric Supply Corporation, KESC) har också upphävts i lag.

I juli 2004 lade oppositionspartiet Pakistan People's Party Parliamentarians (PPPP) ett förslag till parlamentet om en lag som upphäver förbudet mot fackliga organisationer inom dessa områden.

Begränsningar inom banksektorn

Ändringar av bankförordningen (Banking Companies Ordinance) år 1997 anger att en anställd inte kan ansluta sig till facket eller bli facklig representant på en bank såvida inte han/hon är anställd på den banken. På så sätt begränsas fackföreningsmedlemmarnas rätt att fritt välja sina representanter. Förordningen anger också att ingen facklig förtroendeman eller medlem på en bank får använda bankens utrustning (inklusive bilar eller telefoner) för facklig verksamhet. På samma sätt begränsas den fackliga verksamheten under arbetstid. Den som bryter mot föreskrif-

terna döms till böter eller fängelse i högst tre år, eller bådadera. Begränsningar har också införts för bankpersonals förhandlingsrätt.

Frizoner

ESMA förbjuder anställda i frizonerna – som annars kunde ha fallit under IRO – att organisera sig fackligt, driva kollektiva förhandlingar och strejka. De saknar skydd mot arbetsgivarnas ingripanden och antifackliga diskriminering.

Regeringen meddelade år 2002 att den givit frizonmyndigheten (Export Processing Zone Authority, EPZA) i uppdrag att ta fram ett utkast till arbetslagstiftning för zonerna och att det arbetet höll på att slutföras, men inget ytterligare har sedan hörts i den frågan. I oktober 2003 tillkännagavs upprättandet av tre "textilstäder". De skulle skapas av frizonmyndigheten och styras av samma föreskrifter som frizonerna.

Straffprocesslag

Paragraf 144 i straffprocesslagen anger att alla möten mellan mer än fyra personer måste ha polistillstånd. Paragrafen kan således utan problem användas mot alla fackliga möten (se nedan).

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Enligt regeringens uppskattningar är cirka tio procent av de industrianställda organiserade, och tre procent av den totala arbetskraften. Inga utlåningar tillhör eller leder en fackförening, trots att lagstiftningen inte uttryckligen förbjuder deras medverkan.

Allt svårare att arbeta fackligt

Enligt en rapport från den internationella organisationen IHRL (International Human Rights League) för mänskliga rättigheter, som bygger på besök i augusti och november 2004 för att undersöka fakta, har det blivit mycket svårare att bedriva facklig verksamhet sedan general Musharraf kom till makten. Fackligt aktiva förklarade att hans taktik är mer förfinad än föregångarnas. I stället för att kasta fackföreningsfolk i fängelse, flyttar han dem till exempel till platser 50 mil från deras hem, bryter upp familjerna och förstör moralen. Arbetsgivarna, i synnerhet i offentliga företag och framför allt inom järnvägarna, använder rutinmässigt förflyttningar av personal (framför allt fackliga representanter) från en provins till en annan för att undergräva den fackliga verksamheten.

Arbetsgivare kringgår lagstiftningen

Arbetsgivarna tillgriper konstlad befordran av anställda till chefer, i regel utan motsvarande lönehöjning, så att de inte längre kan vara medlemmar i facket. Arbetsgivarna är oftast kraftiga motståndare till att deras anställda organiserar sig och företagsledningarna tillgriper hotelser, avskedanden och svartlistning. Om en arbetsgivare är emot att en organisation bildas, kan processen för att få den registrerad ta flera år, överklagandet inräknat.

Strejker

De få strejker som äger rum är vanligen olagliga och korta, på grund av att det är så komplicerat att organisera en strejk. De bryts i regel upp av polis och används av arbetsgivarna som anledning till avskedanden.

Antifacklig diskriminering på banker

Banktjänstemannaförbundet meddelade att efter ändringarna av bankförordningen har fackföreningsmedlemmar hänsynslöst förföljts av bankernas ledningar. Det gäller särskilt United Bank Limited (UBL). Mer än 500 fackföreningsledare har avskedats, inklusive ordföranden för UBL:s tjänstemannaförbund (Employees' Federation of Pakistan) och generalsekreteraren för UBL:s fackförening i Karachi. Förbundet tror att avskedandena används av bankens ledning för att undergräva förbundets existens. Regeringen har inte vidtagit några åtgärder med anledning av ILO:s krav på att förordningen ska ändras.

Kvinnor

Rubina Jameel, ordförande för arbetande kvinnors organisation (Working Women's Organisation, WWO), meddelade att kvinnor som är fackligt aktiva anklagas för att "bringa vanära" över sina familjer om de försöker organisera kvinnliga löntagare. Rubina Jameel har själv kritiserats av religiösa grupper för att "korrumpera kvinnor" och vara "mot Islam", på grund av hennes organiseringsarbete.

Frizonerna

Landet har bara en frizon, i Karachi, med cirka 6 000 anställda. Den enda fackliga organisation som finns där förlorade en stor del av sin styrka när ledningen startade en rättegång mot den vid Sindh civildomstol och dessutom bildade en gul fackförening.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Musharraf satt kvar vid makten och i oktober godkände parlamentet att han behöll posten som arméchef, trots att han tidigare lovat lämna den och bli en civil härskare. I augusti 2004 svors Shaukut Aziz, nära allierad med president Musharraf, in som premiärminister och han utsåg en ny arbetsmarknadsminister i september, fem månader efter det att den tidigare innehavaren av den posten dött. Pakistan välkomnades tillbaka till samväldet efter att ha varit uteslutet sedan 1999 års statskupp, och relationerna till Indien tinade upp. Under första majdemonstra-

tionerna krävde de fackliga organisationerna än en gång att IRO skulle avskaffas.

Avskedade för att ha försökt bilda en fackförening

Anställda på Colorking Printing Press i Lahore fick i april besked om att de avskedats sedan de bildat en fackförening och ansökt om officiell registrering. När organisationen lämnade in ett klagomål till NIRC fick de ett domstolsbeslut om att inga skulle avskedas. Arbetsgivaren struntade i domstolen och sparkade 25 fackliga medlemmar, bland dem alla förtroendevalda, och hindrade dem från att komma in på arbetsplatsen.

Arbetsgivaren nekade sedan en tjänsteman från Arbetsmarknadsministeriet att komma in på företaget och nekade dessutom till att de avskedade varit anställda hos honom. Colorking lämnade sedan in falska anklagelser mot de förtroendevalda och den 13 juni grep polisen två av dem, utan föregående utredning. Efter påtryckningar från All Pakistan Trade Union Federation (APTUF) släpptes de den 16 juni. De anställda på fabriken drabbades sedan av hotelser och några överfölls av arbetsgivaren. APTUF-ledare, bland dem generalsekreteraren Gulzar Ahmed Chaudhary, har också drabbats. Dagarna före ett stort APTUF-möte i juli, i protest mot förhållandena på Colorking, ringde polismän till organisationens kontor och meddelade att de höll på att utreda Gulzar Ahmed. Den 28 juli, då mötet skulle hållas, kom polisen till kontoret för att gripa honom, men då hade han redan givit sig iväg till mötet.

Arbetsmarknadsministeriet underlät att vidta åtgärder mot arbetsgivaren, med motiveringen att Colorking förnekade att de någonsin anställt de avskedade. Trots att det fanns närvarokort var de inte signerade. Svårigheten att bevisa anställning är ett vanligt problem i Pakistan, där 95 procent av företagen inte ger personalen något kontrakt eller annan handling som visar att de anställts.

Första maj – aktivister gripna

Polis grep 50 medlemmar i All Pakistan Federation of Labour i Quetta (Baluchistan) och höll dem kvar några timmar när de försökte genomföra en demonstration på första maj. Som skäl angavs att de brutit mot paragraf 144 i straffprocesslagen, som gäller offentliga möten.

Våldsamt förtryck mot kvinnornas firande av 1:a maj

När WWO försökte hålla ett möte första maj hade de mycket svårt att få tillstånd. Slutligen fick de grönt ljus förutsatt att de skulle respektera mycket strikta riktlinjer, exempelvis i fråga om var de fick gå. Polisen använde tårgas och batonger mot deltagarna.

Journalist trakasserad för facklig verksamhet

Makhdoom Bilal Aamire, en journalist hos News Network International (NNI), utsattes för trakasserier och hotelser i juni och juli på grund av sitt fackliga arbete. Han hotades med anledning av medlemskapet i Pakistans journalistförbund och i NNI Workers' Union, men framför allt för sin roll i kampanjen för tillämpning av ett beslut som lönestyrelsen fattat år 2001 och hans insatser för att se till att arbetsgivaren förbättrade kollegornas arbetsvillkor.

Förtroendevalda avskedade av stålföretag

Generalsekreteraren och fem andra förtroendevalda i stålarbetareförbundet Pakistan Steel Peoples Workers' Union avskedades i oktober, för påstått brott mot lagen om löntagarrepresentanter i den offentliga sektorn. Förbundet hade avslöjat korruption inom Pakistan Steel.

Strejker förklaras olagliga

I oktober genomförde anställda på Pakistans televerk regelbundna strejker i hela landet för krav på höjda löner och bättre reglering av användningen av kontraktsanställd personal. Strejkerna upphörde sedan regeringen förklarat dem olagliga.

Fackliga ledare åtalade för protestdemonstration

Ledarna för nio fackförbund som deltog i en manifestation arrangerad av All Pakistan Federation of Trade Unions (APFTU) den 28 november har åtalats av polisen. De anklagades för att ha genomfört en marsch utan tillstånd från distriktsförvaltningen och kritiserat regeringspolitiken samt ropat slagord mot regeringen. Mötet hölls i protest mot många problem, bland dem regeringens löntagarfientliga politik, begränsningarna av den fackliga verksamheten, arbetslösheten, privatiseringarna, tvångsarbetet och barnarbetet.

Det nationella Liaquatsjukhuset – fackföreningen fortfarande inte registrerad

De sjukhusanställdas fackförening (Liaquat National Hospital Workers' Union, LNHWU) nekades fortfarande registrering (se 2004 års översikt). LNHWU ansökte om registrering som fackförening första gången i juni 2001 och andra gången i januari 2003. Vid båda tillfällena avslogs ansökan av arbetsmarknadschefen i Karachi. Motiveringen var att sjukhuset var en välgörenhetsinrättning och att personalen därför, enligt IRO, inte hade rätt till facklig representation. I själva verket hade sjukhuset för länge sedan (1990) upphört att vara en välgörenhetsinrättning och drevs på kommersiella grunder.

Sedan LNHWU bildades har medlemmar och ledare hela tiden trakasserats och förföljts av ledningen. I slutet av år 2004 hade minst 22 åtalats i domstol för påstådda brott, i synnerhet stöld. Omkring 75 medlemmar, bland dem de förtroendevalda, hade tvingats säga upp sig från sjukhuset. I många fall hade det skett sedan de efter arbetstid gripits av beväpnade personal, misshandlats och tvingats underteckna ett blankt papper som sedan blev deras avskedsansökan. Ingen av de förtroendevalda har fått arbete på andra sjukhus.

Fackföreningen har överklagat de olagliga avskedandena och vägran att registrera fackföreningen, men handläggningen av målen har ideligen försenats.

Pearl Continental Hotel – fortsatt kamp för fackliga rättigheter

Kampen för fackliga rättigheter på Pearl Continental Hotel i Karachi gick i november in på sitt fjärde år (se 2004 års översikt). De anställdas fackförening höll möten och demonstrationer för att högtidlighålla dagen då 300 tillfälligt anställda förlorade sina arbeten på grund av att hotellmarknaden gick ner. Den fackliga kampen för att försvara de tillfälliganställdas rättigheter ledde omgående till en kampanj från ledningen mot fackföreningens existens och medlemmarnas och ledarnas säkerhet. Många förlorade sina arbeten under kampanjen; företaget uppgav att det berodde på omstruktureringar.

Facket har vänt sig till arbetsinspektionen och domstolarna och överklagat avskedandena, ledningens indragning av check-off-systemet och försöken att få fackföreningen avregistrerad, men ärendet har fördröjts genom olika rättsliga processer. Varken arbetsinspektionen eller delstatens arbetsmarknadsminister har vidtagit begärda åtgärder för att undersöka och rätta till de olagliga avskedandena. Ledningen lyckades få en gul fackförening erkänd tack vare myndigheternas tillmötesgående. Löntagarnas fackförening har ifrågasatt den gula organisationen i domstol. Under tiden vägrar företagsledningen att erkänna löntagarorganisationens representativitet.

SINGAPORE

FOLKMÄNGD: 4,4 milj.

HUVUDSTAD: Singapore

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-182

Regeringen ändrade lagstiftningen för att se till att fackföreningsmedlemmar inte längre kan godkänna eller förkasta kollektivavtal som förhandlats fram mellan deras fackförening och arbetsgivaren. Den enda fackförening som påverkades av förändringen var pilotförbundet ALPA-S, vars medlemmar inte funnit sig i den konfliktfria modellen för arbetsmarknadsrelationer som gäller i Singapore. En malaysisk ledare för förbundet fick sitt permanenta bosättningsstånd återkallat.

LAGSTIFTNINGEN

Privat sektor – begränsningar av föreningsfriheten

Enligt författningen har löntagare i privat sektor rätt att organisera sig, även om fackföreningslagen (Trade Unions Act) gör undantag för uniformerad personal. Sju eller fler potentiella medlemmar kan bilda en fackförening, vilket är godtagbart enligt internationella normer. Parlamentet kan emellertid införa restriktioner för bildandet av en fackförening om den bedöms hota säkerheten, den allmänna ordningen eller moralen. En nybildad fackförening måste också godkännas av den fackliga registratören, i synnerhet om det redan finns en fackförening för löntagare inom ett givet yrke eller företag.

Offentlig sektor

I offentlig sektor gäller ingen lagstadgad rätt att bilda eller gå med i fackföreningar. Lagen om fackföreningar förbjuder statsanställda att organisera sig, men Singapores president har makt att göra undantag från den regeln. Offentliganställdas förbund Amalgamated Union of Public Employees (AUPE) beviljades ett sådant undantag och det har med åren kommit att representera alla offentliganställda, med undantag bara för statstjänstemän på de allra högsta posterna. Förutom AUPE har 14 andra förbund i offentlig sektor beviljats undantag, inklusive för daglönare.

Ingrep i fackliga angelägenheter

Fackföreningslagen begränsar organisationernas rätt att välja ledare och anställda. Utlänningar och personer som dömts för brott får inte ha förtroendeuppdrag eller anställning hos en facklig organisation. Ministern har emellertid möjlighet att bevilja undantag.

Lagen föreskriver också vad fackliga organisationer kan använda sina pengar för, och förbjuder betalningar till politiska partier eller för politiska ändamål.

Ändring av fackföreningslagen

En ändring av fackföreningslagen (Trade Unions Act) som antogs den 20 april 2004 innebar att fackföreningsmedlemmar inte längre kan godkänna eller förkasta kollektivavtal som förhandlats fram mellan deras fackliga representanter och en arbetsgivare.

Begränsningar av strejkrätten

För att utlösa en strejk måste 50 procent plus en av alla medlemmar rösta för strejken, i stället för över 50 procent av de röstande, som gäller i internationella normer. Löntagare i "oumbärlig" verksamhet måste lämna varsel till arbetsgivaren 14 dagar innan strejken ska äga rum, även om strejker är förbjudna inom viss verksamhet som vattenförsörjning, gas- och eldistribution.

Det finns ingen lagstiftning som förbjuder vedergällning mot strejkande.

Kollektiva förhandlingar – domstol kan förkasta avtal

Kollektivavtal mellan anställda och företagsledning förnyas vart annat eller vart tredje år, men lönehöjningar förhandlas fram årligen. Det nationella lönerådet (National Wages Council) har utfärdat riktlinjer för förhandlingarna och de gäller representanter för de anställda, företag och statliga representanter. Rådets mål är också att möjliggöra löntagarinflytande på regeringspolitiken.

Kollektivavtal måste godkännas av den trepartssammansatta arbetsdomstolen (Industrial Arbitration Court, IAC) innan de träder i kraft, och domstolen kan vägra godkännande med hänvisning till det allmännas intresse. Godkännandet skyddar fackföreningsmedlemmarna genom att vara bindande för både arbetsgivare och fack. Förflyttningar och friställanden får inte regleras i kollektivavtal, även om de fackliga organisationerna får förhandla om kompensation för dem som berörs av sådana åtgärder.

Konflikter kan lösas genom samråd, förhandlingar eller medling genom Arbetskraftsministeriet och procedurerna för det finns angivna i arbetsmarknadslagen. Om medlingen misslyckas, får parterna överlämna ärendet till IAC. För vissa fall anger lagen ett system med obligatorisk skiljedom som kan sätta punkt för förhandlingarna om en av parterna begär det. Den bestämmelsen återopas emellertid sällan.

Ökad representation för chefer

De fackliga organisationerna lyckades driva igenom en ändring av arbetsmarknadslagen i juli 2002, för att fackföreningarna ska kunna företräda personer i chefsställning i konflikter om avskedanden, avgångsvederlag och brott mot individuella anställningsavtal. Ändringen ger inte chefsjämstämman rätt att bilda egna organisationer.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Den fackliga organisationsgraden har stigit och nära 20 procent av den totala arbetskraften på cirka 2,12 miljoner tillhör nu någon av de 63 organisationer som finns. Med undantag för fem förbund som representerar omkring 2 400 anställda, tillhör organisationerna National Trades Union Congress (NTUC), en centralorganisation som är nära lierad med regeringspartiet People's Action Party (PAP). NTUC:s generalsekreterare är medlem av PAP och sitter i regeringen som minister. Fackliga ledare väljs i slutna omröstningar.

Begränsningar tillämpas inte

Praktiken visar att många av lagarna är gammalmodiga, eftersom många potentiella begränsningar aldrig tillämpas.

De fackliga organisationerna har begärt att de begränsningarna ska tas bort ur lagstiftningen.

Strejker

Regeringens fasta grepp om konflikter i arbetslivet och traditionen att undvika våldsamma konfrontationer har medfört att det bara förekommit två strejkdagar sedan år 1978.

KRÄNKNINGAR UNDER 2004

Regeringsinblandning i fackliga angelägenheter

Ändringen av fackföreningslagen, som antogs den 20 april 2004, innebar att fackföreningsmedlemmar inte längre kan godkänna eller förkasta kollektivavtal som förhandlats fram mellan deras representanter och en arbetsgivare. Det enda förbund vars stadgar tillät omröstning om avtal var pilotförbundet (Airline Pilots' Association – Singapore, ALPA-S). Lagändringen var en direkt reaktion på ett beslut bland medlemmarna i ALPA-S att avsätta styrelsen därför att den varit för mjuk mot ledningen i löneförhandlingar med Singapore Airlines (SIA), som till största delen ägs av staten. De fackliga ledarna hade gått med på lönesänkningar för att undvika ytterligare friställanden efter SARS-krisen, men företaget tillkännagav sedan stora vinster. I maj 2004 fick de anställda en klumpsumma som ersättning för lönesänkningarna i avtalet år 2003, plus 15 procent och en bonus på 2,05 månaders grundlön. Betalningen utgick i enlighet med 2003 års avtal.

Lagändringen tillkännagavs först av regeringen den 30 november 2003, strax efter bytet av ledning. Regeringen meddelade också att Arbetskraftsministeriet skulle upphäva godkännandet av att två personer som inte var medborgare i Singapore skulle få stanna kvar som styrelsemedlemmar i ALPA-S.

Lee Kuan Yew, nu minister och stark anhängare av konfliktfria lösningar av arbetslivstvister, ledde regeringens kampanj för att få ALPA-S på knä. Han sade att han personligen ville "rensa" pilotförbundet och hotade avskeda de upproriska. Han pekade ut SIA-piloten kapten Ryan God, född i Malaysia, som uppviglararen i ledningen och i mars 2004 drog regeringen in hans permanenta bosättningsstillstånd. Inrikesministern förklarade att kapten Goh var en "icke önskvärd invandrare". Kapten Goh har bott i Singapore i 26 år.

I september 2004 enades SIA och ALPA-S om villkoren i ett nytt treårigt kollektivavtal i vilket piloternas löner återställdes till vad som gällde före SARS.

SRI LANKA

FOLKMÄNGD: 19,2 milj.

HUVUDSTAD: Colombo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Vissa uppmuntrande tecken på ökad facklig verksamhet har observerats i frizonerna. I en FFI-studie blev slutsatsen ändå att kränkningarna fortsatte, i synnerhet i frizonerna. Offentliganställdas fackföreningar får fortfarande inte gå samman i federationer. Hundratals skoarbetare förlorade jobben därför att de strejkat. Beklädnads- och elektronikindustriarbetare avskedades när de organiserade sig.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar

I stort sett alla löntagare, även i den offentliga sektorn, har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar. Undantag görs för medlemmar av de väpnade styrkorna och polisen, vilket inte strider mot internationella arbetslivsnormer. Det gör däremot förbudet för anställda inom rättssystemet, på fängelser och i jordbruksföretag. För att bilda en ny fackförening krävs minst sju anställda. Lagen om arbetsmarknadskonflikter (The Industrial Disputes Act) föreskriver automatiskt erkännande för organisationer som samlar mer än 40 procent av alla anställda på en arbetsplats. I september 2004 sade Arbetsmarknadsministeriet att den tröskeln kanske skulle sänkas, för att överensstämma med ILO:s rekommendationer. (ILO anser att den är för hög.) Lagen förbjuder arbetsgivare att avskeda personal på grund av facklig verksamhet.

Offentliganställdas fackföreningar får inte gå samman i federationer.

Strejkrätten

Alla löntagare har strejkrätt, utom de i polisen, de väpnade styrkorna och på fängelserna samt anställda inom oundgänglig verksamhet. Lagen ger emellertid presidenten rätt att ange all verksamhet som oundgänglig. År 1989 förklarade presidenten beklädnadsexporten som en oundgänglig verksamhet, trots att den absolut inte inryms i ILO:s definition av sådan verksamhet. Posten förklarades oundgänglig år 1998, likaså i strid med ILO:s definition. Strejker är inte strikt förbjudna, men de som arbetar inom "oundgänglig" verksamhet måste varsla strejken skriftligt, 21 dagar i förväg, och ange giltiga skäl för åtgärden.

Inga kollektiva förhandlingar för offentliganställda

Lagen föreskriver rätt till kollektiva förhandlingar, men det gäller inte för offentliganställd personal.

Frizoner

Alla löntagare i Sri Lankas frizoner har samma föreningsfrihet som andra löntagare.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagen om erkännande av fackföreningar upprätthålls dåligt

Erkännandet av fackliga organisationer som parter i kollektiva förhandlingar drabbas av onödiga förseningar. Arbetsgivare brukar vänta i det längsta med att hålla omröstningar om erkännandet av fackföreningar och använder väntetiden för att identifiera, trakassera och ofta sparka de berörda aktivisterna. Följden blir att anställda blir rädda för att förknippas med fackföreningen som då förlorar omröstningen. Arbetsmarknadsministeriet har nyligen försökt lösa problemet med förseningar i processen. År 2004 utfärdade ministeriet instruktioner till sina kontor om lagens tillämpning och om när stödåtgärder ska vidtas för att omröstningarna ska komma till stånd.

En annan metod arbetsgivarna använder är att ändra siffrorna för antalet anställda så att gränsen 40 procent inte nås. Den användes till exempel av Lanka Walltiles Ltd.

Arbetsmarknadsministeriet tar tid på sig för att erkänna organisationer

Arbetsmarknadsministeriet har dessutom tagit god tid på sig för att styrka antalet fackföreningsmedlemmar. Centralorganisationen Ceylon Workers' Congress meddelar att av 350 löntagare som ansökte om anslutning år 2003, var det bara 283 som lyckades.

Fackligt aktiva förföljs

1999 års reviderade lag om arbetslivskonflikter (Industrial Disputes [Amendment] Act), som ska skydda löntagarna mot antifacklig diskriminering när de söker anställning och under anställningstiden, har inte tillämpats effektivt och det högsta bötesbeloppet på 250 US-dollar är inte tillräckligt för att avskräcka företagen. Sedan lagen antogs har många allvarliga fall av diskriminering på grund av facklig verksamhet och vägran att erkänna en fackförening anmälts på företag som Fine Lanka Luggage Ltd. Det tillverkar kläder för många välkända företag, exempelvis Dulon Zippers, ett koreanskt företag som tillverkar blytläs både för export och för hemmamarknaden.

Arbetsmarknadsministeriet underlåter ofta att registrera klagomål mot arbetsgivare som använder orättfärdiga metoder mot sina anställda. Sådana anmälningar behandlas av motsvarigheten till tingsrätter och det är bara ministeriet som kan föra ärenden dit. Det saknas tidsgränser för att föra ärenden till domstol och de kan därför fördröjas tills fackföreningen försvagats och upplösts. Enligt ministeriet finns det "instruktioner" om att anmälningar ska registreras inom 30 dagar, men brott mot dem kan inte hävdas i domstol.

Kollektiva förhandlingar

Antalet kollektivavtal i den privata sektorn är relativt få, jämfört med det totala antalet företag och fackföreningar.

Frizonerna – traditionellt antifackliga

Det har förekommit omfattande kränkningar av fackliga rättigheter i Sri Lankas frizoner. Zonerna sköts av regeringens investeringsstyrelse (Board of Investment, BOI), som fastställer löner och arbetsvillkor. Styrelsen har genomgående försökt hindra facklig verksamhet. Tidigare har fackföreningsmedlemmar hotats, till och med misshandlats av säkerhetsvakter, och nyanställda har varnats för att gå med i facket. Löntagarnas representanter säger att arbetsinspektionen, under påtryckningar från BOI, låtit bli att åtala arbetsgivare som vägrar erkänna fackföreningar eller inte vill föra kollektivavtalsförhandlingar med dem.

Löntagarråd

Löntagarråden (Employees Councils) är organisationer som finansieras av arbetsgivaren. De anställda behöver inte betala några avgifter. Råden har därmed en fördel framför fackliga organisationer som förlitar sig på medlemsavgifter och det påverkar oundvikligen de anställdas val. Löntagarråden stöds av BOI som ser dem som ersättningar för fackföreningar. Rådens uppgift, enligt BOI, är att främja ”de anställdas effektiva medverkan i företagets verksamhet genom samråd”. I realiteten saknar de flesta företag löntagarråd, eftersom de i regel inte bildas förrän de anställda försöker bilda en fackförening.

Förbättringar efter Jaqalanka ...

Vissa förändringar har skett efter den hårda, men slutligen framgångsrika kampen för fackligt erkännande på Jaqalanka Ltd. BOI har inte längre hand om företagskonflikter och har skriftligen lovat fackföreningarna att inte ingripa. BOI:s handbok om arbetslivsnormer och sysselsättning (Labour Standards and Employment Relations Manual) som reviderades i mars 2004 efter rekommendationer från ILO, säger fortfarande att en av löntagarrådens uppgifter är att företräda de anställda i kollektiva förhandlingar och konflikter, men bara på företag där det saknas en erkänd fackförening.

Förbundet för anställda i frizoner m.m. (Free Trade Zone and General Service Employees Union, FTZGSEU) har meddelat att de efter Jaqalanka kunnat organisera anställda på tio företag i frizonerna, och att de tre FTZGSEU-fackföreningarna på Jaqalanka Ltd, Jaqalanka International and Gartex Ltd. har erkänts. Samtliga bedrev framgångsrik verksamhet under år 2004 och Jaqalankaföretagen hade gått med på att ta in fackföreningsavgiften genom check-off.

...men antifackliga attityder lever kvar

Trots dessa framsteg lever antifackliga attityder kvar. Den nationella föreningen för facklig forskning (National Association for Trade Union Research) har påpekat att BOI:s nya riktlinjer inte speglar alla ILO:s rekommendationer. Det är BOI som sammankallar rådets första möte och underlättar genomförandet av val.

Det gemensamma beklädnadsforumet (The Joint Apparel Association Forum) meddelade i september 2004 att fackföreningar fortfarande är förbjudna i några frizoner, att det fortsätter vara svårt att bilda fackföreningar och att en del arbetsgivare ännu försöker förhindra att de bildas. I slutet av året hade bara två kollektivavtal undertecknats på de 54 företag där fackföreningar bildats. Totalt finns 287 företag i frizonerna. Dessutom hade inte ett enda av de 149 löntagarråden slutit kollektivavtal.

Federationer tolererade i offentlig sektor

De lagliga föreskrifter som hindrar offentliganställdas fackföreningar från att bilda federationer har enligt uppgift aldrig använts, och det finns för närvarande sju sådana federationer. Fackföreningarna inom sektorn har också negligerat förbudet mot internationell anslutning utan att några åtgärder vidtagits mot dem. Federationerna är emellertid inte giltiga enligt lag.

I praktiken för offentliganställdas organisationer aldrig kollektivavtalsförhandlingar.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

I de allmänna valen i april vann president Kumaratungas parti 105 av parlamentets 225 platser, men inte egen majoritet. En attack av en självmordsbombare i juli skapade oro för den sköra fredsprocessens framtid. Året slutade i tragedi när tsuamin efterlämnade 30 000 döda och nästan en miljon hemlösa i Sri Lanka. De tamilska tigrarna samarbetade med regeringen för att bistå de nödställda.

Fortsatta kränkningar av grundläggande arbetslivsnormer

I januari 2004 beviljade EU Sri Lanka ytterligare tullpreferenser på villkor att landet respekterade grundläggande arbetslivsnormer. För detta utformades en ”vägkarta” för ytterligare respekt för normerna och resultaten skulle utvärderas efter två år. FFI genomförde en egen utvärdering av förhållandena i september, när halva tiden gått. Man fann att ”Trots många löften finns det inte tecken på så många åtgärder. Kränkningarna av de grundläggande normerna fortsätter, i synnerhet av föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, och många av kränkningarna sker i frizonerna.” FFI noterade likaså att när utvärderingen gjordes, hade ännu inget samråd skett med fackföreningarna och att Arbetsmarknadsministeriet hade underlåtit att ingripa mot kränkningar av föreningsfriheten. Många av villkoren på ”färdplanen” var fortfarande inte uppfyllda, som rätten för offentliganställdas fackföreningar att bilda federationer, och flera av ILO:s konkreta rekommendationer hade inte tagits med i BOI:s reviderade riktlinjer. Exempelvis hade kravet på att valen till löntagarråd ska ske i närvaro av oberoende personer inte uppfyllts.

Workwear Lanka – massavskedanden av fackföreningsmedlemmar

Inom ramen för en långvarig kampanj mot facket på Workwear Lanka, en fabrik i frizonen Biyagama som tillverkar skyddshandskar för industrin, sparkades anställda under första hälften av februari på grund av fackligt medlemskap eller fackliga sympatier.

Problemen började när löntagarna försökte bilda en fackförening under FTZGSEU i slutet av december 2003. Under de följande dagarna höll ledningen samtal med varje anställd om hans/hennes fackliga medlemskap och uppmanade dem att gå ur. Den 31 december skrev företaget till sju ledare och aktiva i avdelningen och kritiserade dem för strejken de genomfört den 27 december, i protest mot obetalda löner och muntliga förolämpningar.

Hotelser

Ordföranden för lokalavdelningen och de fyra styrelseledamöterna nekades komma in på fabriken den 2 januari, när de kom till arbetet. Den 8 januari utfärdade ledningen ett formellt meddelande om anklagelser mot en anställd, som denne har rätt att bemöta, till avdelningssekreteraren och anklagade henne för att ha orsakat ekonomiska förluster genom strejken den 27 december. Samma dag degraderades flera fackföreningsmedlemmar när de vägrade lämna föreningen, och ledningen började avskeda fackets sympatisörer.

Ledningen vägrade flera gånger att komma till möten som arbetsinspektionens chef kallat till och sade i stället att man inte skulle avskeda de anklagade om de erkände sig skyldiga och skriftligen bad om ursäkt. De vägrade och avskedades den 3 februari. Den 9 februari degraderades ordföranden till städare.

Fram till den 10 februari hade omkring 100 avskedats från Workwear Lanka, med motiveringen att de varit tillfälliganställda och inte längre behövdes. Det var emellertid känt att de sympatiserade med facket, som begärt att de skulle få permanent anställning. Företaget fortsatte rekrytera ny personal genom bemanningsföretag.

Till slut gick företaget med på att träffa arbetsinspektionens chef den 24 februari. Vid det mötet gav inspektionschefen företaget order om att de skulle sluta trakassera fackliga medlemmar. Företaget fortsatte emellertid uppmana anställda att lämna facket. Det försökte också skapa oenighet genom att påstå att de borde undvika ordföranden för FTZGSEU, Anton Marcus, eftersom han försökte omvända buddister till kristendomen.

Företaget backade sedan från en överenskommelse som slutits med arbetsinspektionens chef om att betala 50 procent av de friställdas lön och avbryta pågående interna utredningar av anklagelserna mot dem senast den 30 april. Den 13 maj begärde fackföreningen att arbetsinspektionens chef skulle vidta rättsliga åtgärder mot företaget.

Bata – fler avskedanden av fackföreningsmedlemmar

Ordföranden för den fackliga avdelningen på en Batafabrik i utkanten av Colombo avskedades, sedan han avslöjat att ledningen missbrukat de anställdas försäkringspengar (Employees Provident Fund) och protesterat mot planerna på avskedanden. Totalt 595 löntagare gick i strejk i protest mot det orättvisa avskedandet och från den 22 juni ockuperade de ett lager för att tvinga ledningen att lösa tvisten. Företaget gjorde sitt bästa för att få strejken olagligförklarad och drog de 13 i avdelningsledningen inför domstol. Den 8 juli sparkade företaget alla inblandade, men de anställda fortsatte ockupationen.

Angrepp mot strejkande

Den 12 augusti kallade företaget på polis för att få hjälp att hämta varor från det ockuperade lagret. Polisen använde vattenkanoner för att skingra ockupanterna. Tretton personer sårades under angreppet, två av dem allvarligt. Polisen försökte enligt uppgift förhindra att de sårade fördes till sjukhus för behandling. Ytterligare 13 personer greps och fick sitta hos polisen över natten. Tio släpptes mot borgen dagen därpå och de övriga fick stanna kvar till den 16 augusti, då även de släpptes mot borgen.

I slutet av augusti erbjöd sig Bata att återta alla avskedade, med undantag för de ursprungliga 146. Man vägrade också att återta ordföranden för CIWU:s avdelning och att dra tillbaka anklagelserna mot de fackliga ledarna. En medlingsprocess om villkoren för avskedandena påbörjades i september.

Goda nyheter

I oktober kom information om att det första fackliga årsmötet någonsin i en frizon skulle hållas av FTZGSEU:s avdelning på Jaqalanka. Avdelningen hade erkänts den 16 oktober 2003, efter en lång och hård kamp.

Ständiga attacker mot fackförening på Ranmalu

I november meddelades att fackliga rättigheter ständigt kränktes av Ranmalu Fashions Group. På gruppens fabrik i Poliyagoda, upphävde en ny personalchef omedelbart chek-off för fackliga avgifter och vägrade låta föreningen, som var ansluten till SLNSS, ta in avgifterna på arbetsplatsen. På en annan fabrik fick en ung kvinna höra att man skulle "dra ut" hennes hår om hon inte lämnade fackföreningen. En annan anställd, som arbetat på företaget i flera år, avskedades plötsligt på grund av "frånvaro" – ett problem som visade sig först sedan han blivit fackföreningens ordförande. På andra håll knäcktes försök att bilda fackföreningar.

Avskedad för att ha gått med i facket

Ledningen på Ceyenergy Electronic Company inledde åtgärder för att krossa facket när alla utom 40 av de anställda där lämnade den gula fackföreningen och gick med i FTZGSEU. Motåtgärderna började så snart företaget fick skriftlig information om att en facklig avdelning bildats den 19 november. Tre styrelseledamöter och en medlem avskedades och avdelningsordföranden degraderades. De anställda nekades också den årliga bonus de förut fått varje år och den s.k. "prestationsersättningen" drogs in för de flesta fackföreningsmedlemmarna. Medlemmarna blev heller inte erbjudna att arbeta övertid och det förekom ständiga trakasserier och hotelser. Förbundet skrev flera brev till Deshamanya Lalith Kotalawela, företagets ordförande, och begärde förhandlingar för att nå en uppgörelse i godo, men fick aldrig någon reaktion på dem. Förbundet klagade då hos arbetsinspektionens chef och bad att han skulle ingripa i konflikten. Den biträdande inspektören begärde en utredning den 26 januari 2005.

SYDKOREA (REPUBLICEN KOREA)

FOLKMÄNGD: 47,9 milj.

HUVUDSTAD: Söul

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 100 - 111 - 138 - 182

President Roh Moo-hyuns regering motsvarande inte sitt rykte som fackföreningsvänlig. Året kännetecknades av många arbetslivskonflikter, hårt förtryck mot statstjänstemannaförbundet och gripandet av flera hundra av förbundets ledare och medlemmar. Trots att en lag antogs, som garanterade statstjänstemännens rätt att organisera sig, kan regeringspolitiken i sin helhet bara beskrivas som fackföreningsfientlig. Regeringen startade till och med en kampanj för att "reformera" fackliga organisationer och deras ledningar i slutet av året. Strejkrörelsen för statstjänstemän fanns kvar.

LAGSTIFTNINGEN

Lag ger statstjänstemän rätt att organisera sig fackligt

Stora grupper statstjänstemän har länge nekats rätt att organisera sig. Den 31 december 2004 antogs emellertid lagen om statsanställdas fackliga organisationer av parlamentet. Statstjänstemän kommer att kunna organisera sig inom förvaltningsenheter som lagen anger. Undantag görs för chefer, anställda på personalavdelningar och enheter som har hand om frågor som rör fackliga organisationer och relationerna i arbetslivet. Vissa grupper, som militär, polis, brandmän m.fl., politiskt tillsatta tjänstemän och personal på höga offentliga poster är också uteslutna. En fackföreningsmedlem kan arbeta heltid för facket men bara om arbetsgivaren ger sitt medgivande.

Statstjänstemän kommer att ha rätt att förhandla kollektivt, men de frågor som är förhandlingsbara är begränsade till sådana som rör fackliga organisationer, medlemmarnas löner och välfärd och andra arbetsvillkor. Organisationerna får alltså inte arbeta med andra ekonomiska och sociala frågor. Lagstiftning och budgetar gäller före kollektivavtal, vilket gör att regeringen kan lägga fram en budget som upphäver sådana avtal. Fackliga organisationer kan anmäla orättfärdiga metoder i arbetslivet men inga sanktioner mot sådana åtgärder finns fastställda. Lagen upprätthåller strejkrörelsen.

Många nekas strejkrätt

1997 års ändring av fackföreningslagen (Trade Union and Labour Relations Adjustment Act, TULRAA) och lagstiftning för statsförvaltningen förbjuder strejker bland anställda i den centrala och lokala förvaltningen samt bland dem som producerar militära produkter. Lagen innehåller en lång lista över "oumbärlig verksamhet" där strejkrätten kan vara kraftigt begränsad genom obligatoriska medlings- och skiljedomsprocedurer.

Enligt 1999 års lag om bildande och verksamhet i lärarnas fackliga organisationer, får de inte strejka. Det föregivna skälet är att skydda elevernas rätt till undervisning.

Obligatorisk skiljedom

Enligt TULRAA skall obligatorisk medling tillgripas i konflikter inom "oumbärlig offentlig verksamhet" om parterna inte själva kan enas. Arbetslivskommissionen (Labour Relations Commission, LRC) genomför obligatorisk medling eller "justering" i 15 dagar för inrättningar som fullgör offentliga tjänster. Rekommendationer från medlingen är emellertid inte bindande för någon av parterna. I arbetslivskonflikter inom annan än oumbärlig offentlig verksamhet kan stridsåtgärder – exempelvis strejk eller lockout - vidtas när skiljeprocessens slutförts. För oumbärlig verksamhet kan medlingskommissionen rekommendera att LRC:s ordförande hänskjuter konflikten till skiljedom. Om så sker, är strejker förbjudna. Skiljedomen gör slut på konflikten och har samma verkan som ett kollektivavtal.

Om stridsåtgärder vidtas, är de per definition olagliga och ledningen kan inleda brottmål. Häktningsorder kan utfärdas mot fackliga ledare och företagsledningen kan kalla in polis för att vräka de strejkande från området.

Strejker är likaså olagliga om de inte gäller konkreta arbetsvillkor som löner, välfärd och arbetstid, vilket strider mot ILO:s normer.

Strejkande och fackliga ledare kan åtalas och dömas enligt artikel 314 i strafflagen, som förbjuder "hindrande av affärsverksamhet".

Begränsad demonstrationsrätt

Lagen om möten och demonstrationer förbjuder alla möten inom hundra meter från utländska beskickningar. Följden har blivit att många stora företag, som Samsung, erbjudit ambassader att hyra kontor i deras byggnader och på så sätt effektivt satt stopp för löntagardemonstrationer framför företagets huvudkontor.

Inblandning i fackliga organisationers angelägenheter

TULRAA förbjöd ursprungligen arbetsgivarna att från den 1 januari 2002 avlöna fackliga ledare; ett förbud som senare förlängdes till år 2006. Lagen förbjuder också avskedade medlemmar att stanna kvar som medlemmar i en fackförening och säger att enbart medlemmar kan väljas till förtroendeposter. Enligt ILO:s normer bör sådana frågor avgöras i en facklig organisations stadgar.

Genom TULRAA infördes facklig pluralism på företag och i landet från år 1997, men förbudet mot facklig pluralism på företagsnivå förlängdes senare till 31 december 2006.

Fortsatta hinder för ingripanden från tredje part

Arbetsmarknadsministeriet måste underrättas om identiteten av tredje part som deltar i kollektiva förhandlingar och konflikter. Om någon deltar utan att ministeriet underrättats träder sanktioner i kraft. Nuvarande krav för registrering av tredje part gör processen mycket komplicerad.

Ny lagstiftning för särskilda ekonomiska zoner

En ny lag om särskilda ekonomiska zoner trädde i kraft den 1 juli 2003. Den gynnar utländska företag som investerar i dessa zoner genom att undanta dem från många nationella krav i fråga om arbetarskydd och arbetslivsnormer och man fruktar att detta kommer att leda till ytterligare kränkningar av löntagarnas rättigheter. De fackliga organisationerna har protesterat mot att den nya lagen gör det lättare att anlita "irreguljär" arbetskraft, som kommer att ha få eller inga rättigheter.

Lagförslag om irreguljär arbetskraft

Regeringen lade fram en lag om utökad användning av tillfälliga anställningsavtal. Sådana avtal berövar anställda vissa lagstadgade rättigheter och leder till mindre förmånliga arbetsvillkor och lägre löner. De två fackliga federationerna KCTU och FK TU protesterade mot förslaget. De fruktade att tillfälliga anställningar skulle komma att dominera och urholka det löntagarskydd som finns.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Illegala strejker

Även om LRC inte måste lämna alla konflikter inom "oumbärlig offentlig verksamhet" till medling, har praxis varit att det skett systematiskt. På så sätt har löntagarna inom den sektorn konsekvent nekats strejkrätt. Praxis har varit att fördröja eller förhala förhandlingar så länge att de fackliga organisationerna inte ser någon annan utväg än att tillgripa strejk.

Kollektiva åtgärder blir ofta "illegala" även utanför oumbärlig verksamhet eftersom proceduren för att genomföra en laglig strejk är så komplicerad. År 2002 olagligförklarades 66 (21 procent) av de 322 strejker som utbröt, i synnerhet de större som de på Doosan Heavy Industry och St. Marys sjukhus. År 2003 sjönk antalet illegala strejker till 28.

Strejker mötte fortsatt hårt förtryck från regeringens sida sedan den kritiserats för att ha varit för mild i början av mandatperioden. Under de senaste sex åren har över 800 fackföreningsmedlemmar kastats i fängelse. I det stora flertalet fall har den främsta anklagelsen varit "hindrande av affärsverksamhet" eller försök att olagligt organisera fackliga organisationer inom den offentliga sektorn. Trots att den nya lagen tillåter sådana organisationer, har regeringen fortsatt att slå till mot dem som finns.

Myndigheterna åberopar våld som förekommit under några demonstrationer och strejker för att rättfärdiga gripanden av fackliga ledare. De fackliga organisationerna framhåller att polisens insatser är onödigt provocerande och alldeles för brutala. Åklagare är snabba att utfärda häktningsorder så snart löntagare strejker, eller ibland redan när strejken tillkännages. Polis eller säkerhetsvakter genomför bevakning – vanligen i sofistikerade former – för att gripa strejkledare. Fackliga organisationers kontor och telekommunikationer bevakas rutinmässigt. Fackföreningsmedlemmar som strejkar "illegalt" döms ofta till ett års fängelse eller böter upp till tre miljoner won (2 700 US-dollar).

Förhållandena i fängelserna

Fängslade fackföreningsmedlemmar hålls i regel isolerade från varandra för att de inte ska kunna genomföra kollektiva åtgärder under fängelsetiden. Som så många andra fångar hålls de i sina celler 23 timmar om dygnet och får bara ta emot besök av advokater eller anhöriga sju minuter per dag.

"Pappersfackföreningar"

Eftersom facklig pluralism på företagsnivå är förbjuden i lag, har många arbetsgivare skapat gula organisationer som kallas "pappersfackföreningar". De är omöjliga att demokratisera inifrån eftersom ledningarna är så fientligt inställda. Då lagen förbjuder organisering av alternativa fackföreningar lämnas de anställda med få, om ens några rättigheter och kan inte bedriva reella kollektivavtalsförhandlingar.

Tillgångar tas i beslag – en ny form av förtryck

Den senaste formen av fackligt förtryck är stämningar mot fackliga organisationer och enskilda medlemmar för "skador" som uppstått under konflikter. Stämningarna är förenade med provisoriska beslag av tillgångar och inställda löneutbetalningar. När Bae Dal-ho begick självmord år 2003, hotades fackliga ledare av enorma skadeståndsanspråk på i genomsnitt 200 miljoner won per person, oavsett deras betalningsförmåga. Omkring 50 företag stämde dem på totalt 22 miljarder won för förluster som uppstått på grund av facklig verksamhet.

Lagen om skadeståndsmål ännu inte omprövad

De många självmord som orsakade en våg av demonstrationer i landet den 29 oktober 2003, i protest mot skadeståndsmål som väckts av arbetsgivarna och som man trodde orsakat självmorden. Samma dag tillkännagav regeringen planer på en lag som skulle hindra arbetsgivare från att missbruka rätten att i domstol kräva skadestånd för illegala strejker och beslagta tillgångar. Regeringen avsåg bl.a. att sänka maxgränsen för provisoriskt beslag av en individs lön, som då var 50 procent, och att begränsa omfattningen av dessa provisoriska beslag. Den lovade också att de skulle be Högsta domstolen att vara försiktigare med beslut om provisoriska beslag.

Lagen har emellertid ännu inte ändrats, och trots att regeringen manat arbetsgivarna att vara återhållsamma, uppgick skadeståndskraven från 41 arbetsplatser i januari 2004 till 110,09 miljarder won. Under året lämnades ytterligare fem skadeståndskrav in, på totalt 6,9 miljoner won.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Den koreanska fackföreningsrörelsen förde en hård kamp mot lagen om irreguljär arbetskraft som utvidgade användningen av tillfälliga anställningskontrakt. Lagen om fackliga organisationer inom den offentliga sektorn blev också en stor stridsfråga.

Angrepp på lagligheten i migrantarbetarnas fackliga demonstrationer

Vid två tillfällen anföll och sårade polis och immigrationstjänstemän många invandrare under demonstrationer som arrangerades av Equality Trade Union, Migrants Branch (ETU-MB) i början av januari. Demonstrationerna ägde rum i protest mot att två fackföreningsmedlemmar deporterats efter att ha suttit fängslade i två månader. Två andra invandrare, Kul Bahadur Yakha och Enamul Haq, greps den 7 januari. Haq misshandlades av polisen.

Sex funktionärer från byggnadsarbetarförbundet dömda

Lee Sung Hwe, ordförande för lokalavdelningen i Daejeon dömdes i mars till ett års fängelse. Fem andra dömdes till tio månaders fängelse efter att ha gripits i oktober 2003. En av funktionärerna hade förlorat båda benen och en arm i en arbetsolycka och nekades borgen. Alla släpptes emellertid villkorligt. Ordföranden för lokalavdelningen i Chunah, Noh Sun Kun, ställdes också inför domstol och enligt förbundet kan man vänta sig en liknande dom.

Läraryrskommitténs ordförande och 24 andra medlemmar gripna

Polis grep 25 höga medlemmar av läraryrskommittén Korean Teachers and Educational Worker's Union (KTWU); bland dem ordföranden Won Young-man, på anklagelser om brott mot lagar om demonstrationer och möten. Den 23 juni genomförde de en sittstrejk runt regeringsbyggnaden i Sejong, Jongro-gu, Söul.

Häktningsorder mot KorAm-ledare

Polisen hotade häkta arbetarledare under en strejk på KorAm-banken i juli. Häktningsorder hade utfärdats mot fem ledare: Yang Byung-min, ordförande för Korea Finance Industry Union (KorAm-fackföreningens moderorganisation), Seo Min-ho, styrelsemedlem i KorAm-fackföreningen, Kwon Oh-geun och Chung Woon-su, biträdande ordföranden samt Lee Jae-koo, fackföreningens organisatör. Häktningsorden skaffades fram medan förhandlingar mellan ledningen och fackföreningen fortfarande pågick. Polisen ville starta en utredning för att försäkra sig om att disciplinära åtgärder vidtogs mot strejkledarna. Under konflikten meddelade regeringen att den övervägde att ge polisen order om att slå ner strejken med våld.

Regeringen vill utöka strejklöslagen

Den 7 juli beslutade man begära översyn av arbetsmarknadslagen för att hindra anställda på finansföretags datacentraler från att strejka. Beslutet fattades efter KorAm-strejken, under ett möte mellan finans- och arbetsmarknadsministerierna under premiärminister Lee Hae-chans ordförandeskap på hans kontor i Söul.

Kollektiva förhandlingar stoppas genom obligatorisk medling

Fackföreningen på oljebolaget LG Caltex och spårvägsarbetarnas Track Workers Solidarity Union (Söul-Incheon Subway) ålades obligatorisk medling den 18 respektive 20 juli.

Spårvägsarbetare hotade

Den 21 juli hotades spårvägsarbetare i Söul, Ousan, Taegu och Incheon av sina arbetsgivare, stadsfullmäktige och åklagaren med att de skulle bestraffas eller avskedas om de inte återupptog arbetet den 22 juli. Man hotade också gripa och häkta dem. De anställda krävde mer personal och högre löner. Under strejken tog arbetsgivarna in ersättningspersonal.

Strejkande på LG Caltex Oil hotade

Statsåklagare hotade den 21 juli med att gripa och häkta strejkande på oljeraffinaderiet om de inte återvänt till arbetet senast den 29:e. Under tiden hade ledningen anlitat 400 ersättningsarbetare. Den 2 augusti utfärdades häktningsorder mot fem fackliga ledare och hot om ytterligare häktningsorder framfördes.

Fem företag stämmer strejkande på skadestånd

LG Caltex stämde 29 fackföreningsmedlemmar på 3,46 miljarder won och på grund av det tvingades fackföreningen lämna KTUC. Hanwon CC stämde 33 fackföreningsmedlemmar på 530 miljoner won och Kolon krävde fackföreningsmedlemmar på 1 miljard. Söuls National Hospital lämnade in skadeståndskrav mot 17 medlemmar, på totalt 1,5 miljarder won, men man nådde en provisorisk överenskommelse. A&O krävde 15 medlemmar på 1,2 miljarder won.

LAGFÖRSLAG OM OFFENTLIGANSTÄLLDAS ORGANISATIONER

Bakgrund

Regeringen antog slutligen lagen om bildande och drift av offentliganställdas fackliga organisationer, efter att ha dragit tillbaka ett liknande förslag förra året. Lagen innehöll emellertid fortfarande bestämmelser som skulle begränsa de fackliga rättigheterna och, framför allt, behålla

det nuvarande strejkförbudet. Regeringen försökte dessutom ta en genväg genom den officiella samrådsprocessen för att skynda på den, vilket ledde till en sammandrabbning med Korean Government Employees Union (KGEU).

29 gripna; bland dem KGEU:s ordförande Kim Young Gil

Kim Jung Soo, vice ordföranden för statsanställdas förbund Korean Government Employees Union (KGEU), greps den 3 april och dagen därpå greps 18 KGEU-medlemmar av polisen vid en presskonferens som arrangerats för att kräva att Kim Jung Soo omedelbart skulle släppas. Den 2 april hade häktningsorder utfärdats mot nio KGEU-ledare och, ungefär samtidigt, mot flera ledare för lokalavdelningar. Några kallades till polisen under veckorna som följde. Den 6 april greps viceordföranden Kim Il Soo samt förre viceordföranden Seol Nam Sool tillsammans med Jeong Hyung Taek, tillförordnad ordförande för Bukkuavdelningen inom KGEU:s regionala sektion i Gwangju, när de delade ut förbundets flygblad om statstjänstemäns politiska rättigheter. Den 7 april greps viceordföranden Ban Myeong Ja och den 21 april ordföranden Kim Young Gil, viceordförandena JeongYong Cheon, Kim Sang Girl och Min Jeom Gee, generalsekreteraren Ahn Byung Soon och ordföranden för kommittén för politisk förstärkning, Kim Hyung Cheol. Den 22 april släpptes JeongYong Cheon, Ban Myeong Ja och Kim Hyung Cheol. Kim Sang Girl släpptes mot borgen den 28 april och Kim Il Soo frigavs villkorligt den 29 april. Återstående tre kvarhölls längre tid.

Hårda fängelse domar för legitim facklig verksamhet

Den 8 juni dömdes Young Gil Kim, KGEU:s ordförande, till fyra månaders fängelse, villkorligt i två år för brott mot lagen om offentliganställda och till åtta månaders villkorligt i två år för brott mot vallagarna. Samma dag dömdes både viceordföranden Jung Soo Kim och generalsekreteraren Byung Soon Ahn till fyra månaders fängelse, villkorligt i två år, för brott mot vallagarna och till sex månaders fängelse villkorligt i två år för brott mot lagen om offentliganställda.

Minister trakasserar och hotar KGEU

Ministern för statsförvaltningen och inrikesfrågor (MOGAHA), Huh Sung Kwan, höll en presskonferens tillsammans med rikspolischefen den 8 september. Han tillkännagav då att möten och demonstrationer skulle förbjudas och att organisatörer och deltagare skulle åtalas för brott. Ministern hotade också med att hålla inne stöd till lokala regeringsmyndigheter som låg i kollektivavtalsförhandlingar med KGEU. Ministern utfärdade också förordningar den 9 och 13 september och förbjöd regeringsmyndigheter att tillåta insamling av fackliga solidaritetsfonder och medlemsavgifter till KGEU med motivering att organisationen var olaglig.

Polis skadar 10 och griper 40 vid oktobermöte mot den nya lagen

Kravallpolis hindrade med våld 1 500 KGEU-medlemmar från att komma in på Kunkookuniversitetet. Polis hade placerats ut framför alla större universitet för att hindra att mötet mot lagen hölls efter arbetstid den 9 och 10 oktober. Tio fackföreningsmedlemmar skadades och 40 greps godtyckligt och kvarhölls i 20 timmar. Före mötet hade polisen och höga tjänstemän i ministeriet hotat deltagarna med att de skulle gripas och åtalas.

44 gripna i Söul

Den 31 oktober genomförde Public Sector Unions Solidarity (KPSU) och KGEU tillsammans ett annat möte i Söul. Omkring 10 000 offentliganställda, inklusive statstjänstemän, deltog i mötet men över 6 000 kravallpoliser sattes in för att hindra strejkande från att ta sig till mötesplatsen. 44 strejkande greps och av dem släpptes bara 27 några timmar senare. En KPSU-medlem som protesterade mot det olagliga förhåret uppgavs ha blivit misshandlad av polisen.

Inblandning i KGEU-omröstning – runt 121 gripna – röstande skingrade med våld – några skadade

Polisen grep omkring 121 fackföreningsledare och medlemmar i provinsen Gokseong-gun, Söul, Gangwon-do, Ulsan, Gyeongnam-do, Jeonnam och på många andra platser mellan den 6 och 8 november, i ett försök att hindra KGEU-medlemmar från att rösta om en landsomfattande strejk mot lagen. Omröstningen hade arrangerats av Korean Confederation of Trade Unions (KCTU) och KGEU. Statens säkerhetsstyrkor beslagtogs KGEU:s valurnor i razzior mot fackliga kontor, privata bostäder och bilar som tillhörde fackliga funktionärer och till och med mot deras släktingars bostäder. Över hela landet skingrades fackliga möten, ibland med våld, och mängder av fackföreningsmedlemmar skadades.

Gripanden, trakasserier och ingripanden den 6 november

I provinsen Gokseong-gun greps fyra medlemmar av KGEU:s regionala avdelning i Jeonnam, sektionen för provinsen Gokseong-gun. De gripna var Joh Myeong-Ik, sektionens planeringschef, Kim Hee-Cheon, sektionens biträdande chef för facklig politik, HWANG Hee-Tae, sektionschef för facklig politik och Park In-Jah, ansvarig för externa kontakter. De greps för att de organiserade en omröstning om strejk. Polisen tog valurnorna med 40 medlemmars röstsedlar.

Kim Jin-Seoung, medlem av KGEU:s regionala avdelning i Jeju, sektionen i staden Seogui-po-si, ombads hjälpa detektiver att undersöka omröstningen. Om han nekade skulle han häktas. Han släpptes omkring fyra timmar senare. Ytterligare två medlemmar greps när de försökte ansluta sig till mötet, men släpptes efter några timmar.

I Söul hotade polisen öppet med att alla statsanställda som deltog i mötet skulle gripas. Tre medlemmar av KGEU:s huvudstadsavdelning, Yoon Yong-Ho, ordförande för distriktsektionen i Gwanak-ku, Kim Joo-Hwan, sektionens generaldirektör och Jeh Chang-Rok, ordförande för Seongbuk-ku-sektionen greps. Omkring klockan tio på kvällen stormade polisen Gangseo-gu-sektionens kontor. Organisationens datorer och allt material som polisen ansåg rörde omröstningen (inklusive röstsedlar och valurnor) konfiskerades.

Kravallpolis blockerade ett distrikt i Incheon inför ett planerat möte och undersökte alla statstjänstemän som man misstänkte skulle delta i

det. I Gyeonggi-do-provinsen skuggade detektiver öppet lokala fackliga ledare och hotade gripa dem om de försökte delta. En medlem av KGEU:s regionala avdelning i Gyeonggi greps i omedelbar närhet av mötesplatsen.

I Gangwon-do bröt kravallpolis sig in på ett universitet som antogs vara den plats där ett möte skulle hållas. De omringade byggnaden och började undersöka statsanställda. Före mötet hade polisen med våld stoppat KGEU-sektionens bussar från att avgå från flera platser över hela Gangwonregionen. KGEU försökte ändra mötesplats, men kravallpolisen skingrade medlemmarna med våld och grep fyra av dem.

I Daegu tillkännagav myndigheterna att polisen skulle få order om husrannsakan av det regionala fackliga kontoret. I Ulsan spärrade polisen också av mötesplatsen och undersökte statsanställda. Tre medlemmar greps när de försökte ta sig till mötesplatsen. Kravallpolisen förhörde alla deltagare, trots att mötet avbröts. De greps också två statsanställda när de lämnade mötet. En av dem var Lee Jae-Hak, ordförande för Ulju-gun-sektionen.

I Gyeongnam-do trängde sig kravallpolis in på mötesplatsen en timme innan mötet skulle starta och beslagtogs allt KGEU-material, inklusive organisationens fanor och banderoller. Över hela Gyeongnamregionen stoppade polisen KGEU-bussar som var på väg till mötet. Polisen höll också anställda instängda i stadshuset under flera timmar, eftersom man misstänkte att de tänkte delta i mötet. Noh Gi-Hwan, ordförande för Hamyang-gun-sektionen, greps för att ha manat till kollektiva åtgärder och i Milyang-si greps åtta medlemmar som var på väg till mötet. De släpptes fyra timmar senare. Vidare greps och förhördes fyra KCTU-medlemmar när de försökte ta sig till mötet. KGEU:s Gyeongnamavdelning och den regionala KCTU-styrelsen lyckades trots allt inleda mötet, men när det pågick kom polisen och skingrade deltagarna med våld. Tio KCTU-medlemmar greps och skadades.

I Jeonnam grep polisen 78 medlemmar av Haenam-gun-sektionen, KGEU:s regionala avdelning, när de var på väg till mötesplatsen i buss. I Jeonbuk hindrade polisen mötet och tvingade medlemmarna av KGEU och KCTU att hålla två separata möten.

Alla som greps den 6 november släpptes igen den 8 november.

Polisrazzior mot fackliga kontor den 7 november

Polisen genomsökte kontoret för Seoguiposektionen av KGEU:s avdelning i Jeju. De genomsökte också sektionsordförandens bostad och bil, samt hans fars bostad och gav order om att alla valsedlar skulle överlämnas.

Polisen beslagtogs valsedlar i KGEU:s Euiryeongsektion, avdelningen för Gyeongnam. Man bröt sig också in i Pocheonsektionens lokaler (KGEU:s avdelning för Gyeonggi) och tog med sig röstsedlar och datorer. De genomsökte både viceordförandens och generaldirektörens bostäder och bilar.

Yeongdosektionens kontor (KGEU:s Busanavdelning) genomsöktes av kravallpolisen. De tog med sig organisationens affischer och möteshandlingar och förstörde dessutom ett antal fackliga handlingar. Dong-gu-sektionen (Busanavdelningen) utsattes för en liknande razzia.

En greps och andra kvarhölls när polis gjorde razzior mot flera fackliga kontor den 8 november.

SOHN Dae-Hyeop, generaldirektör för Dalseong-gun-sektionen (del av Daegu/ Gyeongbuk-avdelningen) greps när han försökte dela ut valsedlar. När han satt i arresten behandlades han enligt uppgift som en brottsling. Alla organisationens handlingar ska ha beslagtogs.

Polisen bröt sig in i Yeongdongsektionens kontor (KGEU:s Chungbukavdelning). Sektionens generaldirektör, som protesterade mot polisens våld, hölls gripen i flera timmar.

Gokseongsektionen (Jeonnamavdelningen) genomsöktes av polis som tog med sig röstsedlar, material rörande omröstningen och datorer.

Polisdetektiver och distriktschefer beslagtogs röstsedlar och vallängder på Gurosektionens kontor (KGEU:s Seoulavdelning). Kravallpolis placeras ut runt organisationens kontor och i andra delar av Guro-gu distriktet.

Den 10 november utposterades kravallpolis runt KGEU:s sektionskontor och hotade att radera ut all "illegal kollektiv verksamhet".

Fackföreningsmedlemmar svartlistade

Inför generalstrejken den 15 november hotade regeringen med att avskeda alla som deltog i den. MOGAHA utfärdade en förordning om "disciplin rörande KGEU:s generalstrejk" till alla statliga förvaltningskontor och lokala styrelser. Enligt förordningen kunde alla medel tillgripas för att förhindra strejken. Det innebar exempelvis svartlistning av fackligt aktiva och alla anställda som väntades delta i strejken, spårning av mobiltelefoner för att fastställa var strejkande befann sig, förhör med arbetskamrater och bekanta, rapporter om tillgängliga strejkfonder och videofilmning av strejkande för att skaffa bevis. I förordningen hotade MOGAHA också att straffa alla som samverkade med strejkande, tolererade dem eller var för milda mot dem.

Polis smög sig in på KGEU-kontor utan order om husrannsakan

Två polisdetektiver upptäcktes när de genomsökte KGEU:s kontor den 16 november. De hade ingen order om husrannsakan.

Häktningsorder mot KGEU:s ordförande KIM Young-Gil och 41 andra ledare

Häktningsorder utfärdades mot 42 fackliga ledare, bland dem KGEU:s ordförande KIM Young-Gil, förste vice ordförande JEONG Yong-Cheon, fem andra viceordföranden och generalsekreteraren AHN Byeong-Soon, för att förhindra generalstrejken som planerats till den 15 november. Inför generalstrejken hade en kampanj om "arbete enligt regelboken" dragits igång. Myndigheterna olagligförklarade den och beskrev den som försumlighet i tjänsten.

191 gripna mellan 13-17 november

Kravallpolis grep 191 fackligt aktiva, bland dem flera lokala ledare, efter möten och protester utanför fackföreningskontoren. En del förhördades av polisen. Åklagaren utlovade hårda straff för alla strejkande. Före generalstrejken hade regeringen hotat fackföringsmedlemmar med avsked om de deltog i strejken. Det fick många att avstå från att utnyttja sin legitima strejkrätt. Sammanlagt 3 200 fackföringsmedlemmar hotades med avsked sedan de lämnat sina arbetsplatser och Inrikesministeriet hotade åtala lokala styrelser som inte avskedade alla strejkande. Under strejken kallade de lokala styrelserna in ersättningspersonal och efter den hotade inrikesminister Huh Sung-kwan med att se över lagstiftningen och införa hårdare straff mot strejkande.

Ministeriet blandar sig i organisering av löntagargrupper

I slutet av år 2004 inledde MOGAHA en kampanj för "Nya vindar". Den riktade sig mot KGEU och ska främja förändringar av organisationsstrukturen och ledningen av löntagargrupper och arbetsplatsråd.

TAIWAN

FOLKMÄNGD: 22,5 milj.

HUVUDSTAD: Taipei

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: Taiwan är inte medlem av ILO.

Flera sektorer nekas fortfarande rätt att bilda fackföreningar. Det gäller också lärarna, som hade hoppats på en lagändring. Under valkampanjen lovade president Chen Shui-bian att alla löntagare skulle få föreningsfrihet och rätt att förhandla om kollektivavtal, men hittills har inget hänt.

LAGSTIFTNINGEN

Många restriktioner

Föreningsrätten är skyddad i lag men begränsningar finns kvar. Anställda inom försvarsindustri, brandmän, lärare, statstjänstemän, läkare, anställda inom Medicare och hushållsanställda får fortfarande inte bilda fackföreningar. Det får inte heller arméns och polisens personal, men det strider inte mot ILO:s normer som ger varje land frihet att välja om polisen och armén ska få organisera sig fackligt.

Föreningslagen för statstjänstemän ger dem rätt att bilda yrkesföreningar, men dessa kan inte jämföras med fackföreningar. Lärarna hade hoppats få rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar, men den nödvändiga ändringen av fackföreningslagen hade fortfarande inte genomförts vid årets slut. Enligt lärarlagstiftningen får de bilda föreningar, men inga fackföreningar och de får heller inte strejka.

Migrantarbetare kan organisera sig fackligt, men bara taiwanesiska medborgare får inneha ledande poster.

Fackföreningslagen säger att fackliga ledare alltid måste väljas i slutna omröstningar.

Regeringsingripanden tillåtna

Regeringen har enligt lag rätt att direkt blanda sig i fackliga organisationers inre angelägenheter. Organisationerna måste lämna in sina stadgar och föreskrifter till myndigheterna för granskning innan de kan bli officiellt registrerade. Myndigheterna kan också upplösa organisationer som de anser inte uppfyller registreringskraven eller om de utgör en "störning av den allmänna ordningen".

Begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten omgärdas av många begränsningar, vilket gör det svårt att genomföra lagliga strejker och undergräver kollektivavtalsförhandlingarna. Myndigheterna kan förordna om medling eller skiljedom i tvister som betraktas som allvarliga eller gäller "konkurrensbegränsande åtgärder". I sådana fall förbjuder lagen löntagarna att påverka "arbetsordningen". Hårda straff döms ut för brott mot lagen; löntagarna får inte strejka och arbetsgivarna får inte tillgripa motåtgärder.

Begränsade kollektivavtalsförhandlingar

Kollektiva förhandlingar erkänns i lag men är inte obligatoriska.

Ny lag kan innebära ytterligare restriktioner

Utkastet till en tredje fackföringslag diskuterades under året i parlamentet. Enligt det förbjuds strejker bland anställda inom det nationella försvaret och allmännyttan. Anställda i telekommunikations-, transport-, vård- och raffinaderisektorerna skulle tvingas till en 30 dagars "avkylningsperiod" innan de kan gå i strejk.

Frizoner

Företag med verksamhet i frizonerna lyder under samma lagar som alla andra, med undantag för några högteknologiska industrier.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Respekten för de fackliga rättigheterna har förbättrats i praktiken, efter maktskiftet år 2000. Regeringen har erkänt sju nya nationella förbund

medan det tidigare bara fanns ett, Chinese Federation of Labour (CFL). Andelen löntagare som är organiserade har dock inte ökat under senare år, vilket framför allt beror på att de flesta organisationerna är små och illa organiserade. I mars 2003 var uppskattningsvis 29 procent av arbetskraften på 10 miljoner organiserad i 4 111 registrerade fackföreningar.

Kollektiva förhandlingar begränsade

Mycket få löntagare omfattas av kollektivavtal. Förhandlingar sker i regel bara i stora företag och de utgör bara fem procent av alla i landet. År 2003 hade omkring 25 procent av de fackliga organisationerna inom industrin kollektivavtal, men det representerade endast en liten andel av den totala arbetskraften.

Arbetsgivarna avskyr samarbete med facken

Många arbetsgivare vägrar fortfarande diskutera konflikter med de fackliga organisationerna och vissa var beredda att utestänga eller sparka anställda på grund av facklig verksamhet. Det finns inga lagstadgade straff för diskriminering av fackliga ledare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Chen Shui-bian valdes för en andra period i mars 2004, med knapp övertikt. Under valkampanjen lovade han ge alla löntagare föreningsfrihet och rätt att förhandla kollektivt. Hans parti, Democratic Progressive Party, som vill ha självständighet från Kina, förlorade i parlamentsvalet i slutet av året till en allians som eftersträvar närmare kontakter med Kina.

Lärarnas förbund nekas erkännande

Lärarnas förening ansökte om erkännande som facklig organisation, men ansökan avlogs i juni av Arbetsmarknadsrådet. Motivet var att lärarna fortfarande inte har rätt att bilda fackföreningar enligt fackföreningslagen.

TADZJIKISTAN

FOLKMÄNGD: 6,3 milj.

HUVUDSTAD: Dushanbe

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138

Inga förändringar ägde rum i Tadzjikistan, där tvetydigheter i arbetsmarknadslagarna skulle kunna öppna för allvarliga restriktioner. Centralorganisationen Federation of Trade Unions of Tajikistan har hittills förblivit lojal med den allt mer auktoritära regeringen.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet, strejkrätt och rätten till kollektivavtalsförhandlingar finns inskrivna i landets lagstiftning. Samtidigt tycks emellertid lagarna ge regeringen frihet att begränsa rättigheterna.

Inblandning i fackliga angelägenheter?

Lagen om fackliga organisationer förbjuder statliga myndigheter att blanda sig i organisationernas verksamhet annat än i "undantagsfall som anges i lag". Texten säger emellertid inte vilka fall som avses och regeringen har hela tiden avstått från att besvara ILO:s krav på klargörande.

Begränsad strejkrätt

Arbetsmarknadslagen anger att begränsningar av strejkrätten skall "regleras av gällande lagstiftning i Tadzjikistan". Inte heller här finns någon information om vad som avses och regeringen har upprepade gånger låtit bli att besvara ILO:s begäran om att få de texter som åsyftas. ILO ville särskilt veta om den gamla lagstiftningen, ett arv från sovjettiden, fortfarande gäller. I den begränsades möjligheterna till strejk inom transportsektorn och överträdelse bestraffades med fängelse i upp till tre år.

Offentliga sektorn – inga löneförhandlingar

Lönerna i den offentlig sektorn fastställs av presidenten i dekret.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Förhandlingar om kollektivavtal och strejker förekommer ändå

Den viktigaste uppgiften för Federation of Trade Unions of Tajikistan tycks vara att stödja regeringspolitiken, även om organisationen också börjat utveckla en social dialog.

Avtal har träffats om ett bilateralt program för samarbete 2002-2004 mellan ILO och Ministeriet för arbetsmarknads- och socialförsäkrings-

frågor. Det syftar till att hjälpa till när landets sociala och arbetsmarknadsförhållanden reformeras.

Utsikterna är inte ljusa, med tanke på att president Ismaili Rakhmonov fortsätter att undergräva den sköra demokratin genom att marginalisera alla former av opposition och agera alltmer självsvåldigt.

THAILAND

FOLKMÄNGD: 63,5 milj.

HUVUDSTAD: Bangkok

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-100-105-138-182

Thailand har fortfarande inte ratificerat ILO:s konventioner 87 och 98 och statstjänstemän får fortfarande inte organisera sig eller förhandla kollektivt. Den nya arbetsmarknadslagen, som lades fram i juli, tillgodoser inte internationella arbetsmarknadsnormer. I den privata sektorn avskedades anställda som under året försökt bilda fackföreningar och i den offentliga sektorn sårades demonstranter av polisen.

LAGSTIFTNINGEN

Grundläggande bestämmelser i privat sektor

Privatanställda har enligt 1974 års arbetsmarknadslag (Labour Relations Act, LRA) rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar. För att bilda en fackförening måste en ansökan göras av minst tio anställda på samma företag eller arbetsplats och organisationerna måste registreras hos Arbetsmarknadsministeriet. De anställda får fastställa stadgarna men det finns vissa standardregler (som är något begränsande) som ministeriet uppger måste finnas i alla stadgar om de ska registreras. Löntagarrepresentation i direkta förhandlingar med arbetsgivarna kan förekomma. Arbetsgivarna är enligt lag förbjudna att bedriva antifacklig diskriminering.

Migrantarbetare

Löntagare som inte är thailändska medborgare får organisera sig men kan inte väljas till förtroendeposter; dessa förbehålls medborgarna.

Inget fackligt skydd på privata universitet

2003 års lag om privata universitet trädde i kraft den 31 oktober 2003. Lagens artikel 23 undantar privata universitet från både lagen om anställningsskydd och arbetsmarknadslagen.

Begränsningar av fackliga organisationers rätt till rådgivare

Den thailändska regeringen utnyttjar en proklamation (NPKC Order 54) från den senaste militärjuntan för att begränsa de fackliga organisationernas tillgång till rådgivare. Enligt Order 54 får varje organisation bara ha två rådgivare och de måste registreras hos Arbetsmarknadsministeriet. Registreringar måste förnyas regelbundet och ministeriet har stor frihet att avslå dem.

Inget verkligt skydd

Fackliga grundare och styrelsemedlemmar saknar konkret skydd. Trots att antifacklig diskriminering är förbjuden kan anställda därför lagenligt sparkas av andra skäl, mot avgångsvederlag, och det gäller även fackliga ledare. Föreskrifterna om avgångsvederlag efterlevs i regel inte. Ledamöter i den bilaterala välfärdskommittén (med arbetsgivare-anställda) kan enligt 1998 års lag om anställningsskydd inte sägas upp. Om de ändå avskedas är processen för återanställning mycket långdragen.

Enligt LRA måste alla medlemmar i en facklig styrelse vara heltidsanställda vid företaget. De måste därför förhandla med arbetsgivaren om ledighet för facklig verksamhet.

Kollektiva förhandlingar

Anställda som utgör minst 15 procent av arbetskraften, eller en facklig organisation som har minst 20 procent av de anställda som medlemmar, får förhandla om arbetsvillkoren. Organisationen måste emellertid hålla en omröstning på sitt årsmöte för att kunna lägga fram sina avtalskrav. Om en sådan omröstning inte protokollförts, kan organisationen inte presentera några krav.

Översyn av LRA

Arbetarrörelsen har under de senaste sex åren försökt få till stånd en översyn av LRA, för att den ska stämma överens med internationella arbetsmarknadsnormer. Det senaste förslaget från Statsrådet i juli 2004 motsvarade inte på långa vägar förhoppningarna. De fackliga organisationerna protesterade kraftigt och förklarade att förslaget innehöll stora brister, i synnerhet begränsningen av tillgången till rådgivare under kollektivavtalsförhandlingar. Rådgivarna måste godkännas av Arbetsmarknadsministeriet. Förslaget skulle också ge ministeriet omfattande befogenheter att föreskriva medling i arbetsmarknadskonflikter.

Statliga företag

Anställda vid statliga företag fick tillbaka rätten att organisera sig och förhandla kollektivt när en ändrad lag om arbetet på statliga företag (State Enterprise Labour Relations Act, SELRA) trädde i kraft i april 2000.

Minst tio anställda, som utgör minst tio procent av arbetsstyrkan (med undantag för administrativ, tillfällig, säsons- eller kontraktsanställd personal), kan ansöka om att få bilda en fackförening. Ansökan måste lämnas in till registrator tillsammans med en lista med medlemmarnas namn och namnteckningar. Efter registrering blir organisationen laglig. På varje statligt företag får det bara finnas en fackförening och anställda får bara tillhöra en organisation. Om fackföreningens medlemskår inte längre utgör 25 procent av de organiserbara kan den enligt SELRA upplösas genom förvaltningsbeslut.

Enligt SELRA ska fackföreningar i statliga företag främja goda relationer mellan de anställda och mellan dem och arbetsgivaren, skydda förhållandena på arbetsplatsen, samarbeta med myndigheterna för att företagen skall vara effektiva och skydda deras intressen.

Möjligheterna till samverkan mellan organisationer på statliga företag och i den privata sektorn begränsas av SELRA. De förra kan bara ansluta sig till en nationell organisation som en konfederation. Den statliga konfederation som samlar 41 förbund på statliga företag (State Enterprise Workers Relations Committee, SERC), kan ansluta sig till en centralorganisation medan företagsorganisationer inte kan göra det.

Inga fackföreningar för statstjänstemän

Statstjänstemän är undantagna från både SELRA och LRA och det finns regeringsföreskrifter som säger att de inte får organisera sig. Statstjänstemännens löner bestäms av regeringen.

Begränsad strejkrätt

Privatanställda har strejkrätt men regeringen kan begränsa strejker som skulle "påverka landets säkerhet eller få skadliga återverkningar för befolkningen". SELRA förbjuder strejker och lockout i statliga företag. Arbetsmarknadslagen förbjuder strejker inom "oumbärlig verksamhet" som definieras bredare än av ILO. Statstjänstemän har inte strejkrätt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Bara en liten del av den totala arbetskraften är organiserad – enligt 2002 års siffror endast 3,5 procent. Organisationsgraden är bland de lägsta i Asien. Vidare omfattas bara en liten andel av löntagarna – uppskattningsvis fem procent – av kollektivavtal.

Kryphål i lagarna

Lagarna innehåller många kryphål, vilket betyder att löntagare som utnyttjar rätten att gå med i facket och förhandla kollektivt ofta trakasseras.

Arbetsgivarna avskedar ofta anställda som försöker organisera sig. Ibland blir de sparkade medan de väntar på att fackföreningen ska registreras (och därför inte omfattas av lagarna som ska skydda dem mot diskriminering). I andra fall avskedas de av andra än fackliga skäl som arbetsgivaren hittar på. Straffen för osakliga avskedanden är för låga för att vara avskräckande.

Eftersom en anställd måste förhandla om ledighet för sin fackliga verksamhet kan arbetsgivaren lätt vidta motåtgärder. Fabriksägare kan till exempel säga till ledningen att förbjuda fackliga styrelsemedlemmar att arbeta övertid. Ledarna drabbas då av betydande ekonomiska förluster och de anställda avskräcks från att åta sig fackligt ledarskap.

Företagen utnyttjar också kryphål i lagen för att bilda flera små fackföreningar och på så sätt urholka rösträtten för verkliga organisationer i val till trepartskommittéer på arbetsmarknaden. Fackliga organisationer har då en röst var, oavsett storleken.

Privatiseringar påverkar föreningsfriheten

Thailands regering använder de skilda lagarna för privat och offentlig sektor (den privata lyder under 1975 års LRA, och den offentliga under SELRA från år 2000) för att begränsa föreningsfriheten i samband med de pågående privatiseringarna. När ett statligt företag övergår till privat sektor, upphäver Arbetsmarknadsministeriet fackföreningens registrering med hänvisning till de skilda lagarna. Ändå är det just när privata ägare tar över ledningen i företagen som de anställda har störst behov av sin fackförening, för att den ska förhandla och skydda dem.

Detta drabbade exempelvis oljearbetarnas organisation Bangchak Petroleum Public Co. Ltd. Employees' Union (BCPEU) år 2002. Regeringen brydde sig inte om ILO:s rekommendation om att BCPEU:s lagliga ställning omedelbart skulle återupprättas. En ny organisation med andra medlemmar bildades år 2003.

Lagstiftning missbrukas för att utestänga fackligt aktiva från fabriken

Artikel 75 i 1998 års LRA missbrukas regelbundet. Enligt den kan arbetsgivaren tillfälligt stoppa verksamheten helt eller delvis, av andra skäl än "force majeure", förutsatt att han betalar de anställda minst hälften av deras normala dagslön under stopptiden. Arbetsgivarna har använd denna föreskrift för att utestänga fackligt aktiva permanent, på halv lön, och på så sätt tvingat bort dem från företagen.

Arbetsdomstolarna ineffektiva

De fackliga organisationerna meddelade också att de trepartssammansatta arbetsdomstolarna tog mycket god tid på sig i behandlingen av tvister och gärna tog arbetsgivarens parti när det gällde sparkade fackliga ledare.

Ett mål om osakliga avskedanden på Nut Knitting av 60 personer, för att de strejkat år 2002 försenades upprepade gånger. Trots att den lokala tjänstemannen på arbetsinspektionen beordrade arbetsgivaren att betala ut kompensation år 2003, överklagades ärendet och försenades ytterligare. Under tiden utsattes de anställda för påtryckningar för att göra upp vid sidan om domstolen, vilket de vägrade. 26 fortsatte driva ärendet. Senare stängdes fabriken, men i augusti 2004 tillerkändes slutligen 18 personer kompensation.

En utredning av valen av domare till den centrala arbetsdomstolen år 2003 avslöjade systematisk korruption i valet av biträdande domare.

Syftet var att gynna arbetsgivarvänliga domare.

Även i ärenden där domstol beslutat att olagligen avskedade skulle återanställas, reagerar arbetsgivarna ofta med att erbjuda avsevärda avgångsvederlag heller än återanställning.

Underentreprenörer

Ett sätt att kringgå facklig verksamhet är att anlita underentreprenörer och det har blivit allt populärare bland arbetsgivarna, i synnerhet inom beklädnads- och textilindustri.

Migrantarbetare drabbas av enorma begränsningar

I teorin har lagligen registrerade invandrare samma rättigheter som thailändska medborgare. De får emellertid inte byta arbete utan skriftligt tillstånd från den arbetsgivare de lämnar. Om de flyttar ändå, eller om de sparkas, kan de omedelbart deporteras, såvida de inte inom sju dagar skaffar ett nytt arbete. Det är nästan omöjligt, eftersom arbetsgivarna samarbetar och använder sig av svartlistning. För löntagare från Burma gäller inte längre sjudagarsregeln, efter det att en överenskommelse om arbetskraft undertecknats mellan Burma och Thailand. Thailändska arbetsgivare använder de bestämmelserna för att motverka migrantarbetares föreningsfrihet. De som vågar protestera sparkas och överlämnas till migrationsmyndigheten. I juni 2003 sparkades 420 burmesiska arbetare för att de lämnat in ett klagomål mot underbetalning och deporterades omedelbart. I december samma år greps och deporterades 260 burmesiska arbetare efter en strejk.

Industri flyttas från områden med facklig verksamhet

Investeringsmyndighetens stimulansåtgärder för utländska investerare har medfört att industrier flyttas till gränstrakterna, där det finns få eller inga fackliga organisationer.

Privata universitet

Efter införandet av lagen om privata universitet år 2003, har fackliga organisationer där inte kunnat förhandla med sina arbetsgivare.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Premiärminister Thaksin Shinawatra behöll ett stadigt grepp om makten och kritiserades för sin allt mer auktoritära ledarstil. I oktober genomförde prodemokratiska organisationer en demonstration mot honom. I augusti meddelade den thailändska kommissionen för mänskliga rättigheter att kränkningarna ökat i antal under de senaste tre åren. I slutet av året dödades över 5 000 människor av tsunamin och många fler skadades. Flodvågen slog hårdast mot turistanläggningarna på västkusten. Många av offren var utländska turister.

Facken slås sönder

Ledare för den nybildade Nakatan Thai Workers' Union utsattes för kraftiga påtryckningar för att upplösa organisationen, sedan den i januari lagt fram sina avtalskrav för kollektiva förhandlingar. Anställda på dotterbolaget till Nakatan Thai Industrial Co. Ltd. i Rayongprovinsen (som tillverkar bildelar) bildade sin fackförening den 24 december 2003 och ansökte om registrering hos Arbetsmarknadsministeriet. Under tiden valde de en förhandlingskommitté och lämnade in sina krav till ledningen den 20 januari, tillsammans med en lista över anställda som stod bakom kraven. Ledningen försökte enligt uppgift muta tre av de fackliga ledarna för att slå sönder organisationen och hotade dem med "stora svårigheter i arbetet" om de vägrade. Företagets verkställande direktör delade ut en lista till alla 287 anställda med 58 anledningar till varför de inte skulle organisera sig. Avdelningschefer förhörde anställda för att få reda på om de tänkte gå med. Arbetsmarknadsministeriet överlämnade registreringsintyget till facket på morgonen den 6 februari. Senare samma dag avskedades de 19 i ledningen och ny personal rekryterades för att ersätta dem. Fackföreningen överklagade de felaktiga avskedandena men företaget vidhöll att de 19 bara skulle tas tillbaka om fackföreningen upplöstes.

Universitetsfackförening vräkt från området

Sedan lagen om privata universitet antagits förlorade fackföreningen på Rangsituniversitetet inte bara förhandlingsrätten utan också sina lokaler. Den 21 januari 2004 fick ordföranden för fackföreningen ett brev från universitetets personalavdelning i vilket det stod att universitetet, efter lagens införande "skulle vilja dra tillbaka sitt tidigare tillstånd för fackföreningen att använda kontorslokal, kontorsutrustning och personal. Uppsägningen träder i kraft den 1 februari 2004".

Strejkande angripna

Under en offentlig hearing den 22 februari, i konferensanläggningen BITEC, angreps fackföreningsmedlemmar med pepparspray av polisen när de höll en fredlig demonstration för att visa sitt motstånd mot den planerade privatiseringen av huvudstadens vattenmyndighet (Metropolitan Waterworks Authority, MWA).

Under en liknande händelse använde polisen batonger och pepparspray mot medlemmar i fackförbundet på elkraftsmyndigheten (Electricity Generating Authority of Thailand, EGAT) som protesterade mot ett förslag till privatisering av EGAT. Protesten hölls utanför myndighetens huvudkontor den 24 februari. Den 23 februari ingrep polisen mot en annan demonstration och använde så kraftigt våld att många demonstranter skadades. Flera behövde vård på sjukhus.

Den 23 april undertecknade EGAT:s nye ordförande en överenskommelse med förbundet, EGAT-LU, där det förklarades att varken de statliga

elverken eller vattenföretagen skulle privatiseras. Regeringen Thaksin skapade sedan förvirring genom att den 26 april tillkännage att privatiseringar skulle ske ändå, trots överenskommelsen. Han varnade också de anställda för att ställa sig i vägen.

De förbund som företräder EGAT- och MWA-anställda slog sig ihop med elkraftsmyndigheten Metropolitan Electricity Authority (MEA) i protesterna mot privatiseringarna. Deras medlemmar deltog i ett gemensamt möte den 1 maj, utanför regeringsbyggnaden. Fem fackföreningsmedlemmar sårades i sammanstötningar med polisen, men i sina rapporter nekar polisen till att än en gång ha använt pepparspray. Pien Yongnu, ledare för MEA, togs in på Vajira Hospital på grund av andningsbesvär efter att ha utsatts för sprayen. Protesterna fortsatte under hela året.

Förhandlingar i ond tro

Fackföreningen på textilföretaget Ariya Textile inledde förhandlingar med arbetsgivaren den 10 maj och presenterade en rad krav på bl.a. bättre arbetsvillkor och högre löner. Många anställda fick bara minimilön utan bonus eller tilläggsförmåner och tvingades arbeta i lokaler som var mycket dammiga, varma, dåligt upplysta och fulla av kemiska ångor. Ledningen hade inte vidtagit några åtgärder för att råda bot på problemen. Samtalen avbröts i slutet av augusti. Vid ett tillfälle hade ledningen gått med på några av de anställdas förslag och skulle just underteckna ett avtal, men ändrade sig sedan. Den ställde många nya villkor och krävde att de anställda skulle dra tillbaka sina förhandlingskrav. Fackföreningen lämnade in anmälningar till landets kommission för mänskliga rättigheter och parlamentets arbetsmarknadsutskott.

Fler angrepp mot facket

Tre fackliga ledare avskedades den 29 oktober av MSP Sportswear. Fackföreningen hade bildats i november 2003 för att förhandla fram bättre löner och arbetsvillkor och sätta stopp för de dagliga kroppsundersökningarna, arbetsledarnas muntliga förolämpningar och den obligatoriska övertiden. Två av ledarna avskedades kort efter det att förhandlingskraven överlämnats till företagsledningen, men återanställdes i februari 2004 sedan kommissionen för mänskliga rättigheter ingripit. Fackföreningen registrerades officiellt den 12 oktober och det var när den började rekrytera nya medlemmar som ledarna avskedades. De nio kvarvarande i styrelsen utsattes för ständiga trakasserier. Under ett möte den 14 december förklarade en medlare från Arbets- och välfärdsministeriet att företaget, enligt hans uppfattning, utan tvivel kränkt föreningsfriheten och försökte slå sönder fackföreningen genom att avskeda de tre anställda för deras fackliga verksamhet. Han rekommenderade att de skulle återanställas. Fabriksägaren sade i ett brev att han inte hade någon som helst avsikt att ta dem tillbaka. I stället erbjöd han dem pengar för att de skulle lägga ner sina krav. Ärendet hade fortfarande inte avgjorts vid årets slut.

Tanong Pho-arn – på 13:e året

Den 19 juni 2004 var den trettonde årsdagen av Tanong Pho-arns försvinnande. Han var ordförande för Labour Congress of Thailand och försvann tre dagar efter det att han organiserat en demonstration i protest mot att krigslagarna, som införts efter 1991 års statkupp, begränsade de fackliga rättigheterna. Han hade upprepade gånger hotats till livet. Fortfarande har inga framsteg gjorts i undersökningen av fakta kring hans försvinnande.

TURKIET

FOLKMÄNGD: 71,3 miljoner

HUVUDSTAD: Ankara

Grundläggande ILO-konventioner som ratificerats: 29-87-98-100-105-111-138-182

Den 7 maj ändrade Turkiet sin författning för att bekräfta internationella avtals och konventioners företräde framför nationell lagstiftning. Det betyder att ILO-konventionerna 87 och 98 kommer att tillämpas fullt ut av turkiska domstolar. Ändringar som i juni infördes i lagen om offentliganställdas fackliga organisationer (PETU, 2001) förenklade procedurerna för facklig anslutning, men upphävde inte begränsningarna för kollektiva förhandlingar i den sektorn. Den 6 oktober avlämnade EU-kommissionen sin rapport om Turkiets framsteg för anslutning och förklarade att viktiga reformer skett under det senaste året, även om det fortfarande fanns problem med kollektiva förhandlingar och strejkrätten. Den 6 oktober undertecknade Turkiet likaså den reviderade europeiska sociala stadgan som dock inte hade ratificerats vid årets slut.

LAGSTIFTNINGEN

Lagen erkänner föreningsfrihet både för turkiska och utländska löntagare och likaså rätten att bilda fackföreningar. Undantag gäller emellertid statstjänstemän på militära arbetsplatser och fängelsevakter samt lärare i privata skolor. Även om löntagare i privata vaktbolag kan organisera sig får de inte strejka.

Många begränsningar av de fackliga rättigheterna

Trots promulgeringen av en ny arbetsmarknadslagstiftning i juni 2003, finns fortfarande begränsningarna som anges nedan kvar och de har funnits länge.

Kandidater till fackliga förtroendeposter måste ha arbetat i minst tio år och vara turkiska medborgare. Begränsningen gäller inte kandidater till poster i fackliga avdelningar.

Löntagare som vill gå med i, eller lämna en fackförening måste få ett intyg från notarie för att göra det. Eftersom intyget kostar pengar (enligt

fackliga källor upp till 50 dollar) innebär kravet en allvarlig begränsning av löntagarnas föreningsfrihet.

Fackföreningar måste få officiellt tillstånd för att hålla möten och måste låta polisen närvara vid aktiviteterna och registrera protokollen. Om en fackförening allvarligt bryter mot lagen för dessa aktiviteter kan den tvingas upphöra med dem eller träda i likvidation efter beslut av arbetsdomstolen.

Begränsat skydd mot antifacklig diskriminering

Fackligt medlemskap eller deltagande i fackliga aktiviteter är inte giltigt skäl för att avskeda någon. Bötesbeloppen för arbetsgivare som inte respekterar fackliga rättigheter, som redan tidigare visat sig vara alltför låga för att vara avskräckande, sänktes emellertid ytterligare i 2003 års arbetsmarknadslag.

Antalet anställda som krävs för att lagen om anställningsskydd ska vara tillämplig höjdes i 2003 års lag från tio till 30. Omkring 95 procent av alla arbetsplatser har färre än 30 anställda på grund av att underentreprenörer och tidsbegränsade anställningar tillämpas.

Allvarliga begränsningar för strejkrätten

Sympatistrejker, generalstrejker, maskning och arbetsplatsockupationer är förbjudna. Den som deltar i en olaglig strejk kan straffas hårt, med höga böter eller fängelse.

Alla strejker som inte är utlysta av en facklig styrelse är förbjudna, liksom strejker på grund av att kollektivavtal inte efterlevs. Strejker är även förbjudna inom många områden som enligt ILO:s definition inte klassas som oumbärlig verksamhet. Förbudet gäller för begravningsbyråer, kyrkogårdsförvaltningar, gas-, vatten- och elindustri, den offentliga brandkåren, sjötransporter, järnvägar och allmänna transporter, banker och offentliga notariat, vårdinrättningar, skolor och arbetsplatser under Försvarsministeriet, kolleveranser till värmekraftverk, forskning, borrnig och utvinning av naturgas och olja samt petrokemisk industri som använder olja. För all sådan verksamhet föreskriver lagen obligatorisk medling.

Lagen om offentliganställdas fackföreningar (Public Employees Trade Unions, PETU), som antogs av parlamentet i juni 2001, begränsar strejkrätten för alla dessa organisationer (som omfattar cirka 2 miljoner anställda). Statstjänstemannalagen (Civil Servants Act) förbjuder bl.a. lärare, vårdpersonal, fastighetsskötare, kockar och chaufförer att strejka. Över 300 000 som är kontraktsanställda får inte heller strejka.

Enligt lagen kan regeringen skjuta upp en strejk i 60 dagar om det är nödvändigt för landets säkerhet, sjukvården eller allmänhetens säkerhet. Fackliga organisationer kan vända sig till Statsrådet och begära att uppskovet hävs, men om ansökan avslås kan de åläggas bindande medling när perioden löper ut.

När strejker är tillåtna gäller en mycket lång varselperiod (nästan tre månader) från förhandlingarnas början till strejkens början, och fackföreningarna måste vidta konkreta åtgärder. Först måste kollektiva förhandlingar äga rum. Om facket sedan beslutar sig för att strejka, måste arbetsgivaren meddelas minst en vecka i förväg. Arbetsgivarna får besluta om lockout, men kan inte anlita strejkbrytare eller låta administrativ personal fullgöra de strejkandes uppgifter. De får heller inte avskeda anställda som uppmanar till lagliga strejker eller deltar i dem.

Det är förbjudet att hindra att råvaror förs in och att färdiga produkter förs ut från fabriker, och oorganiserad arbetskraft får heller inte hindras från att arbeta. Strejkvakten vid fabriksgrindarna får inte vara fler än 4-5 och dessa får inte ha tält eller någon annan form av skydd, och får heller inte hänga upp andra banderoller än sådana som anger att "Strejk pågår på denna arbetsplats".

Begränsningar för kollektiva förhandlingar

I Turkiet gäller strikta begränsningar för kollektiva förhandlingar, särskilt för statstjänstemän.

För att erkännas som förhandlingspart måste en facklig organisation företräda minst 50 % plus en av de anställda på företaget och minst 10 procent av landets alla anställda i den aktuella sektorn. Förhandlingar får bara föras av en fackförening per företag, d.v.s. av den största.

För att få tillstånd till kollektivavtalsförhandlingar krävs en lång och krånglig procedur som ofta gör det svårt att utnyttja förhandlingsrätten. Arbetsmarknads- och socialministern fattar det slutliga beslutet, men det kan ta upp till 4-5 månader – alltså långt mer än de lagstadgade 15 dagarna. Dessutom tvingas fackföreningar som försöker bli erkända som kollektivavtalsparter ofta gå till domstol, vilket gör att proceduren kan ta så lång tid som två år.

ILO:s kommitté för föreningsfrihet rekommenderade att lagen om kollektivavtal, strejker och lockout (Lag nr 2822) skulle ändras för att överensstamma med de grundläggande principerna för kollektiva förhandlingar och strejkrätt. Om ingen facklig organisation täcker över 50 procent av de anställda på en enhet, borde den ändå ges rätt att förhandla, åtminstone för sina egna medlemmar. För det andra, borde ett oberoende organ som båda parter har förtroende för ges befogenhet att avgöra om en strejk skall uppskjutas.

Två oavgjorda ärenden hos kommittén för föreningsfrihet gäller KESK, och ett annat avser Kristal-Is, anslutet till DISK. Kommittén betonade att diskriminering av fackliga organisationer fortfarande är ett problem, liksom det faktum att många strejker fortfarande uppskjuts och ersätts av obligatorisk medling.

Frizoner

Sedan augusti 2002 har strejker varit tillåtna i landets 21 frizoner. Dessförinnan gällde strejkförbud under tio år räknat från frizonens bildande.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Av den totala arbetskraften på ungefär 22 miljoner löntagare är bara omkring 13 procent organiserade.

Missbruk av lagarna

För femte gången på sex år förekommer Turkiets största enskilda förbund, KESK:s medlemsförbund Egitim Sen, i översikten. Åklagaren i Ankara angriper det av politiska skäl och missbrukar därmed rättssystemet.

Mänskliga rättigheter dåligt respekterade

Turkiet fortsätter att visa dålig respekt för mänskliga rättigheter i allmänhet. Viktiga framsteg gjordes när politiska reformer genomfördes, men det krävs ytterligare konsolidering och utveckling. Man måste stärka reglerna som gäller respekten för grundläggande friheter och skyddet av mänskliga rättigheter, inklusive fackliga rättigheter.

Möjligheten att utnyttja föreningsfriheten är fortfarande kraftigt kringskuren. För att bilda en konfederation krävs minst fem federationer. Föreningar får inte använda andra språk än turkiska i sin officiella verksamhet. Dessutom har myndigheterna fortfarande stor frihet när det gäller att tillåta möten och demonstrationer.

Värdelösa kollektivavtal i kommunerna

I december beordrade Inrikesministeriet provinsguvernörerna att fullständigt strunta i kollektivavtal som slutits mellan kommuner och offentliganställdas fackliga organisationer. En liknande order hade utfärdats år 1998, vilket föranledde ILO:s kommitté för föreningsfrihet att underkänna bestämmelsen.

Förhandlingar förhindras

På grund av den tröskel för kollektivavtalsförhandlingar som anges i lagen, saknar anställda inom många verksamhetsområden kollektivavtal. Av de 11 miljoner som arbetar på kontrakt, är det bara uppskattningsvis 1 miljon som har kollektivavtal.

De fackliga organisationerna rapporterar att regeringen manipulerar medlemstal eller påstår att siffrorna är felaktiga, för att vägra dem rätt till kollektiva förhandlingar. En fackförening kan dra en arbetsgivare till domstol för att få förhandlingsrätt, men målet kan i så fall pågå i ett eller två år.

Avskedanden

Privata arbetsgivare brukar strunta i lagen och avskeda anställda på grund av deras fackliga verksamhet, för att försvaga eller slå sönder fackföreningarna.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Dekret gör strejker olagliga

Kristal-Is, en fackförening som företräder 5 000 glasarbetare, inklusive anställda på 13 av de 15 fabriker som drivs av Sisecamgruppen, utlyste en landsomfattande strejk sedan 379 anställda sparkats från fabriken i Eskisehir den 27 september 2003. Den 8 december 2003 återopade regeringen artikel 33 i lagen om kollektivavtal, strejker och lockout och påstod att strejken hotade "den nationella säkerheten". Bara några dagar efter det att landets högsta domstol ogillade beslutet och Kristal-Is stoppade produktionen vid 13 av de 15 glasbruken mellan den 30 januari och 14 februari, åsidosatte regeringen domstolsbeslutet och utfärdade ett dekret som förklarade strejken illegal. I början av mars fick fackförbundet slutligen en dom som erkände deras rätt och medlemmarna fick betydande retroaktiva lönehöjningar och ytterligare en höjning för år 2004.

Kristal-Is har i många år kämpat för sin överlevnad mot regeringen, armén och landets glasindustri, som kontrolleras av Sisecamgruppen och dess helägda dotterbolag Pasabahce. Förbundets representationsrätt har ifrågasatts av Sisecam och arbetsgivareföreningen, trots att Kristal-Is i flera domstolsmål lyckats bevisa att man representerar en stor majoritet av de anställda inom sektorn.

Trots att Kristal-Is vann en fullständig seger, befann sig Maden-Is (gruvarbetareförbundet) i fortsatt konflikt med glasproducenten. 55 gruvarbetare i Sisecams Cam-Is kvartsbrytning i Yalikey, Istanbul, sparkades i april 2003 för att ha gått med i Maden-Is. I april visade Sisecam fortfarande inga tecken på att vilja erkänna gruvarbetarnas rätt att ansluta sig till förbundet.

I ett liknande fall skulle däckarbetarnas fackförening och DISK:s medlemsförbund Lastik-Is genomföra en landsomfattande strejk tredje veckan i mars, i protest mot löner och arbetsvillkor hos flera välkända däckföretag, bl.a. Pirelli. Den 21 mars tillämpade de turkiska myndigheterna ett regeringsdekret, undertecknat av premiärminister Recep Erdogan, som förbjöd Lastik-IS planerade protest. Liksom i tidigare fall använde regeringen dekretet för att "uppskjuta" strejken i 60 dagar och hävdade att den skulle vara en fara för "allmänhetens hälsa eller landets säkerhet".

Rättssystemet missbrukat i angrepp på fackföreningar

Den 13 juli ställdes KESK:s medlemsförbund Egitim Sen, som representerar lärare, inför domstol. Åtal hade väckts av Ankaras allmänna åklagare som hävdade att Egitim Sens stadgar föreskrev rätt till utbildning på modersmålet, vilket skulle bryta mot Turkiets grundlag. Egitim Sen hade åtalats av samma orsak redan år 1998, men vann då målet. I juli 2002, sedan åklagaren än en gång åtalat Egitim Sen och när förbundet ändrat den aktuella paragrafen, hade domstolen funnit att det inte fanns något att åtala. Trots detta, stämde Egitim Sen en tredje gång. I ett beslut som verkade vara både överraskande och illa underbyggt, gavs Egitim Sen 60 dagar för att ändra stadgarna. Den 15 september beslutade emellertid arbetsdomstolen än en gång till förbundets fördel. Åklagaren i Ankara accepterade inte heller det, och begärde att domen skulle upphävas. Den högsta appellationsdomstolen upphävde därefter arbetsdomstolens dom. Vid utgången av år 2004 riskerade Egitim Sen fortfarande av bli upplöst av domstolen.

Fler åtgärder för att krossa facket

I augusti hamnade det ledande brittiska multinationella detaljhandelsföretaget Tesco och handelsanställdas förbund Tez-Koop-Is i konflikt som

rörde erkännande av fackföreningarna i företagets turkiska varuhus. Förbundet beviljades erkännande av myndigheterna sedan det anslutit över hälften av de anställda. Tesco överklagade emellertid beslutet och angav flera skäl och domstolsförhandlingar inleddes. Under tiden vägrade företagsledningen i Izmir att möta facketts ledning för att diskutera frågan. Tez-Koop-Is meddelade vidare att medlemmarna utsattes för påtryckningar för att gå ur, för att medlemstalet skulle sjunka under den viktiga gränsen 51 procent.

Ända sedan år 2002 har medlemmarna av Petrol-Is, senaste 15 åren det största förbundet de på Jotun Toz Boya Fabrikasi (som tillverkar pulverfärger) i Cerkezkoj, drabbats av systematiska angrepp från den lokala arbetsgivaren. Jotun A/S i Norge är moderföretag. Under de senaste förhandlingarna om kollektivavtal, som startade den 1 januari, gick organisationen i strejk på grund av ledningens negativa inställning i lönefrågor. Ett kollektivavtal tecknades ändå till slut, men ända sedan dess har den lokala företagsledningen systematiskt försökt åsidosätta det och neutralisera fackföreningen.

I november inledde statsåklagaren i Istanbul åtal mot KESK:s förbund för offentliganställd vårdpersonal (SES) och det turkiska läkarförbundet, som begärde en höjning av statens anslag hälsovård med fem procent, kostnadsfri vård och anständiga löner och arbetsvillkor. Den 5 november och den 24 december 2003 deltog en stor majoritet av de vårdanställda i arbetsnedläggelser som organiserats av SES. Sammanlagt 85 fackföreningsmedlemmar, bland dem KESK:s ordförande Sami Evren och övriga i förbundets styrelse, DISK:s ordförande Suleyman Celebi och hela styrelsen samt andra funktionärer från Turk-Is och Hak-Is, åtalades för brott mot artikel 236 i den turkiska strafflagen och riskerade tillsammans 255 års fängelse.

Förbundens status som förhandlingspart urholkas

I juni började regeringen sätta tryck på Turk-Is och IBTU:s medlemsförbund Orman-Is (ett skogsarbetareförbund) för att de skulle lämna Turk-Is och gå med i Hak-Is, för att urholka Turk-Is status som förhandlingspart inom sektorn. Medlemmar av Orman-Is hotades och tvingades gå ur organisationen. I en protest till premiärministern den 12 augusti uppmanade IBTU regeringen att sluta lägga sig i den fackliga verksamheten och respektera föreningsfriheten.

I november försökte ledningen för Hena Tekstil Boya Apre San A.S. undergräva DISK:s representativitet och struntade därmed i att representativiteten redan erkänts av arbetsmarknads- och socialministern. Företaget började hota anställda som anslöt sig till DISK:s textilarbetareförbund och uppmanade dem att gå med i ett annat förbund. Omkring 44 fackliga medlemmar avskedades. ITGLWF ingrep och vid årets slut pågick förhandlingar.

Milda domar i mål om mord på fackföreningsmedlem

Den 10 november bekräftade Ankaras appellationsdomstol de mycket milda domarna mot två av de tre polismän som torterat och dödat Suleyman Yeter, utbildningsexpert hos DISK:s hamnarbetareförbund Limter-Is på en polisstation i Istanbul den 5 mars 1999. Domstolen ansåg att det inte gick att avgöra vilken av de tre polismännen som var ansvarig för Suleymans död och bekräftade sänkningen av straffet från tio till fyra år och två månader för den ene och frikände den andre. Den tredje polismannen var fortfarande på fri fot vid årets slut.

VIETNAM

FOLKMÄNGD: 82,5 milj.

HUVUDSTAD: Hanoi

ILO-KONVENTIONER SOM RATIFIERATS: 100-111-138-182

Ingen lagstiftning ändrades för att införa föreningsfrihet. Den enda centralorganisationen, Vietnam General Confederation of Labour, står fortfarande under kommunistpartiets fullständiga kontroll. Strejker tolereras emellertid, även om de tekniskt sett är olagliga.

FACKLIGA RÄTTIGHETER ENLIGT LAG

Ingen föreningsfrihet

Löntagarna har inte frihet att ansluta sig till fackföreningar de själva väljer. Alla fackföreningar måste godkännas av, och anslutas till Vietnam General Confederation of Labour (VGCL) som kontrolleras av kommunistpartiet. Alla lokala fackföreningar måste verka under VGCL:s paraply. Enligt lagen om fackliga organisationer måste sådana bildas inom sex månader på nya företag som har minst tio anställda.

Inga fackföreningar får ansluta sig till internationella fackliga organ eller delta i deras verksamhet. Diskriminering av fackliga organisationer är förbjuden enligt arbetsmarknadslagen.

Begränsningar av strejkrätten

Strejkrätt finns, men är begränsad, och det krävs omständliga åtgärder innan de kan genomföras. Såväl företagsledning som anställda måste vända sig till företagets egen medlingskommitté eller, om det inte finns någon, till distriktsmedlaren. Om medlingen misslyckas ska båda parter vända sig till provinsens skiljedomstol i arbetslivsfrågor, men sådana finns inte i alla provinser. Fackliga organisationer har rätt att överklaga beslut i provinsiala skiljedomstolar till provinsens folkdomstol, eller gå i strejk. Det innebär långdragna processer och eftersom organ för tvistlösning inte ens bildats i alla provinser, brukar alla strejker vara olagliga.

Strejker är förbjudna i offentlig verksamhet, statliga företag och företag som regeringen anser är viktiga för landets ekonomi och försvar. Definitionen är vid och omfattar 54 olika sektorer, som järnvägen, sjö- och luftfart, banker, post och tele, el-, olje- och gasproduktion. Premiärministern har rätt att avbryta en strejk som anses skada landets ekonomi eller allmänhetens säkerhet.

Kollektiva förhandlingar

Fackliga organisationer som godkänts av partiet har rätt att sluta kollektivavtal för alla anställda.

Frizoner

Frizonerna omfattas av samma lagstiftning som landet i övrigt.

FACKLIGA RÄTTIGHETER I PRAKTIKEN

VGCL hävdar att man representerar 95 procent av alla offentliganställda och 90 procent av de anställda i statliga företag. Av arbetskraften som helhet (38 miljoner) är endast omkring 10 procent organiserad. I den privata sektorn finns det omkring 500 000 fackligt anslutna, medan det nästan inte finns några på landsbygden, där majoriteten av alla löntagare bor.

VGCL tar god tid på sig för att anpassa sig till marknadsekomin och det förändrade klimatet den medför. Organisationen betraktar sig fortfarande som förbindelselänk mellan arbetsgivare och anställda, snarare än som försvarare av löntagarnas rättigheter. Löntagare både i landets norra och södra delar har föga tilltro till VGCL och många anser att ledningen inte kan företräda deras intressen på ett framgångsrikt sätt.

Hand i handske

Såväl premiärministern som kommunistpartiets ordförande och generalsekreterare var närvarande vid VGCL:s 9:e kongress i oktober 2003, vilket speglar den vietnamesiska fackföreningsrörelsens natur. Fackliga organisationer uppmanades fortsätta sprida regeringspolitiken till löntagarna och uppmana dem till kreativitet och hög produktion.

Som i Kina

Vietnam har, näst efter Kina, blivit ett favoritland för koreanska investerare som framhåller landets "företagsvänliga" fackföreningar som ett av skälen till det. Samtidigt har VGCL framhållit hur viktiga kontakterna med All-China Federation of Trade Unions är. Den organisationen står under det kinesiska kommunistpartiets kontroll.

Strejker tolererade

Trots att strejkrätten är begränsad genomförs många strejker utan att föreskrivna procedurer följs, och myndigheterna tolererar dem.

Frizoner

Arbetsgivarna i frizonerna brukar bortse från löntagarnas rättigheter. Bara tio procent av de anställda har långtidsanställning. Återstoden har kontrakt på mellan tre och tolv månader, vilket gör att arbetsgivarna slipper upprätta en fackförening i företag med över tio anställda, så som lagen föreskriver. Även om löner, arbets- och levnadsvillkor är dåliga, är de anställda alltför fåna om sina jobb för att protestera. Frizonernas styrelser har tjänstemän för arbetslivsfrågor, men de tar ingen praktisk befattning med konflikter och det görs inte mycket för att garantera löntagarnas lagstadgade skydd om en konflikt utbyter.

AMERIKA

Planerna på ett allamerikanskt frihandelsavtal (Free Trade Area of the Americas, FTAA) tycktes ha hamnat i bakvatten under året, men USA fortsatte driva fram delregionala och bilaterala överenskommelser. Motståndet mot alla sådana avtal var oförändrat starkt, i synnerhet bland löntagare som fruktade att arbetstillfällen skulle gå förlorade och att deras rättigheter skulle urholkas ytterligare.

Förslaget till Colombias frihandelsavtal med USA möttes med protestdemonstrationer i maj. I regel använde polisen överdrivet våld och många sårades, bland dem generalsekretären för centralorganisationen Confederación de Trabajadores de Colombias (CTC), som blev skjuten i benet. Han vara bara en av de många i Colombia som sårades under året, där våldet mot fackligt aktiva var oförändrat stort. Sammanlagt 99 personer, nio fler än år 2003, mördades på grund av sin fackliga verksamhet och 445 hotades till livet. Många gånger var de då engagerade i kollektiva förhandlingar eller strejker.

Bakom hoten, våldet och mordet finns en antifacklig kultur som främjas av den Colombianska regeringen. Regeringen saknar politisk vilja att hitta och straffa de ansvariga och genomförde en storskalig omvandling av statliga företag. Målet föreföll vara att slå sönder de fackföreningar som fanns.

Colombia var inte det enda landet där fackligt aktiva dödades år 2004. I Dominikanska republiken dog åtta personer och flera tiotal sårades i sammanstötningar med polisen under en generalstrejk som organiserats av fackföreningar och andra folkrörelser. Två medlemmar av lantarbetarorganisationen ONAC dödades i Paraguay, när polis öppnade eld mot lastbilen som skjutsade dem till en protest mot bruket av gifter i jordbruket. I Brasilien sköts en framstående medlem av lantarbetarförbundet till döds i sitt hem, och Gilberto Soto mördades av två lejda män under ett besök i El Salvador. Han kom från International Brotherhood of Teamsters, med bas i USA, och var i El Salvador för att organisera transportarbetare. I Guatemala dödades två fackligt aktiva och andra hotades till livet.

I Haiti angreps fackliga organisationer av Aristideregeringen i början av året och tio ledare kastades i fängelse efter en polisrazzia mot fackföreningskontor. De gripna släpptes visserligen när Aristide avgick, men situationen förbättrades inte under den nya regeringen som avskedade strejkande lärare. Arbetsgivarnas angrepp på fackligt aktiva fortsatte och en representant från en chaufförsorganisation mördades.

I Venezuela meddelade president Chávez offentligt att han vill se centralorganisationen CTV "gå upp i rök". Regeringen vägrade bevilja CTV status som mest representativa organisation, erkände fortfarande inte organisationens ledning och skickade en representant från en pytteliten facklig organisation som delegat till ILO:s årliga konferens.

I exempelvis Ecuador och Guatemala, liksom i Costa Rica, fortsatte modellen med "solidaristaföreningar" som bildats av arbetsgivarna. I Mexiko fick anställda på ett oljebolag telefonsamtal med hotelser och blev tillsagda att gå med i den arbetsgivarvänliga fackföreningen. Vissa mexikanska företag har också "spökfackföreningar" – de kallas så därför att de bara finns till namnet. Ibland vet inte ens de anställda om att de finns.

Arbetsgivare i regionens frizoner var fortsatt fientligt inställda till fackföreningar. I Nicaragua avskedades 400 anställda på sammansättningsfabriken King Yong en månad efter det att de bildat en fackförening. Företaget gick också till domstol med anklagelser mot dem som bildat fackföreningen. I Haiti ledde bildandet av en fackförening i frizonen Ouanaminthe omedelbart till en rad grymma antifackliga åtgärder, inklusive fysisk misshandel och massavskedanden.

Kvinnliga fackföreningsmedlemmar utsätts ofta för kränkningar, i synnerhet i frizonerna där de utgör en majoritet av arbetskraften, men inte bara där. I Colombia, till exempel, ökade kränkningarna av kvinnors fackliga rättigheter ytterligare, efter den mycket kraftiga ökning som noterades förra året.

I Nordamerika, slutligen, framhärdade Wal Mart i sin våldsamt antifackliga inställning, även om företaget efter starkt motstånd tvingades erkänna en fackförening på ett av sina varuhus i Kanada. Det är det enda Wal Mart-varuhuset i världen där de anställda är fackligt organiserade. I USA fortsatte andra arbetsgivare också att hota och avskeda anställda för att hindra dem från att utnyttja rätten att organisera sig.

ARGENTINA

FOLKMÄNGD: 38,9 milj.

HUVUDSTAD: Buenos Aires

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Lagstiftningen erkänner fortfarande bara en facklig organisation per industrigren och geografiskt område. En ny lag antogs, som förstärker rätten till kollektiva förhandlingar. Lärarförbundet tvingades till obligatorisk förhandling och drabbades av vedergällning för strejk.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten

Enligt författningen har löntagarna rätt att bilda och ansluta sig till fria fackliga organisationer och dessa erkänns officiellt när de förts in i ett särskild register. Fackliga organisationer regleras av Lag 23551, som antogs år 1988, och den reglerar också kollektiva förhandlingar och strejkrätten. Alla löntagare utom militären är fria att organisera sig utan särskilda tillstånd, på industri-, företags- eller branschnivå och i yrkesförbund. Två eller fler fackföreningar får bilda en federation och två eller fler federationer får bilda en konfederation.

Fackliga ledare måste utses av medlemmarna i direkta och slutna val. Deras mandat får inte vara längre än fyra år, men omval är tillåtna.

Fackföreningsavgiften ska enligt fackföreningslagen alltid tas in genom löneavdrag.

Restriktioner

Det finns emellertid vissa lagstadgade restriktioner för föreningsfriheten, i synnerhet föreskriften att bara en organisation, den mest representativa inom en given industrigren, sektor och geografiska område, kan få "facklig personlighet" (personería gremial) vilket ger rätt att förhandla om löner, ta in medlemsavgifter eller utlysa strejker.

För att en organisation ska få "facklig personlighet" (bl.a. exklusiv förhandlingsrätt) måste den: (a) vara officiellt registrerad och ha varit verksam i minst sex månader, (b) organisera minst 20 procent av dem de ska representera, (c) vara den mest representativa organisationen inom den aktuella industrin, branschen och geografiska regionen (vanligen en provins eller en stad, men i vissa fall hela landet).

Kollektiva förhandlingar

Lagen tillåter kollektiva förhandlingar på region-, provins- eller företagsnivå.

För att kollektivavtal ska vara bindande måste de godkännas av Arbetsmarknadsministeriet, vilket strider mot principen om fria förhandlingar.

Ny arbetsmarknadslagstiftning

Lagen om ändringar av arbetsmarknadslagarna antogs av Nationalförsamlingen den 2 mars 2004. Ändringarna gällde motsvarande lagar från år 2000 och medförde förändringar av kollektiva rättigheter och dithörande frågor. Den nya lagstiftningen fastslog förekomsten av kollektivavtal på högre nivåer och återinförde principen om att kollektivavtal som löpt ut gäller tills de ersätts av nya avtal, såvida inte avtalet anger annat.

Strejker

Strejkrätten är erkänd. Fackföreningar kan tvingas till 15 dagars förlikningsperiod innan de får strejka. Båda sidor i en konflikt kan också kräva medling. Medlaren får förlänga förlikningsperioden med ytterligare fem dagar, men om man inte enas då har parterna frihet att vidta stridsåtgärder.

Skydd för fackföreningsmedlemmar

Lagen om fackföreningar förbjuder vissa orättfärdiga metoder, som arbetsgivares inblandning i facklig verksamhet, antifacklig diskriminering, avskedanden av anställda som arbetar fackligt, vägran att delta i förhandlingar eller hinder för förhandlingsprocessen. Klagomål mot orättfärdiga metoder kan anmälas till domstol. Målen kan leda till böter för arbetsgivaren eller, i förekommande fall, för löntagarorganisationen.

Enligt lag 25561 tillåts inga osakliga avskedanden under 180 dagar. Arbetsgivare som avskedar någon i strid med lagen måste betala den drabbade dubbel ersättning jämfört med vad han/hon normalt skulle ha rätt till. Regeringen förlängde den särskilda ersättningen enligt det sociala nödfallsprogrammet till den 31 december.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

En ganska otillfredsställande situation, men den förbättras

Under senare år har de fackliga rättigheterna respekterats mycket dåligt i Argentina.

Centralorganisationen Central de los Trabajadores Argentinos (CTA) konstaterade: "Under de senaste åren har 32 fackligt aktiva mördats och över 3 000 fackföreningsledare har ställts inför domstol". Några av de senaste fallen av förtryck inträffade inom ramen för oroligheterna under åren 2001 och 2002, under landets ekonomiska sammanbrott, och förtrycket beskrevs av observatörer som "kriminalisering av sociala protester". När spänningarna minskade, minskade också förtrycket. Regeringsskiftet har också bidragit till det.

Fackligt erkännande nekat

Under de senaste åren har lagstadgade restriktioner använts för att avslå ansökningar om registrering av fackliga organisationer, som därmed också nekats "personlighet". Det drabbade till exempel en fackförening för anställda i rättsväsendet i provinsen San Luis (Sindicato Judiciales Puntanos), som rapporterade om hinder och förseningar av registreringsprocessen och erkännandet, och fackföreningen för anställda på Lockheed Aircraft som fick liknande problem. I båda fallen gjorde organisationerna anmälningar till ILO.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Trots att landet nu nått större social och ekonomisk stabilitet ligger fattigdomen och osäkerheten kvar på höga nivåer. Den nya ekonomiska situationen och regeringens koncentration på lönerna ledde till fler kollektiva förhandlingar. Regeringen ändrade sin konfrontationstaktik mot strejkvakter, som var indelade i "fegisar" (som stödde regeringen) och "tuffingar" (som fortsatte organisera protester, bl.a. vägspärrar).

Obligatorisk medling

I augusti utbröt en konflikt mellan lärarnas organisation, Frente Gremial Docente Bonaerense, FEB-SUTEBA och provinsregeringen i Buenos Aires om lönerna och den föreslagna budgeten. Lärarförbundet begärde att provinsregeringen skulle höja lönerna och öka anslaget till utbildning i den nya budgeten. Förhandlingar inleddes, men avbröts i december när regeringen beslutade om obligatorisk medling, i strid med ILO:s regler och provinsens lagstiftning. Beslutet kom efter en 48 timmars strejk den 2-3 december. Lärarfronten struntade i medlingen och utlyste ytterligare en tvådagars lärarstrejk. Myndigheterna beslutade göra inspektioner för att eventuellt straffa lärare som deltog i den. Mirta Petrocini, FEB:s ordförande, hävdade att "hotande åtgärder" användes för att kväsa den författningensliga strejkrätten. Året slutade med ytterligare en strejkmaning till den 6-7 december.

Strejkrätt nekas

Ledarna för lärarförbundet i Neuquén, Asociación de Trabajadores de la Educación de Neuquén (ATEN), påtalade provinsregeringens kränkningar av strejkrätten. Regeringen fattade den 21 december 2004 beslut om att stänga av 50 skolorna i 30 dagar för att de strejkat. Lärarna krävde att resolution 163, beslutad av provinsens skolråd (Consejo Provincial de Educación, CPE) år 2003, skulle dras tillbaka eftersom den tvingade skolorna att arbeta, nekade dem strejkrätt och krävde att de skulle upprätta svarta listor över lärare som deltog i strejker. Organisationen försökte två gånger gå till domstol för att få resolutionen ändrad, eftersom den strider mot skolanställdas strejkrätt. Domstolarna i Neuquén godkände den emellertid och tvingade ATEN att föra målet vidare till provinsens Högsta domstol.

Överträdelserna av resolution 163 började sedan CPE inlett åtal i domstol mot 54 skollära i provinshuvudstaden och dess omgivning för att de vägrat öppna skolgrindarna under en strejk i oktober 2003. Åtalen stred mot strejkrätten och förvärrades av löneavdrag för strejkdagarna.

Bra nyheter – regeringen ger order om att förföljelserna av facket på Telefónica ska upphöra

Efter en långvarig konflikt år 2003, efter att nedskärningar på Telefónica Argentina hade lett till att fackets (Centro de Profesionales de Empresas de Telecomunicaciones, CEPETEL) ledare hotats och trakasserats, ålades parterna den 27 augusti 2004 obligatorisk medling av Ministeriet för arbetsmarknad, sysselsättning och socialförsäkringar. Beslutet innebar att de som sagts upp av Telefónica skulle få tillbaka sina jobb och att de som flyttats till andra uppgifter i företaget skulle återgå till sina ursprungliga poster. Regeringen varnade företaget för att vidta repressalier mot anställda som var fackligt anslutna.

BAHAMAS

FOLKMÄNGD: 321 000

HUVUDSTAD: Nassau

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138 -182

Trots att lagstiftningen garanterar alla grundläggande fackliga rättigheter, tyder händelser under året på problem inom två områden. En arbetsgivare kan begära att en organisations erkännande dras in, om ett kollektivavtal inte nås inom ett år efter förhandlingarnas början. Regeringen kan dock avslå en sådan begäran, vilket skedde i fråga om kasinot Royal Oasis. Vidare måste en organisation ansöka om tillstånd till strejkomröstning innan stridsåtgärder kan vidtas. Arbetsmarknadsministeriet kan vägra tillstånd, vilket drabbade en fackförening på en badort.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Anställda inom den privata sektorn och största delen av den offentliga sektorn får bilda och gå med i fackföreningar utan några tillstånd i förväg. Anställda inom polisen, försvaret, brandkåren och på fängvårdsanstalter är undantagna, även om detta för de två förstnämnda kategorierna inte strider mot internationella arbetslivsnormer. Rätten till kollektiva förhandlingar är erkänd i lag. För att erkännas som förhandlingspart måste en facklig organisation representera 50 procent plus en av de anställda. Arbetsgivare som inte kommer överens med en facklig organisation efter

tolv månaders förhandling, kan begära att organisationens erkännande av dras in.

Strejkrätt

Enligt lagen om relationerna i arbetslivet (Industrial Relations Act) måste en enkel majoritet av en organisations medlemmar rösta för en förelaggen strejk. Omröstningen måste godkännas av Arbetsmarknadsministeriet vilket, när det gäller offentlig sektor, strider mot principerna för föreningsfrihet eftersom regeringen då är arbetsgivare.

Frizoner

Landet har en frizon, Freeport, som lyder under samma lagstiftning som landet i övrigt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Avtal respekteras inte

Även om fackliga organisationer i hög grad använder sig av sina rättigheter, har det genom året hänt att regeringen svikit dem, i synnerhet genom att inte respektera avtal. Fackliga organisationer anser att vissa arbetsgivare avsiktligt drar ut på förhandlingarna för att efter ett år kunna begära att erkännandet av organisationen återkallas.

Arbetsgivare i frizonen Freeport motverkar fackliga organisationer.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Landet drabbades i september av orkanen Frances som orsakade stor förödelse på Grand Bahama. I slutet av samma månad svepte orkanen Jeanne in och orsakade svåra översvämningar på öarna Abaco och Grand Bahama. Som en följd av det friställdes tusentals löntagare.

Fackföreningsmedlemmar avskedade

Anställda på semesteranläggningen Paradise Coves sades upp i början av januari, av vad som sades vara ekonomiska skäl. Sju av de åtta anställda tillhörde fackföreningen och de förlorade alla sina jobb. Deras förbund, Bahamas Hotel, Catering and Allied Workers Union (BHCAWU) trodde att de straffats för att de organiserat sig. År 2003 hade organisationen erkänts som förhandlingspart för de anställda. Förhandlingar om ett kollektivavtal med anläggningens ägare pågick, men fackföreningen hade lämnat in ett klagomål till Arbetsmarknadsministeriet, sedan arbetsgivaren inte svarat på fackets förslag inom den föreskrivna 14-dagarsperioden. De sju sades upp samma kväll. Fackets bedömning att ekonomiska svårigheter inte var den verkliga orsaken fick stöd av att anläggningen, som gick strålände, annonserade ut de avskedades arbeten i den lokala dagstidningen. Två av de avskedade erbjöds komma tillbaka till sina arbeten, på deltid.

Förhandlingar i ond tro för att undergräva facket

Ledningen för Royal Oasis Resort and Casino försökte i januari få erkännandet av Bahamas Gaming and Allied Workers' Union (BGAWU) indraget. Enligt lagen om arbetslivsrelationer kan arbetsgivare ifrågasätta en organisation om man inte lyckas teckna kollektivavtal inom tolv månader. Parterna hade förhandlat i över ett år och var nära en överenskommelse, men förhandlingarna strandade i sista minuten och ledningen meddelade i mitten av januari att de lades ner. I maj avtog Arbetsmarknadsministeriet arbetsgivarens begäran och beordrade parterna tillbaka till förhandlingsbordet. Hotellet motsatte sig det, och ministern vägrade sätta en tidsgräns för när överläggningarna skulle vara avslutade. BGAWU trodde att ledningen avsiktligt fördröjt slutförhandlingarna för att kunna återropa lagen om avregistrering och krävde att regeringen skulle ändra den.

Strejkrätt vägras

Arbetsmarknadsministern vägrade ge tillstånd för en omröstning om strejk i anledning av en lönetvist på det statligt ägda Radisson Cable Beach Resort i juli. Han sade att facket inte givit honom övertygande argument.

Antifackligt elbolag

Under hela året rådde spända relationer mellan Bahamas Electrical Workers' Union (BEWU) and Bahamas Electricity Corporation (BEC). BEWU kämpade hela tiden för att få ledningen till förhandlingsbordet. Sedan man undertecknat ett inledande avtal i april, som innebar att förhandlingarna om tre olika frågor (pensioner, löneavvikelser och prestationslön) skulle fortsätta, sade facket att man fick träffa ledningen först efter Arbetsmarknadsministeriets ingripande. BEWU anmälde många konflikter dit. Tidigare under året undgick BEWU:s ordförande, Dennis Williams, med nöd och näppe att bli avskedad av disciplinära skäl, efter en hetsig ordväxling med ledningen i februari. I oktober kallades polisen in för att avhysa BEWU:s generalsekreterare Patricia Johnson från BEC:s lokaler i Eleuthra, där hon befann sig för att utföra fackliga uppgifter.

BELIZE

FOLKMÄNGD: 266 000

HUVUDSTAD: Belmopan

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga förändringar inträffade i Belize, där myndigheterna fortfarande kan avbryta en strejk inom verksamhet som enligt internationella normer inte är oundgänglig. Rätten till kollektiva förhandlingar är fortfarande begränsad.

LAGSTIFTNINGEN

Löntagarna är enligt lag fria att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer och medlemmarna kan fritt välja sina ledare från de egna leden. Fackliga organisationer har strejkrätt, men den är begränsad för offentliganställda i verksamhet som betecknats som "oumbärlig". Lagen om oumbärlig verksamhet ger myndigheterna makt att hänvisa en konflikt till obligatorisk medling och de kan förbjuda eller avbryta en strejk. Oumbärlig verksamhet definieras brett och innefattar postverket, penning- och andra transporter och till och med försäljningsställen för oljeprodukter.

Lagen ger rätt till kollektiva förhandlingar, men enligt lagen om fackliga- och arbetsgivarorganisationer (Trade Unions' and Employers' Organisations Act) kan en fackförening bara erkännas som förhandlingspart om den får 51 procent av rösterna. Om ingen organisation når upp till mer än 50 procent av de anställda, kan till och med den största av dem nekas rätt att förhandla kollektivt.

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller i frizonerna

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Omkring 11 procent av arbetskraften är organiserad.

I praktiken hindrar vissa arbetsgivare facklig verksamhet genom att avskeda fackföreningsmedlemmar. De böter som kan utdömas för arbetsgivare som gör sig skyldiga till antifacklig diskriminering har visat sig för låga för att vara avskräckande.

Arbetsgivare i frizonerna erkänner inga fackföreningar.

BOLIVIA

FOLKMÄNGD: 9,1 milj.

HUVUDSTAD: La Paz

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 87-98-100-105-111-138-182

Offentliganställda nekas fortfarande enligt lag strejkrätt, och rätten att organisera begränsas i praktiken av den stora andelen småföretag där de anställda är för få för att bilda fackförening. De fackliga organisationerna meddelar att det råder omfattande fackföreningsfientlighet bland arbetsgivarna.

LAGSTIFTNINGEN

Regeringstillstånd krävs

Löntagarna får fritt bilda och gå med i fackliga organisationer och förhandla kollektivt. Lagstiftningen innehåller dock många restriktioner av rättigheterna. Den allmänna arbetslivslagen, från år 1942, kräver regeringstillstånd för bildandet av en fackförening och tillåter bara en organisation per företag. Den nekar offentliganställda föreningsrätt, med undantag för anställda inom vården, utbildningsväsendet och oljesektorn. ILO har krävt att statsjänstemän som inte arbetar i förvaltningen ska få organisera sig, men regeringen har inte vidtagit några åtgärder. Småbönder får inte heller organisera sig. Företags- eller branschorganisationer får bara bildas om det finns minst 20 anställda, medan bildandet av organisationer på industrinivå kräver stöd av minst 50 procent av de anställda. Den allmänna arbetslivslagen ger arbetsinspektörer rätt att delta i fackliga möten och kontrollera facklig verksamhet. Fackliga styrelsemedlemmar måste vara bolivianska medborgare från födseln, vilket diskriminerar utlänningar och andra som fått medborgarskap. Fackliga funktionärer måste arbeta på samma företag. Ett dekret om tillämpning av arbetslivslagen ger regeringen rätt att upplösa organisationer genom förvaltningsbeslut.

Strejkrätten – strikta villkor

Strejker i offentlig verksamhet, inklusive banker och allmänna marknader, är förbjudna i lag. För andra löntagare är strejkrätten förenad med strikta villkor. För att en strejk på ett företag ska vara laglig, måste den ha stöd av tre fjärdedelar av de anställda. General- och sympatistrejker är helt förbjudna och överträdelsestraffas. Obligatorisk medling, vilket enligt internationella arbetslivsnormer bara bör gälla oumbärlig verksamhet, kan tillgripas för att stoppa en strejk inom verksamhetsområden som inte alltid är oumbärliga. Offentliganställda och anställda på banker har inte strejkrätt. Löntagare som inte stödjer en strejk får fortsätta arbeta som vanligt och kan till och med begära polisbeskydd. När en strejk förklaras vara olaglig, kan deltagarna enligt den bolivianska strafflagen (artikel 234) dömas till fängelse i ett till fem år, och dessutom till straffarbete.

Inget skydd

Det finns inga mekanismer för att skydda fackföreningar från arbetsgivares ingripanden. Lagen tillåter inte fackliga organisationer att gå med internationella fackliga organ.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Minimikravet på 20 löntagare för att bilda en fackförening har i praktiken inneburit en kraftig begränsning, eftersom uppskattningsvis 70 procent av alla företag har färre än 20 anställda.

Ineffektiva arbetsdomstolar

Den tidsödande handläggningen av mål som rör arbetslivet illustreras av den nationella arbetsdomstolen. Ärenden där tar vanligen mer än ett år att avgöra. Följden är att ärenden som rör diskriminering av fackliga ledare och medlemmar ofta avgörs för sent för att få någon effekt.

Strejker

Strejker har genomförts under senare år, också i den offentliga sektorn. Regeringen har ibland åberopat lagstiftningen för att olagligförklara dem och slå till med strejkande med överdriven kraft.

Småbönder

Småbrukarna har bildat egna föreningar för att skydda sina intressen, även om dessa inte enligt lag erkänns som fackliga organisationer. Småbönderna är speciellt arga på vad de betraktar som orättvisa tillslag mot produktionen av cocablad – en traditionell gröda och småböndernas enda försörjning – inom ramen för kriget mot narkotika. Fackliga åtgärder och småbrukarprotester är ofta samordnade. Centralorganisationen, Central Obrera Boliviana (COB), har cocaodlare bland sina medlemmar och har ofta gått samman med småböndernas förening, Confederación Sindical Única de Trabajadores Campesinos de Bolivia (CSUTCB), när strejker organiserats. Strejker och protester slås nästan alltid ner med hårt förtryck.

Fientliga arbetsgivare

Central Obrera Boliviana (COB) meddelar att arbetsgivarna i många år motarbetat organisering av fackföreningar genom att hota anställda med avsked om de går med. Situationen har inte förbättrats sedan Carlos Mesa kom till makten, trots att han lovade skydda löntagarnas rättigheter.

BRASILIEN

FOLKMÄNGD: 182,8 milj.

HUVUDSTAD: Brasilia

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-98-100-105-111-138-182

Vissa positiva steg har tagits för att motverka tvångsarbete, men det fortsätter vara ett allvarligt problem i Brasilien, och berövar omkring 25 000 arbetare alla rättigheter, inklusive de fackliga. Våldet mot lantarbetare är också ett ständigt problem. En medlem av lantarbetareförbundet sköts till döds under året och en annan hotades till livet.

LAGSTIFTNINGEN

Den viktigaste delen av arbetsmarknadslagstiftningen är ett kompendium (CLL) från år 1943, en samling lagar som infördes av dåvarande presidenten Getulio Vargas under hans "Nya stat", samt artiklar som i den federala författningen som infördes år 1988. Sedan dess har enskilda artiklar eller delar av CLL ändrats, för att överensstämma med rådande politiska trender.

"Enorganisationssystem" och facklig skatt

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen ger alla löntagare rätt till facklig representation, med undantag för militären, den uniformerade polisen och brandmännen. "Enorganisationssystemet" innebär att det bara får finnas en facklig organisation per ekonomisk eller yrkeskategori inom varje geografiskt område. Det betyder att vissa sektoriella federationer och nationella centralorganisationer är olagliga. Flera federala lagar erkänner ändå legitimiteten hos konfederationer som skapats sedan tidigt 1980-tal och den federala Högsta domstolen har erkänt sektorsorganisationer som bildats i ett ramverkssystem.

Enligt lag måste varje löntagare betala en facklig skatt motsvarande en dagslön. Skatten dras vid källan i mars månad, och fördelas sedan till fackföreningarna, federationerna och konfederationerna, samt till en sysselsättnings- och lönefond som Arbetsmarknadsministeriet förvaltar. Pengarna fördelas proportionellt mot antalet löntagare som representeras på lagstadgat sätt (utifrån det obligatoriska enorganisationssystemet, d.v.s. inte i proportion till antalet fackföreningsmedlemmar).

Kollektiva förhandlingar, kraftiga begränsningar

Kollektiva förhandlingar tillåts endast om ett fåtal frågor, vilket beror på att CLL är extremt detaljerad. Kollektivavtal träder omedelbart i kraft.

Strejkrätt

1988 års författning medger obegränsad strejkrätt för löntagare i allmänhet, med undantag för polisen och militären som inte får strejka alls.

Statstjänstemän befinner sig i ingenmansland, eftersom författningen säger att Nationalförsamlingen ska anta lagstiftning som reglerar deras strejkrätt. Det har den emellertid aldrig gjort. Statstjänstemän omfattas inte av CLL. Strejker bland dem har behandlats av arbetsdomstolarna som kan olagligförklara en strejk eller besluta att den inte är behörig att avgöra frågan, eftersom statstjänstemännen lyder under förvaltningslagstiftning.

Enligt lagstiftning från år 1989 gäller kraftigare begränsningar av strejkrätten inom ousbärlig verksamhet än vad ILO medger.

Frizoner

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller fullt ut i frizonerna.

Reformer i linje med internationella normer

President Lulas regering meddelade att man skulle ändra arbetsmarknadslagstiftningen för att bringa den i överensstämmelse med internationella normer, särskilt ILO:s konvention nr 87. I juli år 2003 tillsatte regeringen ett nationellt arbetsmarknadsforum med representation för de tre parterna. I forumets rapport år 2004 angavs en rad prioriteter, inklusive ratificering av konvention 87, en översyn av systemet för ekonomiskt stöd till fackliga organisationer (den fackliga skatten), nya ramar för facklig organisering och representation (som ersättning för enhetssystemet), starkare rättigheter för kollektiva förhandlingar samt ändring av tillämpningen av lagstiftningen med hänsyn tagen till små- och medelstora företag. Med utgångspunkt forumets slutsatser utarbetade regeringen ett lagförslag som överlämnades till Kongressen. Vid årets slut hade behandlingen av förslaget ännu inte inletts och väntades inte vara slutförd förrän år 2006.

RÄTTIGHETERN I PRAKTIKEN

I praktiken åsidosätts en del av de lagstadgade begränsningarna för fackliga organisationer. Samtidigt ignorerar emellertid arbetsgivarna utan vidare fackliga rättigheter.

De tre största centralorganisationerna, Força Sindical (FS), Central Unica dos Trabalhadores (CUT) och Confederação Geral dos Trabalhadores (CGT), erkänns alla i praktiken och ingår i trepartsorgan. De vill att lagstiftningen ska ändras för att motsvara dagens verklighet. För närvarande kan regeringen, tekniskt sett, utestänga dem från trepartsförhandlingarna. Förslag med den innebörden har lagts fram i Kongressen.

Även om centralorganisationerna spelat en ganska framträdande roll i samhället, har de försvagats av tillämpningen av neoliberal politik under den senaste tioårsperioden, den informella sysselsättningens tillväxt och successiva regeringars misslyckanden med att förändra den gammalmodiga arbetsmarknadslagstiftningen.

Löntagarna är i allmänhet inte organiserade på företagsnivå. Bara de modernaste ekonomiska sektorerna har lyckats med den bedriften. De fackliga organisationerna begärde att lagen skulle uppdateras och formellt erkänna rätten till facklig representation på företagsnivå och tillämpningen av ILO:s konvention 125, som Brasilien ratificerat.

Statstjänstemän

Statstjänstemän lyckas strejka och vinna lönekonflikter utan löneavdrag för strejkdagar genom att utnyttja sätt kryphål i lagstiftningen.

Diskriminering

Myndigheterna har visat sig oförmögna att tillämpa lagar mot antifacklig diskriminering. Fackligt aktiva blir ofta avskedade, trots att de har facklig immunitet enligt lag. Domstolarna arbetar mycket långsamt och kan inte handskas med de två miljoner eller fler klagomål som kommer in varje år. Fackliga ledare anser att 95 procent av alla sådana ärenden tar mellan fem och tio år att lösa, och mängder av olösta ärenden har samlats på hög.

Svarta listor

Brasiliens fackliga konfederationer lämnade in ett officiellt klagomål till ILO, mot svarta listor som skapas med hjälp av arbetsdomstolarnas webbsidor. Listorna avslöjar namnen på löntagare som lämnat in klagomål mot företag.

Domstolsingripande

Domstolarna ingriper dagligen ensidigt i arbetslivskonflikter, exempelvis genom att ge order om att en strejk ska avbrytas, eller (om det gäller ousbärlig verksamhet) föreskriva en så hög nivå på tjänster som måste upprätthållas att många strejker helt enkelt kan genomföras.

Antifackliga jordägare

Lantarbetarnas fackliga organisationer måste tampas med fientligt inställda arbetsgivare. Federation Rural Workers' Associations for the State of Sao Paulo (FETRAESP) säger att det pågår en systematisk arbetsgivarkampanj för att hindra facklig organisering och att ledarna dagligen hotas och förföljs. Många lantarbetare som går med i facket gör det i hemlighet. De som vågar kräva respekt för sina rättigheter avskedas och hamnar på svarta listor, precis som sina kollegor inom industrin. Hundratal lantarbetare har sedan 1980-talet dödat bara i delstaten Pará. Ingen dömdes för sådana mord förrän år 2003, då två jordägare dömdes till 19 år och tio månaders fängelse vardera, för att ha beordrat mord på en lantarbetarledare år 1985. Efter den domen har hotelserna mot lantarbetare intensifierats.

Lagarna upprätthålls dåligt i frizonerna

Av flera skäl upprätthålls lagstiftningen dåligt i frizonerna. Arbetsdomstolarna där är svaga och regionens arbetslivsministerier är underbemannade.

Mänskliga rättigheter dåligt respekterade

Respekten för mänskliga rättigheter är dålig över lag. En rapport år 2001 från Förenta Nationernas särskilda rapportör om tortyr, berättade att tortyr används "systematiskt och i stor omfattning". I en rapport från ILO, utgiven i oktober 2003, uppskattades antalet människor som arbetade under slaveriliknande förhållanden till 25 000. I januari 2004 dödades tre arbetsinspektörer och deras chaufför när de var på väg till en rutininspektion som gällde tvångsarbete på en gård i staten Minas Gerais.

Tvångsarbete – några förbättringar

Avtal som nyligen slutits mellan arbetsgivare och löntagarorganisationer för att utrota tvångsarbetet visar att det finns utrymme för åtgärder som kombinerar upprätthållande av lagstiftningen med social dialog och aktiv medverkan från såväl löntagar- som arbetsgivarorganisationer.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Lula da Silvas ansträngningar för att få kontroll över ekonom påverkade löntagarna negativt. Reallönerna föll medan inflationen steg. I juli marscherade tusentals arbetare genom gatorna i landets städer, i en demonstration som arrangerats av CUT. Man krävde att presidenten skulle hålla sina löften om att skapa jobb och omfördela rikedomarna.

Fackligt aktiv lantarbetare dödad

Ribamar Francisco dos Santos, aktiv medlem av lantarbetarförbundet STR, sköts till döds i sitt hem den 6 februari. STR tror att han mördades på grund av sin fackliga verksamhet.

Dödshot mot lantarbetarledare

Maria Joelma da Costa, ordförande för STR:s avdelning i Rondon do Pará (delstaten Pará) hotades under året flera gånger till livet i telefonsamtal till hennes hem och arbetsplats. Hon fick höra att hon skulle dödas om hon inte slutade försvara lantarbetarna. Hon hade fått begränsat polis-skydd men det drogs in den 2 oktober. Liknande hotelser mot två av hennes kollegor fick dem att lämna arbetet i STR.

Maria Joelma är änka efter José Dutra de Costa (som kallades "Dezinho"), STR:s före ordförande som mördades i december 2000. Mannen som tros vara skyldig till mordet släpptes i brist på bevis.

CHILE

FOLKMÄNGD: 16,2 milj.

HUVUDSTAD: Santiago

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Trots att den nuvarande regeringen är mer löntagarvänlig än föregångarna, har Chile ännu inte befriats från den individualistiska och auktoritära kultur som man ärvde av Pinochet. Regeringen, de politiska partierna och parlamentsledamöterna har försökt urholka fackliga framsteg genom att förtrycka demonstrationer och använda strejkbrytare.

LAGSTIFTNINGEN

Grundläggande fackliga rättigheter erkända

Löntagarna har rätt att bilda fackföreningar utan några tillstånd i förväg. Rätten till kollektiva förhandlingar erkänns, liksom strejkrätten, men bara i den privata sektorn.

Lagen om fackliga rättigheter, som antogs i december 2001, satte punkt för många av restriktionerna från Pinochets tid. Regeringen kan inte längre lägga sig i organisationernas interna organisation. Lagen utformades för att göra det lättare att bilda fackföreningar och främja kollektivavtalsförhandlingar, även om den slutliga versionen var en kompromiss som urvattnade de åtgärder som skulle ha stärkt de fackliga rättigheterna mot trycket från en stark, arbetsgivarledd högerfalang.

Begränsningar för kollektiva förhandlingar

Kollektiva förhandlingar garanteras bara på företagsnivå. I stället för att som utlovat år 2001 införa obligatoriska kollektiva förhandlingar på nationell nivå, föreskriver lagen "frivilliga" kollektivavtalsförhandlingar, vilket betyder att fackliga organisationer kan förhandla på den nivån bara när arbetsgivaren samtycker till det. Även säsongsanställda (som i lagstiftningen definieras som anställda i jordbruk, byggnadsindustri, hamnar och inom konst och underhållning) får bilda fackföreningar men kan bara förhandla om arbetsgivaren går med på det. Ändringar av lagstiftningen underlättar kollektiva förhandlingar i jordbrukssektorn, men förhandlingar kräver fortfarande att arbetsgivarna vill ställa upp på dem. Företagsfackföreningar får bara förhandla om kollektivavtal om arbetsgivarna är beredda att göra det.

Begränsningar för strejker

Anställda i offentlig sektor har inte strejkrätt. Tidigare har lärare, kommunalanställda och anställda i vården ändå genomfört strejker. Runt 30

företagskonflikter är föremål för obligatorisk medling. Lantarbetare är förbjudna att strejka under skördesäsongen.

I stället för att olagligförklara avsked av strejkande, gör den nya lagen det "avskräckande kostsamt" att avskeda personal som deltagit i strejk. Lagen förbjuder emellertid inte företagen att anlita strejkbrytare, vilket var ett av kraven från de större fackliga organisationerna.

Arbetsgivarna lyckades också få in "flexibla åtgärder" i lagstiftningen, som exempelvis användning av korttidskontrakt och mildare regler för anställning av ungdomar.

Skydd

Anställda har rätt att inom 60 dagar stämma arbetsgivare om de blivit avskedade på osakliga grunder. Om domstolen finner att de avskedats orättvist, höjs avgångsvederlaget med 30 procent. Om domaren anser att en löntagare avskedats för facklig verksamhet, har denne rätt att återgå till arbetet eller få skadestånd. Vissa löntagarkategorier är undantagna från den paragrafen.

Företag kan straffas för brott mot arbetsmarknadslagarna och var sjätte månad publicerar regeringen en lista över företag som begått sådana brott.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Kongressen tillsatte en utredning som skulle granska löntagarnas rättigheter och följa upp tillämpningen av lag 19.759 för att hitta lösningar på bristerna i fråga om löntagarnas grundläggande rättigheter, föreningsfriheten, olika former för entreprenader som undergräver anställningskontrakt och andra. En annan fråga som utredningen också ska titta på, gäller arbetsdomstolarnas långsamma handläggning. Eftersom domstolarna har högar av ärenden som väntar, ger löntagarna upp 70 procent av alla anmälningar om osakliga avskedanden, på grund av att processen tar så oerhört lång tid och är så kostsam.

Det har kommit rapporter om att arbetsgivare fortsätter avskeda anställda som är fackligt aktiva. För att undvika anmälningar till domstolarna erbjuds de mycket generösa avgångsvederlag.

Anmälningar mot antifackliga åtgärder

Med utgångspunkt i arbetsmarknadslagstiftningen namngavs år 2004 23 företag som straffats på olika sätt på grund av antifackliga eller orättvisa åtgärder. Arbetsmarknadsverket ska registrera sanktioner och varje halvår publicera en lista med namnen på företag som bryter mot arbetsmarknadslagarna.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Chile uppvisade regionens sundaste och stabilaste ekonomiska tillväxt, men frukterna av den har hittills inte fördelats rättvist och inkomstskillnaderna är fortfarande stora.

Livstids fängelse för mordet på Tucapel Jiménez

Efter stor allmän besvikelse över de milda domar som i juni 2003 avkunnades mot de anklagade för mordet på Tucapel Jiménez, bekräftade Högsta domstolen en livstidsdom mot den tidigare majoren Carlos Herrera Jiménez, som den som begick mordet år 1982, och olika fängelsestraff för tolv andra officerare, bland dem fyra pensionerade generaler. Gruppen åtalades som gärningsmän och medbrottslingar eller för att ha förtigt mordet på fackföreningsledaren Tucapel Jiménez, ordförande för statsanställdas förbund Agrupación Nacional de Empleados Fiscales (ANEF), i det första mål där man fastställde en institutionell koppling mellan den chilenska armén och brott under Pinochets diktatur.

Våldsamt förtryck mot fredlig demonstration

Den 6 oktober försökte militär och polis med kraftigt våld skingra en fredlig demonstration som genomfördes av medlemmar av hamnarbetarförbundet Federación de Trabajadores Portuarios (FETRAPI), som krävde en rättvis lösning av sina lönekrav. Den våldsamma sammandrabbningen ledde till att sex arbetare sårades. Dessutom, och enligt uppgifter från källorna, släpades Jorge Silva Berón, federationens ordförande, åt sidan och fick ta emot så våldsamma slag mot huvudet att han behövde sjukhusvård. Den 21 oktober enades arbetsgivarna och FETRAPI om ett tredagars avbrott av strejken som lamslagit Iquiques hamn i 20 dagar. Avbrottet kom sedan arbetsgivarna utlovat en 13-procentig lönehöjning och olika bonusar under en tvåårsperiod. Arbetarna samtyckte till att, som tecken på sin goda vilja, avbryta strejken till dess att förhandlingarna slutförts.

Dotterbolag från den mexikanska Bimbogruppen importerar strejkbrytare från Mexico ...

Den 7 december inledde 318 löntagare en strejk för högre löner som kompensation för förlorad köpkraft. Företaget hämtade då 20 mexikaner för att ersätta de strejkande. Företaget, Pan Ideal SA, som tillhör det mexikanska multinationella företaget Bimbo, har 70 procent av marknaden för standardlimpor och andra brödprodukter. Från början hade det bara funnits en fackförening för de 700 anställda, men i augusti kunde några av dem inte längre tåla arbetsvillkoren som accepterades av de fackliga ledarna, som stod företagsledningen nära, och bildade en ny fackförening kallad Sindicato de Trabajadores Especializados de Ideal (SITEI).

... och sparkar strejkande

Företaget sparkade 40 SITEI-medlemmar och startade en intern terrorkampanj. Den 14 december hölls ett möte som beslutade avbryta strejken på grund av motsättningar mellan den gula fackföreningen och de strejkande. Trots det, hade SITEI-ledarna knappt kommit fram till byggnaden förrän de fick veta att ytterligare 50 SITEI-medlemmar skulle avskedas.

COLOMBIA

FOLKMÄNGD: 45,6 milj.

HUVUDSTAD: Bogotá

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138

Året kännetecknades av fortsatta och allt våldsammare attacker mot kollektivavtalsförhandlingar, strejkrätten och hela den sociala dialogen, från regeringens, arbetsgivarnas och domstolarnas sida. Ändringar av arbetsmarknadslagstiftningen medförde längre arbetsdagar, sänkt övertidsersättning och flexiblare arbetsvillkor. En omstrukturering i stor skala av statliga företag genomfördes och föreföll i de flesta fall ha som enda mål att avskaffa gällande kollektivavtal och slå sönder fackliga organisationer.

Samtidigt fortsatte det fysiska våldet mot fackligt aktiva och det till och med förvärrades. Sammanlagt 99 fackligt aktiva – nio fler än år 2003 – mördades under året, i regel i samband med konflikter om kollektiva förhandlingar eller strejker. Hundratals hotades till livet, andra utsattes för mordförsök eller kidnappades, ytterligare många greps eller hotades av polisen och armén. Firinget av första maj slogs ner med våld av polisen och tolv personer skadades svårt. Fyra medlemmar av en internationell facklig delegation, som deltagit i ett besök för att visa solidaritet, utvisades ur landet i slutet av oktober och början av november. Straffriheten bestod. I nästan 70 procent av alla fall fanns ingen information varken om vilka som låg bakom brotten eller begick dem. I resterande 30 procent av fallen tillskrevs hoten paramilitära grupper till höger eller statens representanter, bland dem medlemmar av den reguljära armén.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten är inskriven i författningen som en grundläggande rättighet. Arbetsmarknadslagstiftningen föreskriver automatiskt erkännande av alla fackliga organisationer som bildats med minst 25 medlemmar och som gjort en enkel registrering. Enligt lag har organisationerna frihet att besluta om sina egna stadgar och aktiviteter. Bara en rättslig myndighet (inte ett regeringsorgan) kan suspendera en organisation eller dra in dess juridiska personlighet.

Begränsad strejkrätt

Författningen erkänner alla löntagares strejkrätt, med undantag för medlemmar av de väpnade styrkorna, polismakten och anställda i oundgänglig verksamhet som specificeras i lag. Författningen uppdrar också åt de lagstiftande myndigheterna att reglera strejkrätten, men det har ännu inte skett och i praktiken tillämpas fortfarande lagstiftning från perioden 1956-1990 på många offentliga verksamheter. Dessa är inte alltid "oumbärliga", vilket strider mot ILO:s definition som begränsar sig till verksamhet "som, om den avbryts, skulle hota liv, hälsa och säkerhet för hela eller delar av befolkningen".

Lagstiftningen förbjuder federationer och konfederationer att utlysa strejker och Hälsovårds- och socialförsäkringsministeriet (som har ansvar för att bevaka och administrera kontrollen av relationerna i arbetslivet) kan fortfarande föreskriva obligatorisk medling när en strejk pågår längre än 60 dagar. Det strider mot ILO:s konvention nr 87 och mot expertkommitténs rekommendationer.

Fackliga ledare som deltar i olagligförklarade strejker kan avskedas. De som deltar i lagliga strejker kan också avskedas, sex månader efter strejkens slut.

Kollektiva förhandlingar – diskriminering i offentlig sektor

Colombiansk lagstiftning har tillförts paragrafer som diskriminerar offentliganställdas rättigheter i arbetet och kollektivavtalsrätten genom att klassa dem som "officiell personal" ("trabajadores oficiales") eller "statstjänare" ("empleados públicos"). Offentliganställdas fackliga organisationer får inte lägga fram kollektivavtalskrav och teckna avtal. De har bara rätt att presentera "respektfulla framställningar" som inte gäller nyckelfrågor som löner, förmåner och anställningsformer.

Reform av arbetsmarknadslagen

Arbetsmarknadslagen ändrades utan något som helst samråd och utan förhandlingar, och ledde till längre arbetsdagar, sänkt övertidsersättning, minskat avgångsvederlag, ökad flexibilitet, begränsningar av förhandlingsrätten och indragning av tidigare vunna rättigheter. Den nya lagen utesluter till exempel lärlingsanställningar som täcks av kollektivavtal. Enligt ILO-konventionerna bör kollektiva förhandlingar omfatta "alla skriftliga avtal som gäller arbets- och anställningsvillkor".

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fackligt aktiva i Colombia genomgår en humanitär kris som offer för selektivt, systematiskt och ständigt våld, vare sig de är ledare eller medlemmar på gräsrotsnivå. Förövarna av övergreppen går helt straffria. Fackligt aktivas liv, frihet och integritet angrips när företag avvecklas, omorganiserar eller slås ihop och när produktion flyttas till "maquiladoras" (sammansättningsfabriker) i frizonerna. Dessutom drabbas de av arbetsgivarnas, de väpnade styrkornas och myndigheternas antifackliga strategier. Dessa förhållanden är den främsta förklaringen till att organisationsgraden sjunkit till 5,11 procent av den totala arbetskraften.

Trender

Våldet mot fackföreningsmedlemmar under år 2004 förekom i allmänhet i samband med allvarliga arbetslivskonflikter. Siffrorna visar att antalet mord och dödshot riktade mot fackligt aktiva ökade, liksom de godtyckliga gripandena. Våldet mot kvinnliga fackföreningsmedlemmar har

fortsatt.

Straffrihet

Majoriteten av alla övergrepp, d.v.s. över 95 procent av alla anmälda fall, sker utan att någon straffas och många mord utreds aldrig. Förutom att få utredningar leder till några resultat, hävdas inte lagstiftningen och offren får aldrig någon gottgörelse. Den nästan fullständiga straffriheten gynnas likaså av andra omständigheter, som att gärningsmännen i 69,4 procent av alla anmälda fall är okända och det saknas bevis, samt att regeringen inte vidtar omedelbara åtgärder för att göra omfattande utredningar av alla våldsamma övergrepp. Regeringen hävdar att våldet mot fackligt aktiva är en följd av inbördeskriget och inte av selektivt och systematiskt våld mot löntagarna och deras organisationer.

Kollektiva förhandlingar

År 2004 tecknades totalt 628 kollektivavtal, vilket är fler än de 284 år 2003, men fortfarande en besvikelse med tanke på att bara 1,17 procent av de sysselsatta omfattas av kollektivavtal. Dessutom inbegriper siffran för år 2004 192 "kollektiva pakter" ("pactos colectivos"), som påstås vara ett alternativ till avtal som förhandlats fram av facket. Pakterna gäller oorganiserad arbetskraft. I verkligheten förekommer inga förhandlingar eftersom pakterna beslutas av arbetsgivaren och brukar användas som ursäkt för att gå vid sidan av de fackliga organisationerna.

Faktorer som urholkar kollektiva förhandlingar

Det är många faktorer som bidragit till att minska antalet löntagare som omfattas av kollektivavtal, även om de främsta givetvis är den låga organisationsgraden och de våldsamma angreppen mot fackliga organisationer. Dessutom sker förhandlingar om kollektivavtal bara på företagsnivå och inte för hela branscher eller sektorer.

Vidare har de nya föreskrifterna i arbetsmarknadslagstiftningen, som påstods införa större flexibilitet i anställningskontrakt både inom offentlig och privat sektor, lett till att det blivit vanligare att arbete läggs ut på entreprenad genom avreglerade anställningskontrakt eller kontrakt som faller under civilrätten, exempelvis i vad som kallas "kooperativ för samordnat arbete" ("cooperativas de trabajo asociado"). Eftersom arbetsmarknadslagstiftningen inte gäller för sådana avtal, berövas löntagarna systematiskt rätten att organisera sig fackligt och föra kollektiva förhandlingar.

En annan faktor som påverkar kollektivavtalsförhandlingarna mycket negativt är de nya befogenheter som förlikningsdomstolarna fått. De har nu rätt att granska kollektivavtal och tillåta arbetsgivarna att skära ner eller upphäva rättigheter som de anställda tidigare fått. Detta har lett till att många fackliga organisationer inte presenterar nya förhandlingskrav, utan försöker förlänga gällande kollektivavtal för att inte förlora erövrade rättigheter i förlikningsdomstol.

I vissa fall har fackliga organisationer dessutom, och i tillägg till de allvarliga kränkningarna av föreningsrätten – i vissa fall tvingats att upplösa sig, eller så har medlemmarna tvingats avstå från erövrade rättigheter på grund av påtryckningar från beväpnade grupper. Det skedde till exempel med vårdanställda som tillhörde ANTHOC i La Ceja, departementet Antioquia, och kommunalanställda medlemmar av SINTRAOFAN i Cisneros (också i Antioquia).

Mord på fackliga förhandlare

I många andra fall mördades fackliga ledare eller hotades till livet när de höll på att förhandla med arbetsgivarna för att förbättra löntagarnas förhållanden.

Förhandlingspart saknas

De fackliga organisationerna har i realiteten ingen trovärdig förhandlingspart på den statliga sidan. Ministeriet för hälsovård och socialförsäkringar ansvarar för arbetslivsfrågor genom vice arbetsmarknadsministern. Enligt fackliga källor brukar denne emellertid åberopa avsaknaden av "fullständiga ministerbefogenheter" som skäl för att inte ingripa och överlämnar i största möjliga utsträckning alla arbetslivsfrågor till domstolarna.

Regeringen tillämpar en antifacklig kultur

Omstruktureringen av de tre stora statliga inrättningarna (Ecopetrol i oljeindustrin, Telecom, and socialförsäkringsinstitutet Instituto de Seguros Sociales) säger mycket om den nuvarande regeringens arbetsmarknadspolitik. Telecom avvecklades utan att den föreskrivna rättsliga proceduren för sådana åtgärder respekterades, för att slå sönder den 6 000 medlemmar starka fackliga organisationen och sätta stopp för kollektivavtalsförhandlingar. Samtidigt använde regeringen Telecoms tillgångar för att bilda ett annat telekomföretag, utan facklig organisation, som bara anställde hälften av den tidigare myndighetens personal. Anställningsavtalen och villkoren var långt sämre än de som de tidigare anställda haft.

Oljebolaget ECOPETROL och socialförsäkringsinstitutet (ISS) delades upp i två bolag, vilket minskade fackens inflytande och berövade de anställda i de nya bolagen en stor del av den förhandlingsrätt de tidigare haft. Majoriteten av de ISS-anställda klassades som "statstjänare" och förlorade därmed rättigheter enligt kollektivavtalet som tecknats mellan fackföreningen Sintraseguridad Social och ISS, inklusive rätten att presenteras av den fackföreningen.

Statens kränkningar av mänskliga rättigheter ökar

Som nämnts ovan, är förövarna okända i 69,4 procent av alla anmälda fall av våld. I 30,6 procent av de återstående fallen, där det finns uppgifter om tänkbara gärningsmän, visar rapporter att paramilitära grupper utpekats i 105 fall, statens representanter i 85 fall, samhällsvåld och brottslingar i 13 fall och rebellgrupper i sex fall. Staten själv är huvudansvarig för godtyckliga gripanden, husrannsakingar och utomrättsliga avrättningar av fackliga aktiva i departementet Arauca.

Attackerade för facklig verksamhet

Frivilligorganisationen Escuela Nacional Sindical (ENS, den nationella fackliga skolan) påpekar att ”de flesta kränkningarna av fackföreningsmedlemmars mänskliga rättigheter sker i samband med arbetslivskonflikter, även om de inträffar i en krigsmiljö och, i de flesta fall, begås av en av de stridande parterna”. Skolan meddelar också att ”de flesta mord, hotelser, kidnappningar och tvångsflyttningar som drabbar löntagarna har skett under perioder med ökad aktivitet och större tryck till förmån för löntagarnas rättigheter” och att de fackliga aktiva därför inte är ”tillfälliga eller oskyldiga offer för den väpnade konflikt som härjat landet under tio år”.

Några av de 99 mordena på fackligt aktiva under år 2004 belyser detta. Fabián Burbano, som mördades den 31 maj och Camilo Borja Pérez, mördad den 12 juli, hade spelat aktiva roller i strejken på ECOPETROL. Ricardo Barragán Ortega, mördad den 17 januari, tillhörde kommunalarbetsförbundet SINTRAEMCALI i Cali och spelade en framträdande roll i protesterna mot privatiseringen. Luis Alberto Toro Colorado, mördad den 22 juni, var välkänd för sin ståndaktighet i förhandlingarna som textilfackföreningen SINALTRADIHITEXCO förde.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Allmänna siffror

Enligt information från ENS utsattes fackligt aktiva för 688 fysiska angrepp mellan den 1 januari och den 31 december 2004. Förutom mordena förekom sammanlagt 445 dödshot, 33 tvångsflyttningar, sex kidnappningar, sju ”försvinnanden”, 77 godtyckliga gripanden och 17 fall av trakasserier.

Ökat våld mot kvinnliga fackföreningsmedlemmar

Under år 2003 försämrades kvinnliga fackföreningsmedlemmars situation drastiskt. Angreppen på deras liv, frihet och person ökade med 600 procent jämfört med år 2002 och med ytterligare 20,6 procent under år 2004. Information i ENS databas visar att kvinnor under år 2004 blev offer för 16 mord, 187 dödshot, åtta godtyckliga gripanden, två olagliga husrannsakingar och två fall av trakasserier.

Strejk olagligförklarad

Socialförsäkringsministeriet återopade resolution 1116 från den 22 april 2004 och olagligförklarade USO:s strejk. Regeringen sade att strejken inte uppfyllde kraven för strejkrätt i oundgänglig verksamhet.

Polisförtryck

Den 1 maj misshandlade, sårade och grep polisen studenter, löntagare och medlemmar av flera organisationer i det civila samhället. Resultaten av angreppet blev följande:

Försvunnen: ANDRÉS GUERRERO, arbetslös.

Svårt skadade: EDWARD PORTILLA, kassör för CUT i departementet Valle, CARLOS GONZÁLEZ, SINTRAUNICOL:s ordförande, ESTIVEN GARCÍA, aktiv i SINTRAUNICOL, OMAR ÁLVAREZ, medlem av familjeföreningen i Valle (ASO FAMILIAS-Valle), LUIS FERNANDO RIVERA, kommunalanställd i Alcantarillado, Cali (EMCALI – EICE ESP) och medlem av fackföreningen SINTRAEMCALI, WILLIAM ESCOBAR och ELADIO DOMÍNGUEZ, styrelsemedlemmar i CUT-Valle, HAROLD GARCÍA, direktör på Universidad Nacional de Palmira, HÉCTOR FABIO OSORIO, sekreterare för fackföreningen på universitetssjukhuset i Valle, (SINTRAHOSPICLINICAS), RODRIGO ESCOBAR och GUSTAVO TACUMA från SINTRAEMCALI samt EVER CUADROS, SUTEV-medlem.

Gripen: JAIME DUQUE PORRAS, anställd vid telebolaget EMCALI EICE ESP och medlem av SINTRAEMCALI.

Den 18 maj slog polisen med onödigt våld ner demonstrationer mot frihandelsavtalet mellan Colombia och USA på flera platser i landet. Många skadades, bland dem LUIS MIGUEL MORANTES, generalsekreterare för centralorganisationen Confederación de Trabajadores de Colombia (CTC), som skotts skadades i benet.

Den 27 oktober gick föreläsare, anställda och studenter i departementet Nariño i en fredlig demonstration genom gatorna i staden Pasto. Polisen stoppade demonstrationen med kraftigt våld. De gjorde sedan en razzia i lärarorganisationen SIMANA:s huvudkontor i departementet, orsakade stor materiell förödelse och hindrade medlemmar från att komma in. Under demonstrationen greps följande medlemmar: MIGUEL RUFINO MARTÍNEZ (skadad), OLMEDO ERAZO, FRANCISCO MELO, HERNANDO REALPE, ANA ZAMBRANO, EDGAR MEDINA och MIGUEL MARTINEZ. De släpptes senare. En student vid namn ZORAIDA BENAVIDES uppgavs senare ha ”försvunnit”.

SINALTRAINAL

Den 2 mars bröt sig två tungt beväpnade män in i livsmedelsarbetareförbundets (Sindicato Nacional de Trabajadores de la Industria de Alimentos, SINALTRAINAL) avdelnings lokaler i Barranquilla och hotade sekreteraren SANDRA MUÑOZ, ledaren och Coca Cola-arbetaren CAMPO ELIAS QUINTERO, den anställde CRISTÓBAL GÓMEZ och SANDRA CASTRO, som arbetade på förbundets apotek. Männerna slog omkull allt i sin väg och frågade hela tiden var DVD-spelaren fanns. De lämnade lokalerna med omkring fyra miljoner pesos och videobandet från bevakningskameran.

Mellan den 15 och 27 mars hölls en hungerstrejk på flera av Coca Colas buteljeringсанläggningar för att tvinga företaget till förhandlingsbordet. Den 15 mars fick EURÍPIDES YANCE, ordförande för SINALTRAINAL:s avdelning i Barranquilla ett telefonsamtal i vilket de strejkande hotades.

I Cali avlossades den 16 mars skott från två skåpbilar mot deltagare i en protestmarsch som förbundet arrangerat. Liknande händelser har inträffat flera gånger tidigare. EBERTH SUÁREZ, ordförande för SINALTRAINAL:s avdelning i Cali fick flera hotelser i samtal till sin mobil.

Den 14 april misshandlades ONOFRE ESQUIVEL, anställd på Nestlé i Bugalagrande och medlem av SINALTRAINAL:s förbundsstyrelse, i sitt hem under cirka tre timmar, av en grupp människor som kom dit i två fordon. Onofre hade tidigare hotats till livet av paramilitära AUC i ett

brev daterat den 11 oktober 2003 och hans hem genomsöktes 11 dagar senare.

Den 20 april trängde sig maskingevärsbeväpnade män in i GABRIEL REMOLINAS hem i Bucaramanga. De mördade Gabriel och hans partner FANNY ROBLES och sårade tre av deras barn. Gabriel Remolina var bror till ESTHER REMOLINA, partner till EFRAÍN GUERRERO, som arbetade på Coca Colas buteljeringanläggning i Bucaramanga och var ordförande för SINALTRAINAL:s fackförening där.

SINTRAEMCALI

Den 26 maj genomförde runt 1 500 kommunalanställda i Cali (på EMCALI EICE ESP) en fredlig sittstrejk i EMCALI-tornet under fyra dagar. Regeringen svarade med att kalla in armén och hotade göra slut på sittstrejken med våld. Den olagligförklarades sedan, som förevändning för att sparka många av de anställda.

Den 29 juni kom en person på motorcykel och med en walkie-talkie fram till en av familjemedlemmarna utanför fackföreningsordförandens, LUIS HERNÁNDEZ MONROY, mors bostad och hotade öppet med att först "göra slut på" Luis och sedan på resten av hans familj.

Den 14 juli sparkades 60 anställda av EMCALI EICE ESP i Cali. Alla tillhörde SINTRAEMCALI och bland dem fanns Luis Hernández och fem andra ledare.

OPERATION DRAKE

Den 23 augusti berättade en medlem av den statliga säkerhetstjänsten (som av säkerhetsskäl inte avslöjade sitt namn) att det fanns en komplott för att mörda ledare för fackliga och andra organisationer i Valle del Cauca. Följande fackligt aktiva nämndes: LUIS HERNÁNDEZ MONROY, SINTRAEMCALI:s ordförande, ALEXÁNDER LÓPEZ MAYA, tidigare SINTRAEMCALI-ordförande och för närvarande kongressledamot i Valle del Cauca, WILSON ARIAS, facklig ledare i SENA, Valle del Cauca och medlem av CUT:s styrelse, BERENICE CELEYTA ALAYÓN, SINTRAEMCALI:s direktör för mänskliga rättigheter samt EDGAR PEREA, ledare för stålarbetarfacket Sindicato de la Empresa Siderúrgica del Pacífico S.A. (SINT-RAMETAL-YUMBO). Den så kallade "Drakoperationen" planlades av tjänstgörande och f.d. arméofficerare i Cali, Medellín, Barranquilla, Ibagué och Bogotá. Den 25 augusti lämnade parlamentsledamöterna Alexander López och Wilson Borja, tidigare ordförande för statstjänstemannaförbundet Federación Nacional de Trabajadores al Servicio del Estado (FENALTRASE), in en officiell anmälan av hotelserna. Efter avslöjandena blev Alexander López Maya flera gånger hotad och många SINTRAEMCALI-medlemmar utsattes för mobbning och hot.

INTERNATIONELL FACKLIG DELEGATION UTVISAD

Mellan den 30 oktober och 1 november utvisade immigrationsmyndigheterna på Bogotás flygplats följande fackföreningsledare som skulle delta i ett årligt samordnings- och samarbetsmöte med den colombianska fackföreningsrörelsen. Mötet hade organiserats av de globala fackliga federationerna och FFI och skulle börja den 2 november.

Víctor Báez Mosqueira, FFI-ORIT:s generalsekreterare

Rodolfo Benítez, regionalsekreterare för Union Network International (UNI);

Antonio Rodríguez Fritz, regionalsekreterare för International Transport Federation (ITF);

Cameron Duncan, regionalsekreterare för Public Services International (PSI).

Kollegorna hade deltagit i en internationell solidaritetsdelegation i Bogotá i september och, med undantag för Cameron Duncan, haft ett möte med president Uribe den 16 september. Tjänstemän från säkerhetstjänsten (DAS) trakasserade också andra internationella fackföreningsrepresentanter, bland annat Héléne Bouneaud från den franska centralorganisationen CGT, som deltog i septemberkonferensen och som kommit till Colombia för att delta i CUT-Colombias 4:e kvinnokongress. Héléne Bouneaud hotades med utvisning, fotograferades och fick lämna sina fingeravtryck på flygplatsen El Dorado i Bogotá.

Gripanden, hotelser, bortföranden, mordhot och mord

I det följande ges exempel på gripanden, bortföranden, dödshot och mord som drabbade fackligt aktiva under året.

Gripanden

I Bogotá den 18 februari greps D.C. LUZ PERLY CORDOBA, ordförande för bondeorganisationen Asociación Campesina de Arauca (ACA) och ansvarig för mänskliga rättigheter i lantarbetarförbundet Federación Nacional Sindical de Usuarios del Agro (FENSUAGRO-CUT) samt JUAN DE JESÚS GUTIERRES ARDILA, ACA:s kassör. Dessutom hotades advokat RODOLFO RÍOS LOZANO, som försvarade Luz Perly Córdoba, flera gånger till livet.

I staden Chalan, departementet Sucre, grep polisen den 3 juli FANIME REYES REYES, medlem av avdelningen av bondeorganisationen Sindicato de Pequeños y Medianos Agricultores (SINDAGRICULTORES) i staden, anklagad för uppror.

Hotelser

Den 18 februari skulle ACA:s kontor i Arauquita (departementet Arauca) genomsökas av polisen och säkerhetstjänsten. När de kom till kontoret och upptäckte att det var låst, gick de hem till ACA-ledaren NUBIA VEGA och gjorde en razzia där. De fotograferade personer som fanns i bostaden och grep hennes livvakt VICTOR ENRIQUE AMARILLO.

Den 3 november stoppade motorcykelpoliser skåpbilen som användes av dem som skyddade medlemmar av USO:s avdelning i Cartagena. Följande fackföreningsmedlemmar fanns i bilen: JORGE ORTEGA HERNÁNDEZ, ANTONIO DE LA TORRE GÓMEZ och HERIBERTO BOLÍVAR DEFEX; samtliga tillhörande den fackliga ledningen.

Bortföranden

Den 17 mars bortförde FARC:s division 34 LUIS CARLOS HERRERA MONSALVE, viceordförande för departementsanställdas organisation

(ADEA) och medlem av offentliganställdas förbund Federación Unitaria de Trabajadores Estatales Colombianos (FUTEC, anslutet till PSI) i byn Venecia i Caicedo, Antioquia.

Hotelser

Den 13 januari lämnades ett kuvert på kontoret som tillhörde de sjukhusanställdas förbund Asociación Nacional de Trabajadores de Hospitales y Clínicas (ANTHOC). Det innehöll dödshot ("sufragio") mot ledningen, bland dem GILBERTO MARTÍNEZ, CARMEN TORRES, ÁLVARO MÁRQUEZ, JOSÉ MERIÑO och ANGEL SALAS och var undertecknat av den så kallade självförsvarsorganisationen Autodefensas Unidas de Colombia (AUC).

FRANCISCO RAMÍREZ CUÉLLAR, ordförande för gruvarbetareförbundet Sindicato de Trabajadores Mineros de Colombia (SINTRAMINERCOL) hotades vid flera tillfällen. Olika personer ringde till förbundet eller kom till kontoret under falska förevändningar för att se om han var där. Den 22 april bevakade flera okända personer TOMÁS RAMOS bostad. Han är ledare för MR-samordningen (Coordinadora de Derechos Humanos) i Barranquilla. Den 28 april gjorde två polismän en razzia i hans hem och påstod att de sökte efter vapen.

Den 19 juli begärde PEDRO GALEANO och EDUARDO CAMACHO RUGELES, ledare för Tolimaavdelningen av universitetsanställdas förbund Sindicato de Trabajadores y Empleados Universitarios de Colombia (SINTRAUNICOL) statens beskydd sedan han hotats till livet. Senare fick de emellertid order från Tolimas universitet om att återvända till sina arbeten utan att ha fått några garantier för sin fysiska säkerhet.

Den 6 november attackerade två personer på motorcykel ISAAC BARCENAS BARCOS, generalsekreterare för USO:s Cartagenaavdelning, och hotade döda honom.

Mordförsök

Den 10 oktober, när FRANCISCO RAMÍREZ CUÉLLAR, ordförande för SINTRAMINERCOL, lämnade bostaden kom två personer på en moped utan registreringsnummer emot honom. Den ene höll en skjutklar pistol i höger hand. Francisco Ramirez lyckades gömma sig bakom el- och telefonstolpar när trafikljusen slog om och det hindrade de lejda mördarna från att utföra sitt uppdrag.

Mord

Under år 2004 mördades sammanlagt 99 fackföreningsmedlemmar i Colombia.

Den 1 januari mördades DANIEL FONSECA och WILMER VIAFARA, båda medlemmar av SINTRAEMCALI, i Cali.

Den 4 januari mördades AGAPITO PALACIOS, lärare från Unión de Maestros del Choco (UMACH), i Ungía.

Den 4 januari mördades BERNARDO REBOLLEDO, taxichaufför från Sindicato de Conductores de Taxi de Cartagena (SINCONTAXCAR), i Cartagena.

Den 7 januari mördades EDGAR ARTURO BLANCO IBARRA, lärare och medlem av Asociación Sindical de Institutores Nortesantandereanos (ASINORT), i Cucutá.

Den 15 januari mördades LUZ AIDA QUINTERO GARCÍA, lärare och medlem av Asociación de Institutores de Antioquia (ADIDA-FECODECUT), i Carmen de Viboral.

Den 17 januari mördades RICARDO BARRAGÁN ORTEGA, aktiv medlem av kommunalarbetsfacket i Cali, (SINTRAEMCALI-CUT) när han lämnade sitt hem.

Den 17 januari mördades JAIRO GONZÁLEZ OQUENDO, medlem av ADIDA, i Medellín.

Den 18 januari mördades LEYTON BANQUERO, en livvakt som anlits av Inrikesministeriet för att skydda Domingo Angulo Quiñónez, medlem av SINTRAEMCALI:s styrelse.

Den 23 januari mördades DANIEL VITOLA PÉREZ, medlem av SINCONTAXCAR, i Cartagena.

Den 27 januari mördades FRANCISCO JAVIER LOTERO RÍOS, lärare och medlem av Educadores Unidos de Caldas (EDUCAL), i Manizales.

Den 31 januari mördades CALIXTO GÓMEZ RUMMER, medlem av kolarbetareförbundet Sindicato Nacional de Trabajadores de la Industria del Carbón (SINTRACARBON), i Riohacha.

Den 6 februari mördades LUCERO HENAO, medlem av lantarbetarefackföreningen Sindicato Campesino del Department del Meta (SINTRAGRIM), i Castillo.

Den 8 februari mördades ÁLVARO GRANADOS RATIVA, ledare för byggnadsarbetareförbundet Sindicato Único de Trabajadores de la Construcción (SUTIMAC), i Bogotá.

Den 9 februari mördades YESID CHICANGANA, lärare och medlem av Asociación de Institutores del Cauca (ASOINCA), i Santander de Quilicha.

Den 15 februari mördades YANET DEL SOCORRO VELEZ GALEANO, lärare och ADIDA-medlem, i Remedios.

Den 24 februari mördades CAMILO KIKE AZCÁRATE, medlem av livsmedelsarbetareförbundet Sindicato Nacional de Trabajadores de la Industria de las Grasas, Aceites Vegetales y Oleaginosos (SINTRAGRACO), i Buga, departementet Valle.

Den 24 februari mördades CARLOS RAÚL OSPINA, ledare för offentliganställdas organisation Sindicato de Trabajadores y Empleados de Servicios Públicos Autónomos e Institutos Descentralizados (SINTRAEMSDES), i Tulúa, departementet Valle.

Den 27 februari mördades ERNESTO RINCÓN CÁRDENAS, lärare och medlem av lärarorganisationen Sindicato Nacional de Maestros (SINDIMAESTROS-CUT), i Boyacá.

Den 2 mars mördades PEDRO ALIRIO SILVA, lärare och medlem av lärarorganisationen Asociación de Educadores de Putumayo (ASEP), i Orito.

Den 3 mars mördades LINA MARCELA AMADOR LESMER, även hon ASEP-medlem, i Putumayo.

Den 4 mars mördades LUIS JOSÉ TORRES, anställd på allmänna sjukhuset i Barranquilla, departementet Atlántico och medlem av ANTHOC, i

departementet Atlántico,

Den 5 mars mördades OSCAR EMILIO SANTIAGO, en annan ANTHOC-medlem, i Barranquilla.

Den 11 mars mördades OSORIO FERREIRA, medlem av USO, i Barrancabermeja.

Den 13 mars mördades CÉSAR JULIO GARCÍA, ledare för förbundet för anställda i fängvården, Asociación de Empleados de la Autoridad Penitenciaria Colombiana (ASEINPEC), i Cartago.

Den 16 mars mördades ROSA MARY DAZA, medlem av ASOINCA, i Bolívar.

Den 16 mars mördades HUGO PALACIOS ALVIS, medlem av förbundet för praktikanter i statstjänst, Sindicato de Empleados Públicos del Servicio Nacional de Aprendizaje (SINDESENA), i Since.

Den 19 mars mördades ANA ELIZABETH TOLEDO PUBIANO, medlem av ASEDAR, i Tame.

Den 21 mars mördades RAFAEL SEGUNDO VERGARA, taxiförare och medlem av SINTRACONTAXCAR-CUT, i Cartagena.

Den 29 mars mördades ALEXÁNDER PARRA, lärare och medlem av SINDIMAESTROS-FECODE-CUT, i Chiquinquirá, departementet Boyacá.

Den 1 april mördades JUAN JAVIER GIRALDO, lärare och ADIDA-medlem, i Medellín.

Den 4 april mördades JOSÉ ARCADIO SOSA SOLER, medlem av CGTD, i Bogotá.

Den 6 april mördades LUIS FRANCISCO VERANO GÓMEZ, medlem av byggnadsarbetarnas Asociación de Construcción de Acueducto, i Mesetas.

Den 9 april mördades JOSE GARCÍA, lärare på Escuela Rural Santa Elena i Tame, departementet Arauca. Han tillhörde ASEDAR.

Den 14 april mördades JORGE MARIO GIRALDO CARDONA, lärare på Colegio José Félix i Bedouth och ADIDAS-medlem, i Medellín.

Den 15 april mördades CARLOS ALBERTO CHICAIZA BETANCOURT, en av ledarna för SINTRAEMCALI (CUT-PSI), i Cali.

Den 19 april mördades PALOMINO NOHORA MARTÍNEZ, lärare och medlem av Asociación de Educadores del César (ADUCESAR), i Valledupar.

Den 22 april mördades JUAN JOSÉ GUEVARA, medlem av ASINORT, i Villa del Rosario.

Den 23 april mördades JOSÉ MARÍA RUIZ SARA, medlem av lärarorganisationen Asociación de Educadores del Atlántico (ADEA), i Barranquilla.

Den 24 april mördades GERSON AGUDELO, medlem av SINTRENAL, i Villa del Rosario.

Den 24 april mördades EVELIO HENAO MARÍN, medlem av förbundet för anställda i departementet Antioquia (SINTRADEPARTAMENTO), i San Rafael.

Den 4 maj mördades OVIDIO ARTURO MARÍN CUEVAS, medlem av facket för alkoholarbetarnas förbund Sindicato Nacional de Trabajadores de Licores (SINTRALIC), i Cali.

Den 7 maj mördades JESÚS ALBERTO CAMPOS, medlem av ASEDAR, i Arauca.

Den 7 maj mördades RICO ELIAS DURÁN, medlem av transportarbetarfacket Sindicato de Trabajadores del Tránsito de Barranquilla, i Barranquilla.

Den 9 maj mördades BEATRIZ PIÑEDA MARTÍNEZ, medlem av ADIDA, i Cisneros.

Den 21 maj trängde en grupp på 200 tungt beväpnade män in i byarna Flor Amarillo och Cravo Charo, departementet Arauca, och grep 13 av invånarna. Bland dem fanns JULIO VEGA, regional ledare för SINTRAINAGRO. Dagen därpå fann man kropparna efter 11 av de 13, men inte Vegas.

Den 23 maj mördades WILSON GÓMEZ SIERRA, medlem av lärarfacket i Santander, SES, i departementet Santander.

Den 26 maj mördades MILDRET BERTEYD MAZO JARAMILLO, ADIDA-medlem, i San Andrés de Cuerquía.

Den 31 maj mördades FABIÁN BURBANO, tillfälligt anställd på ECOPETROL:s underhållsavdelning i södra delen av Orito.

Den 1 juni mördades JAVIER MONTERO MARTÍNEZ, medlem av ADUCESAR, i Valledupar.

Den 1 juni mördades FERNANDO RAMÍREZ BARRERO, medlem av lärarorganisationen i Risaralda (Sindicato de Educadores de Risaralda, SER), i Pereira.

Den 1 juni mördades ISABEL TORO SOLER, ASEP-medlem, i Yopal.

Den 2 juni mördades LUIS OVIDIO MACHADO NISPERUZA, medlem av Cordobas lärarorganisation (ADEMACOR), i Montería.

Den 4 juni mördades NELSON WELLINGTON CORTES LÓPEZ, medlem av fackföreningen på DIAN (SINTRADIAN), i Barranquilla.

Den 22 juni mördades LUIS ALBERTO TORO COLORADO, anställd på textilföretaget Compañía Textiles Fabricato Tejicondor S.A., i staden Bello, departementet Antioquia. Han var kassör i textilarbetarförbundet (Sindicato Nacional de Trabajadores Textiles, SINALTRADIHITEXCO-CUT).

Den 22 juni mördades HUGO FERNANDO CASTILLO SÁNCHEZ och hans hustru DIANA XIMENA ZÚÑIGA, i Cali. Castillo var officiell livvakt och arbetade i det särskilda skyddsprogrammet för vissa ledare och MR-aktivister som skapats av Inrikesministeriet. I tre år hade han varit anställd som tjänsteman på skyddsavdelningen (Departamento Administrativo de Seguridad, DAS). Han hade placerats på järn- och stålarbetarnas fackförening på Empresa Siderúrgica del Pacífico S.A. (SINTRAMETAL-YUMBO).

Den 30 juni mördades den förre fackföreningsledaren MIGUEL ESPINOSA, en av grundarna av centralorganisationen CUT och dess Atlánticoavdelning i Barranquilla.

Den 12 juli mördades CAMILO BORJA PÉREZ, en USO-medlem som spelat en framträdande roll i strejken på ECOPETROL, i Barrancabermeja.

Den 15 juli mördades sjuksköterskan CARMEN ELISA NOVA HERNÁNDEZ, ansvarig för juridiska frågor i sjukhusanställdas organisation Sindicato de Trabajadores de Clínicas y Hospitales de Santander (SINTRACLINICAS), i Bucaramanga.

Den 21 juli mördades SALOMÓN FREITE MUÑOZ, medlem av förbundet för statsanställda advokater, Asociación Nacional de Funcionarios y Empleados de la Rama Jurisdiccional (ASONAL JUDICIAL), i Cucutá.

Den 22 juli mördades BENEDICTO CABALLERO, viceordförande för den nationella federationen för jordbrukskooperativ (Federación Nacional de Cooperativas Agropecuarias de Colombia, FENACOA), i staden Mesitas, departementet Cundinamarca.

Den 24 juli mördades EVELIO FORERO CARDONA, medlem av SINCONTAXCAR, i Cartagena.

I Tulúa den 5 augusti besköt två lejda mördare HENRY GONZÁLEZ LÓPEZ och GERARDO DE JESÚS VÉLEZ, medlemmar av teknikerorganisationen Sindicato de Trabajadores del Ingenio San Carlos (SINTRASANCARLOS), ansluten till Confederación General de Trabajadores Democráticos (CGTD), en syskonorganisation till FFI. Gerardo dog två dagar senare av sina skottskador.

Den 5 augusti ledde en arméoperation i byn Caño Seco, i Saravena, till att HÉCTOR ALIRIO MARTÍNEZ, ordförande för lantarbetarnas Asociación Departamental de Usuarios Campesinos (ADUC), JORGE EDUARDO PRIETO CHAMUSERO, ordförande för Araucaavdelningen av ANTHOC, och LEONEL GOYENECHÉ GOYENECHÉ, kassör i CUT:s Araucaavdelning dog. De två förstnämnda omfattades av de särskilda skyddsåtgärder som den interamerikanska kommissionen för mänskliga rättigheter (IACHR) vidtagit sedan år 2002. Under samma operation greps SAMUEL MORALES FLÓREZ, ordförande för CUT:s Araucaavdelning och MARÍA RAQUEL CASTRO, medlem av ASEDAR.

Den 5 augusti mördades ADIELA TORRES, medlem av ASEP, i Puerto Legizamo.

Den 7 augusti mördades ESTHER MARLENY DURANGO CONGOTE, medlem av ADIDA, i Anza.

Den 8 augusti mördades HAROLD ANTONIO TRUJILLO, medlem av SINTRAEMCALI, i Cali.

Den 10 augusti mördades LUIS GALINDO, medlem av bondeorganisationen Sindicato de Pequeños y Medianos Productores del AGRO (SINDEAGRO), i Líbano.

Den 11 augusti mördades YANIS VALENCIA FAJARDO, medlem av ADEMACOR, i Tierralta.

Den 22 augusti mördades JORGE ELIECER VALENCIA OVIEDO, ordförande för lärarorganisationen Sindicato Único de Trabajadores de la Educación del Valle (SUTEV), i Tulúa.

Den 24 augusti mördades MANUEL GÓMEZ WOLFRAN, medlem av SINCONTAXCAR, i Cartagena.

Den 26 augusti mördades MIGUEL CÓRDOBA, organisationssekreterare i sockerbruksarbetarfacket Sindicato de Trabajadores, Cultivadores y Procesadores de la Caña de Azúcar de los Departamentos del Valle del Cauca (SINTRACANAVALC).

Den 30 augusti mördades HUMBERTO TOVAR ANDRADE, lärare och medlem av Sindicato de Maestros de Tolima (SIMATOL), i El Espinal.

Den 10 september mördades EXENEN HERNÁNDEZ BARÓN, lärare i byn Vegas de Motilonia (El Carmen). Detta gjorde lärarna i regionen skräckslagna och fick en del att flytta därifrån.

Den 11 september mördades LUIS EDUARDO DUQUE, medlem av SIMATOL, i Líbano.

Den 11 september mördades OFER HERNÁNDEZ MORENO, medlem av organisationen för byggnadsmaterialarbetare, Sindicato Único de la Industria de Materiales para la Construcción (SUTIMAC), i Sincelejo.

Den 11 september mördades IRIA FENIDE MESA BLANCO, medlem av ASEDAR, i Arauca.

Den 11 september mördades ERENIA MARÍA CAICEDO SARRÍA, medlem av ANTHOC, i Bordo.

Den 15 september mördades JEAN WARREAN BUITRAGO MILLAN, medlem av SINTRADIAN, i Tulúa.

Den 17 september mördades ALFREDO CORREA DE ANDREIS, universitetslärare och medlem av Asociación Sindical de Profesores Universitarios (ASPU), i Baranquilla.

Den 6 oktober påträffades PEDRO JAIME MOSQUERA COSME, viceordförande för ACA, död och kroppen visade tecken på tortyr.

Den 12 oktober mördades ANA DE JESÚS DURÁN ORTEGA, medlem av ASINORT, i Cucutá.

Den 19 oktober mördades ÁNGEL DE LA HOZ CAUTELAR, medlem av CUT:s Atlánticoavdelning, i Soledad.

Den 23 oktober mördades MARTHA LUCÍA GÓMEZ OSORIO, aktivist från SIMATOL, i Tolima.

Den 7 november mördades JOSE JOAQUÍN CUBIDES, generalsekreterare för lantarbetare i departementet Arauca, i Fortul, Arauca.

Den 8 november bortfördes WOLMAR ELI MACHADO, lärare på en skola i staden San Calixto, departementet Santander. Han sköts med ett skott i huvudet och halshöggs därefter.

Den 24 november mördades ARNOLDO CANTILLA och JUAN MIRANDA UZULA, båda medlemmar av SINCONTAXCAR, i Cartagena.

Den 24 november mördades SENEN MENDOZA MOLINARES, medlem av ADUCESAR, i Codazzi.

Den 6 december mördades JUAN BERNARDO GIL, medlem av ADEM, i Mesetas.

Den 6 december mördades HÉCTOR TÉLLEZ ALZATE, medlem av SUTEV, i Tulúa.

Den 12 december mördades CARLOS EDUARDO MONTOYA GUTIÉRREZ, medlem av SER, i Pereira.

Den 18 december mördades NELSON DE JESÚS MARTÍNEZ, medlem av ADIDA, i La Ceja.

Den 27 december mördades JOSÉ NEVARDO OSORIO VALENCIA, medlem av SER, i Mistrato.

Den 29 december mördades JOSÉ ORTIZ, medlem av lärarorganisationen i Amazonas, i Puerto Santander.

COSTA RICA

FOLKMÄNGD: 4,2 milj.

HUVUDSTAD: San José

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Det finns risk för att rätten till kollektiva förhandlingar kommer att försvinna, eftersom den i praktiken inte finns i privat sektor och försvagas på verkställande, lagstiftande och rättsliga myndigheter i den offentliga sektorn. Än en gång har bananindustrin stått i centrum för kränkningar av fackliga rättigheter.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt lag har löntagare rätt att fritt ansluta sig till fackliga organisationer utan några tillstånd i förväg. Fackföreningar kan bilda federationer och konfederationer och ansluta sig till internationella organisationer.

Inget skydd

Endast en mycket liten grupp fackliga representanter har lagstadgat skydd mot avskedanden och i praktiken respekteras inte det skyddet. Tvärt om, har nya grunder för avskedanden införts som enbart gäller fackliga ledare. Arbetsgivare har ingen lagstadgad skyldighet att styrka skäl till avskedande av anställda som omfattas av facklig immunitet.

Lagstiftningen föreskriver komplicerade administrativa procedurer för att fackliga ledare som hävdar att de avskedats på osakliga grunder ska få tillbaka sina arbeten. Den nationella arbetsinspektionen (DNIT) måste pröva fallet och bekräfta kränkningen. För att det ska ske, krävs en administrativ process med en rad förhör och därefter fattas beslut. Inga sanktioner kan utdömas när en kränkning styrks, eftersom DNIT då måste överlämna ärendet till domstolarna för en rättsprocess. Den kan leda till sanktioner genom dom, men först många år senare. Det finns inga garantier för gottgörelse för förluster som uppstått eftersom det inte finns några rättsliga mekanismer för att tvinga en arbetsgivare att åtgärda domstolsbeslutet och återta den drabbade.

Utländska medborgare utestängda

Utländska medborgare får inte ha förtroendeuppdrag eller befogenheter i fackliga organisationer.

Strejkrätt

I den privata sektorn tillåts strejker officiellt, under förutsättning att strikta villkor uppfyllts. Minst 60 procent av företagets anställda måste stödja strejken. För att bevisa detta, måste de fackliga organisationerna namnge dem som ställer upp. Dessutom måste långdragna rättsliga procedurer iaktas. Strejker är förbjudna inom järnvägen, sjö- och flygtransporter samt lastning och lossning i hamnar och på varv.

Strejker är tillåtna i den offentliga sektorn, med undantag för oundgänglig verksamhet där de är bannlysta. Det finns en utförlig lista över oundgänglig verksamhet och den rör i huvudsak landets ekonomi och allmänhetens hälsa. De enda områden på listan som faller utanför ILO:s definition av oundgänglig verksamhet är transporter samt hamnar och varv.

Kollektiva förhandlingar

Arbetsgivarna är skyldiga att förhandla om kollektivavtal med fackliga organisationer som kräver det och som representerar minst en tredjedel av de anställda.

Det finns risk för att kollektiva förhandlingar försvinner helt. Ett beslut i författningsdomstolen i maj 2000 innebar att kollektivavtal som slutits i vissa offentliga organ, institutioner och företag var författningsvidriga. Det gällde statliga universitet, ministerier och företag m.m. Mer konkret berövades anställda i 52 kommuner, statliga universitet och vägtrafikverket, lärare anställda av utbildningsministeriet, alla förvaltningsanställda och renhållningsarbetare sin förhandlingsrätt.

I början av året försämrades förhållandena, när författningsdomstolen fortsatte att utnyttjas för att upphäva paragrafer i kollektivavtal och urholka förhandlingsrätten i allmänhet. På senare tid har minst nio nya anklagelser om "brott mot författningen" väckts mot vissa kollektivavtalsregler, av parlamentsledamöter och/eller ombudsmannen med stöd av allmänna åklagaren. Denne har en dubbel roll, i egenskap av statens rättsvärdande myndighet och rådgivare till författningsdomstolen. Systemet har använts för att avskaffa vissa paragrafer i kollektivavtal för anställda i Socialförsäkringsministeriet, det statliga företaget JAPDEVA för Atlanthamnarna, företaget RECOPE, det nationella försäkringsinstitutet (Instituto Nacional de Seguros, INS), samt i elkraftsbolaget (Compañía Nacional de Fuerza y Luz) och för medlemmarna i fackföreningen på el- och televerken (Sindicato Industrial de Trabajadores Eléctricos y de Telecomunicaciones, SITET).

Förslag till ändring av arbetsmarknadslagstiftningen

Den 12 mars 2002 överlämnade regeringen ett förslag till ändrad arbetsmarknadslagstiftning till parlamentets första kammare för övervägande. Förslaget innebar ändringar av kollektiva förhandlingar i offentlig sektor och åtgärder för att främja flexibilitet i arbetslivet. Förslaget kritiserades hårt av de fackliga organisationerna eftersom det stred mot tidigare överenskommelser och inte innehöll reformer som ILO:s tekniska projektgrupp rekommenderat i slutet av år 2001. Förslaget behandlas fortfarande av den lagstiftande församling. I avvaktan på att det ska antas har regeringen infört en förordning för tillämpning av det.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Ständiga misslyckanden

Det är utomordentligt svårt att utöva de fackliga rättigheterna i praktiken. Medborgarnas hearing om demokratin kvalitet i Costa Rica, inom ramen för projektet år 2001 om "tillståndet i nationen", visade att landet misslyckades med att garantera föreningsfrihet inom flera områden, i synnerhet i den privata sektorn och, framför allt, i banaindustrin och frizonerna. Under hearingen presenterades bevis för systematiska begränsningar av föreningsfriheten och ständiga klagomål till Arbetsmarknadsministeriet med anledning av antifackliga trakasserier. I slutet av år 2001 gjorde ILO:s tekniska projektgrupp en grundlig genomgång av föreningsfriheten i Costa Rica. Slutsatserna blev att det fanns stora brister i fråga om arbetsmarknadslagstiftningens skydd för både föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, inom såväl den offentliga som den privata sektorn.

Arbetsgivare struntar i rättigheter

De fackliga organisationerna har länge klagat på att privata arbetsgivare vägrar erkänna dem och avskedar anställda som försöker gå med i facket. Trots att det agerandet är illegalt, tolereras det av myndigheterna och sanktionerna är för milda för att vara avskräckande. På grund av de komplicerade procedurerna tar en begäran om att osakligt avskedad ska återfå jobben i genomsnitt tre år och det är tillräckligt lång tid för att en facklig organisation ska kunna avskaffas. DNIT:s bekräftelse på kränkningar dröjer i regel mer än de två månader som författningsdomstolen räknar med. När det så småningom kommer till rättegång kan det dröja flera år innan dom avkunnas.

Kollektivavtal i offentlig sektor

En del kollektivavtal accepteras medan andra betecknas som författningsvidriga, eftersom vissa paragrafer betraktas som alltför långtgående och oproportionerliga samt, i slutändan, "för gynnsamma för de anställda" och därför har avskaffats i t.ex. avtalen som gäller på det statliga oljeraffineriet (Refinadora Costarricense de Petróleo) och landets centralbank (Banco Nacional).

De fackliga organisationerna har påpekat att sådana beslut blir farliga prejudikat som kan tillämpas på andra kollektiv i den offentliga sektorn och försvaga förhandlingsrätten ytterligare. Fall som nyligen inträffat på det statliga elverket, oljebolagen och bankerna, tycks ge dem rätt.

2001 års projektgrupp från ILO drog slutsatsen att författningsdomstolens beslut, som upphävde rätten till kollektiva förhandlingar för offentliganställda, stred mot ILO:s konvention 98.

"Solidarismo"

Ett av de största hindren för fri facklig verksamhet är "solidaristakulturen" som är djupt rotad. Rörelsen skapades ursprungligen på 1940-talet för att motverka de fackliga organisationernas stora framgångar. Solidaristaföreningar gav löntagarna vissa förmåner. I utbyte lovade löntagarna att inte strejka och gick med på att undvika andra former av motsättningar. I teorin ska dessa föreningar inte bedriva verksamhet som förbehålls fackliga organisationer, och medlemskapet är frivilligt, men verkligheten är en helt annan. Arbetsgivarna hävdar att de försvarar en nationell ideologi mot den "utländska" tolkningen av fackföreningar och försöker montera ner fackföreningarna och bilda fogligare solidaristaföreningar i deras ställe. Rapporter från tidigare år har visat att Ministeriet för arbete och socialförsäkringar informerat arbetsgivarna om nybildade fackliga organisationer, vilket gör att de kan skapa solidaristaföreningar för att motverka dem.

Praktiskt taget inga kollektiva förhandlingar i privat sektor

I den privata sektorn har kollektiva förhandlingar krympt till ett minimum. Den låga organisationsgraden som blivit följden av arbetsgivarnas förtryck är en del av förklaringen tillsammans med arbetsgivarnas prioritering av solidaristaföreningar. En lag från år 1993 skulle begränsa solidaristaföreningarnas möjligheter att undergräva den fackliga förhandlingsrätten, men den är inte tillräckligt långtgående. Domstolarna kan ta mycket god tid på sig när de ska behandla kollektivavtal som upphävts eller inte respekteras.

I stället för kollektivavtal finns många "direkta överenskommelser" med oorganiserade anställda som samlas i "permanenta löntagarkommittéer". Lagstiftningen tillåter sådana kommittéer om det finns minst tre anställda, medan det krävs minst tolv för att en fackförening ska få förhandla. Fackföreningen måste dessutom företräda minst en tredjedel av de anställda. De fackliga organisationerna har kritiserat att arbetsgivarna i de flesta fall föredrar direkta överenskommelser som ett sätt att undvika att fackföreningar bildas, och för att främja solidaristaföreningar.

Bananindustrin

Bananindustrin är en av de värsta förbrytarna när det gäller de fackliga rättigheterna. På senare år har det funnits flera tillfällen då fallande priser på bananmarknaden använts som förevändning för omfattande avskedanden av organiserade arbetare som trakasserats och svartlistats. I en rapport som utgavs i juni av advokater från plantagearbetareförbundet (Sindicato de Trabajadores de Plantaciones Agrícolas, SITRAP) framhölls avsaknaden av föreningsfrihet och rätten till kollektiva förhandlingar på bananplantagerna. Enligt rapporten är de anställdas villkor idag sämre än de var 1970-talet, då de var organiserade och hade kollektivavtal. Det enda sättet att få gott rykte som anställd är enligt SITRAP att vara en lydig "solidarista" och inte kräva för många rättigheter. Rapportens slutsats var att mängden kränkningar på bananplantagerna och att deras systematiska och återkommande bruk i realiteten innebar att näringen avreglerats.

Frizoner

Organiserad arbetskraft i frizonerna drabbas också av trakasserier och osakliga avskedanden. Antalet arbetsinspektörer i förhållande till antalet anställda är fortfarande alldeles för litet för att de många osakliga avskedandena ska kunna åtgärdas.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Kränkningar i bananindustrin Strax efter det att en fackförening bildats på plantagen Nueva Esperanza, i utkanten av Siquirres, blev sex fackföreningsmedlemmar sparkade och en annan fick sin lön sänkt med 50 procent. När en grupp löntagare från plantagerna Cahuita och Tortuguero bestämde sig för att gå med i SITRAP, kom en funktionär från organisationen för ett möte med dem, men säkerhetsvakterna släppte inte in honom. De sade att de hade fått order om att inte släppa in några fackliga representanter. Ett av syftena med besöket var att samla information om antifackliga metoder. På minst tio andra plantager fanns det konflikter på grund av att fackföreningsmedlemmar avskedats eller trakasserats under år 2003. I slutet av år 2004 hade dessa konflikter fortfarande inte fått någon för fackföreningsmedlemmarna positiv lösning. I Sarapiquíregionen höll en plantage som ägdes av företaget Collin Street Bakery ett möte med de anställda, under medverkan från en solidaristaförening. Man visade en video som kritiserade de fackliga organisationernas roll och anklagade dem för att vara orsak till att många bananplantager försvunnit. Videofilmen meddelade också att de anställda skulle svartlistas om de gick med i facket.

Strejkbrytare ersätter flygledare

Den 26 juni använde beväpnade poliser våld för att driva ut 96 strejkande flygledare och 30 anställda på informativa poster från deras arbetsplatser. De ersattes med strejkbrytare från El Salvador, Honduras, Nicaragua och Peru, trots att de strejkande stannat kvar på arbetsplatserna för att garantera ett minimum av verksamhet. Det ledde till ett officiellt klagomål från de fyra stora internationella organisationer som företrädde anställda i civilflyget. De strejkande krävde betalning av eftersläpande löner och lönehöjning. Efter att ha strejkat i 48 dagar nådde flygledarna den 13 augusti en överenskommelse som innebar att regeringen skulle betala ut de löner som man var skyldig ända sedan år 1994.

Fackliga representanters skydd ignoreras

Den 20 april sparkades generalsekreteraren för facket på centralbanken och finanssekreteraren flyttades till ett mindre kvalificerat arbete med 30 procents lägre lön. Bankens chef motiverade beslutet genom att påstå att fackliga ledare inte hade anställningsskydd under omstruktureringar. Demonstranter gripna

Omkring 60 lastbilschaufförer (som kallas "traileros") greps i Alto de Ochoмого och i provinsen Limón under en fredlig protest som blockerade några av de större vägarna. Förarna krävde att ett avtal som gav ett spanskt företag ensamrätt att utföra tekniska inspektioner, som de ansåg alltför långtgående, skulle upphävas.

Kollektivavtal hotat

Sedan år 2000 har fackföreningen för anställda på civilregistret, Sindicato del Registro Nacional, Pensionados y Afines (SITRARENA) försökt nå ett kollektivavtal, men hade i slutet av år 2004 fortfarande inte lyckats på grund av de hinder som ställts i deras väg. Justitieministern, Patricia Vega, höll fast vid att hon behövde tillstånd från kommittén för överensstämmelse i offentlig sektor (Comisión de Homologación del Sector Público) för att förhandla. Kommittén består uteslutande av regeringsmedlemmar. Till slut, sex månader efter det att ansökan inlämnats, bekräftade kommittén – utan rättslig grund – att vissa paragrafer inte kunde ingå i förhandlingarna. Dessutom vägrade justitieministern att förhandla om några andra punkter, trots att kommittén godkände dem och trots att två strejker genomförts av organisationen under åren 2003 och 2004. SITRARENA hade redan drabbats av en rad felaktigheter sedan de förhandlat om ett tidigare kollektivavtal, eftersom justitieministern utan samråd bad kommittén att ta bort eller ändra flera paragrafer som redan undertecknats av kommitténs representanter. Organisationen överklagade, men kommittén sköt upp överklagandet i ett och ett halvt år. Under den tid tillämpade förvaltningen för civilregistret inte avtalet, eftersom man utgick ifrån att SITRARENA:s överklagan skulle avvisas. Slutligen, och trots att överklagan inte godkändes som sådan, beslutade kommittén tillåta kollektivavtalet efter att några paragrafer införts som urvatnade det (med kommitténs medgivande). Arbetsmarknadsministern tillkännagav tillståndet, men avtalet förblev giltigt i bara några månader.

DOMINIKANSKA REPUBLIKEN

FOLKMÄNGD: 8,9 milj.

HUVUDSTAD: Santo Domingo

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Arbetsgivarna är fortfarande fientligt inställda till fackföreningar, i synnerhet i frizonerna. Regeringen har ännu inte säkerställt tillämpningen av arbetsmarknadslagstiftningen. I januari slogs en generalstrejk ner med stor brutalitet och åtta människor dog.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Alla löntagare har frihet att organisera sig. De fackliga organisationerna blir lagliga så snart de registrerats hos Arbetsmarknadsministeriet. Om regeringen inte inom 30 dagar reagerar på en ansökan om registrering, kan sökande förklara ansökan försummad i tre dagar och den fjärde dagen blir organisationen automatiskt erkänd. Fackföreningar får bilda federationer som i sin tur kan bilda konfederationer. Båda dessa processer kräver stöd från två tredjedelar av medlemmarna i ett allmänt möte. Det finns dock några restriktioner. Statstjänstemän, till exempel, får bara bilda en fackförening om minst 60 procent av de anställda på ett givet statligt organ ansluter sig till den. Anställda hos fristående och kommunala statliga organ omfattas inte av arbetsmarknadslagstiftningen. Lagarna och förordningarna som reglerar dem innehåller inga bestämmelser om fackliga rättigheter. Det minsta antalet medlemmar i en fackförening är 20.

Kollektiva förhandlingar – höga hinder

För att få förhandla om kollektivavtal måste en facklig organisation representera en absolut majoritet av de anställda i företaget, branschen eller verksamheten.

Restriktioner för strejkrätten

Strejker får bara utlysas om en majoritet av alla anställda (organiserade och oorganiserade) röstar för dem och man måste ha gjort ett försök att lösa konflikten genom medling. Om det misslyckas, ska skriftligt besked lämnas till Arbetsmarknadsministeriet och sedan följer en tio dagars väntetid innan strejken får inledas.

Anställda i viktig offentlig verksamhet och statstjänstemän saknar strejkrätt. Om en olagligförklarad strejk genomförs, sägs berörda anställda

upp utan några skyldigheter från arbetsgivarens sida, såvida inte olagligheten beror på procedurfel och de anställda återvänder till arbetet inom 24 timmar efter beslutet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Landets omfattande arbetsmarknadslagstiftning tillämpas bristfälligt och det har flera skäl, bland annat fördröjningar i granskning och beslut i ärendena. Ibland är fördröjningen avsiktlig, genom att tekniska frågor eller andra legala knep används i hanteringen av grundläggande rättigheter. Dessutom, och trots att rättssystemet moderniserats, ligger det fortfarande (om än i mindre omfattning) i händerna på domare som tillsats på politiska grunder och som brukar stå i förbund med arbetsgivarna, som själva går straffria när de kränker löntagarnas rättigheter på grund av ineffektiva sanktioner.

Mer än hälften av alla arbetare är förhindrade att organisera sig därför att de är småbönder, oavlönade anställda i familjeföretag, anställda i miniföretag, illegala invandrare, arbetar hos underentreprenörer eller i den informella sektorn.

Relativt få har strejkrätt eftersom över 58 procent av de formellt anställda löntagarna arbetar för staten. Dessutom, och trots lagen om anställning i statlig tjänst och förvaltning, förekommer massavskedanden i den offentliga sektorn utan någon garanterad kompensation.

Kollektiva förhandlingar begränsas i praktiken av kravet på att organisationerna ska företräda en absolut majoritet av de anställda. Kollektivavtal finns bara på några få företag.

Förskräckliga förhållanden på sockerplantager

Privatiseringen av de statliga sockerbolagen har kraftigt urholkat de fackliga rättigheterna. De fackliga organisationerna har förlorat många medlemmar på grund av massavskedanden efter privatiseringar och förlusten har förvärrats av att privata arbetsgivare ofta inte vill erkänna fackföreningar. Det har förekommit att fackliga ledare avskedats utan sakliga skäl. Arbetsvillkoren är ofta förskräckliga, med låga löner, lång arbetstid och urusla sanitära förhållanden.

Inget skydd för arbetare från Haiti

Många arbetare på sockerfälten och andra håll kommer från Haiti. De är ofta i landet illegalt och kan därför inte organisera sig fackligt. Denna billiga källa till arbetskraft exploateras av arbetsgivare på villkor som närmar sig slaveri. Detsamma gäller dominikaner av haitiskt ursprung, och många utvisas av polisen trots att de har dubbla medborgarskap. De utvisade får inte ens kräva att få ut lön som arbetsgivarna är skyldiga dem.

Frizoner

Trots att arbetsmarknadslagstiftningen gäller i frizonerna, har regeringen inte gjort några reella försök att se till att den respekteras där. Arbetsgivarna vägrar erkänna fackliga organisationer och, i några fall, exempelvis i frizonen i Santiago, sprids svarta listor på fackligt aktiva för att hindra dem från att få arbete. En del företag går till specialagenter när de ska anställa personal, för att sortera bort fackföreningsmedlemmar och MR-aktivister. Löntagarna är ofta ovilliga att bilda fackföreningar av rädsla för fysiska övergrepp och trakasserier eller avskedanden. Arbetsvillkoren i frizonerna är i regel urusla. Lönerna är låga, i synnerhet längs gränsen mot Haiti och andra "ekonomiska krisområden". För dem har det nationella lönerådet fastställt löner på 40 US-dollar för att locka dit arbetsgivare. Anställda måste ofta arbeta övertid utan ersättning och begära tillstånd för att få gå på toaletten. Vid flera tillfällen har kvinnor avskedats när de blivit gravida. Dessutom visade en utredning nyligen (gjord av International Labour Rights Fund) att 52 procent av de anställda i Santiagos frizon hade utsatts för sexuella trakasserier på arbetsplatsen.

I frizonen i Santiago användes stormtrupper regelbundet för att avskräcka de anställda från att gå med i facket. Trupperna avlönas och skyddas av vissa arbetsgivare för att de ska kväsa alla initiativ till organisering på arbetsplatserna, inom ramen för metoden "köp och försäljning av fackligt skydd". En utredning av antifackliga metoder på Grupo M-fabrikerna i Santiagos frizon, utförd av en internationell facklig organisation, intervjuade anställda som bekräftade att sådana metoder förekom och beskrev andra former av ständig, antifacklig verksamhet (se nedan). Grupo M är den största privata arbetsgivaren i landet och den största klädtillverkaren i Karibien/Centralamerika. Företaget levererar kläder till välkända amerikanska märkesföretag som Levi's, Tommy Hilfiger, Eddie Bauer och Polo Ralph Lauren.

Arbetsgivarna efterlever sällan beslut i arbetsdomstolen när de går dem emot.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

Den nye presidenten, Leonel Fernández från Partido de Liberación Dominicana, (PLD), efterträdde den 16 augusti Hipólito Mejía, under vars mandatperiod den sociala oron var stor. Presidenten beslutade att förändra den högsta ledningen för de väpnad styrkorna på grund av korruptionen och övergreppen mot mänskliga och fackliga rättigheter. Den ekonomiska krisen tvingade fram betydande nedskärningar av de offentliga utgifterna, i synnerhet av anslagen till vård och utbildning, samt skattereformer.

Våld under generalstrejk

På grund av utbrett missnöje med den ekonomiska politik som den förre presidenten Hipólito Mejía förde, utlyste samordningen av folkliga, fackliga och lastbilsförarnas rörelser (Coordinadora de Organizaciones Populares, Sindicales y Choferiles) en tvådagars generalstrejk. Myndigheterna meddelade omedelbart att strejken var en komplott. Åtta personer dödades i sammanstötningar med polisen. En av dem, José Vásquez Castro, avled av ett skottsår i huvudet, sedan han skjutits av en polisman i Santo Domingo. Hundratals demonstranter greps och minst 60 personer skadades.

ECUADOR

FOLKMÄNGD: 13,4 milj.

HUVUDSTAD: Quito

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Regeringen har underlåtit att skydda löntagarna mot användningen av underleverantörer ("tercerización"), en metod som arbetsgivarna i allt större utsträckning tillgriper för att hindra facklig verksamhet och kollektiva förhandlingar.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen ger de flesta löntagare rätt att bilda fackföreningar. Undantagen gäller anställda i polisen och offentliganställda i verksamhet som inte är vinstdrivande.

Hinder för bildande av fackföreningar

Författningen anger att anställda i statliga institutioner bara kan företrädas av en enda facklig organisation, vilket strider mot konventionerna om föreningsfrihet. Dessutom förbjuder lagen om anställning i förvaltningen statstjänstemän och löntagare i offentliga tjänster att bilda fackföreningar.

För att bilda en fackförening krävs minst 30 personer. Eftersom 60 procent av alla företag i Ecuador har färre anställda än så, utestängs en miljon löntagare från facklig organisering. Fackföreningarna erkänns när de meddelat arbetsgivaren att de bildats med minst 30 grundande medlemmar. Medlemsavgiften är 0,5 procent av lönen – men bara från och med att ett kollektivavtal tecknas. För att bilda ett företagsråd krävs 50 procent plus en av de anställda. Företagsråd kan upplösas om medlemmarna utgör mindre än 25 procent av de anställda. Dessutom måste förtroendevalda vara ecuadorianska medborgare.

Strejkrätt

Strejkrätten finns i realiteten inte för statstjänstemän. Författningen säger att det är förbjudet att stoppa verksamhet i den offentliga sektorn och i synnerhet inom vården, utbildningen, domstolsväsendet, socialförsäkringsverket, transporter, el- och bränsledistribution. Enligt dekret nr 105, som antogs den 5 juni 1967, kan de som bryter mot dekretet straffas med mellan två och fem års fängelse.

I privat sektor kan strejker bara genomföras på företags- eller fabriksnivå. Lagen begränsar dessutom strejkrätten för de flesta områden genom att ange en avkylningsperiod på 10 dagar (för vissa grupper, som lantarbetare, 20 dagar) innan strejken kan inledas. Under den tiden måste de anställda och arbetsgivaren komma överens om hur många som måste fortsätta arbeta att upprätthålla ett minimum av verksamhet, och det måste vara minst 20 procent av arbetsstyrkan. Om parterna inte kan enas under den tiden avgörs frågan av generalstyrelsen för arbetsmarknaden. Innan strejken utlyses måste 50 procent av företagets anställda (även de oorganiserade) rösta för den.

Regeringen tillkännagav emellertid att man planerade reformer av lagstiftningen och skulle ändra vissa föreskrifter, exempelvis den om regeringens ingripande för att fastställa minimum av verksamhet. Den sade också att den skulle upphäva dekret 105.

Federationer och konfederationer får enligt lag inte utlysa strejker. Sympatistrejker och bojkotter får bara pågå i högst tre dagar.

Begränsningar av förhandlingsrätten

Lagen om anställning i statlig tjänst och förvaltning, som också innehåller regler om enhetlighet och paritet mellan offentliganställdas löner, ändrades genom en ny lag den 28 januari 2004. Den utvidgar antalet områden som omfattades av den tidigare lagen, vilket betyder att offentliganställda i praktiken nekas rätten att förhandla kollektivt. Den nya lagen omfattar korporationer, stiftelser, företag, bolag och all verksamhet som statliga institutioner är majoritetsägare i, eller har minst 50 procents andel av kapital och tillgångar. Den gäller också offentliganställda som tidigare omfattades av arbetsmarknadslagstiftningen, som kroppsarbetare. En rad rättsliga föreskrifter syftar till att avveckla kollektiva förhandlingar i den offentliga sektorn helt och hållet, eftersom artikel 110 anger att arbetsvillkor inte längre ska beslutas i avtal utan genom myndighetsbeslut.

Alla övriga offentliganställda får bara tillhöra en fackförening om de lyckas bilda en kommitté ad-hoc, som representerar mer än hälften av de anställda.

När kollektiva förhandlingar i offentlig sektor förs, kan regeringen vara både förhandlare och beslutsfattare, eftersom beslutet överläts till en förliknings- och medlingsdomstol om parterna inte enas om det nya avtalets innehåll. Den domstolen består av två representanter från arbetsgivaren, två från regeringen och två från löntagarna, och domstolens beslut är bindande.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Organisering hindras av företagsledning

Centralorganisationen CEOSL rapporterar att ledningen i över 90 procent av de privata företag som har fackföreningar försöker minska organisationernas inflytande genom att bilda föreningar av solidaristatyp (se Costa Rica).

De fackliga organisationerna klagar också på Arbetsmarknadsministeriet som tar lång tid på sig för att registrera deras stadgar och därmed ger arbetsgivarna tid att göra sig av med dem.

När en fackförening bildas med cirka 30 medlemmar och de utgör mindre än hälften av arbetsstyrkan, måste ett företagsråd bildas. Om fackföreningen inte gör det, kan arbetsgivaren ta initiativet och uppmuntra de anställda att gå med i ett företagsråd som är lojalt mot honom/henne. Om företagsrådet har fler medlemmar än fackföreningen har den inget inflytande på arbetsplatsen.

Det är också vanligt att arbetsgivarna inte skriver in anställda i socialförsäkringssystemet. På så sätt slipper de betala arbetsgivaravgifterna – även om de dras från de anställdas löner. Löntagarna berövas inte bara socialförsäkringarna, utan erkänns inte officiellt som fast anställda och nekas därmed sina fackliga rättigheter och förhandlingsrätt.

Under senare år har man också använt sig av underentreprenörer ("tercerización"). De anställda sparkas eller tvingas säga upp sig, får sitt avgångsvederlag och anställs sedan omedelbart av underentreprenören, som vanligen har samma ägare som företaget. Detta hindrar löntagarna från att gå med i facket och delta i kollektiva förhandlingar. Strategin innebär att företagen kan slå sönder fackliga organisationer och slippa sina åtaganden enligt kollektivavtal. CEOSL rapporterade att andelen anställda av underleverantörer i de flesta företagen ökat till 70 procent och att det finns allt fler företag där alla är anställda av underleverantörer. Arbetsgivarna tillämpar skiftsystem som gör att de lättare kan exploatera de anställda utan att ge dem någon anställningstrygghet. Anställda kan sparkas utan att få någon kompensation. Det är också mycket svårt för dem att försvara sina rättigheter eftersom de inte vet som är deras direkta arbetsgivare.

Andra metoder, som omfattande användning av korttidskontrakt och det faktum att lagstadgade sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot lagen inte är tillräckligt avskräckande, hindrar löntagarna från att utnyttja sin lagenliga rätt att organisera sig.

Fackligt förtryck på bananplantager

Försök att organisera anställda på bananplantager har stött på systematiskt och ofta allvarligt förtryck. De fackliga organisationerna har ideligen påtalat de förskräckliga arbetsvillkoren på plantagerna. De anställda har mycket låga löner och utsätts för olika kemiska substanser när de arbetar samtidigt som luftbesprutning med bekämpningsmedel pågår. Barnarbete är mycket vanligt.

De flesta löntagare är alldeles för rädda för att organisera sig. Trots de förskräckliga villkoren är de beroende av sina jobb. Fackliga organisationer finns bara på sju av Ecuadors 5 000 bananplantager.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

President Lucio Gutierrez regering kritiserades skarpt av alla grupper i samhället. Till skillnad från vad som hänt under tidigare regeringar, gjordes dock inga försök att störta honom, framför allt på grund av att det inte fanns några politiska alternativ. Trots det ledde samhällskonflikterna till angrepp på Leonardo Issa, ordförande för urbefolkningarnas konfederation, Confederación de Nacionalidades Indígenas de Ecuador (CONAIE). Det fördömdes av hela den nationella och internationella fackföreningsrörelsen.

Fackföreningsmedlemmar avskedade

I början av juni sparkade ledningen för cementgruppen Suizo Holcim 90 anställda som försökte bilda en fackförening.

Antifackliga åtgärder på bananplantager

Den 1 mars avskedades 33 arbetare muntligen sedan de lämnat in en lista på krav till ledningen för plantagen Tara Del Sur. Arbetarna, som tre dagar tidigare försökt bilda en fackförening, blev därefter trakasserade. Deras ansökan om registrering avlogs av myndigheterna under förvärdningen att fem arbetare hade lämnat fackföreningen, vilket betydde att den inte uppfyllde kravet på 30 medlemmar. Det visade sig sedan att företaget hade betalat de fem. I slutet av året hade de anställda fortfarande inte fått besked om övertalighet.

En liknande händelse ägde rum på plantagen Locuras, när 36 anställda ansökte om registrering av sin fackförening. Ledningen för plantagen lyckades övertala 15 av dem att lämna fackföreningen.

EL SALVADOR

FOLKMÄNGD: 6,6 milj.

HUVUDSTAD: San Salvador

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Det förekommer fortfarande många kränkningar av föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, allt ifrån vägran att erkänna statsanställdas rätt att organisera sig till massavskedande för strejker, våld mot demonstranter, förflyttning av fackföreningsmedlemmar och gripanden, överfall och hotelser mot förtroendevalda och fackföreningsmedlemmar. Gilberto Soto, från International Brotherhood of Teamsters, mördades under ett besök i landet för att organisera transportarbetare.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen erkänner föreningsrätten för privatanställda och anställda på självständiga statliga myndigheter. Alla anställda i offentlig sektor, som arbetar på osjälvtändiga myndigheter som offentliga sjukhus och det statliga elbolaget, har inte rätt att organisera sig och får inte förhandla kollektivt. Regeringen vägrar fortfarande ratificera ILO:s konventioner 87 och 98, och hävdar att konventionerna inte överensstämmer med landets författning, i synnerhet artikel 145. De flesta hinder som åsyftas gäller offentliganställda, eftersom författningen undantar dem från rätten att organisera fackföreningar med motiveringen att de arbetar i oumbärlig verksamhet. Författningen tillåter emellertid offentliganställda att bilda föreningar till försvar för sina rättigheter.

Begränsningar av föreningsfriheten

För att registreras enligt lag måste fackföreningar gå igenom komplicerade procedurer. Det krävs exempelvis tillstånd i förväg från regeringen.

En fackförening måste ha minst 35 medlemmar på arbetsplatsen och förtroendevalda måste vara salvadoraner från födseln. Fackliga organisationer får inte delta i politisk verksamhet.

Strejkbegränsningar

Det finns begränsningar av strejkrätten, bland annat krav på att 51 procent av de anställda (inklusive oorganiserade) måste stödja en strejk på ett företag. Strejk kan bara utlysas om den gäller ändring eller förnyelse av ett kollektivavtal eller de anställdas yrkesintressen. Enligt Arbetsmarknadsministeriet har alla strejker i landet varit olagliga.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Svagt skydd och antifacklig taktik

Det förekommer allvarlig diskriminering av löntagare som är fackligt organiserade och aktiva, trots att antifacklig diskriminering är förbjuden i lag. Förbudet gäller även under perioden fram till en fackförenings registrering; löntagarna kan i teorin inte avskedas eftersom deras namn står på registreringsansökan. För någon tid sedan rekommenderade ILO att skyddet borde omfatta återinsättande i tjänst för att lagen skulle ge reellt skydd mot osakligt avskedande. Fackliga ledare marginaliseras och behandlas föraktfullt.

Arbetsinspektionen fullgör inte sina skyldigheter

Ett annat hinder för utnyttjandet av de fackliga rättigheterna är att arbetsinspektionen inte genomför ordentliga inspektioner och upprätthåller lagen, utan bortser från antifackliga åtgärder och föredrar att inte bötfälla stora företag. De fackliga organisationerna har klagat på att de inte får veta när inspektioner sker och löntagarna meddelar att inspektörerna inte ens pratar med dem. Förbundet för konditoriarbetare, Sindicato Industrial de Dulces y Pastas Alimenticias (SIDPA), har kritiserat att inspektörerna först träffar arbetsgivarna, som är generösa med presenter för att försäkra sig om att de tiger.

Frizoner

Trots att rätten till kollektiva förhandlingar är inskriven i lag, tillämpas den inte i frizonerna på grund av att arbetsgivarna i hög grad diskriminerar facklig verksamhet och därför att regeringen frånsagt sig skyldigheten att försvara de anställdas förhandlingsrätt. Alla försök till organisering förtrycks och de anställda hotas med avsked om de försöker bilda eller gå med i en fackförening. Flera rapporter nämnde att fackliga organisationer sparkas och att det inte går att teckna kollektivavtal i zonerna, trots att det funnits 11 fackföreningar i sammansättningsfabrikerna sedan september 2004. Majoriteten av dem är gula och kontrolleras av arbetsmarknadsstyrelsen (Consejo Superior del Trabajo) som står regeringen nära. De anställda berättade om glåpord, sexuella trakasserier och flera fall av fysiska övergrepp från arbetsledarnas sida.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Den politiska bakgrunden

Den 21 april valdes Antonio Saca från Alianza Republicana Nacionalista (ARENA) till president. Ökande våldsamheter och frånvaron av straff för kränkningar av mänskliga och fackliga rättigheter tillhör vardagen i El Salvador. Sacas regering håller på att införa ett nytt program för nolltolerans, kallat "Super Mano Dura" (den superhårda handen) för att bekämpa Maras (ungdomsgängs) kriminella verksamhet som svarar för många mord över hela landet. De fackliga organisationerna har rapporterat att den lagen används som förevändning för att slå ner gatuprotester och att den påverkar de fackliga organisationernas verksamhet.

Polisinsats mot fredlig ockupation av en katedral ...

Den 28 april bröt sig kravallpolis med gummikulor och tårgas in i huvudstadens katedral som ockuperats av medlemmar av fackföreningen på socialförsäkringsinstitutet (Sindicato de Trabajadores del Instituto Salvadoreño del Seguro Social, STISSS) till stöd för krav på att överenskommelserna som slutits när strejken år 2003 slutade skulle respekteras. Kraven gällde främst att arbetare som avskedats under strejken skulle få återgå i arbete, att en månads lång dialog skulle inledas för att söka lösningar på socialförsäkringssystemets problem och information om planerna på privatisering av vården. Den enda reaktionen från ledningen för ISSS var att ignorera löntagarnas krav och fortsätta förtrycket mot fackligt aktiva. Avskedandena fortsatte och 20 fackligt aktiva hade sparkats sedan den 21 mars. Det totala antalet avskedade under och efter strejken steg därmed till 156.

... och gripanden av fackföreningsmedlemmar

Den 28 april grep polisen Ricardo Monge, STISSS generalsekreterare, Javier Ayala, organiseringsansvarig och en annan facklig aktivist, och anklagade dem för "terroristhandlingar". Monge anklagades för att vara den "intellektuella gärningsmannen" bakom våldshandlingar. I maj friades de tre emellertid av en domare, men regeringen valde att inte släppa dem så de inledde en hungerstrejk i protest. De släpptes till slut efter att ha suttit fängslade i 25 dagar, men anklagelserna kvarstod. Regeringspartiet försöker driva igenom en lag som skulle göra gatudemonstrationer olagliga, för att på så sätt göra det lättare att åtala dem.

Förtryck mot medlemmar av ASTRAM

Den 4 oktober 2004 greps 31 medlemmar av kommunalarbetsförbundet Asociación Salvadoreña de Trabajadores Municipales (ASTRAM); bland dem Germán Alejandro Muñoz, generalsekreterare, och Cándido Martínez, ansvarig för facklig organisering. De anklagades för att ha

stulit en sopbil som tillhörde de kommunala myndigheterna i San Salvador. Enligt fackföreningsledarna hade ASTRAM förtryckts av borgmästaren Rivas Zamora och andra medlemmar av kommunstyrelsen. ASTRAM:s konfliktsekreterare, Rolando Castro, förklarade att det handlade om psykologisk krigföring och att det förekom ständiga trakasserier. ”Det finns folk i civila kläder som bor i närheten av våra hem och våra ledare trakasseras hela tiden”. Den 24 mars ställdes de gripna ASTRAM-medlemmarna inför domstol, anklagade för brott mot det allmänna och illegal förening. Generalsekreterare Muñoz försäkrade domstolen att det var en ”påhittad anklagelse motiverad av att borgmästaren inte kunde lösa konflikten med kommunen”. Rolando Castro sade att han var absolut säker på att de gripna skulle släppas eftersom ”det är helt legitimt att bekämpa privatisering” och därför att han ”trodde att det inte var brottsligt att försvara offentliga tillgångar i det här landet”. Han fortsatte med att varna för att åtgärder skulle vidtas för att öka trycket på alla landets kommunstyrelser om man inte nådde en överenskommelse med kommunstyrelsen.

Fackföreningsledare mördad

Den 5 november klockan 6 på morgonen mördades Gilberto Soto när han hälsade på sin mamma i staden Usulután, där han planerade organisationen av transportarbetare i El Salvador, Honduras och Nicaragua. Han samlade också in dokumenterade bevis för kränkningar av rättigheterna för arbetare som transporterade containers för Maerskredieriet. Dessa arbetare hade urusla arbetsvillkor med extremt långa skift och låga löner. Soto hade i flera år arbetat som organisatör för International Brotherhood of Teamsters i New Jersey, USA.

Den 3 december greps den salvadoranska polisen fyra personer med koppling till mordet på Gilberto Soto. President Elias Antonio Saca tillkännagav gripandena och beskrev de gripna som ”materiella upphovsmän” till mordet på Soto och lovade att fortsätta sökandet efter de ”ansvariga för den här situationen”. I slutet av året föreföll det emellertid inte som om inrikesministern hade någon politisk vilja att utreda vilka som låg bakom det brutala mordet.

Fackföreningsledare avskedade

Den 16 december fick postanställdas fackförbund Sociedad Unión de Carteros y Empleados Postales (SUCEPES) kännedom om att flera fackliga ledare avskedats, bland dem förbundets generalsekreterare Mario Rivas. När den här rapporten skrevs hade man inte gjort några framsteg i fallet, trots förbundets begäran om ett möte med inrikesministern och presidenten.

Fackföreningsledare överfallen

I november överfölls en kvinnlig ledare för fackföreningen på företaget US Garment av arbetsledaren Gilberto García Dueñas.

Ingen fick tillbaka jobbet på Daewoo

Under år 2004 fick varken ledare eller medlemmar av fackföreningen på Daewoo fått tillbaka sina arbeten. Daewooarbetarna hade skickat in handlingarna för att få juridisk personlighet för sin fackförening till Arbetsmarknadsministeriet i augusti 2003. Vid samma tid avskedades konfliktsekreteraren José Alberto Ramírez, och han blev till och med överfallen av chefen för arbetsledarna, Mario Guardado. Bland övriga avskedade fanns Marlene Sánchez Flores, generalsekreteraren, som för närvarande arbetar i den informella sektorn eftersom hon på grund av sin fackliga verksamhet inte fått arbete i något annat företag.

GUATEMALA

FOLKMÄNGD: 12,7 milj.

HUVUDSTAD: Guatemala

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Föreningsfriheten hotas på grund av att rättssystemet är ineffektivt och i vissa fall korruperat. Arbetsgivarna utnyttjar svagheter för att avskeda fackföreningsmedlemmar och respekterar inte arbetsmarknadslagstiftningen. Under året mördades två fackligt aktiva och många fler hotades till livet.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen garanterar löntagarnas föreningsfrihet och alla, även offentliganställda, har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar. Undantag gäller bara för säkerhetsstyrkornas medlemmar.

Lagstiftningen har skapat ett system med arbets- och välfärdsdomstolar som behandlar kränkningar av arbetsmarknadslagarna.

Löntagarna har strejkrätt om 50 procent plus en av de anställda på ett företag stödjer en strejk.

Löntagare har rätt att organisera och bedriva kollektiva förhandlingar när deras fackförening representerar över 25 procent av de anställda på ett företag.

Begränsningar

Reformer av arbetsmarknadslagarna år 2001 avskaffade flera begränsningar av de fackliga rättigheterna, men några finns fortfarande kvar:

Förtroendevalda måste vara guatemalanska medborgare och vara anställda på ett företag för att kunna väljas (artiklarna 220 och 223 i arbetsmarknadslagen).

Personer som paralyserar eller stör verksamheten i företag som bidrar till landets ekonomiska utveckling kan dömas till fängelse i mellan ett

till fem år.

I offentlig verksamhet som inte är oundgänglig i strikt mening, ska obligatorisk medling ske och strejker får inte vidtas. Exempel på sådan verksamhet är vården, allmänna transporter och tjänster för bränsleförsörjning. Sympatistrejker är också förbjudna.

Det finns inga möjligheter till samråd som skulle ge fackliga organisationer möjlighet att yttra sig till myndigheterna när dessa utarbetar budgetar.

En ILO-delegation som besökte Guatemala i maj fick veta att regeringen överlämnat dessa frågor till den nationella trepartskommittén, för att förbereda ändringar av lagstiftningen.

Arbetsmarknadslagstiftningen gäller i frizonerna.

Fackliga organisationer får ansluta sig till internationella fackliga konfederationer.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

ILO:s delegationsbesök i maj 2004 uttryckte oro över våldshandlingar och godtycke som drabbade fackföreningsmedlemmar. Delegationen uppmanade regeringen att vidta alla nödvändiga rättsliga och praktiska åtgärder för att sätta stopp för våldshandlingarna. Trots det har bristerna i landets system och oviljan att driva en politik som syftar till strikt respekt för föreningsfriheten än en gång gjort fackföreningsmedlemmar och löntagare som vill organisera sig till måltavlor för såväl privata som offentliga arbetsgivares motåtgärder.

Fientliga arbetsgivare

Fientligheten mot fackföreningar och rättssystemets brister gör det mycket svårt att utnyttja de fackliga rättigheterna. Det är vanligt att arbetsgivarna hotar fackligt aktiva och det sker i regel straffritt. Följden har blivit att organisationsgraden är mycket låg; uppskattningsvis bara omkring tre procent av arbetskraften. Det påverkar oundvikligen möjligheten till kollektiva förhandlingar och det gör också kravet på att fackföreningen måste representera 25 procent av ett företags anställda för att få förhandla. Även där arbetsgivare erkänner fackföreningar och samtycker till förhandlingar, finns en tendens till att sedan åsidosätta kollektivavtalen. En annan vanlig metod bland arbetsgivarna, som är väl medvetna om hur fattiga de flesta löntagare är och om Arbetsmarknadsministeriets oförmåga, är att utan vidare sparka fackföreningsmedlemmar. Det strider mot lagarna, men arbetsgivarna mutar sedan de anställda och kan ibland få dem att kritisera förekomsten av fackföreningar på en arbetsplats. En annan teknik som arbetsgivarna utnyttjar för att slippa uppfylla sina skyldigheter är att byta företagsnamn, men inte ägare.

Lokala myndigheter också fientligt inställda

En rapport från centralorganisationen Confederación Unitaria de Sindicatos de Guatemala (CUSG, anslutet till FFI), uppgav att det uppstått konflikter efter avskedanden sedan fackföreningar bildats på minst 21 lokala myndigheter i landet (Agua Blanca, Jutiapa, San Agustín, Jalapa, Gé-nova Costa Cuca, San Felipe, Chisec, Malacatan, Tecun Uman, San Miguel Pochuta, La Reforma, Catarina, Coban, Retalhuleu, San Miguel Panan, El Palmar, Tactic, San Antonio, Flores Costa Cuca, Tecpan och Coatepeque). Enligt centralorganisationen Unión Guatemalteca de Trabajadores, sparkades en tredjedel av de fackliga ledarna i dessa kommuner av borgmästarna. CUSG har också meddelat att fackliga representanter nekats ledighet för fackligt arbete, att kollektivavtal och rätten till förhandlingar kränkts och att anställda inte fått minimilön. Dessutom har arbetsinspektörer vägrat skydda löntagare med hänvisning till en gammal överenskommelse med ministeriet – sedan länge upphävd – som innebar att de inte skulle ingripa i tvister som rörde lokala myndigheter.

Svagt rättssystem, straffrihet

Inom ramen för programmet om löntagares ekonomiska rättigheter (Programa de Derechos Económicos Laborales, PDECOL) hos MR-organisationen Centro de Acción Legal en Derechos Humanos (CALDH) undersöktes ”Effekterna av sanktioner och böter som arbetsinspektionen utfärdar för brott mot arbetsmarknads- eller socialförsäkringslagarna”. Man fann att betydande framsteg skett i tillämpningen av lagarna sedan den aktuella lagstiftningen införts år 2001. Rapporten framhöll emellertid också att arbetsinspektionen inte hade något fungerande system för att registrera och följa upp klagomål och sanktioner, så det framgår inte om utdömda böter faktiskt också betalas.

Dessutom är landets rättssystem svagt, på gränsen till sammanbrott. Genom åren har det förekommit många attacker mot domare och en del av dem har tvingats i exil och andra har mördats. I den anda av orättvisa och straffrihet som råder, ignorerar arbetsmarknadslagstiftningen systematiskt.

Arbetsdomstolarna är överhopade av ansökningar om att avskedade ska få sina arbeten tillbaka och målen kan pågå i mer än tio år. Majoriteten av alla avskedanden är osakliga, och därför beslutar domarna att de avskedade ska återtas. Arbetsgivarna brukar emellertid strunta i det och domstolarna gör inget för att se till att deras beslut respekteras. Det framgår exempelvis av att de avskedade från plantagerna María de Lourdes och Las Delicias, företagen Hidrotecnia och Tomza, Good Year-fabriken i Hule och Pepsis bryggeri fortfarande väntar på att Arbetsmarknadsministeriets beslut om att de ska få tillbaka sina jobb ska verkställas.

Under ILO-delegationens besök år 2001 uttryckte delegationens medlemmar sin oro över svagheten i rättssystemet när det gäller brott mot fackliga organisationer och rekommenderade att en särskild enhet skulle bildas hos allmänna åklagarämbetet för att behandla dem. Regeringen meddelade senare att enheten (Fiscalía Especial) trätt i funktion den 8 juni 2002, men hittills har den åstadkommit få konkreta resultat.

Bristfälligt system för arbetsinspektioner

Arbetsinspektioner sker under mycket tvivelaktiga omständigheter. I stället för att hävda löntagarnas rättigheter, är det troligare att inspektörerna i allmänhet övertalar anställda att avstå från dem. När anställda begär inspektion av en arbetsplats förvarnar inspektörerna i vissa fall arbetsgivarna om att de ska komma.

Fortlöpande antifacklig diskriminering

Den antifackliga diskrimineringen tar sig olika uttryck. Förutom extremfallen med mord, mordförsök och fängelse, diskrimineras anställda som försöker bilda en fackförening, förhandla kollektivt eller bedriva facklig verksamhet, svarta listor över fackföreningsledare och medlemmar cirkuleras och arbetsplatser stängs tillfälligt. Textilarbetarinternationalen (International Textile, Garment & Leather Workers' Federation, ITGLWF) meddelade i januari 2003 Världshandelsorganisationen (WTO) att det var vanligt att företag slog igen och flyttade verksamheten så snart en fackförening bildats.

Frizoner

De fackliga organisationerna måste också konkurrera med "solidaristaföreningar" (se Costa Rica) som arbetsgivarna bildar för att ha ett lydigare alternativ till fackföreningar. I frizonerna och på sammansättningsfabrikerna (maquiladoras) upprätthålls arbetsmarknadslagarna knappast alls och hittills har bara ett enda kollektivavtal tecknats. Löntagarna utsätts för ständiga trakasserier och kränkningar av deras mest elementära rättigheter. En undersökning av regionala förslag till förhandlingar om frihandelsavtal mellan USA och Centralamerika, som gjorts av "Iniciativa Mesoamericana CID", uppskattar att arbetskraften i sammansättningsfabrikerna till 80 procent består av kvinnor som utsätts för lönediskriminering, förlängningar av arbetstiden och sexuella trakasserier och som saknar alla förmåner. En annan utredning, som Arbetsmarknadsministeriet självt gjorde i augusti 2002, fann att åtta av de tio undersökta företagen i frizonerna inte respekterade landets förordningar om arbetsvillkor och skyldigheten upprätta en säker arbetsmiljö för de anställda. Enligt FESTRAS finns det fackföreningar bara på tre av de 230 sammansättningsfabrikerna och de föreningarna har stora svårigheter att överleva förföljelserna och Arbetsmarknadsministeriets passiva godkännande av de kränkningar som förekommer. På Choi Shin-fabriken, till exempel, där det första kollektivavtalet i en frizon tecknades förra året, har företaget uppmuntrat en grupp anställda att inte erkänna fackföreningsledningen.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Fackföreningsmedlemmar mördade

Den 26 januari mördades Abel Gonzáles, viceordförande för Quetzaltenangos taxiförarförbund och ledare för den lokala fackföreningen, Unión de Trabajadores de Quetzaltenango (UTQ). Han hade blivit uppmärksammasad för sin roll i avslöjanden av lokal korruption.

Den 29 november avled Julio Rolando Roquec, generalsekreterare för federationen för anställda inom informell sektor (Federación Sindical de Trabajadores Informales, FESTRI), sedan han skjutits av okända personer när han kom hem dagen innan. Julio Roquec hade redan flera gånger hotats till livet. I mars blev hans bostad genomsökt. I juni utsattes han för ett annat överfall och fick flera hotelser, bland annat om att hans dotter skulle våldtas om han fortsatte försvara löntagarna. Han hade också överfallits i november och hotats med döden om han anmälde händelserna till myndigheterna. Trots att han anmält situationen och begärt skydd, hade ingen utredning gjorts och han hade inte fått något som helst skydd. I slutet av året hade utredningen av hans död fortfarande inte givit några resultat.

Inga framsteg i TOMZA-affären

Det mexikanska företaget TOMZA vägrade fortfarande ta tillbaka fackföreningsmedlemmarna som sparkats i juli 2003, trots flera domstolsförelägganden om att det var skyldigt att göra det. I stället erbjöd företaget först pengar till de avskedade, som tvingades acceptera 40 procent av de förlorade lönerna och att fackföreningen inte erkändes. Slutligen erbjöds de avgångsvederlag för att definitivt lämna företaget. Dessutom drevs under hela året en förtalskampanj mot de fackliga ledarna.

... eller på Pepsi

Trots två domstolsorder om återanställning var de 66 från Pepsi, som sparkades för att de bildat en fackförening, fortfarande arbetslösa vid årets slut. Löntagarna klagade över att deras fall inte uppmärksammats av massmedierna, trots 15 månaders protester framför presidentpalatset och ett fruktlöst möte med presidenten i april. I stället hade företaget svartlistat dem och deras familjer och det visade sig att massmediernas ointresse berodde på Pepsis annonskontrakt med massmediegrupper och på att företagets personalchef, som drev den antifackliga politiken, var presidentens talesman. Pepsi lyckades slå sönder fackföreningen och bildade en "solidaristaförening" i stället. Den förkastade alla löntagarnas krav och undertecknade ett brev som ledningen utformat och skickat till huvudkontoret i USA. Enligt det hade företaget mycket goda relationer till sina anställda. I augusti hotades flera anställda som krävde en bojkott av företaget, med döden. Juan Sical, medlem av SITRAEMSA, hotades med fängelse om han försökte komma in i byggnaden där ägaren till Pepsis buteljeringsfabrik hade sitt kontor. 12 arbetare som delade ut flygblad överfölls av beväpnad polis.

Gripen fackföreningsmedlem fri

Den 20 augusti släpptes Rigoberto Dueñas Morales, biträdande generalsekreterare för centralorganisationen CGT-Guatemala, ur fängelse efter att suttit där sedan den 8 juni 2003. Domstolen som utredde anklagelserna om "förskingring, hemlighållande och bedrägeri" i en korruptions-skandal som han själv avslöjat, friade honom från alla anklagelser. Rigoberto Dueñas var suppleant i styrelsen för socialförsäkringsinstitutet (Instituto Guatemalteco de Seguridad Social, IGSS). Trots att anklagelserna skulle ha möjliggjort frihet mot borgen, hade han hållits fängslad hela tiden. Den 8 mars inställdes en förhandling om frisläppande på grund av "brist på transport" och den 11 maj hade man avslagit hans begäran om att bli försatt på fri fot.

Fackföreningsmedlemmar dömda

Den 25 februari greps 33 medlemmar av lastbilsförarnas organisation sedan de stött en protest arrangerad av fackföreningen för förare av tunga

fordon (Unión de Pilotos de Transportes Pesados) mot åtgärder som Guatemalas stadsfullmäktige vidtagit för att begränsa den tunga fordons-trafiken. De anklagades bland annat för "terrorism och hot mot landets säkerhet", brott som kan medföra fängelse i mellan nio och 36 år. Den 3 juli släpptes 29 av dem.

Flagrant straffrihet

Den 22 januari genomförde en grupp arbetare som avskedats år 2000 en sittstrejk på plantagen María de Lourdes i Génova Costa Cuca, och krävde att domstolsförelägganden om att de skulle få tillbaka sina arbeten skulle verkställas. De drevs bort med våld av kravallpolis. En rad beslut om att de 55 skulle få tillbaka sina arbeten, och 60 ministeriebesök på plantagen under fyra år hade visat sig resultatlösa. För att slippa verkställa besluten bytte företaget flera gånger namn. Dessutom står fem fackföreningsmedlemmar för närvarande åtalade, anklagade för att ha överfallet två personer som arbetsgivaren skickat ut för att förstöra arbetarnas bostäder under år 2000.

Telefonsamtal till fackligt aktiva i Quetzaltenango

I september blev tio fackföreningsmedlemmar som arbetade på fastighetsregistret i Quetzaltenango osakligt avskedade av direktören. De hade fått anonyma telefonsamtal till sina hem, med varningar för att de skulle sparkas om de fortsatte stödja fackföreningens arbete. Den krävde att direktören skulle hålla sina löften om förbättrade arbetsvillkor.

Razzia på fackligt kontor som avslöjat korruption

Den 26 maj bröt sig ett tiotal personer in i lastbilsförarnas fackföreningskontor i distriktet Vial Uno (Sindicato de Trabajadores Auténticos Camioneros de la Zona Vial Uno, SITAC) och överföll generalsekreteraren Lilian Quiñónez. 13 personer skadades. Ministern för kommunikationer, infrastruktur och bostäder sparkade fackföreningens ledare kort efter det att föreningen avslöjat en förskingring som myndighetens direktör var inblandad i.

Fackföreningsmedlemmar hotas till livet

Den 30 juni fick Herminio González, generalsekreterare för kommunalanställdas fackförening i Esquipulas (Sindicato de Trabajadores de la Municipalidad de Esquipulas) och biträdande generalsekreterare för federationen FENASEP, anonyma telefonsamtal som hotade honom till livet om han inte lämnade bostaden. Den som ringde nämnde en arbetslivskonflikt som slutat med att Herminio González och 41 andra avskedats. Generalsekreteraren hade anmält att de kommunalanställda inte fått ut sina löner.

Den 29 juni hotades alla fackliga ledare på det guatemalanska livsmedelsföretag Kern's till livet i klotter på toaletterna.

Den centralamerikanska konfederationen Confederación Centroamericana de Trabajadores (CCT) skickade ut ett pressmeddelande i december, med kritik av bristen på utredningar av trakasserier och mordförsök på Imelda López Sandoval, generalsekreterare för förbundet för anställda inom trafikflyget (Sindicato de Trabajadores de Aeronáutica Civil) och Víctor Manuel García, generalsekreterare för förbundet för gatuförsäljare (Sindicato de Vendedores de la Economía Informal) i Santa Lucía Cotzumalguapa i Escuintlá.

Andra antifackliga metoder

Everildo Revolorio Torres, ansvarig för organisering i hamnarbetarfackföreningen i Puerto Quetzal (Sindicato de Trabajadores de la Empresa Portuaria Quetzal, STEPQ) drabbades under hela året av trakasserier. Everildo Torres hade blivit känd när han avslöjat korruption och hade flera gånger hotats till livet. Företaget nekade honom ledigt för fackligt arbete.

I staden San Felipe Reu varnade borgmästaren Olga Barrios de kommunalanställda för att de skulle förflyttas till andra arbeten och förlora sina förmåner om de deltog i facklig verksamhet. Kommunen kontrollerade de anställda genom att filma dem.

Lantarbetare vräkta med våld

Den 31 augusti vräkte polisen med våld 200 lantarbetare som ockuperat plantagen Nueva Linda sedan år 2003, i protest mot att en lokal ledare, Héctor Reyes Pérez, förts bort och varit försvunnen sedan september 2003. Det tumult som utbröt ledde till att åtta lantarbetare, inklusive en gravid kvinna och tre barn, och fyra poliser dog. I en liknande händelse i november bröt sig beväpnade säkerhetsvakter in på plantagen, avlossade skott och tvingade arbetarna att ge sig av från området.

Under år 2004 förekom över 40 sådana vräkningar då polisen använde onödigt våld. De flesta av sittstreckerna skedde i protest mot osakliga avskedanden eller konflikter om jordägande.

Förtryck av fackföreningsmedlemmar på NB Guatemala SA-fabriken

Arbetarna på sammansättningsfabriken NB Guatemala SA utsattes för ständiga kränkningar, i synnerhet sedan de registrerat sin fackförening i oktober 2003. Efter att ha gjort flera misslyckade försök att slå sönder fackföreningen, hyrde företagsledningen in en grupp anställda som i början av året angrep fackföreningsmedlemmar under förevändning av interna fackliga strider. Gruppen belönades för varje angrepp, inklusive för överfall på fackföreningens generalsekreterare inne på fabriksområdet, framför ögonen på verkställande direktören och personalchefen. Några dagar senare överfölls Noemí Melchor, fackföreningens sekreterare. En kvinna som ingick i gruppen beslutade sig för att avslöja vad den höll på med, och kort därefter hotade okända personer döda henne. Hon fick också flera telefonsamtal, besöktes i hemmet och sparkades från fabriken på ledningens anmodan. Hon blev sedan svartlistad. Ett officiellt klagomål lämnades in, men utan resultat, och hon tvingades gå under jorden för att skydda sig. Företaget försökte slutligen slå sönder organisationen via rättssystemet, genom att uppmana en grupp anställda att kritisera ledaren och få honom ersatt med någon annan som företaget godkände. Trots att fackföreningen lämnade in många anmälningar till allmänna åklagaren i MR-fall, har hittills inga utredningar gjorts. Arbetsmarknadsministeriet godkände i stället en begäran från arbetare, som var lojala

med arbetsgivaren, om att den nuvarande fackföreningsledaren inte skulle godkännas.

GUYANA

FOLKMÄNGD: 768 000

HUVUDSTAD: Georgetown

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Få förändringar inträffade i Guyana där restriktiv facklig lagstiftning fortsätter att gälla. De fackliga organisationerna kritiserade regeringens förhållningssätt till relationerna i arbetslivet.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt författningen har löntagarna rätt att bilda och gå med i fackliga organisationer, men det finns ingen lag som förbjuder antifacklig diskriminering. Strejkrätten erkänns. Offentliganställda i oundgänglig verksamhet får gå i strejk om de underrättar Arbetsmarknadsministeriet och lämnar liten personalgrupp kvar i tjänst. Alla strejker på allmännyttiga institutioner/företag hänvisas till bindande medling. Anställda i både offentlig och privat sektor kan förhandla om kollektivavtal.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagen om erkännande av fackliga organisationer har visat sig inte fungera i praktiken och arbetsgivarna utnyttjar frånvaron av en lag mot antifacklig diskriminering.

Etnisk/politisk diskriminering

Politisk hemvist och etniskt medlemskap spelar en stor roll i fackföreningsrörelsen och myndigheterna utnyttjar det och skapar en mycket spänd situation. De fackliga organisationerna delas in i "regeringsvänliga" och "opposition", "afrikansk-svarta" och "hinduer". Hinduiska arbetare utsattes för påtryckningar för att inte rösta för "svarta" fackföreningar som deras representanter i arbetsmarknadsstyrelsen. Regeringen manipulerade processen för att se till att bara representanter för regeringsvänliga organisationer valdes till styrelsen. Följden blev att det inte finns något förtroende mellan regeringen och de fackliga organisationerna och det påverkar den sociala dialogen.

I slutet av år 2004 fastställde regeringen egenmäktigt, för fjärde året i rad, lönehöjningarna för den offentliga sektorn sedan samtalen med Guyana Public Service Union (GPSU) brutit samman. Lönehöjningen låg i linje med Internationella valutafondens rekommendationer och i nivå med inflationstakten. Både GPSU och centralorganisationen Guyana Trades Union Congress (GTUC) kritiserade regeringens förhållningssätt till relationerna i arbetslivet och menade att det tydde på förakt.

HAITI

FOLKMÄNGD: 8,4 milj.

HUVUDSTAD: Port-au-Prince

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111

De kaotiska förhållandena i landet, som beror på den spända politiska situationen och flera naturkatastrofer, drabbade än en gång de fackliga rättigheterna. Många fackföreningsmedlemmar blev förföljda under händelserna som föregick president Jean-Bertrand Aristides avgång i februari. I frizonen i Ouanaminthe, på gränsen till Dominikanska republiken, förekom flera allvarliga kränkningar. De fackliga organisationerna kräver att arbetsmarknadslagstiftningen ska ändras.

LAGSTIFTNINGEN

Restriktiv arbetsmarknadslagstiftning

1987 års författning ger föreningsfrihet och strejkrätt inom alla sektorer, men lagstiftningen, i synnerhet arbetsmarknadslagarna, omfattar bara en liten del av de offentliga och privata sektorerna. Lagen om statlig tjänst som reglerar statstjänstemäns arbete är mer än 23 år gammal. Arbetsmarknadslagstiftningen gäller framför allt privat sektor, härrör från diktatorn Duvaliers tid och innehåller många begränsningar. Många yrkeskategorier, som hushållsanställda, omfattas inte.

Det krävs bara tio medlemmar för att bilda en fackförening. När den bildats måste arbetsgivaren informeras om dess existens och namnet på minst en av ledarna. Strafflagen säger emellertid att alla föreningar för fler än 20 personer måste ha tillstånd av regeringen om den ska bli erkänd. Artikel 51 i arbetsmarknadslagen förbjuder uttryckligen avskedanden av anställda på grund av deras fackliga arbete. Den ger dock inte fackföreningsmedlemmar rätt till återanställning om de avskedas osakligt.

Statstjänstemän, lantarbetare, frilansare och de som arbetar i den formella ekonomin omfattas inte av arbetsmarknadslagstiftningen.

Under flera år har man diskuterat reformer av landets lagstiftning för att bringa den i överensstämmelse med ILO:s normer, men hittills har inga ändringar ägt rum, till stor del på grund av den svåra politiska krisen.

Medling och skiljedom

Enligt arbetsmarknadslagstiftningen ska parterna försöka lösa sina konflikter genom medling, förlikning och skiljedomsprocesser under beskydd från Ministeriet för sociala frågor och sysselsättning. I händelse av kollektiva konflikter ska tvistefrågorna överlämnas till arbetsmarknadsstyrelsen och om man inte kan komma överens där övertar en trepartssammansatt medlingskommitté ärendet. Om inte heller det leder till en lösning fattas det avgörande beslutet av kommittén. Under andra hälften av år 2004 skickade de olika sektorerna som berördes en lista med namn på representanter till medlingskommittén, men regeringen vidtog inga formella åtgärder för att den skulle påbörja sitt arbete. Följden blev att hela proceduren för konfliktlösning för närvarande är satt ur spel, vilket ytterligare urholkar de fackliga rättigheterna.

I praktiken är det omöjligt att överklaga kommitténs beslut. Flera fackliga advokater har påtalat de farliga effekterna av detta, eftersom tillkomsten av en ny utomrättslig jurisdiktion ökar riskerna för motsägelser mellan lagarna och kommitténs rättsliga roll i konfliktlösning.

Arbetsmarknadslagstiftningen tvingar inte arbetsgivarna att sammanträda och förhandla med de fackliga organisationerna.

Lagstiftningen föreskriver också att en arbetsdomstol ska inrättas, med uppgift att lösa konflikter som uppstår på grund av att arbetsmarknadslagstiftningen inte respekteras. Domstolen har emellertid inte befogenheter att avgöra konflikter som uppstår i den offentliga sektorn.

Begränsningar av strejkrätten

Strejkrätten är inskriven i arbetsmarknadslagstiftningen, men förändringar som infördes i ett dekret år 1986 innebär strikta begränsningar. Lagstiftningen anger tre typer av stridsåtgärder och alla strejker som inte passar in på dem är per definition olagliga. När en strejk olagligförklarats kan de anställda sparkas efter tre dagars frånvaro, för att ha brutit anställningskontraktet. Parterna måste under alla förhållanden vidta åtgärder för medling innan strejk får utlysas. Strejker måste varslas 48 timmar i förväg och får inte pågå längre än en dag.

Strejker i statliga företag är olagliga. Den enda metoden för att lösa konflikter där är medling. Om strejker ändå utbryter, har staten enligt lag rätt att ingripa och se till att arbetet återupptas.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Rättigheter respekteras inte

Respekten för arbetsmarknadslagarna är allmänt dålig och lagarna är verkninglösa på grund av de allmänna omständigheterna.

På grund av det politiska kaos som råder, våldet och en rekordhög arbetslöshet i kombination med den ganska svaga staten, har arbetsgivarna fullständig frihet och fackliga rättigheter och kollektiva förhandlingar existerar i realiteten inte. I de flesta fall bestämmer arbetsgivarna lönerna på egen hand. Arbetsvillkoren är i regel skamliga och uppfyller inga normer för sanitära förhållanden och arbetarskydd. Arbetsgivarna påstår att haitierna är villiga att arbeta till vilket pris som helst, och uppför sig därför kränkande och inför till exempel allmänna lönesänkningar. Många anställda har inga kontrakt och känner inte till att arbetsmarknadslagarna finns. Tillfälliganställda vet inte ens namnet på det företag de arbetar för och kan därför inte försvara sina rättigheter. Resultatet blir att människor som försöker organisera löntagarna i fackföreningar ständigt trakasseras eller blir avskedade, vanligen i strid med arbetsmarknadslagstiftningen. Trots dessa upprepade kränkningar har successiva regeringar inte gjort något för att upprätthålla lagarna. President Aristides justitieminister sade till och med till besökare från en internationell facklig organisation som befann sig i landet i mitten av februari 2004, att lärare och journalister "inte bör tillåtas" bilda fackföreningar.

För att hindra löntagarna från att organisera sig, ger arbetsgivarna bonusar till de oorganiserade. I vissa fall tvingas anställda bilda hemliga organisationer för att undvika repressalier.

Hotelser och straffrihet

Det finns många fackliga organisationer, vilket delvis speglar landets indelning i religiösa och geografiska områden. Fackföreningarna deltar ofta i sociala och politiska strider. Förövarna av våldshandlingar går straffria om de står nära makthavarna, oavsett vilket parti dessa tillhör, eller om offret tillhör oppositionen. Korruption inom förvaltningen hindrar ofta fackföreningsmedlemmar när de försöker få sin organisation registrerad.

Trots föreskrifter i arbetsmarknadslagarna har regeringen aldrig bötfällt en arbetsgivare för inblandning i en facklig organisations inre angelägenheter. Utredningar av kränkningar av fackföreningsmedlemmar leder sällan till några resultat.

Fackföreningsmedlemmar går ofta arbetslösa på grund av bristen på arbete. Många tvingas ha flera arbeten för att kunna försörja sig.

Medling närmast obefintlig

Löntagarnas organisationer har kritiserat trepartskommitténs arbete. Ärenden som överlämnas till den blir aldrig lösta, vilket betyder att den inte klarar att skapa en reglerad miljö som uppmuntrar löntagarna att lägga fram sina konflikter för den.

Systemet med arbetsdomstolar fungerar över huvud taget inte. Förhandlingar förekommer sällan, domarna är dåligt utbildade och tidsgränser respekteras inte. Att anlita advokat är i regel omöjligt på grund av de höga kostnaderna. Vissa advokater vägrar försvara någon som inte kan betala dem tillräckligt, vilket innebär att löntagarna nästan aldrig vänder sig till arbetsdomstolarna.

Arbetsinspektionen fungerar inte

Arbetsinspektionerna som ska upprätthålla lagstiftningen är ofta underbemannade, har dålig utrustning och utbildning och hotas till och med ibland av arbetsgivarna. En rapport från AFL-CIO:s biståndsorgan (American Center for International Labor Solidarity, ACILS/AFL-CIO) år 2003 visade att inspektörerna ofta inte förstår sin roll och inte kan hävda sin auktoritet. Den otillräckliga budgeten är ett problem, liksom avsaknaden av politisk vilja hos successiva regeringar.

Strejkrätten begränsad

Dekretet från år 1986, som nämnts ovan, gör det näst intill omöjligt att genomföra lagliga strejker. Löntagarna är ofta tveksamma till att utnyttja strejkrätten, i synnerhet på grund av den långa varseltiden som krävs.

Trots att statstjänstemän är förbjudna att strejka har strejker ändå förekommit.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Politiska spänningar

Det utbredda missnöjet med president Aristides politik gav upphov till många demonstrationer från oppositionens sida under de första två månaderna 2004. De slogs ofta ner av polis och "chimeras", beväpnade grupper som det styrande partiet använde sig av. När rebellarmen, som till stor del bestod av arméofficiärer som begått mängder av brott under den tidigare diktaturen, närmade sig Port-au-Prince, påskyndades president Aristides avgång och han lämnade landet den 29 februari under oklara omständigheter. När Alexandre Boniface tog över som interimsresident med Gérard Latortue som premiärminister, väcktes förhoppningar bland oppositionsledarna och de största investerarna i landet. Den nya regeringens främsta uppgift var att arrangera demokratiska val i slutet av år 2005, efter de omtvistade valen år 2002 som orsakade en politisk kris av en omfattning som aldrig tidigare förekommit i landets demokratiska historia. Under krisen förföljdes mängder av fackföreningsmedlemmar på grund av sin verksamhet. Den nya regeringens inkompetens stod klar efter orkanen Jeanne, som i oktober orsakade stor ödeläggelse i regionen Gonaïves, och det blodiga förtrycket av demonstrationer som under året arrangerades av Aristideanhängare. Den nya regeringen tog inte itu med några av problemen från den tidigare regeringens tid.

Fackföreningsmedlemmar förföljda av den tidigare regeringen

Under den tidigare regeringen hotades många fackligt aktiva av grupper som dåvarande presidenten, Aristide, finansierade. Den 8 januari blev Jean Guilloux, medlem av centralorganisationen Confédération ouvrière des travailleurs haïtiens (KOTA), överfallen av chimeras i närheten av skattemyndigheten i Port-au-Prince. En annan KOTA-ledare, David Bruny, tvingades gå under jorden den 2 januari, efter att ha hotats till livet. Omkring 20 fackföreningsmedlemmar hade sedan slutet av år 2003 måst göra detsamma. Laurius Joseph, ordförande för fackföreningen Organisation des Travailleurs de l'Anse-à-Foleur (OTRA), och Jean Louis Petit-Frère, ledare för den oberoende centralorganisationen Organisation générale indépendante des travailleurs haïtiens (OGITH) i staden Port-de-Paix, hade också tvingats gömma sig sedan de förföljts av polis och grupper av Aristideanhängare. Charles Fritz, generalsekreterare för centralorganisationen Coordination syndicale haïtienne (CSH), tvingades lämna sin bostad efter flera dödshot.

Den 27 januari greps Thimotée Faduel och Jean Luc Toussaint, medlemmar av centralorganisationen Centrale autonome des travailleurs haïtiens (CATH), av polis när de var på väg hem efter en demonstration som krävt Aristides avgång. De fördes först till nationalpalatset och flyttades sedan till polisstationen i Port-au-Prince där de misshandlades. Andra CATH-medlemmar tvingades gömma sig i fackföreningskontoret i Delmas, ett arbetarområde i Port-au-Prince, för att undkomma chimeras som jagade dem. I Ouanaminthe drabbades flera medlemmar av Confédération générale des travailleurs (CGT) också av förföljelser.

Den 28 januari greps två fackligt aktiva, bland dem Joseph Montes, ordförande för Comité ouvrier haïtien (COH), och kvarhölls en tid under en demonstration i Port-au-Prince. Den slogs ner av polis och en student dödades. I staden Gros Morne blev en ung fackföreningsmedlem från CATH skjuten i magen under begravningen av en student som dödats föregående dag under en demonstration som hans fackförening och några organisationer i det civila samhället genomförde.

Fackligt aktiva fängslade

Den 24 januari stormade en grupp uniformerade och tungt beväpnade poliser CSH:s kontor utan rannsakningsorder, under förevändning att de letade efter vapen. Polisen hotade döda alla på kontoret och krävde att Charles Fritz skulle överlämnas till dem. Eftersom de inte hittade något, släpade de iväg tio personer från CSH och andra arbetarorganisationer som satt i ett möte för att försöka hitta lösningar på lärarnas problem i Gonaïves. Lärarna hade inte fått ut några löner sedan september. De gripna var:

Lulia LUBIN, 47 år, socialarbetare, RENAFAM

David DORME, lärare, KOTA

Lundie LAPOINTE, 38 år, chaufför, KOTA

Ernst TONDREAU, 28 år, SCCF/Transport

Sonel ANDRE, 23 år, studerande, CSH/ informella sektorn

Cédieu DAVID, 49 år, chaufför, SCCF/Transport

Jean Guito JOSEPH, 31 år, chaufför, SCCF Transport

Réginald SAINT-JEAN, 25 år, studerande, SCCF

Stephen GUERRIER, 43 år, CSH/informella sektorn

Eloi WECHÉ, 22 år, studerande, RASPA

Några dagar efter gripandet flyttades de antingen till centralfängelset eller till det centrala fortet, ett kvinnofängelse, och anklagades – utan att ställas inför en domare – för samröre med kriminella och konspiration mot statens säkerhet, ett brott som kan straffas med livstidsfängelse och straffarbete. Den 30 januari tvingades CSH ställa in en planerad demonstration för att få dem frisläppta, sedan det kommit hot om våld mot deltagarna.

En internationell facklig solidaritetsdelegation under ledning av FFI och dess regionalorganisation ORIT reste till Haiti den 15 februari för att begära att de gripna omedelbart skulle släppas fria. Den nuvarande justitieministern, Calixte Delatour, träffade delegationen och försäkrade dem

att de tio skulle släppas så snart som möjligt och att Lulia Lubin, den enda kvinnan bland dem, skulle släppas samma dag. De släpptes emellertid inte förrän på kvällen den 28 februari tillsammans med alla vanliga kriminella, samma dag som Aristide hastigt lämnade landet. Aristides avgång skedde under växande hot från chimeras mot fackföreningsmedlemmar och deras familjer, som tvingades hålla sig gömda i flera veckor.

Antifackligt våld

Den 21 april överfölls tre fackföreningsmedlemmar från Batay Ouvriye av en förman på Haitian International Manufacturing-fabriken när de höll på att dela ut flygblad. Tillsynsmannen på den textilfabriken i Delmas kallade in förstärkning för att få hjälp att spöa upp de tre. En av dem fick några tänder krossade och bestals på pengar. En väska stals också. Företagets chef hävdade att han inte hade något ansvar för överfallet eftersom det skedde utanför fabriksområdet.

Fackföreningsmedlem mördad

Den 22 juli överfölls Guillaume Lafontant av okända män när han var på väg hem efter ett möte i stadshuset i Port-au-Prince. Han misshandlades med knytnävar och påkar och slagen dödade honom. Guillaume Lafontant var facklig ombudsman för CSH:s chaufförsfackförening, Syndicat des chauffeurs coopérants fédérés (SCCF), och direktör för marknaden Marché Salomon där han som fackligt aktiv avslöjat korrupta metoder. Han hade redan hotats till livet, i synnerhet av marknadens kassör och säkerhetschef.

Lärarstrejk förtrycks

Den nya regeringen bröt i juli 2004 ensidigt mot anställningsavtalet för lärare som bedömde gymnasieexamina. Lärarorganisationerna hade inlett en strejk till stöd för sina krav och begärde överläggningar med regeringen för att återuppta examensbedömningen. Regeringen avskedade många av lärarna och beslutade att inte betala dem.

Antifacklig förföljelse från den nya regeringen

Ett dussin fackligt aktiva, kända Aristideanhängare, greps utan häktningsorder när de deltog i fackligt arbete på centralorganisationen CTH:s (Confédération des travailleurs haïtiens) kontor. Den 24 oktober genomfördes några husrannsakingar, den gången hemma hos CTH:s samordnare, Paul Loulou Chéry. Polisen hade dessförinnan gjort en razzia mot kontoret, gripit säkerhetsvakten och lagt beslag på viktiga handlingar. Vakten tvingades visa polisen vägen till fackföreningsledarens bostad, där de fotograferade honom och hotade döda honom om han inte kom till polisstationen.

Dödshot

Den 9 november 2004 kom två tungt beväpnade män hem till Zamor Lolince, SCCF:s generalsekreterare och representant för CSH. De meddelade honom att de fått betalt för att döda honom, men inte skulle "avrätta honom". De konfiskerade alla handlingar de fick tag i och hans telefon. Zamor Lolince och många andra fackföreningsmedlemmar tvingades gömma sig för att inte falla offer för 'Operation Baghdad', en terrorkampanj som Aristideanhängare bedrev över hela landet den 30 september.

Antifackliga metoder och våld i frizonen Ouanaminthe

I början av året väcktes förhoppningar bland arbetarna på Grupo M-fabrikerna i den nybildade frizonen i Ouanaminthe, en liten stad på gränsen till Dominikanska republiken. Grupo M hade fått ett lån från International Finance Corporation (IFC), som är knuten till Världsbanken, och lånet var förenat med krav på respekt för föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar. Mot den bakgrunden tillkännagavs bildandet av en ny fackliga organisation, Sendika Ouvriye Kodevi Wanament (SOKOWA), för ledningen som först visade vilja att inleda förhandlingar. Den 25 februari, under informella samtal med ledningen om frågor om antifacklig diskriminering (exempelvis förbudet för vissa fackliga ledare att använda toaletterna eller lämna fabriken vid vissa tider) sparkades plötsligt Ariel Jérôme, en av fackföreningens ledare, utan skäl och efter att ha misshandlats med påkar. Dagen därpå, sedan de anställda stoppat arbetet, gick ledningen med på att ta tillbaka Ariel Jérôme och betala hans sjukvård. Den 1 mars försämrades klimatet när en av ledningens medlemmarna meddelade de anställda att fabriken på grund av arbetsnedläggelsen förlorat beställningar och därför tvingades sparka flera av dem. Ledningen begärde sedan att få listan över fackföreningsmedlemmar och den användes därefter för att avskeda alla SOKOWA:s 34 medlemmar. Trots att fabriken låg på haitiskt territorium drog sig ledningen inte för att använda dominikansk armépersonal som siktade på de anställda medan de tog ifrån dem deras passerkort. Efter avskedandena beslutade alla arbetarna sig för att stoppa arbetet den 3 mars. Den aktionen fick ett våldsamt slut genom medlemmar av "rebellarmén", som då härjade norra delen av landet. Många arbetare belades med handbojor, misshandlades, hotades och tvingades tillbaka till arbetet. Företagschefen hade dagen innan kontaktat rebellerna och skickat dem en lista över fackföreningens medlemmar. Den 13 april, efter en internationell solidaritetskampanj, meddelade ledningen för Grupo M att de skulle ta tillbaka de sparkade, betala ut eftersläpande löner och respektera föreningsfriheten. Företaget försäkrade också att man skulle förhandla med fackföreningen. Dagen efter det tillkännagivandet flyttades flera anställda utan några förklaringar till andra arbetsuppgifter. Andra fick inga arbetsuppgifter alls. Flera medlemmar av 'Batay Ouvriye', som SOKOWA är anslutet till, hotades muntligt. Ledningen drog också igång en kampanj för att förtala Batay Ouvriye och SOKOWA; facket anklagades bland annat för de problem företaget hade. Företaget har aldrig förhandlat i god tro. Till att börja med krävde ledningen att fackföreningen skulle registrera sig hos Socialförsäkringsministeriet senast den 25 maj. Trots att ansökan skickats till ministeriet samma dag dom SOKOWA bildats, den 10 februari, registrerade ministeriet organisationen först den 6 juli. I juni tog fackföreningen upp en känslig fråga. Alla kvinnor på fabriken hade vaccinerats utan föregående samråd och utan några säkerhetsåtgärder. Som en följd av vaccinationerna fick nio gravida kvinnor missfall. Inledningsvis vägrade ledningen delta i ett möte som planerats några dagar tidigare. I protest beslutade de anställda enhälligt att lägga ner arbetet en halvtimme den 3 juni, och att gå i strejk den 7 juni. Den 4 juni hotade Grupo M:s ägare, Mr Capellan, de anställda med avsked om de strejkade. Tre kvinnliga medlemmar

av SOKOWA kallades in till personalchefen. Han slet själv bort passerkortet från den ena kvinnans rock. De andra kvinnorna låstes in i ett litet sjabbigt rum och dominikanska soldater vaktade dem. Sedan de förhört slets deras rockar och passerkort av dem. En av kvinnorna var gravid och kastades på golvet i sina sönderslitna kläder. En annan av fackföreningens medlemmar, Michel Félicien, misshandlades. Efter dessa händelser gick några fackföreningsmedlemmar till rummet för att begära att de inlåsta skulle släppas ut, men tvingades gå därifrån när vakterna hotade misshandla dem. Den 8 juni beslutade sig de strejkande för att återgå till arbetet sedan de kommit överens med ledningen om förhandlingar. När de kom till fabriken upptäckte de att grindarna var låsta och att en del av produktionen på grund av konflikten hade flyttats till Dominikanska republiken. Flytten innebar att hundratals anställda avskedades. För att rättfärdiga åtgärden åberopade Grupo M Batay Ouvriyes "extrema våldsamheter". Några dagar senare ändrade gruppens ledning inställning och meddelade att avskedandena bara var tillfälliga. De anställda tvingades emellertid skriv på uppsägningar för att få sitt avgångsvederlag, trots att ledningen börjat rekrytera ny personal för att ersätta dem som sparkats. Myndigheterna i Haiti ingrep aldrig i konflikten, trots att de fått information om händelserna. I ett möte med en haitiansk frivilligorganisation i ett lokalt radioprogram (Radio Métropole) den 7 juli, medgav Alfred Wilson, regionchef från Socialministeriet, att han fått veta vad som pågick i Grupo M:s fabriker och likaså att de båda uppsägningsomgångarna var olagliga. Sedan dess har några förbättringar ägt rum. Företagschefen har gått med på förhandlingar inom ramen för medlingsprocessen som ISF finansierar. Flera anställda har fått tillbaka sina arbeten, även om den produktion som flyttades fortfarande ligger kvar i Dominikanska republiken. En överenskommelse träffades vid årets slut om att alla sparkade skulle få tillbaka arbetena till den 3 januari 2005.

HONDURAS

FOLKMÄNGD: 7,1 milj.

HUVUDSTAD: Tegucigalpa

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Trots en stor seger i sammansättningsfabriken Corazón väcker kränkningarna i frizonerna fortfarande stor oro. I juli stängde Gildan sin fabrik i El Progreso, när utredningar av anklagelser om antifacklig diskriminering pågick. Inga framsteg har gjorts i fråga om lagstiftningen.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten

Lagstiftningen erkänner löntagarnas rätt att bilda och ansluta sig till fackliga organisationer, men innehåller också restriktioner. Det krävs minst 30 anställda för att bilda en fackförening och det får inte finnas mer än en på varje företag eller institution. Fackliga ledare måste vara honduranska medborgare och anställda i den aktuella verksamheten. Arbetare på lantbruk som inte har tio fast anställda omfattas inte av arbetsmarknadslagstiftningen.

Strejkrätt

Strejkrätten erkänns också, men är begränsad. Federationer och konfederationer får inte utlysa strejker. För att en fackförening ska få göra det krävs två tredjedelars majoritet av rösterna från alla organisationens medlemmar. Statstjänstemän får inte strejka och anställda vid statliga företag måste varsla en strejk sex månader i förväg, eller ha regeringens godkännande innan strejken utbryter. Ministeriet för arbetsmarknads- och sociala frågor har makt att avbryta konflikter på oljefälten, i raffinaderierna och inom transport och distributionsverksamhet, men har inte makt att försäkra sig om att arbetsgivarna respekterar lagarna. Kollektiva konflikter inom annan än oumbärlig offentlig verksamhet hänvisas till obliktorisk medling och under medlingsperioden (två år) är strejker förbjudna.

Kollektiva förhandlingar

Rätten till kollektiva förhandlingar är skyddad i lag och arbetsgivarna är förbjudna att vidta repressalier på grund av facklig verksamhet.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Skydd saknas

I praktiken finns det inga lagar som skyddar anställda från antifacklig diskriminering. Löntagare trakasseras och blir till och med avskedade på grund av sitt fackliga arbete. I frizonerna exploateras de anställda och det har kommit rapporter om att de som försöker bilda fackföreningar sparkas och svartlistas, trakasseras, skiljs från arbetskamraterna och utsätts för psykiska och ibland också fysiska övergrepp.

En del företag har bildat "solidaristaföreningar" (se Costa Rica) som ett lydigt alternativ till fackföreningar, i synnerhet i frizonerna. Det är praktiskt taget omöjligt att teckna kollektivavtal i frizonerna. I slutet av året hade bara två avtal förhandlats fram.

Arbetsmarknadsministeriets inställning

Arbetsmarknadsministeriet ser inte till att arbetsgivarna respekterar föreningsfriheten, eftersom ministeriets politik är att inte ingripa. Kränkningarna av löntagarnas rättigheter och ministeriets tendens att ställa sig på arbetsgivarnas sida har kritiserats skarpt av både medborgare och fackliga organisationer.

Kollektiva förhandlingar

I praktiken kränks rätten till kollektiva förhandlingar eftersom kollektivavtal skulle betyda förbättringar av de anställdas levnadsstandard och arbetsgivarna skulle tvingas dela med sig en liten del av sina vinster. Det är huvudskälet till arbetsgivarnas starka motstånd mot tillämpningen av förhandlingsrätten, och de står i förbund med regeringen.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Lärarstrejk slås ner

Lärarna strejkade under största delen av juni månad, i protest mot president Ricardo Maduros beslut att sänka deras löner för att balansera statsbudgeten, i överensstämmelse med en avsiktsförklaring som han undertecknat med Världsbanken. Den 25 juni, när lärarna marscherade i Tegucigalpa, skingrade polisen dem med tårgas och machetes. Tio lärare greps och anklagades för att ha stört den allmänna ordningen. Regeringen kallade också de strejkande för terrorister. Strejken slutade den 9 juli då ett avtal undertecknades mellan de fackliga organisationerna och parlamentet. Lärarnas löner återfördes till tidigare nivå, i utbyte mot att de gick med på en förlängning av läsåret.

Facklig ledare hotas med gripande

Den 31 augusti försökte 400 poliser avlägsna chaufförsföreningarnas hinder på motorvägen till den internationella hamnen. Chaufförerna krävde minimilön och protesterade mot att Shell och Texaco inte betalade dem det fastställda kilometerpriset. Flera företag som betalar det drabbas, medan de två stora multinationella jättarna, som inte gjort det på mer än fyra år, föredrog att kritisera lastbilschaufförerna. Under strejken greps ordföranden för fackförbundet Sindicato Nacional de Motoristas de Equipo Pesado de Honduras (SINAMEQUIPH), Erasmo Flores, och två ledare från lastbilsförarnas fackföreningar, och satts i små celler. Senare utfärdades häktningsorder mot dem för att de stört landets ekonomi, men i oktober fann domstolen i Puerto Cortés dem oskyldiga till anklagelserna och bekräftade att deras rättigheter kränkts. Häktningen av Erasmo Flores hindrade honom från att kandidera i de fackliga valen som hölls under tiden.

Goda nyheter från två sammansättningsfabriker ...

Sedan SITRACOR år 2003 erkänts som fackförening på textilfabriken Corazón Apparel i San Pedro Sula, delvis tack vare en internationell kampanj ledd av de stora internationella fackliga organisationerna, lyckades fackföreningen i mars teckna kollektivavtal med företaget. Det är det andra kollektivavtalet som tecknats på en sammansättningsfabrik i Honduras. Avtalet gav inte bara löneökningar och bättre arbetsvillkor utan bidrog också till att ledningens och arbetsledarnas attityder till de anställda förändrades till det bättre.

Ett framgångsrikt internationellt klagomål som samordnats av Federación Independiente de Trabajadores de Honduras (FITH) och USA:s nationella arbetsmarknadskommitté (US National Labor Committee, NLC) som rörde kränkningar av föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar på företaget SETISA, i Zip Honduras, ledde till att fackföreningen erkändes som laglig och till att de största konflikterna löstes.

... men kränkningarna fortsätter i andra

Den 12 juli beslutade det kanadensiska multinationella företaget Gildan Activewear att flytta tillverkningen från fabriken El Progreso till Haiti och Nicaragua, och 1 800 anställda avskedades. Gildan rättfärdigade beslutet med att säga att fabriken inte längre var konkurrenskraftig och att tillfartsvägarna till den alltid var blockerade. Stängningen skedde emellertid när fabriken förhandlade med Fair Labor Association (FLA) och Workers Rights Consortium (WRC) om kompensation för kränkningar av löntagarnas rättigheter på fabriken. Trots att företaget tillhör FLA, har många anklagelser riktats mot det för avskedanden av hundratals fackföreningsmedlemmar år 2003, när FITH försökte bilda en fackförening på fabriken, och för att det inte respekterat arbetarskyddsnormer på arbetsplatserna. Gildan försökte dessutom i maj 2004 bilda en "solidaristaförening" och i juni meddelade FLA att en oberoende utredning avslöjat oegentligheter och brott mot grundläggande arbetslivsnormer.

JAMAICA

FOLKMÄNGD: 2,7 milj.

HUVUDSTAD: Kingston

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

I tre fall som rapporterades under året tycks arbetsgivarna ha avskedat anställda för att undergräva deras fackförening.

LAGSTIFTNINGEN

Begränsningar för kollektiva förhandlingar

Lagen om relationer och konflikter i arbetslivet (Labor Relations and Industrial Disputes Act, LRIDA) ger föreningsfrihet och rätt till kollektiva förhandlingar och gäller de flesta löntagare. Kollektiva förhandlingar tillåts emellertid inte om ingen fackförening på en förhandlingsenhet representerar minst 40 procent av de anställda, eller om den organisation som ansöker om erkännande som förhandlingspart inte får 50 procent av samtliga anställdas röster.

LRIDA förbjuder i princip antifacklig diskriminering; anställda kan inte avskedas bara för att de tillhör en fackförening.

Ministermakt

Strejkrätten är varken skyddad eller förbjuden i lag, utom för anställda i oundgänglig verksamhet som inte får strejka. År 2002 minskades den tidigare alltför långa listan på oundgängliga verksamheter genom lagen om ändring av LRIDA. De områden som togs bort var offentliga transporter, telefonbolag, banker och lufttransporter. Arbetsmarknadsministeriet har fortfarande vida befogenheter att ingripa i fackliga konflikter och kan avbryta alla strejker.

Lagstiftningen gäller också i frizonerna.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringen har ibland betecknat vissa verksamheter som oundgängliga för att avbryta strejker, exempelvis i bauxitgruvorna.

Trots LRIDA gör en del arbetsgivare sitt bästa för att hindra löntagarna från att utnyttja föreningsfriheten. Särskilt multinationella företag är fientligt inställda till fackföreningar och hittills har det inte gått att bilda någon i frizonerna. Unga chefer är bland de största bovarna i arbetslivskonflikter. En del av deras metoder går ut på att undergräva sociala partnerskap. Enligt Arbetsmarknadsministeriet har klagomålen från missnöjda löntagare fördubblats sedan år 2000. Trots den samarbetsvilja som fackföreningsrörelsen visade under året, exempelvis i samtal med ministeriet om hur globaliseringens utmaningar ska hanteras, fortsätter många arbetsgivare att hindra anställda från att bli representerade av fackföreningar. Vaktbolagen nämns bland de största lagbrytarna.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Fackligt erkännande omintetgörs

I mars tillkännagav Air Jamaica Holdings planer på att göra mängder av anställda övertaliga. Centralorganisationen National Workers Union (NWU) misstänkte att företaget höll på att försöka krossa fackföreningen, eftersom meddelandet kom kort efter det att den lämnat in ansökan om erkännande. Air Jamaica har i flera månader omintetgjort alla NWU:s försök att få representera de 130 tekniker som är anställda och i januari uppsköt en omröstning om fackföreningen.

Antifacklig diskriminering

När varuhuskedjan Lee's Fifth Avenue bytte ledning, passade den på att avskeda all personal den 6 november. Den nya ledningen började rekrytera ny personal, men ingen av de 86 som tillhörde University and Allied Workers' Union (UAWU) och som varit anställda tidigare fanns med där.

Hotell försöker hindra fackligt erkännande

I ett liknande fall tycks Holiday Inn Sunspree Resorts i Montego Bay ha utnyttjat en tillfällig stängning efter orkanen Ivan för att avskeda organiserad personal. Mindre än hälften av de 332 kontraktsanställda fick arbete, samtidigt som hotelledningen bildade ett nytt företag för att rekrytera ny personal. National Workers' Union (NWU) har i två år kämpat med Holiday Inn för att få till stånd en omröstning om fackligt erkännande som representant för de kontraktsanställda. NWU tror att det handlade om ett avsiktligt försök att kringgå dem som gått med i fackföreningen kort efter orkanens härjningar.

Trots att Arbetsmarknadsministeriet godkände att en omröstning skulle ske, och trots att allmänna åklagaren beslutade att hotelledningen skulle lämna in handlingarna som ministeriet begärt för att underlätta omröstningen, protesterade hotellet och hävdade att personalen inte var fast anställd.

KANADA

FOLKMÄNGD: 31,7 milj.

HUVUDSTAD: Ottawa

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 87-100-105-111-182tc \11 "Canada

De spända relationerna mellan provinsregeringarna och löntagarna fanns kvar, och rättsliga restriktioner av fackliga rättigheter likaså. Ett Wal Mart-varuhus i Jonquière, Quebec, blev det enda i världen med en fackförening, även om Wal Mart kämpade emot i det längsta och fortsatte bekämpa fackföreningar i alla andra varuhus i landet.

LAGSTIFTNINGEN

Enligt federal lagstiftning gäller föreningsfrihet för anställda i både offentlig och privat sektor. Fackliga rättigheter garanteras officiellt i federala lagar, även om varje provins har sin egen lagstiftning som begränsar de rättigheterna. Alla löntagare har strejkrätt, med undantag för offentliganställda i oundgänglig verksamhet. (Det finns emellertid några undantag; brandmän Nova Scotia har strejkrätt.) Företag som lyder under Canada Labour Code har rätt att anlita ersättningspersonal. Även förhandlingsrätten gäller för privat- och offentliganställda. Lagstiftningen skyddar kollektiva förhandlingar, men även här finns det restriktioner som varierar från provins till provins. Lagen förbjuder antifacklig diskriminering.

Alberta: uteslutning och vägrad strejkrätt

Flera löntagarkategorier, exempelvis lantbruks- och trädgårdsarbetare, är undantagna från provinsens arbetsmarknadslagstiftning och saknar det

skydd den ger. Universitetsstyrelser kan enligt lag ange vilka anställda som får organisera sig fackligt.

Lagen om statlig tjänst förbjuder strejker bland alla sjukhusanställda; alltså även för en mängd anställda som inte arbetar i oundgänglig verksamhet. Personer som deltar i olagliga strejker riskerar höga böter och till och med fängelse.

Den ändrade lagen om arbetslivsförhållanden i omstrukturerade vårdmyndigheter (Labour Relations [Regional Health Authorities Restructuring] Amendment Act), som trädde i kraft den 1 april 2003, avskaffade strejkrätten för de 10 procent av vårdpersonalen i Alberta som hade den kvar. Den avskaffade också praktiserande sköterskors föreningsrätt. Slutligen tvingade den medlemmarna av de fyra funktionella förhandlingsenheterna (det fanns fem före lagändringen) att delta i "avgörande" (run-off) omröstningar. Arbetsmarknadsstyrelsen i Alberta fastställer sedan det kollektivavtal som ska gälla för alla medlemmar och förkastar därmed alla andra kollektivavtal.

Lagstiftningen i Alberta medger också omfattande myndighetsingripanden i kollektiva förhandlingar och tillåter att arbetsgivaren förbigår fackföreningen som förhandlingspart och anlitar ersättningspersonal under en strejk.

British Columbia: begränsningar inom utbildnings- och vårdsektorerna

År 2001 förlorade sjuksköterskorna i provinsen sin strejkrätt när en ny vårdlag infördes (Health Care Services Continuation Act) och påtvingades ett "kollektivavtal" genom lagen om kollektivavtal inom vården (Health Care Services Collective Agreement Act). Utbildning klassades som "oundgänglig verksamhet" enligt ändringar av lagen om kompetensutveckling och arbetsmarknadsregler (Skills Development and Labour Statutes Amendment Act), vilket innebar att myndigheterna kunde neka lärarna strejkrätt.

Ytterligare begränsningar infördes under år 2002, då följande tre lagar antogs: lagen om kollektivavtal inom undervisningssektorn (Education Service Collective Agreement Act, lag 27), lagen om flexibilitet och valfrihet i offentlig utbildning (Public Education Flexibility and Choice Act, lag 28) samt lagen om förbättrad vård och socialtjänst (Health and Social Services Delivery Improvement Act, lag 29). Dessa lagar undanröjde eller ändrade regler i befintliga kollektivavtal som fritt förhandlats fram och ger löntagarna i provinsen ett omfattande skydd. Vidare gav avskaffandet av "restriktiva formuleringar" vård- och andra arbetsgivare rätt att kringgå bindande kollektivavtal genom att lägga ut verksamhet på närbesläktade entreprenörer som inte omfattas av sådana avtal. Lagstiftningen tillåter också regeringen att inleda åtgärder som kan leda till att förhandlingsrätten upphävs. Detta anmäldes till ILO:s kommitté för föreningsfrihet, som uppmanade regeringen att ändra några av reglerna och ompröva de kollektivavtalsfrågor som väckts. Fackliga organisationer inom vården ifrågasatte om lag 29 var författningsseny. I juni 2004 fann domstolen att förslaget inte stred mot författningen även om det påverkade de fackliga organisationernas förhandlingsstyrka.

Under år 2004 tvingade lagen om kollektivavtal inom vårdsektorn (Health Sector [Facilities Subsector] Collective Agreement Act, lag 37) på dem villkor som gynnade arbetsgivaren, införde 15 procent effektiv sänkning av ersättningen till fackföreningsmedlemmar som omfattades av avtalet och beordrade dem att avbryta strejken.

Läraryrket British Columbia Teachers' Federation protesterade mot lag 27 (se ovan) och fick protesten godkänd i domstol, men beslutet åsidosattes år 2004 vilket innebar att det blev tillåtet att lägga ut tjänster (skolmålter) på underentreprenörer, trots domstolsbeslut om motsatsen.

Ontario: många restriktioner

Ontarios arbetsmarknadslagstiftning utesluter lant- och trädgårdsarbetare, hushållsanställda, arkitekter, tandläkare, lantmätare, advokater och läkare. Människor som deltar i samhällsaktiviteter är också enligt lag förbjudna att gå med i facket. Ett beslut i Kanadas Högsta domstol i december 2001 fann att Ontarios förbud för facklig organisering bland lantarbetare stred mot författningen. I oktober 2002 antog Ontario lagen om lantarbetarskydd (Agricultural Employees Protection Act) som, enligt Ontario Federation of Labour, "ger lantarbetarna rätt att gå med i en social klubb, men de får fortfarande inte gå med i facket eller förhandla kollektivt".

Rätten till kollektiva förhandlingar inom undervisningssektorn är mycket begränsad genom en lag från år 1997. Den utesluter skolledare och biträdande skolledare från att delta i lärarnas förhandlingsenheter, som bara får förhandla om arbetsvillkoren informellt. Lagstiftningen för sektorn (Ontario Education Act) inför också fackligt monopol genom att namnge den fackliga organisation som erkänns som förhandlingspart. Om en konflikt leder till strejk, kan obligatorisk medling föreskrivas efter tre veckor. Den internationella fackliga organisationen Education International gjorde en anmälan till ILO i oktober 2003, av lagstiftning som antagits av Ontarios avgående regering och som ytterligare begränsade lärarnas förhandlingsrätt. Den ändrade definitionen av strejker och utvidgade lärarnas stadgeenliga skyldigheter. Som svar på ILO:s kritiska slutsatser sade statens nya regering att den skulle införa rättvisa arbetslivsvillkor i skolorna.

Lagen om ändring av arbetslivsrelationerna (Labour Relations Amendment Act) från år 2000 motverkar aktivt kollektiva förhandlingar. Den kräver att arbetsgivarna på arbetsplatserna ska anslå och dela ut handlingar från Arbetsmarknadsministeriet med beskrivning av processen för att upphäva fackens förhandlingsrätt.

Regeringen som tillträdde i oktober 2003 lovade i sin valkampanj att ändra arbetsmarknadslagstiftningen om processen för att upphäva förhandlingsrätten.

Vissa löntagarkategorier undantagna

Lantbruks- och trädgårdsanställda är undantagna från skydd enligt provinsens arbetsmarknadslagstiftning. Tillfälligt anställda i offentlig sektor får inte gå med i organisationer de själva väljer och kan därmed inte få motsvarande rättigheter, som rätt till kollektiva förhandlingar.

Québec: begränsningar av strejkrätten

Det dröjde inte länge förrän Québecs nya, liberala regering började montera ner den arbetsmarknadslagstiftning som vuxit fram under de senaste 25 åren. I september 2003 presenterade regeringen lag 7, som innebär att personer som utför arbete "utanför arbetsplatsen" inte längre betecknas som löntagare, trots tidigare domar som bekräftar att de som agerar som "mellanled" var löntagare i arbetsmarknadslagstiftningens

mening. Detta påminner om Ontarioregeringens förhållningssätt till lantarbetare. Strejkrätten begränsas av två lagar som innehåller en mycket vid definition av oumbärlig verksamhet.

Manitoba

Lagen om relationerna i arbetslivet (Labour Relations Act) anger att om en konflikt pågår längre än 60 dagar, kan endera parten begära att Manitobas arbetsmarknadsstyrelse fastställer innehållet i ett nytt kollektivavtal.

Lagen om offentliga skolor förbjuder lärare att strejka och föreskriver höga böter för överträdelser. Den föreskriver också obligatorisk medling på endera partens begäran, om en konflikt pågår längre än 90 dagar.

Prince Edward Island

Lagen inför i realiteten facklig monopol genom att, precis som i Ontario, namnge förhandlande organisation i lagen om statstjänst.

Nova Scotia

Detsamma gäller i Nova Scotia, där förhandlande organisation namnges i lagen om kollektiva förhandlingar i statlig tjänst och i lagen om lärarnas kollektivavtalsförhandlingar (Civic Service Collective Bargaining Act respektive Teachers' Collective Bargaining Act).

Newfoundland

Lagen om offentlig tjänst ger arbetsgivaren vida befogenheter över proceduren för att ange "oumbärliga anställda".

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Även om lagstiftningen i praktiken i allmänhet respekteras, drar arbetsgivare i privat sektor och offentliga myndigheter fördel av de många begränsningarna i den.

Provinsregeringar har använd lagstiftningen för att tvinga strejkande att återgå i arbete, medan privata arbetsgivare ersatt strejkande med tillfälligt anställda.

Ontario

De fackliga organisationerna i Ontario meddelade att förändringarna av arbetsmarknadslagstiftningen som införts av regeringen Harris har gjort det oerhört svårt för löntagarna att utnyttja sina fackliga rättigheter. Under senare år har spänningarna på grund av facklig verksamhet eskalerat till hotelser och fysiskt våld, i så hög grad att anställda blivit rädda för sina chefer. I september 2004 begärde de fackliga organisationerna att Dalton McGuintys liberala regeringen skulle återinföra de rättigheter man förlorat. Exempelvis hade arbetsmarknadsstyrelsen i Ontario förlorat rätten att beordra automatiskt erkännande av fackliga organisationer när den ansåg att antifackliga åtgärder från arbetsgivarsidan vänt omröstningar emot dem.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004 BAKGRUND

I juni 2004 återkom den liberala ledaren, företagaren och miljonären Paul Martin till makten i spetsen för den minoritetsregering. Hotelser för att undvika fackförening Motorvägsbyggaren R1890 Holdings Ltd. använde hotelser för att skrämja de anställda så att de inte gick med i British Columbia Government and Service Employees' Union (BCGEU). R1890 hade tilldelats ett underhållsavtal för området Central Cariboo, som trädde i kraft i juli 2004. När BSGEU i juni ansökte om rätt att representera de anställda, sade R1890 att om de gick med i facket skulle företaget inte ha någon skyldighet att erbjuda förtroendevalda arbete.

Telekomföretag tar in strejkbrytare I juli lämnade Communications, Energy and Paperworkers Union (CEP) in ett klagomål till Kanadas arbetsmarknadsstyrelse och anklagade telekomföretaget Aliant för att ta in utomstående för att utföra strejkandes arbete. Ersättningsarbetarna var studenter, chefer och anställda från Aliants dotterbolag X-wave och Innovatia. Strejken hade brutit ut den 23 april, efter en konflikt om kollektivavtalsförhandlingarna. De anställda fruktade att det nya förslaget skulle innebära att de förlorade förmånerna i det gamla avtalet. Det gällde framför allt anställningsskyddet, lönerna och arbetstiden. Under konflikten hade företaget skickat ut sina avtalsförslag direkt till de anställda i stället för till de fackliga organisationerna. Företaget begärde också ett domstolsföreläggande för att begränsa antalet strejkvakter. Vidare skickades brev om avstängning till några anställda. Representanter för CEP och Atlantic Communications and Technical Workers Union (AC&TWU) sammanträffade företagsrepresentanter och federala medlare i två dagar i mitten av juli, i ett försök att bryta dödläget som lett till att 4 300 anställda strejkade. Överläggningarna ledde inte till någon lösning. De två fackliga organisationerna kunde efter fem månader slutligen förhandla fram ett gemensamt kollektivavtal och strejken slutade.

Wal Mart – bra och dåliga nyheter I september blev Wal Marts varuhus i Jonquière, Quebec, det enda i Wal Mart-kedjan med en fackförening, sedan Quebecs arbetsmarknadsstyrelse (QLRB) bekräftat den lokala avdelningen (nr 503) av United Food and Commercial Workers' Union (UFCW). Organisationen blev ackrediterad den 3 augusti, sedan den fått stöd av majoriteten av varuhusets 150 anställda. Wal Mart, som är ett mycket antifackligt företag ökänt för sin fackkrossartaktik i USA, kämpade emot med näbbar och klor. Försök att få fackföreningen godkänd tidigare under året hade misslyckats, eftersom en del av de anställda var rädda för att det fackliga medlemskapet skulle betyda att de förlorade jobbet. (När köttpackningsavdelningen på ett Wal Mart-varuhus i Texas röstade om att tillhöra UFCW stängdes hela avdelningen och arbetet lades ut på underentreprenör.) Ledningens hotelser spelade utan tvivel en roll. Pierre Martineau, som arbetade med underhåll i Jonquièrevaruhuset, deltog i de inledande diskussionerna om fackföreningen sedan de anställdas missnöje med de låga lönerna och arbetsvillkoren ökat. Han kallades en dag till ledningen för att förklara sitt organiseringsarbete. Kort därpå slutade andra anställda prata med honom och ledningen började kräva att han skulle arbeta snabbare. Wal Mart överklagade ackrediteringen av fackföreningen i augusti, och hävdade att förhandlingsenheten på varuhuset inte var giltig, eftersom den inte omfattade arbetsledningen. När det argumentet avisades av QLRB och fackföreningen bekräftades, bytte Wal

Mart taktik. I oktober hävdade man att varuhuset gick med förlust. Fackföreningen betraktade det som ett försök att skapa oro eftersom man förberedde förhandlingar. Till slut hölls emellertid ett första möte mellan facket och ledningen, den 26 oktober, och förhandlingarna inleddes i slutet av november.

Hotelser

UFCW:s försök att organisera andra Wal Mart-varuhus i Kanada mötte liknande motstånd. Sedan UFCW den 20 juli ansökt om att få representera personalen på Brossardvaruhuset i Montreal, började ledningen där utöva påtryckningar och hota de anställda. En kvinnlig fackföreningsmedlem förbjöds till exempel att bearbeta anställda i företagets lokaler och till och med i sitt eget hem. Den 29 oktober beordrade LRB Wal Mart att sluta blanda sig i organiseringsarbetet i Brossardvaruhuset.

Antifackliga utbildningspaket

Wal Mart hamnade också i konflikt med LRB i Saskatchewan. UFCW Canadas lokalavdelning 1400 ansökte om erkännande i maj, sedan majoriteten av de anställda på ett varuhus i Weyburn undertecknat ansökningar om medlemskap. Sedan en chef för Wal Mart bekräftat att företaget använde utbildningsmaterial om hur man skulle motverka facklig verksamhet, beordrade SLRB Wal Mart att överlämna materialet. Wal Mart överklagade beslutet och vann en första dom till sin förmån, men i november upphävde appellationsdomstolen i Saskatchewan den och sade att Wal Mart måste överlämna bevisen för sin antifackliga strategi.

TV-kanalen i Quebec meddelade att man fått en kopia av utbildningspaketet som delats ut till Wal Mart-chefer. Innehållet hade utformats i USA men översatts till franska för användning i Quebec, och instruerade utförligt cheferna att förhindra fackföreningar. I december deltog anställda från Wal Mart-varuhus i Saint-Hyacinthe, Brossard och Sainte-Foy i Quebecs löntagarfederations (Fédération des Travailleurs du Québec) årskongress. De berättade om antifackliga hotelser på varuhusen; allt ifrån avskedanden av enskilda till hotelser om att stänga hela varuhuset.

KUBA

FOLKMÄNGD: 11,3 milj.

HUVUDSTAD: Havanna

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138

Flera fackliga ledare, som kastats i fängelse år 2003, satt fortfarande kvar och några av dem under mycket dåliga förhållanden.

En av dem frigavs villkorligt av medicinska skäl.

LAGSTIFTNINGEN

En enda centralorganisation

De kubanska myndigheterna erkänner bara en enda centralorganisation, Central de Trabajadores Cubanos (CTC). Arbetsmarknadslagstiftningen från år 1985 ger ingen reell föreningsfrihet. Regeringen förbjuder uttryckligen oberoende fackliga organisationer, men hävdar att löntagarna inte har skyldighet att gå med i CTC.

Kollektiva förhandlingar

Enligt arbetsmarknadslagstiftningen måste kollektivavtal, för att vara giltiga, diskuteras och godkännas på fackliga möten, vara skriftliga och undertecknade av parterna, d.v.s. av arbetsgivaren och den fackliga organisationen.

Staten kontrollerar arbetsmarknaden och fastställer löner och arbetsvillkor i den offentliga sektorn. I den privata sektorn kräver 1995 års lag om utländska investeringar att personal anställs via statliga arbetsförmedlingar. Investeringarna betalar lönerna i dollar till förmedlingarna, som sedan betalar ut motsvarande belopp i pesos och stoppar upp till 95 procent av lönerna i myndigheternas ficka.

Det finns ingen lagstadgad strejkrätt. Enligt regeringen finns det inget behov av strejker, eftersom myndigheterna alltid lyssnar på de officiella fackliga organisationernas krav.

Regeringen har fortfarande inte genomfört den utlovade reformen av arbetsmarknadslagstiftningen.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Oberoende facklig verksamhet omöjlig

Alla försök att bilda fria fackföreningar hindras av regeringen, främst genom restriktioner i föreningslagen (Ley de Asociaciones). Den som ägnar sig åt oberoende facklig verksamhet riskerar att åtalas och förlora jobbet. Löntagarna ska hålla ett öga på sina arbetskamrater och rapportera "dissidentverksamhet". Oberoende fackligt aktiva blir periodvis gripna, hotade med åtal och tvingas gå i exil.

Befintliga organisationer kan inte företräda löntagarna effektivt. Eftersom de inte är erkända kan de inte ägna sig åt kollektiva förhandlingar eller strejka. Löntagarna kan inte utnyttja sina rättigheter eller delta i fredliga marscher eller demonstrationer till stöd för sina krav. Oberoende organisationer har bildats av motståndare till Castroregimen och även om de försvarar fackliga rättigheter, bekämpar de framför allt regimen och främjar respekten för allmänna mänskliga rättigheter. Deras kontor har genomförts, utrustning har konfiskerats och deras kommunikationer avlyssnas. Några av dessa organisationer har infiltrerats av statens säkerhetsagenter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Dålig behandling och hotelser mot fackliga ledare som fängslades år 2003

På Kuba kontrolleras all information av staten, vilket gör det mycket svårt att få den bekräftad. Under året har emellertid oroande rapporter kommit, i synnerhet om behandlingen av fängslade fackföreningsmedlemmar.

I april 2003 kastades sju oberoende fackföreningsmedlemmar i fängelse tillsammans med 66 dissidenter som bekämpar Castroregimen. Hälsostillståndet för några av dem försämrades kraftigt år 2004, och en del frigavs villkorligt av medicinska skäl, vilket innebär att de måste avtjäna sina straff i hemmet eller på de sjukhus där de befinner sig.

I juni 2004 nekades Iván Hernández Carrillo, styrelsemedlem i CONIC (Confederación Obrera Nacional Independiente de Cuba) som dömts till 25 års fängelse, den vård han behövde mot högt blodtryck. Medicinerna som hans anhöriga lämnade till personalen på provinsfängelset i Holguín gavs till honom först två veckor senare. I augusti flyttades Carillo från Holguín till fängelset "Cuba Sí", som vedergällning för ett brev som undertecknats av några andra politiska fångar och kritiserade den inhumana behandling de utsattes för. Carillo fick strängast möjliga behandling. Han hölls isolerad och fick bara träffa familjen var fjärde månad. Den 3 juni förbjöd myndigheterna besöken från hans familj, utom på officiella besöksdagar. Eftersom han satt bland vanliga brottslingar hotades han flera gånger till livet, men fängelsemyndigheterna vägrade lyssna på hans begäran om skydd. I protest mot de förskräckliga förhållandena hungerstrejkade Carrillo fyra gånger. Nelson Molinet, generalsekreterare för Confederación de Trabajadores Democráticos de Cuba, (CTDC), vägrade acceptera rehabiliteringsprogrammet som åläggs fångarna. Följden blev att han sattes i straffcell i över 60 dagar och sedan tvångsflyttades till en avdelning för homosexuella. Senare flyttades han till en avdelning för vanliga brottslingar där han blev bestulen på sina tillhörigheter, överfölls och hotades till livet. Hans klagomål ignorerades emellertid av fängelsemyndigheterna. Hans familj fick inte besöka honom och han fick inte heller ta emot några sanitetsartiklar och ingen mat, eller skriva eller ta emot brev. Sedan han hamnade i fängelse har Nelson Molinet gått ner över 30 kilo i vikt.

Miguel Galván Gutiérrez, biträdande direktör för CNCSL som dömdes till 26 års fängelse, behandlades också illa under året. Den 5 maj flyttades han till en specialenhet för vanliga brottslingar som dömts till livstid för mord, trots att han själv anklagats för påstått "förakt". Han hotades, misshandlades och hölls isolerad i två månader under år 2004. Han lider av en skelettsjukdom och nekades särskild ortopedisk behandling trots att han begärde den efter att ha drabbats av svår smärta i ryggraden. Hans syn försämrades avsevärt och hans dåliga tänder ignorerades också. Dessutom tog en grupp fängelsevakter den 29 september ifrån honom madrassen utan några särskilda skäl, och förvärrade därmed hans hälsotillstånd och ökade hans lidande.

Trakasserier mot anhöriga till fängslade fackliga ledare

Den 31 mars 2004 fick Carmelo Díaz Fernández fru, Dulce María Amador, order om att klä av sig naken och stå på knä för att få besöka sin man. Eftersom hon nekade att göra det, fick hon inte träffa honom. Några dagar tidigare, på en internationell presskonferens på kubansk TV, hade Kubas utrikesminister Pérez Roque sänt flera intervjuer med familjemedlemmar till fängslade fackföreningsledare, bland dem Carmelo Díaz Fernández fru. Deras uttalanden hade redigerats och Dulce Amador hade protesterat mot det.

Den 6 oktober 2004 kallades Darelys Velásquez Falcón, hustru till Héctor Raúl Valle, CDTC:s vice ordförande som avtjänar ett 12-årigt fängelsestraff, till säkerhetstjänsten och beordrades sluta med sina ansträngningar för att få honom fri. Man hotade med att flytta Héctor Raúl Valle till ett fängelse i en avlägsen provins och hade redan hotat gripa henne om hon fortsatte sina aktiviteter.

Fackföreningsmedlem släppt av hälsoskäl

Den 18 juni blev Cardelo Díaz Fernández, ordförande för Unión Sindical Cristiana (USC) och biträdande direktör för den fackliga skolan Centro Nacional de Capacitación Sindical y Laboral (CNCSL) som ursprungligen dömts till 16 års fängelse, villkorligt frigiven. Hans hälsotillstånd (kardiovaskulära problem) försämrades under tiden i de speciella cellerna i fängelset i Guanajay.

Fackföreningsmedlem hotad till livet

Lázaro González Adán, ombudsman för CONIC, greps i oktober och anklagades av den politiska polisen för "förakt". Myndigheterna i Sibanicú (Camagüeyprovinsen) kom hem till honom och grep och misshandlade honom inför hans familj. Tidigare hade hans grannar uppmanats att stena honom och hans familj. Hans son fick stryk sedan han försökt undkomma. I juli, när han kom hem från en resa, hade han hittat ett dödshot som stoppats in under ytterdörren. Han hade också tidigare flera gånger hotats till livet av polischefen i Sibanicú då han suttit gripen.

Oberoende fackföreningsmedlem trakasserad

Den 5 november kallades Aurelio Bachiller Álvarez, generalsekreterare för den oberoende organisationen för industriarbetare, Sindicato Independiente de Trabajadores de la Industria Ligera (ansluten till CONIC) till polisen i Havanna. De höll honom kvar i två timmar och försökte övertala honom att ge upp sin fackliga verksamhet, som myndigheterna ansåg var olaglig och, tillade de, främjade USA:s antikubanska politik.

MEXICO

FOLKMÄNGD: 104,9 milj.

HUVUDSTAD: Mexico City

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 100 - 105 - 111 - 182

Legitim facklig verksamhet har hämmats av överenskommelser mellan företagsledningarna och fackliga organisationer som stöd-

jer dem. Ofta ger sådana överenskommelser inte löntagarna något utöver de förmåner de enligt mexikansk lagstiftning har rätt till. Löntagare som försöker bilda fria fackliga organisationer riskerar att förlora jobbet och regeringen försöker inte skydda dem mot vedergällning i form av avsked.

LAGSTIFTNINGEN

Registrering av fackföreningar

För att bilda en fackförening krävs inga särskilda tillstånd. Om den vill ha juridiskt erkännande måste den emellertid skrivas in i föreningsregistret, en avdelning på myndigheten för arbetsmarknad och socialt skydd. Myndigheterna kan låta bli att ”notera” en ansökan om de anser att fackföreningen bryter mot, eller inte uppfyller kraven i den federala arbetsmarknadslagstiftningen (Ley Federal del Trabajo). En sådan bedömning förutsätter en inspektion av fackliga procedurer. Även om det går att överklaga en inspektionsrapport, finns det inga rättsliga möjligheter att ändra den eller kräva ny inspektion. En oregistrerad fackförening kan inte utlysa strejk eller delta i kollektivavtal och är utestängd från alla trepartskommittéer.

Utländska medborgare får inte sitta i fackliga styrelser.

Trots en begäran från ILO har regeringen ännu inte infriat sitt löfte om att ratificera konvention nr 98.

Begränsningar i offentlig sektor

Lagen tvingar på de statsanställda ett fackligt monopol och förbjuder två eller fler fackföreningar att existera samtidigt på samma statliga organ. Löntagare är tvungna att gå med i fackföreningar som är anslutna till Federación de Sindicatos de Trabajadores al Servicio del Estado (FSTSE) och får inte lämna den fackförening de gått med i. Fackliga förtroendevalda i organisationer inom offentlig sektor kan inte omvärlas.

Lagen inför också fackligt monopol för bankanställda, som måste tillhöra en fackförening ansluten till National Federation of Banking Unions.

Begränsningar av strejkrätten

Paragraf 18 i den mexikanska författningens artikel 123 anger att ”strejker är lagliga när de syftar till att skapa jämvikt mellan olika produktionsfaktorer för att harmonisera löntagarnas rättigheter med kapitalets. I offentlig sektor ska löntagarna tio dagar i förväg underrätta styrelsen för medling och skiljedom (Junta de Conciliación y Arbitraje, JCA), om datum för arbetsnedläggelsen. Strejker är olagliga bara när majoriteten av de strejkande gör våldsamma angrepp mot personer eller egendom eller, i händelse av krig, mot personer inom regeringsorgan och myndigheter”.

Statstjänstemän får bara utlysa strejk om deras grundlagsenliga rättigheter utsätts för allmänna och systematiska kränkningar. Strejkerna måste ha stöd av två tredjedelar av de anställda på den aktuella myndigheten. Lagen ger också regeringen rätt att tvångsinkalla anställda i händelse av nationell kris, även om krisen orsakas av arbetslivskonflikter.

Fortfarande ingen reform av arbetsmarknadslagarna

Parlamentet har fortfarande inte godkänt förslaget till reformer av den federala arbetsmarknadslagen som det styrande partiet, Partido Acción Nacional (PAN) presenterat. Om det godkänns skulle det allvarligt urholka mexikanska löntagares rättigheter. De har sedan någon tid tillbaka drabbats av många oacceptabla inskränkningar av möjligheterna att utöva rättigheterna att gå med i fria fackföreningar, förhandla kollektivt och strejka, och reformerna som regeringen Fox föreslagit skulle göra det nästan omöjligt att utnyttja dem.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Fackligt monopol

Det fackliga monopolet lider mot sitt slut. Högsta domstolen fann år 1999 att monopolet i den offentliga sektorn kränkte den grundlagsfästa föreningsfriheten. Regeringen har dock fortfarande inte ändrat lagen enligt beslutet.

Ett annat mycket viktigt beslut i Högsta domstolen fattades i april 2001, när den så kallade ”uteslutningsparagrafen” förklarades olaglig. Den har använts sedan år 1934 för att garantera att bara medlemmar av den fackförening som finns på en arbetsplats kan anställas av myndigheten eller det privata företaget i fråga. Den tillåter en paragraf i kollektivavtalen som tvingar arbetsgivaren att avskeda anställda som gått ur eller utestutits från fackföreningen. Domstolens beslut måste införlivas med den federala arbetsmarknadslagen.

Osäkra anställningskontrakt

Många anställda inom utbildningsväsendet, massmedia, statliga myndigheter och sammansättningsfabriker samt forskarna på Instituto Nacional de Antropología e Historia, är anställda på ”civilrättsliga kontrakt om yrkesmässiga tjänster” och är under vissa omständigheter skyldiga att underteckna en förklaring om att dessa kontrakt inte är anställningsavtal. De har som parter i civilrättsliga avtal inte rätt att bilda eller gå med i en fackförening utan kan bara tillhöra civila föreningar. De har heller inte rätt att strejka eller förhandla om kollektivavtal.

Sammansättningsfabriker, motstånd mot demokratiska fackföreningar

Tusentals mexikanska arbetare har tvingats ta arbete på sammansättningsfabrikerna. Många har tvingats avstå från de lagstadgade villkor som gäller och gå med på tillfälliga eller muntliga anställningsavtal, vilket innebär att de inte får organisera sig.

Regeringen gör inga större ansträngningar för att tillämpa lagstiftningen i frizonerna, eftersom den välkomnar det massiva inflödet av kapital. Sedan det nordamerikanska frihandelsavtalet (North American Free Trade Agreement, NAFTA) trädde i kraft har omkring 3 000 sammansätt-

ningsfabriker för export startats i Tijuana. Obetald övertid, sexuella trakasserier, diskriminering vid anställning, obefintliga åtgärder för hälsovård och arbetarskydd samt osakliga avskedanden är bara några exempel på vad dessa anställda dagligen tvingas acceptera.

I en rapport publicerad i början av år 2004, bekräftade det regeringsorgan som ansvarar för tillämpningen av de sociala föreskrifterna i NAFTA vad fackligt aktiva sagt i årtal. De mexikanska myndigheterna motarbetar regelbundet tillkomsten av fria och demokratiska fackföreningar. I rapporten dras slutsatsen att utsikterna till fria fackföreningar i Mexiko, och särskilt i sammansättningsfabrikerna, efter tio år med NAFTA är mycket dystra.

Föreningsfrihet

Att bilda en fristående facklig organisation, d.v.s. en organisation som arbetsgivarna inte kontrollerar, kan jämföras med ett hinderlopp. Svårigheterna som är förenade med ansökningar om juridiskt erkännande utnyttjas av regeringen för att avslå fackliga registreringar eller ge företräde åt en viss facklig ledare framför en annan.

Spökorganisationer

Arbetsgivarna bildar ibland själva en fackförening, men de anställda vet kanske inte ens om att det finns en på deras fabrik. Dessa organisationer kallas

”spökfackföreningar ” eftersom de aldrig håller möten eller val och aldrig förhandlar om kollektivavtal.

Skyddskontrakt

Brister i den federala lagen om anställningar har utnyttjats för att skapa falska kollektivavtal som kallas ”skyddskontrakt”. De består av en överenskommelse om att företaget varje månad betalar fackföreningen en summa pengar. I utbyte mot det garanterar fackföreningen arbetsfred.

Svartlistning

Svarta listor över fackföreningsmedlemmar cirkulerar regelbundet på fabrikerna.

Strejkrätten urholkas

Varje år utlyses tusentals strejker, men bara 0,3 procent blir av. Arbetsmarknadsministern hävdar att det är ett bevis för ”arbetsfred”. I verkligheten ligger förklaringen i de komplicerade mekanismerna för att utlysa strejk och i de anställdas bristande tilltro till statens vilja att fullgöra sin skyldighet att försvara strejkrätten. Dessutom vänder sig arbetsgivarna ofta till de lokala medlings- och förlikningsstyrelserna (JLCA) och begär att strejker ska olagligförklaras och anklagar organisationerna för att bryta mot sina egna fackliga stadgar.

För att hindra att strejker olagligförklaras, måste de anställda hela tiden försäkra sig om att arbetsgivarna inte flyttar maskiner från fabrikerna. Staten och arbetsgivarna tillgriper ofta taktiska grepp för att få en strejk olagligförklarad, som att anlita strejkbrytare som provocerar fram våldshandlingar och att kalla in regeringsstyrkor. Ett annat knep är att dra ut på proceduren i ända upp till fem år, med hjälp av en oändlig rad stämningar, för att få löntagarna att ge upp och göra det omöjligt för dem att försörja sig och sina familjer.

Regeringen har också tillgripit tvångsinkallning, vilket i praktiken betyder att regeringen sätter in regeringsstyrkor eller strejkbrytare för att fortsätta verksamheten på arbetsplatserna. Enligt artikel 123 i författningen är tvångsinkallning bara tillåten i krigstid.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Politisk bakgrund

Det råder en anda av stor osäkerhet och våld i landet. Försvinnandena har fortsatt och det hör till vardagen att människor förs bort; under året skedde det vid 3 000 tillfällen. Strafffriheten är ett problem inom säkerhetsstyrkorna, även om regeringen gjort försök att bestraffa statstjänstemän, poliser och medlemmar av de väpnade styrkorna som varit inblandade i brottslighet. Korruptionen och ineffektiviteten inom polisen – som anklagas för inblandning i narkotikabrott – förhindrar utredningar. Polisen använder ibland tortyr för att få människor att erkänna.

Kamp för fackligt erkännande slutar med att företaget läggs ner

I en rapport publicerad i september 2004 dokumenterade USA:s regering den mexikanska regeringens fullständiga oförmåga att tillämpa arbetsmarknadslagarna. Rapporten koncentrerades till de svårigheter som arbetarna ställdes inför när de försökte bilda fria fackföreningar på jeansfabriken Tarrant Apparel i Ajalpan. De anställda hade bildat en fackförening, Sindicato Único de Trabajadores de la Empresa Tarrant México (SUITTAR), men i oktober 2003 avslog JLCA i Puebla deras ansökan om erkännande (se 2003 års översikt). I februari 2004 tillkännagav Tarrant Apparel Group (TAG) att fabriken i Ajalpan, Puebla, skulle stängas men betalade bara strax över 60 procent av det lagstadgade avgångsvederlaget till de 600 SUITTAR-medlemmarna som avskedades.

Fackliga ledare på Daewoo Orion avskedade

I september 2004 sparkades fem fackliga ledare på Daewoo Orion i Mexicali när de försökte bilda en fri fackförening. I oktober 2003 hade 40 anställda på företaget bildat fackföreningen och skickat in nödvändiga handlingar till JLCA. Ledningen för Daewoo började trakassera de anställda genom poängavdrag för punktlighet, produktivitet, närvaro och ”lojalitet”. När de började protestera och organiserade sig, avskedades de. Bland de avskedade fanns både den provisoriskt valda generalsekreteraren, Juan Carlos Espinoza Bravo, och den ansvariga för organisering. Den 11 mars 2004 noterade JLCA i Mexicali generalsekreterarens anmälan om att han blivit osakligt avskedad. JLCA förklarade att avskedandet var ”ett missförstånd” och gav order om att Espinoza skulle återtas i arbete dagen därpå. Resen av de anställda på Daewoo fortsatte kämpa för att få fackföreningen erkänd.

Anställda hotas med att tvingas gå med i gul fackförening

I februari hotades personalen på Perforadora Central S.A. de C.V., (underentreprenör till oljebolaget Petróleos Mexicanos) per telefon med att de skulle tvingas gå med i fackföreningen Sindicato de Trabajadores de la Construcción, Excavación, Similares y Conexos, en gul organisation som stödjer företagsledningen. De anställda tvingades dessutom underteckna tomma, individuella anställningskontrakt. Hotelserna kom sedan Pemex gjort en inspektion på företaget. Ledningen ville att de anställda skulle underteckna ett uttalande i vilket de drog tillbaka tidigare deklARATIONER. Senare sparkades de fyra arbetarna.

Cliserio Domínguez Sánchez, Efrén Cámara Ruiz, Hernán Aguilar Méndez och Mauricio Castillo Jiménez fick från början av december "varningar" av företagets tillsynsman. Hotelserna sattes i verket den 17 december när Domínguez Sánchez kom för att förnya sitt kontrakt och fick veta att det inte fanns något arbete för honom. Domínguez Sánchez hade också överfallits den 4 mars av den japanska ingenjören, när han inte förstod ingenjörens instruktioner på grund av språksvårigheterna. Den 20 december fick Efrén Cámara Ruiz, Hernán Aguilar Méndez och Mauricio Castillo Jiménez veta att deras anställningar sagts upp. Skälet i de fyra fallen var att fabriken skulle stängas, men den är fortfarande i drift.

Medlemmar av fria fackföreningar pensionerade i förtid

Den 22 november pensionerade oljebolagen PEMEX-Petroquímica Morelos och PEMEX-Petroquímica Cangrejera tio anställda i förtid, utan att de själva begärt det och utan hänsyn till föreskrifterna i den federala lagstiftningen och gällande kollektivavtal. De pensionerade hade varit medlemmar av oljearbetsförbundet Alianza Nacional Democrática de Trabajadores Petroleros A C, och var klassade som "dissidenter" av det nationella förbundet inom sektorn, Sindicato de Trabajadores Petroleros de la República Mexicana. Klassningen berodde på att de anmält allvarliga oegentligheter i valen till sektion 11:s lokala styrelse den 20 oktober 2003 till arbetsmarknadsmyndigheterna, organ för mänskliga rättigheter och den interamerikanska MR-kommissionen. PEMEX hävdade att de påtvingade pensioneringarna berodde på en sammanslagning av sju petrokemiska anläggningar som planerats den 15 september 2004. Den 27 november meddelade företaget Julio César Rodríguez Velásquez och Miguel Blanco Pérez att de fick pension enligt ett facklig administrativ överenskommelse och att de inte skulle ha tillträde till byggnaderna efter den 29 november, eftersom deras tjänster då tillsatts med andra. Samma procedur tillämpades på Petroquímica Cangrejera.

NICARAGUA

FOLKMÄNGD: 5,4 milj.

HUVUDSTAD: Managua

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Löntagarna har inget skydd när de organiserar sig, i synnerhet inte i "maquilas" (sammansättningsfabriker) i frizonerna. Det är svårt för löntagarna att organisera en "laglig" strejk. Inom utbildningssektorn har arbetsgivarna konsekvent vägrat tillämpa de olika kollektivavtal som tecknats med CGTEN/ANDEN.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet

Alla anställda i privat och offentlig sektor (utom medlemmar av de väpnade styrkorna och polisen) får fritt bilda och gå med i fackföreningar. De har också rätt att bilda federationer och konfederationer och gå med i internationella organisationer. För en fackförening krävs minst 20 medlemmar, men inga tillstånd i förväg. När en fackförening bildats måste den föras in i fackföreningsregistret och får därmed juridiskt erkännande. Medlemmarna i fackföreningsstyrelsen måste vara nicaraguanska medborgare.

Begränsat skydd

Fackliga ledare har anställningsskydd, men det gäller bara nio styrelseledamöter per organisation och tre avdelningsmedlemmar. Arbetsmarknadslagstiftningen tillåter företag att avskeda anställda, även fackliga organisatörer, om de har Arbetsmarknadsministeriets tillstånd och betalar dubbla det normala avgångsvederlaget.

Strejker och kollektiva förhandlingar

Strejkrätten är erkänd, men har begränsningar. För att en strejk ska bli officiellt erkänd måste den ha stöd av minst 50 procent plus en av samtliga fackföreningsmedlemmar. Omröstning om strejk hålls vid extra medlemmöten. Fackföreningen måste få Arbetsmarknadsministeriets tillstånd innan den får strejka. Medlingsproceduren, som ministeriet deltar i, måste först fullföljas. När en strejk förklarats laglig har myndigheterna rätt att inom 30 dagar föreskriva obligatorisk medling för att lösa konflikten. Lagstiftningen tillåter också sympatistrejker till stöd för en annan laglig strejk inom samma bransch eller företag.

Förordningen om fackliga organisationer (Reglamento de Asociaciones Sindicales) begränsar också strejkrätten för federationer och konfederation. I händelse av konflikt får dessa båda nivåer bara ge de anställda som berör råd och moraliskt eller ekonomiskt stöd.

Rätten till kollektiva förhandling är inskriven i arbetsmarknadslagstiftningen, som säger att företag som är i konflikt med de anställda måste förhandla med fackföreningen om det finns en.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagliga strejkar i realiteten omöjliga

Arbetsmarknadsministeriet erkänner att det skulle ta omkring sex månader för en fackförening att gå igenom hela den process som föreskrivs för rätten att hålla lagliga strejker. Följden är, att bara en strejk förklarats laglig sedan år 1996, då lagstiftningen trädde ikraft.

Fackliga ledare i praktiken skyddslösa

På grund av alliansen mellan regeringen och arbetsgivarna respekteras inte längre det fackliga skyddet och hela ledningar för fackföreningar har avskedats, i synnerhet i frizonerna. På senare tid har Arbetsmarknadsministeriet begärt kopior av löntagarnas ID-kort när fackföreningar ska registreras. Löntagarna har sällan ID-kort så det blir en ytterligare förevändning för att hindra registreringen.

Frizoner

Som vanligt sker de värsta kränkningarna i frizonerna. Det finns 16 företag, eller "maquilas" (sammansättningsfabriker) i de statliga frizonerna och ytterligare 51 företag i de privata. På papperet finns det 43 fackföreningar, men de flesta är symboliska och bara några få är starka nog för att förhandla. Organisationsgraden ligger på 5,9 procent, till stor del på grund av arbetsgivarnas fientliga inställning till fackföreningar. Löntagarna har ingen representation i den nationella styrelsen för frizonerna.

I många fall råder arbetsvillkor som närmast liknar slaveri. De anställda, i de flesta fall kvinnor, tvingas ofta arbeta obetald övertid och trakasseras regelbundet av arbetsledarna som till och med gör löneavdrag om de tillbringar för lång tid på toaletterna. På sammansättningsfabriken John Garment nekades en kvinnlig anställd tillstånd att gå på toaletten och på grund av pressen på henne drabbades hon av missfall på fabriken. När hon varit ledig en vecka för att återhämta sig sparkades hon.

De få fackföreningar som finns är måltavlor för arbetsgivarnas förtryck. Det har kommit rapporter om att svarta listor spridits med namn på runt 800 fackföreningsmedlemmar. Det centralamerikanska frihandelsavtalet Central America Free Trade Agreement (CAFTA), som undertecknades i maj mellan USA och fem centralamerikanska länder, bland dem Nicaragua, väntas träda i kraft i början av år 2005, när parlamentet ska godkänna det. De fackliga organisationerna fruktar att det kommer att påverka löntagarnas rättigheter negativt. Avtalet ger tullförmåner som gynnar en del nicaraguanska företag, men främst de sammansättningsfabriker som exporterar till USA och som är de som svarar för de värsta kränkningarna av löntagarnas rättigheter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Den ekonomiska nedgången fortsatte och bekräftade att Nicaragua är det näst fattigaste landet på halvklotet, efter Haiti. Situationen förvärrades genom den allvarliga politiska kris som uppstod med anledning av relationerna mellan parlamentet och regeringen.

SIPRES-UNI fortfarande inte registrerad

Problemen med att få styrelsen för lärarförbundet Sindicato de Profesionales de la Educación Superior "Ervin Abarca Jiménez", SIPRES-UNI) på landets tekniska universitet erkänd fortsatte under hela år 2004. Trots ett föreläggande från arbetsmarknadsstyrelsen till registratören av fackliga organisationer om att registrera styrelsen, vägrade myndigheten göra det eftersom en domare fattat ett beslut som upplöste organisationen. Fackföreningen svarade med att lämna in ett överklagande mot domaren, men det avslogs. I september 2003 hade allmänna åklagaren anmält universitetet för systematiska kränkningar av de fackliga rättigheterna. Flera fackliga ledare hade avskedats, men universitetet har hittills envist ignorerat beslut om att omedelbart återinsätta dem i tjänst.

Facklig seger på Coca Cola-Nicaragua

Den 30 juli protesterade medlemmarna av fackföreningen på Coca Cola Nicaragua mot en felaktigt tillämpad lönereglering på företaget Fomento Económico Mexicano S.A. (FEMSA), som köpt buteljeringfabriken PANAMCO år 2002. Ledningen ansåg att strejken var olaglig och sparkade tre fackföreningsledare och lämnade en begäran till Arbetsmarknadsministeriet om att deras anställningskontrakt skulle annulleras. I protest mot det inledde fackföreningen en kampanj med krav på att de sparkade skulle tas tillbaka. Inför dessa protester beslutade FEMSA att inte fullfölja avskedandena, men drog inte tillbaka sin begäran till ministeriet förrän två månader senare, när de sparkade fick tillbaka jobben.

Fackföreningsmedlemmar på Parmalat sparkas

På grund av den ekonomiska krisen i det italienska multinationella företaget Parmalat, drogs arbetsstyrkan på dotterbolaget i Nicaragua ner från 900 till 600. I protest mot det beslutade de anställda den 4 september att bilda en ny fackförening på företaget, Unión "Armando Llanes" de Trabajadores de Parmalat Nicaragua (UALTPN). Två dagar senare avskedades de tre grundarna och en UALTPN-medlem. Företagschefen motiverade beslutet med att krisläget inte gjorde det olämpligt att bilda en fackförening. En stämning lämnades in till arbetsdomstolen (Juzgado de Segundo Turno Laboral) med krav på att fackföreningens ledning skulle ersättas eftersom ledamöterna sparkats. Den 18 oktober godkändes emellertid fackföreningen av Arbetsmarknadsministeriet som fastställde att den börjat sin verksamhet i början av september. Trots det beslutet har hittills ingen av de avskedade fått tillbaka sina arbeten.

Massavskedanden och vägran att respektera ministeriets föreläggande

När de anställda på sammansättningsfabriken King Yong den 22 mars bestämde sig för att bilda en fackförening (STUFEKY), inledde ledningen för det taiwanesiska företaget, som tillverkar kläder för Wal-Mart och Kohl, en våldsam antifacklig kampanj. När STUFEKY fick sin officiella registrering en månad efter bildandet, hade företaget avskedat över 400 anställda. Bland dem fanns 125 fackföreningsmedlemmar; sju av dem fackliga ledare. King Yong hävdade att avskedandena berodde på råvarubrist. En officiell inspektion som Arbetsmarknadsministeriet gjorde den 30 april bekräftade att företagsledningens verkliga skäl var att förhindra att en fackförening bildades på företaget. I maj fick King Yong order om

att ta tillbaka alla de sparkade, men företaget överklagade. Överklagandet avlogs några dagar senare. Företagsdirektören sade till arbetsmarknadsministern att han inte skulle acceptera fackföreningen. Eftersom föreläggandet inte uppfyllts, sammankallade ministern ett förlikningsmöte men företaget kom inte dit. Förutom att strunta i ministeriets order, beslutade sig King Yong sig för att stämma sju av STUFEKY:s grundare efter en incident som företaget provocerat fram. Under en protest framför fabriksgrindarna överföll personalchefen STUFEKY:s kassör, Eduardo José García Rivas. I det tumult som följde ramlade en av vakterna omkull och när de andra vakterna stängde grindarna skadades hans fot. Hittills har ingen av de avskedade fått tillbaka jobbet och det rättsliga behandlingen av stämningen har inte slutförts.

Antifackliga manövrer i utbildningssektorn

Trots flera överenskommelser år 2003 mellan lärarförbundet Confederación General de Trabajadores de la Educación de Nicaragua (CGTEN-ANDEN) och Utbildnings-, kultur och idrottsministeriet (MECD) om fördelningen av utbildningsbudgeten för år 2004, och sedan CGTEN-ANDEN beslutat utlysa strejk den 16 mars, bestämde sig MECD för att skicka ett förslag om ändringar av budgeten till parlamentet. Den 31 mars, då strejken skulle inledas, olagligförklarades den av Arbets- och Utbildningsministerierna.

Händelsen blev också början på långvariga trakasserier av flera fackföreningsledare och ingripanden i CGTEN-ANDENs angelägenheter centralt och i vissa förbundsavdelningar. Den 30 mars hotades Julio Jimmy Hernández Paisano, sekreterare för den regionala lärarfederationen i Managua (Federación Departamental de Trabajadores Docentes de Managua), med avsked när ministeriet begärde information om han anställningsförhållanden. Han fick dessutom inte någon lön för april och maj. Två andra ledare avskedades från NERA "Rubén Darío" i Tipitapa. I Diriamba trakasserades också Manuel Sebastián Mendieta Martínez, informationsansvarig i lärarfacket i Carazo, när en person utsågs att bevaka alla hans rörelser. MECD-delegaten i Carazo och direktören för skolan "Diriangan" överlämnade gemensamt en uppsägning till honom, och återopade en arbetsolycka. Det fick lärare och elever i Diriamba att mobilera sig och genomföra en strejk i solidaritet med Mendieta Martínez. Efter flera dagars protester fick han tillbaka arbetet. I städerna Tipitapa och San Isidro fick flera skolor brev som förbjöd ledare från CGTEN-ANDEN att vara där. MECD har inte heller åtluttt ett föreläggande om att ta tillbaka fem CGTEN-ANDEN-medlemmar som sparkats under tidigare år.

MECD har dessutom vid fler tillfällen sagt att man föredrar fackliga organisationer som är mindre representativa. I början av året fick CGTEN-ANDEN-ledare inte betald ledighet enligt ett kollektivavtal. Regeringen hindrade också CGTEN-ANDEN från att delta i den nationella kommittén för läraryrket (Comisión Nacional de Carrera Docente), trots att det enligt lagstiftningen måste finnas en representant för varje lärarorganisation i den. Samtidigt låter MECD andra organisationer delta, som inte uppfyller de lagstadgade kraven.

PANAMA

FOLKMÄNGD: 3,2 milj.

HUVUDSTAD: Panama

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Ett fullständigt och effektivt utnyttjande av föreningsfriheten hindras av alltför högt ställda krav för bildandet av fackföreningar i både offentlig och privat sektor.

LAGSTIFTNINGEN

Begränsningar för organisering ...

Anställda i privat sektor har frihet att bilda och gå med i fackföreningar, men det finns begränsningar. Bara en fackförening tillåts på varje företag. Fackförbund får bara ha en avdelning per provins och det krävs minst 40 medlemmar för att bilda en avdelning. Den siffran är alltför hög enligt internationella normer. Alla ledamöter i fackliga styrelser måste vara panamaner.

... och strejkrätten

För att en strejk ska vara laglig måste en absolut majoritet av de anställda på företaget rösta för den. Strejker får bara utlysas för krav på bättre arbetsvillkor, om kollektivavtal eller i protest mot upprepade kränkningar av lagstadgade rättigheter. Strejker får inte utlysas i protest mot regeringens politik, för högre minimilön eller för erkännande av en fackförening.

Federationer, konfederationer och centralorganisationer får inte utlysa strejk

1994 års lag om statlig tjänst ger statstjänstemän förenings- och förhandlingsrätt. Regeringen kan avbryta strejker i den offentliga sektorn, även inom verksamheter som inte anses oumbärliga i strikt mening (som transporter), genom att föreskriva obligatorisk medling. Regeringen kräver att statsanställda garanterar ett minimum av verksamhet och kan tvångsinkalla åtminstone 50 procent av de anställda för det ändamålet.

Inga fackliga organisationer i offentlig sektor

Offentliganställda har inte rätt att organisera sig i fackföreningar. De får bilda "föreningar", men bara om de har minst 50 medlemmar, och det får bara finnas en förening per institution. Föreningarna får bilda federationer och förhandla om kollektivavtal.

Lagen som reglerar den självständiga kanalmyndigheten förbjuder strejker bland dess anställda, men tillåter fackföreningar och kollektiva förhandlingar.

Frizoner

I frizonerna måste alla arbetslivskonflikter lösas genom medling. En strejk är bara laglig efter 36 arbetsdagars obligatorisk medling. Om det kravet inte respekteras, kan strejkande dömas till böter eller avskedas.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Lagen om statlig tjänst ger föga skydd eftersom det i praktiken bara är omkring 10 000 personer som har status som statstjänstemän. De återstående 140 000 anställda i offentlig sektor nekas föreningsrätt, rätt till kollektiva förhandlingar och strejkrätt.

I privat sektor anställs ofta personal på tillfälliga kontrakt, för att undvika kraven i arbetsmarknadslagstiftningen. Tremånaderskontrakten förnyas ofta om och om igen, i årtal.

Fackföreningar kringgås

Arbetsgivare har rätt att teckna kollektivavtal med oorganiserade löntagare, på grund av den lagtolkning som de administrativa myndigheterna och domstolarna tillämpar. De fackliga organisationerna säger att detta sker också där det finns fackföreningar och till och med där det redan finns kollektivavtal.

De administrativa procedurerna som måste gås igenom före en strejk används för att olagligförklara strejker. En lista med förhandlingskrav kan exempelvis förklaras oacceptabel om den rör ändringar av ett befintligt kollektivavtal. Centralorganisationerna försöker driva igenom en förenkling av medlingsprocedurerna.

Ett dekret från år 1998 om sjömän till havs och på seglbara vattenvägar gör kollektivavtal valfria, snarare än obligatoriska som för alla andra löntagare som omfattas av arbetsmarknadslagarna. Centralorganisationerna hävdar att det kryphålet utnyttjas för att neka de berörda löntagarna rätt att förhandla och strejka för krav på kollektivavtal.

Frizoner

Det finns inga kollektivavtal i frizonerna.

PARAGUAY

FOLKMÄNGD: 6 milj.

HUVUDSTAD: Asunción

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

Trots hård kritik har regeringen inte ändrat arbetsmarknadslagstiftningen. Under året förekom brutalt förtryck mot lantarbetare liksom många andra antifackliga åtgärder.

LAGSTIFTNINGEN

Många restriktioner

Enligt författningen får anställda i både privat och offentlig sektor bilda och ansluta sig till fackföreningar, men det finns stränga restriktioner. Innan en fackförening får bildas krävs minst 300 arbetare. Ingen får tillhöra mer än en fackförening. Kandidater till förtroendeuppdrag måste arbeta i företaget och vara aktiva fackföreningsmedlemmar. Alla fackföreningar måste registreras hos Justitie- och arbetsmarknadsministeriet och proceduren är omständlig. Arbetsgivare får lämna in protest mot registrering av en fackförening. Organisationerna måste efterleva alla krav på samråd och rapportering som arbetsmarknadsmyndigheterna ställer.

Lagstiftningen ger rätt till kollektiva förhandlingar och förbjuder antifacklig diskriminering. Det finns få verkliga sanktioner för att hindra diskriminering och arbetsdomstolarna har ingen skyldighet att återinsätta avskedade fackföreningsmedlemmar. Kollektiva konflikter måste överlämnas till obligatorisk medling.

Författningen garanterar strejkrätt, men strejker får bara hållas för att direkt och uteslutande skydda löntagarnas yrkesintressen. Ett minimum av verksamhet måste garanteras i händelse av strejk i oumbärlig offentlig verksamhet.

Inga framsteg för lagändring

Regeringen har inte agerat på ILO:s rekommendationer. Även om ett lagförslag har utarbetats för att ändra av delar av lagstiftningen som inte överensstämmer med konventionerna om föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar, har förslaget ännu inte godkänts. Om det blir lag kommer kravet på medlemskap att sänkas till 50 och löntagare med mer än ett arbete skulle kunna tillhöra flera fackföreningar. Fackliga stadgar skulle kunna ställa mindre strikta krav på kandidater till förtroendeuppdrag och arbetsmarknadsmyndigheternas krav på information skulle begränsas till årsredovisningar och klagomål mot kränkningar av den fackliga lagstiftningen eller föreningsstadgar. Definitionen av strejkrätten skulle bli mindre strikt, samtidigt som fackföreningarna skulle förbjudas att engagera sig i rent partipolitiska frågor.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Privata arbetsgivare har struntat i lagarna mot diskriminering och har motarbetat och sparkat fackföreningsmedlemmar. Arbetsdomstolarna tar god tid på sig för att reagera på klagomål och avskedade fackföreningsmedlemmar kan få vänta i upp till åtta år innan deras ärenden avgörs. Även när domstolarna beslutar att avskedade skall få tillbaka arbetet ignoreras sådana beslut straffritt. En annan metod som blir allt populärare bland

arbetsgivarna är att avskeda anställda innan de arbetat tillräckligt länge för att få anställningsskydd.

Majoriteten saknar föreningsrätt

En stor del av arbetskraften finns hos underentreprenörer eller i den informella sektorn och barnarbete är mycket vanligt, både i den informella sektorn och i jordbruket. Enligt UNICEF:s och ILO:s källor arbetar vart fjärde barn i Paraguay. Av de skälen, och med anledning av de rättsliga begränsningarna av de fackliga rättigheterna, saknar mer än hälften av arbetskraften möjlighet att organisera sig. Inom dessa sektorer kan löntagarna därmed inte heller bekämpa arbetsgivarnas kränkningar av deras rättigheter.

Regeringen säger att kravet på minst 300 medlemmar för att fackföreningar ska få bildas inte tillämpas i praktiken.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Brutalt förtryck av lantarbetare

Under år 2004 förekom stora konflikter mellan regeringen och lantarbetarorganisationerna, som fick stöd av alla fackföreningar. Petitioner om en jordreform låg till grund för många jordockupationer som lantarbetare över hela landet genomförde. De flesta av dem slogs ner med brutalt förtryck av polisen. Den 16 november utlyste fronten för liv och suveränitet (Frente Nacional de Lucha por la Vida y la Soberanía), som en del fackliga organisationer tillhör, en landsomfattande strejk i protest mot polisens brutalitet. Det ledde till ännu brutalare förtryck från polisen. Många skadades och 600 lantarbetare greps. En del av de gripna torterades i häktet.

Dessutom mördades i januari två medlemmar av småbondeorganisationen Organización Nacional de Campesinos (ONAC), anslutet till centralorganisationen CNT (Central Nacional de Trabajadores), när polisen besköt en lastbil på väg till protestplatsen i Caaguazú med M16-gevär. Lantarbetarna protesterade mot bruket av giftiga bekämpningsmedel på ett fält med genmodifierad soja. Enligt flera nationella medier öppnade polisen eld när lastbilsföraren försökte undvika en polidpatrull 500 meter före protestplatsen. Mario Arzamendia, 26 år, och Carlos Robles Correa, 22 år, dog av sina skottskador. Två officerare från miljö- och landsbygdspolisen suspenderades och ytterligare tre greps.

Trakasserier och dödshot för avslöjande av korruption

Efter påståenden om korruption i samband med det alltför höga priset för köpet av en fastighet i Asunción, som nu inhyser huvudkontoret för det argentinsk-paraguayanska dammkonsortiet Yacyreta (Entidad Binacional de Yacyretá, EBY), blev generalsekreteraren Pedro Canizal och den ansvarige för organisering, Federico Shenk från fackföreningen för EBY:s personal i Asunción (SIPEBY-ASU), i mitten av mars måltavlor för en intensiv kampanj med trakasserier. Till att börja med försökte EBY-ledningen missbruka systemet för närvarokontroll för att få det att se ut som om de inte var på jobbet och av den anledningen kunna avskeda dem så småningom. De hotade också fackföreningsmedlemmar med avsked om de inte lämnade organisationen. Senare hotades både Federico Shenk och Pedro Canizal till livet. Med anledning av dessa övergrepp bad de fackliga ledarna flera nationella och internationella organ om hjälp med att stoppa förföljelserna. I början av april sparkades emellertid Federico Shenk för påstådda "förseelser". EBY-ledningen struntade i arbetsdomstolen, som fann att skälen till avskedandet var tvivelaktiga. EBY:s advokat, Liliana Cuenca, hävdade att avskedandet berodde på allvarliga tjänstefel, men inga sådana kunde redovisas. Trots det överklagade EBY domarens beslut och fick myndigheternas medgivande till avskedandet. Den 17 april namngav en advokat som är släkt med landets president, Nicanor Duarte, och ansvarig för EBY:s officiella handlingar, flera fackföreningsmedlemmar som påstods ha läckt dokument som låg till grund för korrupsionsanklagelserna. Först på listan stod generalsekreterarens namn. Vid slutet av året hade Federico Shenk fortfarande inte fått tillbaka jobbet.

Psykisk tortyr av arbetare som tillhör ett kooperativ och en fackförening

Ledningen för stålverket Aceros del Paraguay (ACEPAR) förde under största delen av året en politik som gick ut på att trakassera organiserade löntagare. Flera av dem anmälde i januari den behandling de utsattes för av ledningen. De hotades med avsked om de inte lämnade löntagarkooperativet och fackföreningen. För att inte behöva göra det bytte en del av dem från kvalificerade till okvalificerade arbeten. Den 9 september grep polisen olagligt löntagarkooperativets ordförande Hugo González Chirico, enligt uppgift för att han utan tillstånd gått in i ett rum där kooperativets ledning skulle väljas. I flera månader hade Hugo Chirico påtalat korrupta aktiviteter och starkt kritiserat ACEPAR:s ägares sätt att leda företaget.

Seger i hamnarbetarstrejk

I april tillkännagav regeringen planer på att omvandla hamn- och sjöfartsmyndigheten (Administración de Navegación y Puerto, ANNP) till ett privat bolag. De anställda gick i strejk i protest mot detta och fyra av dem beslutade sig för att hungerstrejka, delvis för att också påtala trakasserier av fackföreningsmedlemmar och klaga på att kollektivavtalet inte följdes. Enligt det skulle en gemensam kommitté tillsättas. Den 6 maj överfölls flera demonstranter av polis. Myndigheterna vägrade inledningsvis förhandla, men gick till slut med på det och ett avtal slöts. Det gav klartecken för en modernisering av hamnen, men stipulerade också att de anställda skulle få delta i planeringsprocessen, i enlighet med kollektivavtalet.

Avskedanden sedan fackförening bildats

Den 15 maj beslutade en grupp arbetare att organisera sig. Den 16 maj meddelade de ledningen för Cooperativa Ferheim Limitada (Frigochaco) att de hade bildat en fackförening. Dagen därpå blev alla de fackliga ledarna sparkade. När en funktionär från CNT (Central Nacional de Trabajadores) träffade företagsledningen rev den sönder registreringsansökan till Arbetsmarknadsministeriet och sade till honom att det var de "som gav order" och att de "inte var rädda för någon".

Anställda på kycklingfabriken CORPASA (Corporación Avícola Sociedad Anónima) i San Antonio beslutade bilda en fackförening i november

för att kräva en rad förmåner de aldrig hade fått, som semester, övertidsersättning, ledighet och socialförsäkringar. Några dagar senare avskedades de 42 och ersattes av annan arbetskraft. För att kväsa eventuella protester erbjöd sig företaget att betala kompensation till 38 av de avskedade. Alla beslutade emellertid att protestera och slog läger utanför fabriken. CORPASA kallade då in kravallpolis för att bevaka fabriken och hindra demonstranterna från att komma in.

Inblandning i fackliga val

De fackliga valen i kommunalarbetsfacket Sindicato de Trabajadores de la Municipalidad de Asunción (SITRAMA) den 11 juni anmälades av den avgående styrelsen. Edgardo Gomes, ordförande för kommunens pensionsfond (Caja de Pensiones y Jubilaciones de la Municipalidad) sparade ingen möda för att få sin brorson vald. Flera människor som inte skulle delta i valet kom dit beväpnade och pensionsfondens ordförande överlämnade personligen pengar till de medlemmar som kom för att rösta. Polisen som bevakade röstlokalerna fick också pengar och grep generalsekreteraren, Maria Teresa Darmany, som anklagades för att olagligen bära skjutvapen – vilket inte var sant.

Ingen respekt för fackligt skydd

Fem fackföreningsmedlemmar från företaget Gas Corona i San Antonio avskedades den 17 juni, just när de uppnått gränsen för anställningskydd, d.v.s. hade varit anställda i tio år. Fackföreningen utlyste en generalstrejk i protest och när den tillkännagavs suspenderades generalsekreteraren från sitt arbete. Ledningen försvarade sitt beslut genom att hävda att avskedandena skett på sakliga grunder och att deras fackliga medlemskap inte hade med saken att göra.

Fackliga organisationer ifrågasätter tillämpningen av arbetsmarknadslagarna vid tragisk händelse

En tragisk händelse som påverkade befolkningen mycket djupt inträffade på stormarknaden Ycúa Bolaños den 1 augusti. Över 200 människor dog när eld utbröt. Sydkonens samordning av centralorganisationer (Coordinadora de Centrales Sociales y Sindicales del Cono Sur) kritiserade regeringen för att den låtit arbetsgivarna bryta mot överenskommelser om föreningsfrihet. De fackliga ledarna hävdade att tragedin inte skulle ha inträffat om föreningsrätten och lagstiftningen om arbetarskydd hade respekterats.

PERU

FOLKMÄNGD: 28 milj.

HUVUDSTAD: Lima

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Trots att grundläggande fackliga rättigheter är inskrivna i lag, försöker arbetsgivarna i praktiken undergräva fackföreningar genom att utöva påtryckningar på medlemmarna för att de ska gå ur, avskeda ledare och förhindra kollektiva förhandlingar. Nio fackföreningsledare avskedades under året och en annan utsattes för mordförsök. Dottern till en fackföreningsledare kidnappades.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar

Författningen garanterar föreningsfrihet och erkänner rätten för löntagare i offentlig och privat sekterare att organisera sig och förhandla kollektivt.

Löntagare får bilda fackföreningar på grundval av sysselsättning, arbetsgivartillhörighet eller geografisk hemvist. Tillfälliganställda får dock inte tillhöra samma fackförening som fast anställda. För att bilda en fackförening krävs minst tio medlemmar; i vissa fall 20 och högst 50, vilket är för många enligt internationella normer. Inga tillstånd i förväg krävs.

Författningen ger anställda i både privat och offentlig sektor rätt att förhandla kollektivt. En fackförening måste representera minst 20 anställda för att officiellt erkännas som förhandlingspart.

Strejkrätt – ministern har vetorätt

Löntagare har strejkrätt, men rätten begränsas av att fackföreningarna måste ha tillstånd från Arbetsmarknadsministeriet.

De fackliga organisationernas kan fritt ansluta sig till internationella organisationer.

Frizoner

Landet har fyra frizoner som styrs av särskilda föreskrifter. Dessa tillåter flexibla anställningskontrakt och användningen av tillfälliganställd arbetskraft är utbredd. Lönerna fastställs efter tillgång och efterfrågan. Allt detta begränsar de fackliga organisationernas möjligheter att organisera och förhandla kollektivt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Arvet efter Fujimori

Under Fujimoris regering förekom omfattande, kroniska och systematiska kränkningar av fackliga rättigheter. Det blev allt enklare för arbetsgi-

varna att sparka anställda som deltog i facklig verksamhet och många vågade inte organisera sig av rädsla för att förlora jobbet. Privatisering blev ett effektivt verktyg för antifacklig diskriminering, när privata företag tog över anställda med skilda anställningsvillkor, lägre löner och frånvaro av fackliga representanter. Effekterna av den processen är fortfarande kännbara. Många har förlorat sina jobb sedan det statliga telefonbolaget privatiserades; andra tvingades arbeta för underentreprenörer och förlorade många av de rättigheter de erövat genom åren.

Tillfällig arbetskraft

En del arbetsgivare anlitar så många de kan på tillfälliga kontrakt för att begränsa antalet fackföreningsmedlemmar. Även om lagen begränsar antalet tillfälliganställda till 20 procent av den totala arbetsstyrkan, har det kommit rapporter om att inte alla arbetsgivare respekterar den gränsen.

Informell arbetskraft

Mer än hälften av den arbetande befolkningen finns i den informella sektor, utan något lagstadgat skydd och utan fackliga rättigheter.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bakgrund

President Alejandro Toledo blev allt impopulärare i takt med att han misslyckades uppfylla sina löften om att ta itu med fattigdomen och skapa fler arbetstillfällen. Reallönerna föll, arbetslösheten växte och fattigdomen spred sig. Växande folkligt missnöje ledde till en landsomfattande strejk den 14 juli med massiva protestdemonstrationer organiserade av de fackliga centralorganisationerna, Confederación General de Trabajadores del Perú (CGTP) och the Central Unitaria de Trabajadores (CUT).

Fackföreningsledare på Petro-Tech avskedad

De antifackliga trakasserier på det USA-ägda oljebolaget Petro-Tech Peruana S.A. fortsatte. Företaget hade konsekvent försökt hindra och undergräva de anställdas fackförening, Sindicato de Trabajadores Mar y Tierra de la Empresa Petro-Tech Peruana S.A., ända sedan den bildades i december 2002 (se rapport i 2004 års översikt). Den 5 februari 2004 avskedade företaget Adán Robles Nunura, ordförande för fackföreningens förhandlingskommitté. Det officiella skälet för det var försumlighet, trots att den person som inspekterade maskinen han arbetade med inte nämnt några problem i sin rapport och trots att ingen annan anmärkt på hans arbete under de tio år han varit på företaget. Avskedandet inträffade kort efter det att fackföreningen lämnat sin lista på förhandlingskrav till arbetsgivaren, den 30 januari. Ledningens reaktion på kraven blev en serie förhållningstekniker. Man ifrågasatte förhandlingskommitténs sammansättning och begärde upprepade gånger rapport om det medlemsmöte som tillsatt den, trots att det inte fanns några juridiska grunder för sådana krav. Adán Robles Nunura överklagade avskedandet och hans fall låg i domstolen i slutet av december.

En annan fackföreningsmedlem, Fidel Villar Palacios, avskedades av Petro-Tech den 27 juli, för att han utan tillstånd skulle ha tagit med sig en skruvmejsel från företagets område. Man hittade en skruvmejsel hos honom, men den tillhörde inte företaget.

Fackföreningsledare på Banco del Trabajo avskedad

Banco del Trabajo i Piura, som ägs av det chilenska multinationella företaget Altas Cumbres, avskedade flera anställda kort efter det att en fackförening bildats på banken den 9 mars. Bland de avskedade den 13 mars fanns fackföreningens generalsekreterare Arnoldo Efrain Calle Flores. Han fick ingen förvarning och fick heller inte veta anledningen till avskedandet. Senare avskedade arbetsgivaren två fackföreningsledare till, MR-sekreteraren Pedro Daniel León och kultur- och idrottssekreteraren Manuel Eduardo Albirena García samt tio fackföreningsmedlemmar. Ytterligare två medlemmar tvingades säga upp sig "frivilligt". Fackföreningen överklagade avskedandena till de administrativa myndigheterna och till arbetsdomstolen.

Fackföreningen registrerades officiellt den 17 mars. Den 30 mars bestred banken registreringen med motiveringen att fackföreningen inte hade det minsta antal medlemmar som lagen krävde. Den 2 juni överklagade banken till domstol för att få fackföreningen upplöst. Under tiden visade den ständigt sin motvilja mot att inleda kollektiva förhandlingar med fackföreningen och påstod att den inte hade 20 medlemmar som krävs i lag. Banken trakasserade hela tiden fackföreningsmedlemmarna vilket ledde till att flera lämnade organisationen med krympande medlemskår som följd.

Den 17 augusti förklarade representanten för Arbetsmarknadsministeriet i Piura att kollektivavtalsförhandlingarna på Banco del Trabajo ställs in, på bankens begäran, i avvaktan på att bankens protest den 2 juni mot fackföreningen skulle behandlas.

Arbetsgivarna trycker på för att få medlemmar att lämna facket

Ända sedan fackföreningen bildades den 22 april 2004, visade gruvbolaget Barrick Misquichilca S.A., som ägs av multinationella Barrick Gold, sin fientlighet mot den. Fackföreningsmedlemmar erbjuds förmåner som befördran och högre lön för att lämna den, medan andra medlemmar trakasserades muntligt av arbetsledarna. När Sindicato Unico de Trabajadores y Empleados de la Minera Barrick Misquichilca S.A., lämnade in sin lista med avtalskrav i juni, stod det snart klart att arbetsgivaren inte tänkte förhandla. Företaget ville inte ge mer än den lilla lönehöjning som det på egen hand infört i början av året. Det var heller inte berett att ge några garantier om anställningstrygghet. Arbetet i gruvan i Piura skulle enligt planerna upphöra tre år senare. De anställda ville ha försäkringar om att de skulle ha kvar sina jobb när brytningen flyttades till Alto Chicama-projektet. Företagets svar var att de kunde få vara kvar om de lämnade fackföreningen.

Coca Cola hotar utrota fackföreningen

Fackföreningen SINTREL (Sindicato Nacional de Trabajadores de la Embotelladora Latinoamericana) på Coca Colas buteljeringsfabrik i Peru, angreps när den försökte skydda sina medlemmar mot kollektiva avskedanden. Fabriken tillkännagav att 223 personer skulle bli övertaliga på grund av en sammanslagning med företaget R.J. Lindley den 25 maj, och av dem var 133 fackföreningsmedlemmar (av vilka sex tillhörde ledningen). Under veckorna före avskedandena organiserade fackföreningen protestdemonstrationer. Arbetsgivaren svarade med hot om att "utrota" fackföreningen om den framhårdade i sina påtryckningar. (Den planerade och genomförde en tvådagars strejk 31 maj-1 juni.) Fackföreningens organiseringssekreterare Eduardo Gonza Paredes och medlemmen César Augusto Flores Sáenz överfölls den 15 maj av okända män som stal fackliga handlingar.

Den 2 september gav Arbetsmarknadsministeriet order om att de avskedade skulle få tillbaka sina arbeten eftersom företaget brutit mot lagstadgade krav för kollektiva avskedanden, och att de skulle få ut full lön för den tid de varit avstängda. Coca Cola grep emellertid varje möjlighet till förseningar av processen. Arbetarna bestämde sig då för att utlysa en nationalstrejk i protest mot förseningarna, och den inleddes den 30 september. Under en fredlig demonstration utanför företagets område angreps de av polis med tårgas och batongslag. En videokamera som användes för att filma händelserna beslagtogs. När demonstranterna gick tillbaka till fackföreningens kontor följde polisen efter och försökte ta sig in med våld. Detta misslyckades men de grep tre arbetare när dessa lämnade lokalen för att gå hem. Den 1 oktober greps två arbetare i Lima, och vid Cuscofabriken greps fackföreningens ombudsman Edgar Colque Cachuda och hans biträdande ombudsman Claudio Cruz Bonilla. Sammanlagt greps 21 personer mellan den 30 september och den 1 oktober, och fyra av dem sårades allvarligt. Alla släpptes den 4 oktober men 11 släpptes villkorligt. De anklagades för brott mot den allmänna ordningen och förbjöds delta i möten och demonstrationer. Deras mål låg fortfarande i domstolarna vid årets slut.

Fackföreningen fortsatte förhandlingarna med Coca Cola om de 80 anställda som drabbats av de kollektiva avskedandena och som begärde att få jobben tillbaka och om löneförhöjning. I mitten av oktober hade man enats om högre lön, men bara 19 hade då tagits tillbaka. Bland dem fanns två av de sex avskedade fackföreningsledarna, Eladio Almeida Zambrano och Leoncio Meza Flores.

En inspektion från arbetsmarknadsmyndigheterna den 5 november fann att Coca Cola inte åttlytt beslutet att återta alla som avskedats kollektivt. Vid årets slut hade företaget fortfarande inte gjort det.

Mordförsök på nationell fackföreningsledare

Den 6 juli skickades en handgranat hem till Mario Huamán Rivera, CGTP:s ordförande och generalsekreterare i federationen för byggnadsarbetare och mekaniker (FTCCP). Den hade göms i en blomsterkorg. Som tur var exploderade den aldrig.

Mordförsöket på Mario Huamán blev kulmen på en hotkampanj mot honom som också omfattat hotfulla telefonsamtal. Fackföreningsrörelsen hade blivit symbol för den sociala oro som orsakades av ökande arbetslöshet och sjunkande reallöner. Fackliga organisationer på nationell och internationell nivå trodde att attacken mot CGTP-ledaren hörde ihop med hans framträdande roll i organiseringen av nationalstrejken som var planerad till den 14 juli. Den högerextrema gruppen "El Comando de los Cuatro Suyos" troddes ligga bakom attacken. Myndigheterna erbjöd honom officiellt beskydd.

Fackföreningsledares dotter kidnappad

Marcela Coronado, 14-årig dotter till Manuel Coronado Lino, kidnappades den 13 september på vägen hem från skolan. Manuel Coronado är generalsekreterare för CGTP:s avdelning i Iquitos och för byggnadsarbetarnas och mekanikernas fackförbund. Under hela dagen fick familjen telefonsamtal som varnade för att dottern var i fara och meddelade att hon bara skulle bli fri om hennes far lämnade sina fackliga uppdrag. Inför nationalstrejken den 14 juli hade Manuel Coronado själv fått hotfulla telefonsamtal som varnade för att han och hans familj var i livsfara. Efter intensiva efterspaningar hittades Marcela på morgonen dagen efter kidnappningen. Det verkade som om hon fått lugnande medel.

Goda nyheter

FTCCP tecknade till slut ett kollektivavtal med den peruanska byggnadskammaren den 9 september, efter 13 års kamp för rätten att förhandla om ett sektorsavtal. Överenskommelsen innehöll en retroaktiv löneförhöjning för byggnadsarbetarna från den 1 juni samt andra förmåner och bonusar.

TRINIDAD & TOBAGO

FOLKMÄNGD: 1,3 milj.

HUVUDSTAD: Port of Spain

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29-87-98-100-105-111-138-182

Inga förändringar ägde rum i Trinidad & Tobago, där strejkrätten är starkt begränsad av bl.a. hårda straff. En föreslagen lagstiftning som skulle ge kontraktsanställda rätt att förhandla kollektivt försenades.

LAGSTIFTNINGEN

1972 års arbetsmarknadslag (Industrial Relations Act, IRA) ger anställda rätt att fritt organisera sig och föra kollektivavtalsförhandlingar. Lärare och statstjänstemän omfattas av särskild lagstiftning.

Strejkrätten kraftigt begränsad

Stridsåtgärder regleras av IRA som anger att strejker enbart får gälla olösta "intressekonflikter", d.v.s. utformning av arbetsvillkor. Strejker är förbjudna inom oundgänglig verksamhet. De kan också förbjudas på den ena partens begäran, om de inte utlysts av den största organisationen eller om regeringen anser att nationella intressen hotas. Brott mot förbudet straffas med upp till sex månaders fängelse.

Anställa inom undervisningsväsendet och på landets centralbank får inte vidta några stridsåtgärder alls, och brott mot det förbudet kan leda till 18 månaders fängelse.

Begränsningar för förhandlingar

Kollektiva förhandlingar begränsas av att en organisation måste ha stöd av majoriteten av de anställda för att erkännas som förhandlingspart. Dessutom måste kollektivavtal gälla i minst tre och högst fem år, vilket betyder att anställda på korttidskontrakt praktiskt taget aldrig omfattas av dem. Förslag till lagändringar har tagits fram i syfte att göra det lättare att garantera korttidsanställdas fackliga representation och sluta kollektivavtal för kortare tid än tre år. Förslaget presenterades också för regeringen år 2004, för att föras upp på dagordningen när det gällde lagstiftning, men skickades tillbaka till Arbetsmarknadsministeriet.

Frizoner

Frizonerna lyder under samma arbetsmarknadslagstiftning som landet i övrigt.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringen vill fortfarande inte förhandla med offentliganställdas fackliga organisationer. Den har hela tiden vägrat ändra lagstiftningen om oundgänglig verksamhet och kollektivavtalsförhandlingar för att den ska överensstämma med ILO:s konventioner.

AMERIKAS FÖRENTA STATER (USA)

Folkmängd: 294 miljoner

Huvudstad: Washington

Grundläggande ILO-konventioner som ratificerats: 105 - 182

Under året gjorde arbetsgivarna nya försök att skrämja och avskeda anställda för att hindra dem från att utnyttja sin föreningsrätt och bilda fackförening. Vissa av de antifackliga metoder som används är tillåtna enligt lag, men när arbetsgivare agerar olagligt är sanktionerna för svaga och rättssystemet alldeles för ineffektivt för att vara avskräckande.

LAGSTIFTNINGEN

Många undantagna

Arbetsmarknadslagen (National Labor Relations Act, NLRA), reglerar arbetslivet i USA och är bindande för delstaterna. NLRA garanterar föreningsfrihet, rätten att förhandla kollektivt och rätten för privatanställda att organisera sig. Den undantar emellertid många olika löntagarkategorier, bland dem lantarbetare och hushållsanställda, arbetsledare och fristående entreprenörer. Följden blir att omkring 25 miljoner privatanställda och 6,9 miljoner stats-, delstats- och kommunalanställda saknar lagstadgad rätt att förhandla om löner, arbetstid och anställningsvillkor.

Privat sektor

I den privata sektorn kräver lagen att en fackförening bevisar att den är i majoritet för att få rätt att förhandla för alla på arbetsplatsen. Den nationella arbetsmarknadsstyrelsen (National Labor Relations Board), det organ som upprätthåller NLRA, erkänner bara den organisation som får majoriteten av rösterna i ett val som styrelsen övervakar.

Arbetsgivare – antifackliga möten tillåtna

Arbetsgivare har enligt NLRA rätt att uttrycka sina uppfattningar under en facklig kampanj så länge de inte påverkar de anställdas fria val. Arbetsgivarna har emellertid rätt att hålla "obligatoriska möten" och använder den rätten för att motarbeta facket (se nedan). Enligt lag får arbetsgivarna vidta disciplinåtgärder eller sparka anställda som inte deltar i sådana möten. Lagen ger likaså arbetsgivarna rätt att "förutsäga" (men inte "hota med") nedläggning av en arbetsplats om de anställda röstar för fackföreningen.

Offentlig sektor – många nekas förhandla kollektivt

I den offentliga sektorn nekas uppskattningsvis 40 procent av alla anställda grundläggande förhandlingsrätt. Den federala arbetsmarknadslagen (Federal Labor Relations Act) omfattar över två miljoner anställda i den federala regeringen, och förbjuder strejker och kollektiva förhandlingar om arbetstid, löner och ekonomiska förmåner och ger offentliga styrelser omfattande rättigheter att ytterligare begränsa omfattningen av kollektivavtalsförhandlingar.

Omfattningen av kollektiva förhandlingar för statligt anställda varierar mellan delstaterna. I omkring 13 av dem finns förhandlingsrätt endast för vissa offentliganställda och 14 stater tillåter inga förhandlingar alls.

År 2004 lade Försvarsministeriet fram ett förslag till ett nytt system för arbetsmarknaden som i realiteten avskaffar kollektiva förhandlingar och ersätter förhandlingar om personalförändringar med "samråd".

På delstatsnivå saknar offentliganställda i regel strejkrätt.

Begränsningar av kollektiva åtgärder

NLRA och domstolsbeslut som tolkar lagen, begränsar anställdas möjligheter att bedriva ”gemensamma aktiviteter” som punktstrejker, sympatibojkötter och andra former av solidariskt stöd. Lagen tillåter vidare arbetsgivarna att ersätta strejkande med annan arbetskraft som blir permanent. Sådan ersättningspersonal har rösträtt i val för att dra in fackets erkännande.

Arbetare utan nödvändiga tillstånd

NLRA, lagar mot diskriminering samt löne- och arbetstidsregler gäller alla anställda oavsett deras invandringsstatus. USA:s högsta domstol beslutade emellertid år 2002 att arbetare utan nödvändiga tillstånd inte har rätt att få ersättning för orättvisa arbetslivsåtgärder enligt NLRA, och de har inte heller rätt till återanställning. Dessa begränsningar har gjort det svårt för miljoner tillståndslösa löntagare i USA att hävda fackliga rättigheter. Centralorganisationen AFL-CIO lämnade av den anledningen in en anmälan till ILO, vars kommitté för föreningsfrihet i november 2003 rekommenderade regeringen att i samråd med berörda parter ändra lagstiftningen så att den överensstämmer med principerna för föreningsfrihet.

Lagen om anställdas valfrihet

Lagen om anställdas valfrihet (Employee Free Choice Act), som för närvarande behandlas av Kongressen, är det första lagförslaget på länge som skulle kunna leda till en reell utvidgning av privatanställdas rättigheter i Amerika. Lagförslaget skulle ge anställda frihet att avgöra om de vill bilda en fackförening genom att underteckna kort som tillåter facklig representation. Den föreslagna lagen skulle också betyda medling i konflikter om första avtal och införa hårdare straff för kränkningar av de anställdas rättigheter när de försöker organisera sig samt under förhandlingar om första avtal.

RÄTTIGHETER I PRAKTIKEN

Antifacklig regering

John Sweeney, AFL-CIO:s ordförande, har sagt att ”Den nuvarande administrationen är den mest löntagarfientliga sedan Herbert Hoover. Den har berövat 40 000 av sina egna anställda rätten till kollektiva förhandlingar och hotat många andra löntagares rätt att bilda fackföreningar. Det är skandal att vår regering inte gör mer för att skydda löntagarnas rättigheter när privata arbetsgivare blockerar löntagarnas organiseringsförsök praktiskt taget utan straffritt”.

Konsulter för att knäcka facken

Arbetsgivarna driver ofta antifackliga kampanjer och hyr till och med in konsulter och bevakningsföretag för det. De isolerar anhängare till fackföreningen och låter arbetsledare hota fackliga medlemmar. Konsulter och advokater som enbart ägnar sig åt att bekämpa löntagarnas frihet att bilda fackföreningar och förhandla kollektivt har blivit en hel industri i USA. Under kampanjer för fackföreningar anlitar runt 75 procent av arbetsgivarna sådana personer för att driva kampanjer mot facket, ofta grundade på masspsykologi och snedvridning av lagen.

Antifackliga möten och hotelser

Cirka 92 procent av arbetsgivarna tvingar de anställda att delta i obligatoriska, slutna möten med antifacklig propaganda när anställda vill gå ihop och organisera sig. Ibland hotar arbetsgivarna under sådana kampanjer med att flytta fabriken, och flyttar också i 60 procent av alla fall inom tillverkningsindustrin. Arbetsgivarna överklagar ofta resultaten av fackliga val, vilket kan leda till att den fackliga representationen och förhandlingarna om anställningsavtal fördröjs i månader, om inte i årtal.

Förhandlingar i ond tro

När en fackförening blivit erkänd som de anställdas enda representant, förhandlar arbetsgivarna i ond tro för att hindra den från att få ett första avtal. Faktum är, att 40 procent av alla försök att få ett första avtal misslyckas.

Ineffektiva domstolar

Möjligheterna till gottgörelse för hotelser och tvång, exempelvis lagstridiga avskedanden av anställda som vill bilda en fackförening och förhandla kollektivt, är begränsade och ineffektiva. År 2002 fanns totalt 25 000 oavgjorda anmälningar mot orättvisa åtgärder som arbetsgivare gjort sig skyldiga till. Det tar i genomsnitt 557 dagar för NLRB att avgöra ett ärende och många löntagare avskräcks från att vända sig dit. Många arbetsgivare som kränker arbetsmarknadslagstiftningen blir aldrig straffade för det, och när de straffas är sanktionerna alltför svaga för att hindra dem från att göra samma sak igen. Human Rights Watch anser att ”Många arbetsgivare har kommit att betrakta ersättningar till anställda som sparkats på grund av facklig verksamhet som en normal del av affärsverksamheten och betalar gärna för att bli av med organiserade ledare och avbryta organiseringsförsök”. Forskning som bedrivits vid Cornelluniversitetet visar att en fjärdedel av de privata arbetsgivarna sparkar minst en anställd under kampanjer för att bilda fackföreningar.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Bushadministrationen fortsatte visa sin motvilja mot fackliga rättigheter och även delstatsregeringar minskade de offentliganställdas rättigheter.

Initiativ mot terrorism slår mot kollektiva förhandlingar

Det pågående ”kriget mot terrorismen” har använts som förevändning för att i hög grad begränsa statsanställdas rättigheter i arbetslivet. År 2003

försökte Kongressen ge Förvarsministeriet en flexiblere personal och samtidigt skydda de grundläggande rättigheterna i arbetslivet för 700 000 anställda. Lagstiftningen gav ministeriet tillstånd att skapa ett nytt system för att lösa konflikter mellan anställda och arbetsgivare under de kommande sex åren, men krävde samtidigt att ett sådant nytt system skulle respektera de anställdas rätt att bilda fackföreningar, fackföreningarnas rätt att förhandla kollektivt och såväl facket som ledningens skyldighet att förhandla i god tro.

Trots Kongressens klara direktiv om att rättigheterna i arbetslivet skulle skyddas, lade ministeriet under år 2004 fram ett förslag till ett nytt system som i praktiken avskaffar kollektiva förhandlingar. Förslaget, som kan gälla så många som 200 000 av ministeriets anställda, innehåller många bekymmersamma föreskrifter. Några exempel:

Förhandlingar i god tro om personalförändringar ersätts med fackligt "samråd".

Ministeriet ska ensidigt få avgöra vilka personalförändringar som är viktiga nog för att motivera samråd.

Ministeriet ska ha rätt att ensidigt genomföra alla förändringar som myndigheten och fackföreningarna inte kan enas om, och vägra delta i förhandlingar efter genomförandet.

Ett nytt organ (Defense Labor Relations Board) ska skapas inom ministeriet för att lösa konflikter mellan anställda och arbetsgivaren.

Medlemmarna av det organet ska utses av försvarsministern.

De slutliga föreskrifterna väntas träda i kraft i början av år 2005.

Kamp för rättvisa när Cintasärendet fortsätter

Cintasanställda över hela landet fortsatte under år 2004 att kämpa för rättvisa. De vill gå med i UNITE HERE (organisationen som bildades när Union of Needletrades, Textiles and Industrial Employees slogs ihop med Hotel Employees and Restaurant Employees International Union) och International Brotherhood of Teamsters. Cintas är Nordamerikas största företag för uthyrning och tvätt av uniformer och gick med 272 miljoner dollar i vinst budgetåret 2004. Samma år uppgick företagets intäkter till 2,8 miljarder.

Företaget avskedade en anställd vid anläggningen i Eagan därför att han aktivt stött facket och klagat hos både företaget och myndigheterna på den osäkra arbetsmiljön. I Rochester har UNITE HERE lämnat in ett klagomål till den federala yrkesinspektionen (Occupational Safety and Health Administration) och hävdar att en annan anställd avskedats delvis på grund av sina protester mot riskerna i arbetsmiljön. NLRB utreder ärendet i Minnesota och ärenden på mängder av andra platser i landet. Cintas har anmälts för otaliga kränkningar av arbetarskyddet, vilket tyder på att det förekommer farliga arbetsmiljöer över hela företaget. Det har också anmälts för diskriminering av kvinnor, anställda med afro-amerikanskt och spanskt ursprung och för att inte ha betalat föreskrivna löner.

Cintas fortsätter tvinga anställda att delta i slutna, obligatoriska, antifackliga möten och håller förhör i enrum med personalen.

Behöriga lärarassistenter nekas förhandlingsrätt

År 2000 beslutade NLRB i ett mål mot universitetet i New York att behöriga lärarassistenter (med grundexamen) omfattas av NLRA och därför har rätt att förhandla kollektivt med arbetsgivaren. År 2004 lyckades de större amerikanska universitetet, tillsammans med antifackliga grupper, få beslutet upphävt och förhandlingsrätten för behöriga lärar- och forskarassistenter ogiltigförklarad. Förhållandena vid Columbiauniversitetet illustrerar dessa ansträngningar.

United Auto-anställda lämnade in en begäran om fackliga val till NLRB på våren 2002. Det gällde omkring 2 000 behöriga lärar- och forskningsassistenter vid Columbiauniversitetet. Lärarassistenterna undervisar majoriteten av alla som går grundutbildningen. NLRB genomförde valet i mars 2002. Med anledning av Columbias invändning mot valet, på grund av att de röstande var studenter och inte anställda, konfiskerade NLRB omedelbart röstsedlarna och de har hittills inte räknats.

Columbia gick samman med en rad privata universitet (inklusive Harvard, MIT, Stanford, George Washington University, Tufts, University of Pennsylvania, University of Southern California, Washington University in St. Louis, Yale University, och styrelsen för Boston University, i förhandlingarna inför NLRB för att få valet upphävt. På universitetssidan fanns även stiftelsen för Rätt till juridiskt skydd av rätten till arbete (National Right to Work Legal Defense Foundation). På flera av de privata institutionerna (Yale University, University of Pennsylvania, Tufts and Brown) pågick redan organisationsarbete samtidigt som detta överklagats av universitetet i domstol. Den 13 juli 2004 fattade NLRB ett beslut som gällde UAW:s kampanj på Brownuniversitetet och återkallade sitt tidigare beslut. Samtidigt beslutades att behöriga lärar- och forskningsassistenter inte har rätt att förhandla kollektivt enligt NLRA.

Beslutet var ett slag mot de privata universitetens lärares och forskarassistenter organiseringarbete, även om det fortsatt på flera institutioner. Beslutet har emellertid andra, kostsamma konsekvenser för tiotusentals examinerade lärare och forskningsanställda. NLRB har också konfiskerat röstsedlar på flera forskningsstiftelser med anknytning till offentliga universitet, därför att de anställda också var forskningsassistenter på sina universitet. Dessutom kan lärare och forskarassistenter vid New York University, som nu arbetar under ett kollektivavtal som löper ut i juni 2005, tvingas ta ny strid för rätten att förhandla kollektivt med en arbetsgivare som enligt NLRA inte längre är skyldig att förhandla med dem.

De examinerade lärarassistenterna är inte den enda akademiska grupp som fått se sina rättigheter att organisera sig och förhandla kollektivt omintetgjorda. New School University har fört en beslutsam kampanj mot adjungerade fakultetsmedlemmar som nu försöker få sitt första avtal. Inledningsvis samtyckte universitetet till att erkänna UAW som representativ för lärarkåren, men man har nu protesterat mot att NLRB skall bekräfta detta och vägrar förhandla med 300 medlemmar av musiklärarkåren. Dessutom har administrationen försökt urholka förhandlingsrätten för alla sina anställda genom att vägra acceptera avtalsregler som finns i överenskommelser universitetet förhandlat fram med UNITE/HERE, SEIU, Teamsters and musiklärarnas fackföreningar.

Saint Gobain-anställda i Massachusetts nekas rättvisa

Saint Gobain Inc., ett franskt konglomerat, inledde under året en klassisk kampanj mot de anställda med trakasserier, hotelser och tvångsåtgärder. UAW försäkrar att företaget hotade och trakasserade fackliga sympatisörer och sade att de skulle stänga fabriken om de anställda röstade för att behålla fackföreningen. Dessutom sänktes prestationsbedömningarna för dem som stödde facket.

I augusti 2001 röstade över 600 anställda för en fackförening inom United Auto Workers, efter en brutal antifacklig kampanj. Arbetsgivaren vägrade erkänna organisationen och fördröjde förhandlingarna. När de slutligen startade i början av år 2002 anlidade Saint-Gobain utomstående jurister som specialiserat sig på att förhindra fackföreningar. Företaget envisades med att käbbla om smådetaljer, drog in förmåner och trakasserade och hotade förhandlingskommittén. Trots att parterna höll 140 förhandlingmöten kom de aldrig överens om ett första kollektivavtal.

De anställda blev alltmer frustrerade och Saint Gobain utnyttjade missnöjet och uppmuntrade personalen att starta en kampanj för att bli av med fackföreningen.

Comcast – vägrar facklig representation

Comcast är det största kabel-TV-bolaget i USA med över 21 miljoner abonnenter. Där finns i stort sett inga fackföreningar och företaget gör enorma ansträngningar för att hindra löntagarna från att få rätt till facklig representation på arbetsplatserna. År 2004 fortsatte Comcast kränka löntagarnas rättigheter och vägrade sluta ett första avtal på fyra platser. I Ocean City, Maryland, vägrade Comcast gå med på avtal, vilket ledde till två val som avskaffade fackföreningen. Comcasts upprepade förhandlingsvägran hade redan medfört sju för facket negativa val i Pennsylvania under år 2003. I Pittsburgh har de anställda i över tre år försökt sluta ett första avtal. I Illinois vägrade företaget i mer än fem år att sluta avtal. Comcast bryter rutinemässigt mot National Labor Relations Act och har sparkat anställda som försökt bilda fackförening. Företagets taktik med hotelser skapar rädsla på arbetsplatserna, hög personalomsättning och service av dålig kvalitet.

Chinese Daily News – facket fortfarande inte erkänt

Anställda på The Chinese Daily News/World Journal (CDN) har fortfarande inte fått sin röstning för fackförening erkänd och kampen för ett avtal kan därför inte påbörjas. CDN är den största kinesiskspråkiga tidningen i USA, med en nationell upplaga på 100 000 ex. I oktober 2000 skrev 95 procent av personalen på för att bilda en avdelning till Communications Workers of America - The Newspaper Guild (CWA-TNG), sedan företaget meddelat att det skulle säga upp ett avtal om lönehöjningar och att alla anställda skulle tvingas underteckna ett papper som uttryckligen gjorde dem till "anställda efter företagets vilja". De skulle då kunna avskedas när som helst, utan vare sig giltiga skäl eller föregående uppsägning. Sedan dess har företaget nekat de anställda deras föreningsfrihet. Företaget anlidade en konsultfirma för att förolämpa och skrämra personalen och gav personalens advokat ett kontor i tidningens byggnad, vilket innebar ständig bevakning. Företaget försökte likaså utnyttja de anställdas kulturella känslighet genom att skrämra och förhåra dem om deras lojalitet och straffa dem för att de stödde facket. Flera anställda som stödde facket har sett sina arbetsuppgifter försvinna.

CDN har fördröjt erkännandet av fackföreningen ända sedan de anställda röstade för den på våren 2001. Under tiden har de anställda anmält arbetsgivaren för 51 fall av orättvisa metoder som de utsatts för under kampen för organisering, men inget av dessa fall har ännu avgjorts. 32 av fallen togs slutligen upp av NLRB under sommaren 2004, men inga beslut har hittills fattats. Arbetsgivarens kampanj fortsatte med oförändrad intensitet.

Packning av kött hos Smithfield Foods, Tyson Foods och Nebraska Beef

Den 16 december 2004 godkände NLRB ett beslut av en administrativ domare om nya val på Smithfield Foods.

Smithfield Foods är exempel på arbetsgivare som använder olagliga metoder för att förhindra fackföreningar inom köttpackningsindustrin. Företaget ligger i Smithfield, Virginia, och är världens största svinproducent och fläskberedare, med nästan 6 000 anställda på fabriken i Tar Heel, North Carolina. År 1997 genomförde Smithfield en stor kampanj för att slå ner UFC:s organiseringsförsök. Företaget använde våld mot fackliga sympatisörer, hotade anmäla anställda som saknade nödvändiga tillstånd till den federala immigrationsmyndigheten om de stödde facket, beslagtogs facklig litteratur, förhörde anställda och sparkade eller straffade många av dem för att de utnyttjat sin rätt att välja fackförening. Fackföreningen förlorade valet.

År 2000 fann en administrativ NLRB-domare (Administrative Law Judge, ALJ) att Smithfield begått massiva kränkningar av den federala arbetsmarknadslagstiftningen och gav order om nya val på neutral plats. I slutet av 2004 hade valet ännu inte ägt rum, därför att företaget överklagade ALJ:s dom till de fem medlemmarna av NLRB, och beslutet som bekräftade domen kom inte förrän i december. Under tiden fortsatte Smithfield sina olagliga åtgärder och koncentrerade sig på att hota invandrade anställda. År 2000 skapade Smithfield dessutom en egen säkerhetstjänst med status som "speciell polismyndighet" enligt lagstiftningen i North Carolina.

Wal-Mart fortsätter sin inblandning i organisering av fackföreningar och kollektiva förhandlingar

Wal-Mart har ständigt förklarat att man inte tänker förhandla med någon fackförening och fortsätter att hindra löntagarna från att organisera sig och förhandla kollektivt. Trots att företaget gjort sitt bästa för att hindra de anställda i varuhuset i New Castle, PA, från att rösta om anslutning till UFCW, har NLRB planerat val till den 11 februari 2005. Ursprungligen hade styrelsen planerat valet till sommaren 2000, sedan den beslutat att varuhuset var en lämplig enhet för facklig representation. Valet sköts emellertid upp när UFCW:s Local 880 anmälde Wal-Mart för orättvisa metoder då företaget lagt sig i valet genom att bevaka de anställdas fackliga verksamhet. Företaget förhörde dem om deras fackliga sympatier, förflyttade personal in och ut från varuhuset för att försvaga det fackliga stödet och förbättrade villkoren för de anställda på bilserviceavdelningen inför valet. Anklagelserna avgjordes av styrelsen i slutet av år 2004, och Wal-Mart gick med på att upphöra med sina försök och underätta de anställda genom anslag i varuhuset.

Livsmedels- och handelsanställdas förbund (United Food and Commercial Workers) har lämnat in anmälningar till NLRB som representant för Wal-Mart-anställda i 25 delstater. Under perioden 1998-2003 fick NLRB in över 45 anmälningar i vilka Wal-Mart-chefer på över 20 varuhus

anklagades för illegala åtgärder. De hade exempelvis sparkat fackliga sympatisörer, trakasserat anställda och hotat med att dra in bonusar om de organiserade sig. Sedan år 1995 har regeringen fatta minst 60 beslut om påstådd, olaglig antifacklig verksamhet. Hittills har Wal-Mart dock aldrig drabbats av högre straff för sitt uppförande än krav på att anslå meddelanden i flera varuhus om att de inte längre ska hota anställda som ägnar sig åt "gemensamma aktiviteter" och inte neka dem föreningsfrihet eller kräva att de ska rapportera sina fackliga kontakter. Företaget ska inte heller straffa eller sparka anställda som deltar i gemensamma aktiviteter. Trots omfattande bevis för att Wal-Marts kampanj mot facket förs av och från företagets huvudkontor och tillämpas i alla varuhus där det finns fackligt intresse, har NLRB inte lyckats få igenom gottgörelse från koncernen som helhet.

För närvarande anklagas Wal-Mart i en kollektiv process som inletts av städare, som i de flesta fall är invandrare. De nekades lagstadgad över-tidsersättning när de arbetade mycket långa arbetspass för underentreprenörer som Wal-Mart anlitat. Städarna åberopar bevis för att det var Wal-Mart, och inte underentreprenörerna, som kontrollerade deras arbetstid och låste in dem i varuhuset på kvällarna.

VENEZUELA

FOLKMÄNGD: 26,2 milj.

HUVUDSTAD: Caracas

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138

Landet förblev djup splittrat efter politiska linjer och det fortsatte att drabba fackföreningsrörelsen. Föreskrifter som strider mot internationella avtal finns kvar i författningen och lagstiftningen och innebär att myndigheterna kan ingripa i de fackliga organisationernas interna angelägenheter. Regeringen under president Hugo Chávez stod fast vid sin vägran att erkänna ledningen för landets största organisation, nekade den majoritetsstatus och begränsade möjligheterna till kollektiva förhandlingar. Fackliga ledare är fortfarande under utredning för sin roll i den landsomfattande oljearbetarstrejken som utbröt i december 2002, och några är efterlysta och ska gripas. Andra dömdes för påstådd medverkan i den misslyckade statskuppen i april 2002.

LAGSTIFTNINGEN

Föreningsfriheten begränsad genom LOT

1999 års författning och arbetsmarknadslagen från 1990 (Ley Orgánica del Trabajo, LOT), ger föreningsfrihet för alla löntagare utom medlemmarna av de väpnade styrkorna, men vissa lagar strider mot regeringens uttalade vilja att respektera föreningsfriheten. Ett lagförslag är under behandling och skulle kunna medföra vissa förbättringar.

Möjliga förbättringar

Ett lagförslag i syfte att inlemma några av de kommentarer som ILO:s expertkommitté gjort under flera år godkändes i en första behandling den 17 juni 2003, men hade vid slutet av år 2004 ännu inte antagits. Förslaget återkallar artiklarna 408 och 409 i LOT, som innehåller en alldeles för lång lista över uppgifter och mål som löntagarnas organisationer måste ha. Det ändrar också artikel 418, och begränsar antalet löntagare som krävs för att bilda fristående fackföreningar från 100 till 40. Den långa bosättningsperiod som artikel 404 kräver för att utländska löntagare ska kunna kandidera till förtroendeuppdrag sänks från tio till fem år. Dessutom innebär förslaget att en fackförening ska kunna förhandla om kollektivavtal för sina medlemmar även om dessa inte utgör majoriteten av arbetskraften på företaget. Det ökar också skyddet mot antifacklig diskriminering och påverkan utifrån genom att föreskriva reella sanktioner. Utkastet säger också att "i enlighet med författningens princip om demokratisk omväxling, ska ledningen för en facklig organisation ha den mandatperiod som anges i organisationens stadgar. Den perioden får emellertid inte överskrida tre år". I oktober 2004 påpekade en ILO-kommission för myndigheterna att "det skulle vara klokt att lägga till en mening i slutet av det stycket som klargjorde att omval inte var förbjudna". Regeringen framhöll att omval av ledare i praktiken inte var något problem, och gav flera exempel på det. ILO betonade emellertid att det var nödvändigt att lägga till en mening som uttryckligen tillät omval av fackliga ledare.

Inblandning i fackliga angelägenheter tillåten enligt författningen

Visserligen innehåller författningen några nya delar om mänskliga rättigheter, men där finns också bestämmelser som i praktiken begränsar föreningsfriheten som är inskriven i ILO-konventionerna 87 och 98. Under förevändning av att garantera nya fackliga val i slutet av varje mandatperiod, måste fackliga stadgar ange att ledarnas mandat inte får förnyas och att ledningen ska utses i allmänna, direkta och slutna val. Detta innebär en direkt inblandning i fackets inre angelägenheter.

Kravet i artikel 293.8 förstärker inblandningen genom ange att kallelse, organisering och tillsyn av fackliga val ska göras av ett nationellt valråd (CNE) tills nya lagar som förutses i författningen införs. I november 2002 angav den nya vallagens artikel 33 emellertid att CNE var det enda organ som kunde ordna fackliga val, men att organisationernas självständighet och oberoende måste respekteras i enlighet med internationella avtal. CNE:s roll begränsades därmed till teknisk hjälp. Bestämmelsen betyder att CNE:s medverkan förutsätter att den berörda organisationen i förväg accepterar den och upphäver inblandningen i kallelser, genomförande och tillsyn. Artikel 33 strider emellertid mot föreningsfriheten genom att CNE ges ansvar för att ordna fackliga val, tillkännage valresultaten, anteckna och tillkännage ogiltigförklaring av ett val, undersöka tillgängliga resurser och lösa tvister.

RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Regeringens politik i fråga om föreningsfrihet påverkades än en gång av den politiska situationen. Förhållandena försämrades ytterligare när löntagarnas krav förenades med verbala attacker mot regeringen, trots regeringens önskan att tysta protesterna. Myndigheternas upprepade attacker mot fackföreningar som protesterade mot president Hugo Chávez Frías ingripanden fortsatte att kränka de fackliga rättigheterna, i strid med regeringens påståenden om att man respekterade dem.

Regeringsinblandning och facklig splittring

Regeringen fortsatte vägra erkänna styrelsen i Confederación de Trabajadores de Venezuela (CTV), den största centralorganisationen i landet och medlem av FFI. Regeringen påstod att CNE ännu inte uttalat sig om de påstådda bedrägeriet i de fackliga valen. Detta strider mot ILO:s rättspraxis, som säger att fackliga val giltighet inte ska ifrågasättas förrän resultatet av den rättsliga åtgärden föreligger. Regeringen gav ändå, än en gång, under hela året stöd för Unión Nacional de Trabajadores (UNT) och de flesta kollektivavtalen, inklusive i den offentliga sektorn, förhandlades fram med den organisationen. President Chávez själv stod för några av angreppen mot CTV. När han ledde firandet av UNT:s ettårsdag den 17 april, förutspådde han i landsomfattande radio- och TV-sändningar att CTV skulle förvandlas till "kosmiskt damm". Han passade också på att tillkännage en stor facklig rekryteringskampanj för att öka antalet organiserade löntagare till 80 procent. "På det sättet kommer CTV att förlora styrka", sade han.

CTV kritiserade politiken för bildandet av fackföreningar i många offentligägda företag som ett sätt att stödja regeringens politik, och förklarade att den metoden delvis syftade till att försvaga CTV:s strukturer. En annan metod som kritiserades var att tvinga offentliganställda att lämna CTV och dess förbund, och i stället gå med i UNT, om de ville få den första utbetalningen från obligationen som ingick i ramavtalet 2003-2005. Det hade förhandlats fram av en minoritetsorganisation bestående av statliga fackföreningar.

Regler för CNE:s fackliga val bekräftar inblandningen

Regler för val av fackliga styrelser skulle antas av CNE i slutet av år 2004 och skulle i så fall bekräfta detta organs negativa inflytande på fackföreningars inre angelägenheter. När de nya reglerna skulle tillkännages gjorde de största organisationerna - CTV, UNT, CUTV, CODESA och CGT – ett gemensamt uttalande i början av november och krävde att CNE skulle avstå från att fastställa några regler för fackliga val. CNE borde begränsa sin inblandning till att ge det tekniska och logistiska stöd som organisationerna begärde och se till att valen genomfördes i överensstämmelse med föreskrifterna i de fackliga organisationernas stadgar. Den 20 december utfärdade CNE regler för val av fackliga styrelser och struntade därmed i vad de fackliga organisationerna sagt.

Kollektiva förhandlingar urholkas

Den politiska och samhälleliga konflikten i landet fick stora effekter på rätten att förhandla kollektivt, i synnerhet för offentliganställda. Regeringen fortsatte vägra erkänna fackföreningar som var knutna till den politiska oppositionen eller som aktivt motsatte sig regeringens politik. De flesta kollektivavtalen i den offentliga sektorn slöts med federationer som stödjer regeringen. Vårdanställdas Federación Nacional de Trabajadores de la Salud (FETRASALUD) blev därför inte inbjuden till överläggningar om kollektivavtal i sin sektor. När FETRASALUD anmälde sitt intresse avslag hälsovårdsministern deras ansökan om att få medverka i förhandlingarna.

Många avtal löpte ut för mer än två år sedan och har inte förlängts. Förbundet för anställda hos hälsovårdsministeriet (Sindicato Único de Empleados Públicos Profesionales y Técnicos del Ministerio de Salud, SUNEP-SAS), som har omkring 40 000 medlemmar, förklarade att arbetsmarknadsministern vägrade diskutera kollektivavtalet för vårdsektorn trots att det hade löpt ut i december 2002. Enligt CTV har Arbetsmarknadsministeriet vägrat godkänna över 300 utkast till kollektivavtal med nationella, regionala och lokala myndigheter.

CTV har också anmält att regeringen främjar och utnyttjar kooperativ, vilket innebär en antifacklig offensiv för att kringgå arbetsmarknads-lagstiftningen, införa otrygga anställningar, upphäva kollektivavtal och slå sönder fackföreningarna.

ILO ifrågasatte regeringens siffror som visade att CTV hade 70 procent av alla kollektiva förhandlingar år 2002, men bara drygt 20 procent under första hälften av år 2004, medan en organisation som inte fanns år 2002 lyckats nå 70 procent på något mer än ett år efter det att den bildats. ILO antydde bland annat att CTV:s förhandlingsmöjligheter begränsats av systematiska angrepp på organisationen.

Strejkrätten

Frivilligorganisationen Programa Venezolano de Educación-Acción en Derechos Humanos (PROVEA), som arbetar för mänskliga rättigheter, berättade att strejkrätten accepterades i ökande omfattning. PROVEA meddelade samtidigt att nio demonstrationer som genomförts av löntagare och arbetslösa hade slagits ner.

KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2004

Den politiska bakgrunden

Före folkomröstningen om ifall president Chávez skulle sitta kvar, förekom flera politiska och samhälleliga konflikter. Från november 2003 till mars 2004 handlade motsättningarna främst om giltigheten hos namnunderskrifterna till stöd för folkomröstningen. CNE ifrågasatte över en miljon underskrifter, vilket ledde till våldsamheter i Caracas och andra städer. Elva personer dog och många sårades. I juni tillkännagav valmyndigheten en procedur för att styrka underskrifterna. Den proceduren möjliggjorde insamling av tillräckligt många underskrifter för att folkomröstningen om att avsätta president Chávez skulle kunna genomföras den 15 augusti. Internationella fackliga observatörer skickades dit från FFI:s medlemsförbund och internationella konfederationer för att bevaka valen. CNE utfärdade ingen officiell ackreditering för observatörerna, vilket inte hindrade dem från att fullgöra sin uppgift. Under valdagen konstaterade de att valet fungerade väl och att deltagandet var högt och

fritt, trots vissa problem. Dagen därpå förklarade CNE att Chávez vunnit med 59 procent av rösterna. Några timmar senare bekräftades resultatet av de främsta internationella observatörerna, Carter Center, OAS and några andra oberoende organ. Den internationella fackliga observatörerna gratulerade det venezolanska folket till deras demokratiska beslut och uppmanade regeringen och dess politiska motståndare att främja kanaler för dialog och samförstånd, för landets bästa. Alla regeringar i regionen, även USA:s, EU och andra regeringar i världen var övertygade om att resultatet bekräftade president Chávez mandat. Vissa grupper inom oppositionen, bland dem några representanter för CTV, erkände det däremot inte och meddelade att de ansåg att valfusk förekommit. I slutet av året hade den politiska konflikten svalnat vilket framgick av de regionala valen i oktober, då regeringen befäste sin ställning trots lågt valdeltagande.

Demonstrationer bekämpade

Den 3 februari beslutade flera strejkande på Orinocos stålverk, som var anslutna till stolarbetarfacket Sindicato Único de Trabajadores Siderúrgicos y sus Similares (SUTISS), att placera ut strejkvakter vid Consorcio Amazonas för att hindra att produktionen återupptogs. Statspolisen skingrade demonstranterna med tårgas och gummikulor och skadade två av dem.

Ordföranden för löntagarfederationen i Sucre (FETRASUCRE), Carlos Peña, blev slagen i ansiktet med en gevärskolv av militär- och polis från Nationalgardet under en protestaktion den 13 februari mot att det tog så lång tid att granska namnunderskrifterna för folkomröstningen om Chávez mandat.

Fyra arbetslösa greps utan uppenbara skäl den 24 februari när statspolisen skingrade en grupp löntagare utanför grindarna till byggplatsen för en andra bro över Orinoco i San Félix (staten Bolívar). Demonstranterna försökte ta reda på varför inga anställningar förekommit på tre månader.

Den 8 september beordrade en arbetsdomstol i Maracay att arbetare som godtyckligt avskedats från avfallsföretaget Calimar, i Maracay (staten Aragua) skulle återanställas. Arbetarna tog beslutet och marscherade till företagets huvudkontor för att överlämna det till ledningen. När de kom fram slogs demonstrationen ner av den regionala polisen. Två personer skotts-skadades och två andra träffades av gummikulor.

Fackliga ledare dömda

Den 19 oktober dömde brottmålsdomstolen i staten Táchira ordföranden för löntagarfederation i staten (FETRATACHIRA), Saúl Lozano, och generalsekreteraren i det nationella byggnadsarbetarförbundet (FETRACONSTRUCCION), Orlando Pantaleón, till sex års fängelse för "uppror mot nationella myndigheter och stater". De hade åtalats tillsammans med sex andra för att ha deltagit i oroligheter i samband med statskupp-försöket den 11 april 2002, då guvernörens residens i Táchira revs. Under fängelsetiden blev Saúl Lozano illa behandlad med tanke på hans hälsotillstånd. Trots att han drabbades av fyra ryggbräck hindrades han från att bli opererad. När myndigheterna förde honom till sjukhus bar han fortfarande handklovar i sängen.

CTV:s ordförande frantas flyktingstatus

I augusti förklarade Costa Ricas regering att de återkallade den flyktingstatus som beviljats CTV:s ordförande Carlos Ortega, huvudmannen bakom generalstrejken i december 2002-januari 2003. Regeringen hävdade att Ortega brutit mot sina skyldigheter som flykting genom att göra politiska uttalanden från Costa Rica. Dessutom hade han tydligen, i mitten av året, beslutat sig för att återvända till Venezuela och hålla sig gömd där. Vid slutet av året visste ingen var han befann sig.

Omstridd representant i delegationen till ILO-konferensen

En medlem av CODESA, en organisation som representerar knappt 0,33 procent av de organiserade löntagarna, utsågs till medlem av delegationen till ILO-konferensen i Genève i juni. ILO:s ackrediteringskommitté förklarade att utnämningsproceduren varit felaktigt på flera punkter. Regeringen försvarade sig med att beslutet fattats efter ett möte med alla centralorganisationer i Venezuela. Vid det samtyckte alla, utom CTV som lämnade mötet och ifrågasatte tillvägagångssättet, till ett roterande system. Kommittén uttryckte sin förvåning över att UNT, en organisation som enligt regeringens siffror representerade 70 procent av arbetskraften, hade samtyckt till att ersättas av en organisation som inte ens företrädde en procent. Den betonade också motsättningen mellan regeringens påståenden om utnämningens giltighet och påståendet, när det gällde UNT:s medlemstal, att beslutet överlätits till centralorganisationerna. Kommittén förklarade att regeringen utlyst mötet sent och att beslutet om roterande representation måste godkännas av de mest representativa organisationerna, bland dem CTV. Dessutom hade regeringen underlåtit att kalla UNT till nationella möten om lönefrågor.

CTV:s krav på erkännande som mest representativa centralorganisation avlogs

Trots ett utlåtande från Högsta domstolens (TSJ) valenhet i maj 2002, enligt vilket CTV var landets största fackliga organisation, krävde CTV i slutet av år 2003 att samma institution skulle underteckna ett intyg som erkände CTV:s ställning som mest representativa organisation. Samtidigt begärde CTV skydd mot all diskriminering den drabbades av när UNT fick stöd. Valenheten förklarade sig behörig att behandla målet men vägrade bevilja skydd. Den 22 april förklarade den sig oförmögen att besluta i de viktigaste frågorna i CTV:s begäran och hänvisade ärendet till TSJ:s enhet för sociala överklaganden (SCS). Den 17 juni förklarade SCS att CTV:s begäran saknade grund. Ett av de argument SCS använde var att man saknade nödvändiga handlingar för att avgöra representativiteten, och begärde därför att CTV skulle organisera en facklig omröstning – en juridisk metod som ursprungligen utformats för att avgöra giltigheten av kollektivavtal snarare än organisationers representativitet. CTV förklarade sig emellertid villig att hålla fackliga val och sade att de skulle utlysas under första kvartalet 2005.

Annan inblandning

På Coca Cola-fabriken i Valencia (staten Carabobo), tillät en arbetsinspektör att en parallell fackförening bildades utifrån företagslistor som innehöll förfälskade namnteckningar från nästan alla berörda anställda. Trots protester från fackföreningen på företaget arrangerade arbetsin-

spektören fackliga val för att fastställa representativiteten. Först vid fjärde valomgången, när resultatet gynnade den fackförening som stödde regeringen, godkändes omröstningen. De anställda utsattes dessutom för direkta påtryckningar, som hot om uteslutning från olika statliga förmåner, för att de skulle rösta för den regeringstroga fackföreningen.

UNAPETROL registreras inte

År 2003 vägrade arbetsmarknadsministern, María Cristina Iglesias, registrera oljearbetarförbundet Unión Nacional de Trabajadores Petroleros, Petroquímicos, de los Hidrocarburos y sus Derivados (UNAPETROL), med motiveringen att det inte respekterade gränsdragningen mellan arbetare och tjänstemän på den största anläggningen inom Petróleos de Venezuela S.A. (PDVSA). Det bör noteras att ministern fattade beslutet 15 månader efter det att ansökan om registrering lämnats in, och att hon under den perioden vägrat tala om vad UNAPETROL skulle göra för att få sin registrering. Efter strejken i december 2002-januari 2003 sparkades över 18 000 anställda. UNAPETROL hade då begärt annullering och beskydd. Appellationsdomstolen i första instans hade givit order om att de avskedade fackliga representanterna skulle tas tillbaka eftersom de hade anställningsskydd.

Den 29 april upphävde TSJ:s förvaltningsdomstol det beslutet och hävdade att appellationsdomstolen överskridit sina befogenheter. "I stället för att ge order om försiktighetsåtgärder har den fattat ett exekutivt beslut", sade en av domarna i TSJ.

Ett märkligt sammanträffande

Under året fortsatte regeringen driva häktningsbeslut som fattats i februari 2003 mot Horacio Medina och Edgar Quijano, ordförande respektive konfliktsekreterare i UNAPETROL, och flera liknande åtgärder vidtogs mot andra UNAPETROL-medlemmar (Juan Fernández Lino Carrillo, Mireya Ripanti de Amaya, Gonzalo Feijoo och Juan Luis Santana, tidigare chefer i företaget). Åtgärderna grundar sig på en anklagelse från PDVSA:s ordförande om att dessa personer gjort sig skyldiga till "sabotage" under oljearbetarstrejken december 2002-januari 2003.

Den 15 juli 2004 anklagade inrikesministern Horacio Medina för olika brott som skulle ha begåtts under strejken, exempelvis civilt uppror, uppvigling till brott, uppmaning till att åsidosätta lagar och obehörigt avbrytande av gasleveranserna. Horacio Medina hävdade att det "sabotage" som PDVSA talade om inte berodde på strejken, utan på tjänstefel och slarv hos dem som tog över den operativa kontrollen över oljeindustrin och på så sätt hindrade de avskedade från att återvända till arbetet sedan de utnyttjat sin strejkrätt.

Under tiden fortsatte arbetsinspektionen i nästan ett år, precis som under år 2003, att bortse från de domstolsärenden som väckts på grund av avskedanden av flera tidigare PDVSA-anställda och ledare för UNAPETROL, bland dem Horacio Medina och Edgar Quijano. I januari 2003 anmälde de företaget för godtyckliga avskedanden. Däremot agerade arbetsinspektionen den 20 december 2004 omedelbart på PDVSA:s argument, som lämnats in samma dag, och avslog anmälarnas krav och begäran om återanställning. Den 21 december publicerade arbetsinspektionen en lista på krav som skulle granskas och meddelade att den skulle lyssna på parternas argument dagen därpå, den 22 december. Samtidigt kallades Horacio Medina och Edgar Quijano att inställa sig hos myndigheten klockan 10 på morgonen den dagen.

Den 31 december meddelade emellertid allmänna åklagarämbetets pressombudsman att åtal väckts mot Juan Fernández, Horacio Medina och Mireya Ripanto, sedan den rättsliga utredningen av PDVSA:s anmälan i januari 2003 avslutats. Åklagarämbetet meddelade vidare att man utfärdat häktningsorder mot de tre.

UNAPETROL påtalade detta "märkliga sammanträffande" i en skrivelse till ILO den 22 december, för att förklara att varken Horacio Medina eller Edgar Quijano kunnat komma till arbetsinspektionen eftersom häktningsorder hade utfärdats mot dem dagen innan.

